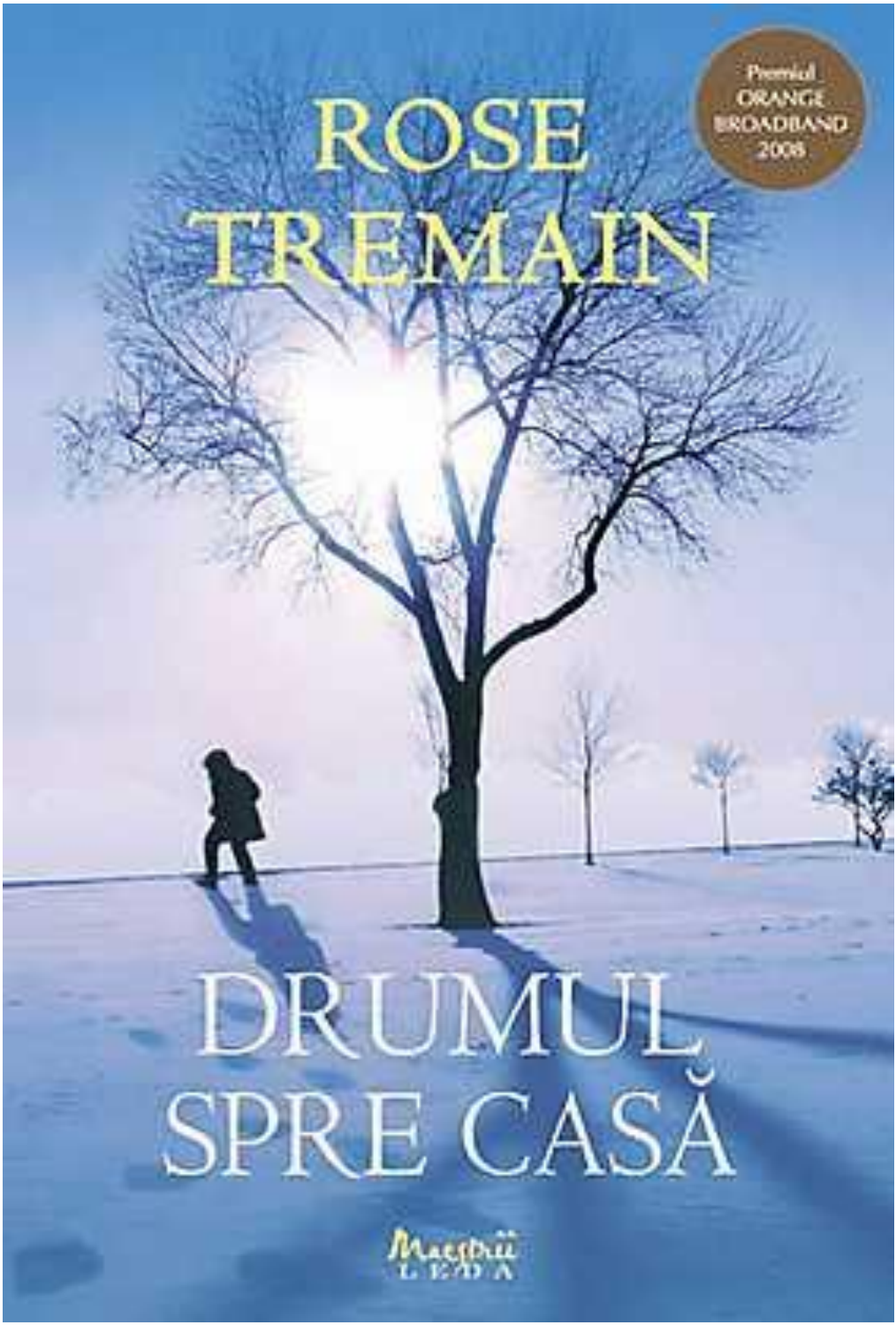
Premiul
ORANGE
BROADBAND
2008
ROSE
TREMAIN
DRUMUL
SPRE CASĂ
Maeștrii
LEDA

Redactor: Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Corina Huţan
Coperta: Bogdan Mitea, Cristina Aprodu

Rose Tremain, *The Road Home*
Copyright © Rose Tremain 2007

Toate drepturile asupra acestei ediţii
sunt rezervate Editurii LEDA, parte componentă
a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN 978-973-102-172-0

Timbrul literar se plăteşte Uniunii Scriitorilor din România
Cont: RO 65 RNCB 0082000508720001/B.C.R.,
Sucursala UNIREA

Pentru comenzi şi informaţii adresaţi-vă la:

Editura LEDA
Difuzare şi Clubul Cărţii
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, cod poştal 060012, Bucureşti
Tel.: 021.319.88.22, 021.319.88.33, 021.319.88.77;
Fax: 021.319.88.66
E-mail: vanzari@diluracorint.ro
Magazinul virtual: www.edituracorint.ro
www.ledabooks.ro

Descrierea CIP Bibliotecii Naţioinile a României
TREMAIN, ROSE
Drumul spre casă / Rose Tremain trad;
Nicoleta Nedu. Bucureşti: Leda 2008
ISBN 978 973 172 0
I. Nicoleta Nedu (trad)

821.111.31. 135.1

ROSE TREMAIN

DRUMUL SPRE CASĂ

Traducere de Nicoleta Nedu

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

GRUPUL EDITORIAL CORINT

„Cum putem trăi fără vieţile noastre?”

John Steinbeck, *Fructele mâniei*

Pentru Brenda şi David Reid,
cu cea mai mare dragoste

1
Ţigări semnificative

În autocar, Lev şi-a ales un loc în spate şi s-a ghemuit lângă fereastră, cu privirea aţintită asupra pământului pe care îl părăsea: câmpurile de floarea-soarelui pârjolite de vântul uscat, fermele de porci, carierele de piatră, râurile şi usturoiul sălbatic ce creştea verde pe marginea drumului.

Lev purta o jachetă de piele şi jeanşi şi o şapcă de piele trasă mult peste ochi, şi faţa lui atrăgătoare avea tonuri cenuşii din cauza fumatului, iar în mâini ţinea strâns o batistă veche şi roşie de bumbac şi un pachet îndoit de ţigări ruseşti. În curând împlinea patruzeci şi trei de ani.

După câteva mile, în timp ce soarele răsărea, Lev şi-a scos o ţigară şi a prins-o între buze, iar femeia care stătea lângă el, o persoană durdulie, reţinută, cu faţa plină de aluniţe ca nişte stropi de noroi, a spus repede:

— Îmi pare rău, dar nu aveţi voie să fumaţi în autobuz.

Lev ştia asta, o ştiuse dinainte, încercase să se pregătească mental pentru lunga agonie a acestui fapt. Dar chiar şi o ţigară neaprinsă era un camarad – ceva de care să se agaţe, ceva care îi oferea o promisiune – şi tot ce putea face acum era să dea aprobator din cap, doar ca să-i arate femeii că a auzit ce i-a spus, să o asigure că nu va crea probleme; pentru că vor fi nevoiţi să stea aici timp de cincizeci de ore sau mai mult, unul lângă celălalt, cu durerile şi cu visele lor separate, ca un cuplu căsătorit. Or să-şi audă unul altuia sforăiturile şi suspinele, or să miroasă mâncarea şi băutura pe care fiecare şi-a adus-o, or să observe măsura în care fiecăruia îi e teamă, or să facă scurte incursiuni în conversaţie. Şi apoi, mai târziu, când or să ajungă în sfârşit în Londra, probabil că or să se despartă fără niciun cuvânt sau o privire, păşind într-o dimineaţă ploioasă, fiecare singur şi începând o nouă viaţă.

Şi Lev se gândea cum asta era atât de ciudat dar necesar şi deja îi spunea ceva despre lumea înspre care călătorea, o lume în care îşi va rupe spatele muncind – numai dacă o să poată găsi munca asta. O să se ţină la distanţă de ceilalţi oameni, căutând colţuri şi umbre în care să stea şi să fumeze, o să demonstreze că el nu are nevoie să aparţină, că inima lui a rămas în propria lui ţară.

Erau doi şoferi de autocar. Cei doi vor face cu rândul pentru a conduce şi a dormi. Exista o toaletă în maşină, aşa că singurele opriri pe care urma să le facă autobuzul vor fi pentru a se alimenta cu benzină. La benzinării, pasagerii puteau să coboare, să facă doi-trei paşi, să vadă florile sălbatice de la marginea drumului, hârtiile murdare de prin tufişuri, soarele sau ploaia de pe drum. Puteau să-şi întindă mâinile şi picioarele, să-şi pună ochelari de soare împotriva atacului luminii naturale, să caute frunze de trifoi, să fumeze şi să se uite la maşinile care se grăbeau pe lângă ei. Apoi vor fi mânaţi înapoi în autocar, îşi vor recăpăta vechile atitudini, se vor înarma pentru următoarele o sută de mile, pentru mirosul unei alte zone industriale, sau pentru strălucirea bruscă a unui lac, pentru ploaie şi apus şi apropierea întunericului în mlaştinile tăcute. Vor exista momente în care călătoria va părea să nu aibă sfârşit.

Dormitul în poziţia şezut nu era ceva cu care să fie obişnuit Lev. Cei mai în vârstă păreau să poată face asta, dar patruzeci şi doi de ani încă nu însemna a fi în vârstă. Tatăl lui Lev, Ştefan, dormea uneori aşezat, vara, pe un scaun tare de lemn în pauza sa de masă de la gaterul din Baryn, cu soarele fierbinte căzând pe bucăţile de cârnat învelite în hârtie de pe genunchii lui şi pe sticla cu ceai. Atât Ştefan, cât şi Lev puteau dormi întinşi pe o grămadă de fân sau pe un covor de muşchi în pădure. Deseori, Lev dormise pe un preş lângă patul fetei lui, atunci când era bolnavă sau îi era frică. Şi atunci când soţia lui, Marina, era pe moarte, zăcuse timp de

patru nopţi întins pe o fâşie de linoleum nu mai mare decât lungimea braţului său, dintre patul de spital al Marinei şi o perdea cu modele de margarete roz şi purpurii, iar somnul venise şi plecase într-un mod de neînţeles, creând în creierul lui Lev ciudate imagini care nu mai dispăruseră niciodată complet.

Către seară, după două opriri pentru benzină, femeia plină de aluniţe a scos un ou fiert tare. L-a decojit în linişte. Mirosul oului îi amintea lui Lev de izvoarele cu sulf de la Jor, unde o dusese pe Marina, în speranţa că natura ar putea să vindece ceea ce omul îşi pierduse speranţa să o mai poată. Face. Marina îşi scufundase supusă corpul în apa spumoasă, zăcuse acolo uitându-se la o barză care se întorcea la cuibul său aflat la înălţime, şi îi spusese lui Lev: De-am fi şi noi berze…"

„De ce spui asta?" o întrebase Lev.

„Pentru că nu vezi niciodată o barză murind. E ca şi cum ele nu ar muri."

De-am fi şi noi berze.

Pe genunchiul femeii era întins un şervet curat de bumbac şi mâinile ei albe l-au netezit, apoi a desfăcut şi o pâine de secară şi puţină sare.

— Numele meu este Lev, a spus Lev.

— Eu sunt Lydia, a spus femeia.

Şi şi-au strâns mâinile, mâna lui Lev ţinând batista mototolită, iar mâna Lydiei plină de sare şi mirosind a ou, şi apoi Lev a întrebat:

— Ce vrei să faci în Anglia?

— Am câteva interviuri la Londra pentru o slujbă de traducător.

— Asta sună promiţător.

— Sper. Am fost profesoară de engleză la Şcoala 237 din Yarbl, aşa că limbajul meu este foarte colocvial.

Lev s-a uitat la Lydia. Nu era greu să ţi-o imaginezi stând

în faţa unei clase şi scriind cuvinte pe tablă. A spus:

— Mă întreb de ce părăseşti ţara noastră când aveai o slujbă bună la Şcoala 237 din Yarbl?

— Ei bine, a răspuns Lydia, mă săturasem de priveliştea de la fereastra mea. În fiecare zi, vara şi iarna, mă uitam afară la curtea şcolii şi la gardul înalt şi la blocul din spate, şi am început să-mi imaginez că o să le văd până când o să mor, şi nu voiam asta. Cred că înţelegi ce vreau să zic.

Lev şi-a scos şapca de piele şi şi-a trecut degetele prin părul des şi încărunţit. A văzut-o pe Lydia că se întoarce spre el pentru o clipă şi se uită foarte serios în ochii lui. A spus:

— Da, înţeleg.

Apoi a urmat o tăcere, timp în care Lydia şi-a mâncat oul fiert tare. Mesteca foarte încet. Când a terminat oul, Lev a spus:

— Engleza mea nu este chiar rea. Am urmat câteva cursuri în Baryn, dar profesoara mi-a spus că am probleme cu pronunţia. Pot să-ţi zic nişte cuvinte şi tu să-mi spui dacă le pronunţ corect?

— Da, sigur, a răspuns Lydia.

Lev a spus:

— *Lovely. Sorry. I am legal. How much please.*

Thank you. May you help me.[1]

— *May I help you*[2]*,* l-a corectat Lydia.

— *May I help you,* a repetat Lev.

— Continuă, a spus Lydia.

— *Stork,* a rostit Lev. *Stork's nest. Rain. I am lost. I wish for an interpreter. Bee-and-bee.*[3]

---

[1] Drăguţ. îmi pare rău. Sunt legal. Cât costă, te rog. Mulţumesc. Poţi să mă ajuţi (în lb. engleză] (n. tr.).

[2] Poţi să te ajut (în lb. engleză) (n. tr.}.

[3] Barză... Cuib de barză. Ploaie. M-am rătăcit. Caut un traducător. *Bee-and-bee* (în lb. engleză) (n. tr.).

— *Be-and-be*? a întrebat Lydia. Nu, nu. Vrei să spui *„to be, or not to be”*[4].

— Nu, spuse Lev. *Bee-and-bee.* Hotel pentru familii, destul de ieftin.

— Ah, da, ştiu. *B&B.*

Lev se uita pe fereastră şi vedea cum se întunecă afară şi se gândea cum, în satul lui, întunericul venea mereu în exact acelaşi fel, din aceeaşi direcţie, deasupra aceloraşi copaci, indiferent dacă era devreme sau mai târziu, indiferent dacă era vară, iarnă sau primăvară, toată viaţa sa. Acest întuneric – specific acelui loc, Auror – era felul în care, în inima lui Lev, va cădea mereu întunericul.

Şi astfel i-a spus Lydiei că venea din Auror, că lucrase la gaterul din Baryn până când a fost închis acum doi ani, şi de atunci nu-şi găsise nimic de lucru, şi familia lui – mama lui, fetiţa în vârstă de cinci ani şi el – trăise din banii câştigaţi de mama lui care vindea bijuterii făcute din tablă.

— Oh, a spus Lydia, ce inventiv, să faci bijuterii din tablă.

— Sigur, a răspuns Lev, dar nu e suficient.

În gheată avea o sticluţă de votcă. A scos-o şi a luat o duşcă zdravănă. Lydia continua să mănânce din pâinea ei de secară. Lev şi-a şters gura cu batista roşie şi şi-a zărit faţa reflectată în fereastra autocarului. Şi-a întors privirea. De la moartea Marinei, nu-i plăcea să-şi vadă faţa, pentru că ceea ce citea pe ea era propria lui vină de a mai fi încă în viaţă.

— De ce s-a închis gaterul din Baryn? a întrebat Lydia.

— Au rămas fără copaci, a răspuns Lev.

— Foarte rău, a spus Lydia. Ce altceva ştii să lucrezi?

Lev a băut din nou. Cineva îi spusese că în Anglia votca era prea scumpă. Imigranţii îşi făceau singuri alcoolul din cartofi

---

[4] A fi sau a nu fi (replică din monologul lui llamlrt) (11. rod.).

şi apă de la robinet, şi când Lev se gândea la aceşti imigranţi muncitori, îşi imagina că stau lângă un foc de cărbuni într-o casă înaltă, că vorbesc şi râd, cu ploaia căzând pe ferestre, şi autobuze roşii trec pe acolo, şi un televizor pâlpâie într-un colţ al camerei. A oftat şi a spus:

— O să fac orice fel de muncă. Fetiţa mea, Maya, are nevoie de haine, pantofi, cărţi, jucării, de toate. Anglia este speranţa mea.

Către ora zece, pasagerii, dintre care unii deja dormeau, au primit pături roşii. Lydia a pus deoparte rămăşiţele mesei sale, s-a acoperit cu pătura, a aprins o lumină mică dar puternică deasupra ei, sub plasa pentru bagaje, şi a început să citească o carte veche, cu coperţile decolorate, scrisă în engleză. Lev a văzut că titlul cărţii era *The Power and the Glory*[5]*.* Dorinţa de a fuma creştea din ce în ce mai mult de când băuse vodca şi acum era acută. Simţea dorinţa în plămâni şi în sânge, avea mâinile din ce în ce mai nervoase şi simţea un tremur în picioare. Cât mai era până la următoarea oprire pentru benzină? Ar mai putea dura patru sau cinci ore. Toată lumea din autobuz ar fi adormită până atunci, cu excepţia lui şi a unuia dintre cei doi şoferi. Numai ei or să fie într-o veghe singuratică şi extenuantă, cu trupul şoferului tensionat de starea şi obstacolele drumului care se desluşea întunecos, şi propria lui jinduire după confortul nicotinei sau uitării – fără să obţină niciuna dintre acestea.

O invidia pe Lydia, scufundată în cartea ei englezească. Lev ştia că trebuie să facă ceva. Luase cu el o carte de fabule: poveşti improbabile, pe care le iubise odată, despre femei care se transformau în păsări în timpul nopţii, şi o turmă de porci sălbatici care şi-au ucis vânătorii şi i-au prăjit. Dar Lev se simţea prea agitat ca să citească astfel de lucruri

---

[5] *Puterea şi gloria,* roman de Graham Greene (1904—1991), scris în 1940 (n. red.).

fantastice. În disperare, a scos din portofel o bancnotă nou-nouţă de douăzeci de lire sterline, a întins mâna şi a aprins propria lui lumină de citit şi a început să examineze bancnota. Pe o parte, regina, E II R, fără sare şi piper, cu diadema ei, cu faţa cenuşie pe fundalul purpuriu, şi pe cealaltă parte un bărbat, un personaj din trecut, cu o mustaţă neagră pe oală, şi un înger care sufla dintr-o trompetă deasupra lui, şi toată strălucirea îngerului căzând asupra lui în linii verticale. „Britanicii îşi venerează istoria", i se spusese lui Lev la cursurile de engleză, „în primul rând pentru că nu au fost niciodată sub ocupaţie. Doar din când în când se mai întâmplă să vadă că unele dintre faptele lor din trecut nu au fost bune."

Perioada în care trăise omul de pe bancnotă era 1857—1934. Arăta ca un bancher, dar ce făcuse ca să se afle pe bancnota de douăzeci de lire în secolul douăzeci şi unu? Lev s-a uitat fix la maxilarul lui hotărât, chinuindu-se să-i citească numele scris într-o mâzgălitură sub gulerul cu aripioare, dar nu îl putea citi. Se gândea că era o persoană care nu ar fi ştiut niciodată că există un alt fel de sistem de viaţă în afară de capitalism. Ar fi auzit de numele Hitler şi Stalin, dar nu s-ar fi temut – nu ar fi avut nevoie să se teamă de nimic, în afară de puţină pierdere de capital în ceea ce americanii numesc *The Crash,* atunci când oamenii din New York s-au aruncat pe ferestre şi de pe acoperişuri. Ar fi murit în siguranţă în patul lui înainte ca Londra să fie bombardată şi transformată în ruine, înainte ca Europa să fie ruptă în bucăţi. Până la sfârşitul zilelor sale, strălucirea îngerului s-a arătat probabil pe fruntea lui şi pe hainele lui învechite, pentru că se ştia în întreaga lume: englezii erau *norocoşi.* Ei bine, se gândea Lev, mă duc în ţara lor acum şi o să-i fac să îl împartă cu mine, norocul lor infernal. Am părăsit Auror şi această părăsire a căminului meu a fost grea şi amară, dar o să vină şi vremea mea.

Lev a fost trezit din gândurile sale de zgomotul cărţii Lydiei, care căzuse pe podeaua autocarului, şi s-a uitat la ea şi a văzut că adormise, şi i-a studiat faţa cu puzderia de aluniţe. Îi dădea cam vreo treizeci şi nouă de ani. Părea că poate dormi fără probleme. Şi-o imagina stând într-o cabină, cu căşti prinse în părul ei tem, animată şi alertă într-un flux neîndurător de traducere simultană. *Poţi să mă ajuţi, te rog. Nu. Pot să* te *ajut?*

Pe măsură ce noaptea se scurgea, Lev s-a hotărât să încerce să-şi amintească unele ţigări semnificative din trecut. Avea o imaginaţie bogată. La gaterul din Baryn era cunoscut sub porecla de „Visătorul". „Viaţa nu e pentru visare, Lev", îl avertizase şeful său. „Visarea duce la subversiune." Dar Lev ştia că natura lui era fragilă, uşor de distras, uşor de înveselit sau de întristat de cel mai ciudat lucru mărunt, şi că acest fel de a fi îi afectase copilăria şi adolescenţa şi poate că îl împiedicase să se descurce ca bărbat. Mai ales după ce murise Marina. Fiindcă acum moartea ei era mereu cu el, ca o umbră pe radiografia spiritului său. Alţi bărbaţi poate că ar fi fost în stare să alunge această umbră – cu băutură sau cu femei tinere sau cu noutatea de a face bani – dar Lev nici măcar nu încercase. Ştia că nu era încă în stare să o uite pe Marina.

Peste tot în jurul lui în autocar, pasagerii picoteau. Unii alunecaseră înspre intervalul dintre scaune, cu mâinile atârnându-le într-o atitudine de predare. Aerul era plin cu suspine repetitive. Lev şi-a tras şapca mai adânc peste ochi şi a hotărât să-şi amintească ceea ce el şi mama lui, Ina, cunoscuseră întotdeauna drept „miracolul crăciuniţei", pentru că asta era o poveste care ducea către un sfârşit bun, către un fum la fel de imaculat ca iubirea.

Ina era o femeie care nu-şi îngăduia niciodată sa îi pese de ceva, pentru că, spunea ea deseori, „C*e* rost are, când viaţa ia

totul?” Dar erau câteva lucruri care îi ofereau bucurie şi unul dintre acestea era crăciuniţa. Frunzele roşii şi formele lor de brăduţ, semănând mai mult a un minunat artefact făcut de om decât a plantă vie, crăciuniţele trezeau în Ina o admiraţie sobră, pentru ciudăţenia lor unică, pentru aparenta lor permanenţă într-o lume de lucruri care păleau şi mureau încontinuu.

Într-o dimineaţă de duminică, acum câţiva ani, aproape de ziua când Ina împlinea şaizeci şi cinci de ani, Lev se trezise foarte devreme şi mersese cu bicicleta douăzeci şi patru de mile până la Yarbl, unde se vindeau flori şi plante într-o piaţă în aer liber în spatele gării. Era o zi aproape tomnatică, şi o lumină blândă cădea pe siluetele tăcute care îşi aranjau tarabele. Lev fuma şi privea de la bufetul gării, unde bea cafea şi vodcă. Apoi a ieşit şi a început să caute crăciuniţele.

Majoritatea mărfii vândute în piaţa din Yarbl era de mâncare: plante de varză, seminţe de floarea-soarelui, lăstari de cartofi, tufişuri de coacăze, butuci de afini. Dar din ce în ce mai mulţi oameni erau preocupaţi de lucrurile decorative inutile, şi vânzarea florilor creştea de la an la an.

Crăciuniţele erau întotdeauna vizibile de la o distanţă mare. Lev mergea încet, căutând atent roşul. Soarele strălucea pe pantofii lui negri zgâriaţi. Îşi simţea inima ciudat de uşoară. Mama lui urma să împlinească şaizeci şi cinci de ani şi el o va surprinde şi o va uimi plantând o albie de crăciuniţe pe prispa ei, şi seara ea o să stea să tricoteze şi să le admire, şi vecinii or să vină să o felicite – pentru flori şi pentru grija pe care o avusese fiul ei.

Dar nu se găseau crăciuniţe în piaţă. De la un capăt la altul, Lev şi-a târât picioarele, uitându-se posomorât la cepele de ferigă, la arpagic, la pungile de plastic pline cu balegă de porc şi cenuşă.

Nicio crăciuniţă.

Acum, Lev era conştient de marea catastrofă. Aşa că a

început din nou, refăcând drumul de-a lungul şirurilor de tarabe, oprindu-se din când în când pentru a sâcâi vânzătorii, recunoscând că această hărţuire era acuzatoare, că sugera faptul că aceşti oameni erau nişte ciubucari, că ascundeau plantele roşii sub tarabe, aşteptând cumpărători care ofereau dolari americani sau piese de motocicletă sau medicamente.

„Vreau crăciuniţe", s-a auzit singur spunând, ca un om cu gâtul uscat de sete sau ca un copil răsfăţat.

„îmi pare rău, amice", spuneau vânzătorii. „Numai de Crăciun."

Tot ce putea face era să pedaleze înapoi acasă, în Auror. În spatele bicicletei trăgea o remorcă de lemn, făcută de el (din resturi de lemn luate din curtea gaterului din Baryn), iar roţile acestei remorci scârţâiau din ce în ce mai batjocoritor cu fiecare milă. Goliciunea aniversării de şaizeci şi cinci de ani a Inei se căsca înaintea lui Lev ca o mină abandonată.

Lev s-a mişcat încet în scaun, încercând să nu deranjeze somnul Lydiei. Şi-a sprijinit capul de sticla rece a geamului. Apoi şi-a amintit de priveliştea care îl întâmpinase, ca o viziune, într-un sat pierdut de pe drum: o femeie bătrână îmbrăcată în negru, stând liniştită într-un scaun în faţa casei ei, cu un bebeluş care dormea în căruciorul de plastic de lângă ea. Şi la picioarele ei o amestecătură de obiecte de vânzare: un gramofon, câteva greutăţi pentru cântar, un şal brodat, o pereche de burdufuri de piele. Şi o roabă cu crăciuniţe, cu frunzele de-abia stropite cu roşu.

Lev se clătinase pe bicicletă, întrebându-se dacă nu cumva visează. A pus un picior jos pe drumul prăfos. „Sunt crăciuniţe alea, mamaie?"

"Aşa se numesc? Eu le zic steaguri roşii."

Le-a cumpărat pe toate. Remorca era înghesuită şi grea. Nu mai avea niciun ban.

Le-a ascuns sub nişte saci până s-a lăsat întunericul, le-a

plantat în albia Inei sub stele şi a rămas lângă ele, privind cum se ivesc zorii, şi când soarele le-a atins, roşul frunzelor lor s-a aprins într-un mod surprinzător, aşa cum înfloresc brânduşele de deşert după ploaie. Şi în acest moment îşi aprinsese Lev o ţigară. S-a aşezat pe treptele prispei şi a fumat şi a privit crăciuniţele, şi ţigara era ca un chihlimbar luminos în el şi a fumat-o până la ultimul centimetru şi de-abia apoi a stins-o, dar tot a păstrat-o strânsă între degetele sale murdare de pământ.

Până la urmă, Lev a adormit.

S-a trezit când autocarul s-a oprit pentru benzină, undeva în Austria, presupunea el, pentru că benzinăria era mare şi strălucitoare şi într-o parcare deschisă într-o parte se vedea o adunare silenţioasă de camioane cu nume germane scrise pe ele. *Freuhof. Bosch. Grunewald. Königstransporte…*

Lydia era trează şi a coborât împreună cu Lev din maşină, ca să respire aerul răcoros al nopţii. Lydia şi-a tras o jachetă în jurul umerilor. Lev a căutat pe cer răsăritul, dar nu se vedea niciun semn. Şi-a aprins o ţigară. Îi tremurau mâinile în timp ce îşi punea ţigara în gură şi apoi o scotea.

— O să fie frig în Anglia, a spus Lydia. Eşti pregătit pentru asta?

Lev s-a gândit la casa lui imaginară, înaltă, în ploaie şi cu televizorul licărind şi autobuzele roşii trecând pe lângă ea.

— Nu ştiu, a răspuns.

— Când o să vină iarna, a spus Lydia, o să fim şocaţi.

— Şi iernile noastre sunt reci, a spus Lev.

— Da, dar nu durează atât. Mi s-a spus că în Anglia unele ierni nu trec deloc cu adevărat.

— Vrei să spui că nu există vară?

— Există vară. Dar nu o simţi în sânge.

Şi alţi pasageri din autocar se plimbau acum prin preajma benzinăriei. Unii mergeau la toalete. Alţii doar stăteau acolo, la fel ca şi Lev şi Lydia, tremurând puţin, spectatori care nu

ştiu sigur la ce se uită, călători care nu au ajuns încă la destinaţie, toţi în tranzit şi nesiguri de ora pe care ar trebui să o arate ceasul lor. În spatele zonei în care erau parcate camioanele se întindea o întunecime neagră şi impenetrabilă de copaci.

Pe Lev l-a apucat o dorinţă bruscă să-i trimită fiicei sale Maya o carte poştală de aici, să-i descrie pragul nopţii: cerul alb-argintiu, copacii nemişcaţi, strălucirea telefoanelor publice, oamenii ca vizitatorii dintr-o galerie de artă, neajutoraţi în faţa exponatelor fără nicio explicaţie. Dar Maya era prea mică să înţeleagă ceva din toate astea. Avea numai cinci ani. Când o să vină dimineaţa, ea o s-o prindă pe Ina de mână şi o să meargă la şcoală. La prânz o să mănânce cârnaţi reci şi pâine cu seminţe de mac. Când o să ajungă acasă, Ina o să-i dea lapte de capră cu scorţişoară într-un pahar galben şi prăjitură cu stafide şi dulceaţă de trandafiri. O să-şi facă temele la masa din bucătărie, apoi o să iasă pe strada principală din Auror să-şi caute prietenii şi or să se joace în praf cu caprele şi găinile.

— Deja mi-e dor de fiica mea, i-a spus Lev Lydiei.

Până când autocarul să treacă graniţa dintre Germania şi Olanda, Lev se resemnase deja cu situaţia: locul său înghesuit de la fereastră; zumzăitul continuu al aerului condiţionat; prezenţa tăcută a Lydiei, care îi oferea ouă şi fructe uscate şi bucăţi de ciocolată; mirosul şi vocile celorlalţi pasageri; izul de chimicale de la toaleta din autocar; senzaţia unei înaintări lente dar nesfârşite.

Privind câmpurile întinse şi plopii scânteietori, canalele şi morile de vânt, satele şi animalele care păşteau, Lev se simţea atât de liniştit şi de împăcat, de parcă autocarul ar fi devenit viaţa lui iar el nu va trebui niciodată să se mai desprindă din această inerţie a vieţii în autocar, îşi dorea deja ca Europa să fi fost mai mare, ca să mai poată zăbovi în

decorul ei zile întregi de-acum înainte, până când ceva s-ar schimba în el, până când se va plictisi de ouăle fierte tari şi de imaginea vitelor pe pajiştile verzi şi va redescoperi dorinţa de a ajunge la destinaţie.

Ştia că apatia care punea stăpânire pe el era periculoasă. A început să-şi dorească să fi fost cu el şi Rudi, prietenul său cel mai bun. Rudi nu se resemna niciodată, şi n-ar fi făcut-o nici în faţa amorţelii kilometrilor parcurşi. Rudi purta o luptă crâncenă cu viaţa în fiecare clipă. „Viaţa e doar un *sistem",* îi amintea adeseori Rudi lui Lev. „Tot ce contează e să spargi sistemul."

Când dormea, Rudi stătea ghemuit, cu pumnii strânşi la piept, ca un boxer. Când se trezea, sărea şi arunca la o parte aşternuturile. Părul său negru, sălbatic, avea o strălucire invincibilă. Îi plăceau vodca, mersul la cinema şi fotbalul. Visul lui era să aibă ceea ce el numea o „maşină serioasă". În autocar, Rudi ar fi cântat şi ar fi dansat dansuri populare în intervalul dintre scaune şi ar fi făcut afaceri cu ceilalţi pasageri. Ar fi opus *rezistenţă.*

Ca şi Lev, Rudi fuma ţigară de la ţigară. Odată, după ce s-a închis gaterul, cei doi au făcut o călătorie plină de fum până la oraşul îndepărtat Glie, într-o iarnă purpurie cu un ger năprasnic, când soarele se strecura printre scheletele copacilor şi gheaţa strălucea ca un înveliş de diamant pe şinele de cale ferată, iar buzunarele lui Rudi erau burduşite cu bani negri şi în valiza lui zăceau unsprezece sticle de vodcă, într-un culcuş de paie.

Rudi auzise în Auror nişte zvonuri despre o maşină americană, un Chevrolet Phoenix, care ar fi fost de vânzare în Glie. Rudi descria cu drag această maşină ca fiind un „Tchevi". Spunea că era albastră, cu ornamente albe şi cromate, că avea doar vreo patru sute de mii de kilometri la bord şi că el avea de gând să meargă la Cilic să o vadă, iar dacă o să poată negocia preţul iu proprietarul, o s-o

cumpere, ce naiba, şi o să se întoarcă acasă la volanul ei. Faptul că nu mai condusese niciodată o maşină nu îl îngrijora pe Rudi câtuşi de puţin.

„De ce să-mi fac griji?" i-a spus lui Lev. „Am condus maşina de ridicat buşteni la gater în fiecare zi nenorocită. Condusu-i tot condus. Şi cu maşinile americane nici măcar nu trebuie să ai grijă la schimbătorul de viteze. Trebuie doar să-l pui în poziţia «P de la Pornire» şi să pleci."

În tren era foarte cald, căci o conductă de încălzire trecea direct pe sub scaunele lor. Lev şi Rudi aveau tot compartimentul la dispoziţie. Şi-au aşezat cojoacele şi căciulile de blană în plasa pentru bagaje, au deschis valiza cu vodcă şi au pus muzică la un radio micuţ şi chiţăitor ca un şoarece. Aerul din compartiment, fierbinte şi mirosind a vodcă, era frumos şi sălbatic. În scurt timp se simţeau îndrăzneţi ca nişte mercenari. Când a sosit controlorul, l-au sărutat pe ambii obraji.

La Glie, când au coborât, era viscol, dar aveau sângele încă fierbinte, aşa că zăpada li se părea minunată, ca mângâierea mâinii unei fete pe obraji, şi se împleticeau pe străzi râzând. Începuse deja să se întunece şi Rudi a spus: „Nu vreau să mă uit la Tchevi în bezna asta nenorocită. Vreau să-l văd în toată splendoarea lui." Aşa că au oprit la prima pensiune ieftină pe care au găsit-o şi şi-au astâmpărat foamea cu castroane de gulaş şi găluşte şi au dormit neîntorşi până dimineaţa, într-o cameră îngustă care mirosea a naftalină şi a soluţie de curăţat linoleumul.

Soarele strălucea deja pe cerul senin când Lev şi Rudi au găsit drumul către casa proprietarului maşinii.

Peste tot în jurul lor, zăpada era deasă şi curată. Şi iat-o, parcată singură pe o stradă veche, sub un tei solitar, în toată lungimea şi lăţimea ei extraordinare, o maşină veche, un Chevrolet Phoenix de culoarea cerului albastru, cu aripile albe şi ornamente cromate strălucitoare; şi Rudi a căzut în

genunchi.

„Asta-i fata mea”, a spus el. „Iubita mea!”

Avea şi ea defectele ei. O balama ruginise la portiera din dreptul şoferului. Lamele de cauciuc de la ştergătoare se tociseră aproape de tot, în iernile geroase care se ţinuseră lanţ. Toate cauciucurile era uzate. Radioul nu mergea.

Lev a văzut că Rudi ezita. Se tot învârtea în jurul maşinii, pipăind caroseria, scuturând zăpada de deasupra ei, examinând ştergătoarele, lovind cauciucurile, deschizând şi închizând portiera defectă. Apoi s-a uitat în sus şi a spus: „O iau.”

După care a început să se tocmească, dar proprietarul înţelesese deja cât de mult îşi dorea Rudi maşina asta şi a refuzat să scadă prea mult preţul. Tcheviul l-a costat pe Rudi toţi banii pe care îi avea la el, inclusiv cojocul, căciula de blană şi cinci din cele opt sticle de vodcă rămase în valiză. Proprietarul era profesor de matematică.

— La ce te gândeşti? s-a auzit o voce.

Era Lydia, care se oprise brusc din noua ei îndeletnicire: tricotatul.

Lev s-a uitat fix la ea. S-a gândit că trecuse mult timp de când nu-l mai întrebase cineva aşa ceva. Sau poate că nu-l întrebase nimeni niciodată, pentru că Marina dăduse mereu impresia că ştie ce se petrece în mintea lui şi încercase să se deprindă cu ce era acolo.

— Păi, a spus Lev, mă gândeam la prietenul meu Rudi şi cum am mers cu el la Glie să-şi cumpere o maşină americană.

— Oh, a spus Lydia. Înseamnă că-i bogat prietenul tău Rudi?

— Nu, a răspuns Lev, sau cel puţin niciodată pentru mult timp. Dar îi place să facă afaceri.

— Afacerile nu-s bune, a spus Lydia dezaprobatoare. N-o să progresăm niciodată atât timp cât se fac afaceri la negru.

Da' zi-mi de maşină. Şi-a cumpărat-o?

— Da, a spus Lev. A luat-o. Ce croşetezi?

— Un pulover, a spus Lydia. Pentru iernile englezeşti. Englezii îl numesc *jumper.*

— *Jumper?*

— Da. Uite alt cuvânt pentru tine. Spune-mi despre Rudi şi maşină.

Lev şi-a scos sticluţa cu vodcă şi a mai luat o înghiţitură. Apoi i-a spus Lydiei cum, după ce a cumpărat Tcheviul, Rudi a făcut câteva ture cu maşina pe străzile pustii ale cartierului de blocuri, ca să exerseze şofatul, în timp ce profesorul de matematică privea din pragul uşii, purtând o căciulă de astrahan şi cu o expresie amuzată pe chip.

Apoi Lev şi Rudi au pornit spre casă, în timp ce soarele mângâia lumea liniştită şi îngheţată, iar Rudi a dat căldura la maximum şi a spus că se simţea mai aproape ca niciodată de Paradis. Motorul maşinii scotea un huruit înfundat, ca motorul unei bărci, şi Rudi a spus că ăsta era sunetul Americii, muzical şi puternic. În torpedou, Lev a găsit trei batoane de ciocolată elveţiană, care se decoloraseră în timp, şi le-au împărţit între ei, în timp ce mai fumau câte o ţigară pe care şi-o aprindeau cu bricheta maşinii. „Acum mi-am găsit noua vocaţie în Auror: taximetrist", a spus Rudi.

Pe la amiază, încă departe de satul lor, au oprit la o benzinărie unde nu găseai altceva decât o pompă ruginită într-o vale tăcută, şi un câine tărcat care ţinea de pază. Rudi a claxonat şi un om în vârstă a ieşit şchiopătând dintr-o baracă de lemn, unde erau de vânzare saci cu cărbune, şi s-a uitat către Tchevi cu teamă, ca şi când ar fi fost un tanc militar sau un OZN, iar câinele tărcat s-a ridicat şi a început să latre. Rudi a ieşit din maşină, doar în pantaloni, cizme şi cămaşa în carouri, şi când a trântit portiera după el, singura balama rămasă s-a rupt şi portiera a căzut în zăpadă.

Rudi a tras o înjurătură. El şi omul de la pompă au rămas

cu gura căscată la vederea acestui ghinion, pentru care nu părea să existe vreun remediu imediat. Chiar şi câinele a tăcut uluit. Apoi Rudi a ridicat portiera şi a încercat să o pună la loc, numai că nu stătea şi a trebuit să o lege de scaun cu o bucată de frânghie zdrenţuită. „Nenorocitu' ăla de profesori" a spus Rudi. „Ştia că aşa o să se întâmple. M-a tras pe sfoară rău de tot."

În timp ce rezervorul era umplut, Rudi bătătorea zăpada sub picioare, pentru că se făcuse din nou frig, iar el nu avea haină sau căciulă şi căderea portierei îi spulberase orice urmă de fericire. Lev a ieşit şi a examinat balamalele rupte şi a spus: „Sunt doar balamalele, Rudi. Le putem repara acasă."

„Ştiu", a spus Rudi, „da' o să stea prinsă uşa asta nenorocită încă o sută cincizeci de kilometri? Asta mă întreb."

Şi-au continuat drumul, cu rezervorul plin ochi cu benzina plătită de Lev, mergând spre apus; cerul trecea de la portocaliu aprins la roşu fumuriu, apoi purpuriu, şi umbre liliachii pătau câmpurile acoperite de zăpadă, şi Lev a spus: „Uneori ţara asta arată chiar frumos", iar Rudi a oftat şi a spus: „Arăta frumos azi-dimineaţă, dar în curând o să rămânem iar în beznă."

Când s-a lăsat întunericul, parbrizul a îngheţat, iar ştergătoarele uzate nu făceau decât să crănţăne pe gheaţă, înainte şi înapoi, foarte încet, sunând tânguitor în timp ce se mişcau, şi în scurt timp nu s-a mai văzut drumul în faţă. Rudi a tras maşina pe dreapta şi au rămas amândoi cu privirea aţintită asupra steluţelor de gheaţă şi a crengilor filigranate ale copacilor care străluceau palid în lumina farurilor, şi Lev a văzut că lui Rudi îi tremurau mâinile.

„Acum ce naiba facem?" a întrebat Rudi.

Lev şi-a scos fularul de lână pe care îl purta şi i l-a pus la gât lui Rudi. Apoi a ieşit, a deschis portbagajul, a scos una dintre cele trei sticle de vodcă rămase şi i-a spus lui Rudi să

oprească motorul, şi în timp ce motorul murea, ştergătoarele au mai schiţat un ultim arc inutil, apoi s-au lăsat în jos, ca doi bătrâni extenuaţi căzuţi unul lângă altul la marginea unui patinoar. Lev a deşurubat capacul sticlei de vodcă, a luat o înghiţitură zdravănă, apoi a început să toarne alcoolul foarte încet pe parbriz şi a privit cum face dâre clare prin stratul de gheaţă. În timp ce gheaţa dispărea încet, Lev vedea prin geam faţa lată a lui Rudi, foarte aproape de parbriz, ca aceea a unui copil, privindu-l lung, cu admiraţie. Apoi au condus pe întuneric, oprindu-se din când în când să mai toarne vodcă şi să privească acul luminos care indica nivelul tot mai scăzut al benzinei în rezervor.

Lydia s-a oprit din tricotat. Ţinea *jumper*-ul la piept, să vadă cât de mult mai avea înainte să înceapă să scadă pentru cusătura de la umăr.

— Şi ce s-a mai întâmplat în călătoria asta? Aţi ajuns acasă?

— Da, a spus Lev. Am ajuns până să se crape de ziuă. Eram destul de obosiţi. De fapt, chiar *foarte* obosiţi. Şi rezervorul era aproape gol. Maşina aia e atât de lacomă c-o să-l aducă pe Rudi la sapă de lemn.

Lydia a zâmbit şi a clătinat din cap.

— Şi uşa? a întrebat ea. Aţi reparat-o?

— O, sigur, a spus Lev. Am sudat nişte balamale noi de la un cărucior de copil. E bine. Doar că acum trebuie să tragi cu putere de portieră.

— Cu putere? Dar Rudi mai conduce încă tcheviul pe post de taxi, cu uşa aia?

— Da. Vara ţine toate geamurile deschise şi poţi simţi vântul în păr.

— Oh, mie nu mi-ar plăcea asta, a spus Lydia. Mă chinui mult încercând să nu-mi ciufulească vântul părul.

Noaptea se lăsa din nou când autocarul a ajuns la Hoek van Holland şi s-a aşezat la o coadă lungă pentru a urca pe

feribot. Pentru pasagerii autocarului nu fuseseră rezervate cuşete; au fost sfătuiţi să-şi găsească bănci sau scaune pe punte pe care să doarmă şi să evite să cumpere băuturi de la barul vasului, care avea preţuri exagerate.

— Atunci când feribotul o să ajungă în Anglia, a spus unul dintre şoferii autocarului, o să fim doar la două ore de Londra şi de destinaţia voastră, aşa că încercaţi să dormiţi acum dacă puteţi.

Odată urcaţi pe vas, Lev şi-a croit drum către puntea superioară şi s-a uitat în jos către port, cu macaralele şi containerele sale, barăcile şi birourile sale mari, parcările şi cheiurile sale, lucioase de ulei. Ploua cu stropi aproape invizibili. Pescăruşii ţipau, ca după o insulă a lor de mult pierdută, şi Lev s-a gândit cât de greu ar fi să trăieşti lângă mare şi să auzi acest sunet melancolic în fiecare zi a vieţii tale.

Marea era calmă şi feribotul a pornit foarte silenţios, cu motoarele sale mari parcă înăbuşite de întuneric. Lev s-a sprijinit de parapet, fumând şi uitându-se lung la portul olandez care se îndepărta, şi când pământul nu s-a mai văzut şi cerul şi marea s-au scufundat în beznă, şi-a amintit de visele pe care le avea când Marina era pe moarte, că plutea în derivă pe un ocean fără margini şi că nu va mai călca vreodată pe un ţărm.

Mirosul sărat al mării făcea ca ţigara lui să aibă un gust amar, aşa că a stins-o sub talpă pe puntea de sus, apoi s-a întins pe o bancă să doarmă. Şi-a tras şapca peste ochi şi pentru a se linişti şi-a imaginat căderea nopţii peste Auror, aşa cum cădea întotdeauna peste dealurile acoperite de brazi şi peste pâlcul de coşuri şi peste turnul de lemn al clădirii şcolii. Şi acolo, în această noapte blândă, stătea Maya sub pilota ei din puf de gâscă, cu o mână întinsă afară, într-o parte, de parcă ar arăta unui vizitator invizibil odăiţa pe care o împărţea cu bunica ei: cele două paturi, preşul, scrinul

pictat în verde şi galben, soba cu parafină, şi fereastra pătrată, deschisă către aerul răcoros şi către roua nopţii şi strigătul bufniţelor…

Era o imagine frumoasă, dar Lev nu putea să şi-o fixeze în minte. Conştientizarea faptului că atunci când s-a închis gaterul din Baryn a fost ca un blestem pentru Auror şi pentru o jumătate de duzină de alte sate reuşea să şteargă imaginea camerei şi a fetei care dormea şi chiar şi imaginea Inei, care îşi târşâia picioarele în întuneric înainte de a îngenunchea să-şi spună rugăciunea.

„Rugăciunile nu sunt bune de nimic”, spusese Rudi atunci când ultimul copac a fost tăiat şi vândut şi toate maşinile au tăcut. „Acum începe judecata, Lev. Doar cei descurcăreţi or să scape.”

2
Cartea poştală cu Diana

Autocarul a intrat în gara Victoria la nouă dimineaţa şi pasagerii obosiţi au coborât din maşină în strălucirea neaşteptată a unei zile însorite. S-au uitat peste tot în jurul lor la lumina de pe clădiri, la platformele lucioase ale furgonetelor cu bagaje, la umbrele puternice pe care corpurile lor le aruncau pe pavajul Londrei, şi au încercat să se deprindă cu această strălucire.

— Am visat ploaie, i-a spus Lev Lydiei.

Era foarte cald. *Jumper*-ul Lydiei, pe jumătate terminat, se afla închis în valiza ei. Haina de iarnă îi atârna greu pe braţ.

— La revedere, Lev, a spus ea, întinzându-i mâna.

Lev s-a aplecat înainte şi a sărutat pe rând obrajii plini de aluniţe ai Lydiei, apoi a spus:

— Poţi să mă ajuţi. Pot să te ajut.

Au râs amândoi şi s-au despărţit, îndepărtându-se – aşa cum Lev ştia că vor face – fiecare către un viitor separat în

orașul necunoscut.

Dar Lev s-a întors să o privească pe Lydia în timp ce ea se grăbea către un șir de taxiuri negre. Când a deschis ușa taxiului s-a uitat înapoi și i-a făcut semn cu mâna și

Lev a văzut că în acest gest al ei era o tristeţe – sau chiar un brusc și neașteptat reproș. Ca răspuns la asta, el și-a atins vârful șepcii sale de piele, într-un gest pe care îl știa că este ori prea milităros ori prea demodat, sau amândouă, și atunci taxiul Lydiei a pornit și el a văzut-o uitându-se hotărâtă drept înainte, ca o gimnastă care încearcă să-și păstreze echilibrul pe bârnă.

Acum Lev și-a luat de jos bagajul și a pornit în căutarea unei toalete. Știa că duhnea. Simţea un iz ciudat, ca de iarbă de mare, sub cămașa lui în carouri și și-a spus: Ei bine, este cât se poate de potrivit, sunt eșuat aici, sub acest soare neașteptat, pe această insulă… Putea auzi avioane huruind pe deasupra capului său și se gândea: Jumătate de continent s-a îndreptat încoace, dar nimeni nu și-a imaginat-o așa cum este, cu căldura ridicându-se și cu cerul atât de gol și de albastru.

A urmat indicatoarele care duceau către toaleta gării, apoi s-a trezit împiedicat să între de o barieră turnantă. Și-a lăsat bagajul jos și a privit ce făceau ceilalţi oameni. Puneau bani într-o deschizătură și bariera turnantă se mișca, dar singurii bani pe care îi avea Lev erau un teanc de bancnote de douăzeci de lire – fiecare calculată de Rudi să-i ajungă o săptămână, până când va găsi de lucru.

— Vă rog, mă puteţi ajuta? i-a spus Lev unui domn în vârstă îmbrăcat elegant care se apropia de barieră.

Dar omul și-a vârât moneda, a împins în barieră cu șoldul și a trecut dincolo cu capul sus, ca și cum Lev nici măcar nu fusese în raza lui vizuală. Lev s-a uitat lung după el. Spusese cuvintele greșit? Omul nu se oprise nici măcar o clipă din mersul său încrezător.

Lev a aşteptat. Ştia că Rudi ar fi sărit peste barieră, fără măcar să se gândească la consecinţele acţiunii sale, dar Lev simţea că această săritură era peste puterile lui acum. Picioarelor lui le lipsea sprinteneala neobosită a lui Rudi. Rudi îşi făcea propriile lui reguli, care erau diferite de ale lui şi probabil că aşa vor fi mereu.

Stând acolo, dorinţa lui Lev de a fi curat creştea treptat cu fiecare moment care trecea. Simţea înţepături dureroase din loc în loc pe piele. Pe cap îi ţâşnea sudoarea şi îi curgea pe ceafa. Simţea că i se face rău. A scos o ţigară dintr-un pachet aproape gol şi a aprins-o, şi oamenii care intrau şi ieşeau din toaletă se uitau fix la el, şi aceste priviri fixe i-au atras în cele din urmă atenţia către un indicator cu *Fumatul interzis* prins pe perete la un metru de locul în care se afla. A tras un ultim fum dulce din ţigară şi a stins-o sub talpă, şi atunci a văzut că pantofii lui negri erau murdari de noroi şi şi-a spus: Ăsta e noroiul ţării mele, noroiul întregii Europe, şi eu trebuie să găsesc o cârpă şi să-l şterg…

După o vreme, un tânăr îmbrăcat într-o salopetă, neras şi cu o geantă de pânză cu unelte, s-a apropiat de bariera turnantă a toaletei şi Lev a hotărât că e posibil ca acest om – pentru că era tânăr şi pentru că salopeta şi geanta sa de lucru erau nişte semne ale apartenenţei sale la proletariatul odată onorabil – să nu pretindă că nu l-a văzut, aşa că a spus cu mare grijă:

— Poţi să mă ajuţi, te rog?

Omul avea părul lung şi nepieptănat şi faţa îi era albă de praf de tencuială.

— Sigur, a spus el, ce e?

Lev a arătat către barieră, ridicând în mână o bancnotă de douăzeci de lire. Omul a zâmbit. Apoi a scotocit în buzunarul salopetei sale, a găsit o monedă, i-a întins-o lui Lev şi i-a smuls din mână bancnota. Lev s-a holbat panicat.

— Nu, a spus el, nu, te rog…

Dar tânărul s-a întors, a trecut de barieră şi a intrat în toaletă. Lev a rămas cu gura căscată. Nu îi venea acum nici măcar un singur cuvânt în engleză şi a început să înjure tare în propria lui limbă. Apoi a văzut că bărbatul se întoarce şi se îndreaptă spre el, cu un zâmbet care-i crea pliuri închise la culoare în praful alb al feţei. I-a întins lui Lev bancnota de douăzeci de lire.

— Glumeam doar, a spus el. Glumeam doar, amice.

Lev a intrat într-o cabină a toaletei şi şi-a scos hainele. A tras din geantă un prosop vechi, în dungi, şi l-a înfăşurat în jurul mijlocului. Simţea că răul îi trece.

S-a dus la una dintre chiuvete şi a dat drumul la apă caldă. Dintr-un scaun de lângă intrare, îngrijitorul sikh în vârstă se uita la el cu ochi gravi, fără să clipească, de sub turbanul său înfăşurat cu grijă.

Lev s-a spălat pe faţă şi mâini, şi-a scos aparatul de ras şi şi-a îndepărtat de pe obraz barba de patru zile. Apoi, atent să menţină prosopul uzat la locul său, şi-a săpunit subsuorile şi vintrea, stomacul şi spatele genunchilor. Sikh-ul nu se mişca, ci continua doar să se uite fix la Lev, ca la un film vechi pe care îl ştia pe de rost, care îl mai fascina încă dar nu îl mai impresiona. Atingerea apei calde şi a săpunului pe corpul lui Lev era atât de liniştitoare încât aproape că îi venea să plângă. Putea vedea, reflectaţi în oglinda toaletei, oameni care se uitau pe furiş la el, dar nimeni nu a spus nimic şi Lev şi-a săpunit şi frecat trupul până când a rămas rozaliu iar mirosul de mare a dispărut. Şi-a pus chiloţi curaţi, apoi şi-a spălat picioarele, călcând pe prosop ca să le usuce. Şi-a luat şosete şi o cămaşă curată din geantă. Şi-a trecut pieptenele prin părul des şi grizonant. Avea ochii obosiţi, faţa proaspăt rasă părea trasă în lumina toaletei, dar se simţea din nou om: se simţea pregătit.

Lev şi-a strâns lucrurile şi s-a îndreptat către uşă. Sikh-ul stătea în continuare nemişcat pe scaunul său tare de plastic,

dar Lev a văzut că lângă el era o farfurioară şi că aceasta conţinea câteva monede – doar câteva, fiindcă oamenii de aici erau prea grăbiţi ca să se deranjeze cu un bacşiş pentru un om bătrân cu ochii trişti – şi acum Lev se simţea în încurcătură pentru că nu avea nicio monedă pe care să o pună în farfurioară. După ce folosise atât de mult săpun şi stropise pe jos cu atâta apă, îi datora îngrijitorului o mică atenţie. S-a oprit şi s-a căutat prin buzunare şi a găsit o brichetă ieftină de plastic pe care o cumpărase la staţia de autobuz din Yarbl. Era pe punctul de a o pune în farfurioară, când s-a gândit: Nu, sikh-ul ăsta are o slujbă şi un scaun pe care să stea şi eu nu am nimic, ceea ce face ca fiecare lucru pe care îl am să fie prea preţios pentru a i-l da lui. Gândul lui Lev referitor la bacşişul pe care refuza să îl dea a devenit şi mai complicat atunci când şi-a spus că sikh-ul părea atât de indiferent la tot ceea ce se întâmpla în jurul său încât cu siguranţă nu i-ar păsa de o brichetă neînsemnată. Şi astfel, Lev a plecat şi a ieşit prin bariera turnantă, îndreptându-se către lumina soarelui şi către stradă, şi şi-a imaginat că sikh-ul nici măcar nu se deranjase să întoarcă privirea şi să uite cu reproş după el.

Lev s-a oprit acolo unde soseau şi de unde plecau autobuzele. Cu mult timp în urmă – sau cel puţin aşa i se părea lui – atunci când şi-a rezervat locul în autocarul Trans-Euro, tânăra de la biroul de turism îi spusese: „La sosirea în Londra, e posibil să fii abordat de oameni care îţi oferă de lucru. Dacă vin la tine oamenii ăştia să nu semnezi niciun contract. Întreabă-i ce fel de muncă îţi oferă şi cu cât te plătesc şi în ce loc o să stai. Apoi poţi să accepţi, dacă ţi se par bune condiţiile."

În mintea lui Lev, aceşti „oameni" semănau cu poliţiştii din oraşe ca Yarbl sau Glie, indivizi masivi cu braţe musculoase şi feţe sănătoase şi cu pistoale prinse de trupul lor în locuri ascunse.

Şi acum Lev a început să spere că or să apară, ca să-l elibereze de orice responsabilitate pentru următoarele câteva zile şi ore ale vieţii sale. Nu-i păsa cu adevărat ce fel de muncă ar fi făcut atât timp cât avea un salariu şi o rutină şi un pat în care să se întindă. Era atât de obosit încât aproape că ar fi vrut să se întindă pe jos chiar acolo, în căldura soarelui, şi să aştepte până când va apărea cineva, dar apoi s-a gândit că nu ştie cât e de lungă o zi, o zi de vară în Anglia, şi cât de curând se va face după-amiază şi apoi seară, şi nu voia să mai fie încă pe străzi atunci când se va lăsa întunericul.

Oamenii veneau şi plecau în autobuze, taxiuri şi maşini, dar nimeni nu se apropia de Lev. A început să meargă, urmând soarele, simţind brusc o senzaţie puternică de foame, dar golit de orice fel de plan, nici măcar un plan despre cum să-şi ia ceva de mâncare. A trecut pe lângă o cafenea şi mirosul cafelei bune era tentant, dar, deşi a ezitat pe trotuar în faţa localului, nu a îndrăznit să între, temându-se că n-o să cunoască valoarea corectă a banilor pentru mâncarea şi cafeaua pe care şi le dorea. Încă o dată s-a gândit cum ar fi râs Rudi de jalnica lui timiditate şi cum ar fi intrat ţanţoş şi şi-ar fi găsit cuvintele potrivite şi banii potriviţi pentru a-şi lua ce şi-ar fi dorit.

Strada pe care se găsea Lev acum era largă şi gălăgioasă, cu autobuze roşii legănându-se aproape de bordură şi duhoarea traficului stricând aerul. Nu se simţea niciun pic de briză. Pe o clădire înaltă a văzut steaguri care atârnau moale pe catargele lor, şi o femeie cu părul lung şi cu o rochie subţire de voal care stătea pe marginea trotuarului, tăcută şi nemişcată ca un personaj dintr-un tablou. Pe deasupra capului său continuau să treacă avioane care brodau cerul cu ghirlande de aburi.

Lev a luat-o la stânga şi a ieşit din bulevardul aglomerat într-o stradă unde fuseseră plantaţi copaci. A rămas în

umbra unuia dintre aceşti copaci şi şi-a lăsat jos bagajul, pe care îl simţea greu acum, şi şi-a aprins o ţigară. Şi-a amintit că atunci când se apucase de fumat, cu mulţi ani în urmă, descoperise că fumatul putea masca foamea. Şi făcuse această remarcă spre tatăl său, Ştefan, iar Ştefan îi răspunsese: „Sigur că da. N-ai ştiut asta până acum? Şi e mult mai bine să mori din cauza fumatului decât să mori de foame."

Lev s-a rezemat de copac. Era un platan tânăr. Desenul umbrei pe care o lăsa pe pământ era delicat şi precis, ca şi când natura ar fi desenat un tapet. Ştefan murise „din cauza fumatului", sau din cauza anilor în şir petrecuţi în rumeguşul de la gaterul din Baryn, murise la cincizeci şi nouă de ani, înainte să se nască Maya, cu mult înainte ca Marina să se îmbolnăvească sau ca veştile despre închiderea gaterului să înceapă să circule prin Baryn. Şi tot ce spusese la sfârşit, cu vocea sa fragilă, ca vocea spartă a unui adolescent, a fost: „Asta-i o moarte groaznică, Lev. Nu merge pe calea asta dacă o poţi evita."

Un spasm brusc de tuse l-a copleşit pe Lev. A aruncat ţigara şi a băut şi ultimele picături de vodcă din sticlă. Apoi s-a aşezat pe gardul de fier care înconjura copacul şi a închis ochii. Atingerea copacului pe şira spinării era liniştitoare, ca un scaun familiar, şi capul i-a căzut într-o parte şi a adormit. O mână i se odihnea pe geantă. Sticla de vodcă îi stătea pe coapsă. Deasupra lui o vrabie care îşi făcea cuibul venea şi pleca într-una din copac.

Lev s-a trezit când cineva l-a bătut pe umăr. S-a uitat cu o privire goală la o faţă grasă în interiorul unei căşti de motociclist şi la un abdomen bombat. Visase un câmp de cartofi, că se rătăcise în imensitatea câmpului, printre crestele şi brazdele sale nesfârşite.

— Domnule, trezeşte-te. Poliţia.

Respiraţia poliţistului mirosea a stătut, ca şi cum şi el

călătorise fără odihnă zile întregi. Lev a încercat să ducă mâna la buzunarul hainei pentru a scoate paşaportul, dar o mână l-a apucat de încheietură şi acum o strângea cu o forţă de temut.

— Uşurel! Fără şmecherii, mulţumesc frumos. Hopa sus!

L-a tras pe Lev cu bruscheţe în picioare, apoi l-a ţintuit de copac, lovindu-l în gleznă cu bocancul lui pentru a-l forţa să-şi desfacă picioarele.

Sticla de vodcă s-a rostogolit la pământ. Pe şoldul poliţistului, staţia sa de emisie-recepţie scotea sunete bruşte, violente, ca tuşea unui muribund.

Lev a simţit cum mâna liberă a poliţistului se mişcă pe trupul său: braţe, tors, şolduri, vintre, picioare, glezne. A rămas cât de nemişcat putea şi nu a protestat. O parte îndepărtată a creierului său se întreba dacă o să fie arestat şi trimis înapoi acasă, şi apoi s-a gândit la toate acele mile nesfârşite care trebuiau parcurse şi la ruşinea întoarcerii în Auror cu nimic de arătat pentru durerea şi tulburarea pe care le produsese.

Staţia a tuşit din nou şi Lev a simţit cum strângerea de fier de pe braţul său slăbeşte. Poliţistul l-a privit drept în faţă, stând atât de aproape încât burta lui grasă îl înghiontea în catarama curelei.

— Cauţi refugiu? Eşti azilant, nu?

A pronunţat aceste cuvinte ca şi cum l-ar fi dezgustat, ca şi cum l-ar fi făcut să vomite ceva din mâncarea ce-i acrise respiraţia. Şi Lev a recunoscut cuvintele. La biroul de turism din Yarbl, tânăra binevoitoare îi spusese: „Ţine minte, eşti imigrant economic, legal, nu azilant, cum îi numesc britanicii pe cei care au fost deposedaţi. Ţara noastră face parte din UE acum. Ai dreptul de a munci în Anglia. Nu trebuie să permiţi să fii hărţuit.”

— Sunt legal, a spus Lev.

— Să văd paşaportul, te rog, domnule.

Braţele lui Lev erau încă ţinute sus, pe copac. Încet, le-a coborât, a băgat mâna în buzunar şi a scos de acolo paşaportul, iar poliţistul i l-a smuls. Lev l-a văzut cum îşi plimbă privirea de la fotografia din paşaport la faţa lui Lev şi înapoi.

„Toţi poliţiştii sunt nişte tâmpiţi nenorociţi", spusese Rudi odată. „Numai oamenii proşti ar vrea să piardă vremea învârtindu-se de colo-colo cu cătuşe după ei şi cu radiouri tâmpite pe două direcţii."

— Bine, a spus poliţistul. De-abia ai ajuns, nu?

— Da.

— Să mă uit în geanta dumitale, te rog, domnule?

Poliţistul s-a lăsat pe vine, centura i-a trosnit şi cutele burţii sale s-au strivit una în alta într-o înghesuială incomodă. A tras fermoarul genţii din pânză ieftină a lui Lev şi i-a scos conţinutul afară: hainele pe care Lev şi le dăduse jos în toaleta gării, punga murdară cu obiecte de toaletă, tricouri şi bluze curate, o pereche de pantofi noi, pachete de ţigări ruseşti, un ceas deşteptător, două perechi de pantaloni, fotografii cu Marina şi Maya, o borsetă, un dicţionar englez şi cartea lui cu fabule, două sticle de vodcă…

Lev a aşteptat răbdător. Simţea cum îi creşte foamea în maţul pe care-l ştia constipat din cauza atâtor ouă fierte tare cu care îl îndopase Lydia. Se uita fix la fragilitatea posesiunilor sale, întinse pe trotuar.

În sfârşit, poliţistul a băgat totul la loc în geantă şi s-a ridicat.

— Ai vreo adresă în Londra? Loc în care să stai? Hotel? Apartament?

— *Bee-and-bee,* a spus Lev.

— Ai un B B? Unde?

Lev a ridicat din umeri.

— Unde este B B-ul dumitale, domnule?

— Nu ştiu, a spus Lev. Găsesc unul.

O voce bombănitoare, agitată se auzea acum în staţie. Poliţistul (de al cărui grad nu-şi putea da seama Lev) şi-a lipit-o de ureche şi vocea a lansat un val de cuvinte de neînţeles. Acum Lev putea vedea motocicleta poliţistului, împopoţonată cu dungi fluorescente, parcată aproape pe bordură, şi s-a gândit că Rudi ar fi fost interesat de anul de fabricaţie şi de capacitatea cilindrică, dar că el, Lev, era indiferent la toate astea. A aşteptat în tăcere şi a auzit pentru prima oară păsările care foşneau în frunzele de deasupra capului său. Era foarte cald, chiar şi în umbra copacului. Lev habar nu avea dacă mai era încă dimineaţă.

Poliţistul s-a îndepărtat, continuând să vorbească în staţia sa. Din când în când se uita la Lev, ca stăpânul unui câine fără lesă, să se asigure că nu pleacă de acolo. Apoi s-a întors şi a spus:

— În regulă!

A ridicat geanta lui Lev şi sticla goală de vodcă şi le-a împins spre el, împreună cu paşaportul. Îi amintea acum lui Lev de o brută de la el de la şcoală pe care îl chema Dmitri, şi Lev îşi aminti că Dmitri-bruta a murit într-un tramvai care a deraiat şi s-a răsturnat în piaţa din Yarbl, şi că atunci când el şi Rudi au auzit despre moartea lui au râs şi au bătut din picioare, ţipând de bucurie.

— Dă-i drumul de-aici, a spus poliţistul. Nu se doarme pe străzi. E un comportament antisocial şi pasibil de amendă mare. Aşa că adună-te. Curăţă-ţi dracu' pantofii. Tunde-te şi s-ar putea să ai o şansă.

Lev a rămas pe loc. Încet, şi-a pus paşaportul la loc în buzunarul hainei şi l-a urmărit pe poliţist cum îşi urcă trupul masiv pe motocicleta grea şi o scoate în drum. Apoi trezeşte motorul la viaţa lui zgomotoasă şi pleacă, fără să se uite măcar la Lev, ca şi cum Lev nu ar mai fi existat în mintea lui.

Lev s-a uitat la ceas. Arăta 12:23, dar nu avea idee dacă asta era ora Angliei sau doar ora în Auror, când copiii în

mica şcoală a Mayei stăteau pe o bancă şi îşi mâncau prânzul, care consta din lapte de capră şi pâine şi castraveciori muraţi, şi uneori, vara, căpşune sălbatice de pe dealurile de la marginea satului.

Ajungând la râu, Lev şi-a pus geanta jos şi a scos din portofel o bancnotă de douăzeci de lire. A cumpărat doi hotdogi şi o cutie de coca-cola de la o dugheană şi a primit înapoi o grămadă de mărunţiş. S-a simţit mândru de această tranzacţie.

S-a aplecat pe balustrada splaiului şi s-a uitat la Londra. Mâncarea era consistentă şi fierbinte, cola părea să-l ciupească de dinţi. Deşi cerul era albastru, râul rămânea de un verde-gri lăptos şi Lev se întreba dacă asta era mereu valabil pentru apele din oraşe – că erau incapabile să reflecte cerul din cauza noroiului întunecat strâns de secole în adâncuri. Vase pline cu turişti călătoreau pe apă, mergând în ambele direcţii, cu oameni lipsiţi de griji grupaţi pe scaune pe puntea superioară, făcând fotografii cu spatele la soare.

Privirea lui Lev era atrasă de aceşti oameni. Îi invidia, cu tihna lor şi şorturile lor de vară şi felul în care ecoul vocilor ghizilor de tur răzbătea peste valuri, numind clădirile în trei sau patru limbi diferite, astfel încât cei de pe vas să nu se simtă confuzi sau pierduţi. Lev a remarcat şi că această călătorie a lor avea un capăt – pe râu în sus câteva mile, pe lângă uriaşa roată albă care se învârtea încet în jurul piciorului său prea fragil, apoi înapoi la locul din care au pornit – în timp ce propria lui călătorie în Anglia de-abia începuse; era infinită, fără un sfârşit cunoscut sau destinaţie ştiută, şi totuşi, cu fiecare clipă care trecea, confuzia şi îngrijorarea îi dădeau deja dureri de cap.

Prin spatele lui Lev continuau să treacă oameni care făceau jogging, şi târşâitul şi scârţâitul adidaşilor lor şi respiraţia lor rapidă erau ca un reproş pentru Lev, care stătea fără să se mişte, scăldându-şi dinţii în cola, golit de

orice plan, în timp ce aceşti alergători aveau un scop şi putere şi un ţel mic, dar tenace, de autoîmbunătăţire.

Lev a terminat cola şi şi-a aprins o ţigară. Era sigur că şi *eul* său avea nevoie de îmbunătăţire. Deja de mult timp era indispus, melancolic şi nervos. Chiar şi cu Maya. Zile în şir stătuse pe prispa Inei fără să se mişte, sau zăcuse în vreun hamac vechi şi prăfuit, fumând şi privind cerul. De multe ori refuzase să se joace cu fiica lui sau să o ajute la citit, lăsase totul în seama Inei. Dar era nedrept, ştia asta. Ina ţinea familia în viaţă cu bijuteriile pe care le făcea. Tot ea le şi gătea şi făcea curăţenie în casă şi săpa peticul plantat cu legume şi hrănea animalele – în timp ce Lev zăcea şi se uita la nori. Era mai mult decât nedrept; era vrednic de plâns. Dar în sfârşit fusese în stare să-i spună mamei lui că va face cumva să compenseze totul. Învăţând engleza şi apoi emigrând în Anglia le va salva. Peste doi ani o să fie un om de lume. Va avea un ceas scump. Le va sui pe Maya şi pe Ina la bordul unui vas pentru turişti şi le va arăta clădirile faimoase. Nu vor avea nevoie de un ghid pentru că Lev va şti pe de rost numele tuturor locurilor din Londra…

Făcându-şi reproşuri pentru lenea lui, pentru lipsa de atenţie faţă de Ina, Lev a pornit în direcţia unei tarabe de pe malul apei la care se vindeau suveniruri şi cărţi poştale. Taraba era umbrită de stâlpii unui pod înalt şi Lev a simţit o răceală bruscă în timp ce ieşea din lumina soarelui. S-a uitat la steaguri, jucării, căni şi şervetele de în, întrebându-se ce să cumpere pentru mama lui. Proprietarul tarabei îl urmărea leneş din colţul său umbrit. Lev ştia că Inei i-ar fi plăcut şervetele – inul era gros şi rezistent – dar preţul lor era 5,99 de lire, aşa că a plecat de lângă ele.

Încet, a învârtit stativul cu vederi, şi scene din viaţa Londrei i s-au ivit înaintea ochilor. Apoi a văzut lucrul pe care ştia că va trebui să-l cumpere: era o carte poştală în forma capului prinţesei Diana. Pe chip purta zâmbetul ei

faimos, care rupea inimi, şi în părul ei blond era cuibărită o diademă cu diamante şi albastrul ochilor ei era strălucitor şi trist.

Cumpărarea cărţii poştale cu Diana l-a extenuat pe Lev. În timp ce se întorcea încet înapoi în soare, se simţea epuizat, schilod, la capătul a ceea ce putea îndura pentru ziua respectivă. Trebuia să găsească undeva un pat şi să se întindă.

Brusc, a luat o hotărâre şi, deşi ştia că e nesăbuită, se simţea incapabil să facă altceva: a strigat după un taxi. A fost aproape surprins când acesta a oprit pentru el. Taximetristul era mic de statură şi bătrân, cu păr cărunt şi rar. A aşteptat răbdător ca Lev să vorbească.

— *Bee-and-bee,* vă rog, a spus Lev.

— Ce? a spus taximetristul.

— Vă rog, a spus Lev. Sunt foarte obosit. Rog mă duceţi la *Bee-and-bee.*

Taximetristul s-a scărpinat în cap, ciufulindu-şi puţinele şuviţe de păr rămase pe scalp.

— Nimic de care să ştiu eu p-aici. Cele de încredere pe care le ştiu sunt în Earls Court. E OK?

— Poftim? a spus Lev.

— Earls Court, a repetat taximetristul mai tare. Lângă Earls Court Road. E bine?

— Bine, spuse Lev. Duceţi, vă rog.

A urcat în taxi şi s-a lăsat pe spate pe scaunul larg, confortabil. Vedea că taximetristul îl priveşte din oglinda retrovizoare: îl privea în timp ce conducea. Dincolo de fereastra taxiului strălucea Londra, un oraş al spectacolului, fără amintirea războiului. Din când în când, Lev se gândea că recunoaşte vreo clădire pe care o văzuse în vreunul dintre diapozitivele pe care le vizionaseră la ora de engleză în Yarbl, dar nu era sigur. Tot ce putea simţi era agitaţia zilei englezeşti, timpul grăbit de traficul în mişcare şi de iuţeala

oamenilor, şi soarele apărând şi dispărând în spatele acoperişurilor şi turnurilor.

Proprietăreasa hotelului *Champions Bed and Breakfast* i s-a prezentat lui Lev sub numele de Sulima. Avea în jur de cincizeci de ani. Purta un sari, pielea ei avea culoarea pâinii cu măsline, iar buzele erau lucioase, de un roşu aprins, şi vocea îi părea lui Lev dulce, curtenitoare şi liniştită.

A urmat-o până la camera 7 de-a lungul unui coridor curat, cu mochetă, şi ea l-a invitat înăuntru.

— Ultima mea cameră liberă, a spus Sulima. Eşti norocos. Toate camerele au duş şi tot ce trebuie pentru făcut cafea. Acolo e televizorul. Camera asta este puţin mai întunecată fiindcă este orientată spre apartamente, dar o să vezi că e multă linişte. O să dormi foarte bine.

Lev a dat din cap. Ochii lui au rămas pironiţi pe patul strâmt cu căpătâiul de lemn şi pe cele două perne curate.

Sulima i-a zâmbit.

— Câte nopţi vrei să rămâi? l-a întrebat.

Lev a înţeles întrebarea, dar nu ştia ce să răspundă. Şi-a pus geanta jos.

— O noapte? a spus Sulima. Două nopţi?

— Cât costă? a întrebat Lev.

— Douăzeci de lire camera. Douăzeci şi două de lire cu micul dejun inclus.

Douăzeci de lire. Douăzeci şi două de lire…

Lev a suspinat, blestemându-l pe Rudi pentru că socotise atât de dezastruos problema banilor.

— O noapte, a spus.

— Vrei şi micul dejun?

Lev a ezitat. Se întreba ce fel de mic dejun era şi dacă stomacul lui va fi pregătit să-l mănânce. Hotdogul încă ardea în el, ca şi cum burta îi era plină cu un gaz unsuros.

— Nu ştiu, a spus.

Sulima aprindea luminile, plasa telecomanda televizorului

pe noptieră şi Lev a văzut că se mişca într-un mod elegant şi *discret.* Aranja patul.

— Ei bine, mă poţi anunţa mai târziu despre micul dejun. Trebuie doar să suni la Recepţie. Vrei apel deşteptător?

— Poftim? a spus Lev.

— Telefon pentru trezire?

Lev a ridicat din umeri. Nu avea idee ce tocmai spusese Sulima, dar ea părea să înţeleagă, prin zâmbetul acela al ei, ce simţea el, că era dincolo de puterea de a mai răspunde la orice fel de întrebare, că trupul lui era pe punctul de a se sfărâma. I-a întins lui Lev cheia şi a ieşit în linişte.

Acum că avea în sfârşit un pat, Lev s-a aşezat pe el şi a reuşit să mai amâne puţin dulcele moment al închiderii ochilor. Şi-a scos geaca şi a întins pe pat banii rămaşi în buzunar şi a încercat să-i numere, dar mintea lui părea să se împotrivească oricăror calcule. Doar stătea şi se uita fix la monedele nefamiliare până când, deodată, ochii i-au căzut pe o bucată de hârtie mototolită şi ruptă pe care o scosese din buzunar odată cu banii. Nu o recunoştea. A luat-o şi a desfăcut-o şi a văzut mâzgălite pe ea câteva cuvinte în propria lui limbă.

Dragă Lev, mi-a făcut plăcere această călătorie. Vreau să îţi urez mult noroc. Dacă o să ai nevoie vreodată de un traducător, ai aici numărul de telefon de unde locuiesc cu prietenii mei în nordul Londrei. Dacă pot o să te ajut. Cu prietenie, Lydia.

Lev se uita fix la bilet. Se întreba când se hotărâse Lydia să îl scrie – să îl pună în buzunarul gecii sale de piele! Şi a zâmbit cu drag. Era genul de lucru secret pe care l-ar face un îndrăgostit. Totuşi, bănuia că nimic de felul ăsta nu fusese în mintea Lydiei. Era pur şi simplu o persoană afectuoasă, poate puţin singuratică, dar emoţionată de bunătate, nu de

sex, şi cu o sensibilitate suficient de delicată încât să-şi spună că, cel mai probabil, Lev nu va telefona niciodată la acel număr, nu va risca micul procent de compromis pe care l-ar crea un astfel de telefon. Totuşi, Lev nu a aruncat bucata de hârtie. A pus-o în portofel şi, în timp ce făcea asta, s-a gândit cu tandreţe la Lydia croşetând şi la mâinile ei albe cu gropiţe şi la ouăle fierte tare pe care le mânca încet, cu o grijă remarcabilă, astfel încât nicio firimitură de ou, nicio coajă să nu cadă pe fusta ei sau pe jos, pe podeaua acoperită cu mochetă a autocarului.

Lev s-a îndreptat încet spre fereastra camerei sale şi a privit afară. Soarele era ascuns în spatele unei clădiri înalte şi la doar vreo doi metri depărtare de fereastră se vedea un acoperiş neted, negru de funingine, de-a lungul căruia se plimba un porumbel.

„Porumbeii", spusese odată Ştefan, „poartă sufletul celor de la ţară în oraşe: sufletele copacilor şi ale spiritelor lemnului. Sufletele morţilor pădurii."

„Cine sunt «morţii pădurii»?" l-a întrebat Lev pe tatăl său.

„Cei care au suferit", a răspuns Ştefan. „Trecutul ţării tale chiar nu înseamnă *nimic* pentru tine?"

Lev se ridicase şi ieşise, punând capăt acestei discuţii. Nu suporta felul în care Ştefan îl reducea la tăcere, aşa cum o făcea deseori, şi vorbele bătrânului legate de „spiritele lemnului" îl enervau şi îl făceau mereu să se simtă prost. Ştia că Ştefan atârna „cârpe pentru spirite" în copacii de la marginea satului Auror: le văzuse atârnând acolo, ofrande patetice pentru morţi. Lev i le-a arătat lui Rudi şi i-a spus: „Uită-te la astea. Tata şi generaţia lui! M-am săturat de ei. Au în capul ăla un talmeş-balmeş general."

„Aşa e", răspunsese Rudi, uitându-se la fâşiile de haine. „Istoria a pus stăpânire pe ei la o vârstă impresionabilă."

Lev se uita acum la porumbel, la picioarele lui de culoarea vinului, la capul lui mic şi tremurător. Ştefan era acum unul

dintre „morţii pădurii”, îngropat pe un petic de pământ năpădit de bălării de la marginea satului Auror, unde brazii şi frasinii se sădeau şi creşteau singuri. Dar Lev îl vizita rareori. Ştia că Ina se ducea acolo şi uneori o lua şi pe Maya cu ea, şi vara se întorceau acasă cu braţele pline de margarete, şi Maya îi spunea lui Lev: „Am văzut locul ăla unde doarme tătăicu.”

Lev intenţionase, pe jumătate, să se ducă înainte de a pleca în Anglia, pentru a-i spune un fel de la revedere tatălui său, dar până la urmă stătuse deoparte. Şi fusese uşor să stea deoparte. Fusese uşor să refuze o astfel de vizită ca fiind un ritual sentimental inutil. Totuşi, văzând acum porumbelul pe acoperişul plat, Ştefan era cel ce i-a venit imediat în minte lui Lev, şi deodată îl putea vedea clar ca pe lumina zilei, stând în scaunul său tare de la gater, cu bucata de salam pe jumătate mâncată, rupând pâinea cu mâinile lui murdare, ştergându-şi cu batista mustaţa pe oală. Şi ştia că Ştefan era o parte a motivului pentru care era el aici, în Londra, că trebuise să învingă în el însuşi acea dorinţă a tatălui său de a rezista schimbării, şi se gândea: ar trebui să fiu recunoscător că s-a închis gaterul, altfel aş fi fost exact acolo unde era şi el, nemuritor pe un scaun. Aş fi fost sclavul unui joagăr până la moarte, şi al aceluiaşi prânz în fiecare zi şi al aceleiaşi ninsori şi aceloraşi dezgheţuri, an după an, ninsoare şi dezgheţ în aceleaşi locuri îndepărtate şi înapoiate.”

Acum, patul i-a primit oasele.

Era deja după-amiază. Lev zăcea nemişcat, pe jumătate acoperit de cearşafuri şi pături, într-un somn prea greu pentru vise.

Ieşise o dată din această toropeală, doar pentru a merge clătinându-se până la toaletă ca să urineze într-un vas curat care mirosea a dulciuri fierte cola pe care o băuse, şi să realizeze că cerul se întuneca deasupra Londrei şi că

apăruseră câteva lumini în blocul de vizavi. A răsucit robinetul la chiuvetă şi a băut nişte apă şi a auzit un hohot de râs pe coridor.

Patul era la fel de confortabil ca oricare altul în care mai dormise şi a încercat să nu se gândească la costul lui, ci doar la norocul său pentru că stătea întins acolo, cu oraşul aşezându-se în jurul său pentru această noapte importantă, şi această femeie numită Sulima şezând, liniştită şi mulţumită, în coridor, stând de veghe.

A aprins o lumină de lângă pat şi pentru o clipă şi-a pus din nou întrebarea – aşa cum o făcea în Auror – cât va dura electricitatea până când un inginer încrezut de la centrala din Yarbl va răsuci un buton pentru a o trimite în altă parte. Maya l-a întrebat odată: „De ce se sting mereu luminile, tati?" dar Lev nu-şi mai amintea acum ce-i spusese. Ceva de genul că era prea puţină lumină să ajungă la toată lumea? Ceva despre nevoia de a împărţi? Cine ştie? Dar îşi amintea cum, fiind beat într-o noapte, şi aruncat în întunericul familiar şi plin de fum al casei lui Rudi, se auzise spunând: „Căderile de curent sunt intenţionate. Există suficientă zeamă. Doar că le place să ne strice serile."

Soţia lui Rudi, Lora, venise în pijama în camera unde stăteau şi beau ei. Avea un muc de lumânare într-o farfurioară crăpată, şi l-a pus jos printre sticlele goale de vodcă, şi a ieşit iar, fără să rostească un cuvânt, şi Rudi a spus: „Lora e o femeie tare de treabă. Într-o zi o să-şi găsească un soţ bun." Şi apoi au stat, râzând, de-o parte şi de alta a lumânării pâlpâitoare, râzând până când i-a durut stomacul, râzând un râs beat, tăcut, inexplicabil, care părea să nu mai aibă sfârşit.

Lev a închis din nou ochii. Lumina din spatele pleoapelor avea culoarea ciocolatei şi ştia că somnul va fi tot aşa, catifelat şi întunecat, şi că va dura până dimineaţa.

3
Un om poate călători departe, dar inima lui cu greu îl poate prinde din urmă

Bună, mamă, bună, Maya. Iat-o pe prinţesa Diana pentru voi. Am ajuns cu bine. Vremea este destul de caldă. Astăzi îmi voi găsi o slujbă.
XXX Lev/Tati.

Lev stătea în sala de mese a Sulimei, bând ceai şi scriindu-şi cartea poştală. Era singur în încăpere. Ceaiul era relaxant şi tare şi şi-a amintit cum Rudi, care când era tânăr fusese în închisoare timp de două luni, îi spusese că în Institutul de Corecţie din Yarbl ceaiul era principala monedă de schimb, şi se gândea cum în tinereţea lor – a lui şi a lui Rudi – lumea încă mai avea unghere de inocenţă, ca pungile de aer dintr-un vas care se scufundă. La fereastra deschisă se legănau în briza călduţă perdele de plasă. Pe peretele din spatele lui, lângă un tablou ţipător cu un tigru, limbile unui ceas de perete se mişcau încet. Era abia trecut de zece treizeci şi cinci.

Lev făcuse un duş şi îşi spălase părul. Îşi simţea corpul curat şi totuşi greoi, ca şi cum la suprafaţă era tânăr, dar venele lui erau cele ale unui bătrân. Şi-l imagina pe acest bătrân mergând pe străzile fierbinţi ale Londrei, trăgând după el bagajul greu, încercând să stea de vorbă cu străinii, prefăcându-se doritor şi în putere, gata de orice fel de muncă, o persoană cu multe calităţi…

Sulima a apărut pe sub arcada de ghips care ducea spre coridor.

— Mai vrei ceai? a întrebat amabilă.

Sulima purta astăzi un alt model de sari, de culoarea opalului, de culoarea râului gri-verzui. Între partea de sus a

sariului şi fustă, abdomenul ei bombat era neted şi auriu. Stătea şi se uita la Lev şi la felicitarea lui cu Diana, şi apoi s-a aşezat în faţa lui şi i-a spus:

— Încerc să ajut oamenii care vin din alte ţări. Eu am fost ajutată când am ajuns aici. Am primit o slujbă de cameristă într-un hotel numit *The Avenues.* O muncă foarte grea. Curăţenie şi iar curăţenie. Şi totul exact aşa: galeria ştearsă de praf, marginea hârtiei de toaletă îndoită dedesubt. Ştii?

Lev nu avea nici cea mai vagă idee ce era galeria, sau de ce ar trebui îndoită hârtia igienică, dar a dat totuşi din cap. Sulima i-a luat farfuria în care servise micul dejun. Cârnatul era pe jumătate mâncat, dar oul şi şunca erau neatinse. Lev şi-a scos pachetul de ţigări, a luat-o pe ultima din pachet şi a aprins-o. Sulima a împins spre el o scrumieră de sticlă.

— Ai soţie şi familie? l-a întrebat.

Lev a tras un fum din ţigară, şi-a întors privirea de la Sulima şi a suflat fumul.

— Soţia mea a murit, a spus el.

Sulima şi-a dus o mână la gură, şi Lev a văzut în acest gest reacţia unei femei mult mai tinere, chiar a unei copile, care fusese crescută astfel încât să arate regret oricând ar fi spus ceva nepotrivit sau greşit. Pentru a o ajuta să iasă din acest moment jenant, a arătat spre tabloul cu tigrul şi a spus:

— Fata mea, Maya. Vârstă de cinci ani. Iubeşte animalele.

— Da? a spus Sulima.

— Da. Spune către mine uneori: „Tati, acest porc e trist, această gâscă e obosită."

— Da, chiar aşa?

— Acest tigru. Ea ar spune: „Este supărat."

Sulima se uita lung la Lev. A clipit nervos şi mâinile ei netede au început să-şi aranjeze părul. Afară, în stradă, Lev putea auzi traficul zumzăind încet.

— Pentru Maya, a spus el, trebuie să găsesc lucru.

Sulima şi-a dres glasul şi a spus:

— Hotelul *The Avenues* nu mai există. Din păcate, pentru că te-aş fi putut trimite acolo. Acum este o sală de gimnastică. Toată lumea pedalează pentru a-şi salva inima. Dar pentru muncă ar trebui să încerci în Earls Court Road. Acolo există tot felul de locuri în care se serveşte mâncare. Mereu au nevoie de angajaţi.

— Da? a spus Lev.

— Cred că acolo ar trebui să încerci mai întâi.

— Court Road?

— Earls Court Road. Ieşi pe uşa din faţă. Faci stânga, apoi dreapta, apoi stânga. Îmi pare foarte rău pentru soţia ta.

Şi iată-l acum aici, cărându-şi bagajul, pe străzile murdare, strălucind în lumină. Lucrul pe care îşi dorea cel mai mult să-l cumpere era o pereche de ochelari de soare.

Cuvintele profesoarei de engleză din Yarbl îi veneau în minte în timp ce mergea: „Când îţi cauţi de lucru, încearcă să fii politicos. Poporul nostru este un popor mândru. Nici nu cerşim, dar nici nu suntem nepoliticoşi. Deci, să spui de exemplu: «Mă scuzaţi că vă deranjez. Dar aveţi să-mi oferiţi ceva? Sunt legal.»"

Aveţi să-mi oferiţi ceva? Aceste cuvinte erau greu de ţinut minte, ca să nu mai vorbim de rostit. Şi lui Lev i se părea greu, de fiecare dată când se aventura într-un magazin sau stătea la o tarabă de fast-food, să zică ceva, orice. Aflat într-un chioşc de ziare, un local vechi, prost luminat, se simţea plin de o tristeţe atât de ascuţită încât nu mai putea respira. Aşa că nu a spus nimic, a cerut doar ţigări ruseşti, iar fata grasă din spatele tejghelei s-a scobit în nas şi s-a holbat la el ca la un nebun.

— *Ruseşti?*

— Da. Ruseşti sau turceşti.

— Nep. N-o să găseşti. Nu p-aici.

Într-o pizzerie unde era răcoare, cu ventilatoare în tavan

învârtindu-se încet printre dungi de lumină puternică, Lev a aşteptat lângă uşă până când un tânăr ospătar s-a apropiat de el.

— Fumător sau ne?

Fumător sau ne.

— Aveţi să-mi oferiţi ceva? a spus Lev, stăpânind de data asta corect fraza dificilă. Sunt legal.

— Scuze? a spus chelnerul.

— Nu, scuzaţi-mă. Caut de lucru. Scuzaţi-mă de deranj.

— Ah, bine, a spus tânărul. Bine. Păi, aşteaptă puţin.

Lev l-a urmărit pe chelner cum se îndepărtează şi dispare în spatele unei uşi pe care scrie *Doar pentru personal.* Locul era aproape gol şi ceilalţi chelneri stăteau pe acolo fără rost, în cămăşile lor albe şi papioanele roşii, holbându-se la Lev. Zgomotul ventilatoarelor din tavan îi amintea lui Lev de vechiul patinoar din Baryn, unde obişnuia să patineze cu Marina, ţinându-se de spătarele scaunelor şi unde aerul îngheţat mirosea a dezinfectant.

Când s-a întors, tânărul chelner a spus:

— Îmi pare rău. Ăăă… managerul e prins până peste cap.

— *Prins?* a spus Lev.

— Da. Prins. Dar nu este nimic acum. N-avem de lucru. Îmi pare rău.

— OK, a spus Lev.

Geanta începea să îl deranjeze. Nu doar greutatea ei, dar şi vederea ei, căci conţinea tot ce îşi adusese cu el din vechea lui viaţă. Îşi imagina că, într-un fel, conţinutul genţii era vizibil pentru toată lumea, şi că posesiunile sale demne de milă erau luate în râs. Mai avea şi o altă teamă. De fiecare dată când lăsa geanta jos, sticlele de vodcă se ciocneau între ele, şi asta era jenant, ca şi cum ar fi fost un contrabandist nepriceput, spunând lumii ce are de vânzare. Îi părea rău acum că nu o întrebase pe Sulima dacă putea lăsa geanta la *Champions B&B.* Dar acum rămăsese cu geanta, ca şi cum ar

fi făcut parte din trupul său.

A trecut pe lângă un container de gunoi aşezat în rigolă şi a observat că printre scânduri de lemn, saltele pătate şi grămezi de moloz fusese aruncată şi o cantitate destul de mare de metal ruginit. Lev s-a oprit şi a lăsat geanta jos şi a rămas uitându-se fix la resturile de metal, imaginându-şi ce ar fi însemnat pentru Ina o asemenea descoperire şi cum ar fi fost tabla lovită cu ciocanul şi bătută atât de bine încât să poată fi tăiată şi să i se dea formă cu nişte foarfece mici, ca cele pentru unghii. „Rugina este frumoasă", spunea deseori Ina. „Rugina îmi face treaba. Rugina face ca totul să devină fragil cu timpul."

Lev s-a rezemat de marginea containerului. Starea de neliniște legată de Ina era ceva de care suferise dintotdeauna, chiar şi când era copil, observând că, într-un anumit fel – într-un fel pe care nu îl putea descrie precis – mama lui îi apărea fantomatică, de parcă, în cursa prin viaţă, ea era un concurent pe care nimeni nu îl văzuse şi care se strecura ultimul, întotdeauna ultimul, cu îngrijorare în ochi. Lev îşi dorea deseori ca acest lucru să nu fie aşa, dar era aşa. Şi acum, după ani de zile, Ina îşi petrecea zilele făcând bijuterii pentru alte femei, femei pentru care nu trebuia să simţi niciun fel de regret în mod special, femei cu zâmbete încrezătoare şi pantofi la modă, femei care fumau şi râdeau şi sfidau lumea. Ina nu sfidase niciodată lumea. Ea stătea în umbră într-un şopron de lemn, luminată de o lampă cu parafină care şoptea ca o fiinţă vie, şi bancul ei de lucru era acoperit cu aşchii de metal şi bucăţi de sârme de cupru, şi mâinile ei erau arse din loc în loc de lampa de sudură şi sârmele de lipit şi odată cu trecerea timpului vederea îi devenea din ce în ce mai slabă. Lev ştia că nimeni nu vrea să se gândească la ziua în care vederea ei va dispărea cu totul.

„Dar o s-o vadă pe prinţesa Diana", şi-a spus Lev acum. Şi-o putea imagina pe Ina sprijinind cartea poştală pe bancul ei

de lucru şi lăsând lumina albă de parafină să ilumineze pielea îmbujorată şi zâmbetul ezitant, apoi lăsându-se pe spate în scaunul ei pentru a se uita la aceste lucruri pierdute şi la complexitatea fascinantă a diademei de diamant. Şi Maya ar veni şi ea câteodată în şopron şi s-ar uita şi ea la Diana. Şi din când în când – nu des – cele două ar întoarce cartea poştală pe partea cealaltă pentru a reciti cuvintele pe care le-a scris el: *Astăzi o să-mi găsesc* o *slujbă.*

Lev şi-a ridicat geanta şi a auzit clinchetul sticlelor. S-a dojenit pentru că stă şi visează cu ochii deschişi. Visatul cu ochii deschişi putea fi în regulă în timpul pauzelor de prânz de la gaterul din Baryn, dar nu puteai visa şi supravieţui în oraşe ca Glie sau Jor, cu atât mai puţin în Londra. „Oraşele sunt nişte circuri nenorocite", remarcase odată Rudi, „iar oamenii ca noi doi sunt urşi dansatori. Aşa că dansează, prietene, dansează sau vei simţi biciul."

Căldura se ridica din nou. O simţeai urcând dinspre pavajul murdar, o vedeai strălucind pe deasupra maşinilor. Lev se mândrea că e puternic – un om puternic şi agil – dar acum simţea cum începe să se clatine. Fruntea îi era udă. Ceilalţi oameni de pe stradă începeau să-i pară groteşti, graşi şi batjocoritori şi bolnavi. Îşi imaginase cumva, în mod naiv, că majoritatea englezilor ar arăta cam ca Alee Guinness în *Podul de pe râul Kwai,* subţiri şi amuzanţi, cu ochi vioi; sau ca Margaret Thatcher, grăbindu-se cu un scop anume, ca o pasăre indigo. Dar acum, în acest loc, îi păreau indolenţi şi urâţi, iar capetele lor erau rase sau aveau părul vopsit şi mulţi dintre ei sugeau din cutii de cola în timp ce mergeau, ca nişte bebeluşi agitaţi, şi Lev se gândea că se întâmplase cu ei ceva catastrofic – ceva despre care nu vorbea nimeni dar care era aici în chipurile lor şi în modul neîndemânatic, greoi în care se mişcau.

Lev a intrat într-un local răcoros, luminat puternic, numit

Ahmed's Kebabs. Un arab spăla cu înălbitor podeaua de gresie. În spatele unei tejghele, un con cenuşiu de carne se învârtea pe un grătar perpendicular. O vitrină frigorifică fusese umplută cu foi de salată, roşii tăiate şi diferite tipuri de pâine. Un frigider cu uşa de sticlă era plin de cutii cu băuturi reci.

Lev şi-a lăsat geanta jos şi arabul s-a întors şi s-a uitat la el în timp ce îşi storcea mopul.

— Scuzaţi, a spus Lev, aveţi să-mi oferiţi ceva?

Arabul a ridicat găleata şi mopul şi le-a dus în spatele tejghelei. Apoi s-a întors şi l-a examinat pe Lev. Avea ochii îngrijoraţi şi sălbatici şi părul lucios şi ciufulit, ca al lui Rudi.

— Stai jos, i-a spus.

Pe lângă tejghea erau aliniate trei taburete de metal şi plastic, aşa că Lev s-a ridicat pe unul dintre ele şi şi-a aşezat braţele pe tejgheaua rece. Arabul i-a pus în faţă o farfurie de hârtie. A luat o pită despicată făinoasă din vitrina rece şi a umplut-o cu puţină salată. Apoi s-a dus la conul de carne şi a ras cu dexteritate câteva felii pe care le-a pus în pită şi a aşezat totul în farfuria de hârtie din faţa lui Lev. Lev s-a uitat lung la ea. Carnea mirosea a capră.

Arabul era acum la frigiderul cu băuturi. A scos o cutie colorată în verde, a tras de inel pentru a deschide cutia şi a pus-o lângă farfuria cu pâine şi carne.

— Bea, a spus.

Lev i-a mulţumit omului şi a tras încet cutia către el. Cu cealaltă mână, şi-a şters sudoarea de pe frunte. Apoi a dus cutia la gură şi a băut, şi arabul l-a urmărit atent. Apa era acidulată şi Lev aproape simţea că îl zgârie pe limbă, dar era minunat de rece, aşa că a continuat să bea, şi în timp ce bea şi-a amintit cum se ruga Marina să primească apă, apă rece şi fără gust, apoi plângea de furie şi spunea că apa de la spital este caldă şi are gust de canal.

— Eu sunt Ahmed, a spus arabul. Te rog, mănâncă. Din

partea casei.

— Scuzaţi? a spus Lev.

— Ai întrebat dacă am ceva să-ţi ofer. Ei bine, îţi dau această mâncare şi apă. De unde eşti? Din estul Europei de undeva, nu? Mănâncă deci. Carnea mea de kebab este foarte bună. Şi pentru tine este gratis.

Gratis – *free.*

Lev ştia foarte bine acest cuvânt. Profesoara lui de engleză îi explicase că Occidentul se descrie ca fiind *„The Free World",* Lumea Liberă, şi aceste cuvinte îl fascinaseră în cursul acelor luni de zile. Dar cum îşi putea imagina cineva această libertate? În visele lui Lev, devenise adeseori un drum negru, drept, care se întindea către un orizont plat unde câteva păsări plonjau şi se răsuceau pe un cer alb, dar era ceva auster şi neiertător în acest peisaj, aşa că îi spusese lui Rudi: „Nu ştiu ce înseamnă cu adevărat", iar Rudi răspunsese: „Nu *ştii,* Lev, pentru că n-ai pus niciun vehicul pe nenorocitul ăla de drum! Libertatea este viteză. Libertatea este dată de caii putere şi de forţă. Libertatea înseamnă să ai patru roţi sub fund."

Lev i-a mulţumit din nou lui Ahmed pentru mâncarea şi băutura gratuită. A încercat să mănânce chestia aia numită *kebab,* dar a renunţat după o muşcătură. Tânjea după o ţigară, dar ultimele două pachete erau la fundul genţii şi îi era jenă să înceapă să le caute.

— Deci, a spus Ahmed, vrei ceva de lucru? Ce fel de muncă?

— Orice muncă, a spus Lev.

— Ei bine, a spus Ahmed, eşti norocos. Ai venit la locul potrivit, fiindcă eu sunt musulman.

— Da? a spus Lev.

— Coranul ne învaţă că faptele de bunătate vor fi răsplătite în Rai. Ţi-am dat mâncare preţioasă şi pentru acest gest lipsit de egoism îmi voi găsi răsplata. Dar acum voi

merge mai departe. Îţi voi da de lucru.

Lev a aşteptat. Nu era sigur cât de mult înţelesese. Ahmed l-a întrebat cum îl cheamă şi din ce oraş vine şi Lev i-a spus şi Ahmed a zâmbit şi a spus:

— Un om poate călători departe, dar inima lui cu greu îl poate prinde din urmă.

— Scuze? a spus Lev.

— Nu mă lua în seamă. Îmi place să inventez proverbe.

Zâmbetul lui Ahmed s-a transformat într-un rânjet larg, apoi în râs, şi râsul său a făcut ecou de jur împrejurul gresiei şi a suprafeţelor goale şi Lev s-a gândit deodată: „Se joacă cu mine şi apa şi mâncarea nu sunt pe gratis." Apoi Ahmed a dispărut pe după o perdea de plastic împotriva muştelor, foarte asemănătoare cu cea pe care o atârna Ina de pragul uşii, vara, colorată dar ştearsă de soare şi timp, şi Lev a rămas singur. S-a dus la geantă şi, cu mâini tremurătoare, a cotrobăit prin ea până şi-a găsit ţigările, apoi a desfăcut pachetul şi şi-a aprins ţigara folosind bricheta de plastic pe care voise să i-o dea sikh-ului, îngrijitorul de la toaleta din gară. A inhalat adânc, savurând primul fum, simţind cum fumul începe să îl liniştească, în timp ce se întorcea la scaunul din plastic şi aştepta. A rămas nemişcat, fumând concentrat. Carnea de capră continua să se învârtă pe frigarea automată. Lângă ea, pe o suprafaţă reflectorizantă, Lev putea vedea strada din spatele lui şi traficul lent şi oamenii cu burţi grele mişcându-se încet.

I s-a părut că trece mult timp până când s-a întors Ahmed. A pus pe tejghea o cutie de carton înaltă plină ochi cu o grămadă de fluturaşi tipăriţi în alb şi negru, pe care era scris *Ahmed's Kebabs* cu litere răsucite, oblice. Ahmed a lovit puternic cu pumnul pe grămada de fluturaşi, cu mândrie.

— Munca ta, a spus. Să livrezi fluturaşi. OK?

— Da?

— Da. Peste tot prin cartierul ăsta. Fiecare locuinţă. Case

elegante. Case sărăcăcioase. Apartamente. B&B. Fiecare uşă privată. Verifică mai ales subsolurile. Mulţi oameni care consumă kebab trăiesc la subsol. Nu te obosi cu hotelurile. Pentru fiecare fluturaş pe care îl plasezi, îţi plătesc 2 p. Zece case, 20 p. O sută de case,
2 lire. Poate că tu eşti un om fără niciun Dumnezeu, Lev, dar astăzi Allah ţi-a zâmbit. Ei?

Mai era problema genţii.

Pentru că geanta conţinea tot ceea ce deţinea Lev, nu voia să se despartă de ea, dar ştia că nu va putea merge din casă în casă împovărat cu ea. S-a gândit să şi-o pună în spate, trecându-şi mâinile prin cele două mânere, dar şi-a dat seama că l-ar cocoşa, aşa că Lev şi-a spus calm să aibă încredere în Ahmed şi să lase geanta la el şi să nu se mai gândească la asta, pentru că lucrurile pe care le conţinea nu aveau valoare decât pentru el.

Înainte de a pleca, Lev s-a forţat să înghită câteva îmbucături din sandvişul de capră. Trebuia să îl susţină ceva de-a lungul orelor care îl aşteptau, când va veni căldura amiezii şi el se va pierde în acea căldură, se va pierde în labirintul străzilor cenuşii. Dar în acelaşi timp se simţea vesel. La această slujbă, nu i se cerea să vorbească sau să-i înţeleagă pe ceilalţi oameni care vorbesc cu el. Va fi din nou singur cu reveriile sale familiare.

Ahmed a pus jumătate din fluturaşi într-o geantă de plastic şi i-a întins-o lui Lev. Lev nu-şi putea da seama câţi fluturaşi erau în geantă, dar era grea şi realiza de pe-acum că plasticul îi va tăia mâinile. Îşi dorea să fi avut cu el ghiozdanul mic de pânză cu care se ducea la şcoală acum multă vreme, atunci când şcoala din Auror încă mai avea clopotul ei de fier şi pe dealurile de lângă sat puteau fi văzuţi vulturi. S-a trezit că se întreabă ce se întâmplase oare cu clopotul şi ce se întâmplase cu vulturii, dar ştia că momentul

acestor gânduri era cam nepotrivit şi că ele trebuie alungate. „Majoritatea lucrurilor dispar", l-a auzit Lev pe Rudi spunând. „Asigură-te doar că unele dintre ele dispar în propriul tău buzunar."

A ieşit afară în soare. A trecut pe lângă un chioşc cu flori de vânzare plin cu trandafiri, crini şi albăstrele şi mirosul acestora, în mijlocul oraşului, l-a surprins pe Lev, ca şi cum şi-ar fi imaginat că florile emit parfum doar atunci când în aer este linişte.

Ştia că ar trebui să înceapă imediat să împartă fluturaşii, aşa că a ieşit de pe aglomerata Earls Court Road şi s-a trezit pe o stradă cu case înalte, destul de asemănătoare cu cea pe care el şi-o imaginase locuită de imigranţi care îşi fac vodcă din cartofi, doar că aici clădirile aveau un fel de grandoare solidă pe care nu o anticipase. Unele dintre ele erau elegante, cu grilaje proaspăt vopsite în jurul lor şi stâlpi groşi, alb sau crem, strălucind în ziua încinsă; altele arătau neglijate, aproape părăginite, cu crăpături în pervazurile geamurilor şi saci de gunoi aruncaţi pe treptele din faţă, şi Lev a văzut că această coabitare a lucrurilor restaurate cu cele deteriorate era peste tot pe unde se uita şi s-a gândit că asta este consolator, ca şi cum, în sfârşit, găsise câteva dovezi ale dezastrelor războiului în Londra pe care nimeni nu fusese în stare să le şteargă.

A scos o mână de fluturaşi de-ai lui Ahmed şi i-a pus în cutia poştală a primei case. Sub *Ahmed's Kebabs* erau scrise cuvintele *Best Luxury Halal Meat; Best Prices în Your Area; Eat În or Take Away; Friendly Service At AII Times*[6], dar numai câteva dintre aceste cuvinte aveau un înţeles pentru Lev. *„Bes"* ştia că este un concept important, unul la care

---

[6] Cea mai bună carne halal de lux; Cele mai bune preţuri din zonă; Puteţi mânca aici sau să luaţi la pachet; Servicii prietenoase oricând (n. tr.).

oamenii făceau deseori referire şi în ţara lui, cu excepţia celor ca Rudi, care tânjeau să se împodobească doar cu minuni, astfel încât chiar şi cizmele sale trebuiau să fie demne de admiraţie iar loţiunea sa de bărbierit deţinea puteri de seducţie asupra bărbaţilor şi femeilor deopotrivă. *„Friendly Service"* i se părea o contradicţie, amintindu-şi de puţinele restaurante pe care le vizitase în ţara sa, în zilele în care trăia Marina şi el voia să-i arate cât de mult o preţuieşte oferindu-i o cină frumoasă. Chelnerii şi chelneriţele se purtaseră ca nişte gardieni dintr-un lagăr de muncă, trântind pe masă mâncarea cu carne aţoasă, stropind cu vinul din carafele murdare, înşfăcându-le farfuriile din faţă înainte să-şi termine mâncarea…

„De ce nu zâmbiţi niciunul?" îl întrebase odată Marina pe un chelner ursuz, cu un şorţ de bucătărie pătat. Şi băiatul – pentru că de fapt era un băiat şi nu era încă un bărbat – s-a uitat la ea uimit. „Nu v-ar costa nimic să le zâmbiţi clienţilor", a continuat Marina blând, dar băiatul s-a uitat în altă parte.

„Te înşeli", a spus. „Să zâmbim ne-ar costa demnitatea noastră."

Şi după ce s-a grăbit înapoi la bucătărie, *boc-boc-boc* cu pantofii lui grei, cărând farfuriile şi paharele şi carafa goală pe o tavă ce se clătina, Marina i-a luat mâna lui Lev şi a spus: „Acum mi-e milă de băiat. Înainte eram furioasă, şi acum mi-e milă, şi eram mai fericită când eram furioasă."

Marina.

Era important să nu înceapă să se gândească la ea acum. Era esenţial pentru supravieţuirea lui Lev să nu se piardă în vise despre ea.

A coborât câteva trepte într-o zonă de subsol şi a găsit, aproape ascunsă sub trotuar, o mică grădină plantată cu dafini şi lavandă şi tufişuri mari de hortensii, străduindu-se să se întindă spre lumină. O pisică tărcată stătea ghemuită

pe pervazul jos al ferestrei de la subsol şi de-abia şi-a deschis un ochi atunci când Lev a scos mai mulţi fluturaşi şi i-a băgat prin uşa vopsită în galben strălucitor. Lângă uşa galbenă era o sonerie, cu două nume deasupra: Kowalski şi Shepard. Lev a rămas locului o clipă, uitându-se la aceste nume şi la uşa galbenă şi apoi la grădină, care fusese făcută din foarte puţine lucruri dar care era atât de frumoasă în micul ei fel, încât brusc, invidia pe aceşti oameni, Kowalski şi Shepard, l-a înjunghiat cu o forţă surprinzătoare. Şi-i imagina întorcându-se de la slujbele lor bine plătite, udându-şi plantele, hrănind pisica tărcată, comandându-şi kebab de la Ahmed, cumpărând vin sau vodcă, stând aproape unul de altul la masa lor, mâncând şi râzând şi fumând, apoi ducându-se de mână în dormitorul lor în timp ce noaptea se lăsa. Şi şi-a spus: „Viaţa mea nu va fi niciodată ca a lor. Niciodată."

Lev a mers mai departe. Greutatea fluturaşilor în geantă a devenit mai mică după ce a terminat primele trei străzi şi a ajuns într-un scuar liniştit, unde copiii se jucau pe o pajişte plină de buruieni, în siguranţă în spatele unui grilaj, şi unde aerul era parfumat cu lemn-câinesc. Lev era acum într-o transă a livrării: urca treptele de la intrare, apuca fluturaşii, le dădea drumul în cutia poştală, cobora treptele, se ducea la subsol, examina numărul de nume, alegea numărul corect de fluturaşi, îi arunca înăuntru, urca iar în soarele din stradă, trecea la următoarea casă… îl dureau puţin picioarele, purta şapca de piele trasă pe ochi, ca să-l ferească de lumina puternică a amiezii, dar nu se simţea nefericit pentru sarcina sa. Nu după mult timp, calculase că a câştigat o liră.

Lev s-a odihnit o vreme, sprijinindu-se de poarta care se deschidea spre grădina scuarului, privind copiii care se dădeau în leagăne şi mamele lor tinere, îmbrăcate în veste mici şi strâmte şi în blugi, tolănite în iarbă la umbra unui dud. Şi-a aprins o ţigară şi avea gust bun, şi mirosul de lemn-

câinesc părea să fie tras odată cu fumul în plămâni, şi era ceva în această combinaţie care îl făcea pe Lev să se simtă alert şi netemător, şi s-a gândit că atunci când va veni noaptea se va întoarce aici şi va dormi sub dud şi va urmări viaţa care se desfăşura în casele din jurul său şi astfel va obţine o viziune nouă asupra Londrei – o viziune secretă. Şi asta l-a înveselit, că îşi alesese un loc în care să doarmă, un loc gratuit, un loc secret, un loc din care să poată sta de veghe…

Dar acum, Lev a văzut că tinerele mame se întorseseră şi se uitau toate la el şi apoi şopteau împreună. S-a uitat în jos. Ţinea ţigara ascunsă în palmă. Una dintre femei s-a ridicat şi a pornit către el. S-a uitat la ea pe sub cozoroc. Era palidă şi frumoasă, cu braţele pistruiate, şi a venit foarte aproape de el, astfel încât el i-a putut simţi mirosul loţiunii pentru soare.

— Aceasta este o grădină privată, a spus ea.

— Da? a spus Lev.

— Da. Este o grădină doar pentru cei care locuiesc aici. Aşa că poţi… să pleci, te rog?

Lev s-a uitat dincolo de tânără la grupul ei de prietene, şi a văzut că îi chemaseră pe copii de la leagăne şi îi cuprinseseră cu braţele şi a înţeles că îl credeau un criminal de genul celor care erau închişi şi ostracizaţi la Institutul de Corecţie din Yarbl şi despre care societatea nu mai dorea să vorbească.

— Crezi că… a început el, apoi s-a oprit.

Nu avea prea multe cuvinte, dar a simţit că, şi dacă ar fi ştiut cuvintele, nu ar fi putut să le vorbească despre el. Tânăra pistruiată stătea în faţa lui, cu mâinile în şolduri. Lev ar fi vrut să-i spună că şi el avea o fiică, de vârsta copiilor din grădină, că exact în acest moment Maya mergea spre casă de la şcoală cu micul ei ghiozdan şi pantofii ei uzaţi…

— OK? a spus femeia. Pleci acum. Da?

Lev a clătinat din cap, încercând să-i arate că se înşelase asupra lui, că era un om bun, un tată iubitor, dar scuturatul

lui din cap a alarmat-o pe femeie şi a strigat spre prietenele ei:

— Nu vrea să plece. Cineva să sune la poliţie.

— Nu, a spus Lev, nu poliţie…

— Atunci pleacă.

— Sunt nou, a spus Lev. Încerc doar să-mi găsesc drumul printre multe străzi.

Femeia a oftat, în timp ce una dintre prietenele ei i s-a alăturat.

— Ţăcănit, a spus ea. Străin ţăcănit. Probabil inofensiv.

— OK, a spus prietena ei, apropiindu-se de Lev. Şterge-o, da? *Comprendo?*

După-amiaza târziu, când toţi fluturaşii fuseseră împărţiţi, foamea şi setea au început să îl chinuiască pe Lev. S-a trezit tânjind după ouăle fierte tare ale Lydiei.

Ştia că acum se rătăcise. Dorea să fi lăsat o dâră de fluturaşi care să îl călăuzească înapoi pe drumul pe care venise. S-a oprit şi s-a uitat în jurul său cu atenţie, în stânga şi în dreapta, stânga şi dreapta. Apoi a pornit din nou, încercând să-şi amintească ce drum urmase.

Când în sfârşit a ajuns la kebabăria lui Ahmed, era plină de bărbaţi arabi, care mâncau carne în pită despicată şi beau cafea din pahare de hârtie. Mirosul cărnii de capră i se părea acum lui Lev aproape parfumat şi dulce şi şi-a făcut loc până la tejgheaua lui Ahmed, pe care a aşezat geanta goală.

— Gata fluturaşii, a spus.

Ahmed era întors cu spatele la Lev. Tăia carne de pe con, cu sudoarea strălucindu-i pe braţe.

— Ce sper eu, prietene, a spus Ahmed după o clipă, este că l-ai pus pe fiecare într-o cutie poştală. Am mai avut angajaţi care aruncă fluturaşii la gunoi şi pe urmă îmi cer bani, şi, deşi sunt un musulman foarte bun, asta mă face să zbier.

În jurul lui, arabii au început să râdă.

Râdeau de cuvântul „sper”? Lev şi-a amintit cum îi spunea profesoara de engleză: „într-o limbă străină înţelesul soseşte uneori la ceva vreme după ce au fost pronunţate cuvintele.”

Ahmed a început să umple trei pite cu carne şi salată. Le-a pus pe tejghea pentru prietenii săi arabi şi apoi s-a dus la aparatul de cafea. Tot ce putea înţelege Lev era faptul că starea lui Ahmed se schimbase de azi-dimineaţă. L-a urmărit cum servea cafeaua şi lua banii şi îi punea în casa lui de bani sofisticată, care nu avea clopoţel ca cele din ţara lui, ci scotea doar un sunet încet ca un bâzâit de apreciere atunci când sertarul ei se deschidea pentru a primi bancnotele. Lev se uita la casa de bani. A văzut mâna lată a lui Ahmed rămasă în aer deasupra ei şi, după un moment de ezitare, mâna a apucat o bancnotă verde şi a închis sertarul. Ahmed a traversat încăperea până unde stătea Lev. A pus bancnota pe tejghea.

— Uite, a spus el. Cinci lire. Două sute de fluturaşi. Sunt generos. OK? Şi am încredere în tine pentru că sunt un om foarte bun. Vrei o cafea?

— Mulţumesc, a spus Lev. Mulţumesc foarte mult.

Fără casă, flămând, lucrurile astea trebuie suportate doar o vreme, şi-a spus Lev. Mii – chiar milioane – de oameni în lume erau flămânzi şi nu aveau un loc în care să doarmă. Nu însemna neapărat că mureau sau că îşi pierdeau speranţa sau că înnebuneau.

Dar la sfârşitul acestei prime zile de lucru în Londra, Lev şi-a dat seama că îi va fi imposibil să supravieţuiască împărţind fluturaşi pentru Ahmed. De la o tarabă cu fructe, Lev şi-a cumpărat două banane, şi de la un magazin cu pâine şi-a cumpărat o chiflă moale şi albă, şi de la un oficiu poştal un timbru pentru cartea sa poştală cu prinţesa Diana, şi de la un magazin care vindea ziare o punguţă de tutun, câteva foiţe pentru ţigări şi o sticlă cu apă – şi pe urmă cele cinci lire

ale sale nu mai erau.

Şi-a cărat geanta până la strada unde locuiau Kowalski şi Shepard, şi când s-a lăsat seara a coborât la subsolul lor şi a stat ascuns în spaţiul de sub stradă, în spatele dafinilor şi al tufişurilor de hortensii. A descoperit nişte cutii de carton strânse, îngrămădite în colţul cel mai îndepărtat al ascunzişului său, şi le-a întins şi a stat pe ele, şi a mâncat bananele şi chifla albă şi a privit cum se întunecă totul în jurul lui.

Îi aştepta pe Kowalski şi Shepard să vină acasă. Deja îşi putea imagina vocile lor, care ar fi tinere, şi lumina de la ferestrele lor, care ar fi mângâietoare şi blândă. Şi se gândea că dacă ei ar ieşi să-şi ude plantele şi l-ar găsi, ar putea să le explice că a ales subsolul lor datorită plantelor şi a uşii galbene şi i-ar convinge să îl lase să stea acolo – doar în noaptea asta.

Totuşi, o parte din el se simţea prost, aşteptând acolo. Deasupra lui, pe stradă, auzea oamenii râzând şi uşile maşinilor trântindu-se şi tocurilor femeilor lovind în pavaj. Şi a început să-şi spună că atunci când trăia Marina, şi el avusese o viaţă frumoasă – chiar dacă mai săracă decât cele care existau în jurul lui în Londra – şi şi-a amintit cum, la aniversarea de treizeci de ani ai Marinei, găsise la piaţa din Baryn nişte pantofi roşii cu tocuri de şapte centimetri şi vârful deschis, şi Marina şi-i pusese şi se îmbrăcase într-o fustă neagră cu volane şi un şal roşu împrumutat de la Lora şi mâncaseră carne friptă de gâscă şi băuseră bere şi vodcă şi dansaseră tangou pe prispa lui Rudi – Rudi şi Lora, Marina şi Lev – şi se simţiseră nebuni de fericire şi dorinţă. Chiar şi acum, Lev putea simţi greutatea frumoasă a spatelui suplu al Marinei lăsându-se pe braţul său, putea vedea mişcările sexy ale piciorului ei în pantofii roşii, şi îi putea auzi râsul plutind pe deasupra dealurilor din Auror. Ce noapte. Nici măcar Rudi nu o mai uitase şi îi spunea câteodată lui Lev: „Noaptea

aia, de ziua Marinei. Ceva s-a întâmplat cu noi, Lev. Eram nemuritori." *Nemuritori.*

Acum, tot ce putea simţi Lev era greutatea trupului său epuizat, stând pe cutiile de carton, şi imensa şi inimaginabila greutate a oraşului de deasupra. A încercat să se gândească la lucruri pozitive: la felicitarea lui cu Diana care îşi începea călătoria către Ina şi Maya; la bunătatea unor femei ca Lydia şi Sulima; la banii pe care îi va câştiga, asta dacă o să poată să reziste şi să nu-şi piardă curajul…

Tot nu venea nimeni la apartamentul de la subsol. Pisica dispăruse. Lumina din stradă arunca umbre portocalii pe florile mari albastre ale hortensiilor. Lev şi-a tras geanta spre el şi a scos din ea un pulover pe care i-l croşetase mama lui, l-a împăturit şi şi-a aşezat capul pe el. Şi-a aprins o ţigară şi a fumat în linişte, privind fumul cum se ridică în bucle din ascunzătoarea lui şi atinge frunzele închise la culoare ale dafinilor înainte de a dispărea în aer. Apoi, înainte ca ţigara să se termine, Lev ştia că se scufundă… se scufundă neajutorat în somn. A avut timp să întindă mâna ca să stingă ţigara, şi apoi s-a abandonat căderii adânci.

Acum, mintea lui visătoare a chemat o amintire. Mergea pe bicicleta lui spre casă, în Auror, de la gaterul din Baryn. În spate avea prinsă cu o bucată de sfoară o legătură de lemne pe care le luase de la gater şi cu care plănuia să construiască o remorcă joasă pe care să o tragă în urma bicicletei. Această remorcă (pentru care desenase deja o schiţă simplă) urma să fie cel mai folositor lucru pe care îl făcuse vreodată. Urma să fie obiectul care făcea posibilă transportarea a nenumărate alte obiecte, a căror necesitate ar fi devenit în mod inevitabil evidentă odată cu trecerea timpului. „Pentru că asta face viaţa", observase Rudi, „îţi face găuri în faţa ochilor, goluri pe care trebuie să le umpli cu *lucruri."*

Legătura de lemne era prinsă pe spatele lui Lev. Maistrul

de la gaterul din Baryn, Vitali, închisese ochii la faptul că Lev adunase bucăţile de lemn – sau aproape îi închisese. Tot ce i-a spus lui Lev a fost: „Ştii că va trebui să existe o amendă mică. Nimic sever. Câteva ouă ar fi suficiente. Sau o brăţară subţire pentru soţia mea."

Drumul spre Auror era îngust şi abrupt. Era după-amiază târziu, la începutul verii, şi Lev transpirase în timp ce pedala şi frânghia îl tăia în umeri şi el se ruga să nu explodeze cauciucurile bicicletei sub greutatea omului şi a lemnului.

Pe întinderea de drum, mărginită de şanţuri adânci, a văzut un tractor venind înspre el. Tractorul avea o remorcă încărcată cu fân şi Lev a observat că baloturile săreau şi se zdruncinau în timp ce tractorul se apropia. Şi-a spus că ar trebui să coboare de pe bicicletă şi să iasă de pe drum, ca să lase remorca să treacă, dar era greu să coboare de pe bicicletă cu încărcătura de lemne legată în spate, aşa că a decis că este mai bine să continue, înainte şi încet, pentru că era loc pe această bucată de drum pentru o bicicletă şi o remorcă, şi şoferul tractorului îl va vedea curând şi va încetini.

Dar tractorul nu a încetinit. Se tot apropia, cu motorul său zgomotos şi roţile înalte, şi a ajuns în dreptul lui Lev şi a trecut pe lângă el, dar în spatele remorcii, un balot era ieşit în afară cu o palmă mai mult decât celelalte şi balotul ăsta a lovit lemnele legate de spatele lui Lev şi el a căzut într-o parte de pe bicicletă, în şanţ.

Pentru o clipă, totul a devenit negru. Apoi Lev a văzut lumina întorcându-se şi s-a uitat în sus la cer, care era plin de norii trandafirii inocenţi ai serii de vară, şi a încercat să-şi tragă ceva putere din această imagine, dar durerea din spate şi din braţele lui întinse era puternică şi simţea lemnele apăsându-i în oase şi se gândea că are loc cu siguranţă un fel de crucificare. Dar pentru ce era crucificat? Pentru că nu-şi iubise tatăl? Pentru că nu-şi croia drumul în viaţă cu dinţii şi

ghearele, ca Rudi? Pentru că zăcea într-un hamac cenuşiu atunci când tristeţea îl dobora?

Nu ştia. Tot ce înţelegea era că trebuie să încerce să se ridice, să se elibereze de crucea sa de lemn, să-şi continue drumul.

4
Albastru electric

Când Lev s-a trezit, lumina zilei palidă ca laptele se strecurase în zona subsolului şi cădea o ploaie fină. Stătea întins fără să se mişte, privind ploaia, revigorat de somn şi de gândul că nu mai văzuse niciodată o ploaie ca asta, atât de fină încât părea că abia cade, totuşi îşi lăsa încet strălucirea pe frunzele de dafin şi pe florile hortensiilor şi pe piatra cenuşie a curţii.

Prinsă de peretele apartamentului lui Kowalski şi Shepard era o ţeavă cu o scurgere dedesubt şi un furtun de grădină era înfăşurat de capul robinetului. Lev s-a târât afară din ascunzătoarea sa, s-a strecurat până la robinet şi a ascultat. Câteva maşini treceau pe stradă, dar ştia că este devreme încă; niciun sunet nu se auzea din apartament şi nici pisica tărcată nu se vedea. Cât de discret a putut, Lev a urinat în scurgere, apoi a dat drumul la robinet şi s-a spălat pe mâini şi s-a stropit cu apă pe faţă. Apoi s-a întors la locul lui de dormit şi s-a aşezat iar jos cu capul pe puloverul Inei, care, şi-a amintit, era cunoscut de englezi sub numele de *jumper,* şi nu-şi putea imagina cum se formase acest cuvânt. Şi-a aprins o ţigară.

A rămas întins şi a fumat şi a ascultat dacă nu cumva se deschide uşa galbenă. Nu îi era teamă de momentul în care va fi descoperit, era doar curios să-i vadă pe Kowalski şi pe Shepard. Se întreba dacă să-i roage să-l lase să stea aici, în schimbul îngrijirii plantelor, dar a auzit râsul ironic al lui

Rudi şi vocea lui care spunea: „Oh, sigur, Lev. Vor fi încântaţi să aibă un nebun străin care să le folosească peretele pe post de toaletă şi care să le deranjeze pivniţa de cărbune cu forma lui umană — totul pentru câteva minute în care să le ude ghivecele cu plante. De fapt, cred că or să considere că asta e chiar ziua lor norocoasă!”

După o vreme, ploaia tăcută a încetat şi soarele a început să strălucească pe frunzele ude. Strada era mai zgomotoasă decât înainte şi Lev a simţit pulsul oraşului bătând mai repede în timp ce oamenii se pregăteau pentru ziua de lucru. Era sigur acum, că, oricine erau, Kowalski şi Shepard nu erau acolo; lăsaseră totul în ordine, cu furtunul strâns cu grijă şi ciocănelul de la uşă bine lustruit, dar ei erau în altă parte.

Ahmed ridica grilajul din faţa kebabăriei sale când a apărut Lev cu geanta lui.

— Bine, a spus Ahmed, cu unul dintre zâmbetele sale cu toţi dinţii. Omul meu cu fluturaşi. Gata pentru o nouă zi?

Lev l-a întrebat pe Ahmed dacă avea o toaletă pe care să o folosească şi Ahmed l-a condus pe după perdeaua de muşte pe un coridor întunecos, plin cu grămezi de cutii de carton cu cola şi farfurii de hârtie, şi din coridor se intra într-o toaletă cu gresie, care avea doar o chiuvetă şi o oglindă de plastic. Camera nu avea fereastră, iar podeaua, spălată recent cu dezinfectant, fusese acoperită cu pagini de ziar pentru a grăbi uscarea. Pe una dintre pagini, lângă chiuvetă, era o fotografie a unei femei fără sutien.

Lev s-a bărbierit şi s-a spălat pe corp. Prezenţa femeii aproape goale îl tulbura. De când murise Marina, nu suporta să se gândească la sex. Îi spusese lui Rudi într-o noapte: „Aş putea să fiu călugăr acum. Nu mi-ar păsa.” Iar Rudi îi spusese: „Sigur. Înţeleg, prietene. Dar asta va trece, pentru că totul trece, la naiba. Într-o zi, vei reveni la viaţă.”

Acea zi părea încă departe. Lev s-a uitat în jos la fotografie.

Cum putea apărea o astfel de fotografie într-un ziar naţional? Modelul avea sâni ridicoli de mărimea dovlecilor, şi buze groase şi umede şi tot ce purta era o pereche de chiloţi tanga foarte mici şi cu paiete. Îşi dorea ca fata să fie moartă. Îşi dorea ca persoana care o fotografiase să fie moartă. Îşi dorea ca şi copulaţia să dispară, aşa cum se întâmplă cu lucrurile pe care le fac oamenii, cum e colecţionarea vechilor timbre poştale, cum e lipirea fotografiilor cu liderii comunişti pe pereţi…

Omul secolului douăzeci şi unu e un câine, se gândea, un câine murdar, detestabil, cu dinţii descoperiţi şi cu cocoşul roşu şi tare şi cu şiroaie de bale împuţite scurgându-i-se din gura lacomă…

Şi-a apăsat talpa pe fotografie pentru a o rupe. Şi-a scos prosopul din geantă şi s-a şters pe corp. Şi-a privit chipul în oglinda de plastic şi a încercat să vadă în el o strălucire sau o trăsătură pe care să o poată admira, dar în lumina urâtă a toaletei faţa lui era galbenă şi fantomatică, prea puţin umană. Nu avea lumină în ochi.

Şi a simţit copleşindu-l atunci – aşa cum se pare că trebuia să se întâmple din când în când – durerea pentru moartea Marinei. Trăise doar treizeci şi şase de ani. *Treizeci şi şase.* Era o femeie frumoasă, cu o voce plină de râs. Mergea în fiecare dimineaţă la lucru la Biroul de Lucrări Publice din Baryn, purtând o bluză albă curată. Seara, îşi punea un şorţ în dungi şi cânta în timp ce pregătea cina. Îşi legăna fetiţa să adoarmă în pătuţul ei mic, răbdătoare ca o madonă. Dansase tangou într-o noapte de vară încălţată în pantofi roşii. Făcuse un preş din zdrenţe, timp de luni de zile. Făcea dragoste ca o ţigancă nebună, cu părul ei negru căzând în jurul chipului lui Lev. Era perfectă şi nu mai era…

Lev ştia că ăsta nu era un loc bun în care să înceapă să plângă.

A încercat să facă ceea ce ar fi făcut Rudi, să înceapă să

înjure sau să dea din picioare pentru a opri lacrimile să-i curgă, dar îl înecau, trebuiau să cadă. Lev şi-a apăsat prosopul umed pe faţă şi s-a rugat să-i treacă durerea de inimă, ca o furtună scurtă, ca un coşmar din care te poţi trezi. Dar nu voia să treacă, aşa că a stat acolo plângând, şi după o vreme – nu ştia cât timp – l-a auzit pe Ahmed bătând în uşă.

— Lev, i-a strigat Ahmed blând. Ce se întâmplă cu omul meu cu fluturaşi?

— Nimic, s-a bâlbâit Lev.

A urmat un moment de tăcere şi apoi Ahmed a spus:

— Când bărbaţii plâng, nu o fac niciodată pentru nimic – şi ăsta nu este unul dintre proverbele mele. Este adevărul.

În mijlocul tristeţii sale, Lev se simţea şi caraghios acum.

— Îmi pare rău, a spus. Îmi pare rău.

— OK, a spus Ahmed. O să-ţi fac o cafea. Nu te grăbi. Apoi ieşi din baie şi îţi bei cafeaua. Da?

Lev l-a auzit pe Ahmed îndepărtându-se. Oferta de cafea l-a emoţionat şi s-a gândit: „Omul secolului douăzeci şi unu e un câine, dar uneori, ca un câine credincios, îşi aminteşte trucul de a-şi arăta afecţiunea."

Încă o zi.

I-a spus lui Ahmed că va mai împărţi fluturaşi încă o zi, dar după aceea va trebui să-şi găsească o slujbă care să fie plătită mai bine.

Ahmed i-a spus:

— Înţeleg. Eu plătesc mizerabil. Ştiu. Am un magazin foarte mic cu o nenorocită de chirie foarte mare. Dar ce slujbă vrei să-ţi găseşti?

— Nu ştiu, a spus Lev.

— Dacă te duci la Centrul de Muncă, îţi spun eu, prietene, n-or să te ajute.

— N-or să mă ajute?

— Nu. E un cerc vicios. Ştii ce înseamnă asta?

— Nu.

— Pierde-pierde, înseamnă. Argoul american pentru pierde-dracu'-pierde.

— Da?

— Pentru a-ţi lua o slujbă, trebuie să ai *Benefit* timp de un an de zile. Pentru a obţine *Benefit,* trebuie să fi lucrat timp de un an în această ţară. Caraghios, nu? Vezi? Cerc vicios.

Lev bâjbâia să-şi ruleze o ţigară cu noul tutun pe care îl cumpărase. Mâinile îi mai tremurau încă de la izbucnirea de tristeţe. Şi-a amintit de cuvântul *benefit* de la orele de engleză, dar ştia că are un complex de semnificaţii pe care încă nu fusese în stare să le descifreze. Se străduia să-şi amintească ce îi spusese profesoara lui în timp ce urmărea cum Ahmed desprinde bucăţile rămase pe conul său de carne pe frigare, le aruncă în coşul de gunoi şi începe să cureţe grăsimea de pe mecanism. Lev a terminat de rulat ţigara subţire şi a aprins-o, şi gustul tutunului Virginia era nefamiliar, ca respiraţia dulceagă a unui străin.

După o vreme, Ahmed şi-a şters mâinile pe un şervet pătat şi s-a întors către Lev.

— Bună cafeaua? a spus.

— Da. Mulţumesc, Ahmed. Eşti bun.

— Sunt un bun musulman, asta e tot. În Rai, cel puţin câteva virgine vor fi ale mele, a râs Ahmed.

Lev se întreba dacă, în mintea lui, aceste „virgine" aveau sânii ca dovlecii şi buze uleioase. Apoi Ahmed a scotocit pe un raft ticsit de sub tejghea, a scos un ziar mototolit şi l-a pus în faţa lui Lev.

— *Evening Standard,* a spus Ahmed, trasând cu degetul cele două cuvinte negre. Ziar londonez. Caută aici, Lev. Uită-te cu atenţie. Găseşte paginile „ESJOBS". Şi sute de camere de închiriat. Astăzi îmi duci fluturaşii.

Mâine găseşti o slujbă chiar aici în ziarul ăsta. Slujbă şi o

cameră. OK? apoi vei fi bine mersi.

Când s-a terminat ziua şi Ahmed l-a plătit cu alte 5 lire, Lev nu se putea gândi la alt loc în care să meargă în afară de ascunzişul său din curtea lui Kowalski şi Shepard. De data asta, cina lui a fost o pâine neagră şi un pachet cu salam. Din cele 5 lire pe care le câştigase, i-au mai rămas doar 2,24. De-abia îndrăznea să se gândească ce mult costă totul. Pentru a-şi astâmpăra setea, a băut apă de la robinetul din perete.

A venit noaptea şi apartamentul a rămas în întuneric. Lev a stat în groapa lui de sub nivelul trotuarului şi a fumat şi a scos o lanternă din geantă şi a început să studieze coloanele cu anunţuri de lucru din ziar:

Hod carriers req Croydon; commisioning mangrs build serv mech or elec exp; dryliners and ceiling fixers Sydenham; LUL traffic marshal perm pos; plumber own tools Corgi reg…[7]

Creierul său tânjea după odihnă. S-a întins. A lăsat lanterna aprinsă şi i-a îndreptat raza îngustă spre florile de hortensii, şi acest albastru electric i-a amintit de o întâmplare când a plecat noaptea la pescuit cu Rudi şi au făcut una dintre cele mai ciudate descoperiri din viaţa lor.

Merseseră cu tcheviul la lacul Essel, care era un lac rece, liniştit, la câteva mile de Auror, înconjurat de brazi şi de pini, unde, i se spusese lui Rudi, dacă şochezi peştii cu lumină electrică poţi să îi prinzi cu mâna. „Asta din cauză că”, i-a explicat Rudi lui Lev, „lacul ăla e atât de îndepărtat. Peştii ăia tâmpiţi nu au văzut niciodată lumină artificială, aşa că vin să

---

[7] Cărători mortar solicitaţi în Croydon; manageri cu experienţă în construcţii, operaţii mecanice şi electrice; lucrători rigips pentru pereţi interiori şi tavane în Sydenham; controlori trafic metrou post permanent; instalator unelte proprii Corgi… (n. red.)

se uite şi-apoi – prea târziu, frate! — curiozitatea i-a omorât."

Lacul Essel a fost greu de găsit. Tcheviul scârţâia şi trosnea în timp ce Rudi conducea pe un drum sau altul, şi crengile copacilor loveau capota maşinii şi roţile se învârteau în făgaşele de noroi nisipos şi ace de pin căzute. Uneori, Lev şi Rudi vedeau lacul în depărtare, cu luna strălucind în el, dar atunci drumul se termina şi nu aveai unde să întorci, aşa că tcheviul a trebuit să meargă cu spatele, cu motorul huruind, şi Lev i-a spus lui Rudi că simţea miros de ars.

„Ars?" a fornăit Rudi. „Asta nu-i miros de ars. Ăsta e protest! Este un motor superb, care spune că nu apreciază să fie tratat ca un camion. E ca un cal de curse care se enervează când îl pui să tragă la căruţă. Trebuie doar să-l stăpâneşti."

Când au găsit în sfârşit lacul, Rudi a parcat tcheviul chiar jos pe ţărm, pe o fâşie curbă de nisip, astfel încât să poată aprinde luminile către apă.

„Peştii nu au mai văzut niciodată lumini atât de uriaşe", a spus Rudi. „Toţi afurisiţii din apă or să înoate spre noi."

Locurile din spate şi portbagajul maşinii erau pline cu găleţi de plastic şi planul era să fie umplute cu peşti vii, apoi să-i ducă în Yarbl şi să îi vândă în piaţa de sâmbătă dimineaţă. Peştii vii se vindeau mereu mai bine decât cei morţi şi umblau zvonuri că ăştia erau crapi – consideraţi o delicate în această regiune. Rudi a spus: „Chiar dacă nu sunt crapi, o să le zicem crapi. Doar dacă nu sunt nişte nenorociţi de ţipari. Atunci va trebui să le zicem ţipari."

Lev şi Rudi au ieşit şi s-au uitat la reflexia lunii în apă şi au ascultat sunetele nopţii şi ale valurilor mici care se spărgeau de bucata de plajă. Apoi au făcut un foc şi au stat în jurul lui, bând vodcă şi fumând şi fierbând găluşte, făcute de Ina, într-o crăticioară neagră cu capac, agăţată de o creangă aplecată.

Era o noapte de vară şi fluturii de noapte veneau în derivă spre foc şi luna s-a ascuns în spatele brazilor, în timp ce Lev şi Rudi mâncau găluştele, care erau făinoase şi delicioase. Cu burţile pline şi cu vodca şi ţigările făcându-le mintea mai uşoară, era tentant să stea mai departe acolo, vorbind despre lume, şi să nu se mai ostenească să înceapă să prindă crapi. Numai gândul la banii pe care îi puteau face la Yarbl i-a convins să-şi întoarcă atenţia la misiunea lor nocturnă.

Au umplut găleţile cu apă din lac şi le-au aşezat în şir aproape de valurile care se spărgeau pe ţărm. Apoi au aprins farurile. Şi-au scos pantofii şi şi-au suflecat pantalonii şi au intrat până la genunchi în apa îngheţată, cu capul aplecat în jos, aşteptând crapii să înoate către lumină.

„E bine că luna s-a ascuns", a şoptit Rudi, „ca să nu-i zăpăcească. Peştii nu sunt prea inteligenţi."

O vreme nu s-a întâmplat nimic. Apoi au început să vadă licăriri stranii şi străluciri de lumină albastră sub apă. Veneau şi plecau şi veneau din nou, şi Lev şi Rudi se uitau fix la ele. „Ce naiba sunt?" a spus Rudi. „Lacul ăsta e plin de extratereştri? De-asta nu vine nimeni aici?"

Dar Lev a văzut în curând ce erau: erau peştii. Acolo unde îi atingea lumina, corpul lor avea o strălucire albăstruie de neon.

„La naiba!" a spus Rudi. „De ce albastră?"

„Poate sunt peşti ruseşti", a spus Lev. „Crapi homo ruseşti."

„Albastru" era cuvântul rusesc folosit pentru a denumi homosexualii, şi Rudi a chicotit, dar acum simţeau amândoi că era ceva neliniştitor în această albăstrime. Şi peştii erau mici – nu arătau ca nişte crapi: arătau ca nişte creaturi exotice care-şi aveau mai degrabă locul într-un acvariu, şi deşi unii dintre ei înotau acum foarte aproape de picioarele lui Lev şi ale lui Rudi, niciunul dintre ei nu voia să încerce să îi prindă.

După câteva minute inutile de holbat, Rudi a mers cu greu prin apă până la mal şi a stins farurile Chevroletului să vadă ce se va întâmpla, şi ce s-a întâmplat a fost că, în întuneric, peştii albaştri au rămas luminoşi, ca nişte flăcări de gaz mici şi tremurătoare, iradiind apa de jur împrejurul lor, şi Lev s-a gândit că nu a mai văzut niciodată ceva atât de ciudat şi de surprinzător. S-a întins şi a încercat să prindă unul dintre peşti cu mâna, dar peştele a sărit afară din apă într-un arc orbitor, ca o stea căzătoare albastră, şi acum zece sau douăzeci de peşti au început să sară, făcând o fântână de neon în jurul lor, care după o vreme s-a domolit şi albastrul a început să scadă în intensitate, până când tot ce au mai putut vedea Rudi şi Lev a fost suprafaţa neagră a lacului.

Au stat în jurul rămăşiţelor focului lor, uscându-şi picioarele. Amândoi s-au întrebat dacă nu cumva au avut un fel de viziune sau coşmar, dar după o vreme Rudi a spus: „Era reală, culoarea aia. Trebuie să fie ceva în neregulă aici. Radiaţii de undeva. Cred că peştii ăştia sunt contaminaţi."

„Ei", a spus Lev, „oricum, sunt prea mici pentru a-i vinde. Nu-i aşa?"

„Nimic nu e prea mic pentru a fi vândut", a spus Rudi, şi Lev a fost de acord. În piaţa Yarbl puteai vinde agrafe, puteai vinde conuri de brad. Aşa că au stat acolo, uitându-se la găleţile aliniate, şi s-au gândit la toate numele cu care ar fi putut să-i boteze pe aceşti peşti mici, ca „sardele de apă dulce" sau „lipani albaştri de Essel", dar apoi şi-au amintit de găluştele pe care le mâncaseră, fierte în apa contaminată a lacului, şi s-au întrebat dacă deja pătrunsese în ei boala sau moartea, aşa că au golit găleţile în linişte, le-au pus înapoi în maşină şi au plecat acasă.

De atunci, Lev a fost uneori îngrijorat că ar putea muri încet, fără să observe nimic deosebit, pentru că a mâncat găluşte fierte lângă lacul Essel, sau chiar din cauză că a atins din greşeală corpul unui peşte săltăreţ. Acum, în grădina lui

Kowalski, văzând un albastru asemănător pe petalele de hortensii, a simţit din nou această îngrijorare: temerea ciudată şi amintirea frumoasă, strâns împletite, împotrivindu-se una alteia, ca nişte luptători, niciunul dispus să cedeze.

Noaptea era rece – mult mai rece decât noaptea de dinainte – şi Lev a trebuit să-şi scoată toate hainele din geantă şi să şi le întindă peste el, dar chiar şi aşa tot i-a fost greu să adoarmă.

„Atunci când nu poţi dormi, fiule, gândeşte-te la un plan", era ceva ce obişnuia să-i spună tatăl lui. „Atunci nu vei fi irosit acele ore." Aşa că Lev a luat o hotărâre. Hotărârea l-a surprins şi totuşi ştia că era o hotărâre înţeleaptă: mâine o s-o sune pe Lydia. Se oferise să îl ajute şi acum el avea nevoie de ajutor, aşa că o să accepte. Era atât de simplu. O să se ducă în locul în care era ea, în casa prietenilor ei. Împreună, el şi ea or să citească toate anunţurile de muncă din ziar şi Lydia îi va descifra totul. Ea o să ştie ce înseamnă „a *hood carrier".* Ea o să sune la numerele de telefon tipărite pe paginile ESJOBS pentru a aranja interviuri, şi până la căderea serii el şi-ar găsi de lucru.

Deşi la orele de engleză ale lui Lev, studenţii care urmau să călătorească în Anglia fuseseră sfătuiţi să-şi cumpere un telefon mobil „cât de repede vă puteţi permite unul", fuseseră de asemenea învăţaţi cum să folosească un telefon public şi Lev memorase aceste instrucţiuni, ca pe o poezie:

Ridicaţi receptorul.
Introduceţi moneda.
Formaţi numărul.
Vorbiţi.

Era încă dimineaţă devreme. Lui Lev i-a răspuns o voce de

bărbat şi a simţit transpiraţia cum îi apare pe frunte.

— Scuzaţi, a spus, pot să vorbesc cu Lydia?

— Cine e? a întrebat răstit vocea englezească.

— Numele meu este Lev.

— Olev?

— Da. Lev. Pot să vorbesc cu Lydia?

A auzit vocea bărbatului strigând-o pe nume şi apoi Lydia a venit la telefon.

— Lev? a întrebat ea. Eşti tu, din autobuz?

Sunetul propriei lui limbi l-a făcut pe Lev să vrea să râdă de bucurie. Şi-a cerut scuze faţă de Lydia că o deranjează şi ea i-a spus că nu era niciun deranj, îi făcea plăcere, şi el i-a explicat despre ziar şi despre descrierea slujbelor pe care nu reuşea să o înţeleagă.

— Ah, a spus Lydia imediat, ai nevoie de un traducător. De ce nu vii la Muswell Hill în seara asta şi ne putem aminti de călătoria noastră împreună?

Lev a întrebat-o unde era Muswell Hill şi Lydia i-a spus că era o zonă drăguţă, unde casele şi apartamentele aveau grădini de jur împrejurul lor şi unde puteai auzi vulpi lătrând noaptea, vulpi care trăiau din gunoiul domestic şi-şi creşteau familiile în vizuini săpate isteţ sub pereţii grădinilor.

— Oh, a spus Lev. Atunci eu sunt ca o vulpe. Am dormit într-o vizuină sub drum.

Asta a necăjit-o pe Lydia. I-a spus lui Lev că se duce să găsească o hartă a metroului şi că o să-i spună exact cum să ajungă la Highgate, care era staţia de metrou cea mai apropiată de Muswell Hill. I-a spus că atunci când o să sosească la acea staţie şi o să iasă la suprafaţă, o să-l aştepte ea şi-or să meargă împreună la apartamentul prietenilor ei, pe care îi chema Larissa şi Tom, şi Lev o să ia cina cu ei.

Lev a moţăit în vizuina lui de vulpe aproape toată ziua şi soarele a venit şi a plecat şi el şi-a rulat ţigări şi a ascultat

sunetele străzii. Un poştaş a coborât pe treptele către subsol şi a pus ceva în cutia de scrisori a lui Kowalski, dar a plecat în grabă fără să-l zărească pe Lev. Când i-a fost foame, a mâncat coaja de pâine rămasă şi ultimele două felii de salam.

În metroul aglomerat, Lev a stat nemişcat, ţinându-şi strâns bagajul. Şi-a rotit privirea către pasagerii din jur, şi s-a gândit cum, în propria lui ţară, oamenii arătau în general la fel şi aveau cam aceeaşi mărime, dar aici în Anglia părea să fie o adunătură de naţiuni, şi în această adunătură, carnea umană de orice fel de culoare era hrănită prea bine, astfel încât chiar şi fetele africane, care, cu o generaţie în urmă, ar fi fost subţiri şi impunătoare, erau grase acum, cu burţi care păreau gravide ieşite din haine strâmte, şi feţe mari, rotunde şi mâini puhave şi urâte, cu bijuterii de argint ce săpau în degetele lor grase. Şi o grămadă de mâncare era mâncată chiar acolo, în metrou. Una dintre fetele africane sugea o acadea. Copiii îşi umpleau gurile cu chipsuri, îndesând mâncarea înăuntru, ca nişte bebeluşi, cu palmele lor mici şi grase. Doi bărbaţi albi imenşi, stând cu genunchii larg desfăcuţi, ca pentru a-şi arăta umflătura insolentă a părţilor lor intime, înfulecau hamburgeri cu ceapă din cutii de carton, şi mirosul de ceapă semăna cu mirosul a ceva care putrezea şi Lev şi-a dus mâna la nas. Când bărbaţii au coborât din tren, au lăsat cutiile pe jumătate goale, ca să împută vagonul, pe un raft strâmt în spatele scaunelor. Lui Lev îi era rău. Toată lumea ştia că America este o ţară de grăsani, dar cumva ştirile despre declinul Angliei în ceea ce priveşte obezitatea nu ajunseseră până în Auror. Acolo, în imaginaţia oamenilor, englezii erau încă palizi şi subţiri. Şi îşi purtau curelele prinse strâns.

La staţia Embankment, în timp ce Lev schimba metroul pentru Linia de Nord, a trecut pe lângă un saxofonist, care cânta pentru mărunţiş într-unul dintre lungile coridoare lipsite de aer, şi a observat că această persoană era foarte

slabă, la fel ca şi el, şi s-a întrebat dacă nu cumva venise de la mile depărtare şi dacă dormea aici, în staţia de metrou, pe o haină care arăta zdrenţăroasă, şi îşi petrecea timpul urmărind bărcile cu turişti de pe râu. S-a întrebat şi câţi bani câştiga. Pentru că aici toată lumea se grăbea, şi deşi unii oameni începeau, fără să-şi dea seama, să meargă în ritmul muzicii de jazz, nu se opreau să arunce pe jos niciun ban. Dar tipul continua să cânte oricum. Era mai bine decât să cerşeşti, presupunea Lev. Era o vreme de a-ţi trece timpul.

Călătoria de la Embankment la Highgate a durat atât de mult de parcă Muswell Hill ar fi fost în alt oraş. Geanta lui Lev era din ce în ce mai grea pe genunchii lui. Tânjea să vadă din nou lumina zilei. Tânjea după o ţigară. Extenuarea din ochii celorlalţi pasageri începuse acum să i se transmită şi lui. Şi şi-a amintit cum, în Yarbl sau în Glie, simţise aceeaşi oboseală, care era oboseala datorată aglomeraţiei, respiraţiei celorlalţi, luminilor puternice ale oraşului, oboseala de a fi vizibil pentru atât de mulţi ochi. Şi a realizat că, de când se închisese gaterul din Baryn, nu mai văzuse aproape pe nimeni, doar pe Maya şi pe Ina, şi pe Rudi şi pe Lora ocazional, şi că această viaţă invizibilă îl lăsase nepregătit pentru oraş şi neobişnuit cu privirile cercetătoare ale acestuia.

Lydia îl aştepta, aşa cum a promis, la ieşirea din staţia de metrou.

Purta o rochie de vară, şi materialul rochiei avea un model cu flori roşii, şi braţele ei erau goale şi albe şi purta ochelari de soare albăstrui împotriva luminii puternice. A zâmbit când l-a văzut pe Lev şi, în timp ce el se apropia, şi-a întins braţele albe, ca şi cum Lev ar fi fost un prieten pe care îl cunoaşte de-o viaţă.

A spus că apartamentul lui Tom şi al Larisei nu era departe şi, în timp ce mergeau de-a lungul străzilor abrupte unde dalele pavajului erau sparte şi denivelate, unde micile

grădini erau pline de verde abundent şi unde mirosul de lemn-câinesc şi de trandafiri parfuma aerul, i-a spus lui Lev că Larissa venea din ţara lor şi era profesoară de yoga, şi Tom era un psihoterapeut englez care câştiga bine şi era generos cu tot ce deţinea.

— După cum vezi, a adăugat ea, Muswell Hill este un Paradis.

Apartamentul se afla la parterul unei clădiri înalte şi avea şi o parte de subsol, unde era cabinetul lui Tom, care avea propria lui intrare şi cameră de aşteptare şi o toaletă unde pacienţii puteau să se pregătească sau să-şi revină. Dădea spre o grădină lăsată în paragină, unde merii se adunaseră într-un grup şi formau o umbră deasă şi unde în câteva ghivece de teracotă crăpate fuseseră plantate muşcate. Camera principală era lungă şi luminoasă, cu o podea de lemn şi preşuri afgane şi canapele din piele roase şi o pianină şi un set de măsuţe rotunde pentru servit cina. Lev se uita la camera asta şi se gândea că proporţiile ei şi culorile din ea o făceau cea mai frumoasă cameră pe care o văzuse vreodată. Şi-a lăsat geanta jos şi a rămas în uşă, uitându-se la cameră, şi Lydia a spus:

— Ştiu ce gândeşti, Lev.

Larissa a ieşit din bucătărie şi a dat mâna cu Lev. Era o femeie brunetă, graţioasă, cu păr ciufulit strâns în vârful capului şi ochi mari, ca ochii unei actriţe dintr-un film grecesc al cărei nume nu şi-l putea aminti. Lev i-a sărutat mâna cu un gest demodat pe care nu îl intenţionase, apoi s-a simţit prost şi ciudat în timp ce ea îşi trăgea mâna, totuşi a văzut că nu era iritată, doar amuzată.

— Bine ai venit, a spus. Lydia mi-a povestit totul despre călătoria voastră şi cum a părut destul de scurtă datorită conversaţiilor voastre.

— Da? a spus Lev.

— Da. Eu şi cu Tom avem senzaţia că ştim totul despre

tine. Aşa că acum vino şi stai jos. Ţi-a spus Lydia despre slujba ei?

— Nu, a spus Lev.

— Oh, spune-i, Lydia! a spus Larissa.

Şi Lev a văzut că Lydia roşeşte şi începe să îşi netezească florile roşii de pe rochia ei, ca şi cum s-ar fi pregătit pentru o intrare la o *soirée* elegantă.

— Ei bine, a spus ea, am fost atât de norocoasă, Lev, pentru că Larissa şi Tom îl cunosc pe Pyotor Greszler, cunoscutul dirijor din ţara noastră, care tocmai a sosit aici în Londra să repete cu Orchestra Filarmonică din Londra, şi totul în legătură cu slujba asta era deja pregătit pentru mine când am sosit. Vezi tu, Pyotor este destul de bătrân şi engleza lui este foarte proastă, aşa că eu sunt traducătoarea lui, între el şi orchestră. Eu le spun muzicienilor tot ce zice Pyotor şi lui îi spun tot ce zic ei. Stau acolo toată ziua, spunându-le instrucţiunile şi ascultându-le muzica. Şi nu mi-am putut imagina niciodată o slujbă atât de minunată.

Lydia a sărutat-o pe Larissa pe obraz şi Larissa a zâmbit şi a spus:

— Suntem atât de bucuroşi pentru tine, Lydia. Nu am putea fi mai bucuroşi de-atât. Şi apoi s-a întors către Lev şi a spus: Pyotor mi-a telefonat după prima zi de lucru a Lydiei şi era foarte încântat de ea. A spus că este un traducător foarte, foarte sensibil al stării muzicale şi chiar îi face plăcere să o vadă acolo în sala de repetiţii. Nu e fantastic?

— Singura problemă, a spus Lydia, e că n-am avut timp, din cauza orelor petrecute cu maestrul Greszler, să-mi caut un loc unde să stau, şi Tom şi Larissa au fost atât de buni şi m-au lăsat să stau aici cât doresc. Cred că

Norocul mi-a zâmbit şi chiar nu ştiu ce am făcut ca să merit toate astea.

Lev s-a uitat la chipul Lydiei, scăldat într-un zâmbet larg, extatic, şi s-a gândit cum, câteodată, viaţa descoperă minuni

ascunse, ca şi cumpărarea florilor de crăciuniţă.

Lev tocmai voia să o felicite pe Lydia când a apărut Tom în cameră. A părut confuz pentru o clipă, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să vadă un străin acolo, dar Larissa a spus repede:

— Tom, dragă, acesta este Lev, prietenul Lydiei. Îţi aminteşti?

Tom s-a uitat la Lev, şi Lev a văzut că era, în anumite privinţe, încarnarea a cum îşi imaginase el că este un englez: înalt şi subţire, cu ochi albaştri şi părul de nicio culoare, bătând în cenuşiu, cu haine care nu atrăgeau cu nimic atenţia. Tom i-a strâns mâna lui Lev şi a spus:

— Bine ai venit în Londra, şi asta i s-a părut ciudat lui Lev, ca şi cum prima lui sosire fusese o greşeală şi ăsta era adevăratul început al noii sale vieţi, aici în „Paradisul" din Muswell Hill.

— Domnule, a spus Lev. Mulţumesc.

— Bun, a spus Larissa, hai să bem ceva, Tom.

— Sigur, a spus Tom. Vin? Vodcă? Ce ar vrea toată lumea?

— Lui Lev îi place vodca, a spus Lydia repede.

— Larissa?

— Da, vodcă. Dar deschide şi un vin alb. Gătesc biban-de-mare.

— Bine, a spus Tom, vinul şi vodca vin acum.

Când Tom a ieşit din cameră pentru a merge la bucătărie, Lev a întrebat-o pe Larissa dacă ar putea merge până la baie. Măruntaiele începuseră, brusc, să îl doară. Era ca şi cum intestinul lui ar fi dormit timp de patru zile şi acum se trezise în mod supărător.

Larissa l-a condus la o baie mică şi luminoasă, unde de-a lungul pervazului fusese aranjat un şir de scoici şi unde prosoape albe moi erau atârnate de un suport de lemn şi şnurul de care se trăgea pentru a aprinde lumina era făcut din mătase împletită. Afară, pe fereastra băii, Lev putea mirosi prospeţimea grădinii.

Şi-a privit faţa în oglinda mică şi strălucitoare a dulapului şi a văzut că avea pete de funingine sau murdărie pe obraji şi că părul lui era prăfuit şi cămaşa pătată. S-a aşezat pe toaletă şi s-a eliberat cât de silenţios a putut. Ideea că îşi făcea nevoile în apartamentul unui psihoterapeut englez îl făcea se simtă puţin în nesiguranţă. Când a terminat, a dat drumul la apă caldă în chiuvetă şi s-a spălat cu săpun pe mâini şi pe faţă şi şi-a scos cămaşa murdară, care mirosea a sudoare şi a kebabul lui Ahmed, şi şi-a spălat subsuorile şi s-a uscat pe unul dintre prosoapele albe şi moi. S-a uitat cu jind la cada de baie. A găsit o cămaşă curată – ultima – în geantă şi şi-a pus-o. Era o cămaşă în carouri maronii şi albe pe care o obţinuse în piaţa Yarbl, în schimbul unui avion de lemn şi a unor cuie de şapte centimetri.

Se simţea refăcut.

Când a ieşit din baie, a simţit mirosul de peşte prăjit. Când s-a aşezat pe una dintre canapelele de piele, i s-a pus în mână un pahar mare de vodcă. A întrebat dacă poate fuma şi Tom a zis:

— Da, sigur, sigur, şi i-a adus o scrumieră.

A început ritualul rulării ţigării şi, ridicându-şi privirea, a văzut-o pe Lydia zâmbindu-i protector în timp ce el îşi aranja şi rearanja firişoarele de tutun pe hârtia Rizla.

Cina l-a uimit pe Lev: o supă de roşii şi piper servită cu pâine fierbinte, apoi bibanul-de-mare gătit pe un pat de chimen dulce, cu cartofi noi lucioşi şi salată de castraveţi. Fiecare îmbucătură îl surprindea mereu cu savoarea sa desăvârşită. S-a trezit că se uită fix la Larissa, la faţa şi apoi la mâinile ei, întrebându-se ce cunoştinţe deţinea ca să facă mâncare cu un astfel de gust. Lev a mâncat cât de încet a putut, luând îmbucături din ce în ce mai mici. Când s-a terminat porţia, ar fi vrut să o ia de la capăt cu supa roşie. Se gândea că ar fi fericit să mănânce aceleaşi feluri de mâncare în fiecare zi, tot restul vieţii.

În timp ce timpul trecea, în cameră s-a lăsat întunericul şi Larissa a aprins lumânări pe masă. Lev s-a uitat afară pe ferestrele înalte şi a văzut cum cerul din spatele merilor se decolorează într-un verde luminos.

Paradisul din Muswell Hill.

Părea cu atât mai minunat pentru Lev datorită mâncării excelente şi pentru că, în sfârşit, se simţea confortabil vorbind din nou propria lui limbă, dar nu va fi paradisul lui pentru mult timp. Mai târziu, după ce va parcurge cu Lydia toate ofertele de muncă din ziar, va fi din nou afară în stradă pe cont propriu. Ştia că era la distanţă de mile depărtare de grădina lui Kowalski, aşa că unde va dormi? Va cere să găsească un alt B&B? Va cheltui alte douăzeci de lire pentru un pat curat şi un duş?

Şi-a spus că se va gândi la asta mai târziu. Dacă va fi nevoie, ar putea dormi sub meri. Vulpile ar putea veni la el noaptea şi i-ar putea adulmeca trupul cufundat în vis. A băut vinul alb şi a simţit cum i se urcă la cap, în timp ce Lydia continua să vorbească extaziată despre slujba ei, despre geniul lui Pyotor Greszler şi despre dragostea ei pentru muzică, şi Tom şi Larissa au propus un toast pentru viitor şi paharele de vin au fost umplute din nou şi Tom s-a ridicat să deschidă o altă sticlă. Apoi Lydia a spus:

— Destul despre mine. Sunt atât de egoistă. Acum trebuie să îl ajutăm pe Lev să-şi găsească o slujbă bună. Asta e misiunea noastră.

— Da, sunt de acord, a spus Larissa. Ce fel de muncă vrei să faci, Lev?

Lev a spus că singura muncă în care era calificat era aceea a unui inginer la o fabrică de cherestea. Şi apoi a început să descrie cum fuseseră tăiaţi toţi copacii din Baryn şi nu au mai fost plantaţi alţii, aşa că în final gaterul nu a mai avut ce să prelucreze, şi acum toate maşinile erau tăcute şi rugineau odată cu trecerea anotimpurilor.

— Asta-i atât de tipic pentru ţara noastră, nu-i aşa, Larissa? a spus Lydia. Nimeni nu se gândeşte la viitor şi nimeni nu s-a gândit vreodată, şi acum viitorul este aici şi oamenii pleacă.

— Da, a spus Larissa, eu am plecat cu secole în urmă.

Şi a povestit cum, în 1992, Tom venise la o conferinţă internaţională a terapeuţilor la Glie şi ea se dusese împreună cu o prietenă de-a ei de la cursul de yoga la un club de noapte şi l-a cunoscut acolo pe Tom, care bea de unul singur, şi s-a îndrăgostit de el în cursul acelei singure nopţi.

În timp ce spunea această poveste, Tom îşi sorbea vinul şi zâmbea, şi ochii lui albaştri arătau strălucitori la lumina lumânărilor, ca ochii unui copil. Şi Lev se gândea: Viaţa mea nu va fi niciodată ca a lor. Va fi monotonă şi lipsită de dragoste. Dar nu voia ca aceşti oameni să vadă cât îi invidia, aşa că s-a prefăcut foarte interesat de povestea Larissei despre întâlnirea din bar şi despre curtea pe care i-a făcut-o Tom şi despre felul în care îşi dădeau unul altuia lecţii de limbi străine în pat. Şi subiectul propriei lui dorinţe de a obţine o slujbă a zburat, ca şi cum nimeni nu ar fi suportat ca seara să se strice cu ceva atât de mizerabil – nici măcar Lydia – şi Lev s-a gândit: Ei bine, nu contează, mâncarea este minunată, iar vinul şi lumina din cameră sunt aurii; o să dorm sub meri şi dimineaţa devreme o să mă uit la slujbele din ziar împreună cu Lydia.

După cină, au stat pe canapelele de piele bând cafea şi Lev a fumat şi au vorbit despre yoga. Larissa a spus:

— Yoghinul trăieşte într-o stare pe care o putem numi „pasivitate alertă". Asta înseamnă că suntem cu simţurile treze – nu dormind, aşa cum mulţi oameni în ţara asta dorm din punct de vedere emoţional şi spiritual — şi totuşi nu suntem mereu în căutarea unui anumit lucru. Înţelegi? Suntem vii şi aşteptăm, şi atunci când aştepţi în acest mod, ideile pentru propriile tale încercări şi soluţiile la

problemele de tot felul vin la tine fără dificultate.

Lui Lev i-a plăcut asta. I-ar fi plăcut să fie adevărat şi în cazul lui. Dar s-a simţit obligat să spună:

— Nu cred că mulţi oameni sunt în starea de spirit pe care o descrii tu, Larissa. Îl voi da de exemplu pe prietenul meu Rudi, care cu siguranţă este mereu în căutarea unui anumit lucru, în fiecare clipă a vieţii sale!

Şi toată lumea a râs şi Lydia a spus:

— Oh, spune-le lui Tom şi Larissei povestea cu tcheviul, Lev.

Aşa că Lev a început lunga epopee cu mersul cu Rudi să cumpere maşina şi căderea uşii în zăpadă şi turnatul de vodcă pe parbriz pentru a topi gheaţa. Şi în timp ce vorbea, a început să îmbogăţească povestea cu detalii noi, ca şi când ar fi fost un actor improvizând pe o temă anume, şi a simţit puterea poveştii – dezastrele sale şi momentele de ilaritate, şi felul în care a dus la un final bun – şi când a terminat, a văzut că Tom şi Larissa fuseseră atât de prinşi de ea încât, după ce a terminat, nicio altă discuţie nu a părut suficient de intensă şi peste cameră a căzut tăcerea. Şi asta era foarte satisfăcător pentru Lev, şi s-a gândit cum momentele importante, în toţi cei patruzeci şi doi de ani ai săi, aparţinuseră atât de des altor oameni, dar că aceste ultime câteva minute îi aparţinuseră doar lui.

Curând după asta, un ceas de biserică undeva pe străzile în pantă din Muswell Hill a bătut miezul nopţii şi Larissa s-a ridicat şi a început să strângă paharele de vin şi ceştile de cafea.

Lev şi-a stins ţigara.

— Trebuie să plec, a spus el. Mulţumesc pentru o masă minunată.

A văzut cum Lydia se uită neliniştită la Larissa. Larissa a prins privirea şi s-a întors către Tom.

— Ce sugerez eu, a zis ea, este să pregătim un culcuş pe

canapea pentru Lev. Nu crezi, Tom? E prea târziu să mai găsească un loc unde să doarmă.

— Da, a spus Tom vesel. Ce idee bună!

— Oh, da! a sărit Lydia, prinzându-şi mâinile una de alta. Voiam să sugerez şi eu asta, dar nu îndrăzneam. Cred că un culcuş pe canapea este o soluţie bună. Apoi, dimineaţă, pot să-i traduc lui Lev.

Capul lui Lev se odihnea acum pe perne curate şi corpul lui era acoperit de un cearşaf alb şi un pled din tartan. A lăsat geamul deschis şi perdelele trase, astfel încât să poată adormi privind afară în noapte. A auzit trecând avioane.

Pe la ora trei noaptea, a fost trezit de un grup de tineri, care ţipau beţi în stradă. A încercat să desluşească ce strigau.

— Fu'!

— Da, fu'!

— A dracu' piz'!

— Da, a dracu' piz'!

Încet, au trecut mai departe, lovind cu piciorul o cutie de metal pe drum. Lev a auzit zgomotul unui om care vomită.

Paradisul din Muswell Hill.

Lev era treaz de-a binelea acum. S-a întins după foiţa de ţigară. Se întreba dacă Lydia auzise gălăgia, când uşa s-a deschis şi a văzut-o stând acolo în halat.

— Lydia? Ce s-a întâmplat?

— Îmi pare rău, a spus Lydia. Nu puteam să dorm. Mă simt aşa de prost.

Lev s-a ridicat şi a aprins lumina. Halatul Lydiei era de satin roz şi papucii ei erau albi şi pufoşi. Avea faţa strălucitoare.

— Mă simt aşa de prost, Lev, că nu ţi-am acordat deloc atenţie.

— Ce vrei să spui? a întrebat Lev.

— Ar fi trebuit să vorbim mai mult despre munca ta şi să

încercăm să facem planuri pentru tine. Şi când i-am auzit pe oamenii ăia ţipând şi înjurând în stradă, mi-am amintit cât de oribile pot fi străzile, şi cum tu ai fost acolo tot timpul şi noi nu am încercat deloc să te ajutăm noaptea trecută.

— M-aţi ajutat, a spus Lev. Mi-aţi oferit mâncare bună…

— Vreau să spun pentru viitor, a spus Lydia. Vreau să ai un viitor.

Lydia a traversat camera şi a venit şi s-a aşezat pe podea lângă canapeaua lui Lev. Strada era din nou tăcută şi Lev putea auzi o pasăre de noapte cântând uşor într-una din grădinile cu umbră deasă. A început să-şi ruleze ţigara. Lydia i-a atins braţul.

— Aş vrea să încerc… a spus ea. Aş vrea să te ajut şi să fiu aproape de tine, Lev, a şoptit ea.

Lev era bucuros că avea o ţigară. A aprins-o repede şi a tras fumul în piept.

Chipul Lydiei era foarte aproape de al lui.

— Ştiu că poate nu vrei asta, a spus Lydia. Ştiu că încă eşti în doliu după soţia ta. Respect asta. Dar mă gândeam, eu am o slujbă bună acum. Aş putea să te ajut…

— Eşti foarte amabilă, a spus Lev. Atât de amabilă. Şi sunt încântat de slujba ta cu maestrul Greszler. Dar asta este noua ta viaţă, Lydia, şi mâine eu trebuie să-ţi urmez exemplul şi să o găsesc pe a mea.

— Nu mă refer la bani, a spus Lydia, roşie la faţă. Vreau să zic să ne ajutăm unul pe altul puţin. Să petrecem timpul împreună…

— Da, a spus Lev. Sigur. Şi accept ajutorul tău cu slujbele din ziar.

Lydia s-a uitat în jos.

— În autocar, a spus ea, m-am obişnuit atât de mult să fiu cu tine. Unul lângă altul. E ridicol, ştiu. Dar mi-am imaginat că eram în călătorie împreună. Şi când ţi-am spus la revedere…

— Lydia, a spus Lev cu blândeţe, nu călătoream împreună.

— Ştiu. Ştiu. E o prostie din partea mea.

— Nu, nu e o prostie, dar…

Lydia l-a apucat pe Lev de încheietura mâinii. A ţinut-o strâns.

— Pot să-ţi ating părul, Lev? a şoptit ea. Ai un păr frumos. Atât de des şi de frumos. Pot doar să-l ating?

Lev s-a uitat în jos la faţa strălucitoare a Lydiei, cu stropii ei de aluniţe maronii. Era ceva la ea care îl emoţionase de la început – felul în care mâncase acele ouă fierte tare împachetate cu grijă, calmul din vocea ei – dar ideea de a fi atins de ea îl îngrozea.

— Ascultă… a început el.

— Doar părul, a spus Lydia. Atât.

— Părul meu este plin de praf, a spus Lev.

— Nu mă deranjează.

— Ascultă… a început din nou.

Dar acum Lydia a întins mâna şi şi-a pus palma pe capul lui Lev, puţin deasupra urechii. Lev nu s-a mişcat. Mâna Lydiei nu s-a mişcat. Ţigara continua să ardă. Lev se gândea cum, în cursul serii, aproape că se simţise fericit în această cameră, dar acum această fericire părea falsă şi compromisă. S-a blestemat singur că a sunat-o pe Lydia.

— Lev, a spus Lydia cu o voce liniştită, ca de copil, ştii că eşti un bărbat foarte frumos. Ar fi atât de trist dacă te hotărăşti să rămâi mereu singur. Nu-ţi mai aminteşti cum e să simţi un sărut? Îţi aminteşti?

— Da, a spus Lev. Îmi amintesc. Dar acum trebuie să mergem amândoi la culcare.

Cât de blând a putut, Lev a întins mâna şi a apucat mâna Lydiei şi a aşezat-o în poala ei, şi a văzut cum ea îşi lasă ochii în jos şi se uită la propria ei mână ca şi cum ar fi fost un dar neaşteptat pe care el l-a pus acolo.

— Este aproape dimineaţă, a spus Lev. Auzi păsările

cântând?

— Ei bine, a spus Lydia, nu mă interesează păsările în mod special.

5
Doi metri şi jumătate de scurgător de inox

Cu ajutorul Lydiei, Lev şi-a găsit o slujbă ca spălător de vase pentru bucătăria unui restaurant din Clerkenwell. Era plătit cu 5,30 lire pe oră.

Bucătarul-proprietar al restaurantului, *GK Ashe,* era Gregory (GK) Ashe. Managerul restaurantului, Damian, care l-a intervievat pe Lev la ora trei după-amiaza, a spus:

— GK Ashe este marea revelaţie a acestui oraş. Mă auzi, Olev?

— Da, a spus Lev.

Damian era un bărbat palid, de vârstă mijlocie, cu capul ras. Era îmbrăcat elegant într-un costum scump, cu o cămaşă de culoarea limonadei. Avea tipul acela de zâmbet care pălea şi murea de îndată ce îi atingea buzele. Damian se uita cu atenţie la Lev, privirea lui alunecând peste corpul celuilalt bărbat, cercetându-l cu ochii lui căprui, alerţi. Apoi a spus:

— Eşti slab. Asta este bine. Domnului Ashe îi place ca angajaţii lui să fie subţiri. Pentru că este un semn că sunt agili. Şi toată lumea în bucătăria asta trebuie să fie agilă. Agilă, rapidă şi neobosită. Înţelegi ce spun?

— Neobosită? a spus Lev. Ce înseamnă asta?

— Niciodată obosit. Niciodată să nu arăţi că eşti obosit, chiar dacă eşti. Pentru că schimburile sunt lungi şi trebuie să fii pregătit pentru ele. Nimeni nu cască aici. OK? îţi înăbuşi pur şi simplu căscatul. Dacă te prind căscând te trezeşti cu un vas de bain-marie în cap.

— Bain-marie? a spus Lev.

— Şi niciodată, *niciodată* nu mănânci mâncarea, da? Dacă domnul Ashe te vede punându-ţi în plisc chiar şi o bucăţică de coajă de lămâie, eşti terminat. Aşa că să n-o faci. Există o masă pentru angajaţi la ora 5 p.m. Este uşoară, pentru că nu vrem ca maţul angajaţilor să se îngreuneze cu proteine, dar vei supravieţui. Şi, dacă serviciul se desfăşoară excepţional de bine, domnul Ashe este copleşit uneori de mărinimie la unu noaptea şi face *crostini*[8] pentru noi toţi. Şi deschidem şi câteva beri. Şi suntem ca o familie atunci. O să vezi.

Damian a zâmbit rapid şi Lev a spus:

— Familia e bună.

— Da, este, a spus Damian. Cu siguranţă că este. Presupun că tu ai o familie acasă, nu? Asta faceţi voi băieţii – am văzut – trimiteţi toţi banii acasă în vreun sat, nu?

— Pentru mama şi fiica mea.

— Da? Eşti un băiat cu suflet bun, recunosc asta. Soţia ta e aici în Anglia cu tine?

— Nu, a spus Lev. Soţia mea… a murit.

— Bine, a spus Damian. Bine. OK. Îmi pare rău. Acum vino să-ţi vezi chiuvetele. Iată-le. Două chiuvete şi doi metri şi jumătate de scurgător de inox. O zonă a igienei în stare artistică. Aici ai stative pentru platouri şi farfurii. Spălător de vase aici, cu mai multe programe pentru spălat paharele. Bureţi. Robinete pentru clătit care reglează temperatura. OK, Olev? Ai putea să speli pentru un întreg regiment cu ustensilele astea.

Lev a rămas lângă chiuvete şi s-a uitat la lungimea zidului acoperit cu inox din spatele lor şi la şervetele din pânză de în proaspăt spălate şi agăţate într-un şir îngrijit în cuiere de inox. Şi-ar fi dorit ca Rudi să fie acolo să vadă toate astea şi să se mire. Să-l audă spunând: „Doamne, Lev! Ia te uită la

---

[8] Bucăţi subţiri de pâine prăjită servite cu diverse sosuri sau aperitive (n. red.).

rahatu' ăsta încântător de sclipicios!"

Lev trebuia să înceapă de a doua zi, venind la muncă la ora patru.

— Nu uita, Olev, a spus Damian, în timp ce îl conducea pe Lev la uşa bucătăriei, că o bucătărie de restaurant operează exact ca o orchestră. Toată lumea trebuie să se concentreze şi să fie gata la timp. Şi există un singur dirijor şi ăsta este bucătarul-şef. Aşa că fii alert. Nu te odihni. Nu-ţi lua pauze. Continuă să cânţi la instrumentul tău şi ţine măsura. Atunci o să te descurci bine. Ne vedem mâine.

Lev a ieşit afară în soare, şi-a rulat o ţigară şi a aprins-o. De cealaltă parte a străzii, câţiva băutori încă mai ocupau o masă la un bar şi râsul lor era ca râsul copiilor, fără nicio restricţie şi gălăgios. Lev s-a aşezat lângă ei şi una dintre femei, o fumătoare, a spus cochetând: „Bună, frumuşelule!" şi bărbaţii s-au întors să se uite la Lev, dar numai pentru o clipă, pentru că toată atenţia le era îndreptată spre băuturile lor şi niciun străin nu putea să le strice concentrarea.

Lev şi-a comandat o bere. Îşi câştigase dreptul la această mică sărbătorire. Acum făcea şi el parte din economia englezească. Nu trebuia să mai împartă fluturaşi pentru Ahmed. Putea să-i trimită altă carte poştală Inei, spunându-i că are o slujbă, plătită cu 5,30 lire pe oră, ceea ce era mai mult decât putea câştiga în Baryn într-o zi.

Dar apoi şi-a amintit că banii puteau reprezenta o teroare aici.

Camera pe care i-a găsit-o Lydia în Tufnell Park costă 90 de lire pe săptămână. La asta se adaugă biletele de metrou şi autobuz, mâncarea şi ţigările. Cât o să-i mai rămână să-i trimită Inei? O să-i rămână ceva? Lev s-a uitat la femeia care îl numise „frumuşel". Cum reuşea să trăiască şi să se îngraşe şi să stea să bea ca să-şi piardă orele unei după-amiezi de miercuri? Cum de-şi permitea? Femeia îi provoca repulsie: cu burta ei umflată, cu faţa unsuroasă strălucind în soarele

Londrei. Prefera să rămână singur, sorbind berea rece. Şi-a întins pe masă harta metroului şi a început să-şi planifice călătoria la Tufnell Park.

Era o stradă cu case mici şi înghesuite, numită Belisha Road. Scorușii aruncau o umbră deasă pe una dintre părţile ei. Pavajul era crăpat şi cu denivelări şi pătat.

Numărul 12 se afla pe partea umbrită, şi un gard viu înalt din lemn-câinesc, lăsat să crească în voie, întuneca intrarea. În spatele gardului viu erau tomberoane de gunoi pline şi o bicicletă, prinsă cu lanţul de zăbrelele unui geam.

Lev a sunat la prima sonerie, aflată lângă o etichetă pe care scria *C. Slane.*

A aşteptat. Şi-a pus geanta pe trepte lângă el. În josul străzii auzea un câine lătrând şi vedea un copil într-un cărucior lovind din picioare şi ţipând. Boabele de scoruş începeau să se îngălbenească.

Când s-a deschis uşa, Lev a văzut un om mărunţel, ca un spiriduş, cu ochi spălăciţi, nervoşi şi o eczemă roşie pe nas. Purta un tricou alb uzat şi blugi decoloraţi, prea largi pentru trupul lui subţire.

— Domnul Slane? a spus Lev.

— Da. Christy Slane. Intră, intră. Te aşteptam. Prietena ta, Lydia, a telefonat pentru cameră.

În holul întunecat, o grămadă de adidaşi stăteau împrăştiaţi, sub un şir de cârlige, unde erau atârnate hanorace, eşarfe, rucsacuri, haine de blană şi jachete de piele.

— Niciunul din gunoaiele astea nu e al meu, a spus Christy Slane. Aparţin oamenilor care locuiesc jos. Nu vor în apartament putoarea pantofilor, aşa că îi lasă afară, ca să mă împiedic eu de ei. N-au niciun pic de respect şi, bineînţeles, niciun pic de imaginaţie.

Lev l-a urmat pe Christy Slane în sus pe scări. A văzut că uşa către apartamentul lui Christy era vopsită în alb şi pe ea

era lipit desenul unui cal făcut de un copil.

— Fata mea, Frankie, a făcut asta, a spus Christy. Ea nu mai locuieşte aici. De aceea am camera de închiriat. Ar trebui să dau jos poza, dar nu mă hotărăsc s-o fac.

Christy a închis uşa albă şi Lev a văzut că apartamentul în care se afla era şi el zugrăvit în alb strălucitor şi mirosea a vopsea proaspătă şi încă a ceva, pe care Lev spera să-l fi recunoscut corect ca miros de ţigară. S-a uitat în jur la uşile care se deschideau din micul hol de intrare în care erau ei. A zărit o cameră de zi cu şemineu cu gaz şi două fotolii din răchită şi o masă de sufragerie şi un televizor. Un abajur zimţat de hârtie atârna din tavan. Ferestrele nu aveau perdele.

— Doar minimum de mobilă acum, a spus Christy. Soţia mea şi-a luat partea ei şi apoi a luat *jumătate din partea mea.* Aşa sunt femeile englezoaice, ca să ştii. Dar nu a vrut să ia niciunul dintre lucrurile pe care i le-am dat eu. Nici lucrurile pe care i le-am dat fiicei mele. Aşa că vei împărţi camera cu o casă de păpuşi şi un mic magazin de plastic pe care le-am cumpărat tocmai din Orlando, Florida, şi câteva jucării de pluş. Sper să fie în regulă. Dacă te scot din sărite, mă poţi ajuta să le duc în pod.

Acum, Christy a deschis uşa camerei copilului şi Lev a văzut două paturi de lemn suprapuse şi o scară care ducea de la unul la altul, şi lenjerie de pat cu model cu girafe. Pe pervazul geamului stăteau înghesuite jucării de pluş. Pe podea era un covor verde. Pe el stătea o căsuţă de lemn cu coşuri roşii şi flori pictate deasupra uşii. Lângă paturi era un preş cu multe culori, care îi amintea de preşul din camera Mayei.

— E-n regulă? a întrebat Christy. A fost curăţată şi aerisită. Paturile par mici, dar sunt de mărime normală.

O să-ţi bag hainele în maşina de spălat o dată pe săptămână, asta intră în cele nouăzeci de lire. Poţi să te simţi

confortabil aici, nu-i aşa? Nu e foarte diferită de propria mea cămăruţă. Când eram copil în Dublin, aveam animale pe pernă. Dar dacă te deranjează, putem găsi altă lenjerie, ieftină, pe Holloway Road. OK?

Lev a intrat în cameră şi şi-a lăsat geanta jos. Nu înţelesese tot ceea ce îi spusese Christy Slane, cu excepţia faptului că ştia că aceasta fusese camera fiicei lui şi acum acea fiică nu mai era. S-a uitat în jur la toate obiectele copilului şi apoi afară pe fereastră la un sicomor, ale cărui ramuri mari aproape că atingeau geamul. Apoi s-a uitat la Christy, cum stătea în pragul uşii, ca şi cum nu ar fi dorit să între în cameră, cu mâinile de-o parte şi de alta a trupului, într-un fel neajutorat, şi Lev a rămas încremenit pentru o clipă, recunoscând ceva din el însuşi în celălalt bărbat, o anumită dorinţă de a se preda şi de a nu lupta, o dorinţă periculoasă ca totul să se sfârşească.

— Camera e foarte bună, a spus Lev. O iau.

— Bine, a spus Christy. Bun. Ei bine, cel puţin Angela a lăsat perdelele astea. Şi asta este latura liniştită a casei. Cu excepţia momentelor în care vecinii de jos fac grătar în grădină, daca o poţi numi grădină, după cum au grijă de ea, şi au un căţeluş acolo chiar acum care scheaună uneori noaptea, când nu-l bagă în casă, dar altfel e linişte. Acum să-ţi arăt utilităţile.

Baia era şi ea vopsită în alb şi era luminată puternic. Cada, chiuveta şi toaleta păreau noi. Lev a văzut un zâmbet crispat pe faţa lui Christy.

— *Piêce de résistance.* Angela le-ar fi înhăţat şi pe astea, dacă ar fi ştiut cum să desfacă ţevile, dar din fericire nu ştia.

— O toaletă foarte drăguţă, a spus Lev.

— Da, mă bucur că ai observat. Eu am montat-o. Asta-i meseria mea: instalator. Dar acum sunt liber profesionist – dacă ăsta este cuvântul pentru mai mult sau mai puţin şomer. Nu am mai putut să-mi păstrez slujba după ce Angela

a plecat. Dar cel puţin avem un mediu plăcut în care să ne facem nevoile. Îţi găsesc imediat un prosop.

Christy a ieşit şi Lev l-a auzit cum deschide un dulap în altă cameră. Lev s-a uitat în jos la magazinul din plastic în miniatură de lângă casa în miniatură. O plăcuţă pe uşa magazinului spunea: *Bună! Magazinul meu este deschis.*

Christy s-a întors şi i-a întins lui Lev un prosop verde.

— Deci, a zis, spune-mi numele tău.

— Numele meu?

— Eu sunt Christy. Sunt irlandez, în cazul în care nu ai observat. Botezat „Christian", dar asta era prea greu de suportat, un jug prea mare, ştii ce vreau să spun? Dar „Christy" e în regulă. Spune-mi aşa.

— Da, a spus Lev. Şi eu sunt Lev.

— Bine, a spus Christy. Acum o să fac nişte ceai, Lev, şi putem să terminăm cu partea financiară a problemei. Condiţiile sunt chiria pe o lună în avans sau, dacă nu poţi acum, mă mulţumesc cu două săptămâni.

— Prefer două săptămâni, a spus Lev.

— E OK. Mă mulţumesc cu asta, amice.

Lev a început să numere bancnotele: aproape toţi banii pe care îi mai avea. Încă o dată, s-a gândit la asigurările lui Rudi că o să se descurce cu douăzeci de lire pe săptămână. „Sunt *informat* despre lume", spunea Rudi adeseori. „Eu nu doar mă uit la ştiri, le *interpretez.* Judecăţile mele sunt susţinute de ore de *citire suplimentară."* Lev mai ştia şi că Rudi ar fi negociat cele nouăzeci de lire şi, după toate probabilităţile, l-ar fi convins pe Christy să scadă chiria cu un oarecare procent, dar că el, Lev, era incapabil de o asemenea negociere. Şi se simţea norocos că l-a găsit pe Christy Slane, că i se dăduse camera unui copil. Nu era prea stânjenit sau prea mândru să-şi lase capul pe o faţă de pernă cu girafe.

— Săracii bărbaţi, îţi spun eu, a zis Christy în timp ce bea

ceaiul. Femeile ne ţin de ouă în secolul ăsta, asta cred eu.

— Da? a spus Lev.

— Recunosc, am ajuns să beau tot mai mult şi nu e prea grozav să încerci să-ţi împărţi viaţa cu mine când sunt aşa. Băutura lasă să iasă rahatul din mine. Există rahat în orice bărbat – şi în orice femeie – asta înseamnă să fii om. Dar în majoritatea timpului e ţinut înăuntru, ştii la ce mă refer? în majoritatea timpului, nu te uiţi la o grămadă de baligă aburindă.

Lev a încuviinţat din cap. El şi Christy Slane fumau şi în scrumiera ieftină mucurile de ţigară se înmulţeau.

— Aşa că am o oarecare înţelegere faţă de Angela, a continuat Christy. Pot să văd din punctul ei de vedere. Dar pe urmă devine aşa de nesuferită. Ştii? Ea îmi spune că sunt un nimic. Şi îmi spune asta în faţa lui Frankie, fata mea. Pe urmă Frankie nu mai vorbeşte cu mine, nu mă mai lasă să o sărut de noapte bună. Intru acolo – în camera ta – şi ea îşi întoarce capul dinspre mine. Iau una dintre jucăriile ei, spun: „Uite, Frankie, Sammy Clovnul vrea să-i spui noapte bună tăticului tău…" A fost patetic, pentru că ea nu răspunde. Îşi trage pătura peste cap, ca şi cum aş vrea să-i fac rău. Şi nu i-am făcut niciodată nimic rău. Jur pe Dumnezeu. Doar că Angela a făcut-o să se comporte aşa.

Lev a încuviinţat din cap. Vedea că lui Christy nu-i păsa cu adevărat dacă el înţelege ce îi spune. Poate, se gândea, este mai uşor pentru el să vorbească dacă ştie că nu înţeleg. Pentru că acum că începuse povestea vieţii lui recente, nu părea că vrea să se oprească. Şi pe Lev nu îl deranja. Începea treptat să înţeleagă că singurătatea irlandezului era aproape la fel de acută ca şi propria lui singurătate. Aveau cam aceeaşi vârstă. Amândoi tânjeau să se întoarcă la un timp de dinaintea pierderii celor pe care îi iubeau ei cel mai mult.

— Ce porcărie, a oftat Christy. O să dispară vreodată? Nu cred. Cred că Angela m-a prins în laţ. Mă duc la şcoala lui

Frankie, în pauză, şi mă uit la ea pe terenul de joacă, o privesc cum sare coarda şi aleargă. Dar nu am voie să mă apropii de ea. Profesoarele au primit instrucţiuni: nu trebuie să mă lase să vorbesc cu ea. Sunt considerat un fel de „risc inacceptabil" pentru că odată am spart câteva pahare şi farfurii. Aşa că acum trebuie să merg la tribunal să-mi recapăt drepturile, drepturile mele de tată – drepturile mele de om. Şi dacă pierd? încerc să nu mai beau. Tu poţi să mă ajuţi, Lev. Tu eşti un bărbat disciplinat, îmi dau seama de asta. Aş vrea să mă ajuţi. Nu mă lăsa să merg la cârciumă. Şi dacă deschid acasă o sticlă de Guinness, încearcă să-mi iei dracului sticla din faţă. Da? Doar ia-o şi vars-o în chiuvetă.

— Da, a spus Lev. Încerc. Dar eu am multe ore la G*K Ashe* de muncă.

— Sigur că da. Uitasem asta pentru o clipă – ca şi cum aş fi crezut că am putea să rămânem aici mereu bând ceai! îmi place când lucrurile sunt bune şi liniştite ca acum. O cană de ceai. Ţigări. Linişte. Îmi place asta.

— Da, a spus Lev. Şi mie îmi place.

— Spune-mi despre fata ta atunci.

Lev şi-a scos portofelul şi a găsit fotografia cu Maya pe care o purta la el. I-a întins-o lui Christy. Îşi amintea cu o limpezime absolută textura moale a rochiei de lână pe care o purtase Maya în ziua aceea. L-a văzut pe Christy uitându-se cu tandreţe la fotografie.

— Fetele, a spus el. Atât de drăguţe. Nu-i aşa? Atât de dulci şi de dragi. Nevinovate şi toate alea. Şi apoi, bang, pleacă de lângă tine. Îţi spun că te urăsc. Îţi frâng inima.

I-a întins fotografia înapoi şi Lev a luat-o. În liniştea care a urmat, Lev a încercat să-i spună lui Christy despre moartea Marinei, astfel încât acest subiect să fie lămurit şi să nu-l prindă nepregătit, într-un moment în care i-ar fi prea greu să vorbească despre asta. Când Christy l-a întrebat *de ce* a murit Marina, Lev a încercat să-i explice că în Auror şi Baryn

cazurile de leucemie erau ceva obişnuit, dar nimeni nu ştia de ce. Unii oameni spuneau că apa e contaminată, alţii că era din cauză că mâncau prea puţină carne roşie, sau prea multă dulceaţă de trandafiri.

Propria lui teorie era că moartea Marinei avea legătură cu stâlpul de electricitate, a cărui umbră cădea peste casa lui după-amiaza târziu. A încercat să-i explice lui Christy că această umbră avea o răcoare în ea, o răcoare cenuşie, care îi era specifică, şi că vederea umbrei întinsă peste grădină – peste ţarcul caprelor şi peste coteţul găinilor şi peste peticul de legume pe care Marina îl îngrijea cu atâta atenţie – îl umpluse mereu de furie şi de presimţiri rele. Era recunoscător că venise electricitatea în Auror, dar ura sa şi frica de umbra stâlpului nu-l mai părăsiseră niciodată.

Christy se uita la Lev, cu faţa odihnindu-i-se în mâini, atât de slabe şi presărate ici şi colo cu urme de arsuri. După o vreme a spus:

— De ce-ţi era teamă de umbră şi nu de stâlp?

Lev s-a gândit la asta. A încercat să spună că umbra îi *atingea.* Plasa un fel de grilaj deasupra lor. Stâlpul era puţin mai departe pe dealurile de la marginea satului, dar umbra cădea direct pe ei şi nu puteau face nimic în legătură cu asta.

Christy a strâns ceştile de ceai. După-amiaza trecuse acum şi zgomotele serii în Belisha Road începuseră să se adune în jurul lor. Printre ele se distingeau mai clar sunetele unei muzici dată tare, zdrăngănitoare, care venea din apartamentul de jos.

— *EastEnders*[9]*,* a anunţat Christy. Mai bine te-ai uita şi tu, amice. Îţi spune mai multe despre lumea nebună în care eşti.

Christy a încălzit o plăcintă cu friptură şi rinichi pentru ei şi au mâncat-o cu nişte mazăre de la conservă, stând pe

---

[9] Serial BBC foarte popular, început în 1985 şi care continuă şi în prezent (n. red.).

scaunele de răchită, uitându-se la televizor, şi după ce a mâncat Lev a adormit în sunetul unor certuri furioase care se desfăşurau, la televizor, într-un loc numit Albert Square. Somnul în care căzuse era adânc şi liniştit, şi când s-a trezit televizorul era oprit şi camera era aproape în întuneric şi nu se vedea nici urmă de Christy Slane.

Lev s-a plimbat prin apartamentul pustiu. Bucătăria era curată, farfuriile de la cină erau spălate şi puse la locul lor. A intrat în camera lui Christy şi a văzut un pat dublu, nefăcut, şi o noptieră pe care erau îngrămădite cărţi, scrisori şi pastile. În afară de pat şi de noptieră, camera era goală. La fereastră, o pătură fusese atârnată pe post de perdea.

Lev s-a întors în camera de zi. S-a uitat cu jind la telefon. A încercat un timp să reziste acestei dorinţe, dar dorinţa persista, aşa că – fără să aibă idee cât ar putea costa un apel telefonic către ţara lui – a scos câteva monede din buzunar şi le-a aşezat lângă telefon. Apoi a ridicat receptorul şi a format numărul lui Rudi. Când a auzit vocea familiară, răguşită a lui Rudi, a simţit o căldură în suflet.

— Hei! a ţipat Rudi. Mi-e dor de tine! Ne lipseşti tuturor. Ce se întâmplă acolo? Eşti gata să te întorci?

Lev a râs. I-a spus lui Rudi că a găsit o slujbă într-o bucătărie de restaurant, că stătea într-o cameră de copil, că oamenii din Londra erau mai graşi decât îşi imaginase el.

— Graşi? a spus Rudi. Şi ce? Nu-i acuza pe oameni că sunt graşi, Lev. Dacă noi am avea o mâncare mai bună aici, aş fi fericit să fiu gras. Aş face paradă cu burta mea grasă. Şi dacă Lora ar face un fund mare, nu mi-ar păsa. Mi l-aş lipi de obraz şi l-aş săruta.

— Da, bine, a spus Lev, dar nu-mi imaginasem că arată aşa. Credeam că arată toţi ca Alee Guinness în *Podul peste râul Kwai.*

— Filmul ăla a fost făcut în timpul războiului rece, Lev. A fost făcut *înainte* de nenorocitul de război rece. Eşti mereu în

urmă cu toate.

— Şi tu la fel, a spus Lev. Ai calculat că pot trăi din douăzeci de lire pe săptămână. Numai camera mă costă nouăzeci.

— Nouăzeci de lire? Te-au păcălit, prietene.

— Nu, a spus Lev. M-am uitat la vreo treizeci de camere care erau de închiriat în ziar. Ziarul *ES.* Asta era cea mai ieftină.

Acum Rudi a tăcut. Lev a lăsat tăcerea să dureze câteva clipe, apoi a întrebat de Maya şi de mama lui. Rudi a răspuns:

— Sunt bine, Lev. Sunt bine. Doar că a dispărut o capră. Ina crede că vreun nenorocit a furat-o chiar din ţarc. Crede că o să le ia pe toate, una câte una, acum că nu mai eşti aici.

A fost rândul lui Lev să rămână fără cuvinte. Ce i-a venit în minte a fost delicateţea cu care tropăiau caprele în interiorul ţarcului plin de praf.

— Spune-i Inei să le bage în casă noaptea, a spus.

— Şi să le pună unde? a spus Rudi.

— Oriunde. În bucătărie.

— Şi pe urmă îşi fac nevoile peste tot pe podea, şi ticălosul intră în casă ca să le înhaţe. Asta vrei?

— Spune-i Inei să încuie de două ori uşa.

— Sigur, o să-i zic. Dar ştii şi tu, Lev, ea îmi tot spune: „Rudi, de ce a plecat fiul meu? Spune-mi de ce a plecat Lev."

— Ştie de ce am plecat. Ştiţi toţi, aşa că nu mă chinui cu asta, Rudi. La sfârşitul săptămânii următoare or să sosească primii bani de la mine. Şi atunci Ina o să fie fericită.

— Bine, bine. O să-i zic şi asta: fericită la sfârşitul săptămânii următoare.

Lev a schimbat subiectul. A întrebat de afacerea cu taxiul şi Rudi i-a spus:

— Ei bine, nu s-a schimbat nimic de când ai plecat. Aşa cum ştii, oamenii nu mai vor să meargă cu bicicleta acum că ştiu că există tcheviul. Vor să meargă în stil mare pe

tapiţeria mea de piele. Dar tocmai am observat ceva: uzează dracului tapiţeria! îşi lasă fundurile să alunece pe ea. Cred că le place să simtă cum le alunecă fundurile, dar asta îmi face al dracului de rău.

— Dacă doar tapiţeria se uzează, a spus Lev, poţi să te împaci cu asta.

— Da, pot să mă împac, dar mă enervează.

— Mai bine asta decât să nu meargă cine ştie ce la maşină.

— Bine spus, prietene. Văd că azi eşti isteţ. Dar poate că acum o să poţi să-mi trimiţi piese de maşină din Londra?

— Da, a spus Lev. Când mă pun pe picioare. Când îmi găsesc drumul…

— Te simţi singur? a spus Rudi.

— Da, a răspuns Lev.

A urmat o altă linişte acum, în care Lev şi l-a imaginat pe Rudi în holul lui unde, pe un dulap de mahon, îşi ţinea jurnalul de bord şi un ceas vechi cu cuc care arunca afară o pasăre spartă de lemn pentru a anunţa orele zilei şi ale nopţii.

— Am văzut cartea poştală cu Diana, a spus Rudi după o vreme. Mi-a arătat-o Ina şi m-am excitat. M-am gândit, Prinţeso, zâmbeşte-mi cu zâmbetul tău minunat, apoi vino şi aşază-te peste mine.

Lev a râs. Şi-a auzit propriul râs ca pe un lucru îndepărtat şi surprinzător. Apoi, după o clipă, râsul familiar al lui Rudi i s-a alăturat şi Lev şi-a amintit călătoria înecată în vodcă cu trenul către Glie şi tangoul de sub stele şi peştii albastru-neon din lacul Essel.

— Las-o pe Diana, a spus Lev. Mâine am întâlnire cu doi metri şi jumătate de scurgător de inox.

GK Ashe nu era aşa cum şi-l imaginase Lev; era un bărbat slab şi musculos, nu prea înalt, cu păr negru sălbatic pe care îl îndesase într-o bonetă de bumbac şi ochii de un albastru

uluitor. Lev i-a dat vreo treizeci şi cinci de ani.

A venit în bucătărie cu puţin înainte de ora patru şi l-a găsit pe Lev pregătit la chiuveta lui, cu şorţul în dungi deja pus.

— OK, a spus el dând mâna cu Lev. Eu sunt GK Ashe. Mă bucur că eşti cu noi, Olev.

— Şi eu mă bucur, domnule, a spus Lev.

— Nu-mi spune „domnule”. Spune-mi „Chef".

— Chef…

— Ţi-a spus Damian că eu conduc o corabie solidă aici?

— Corabie solidă?

— Diferenţa dintre o bucătărie unde nişte oameni sunt leneşi şi neatenţi şi una unde toată lumea se străduieşte la maximum este diferenţa dintre o afacere de succes şi una ratată. Şi cuvântul „ratare” mă scoate din minţi. Nu vreau nici măcar să mă gândesc la el, da? Toată lumea în acest spaţiu trebuie să se ridice la înălţime, OK?

— La înălţime, Chef?

GK Ashe a trecut pe lângă Lev spre chiuvete.

— Acum, a spus el, acest front de lucru. Tratează-l ca pe o sală de operaţii. Vreau ca fiecare ustensilă – fiecare linguriţă, fiecare tigaie, fiecare strecurătoare, fiecare castron, fiecare maşină de tocat, cuţit, râzătoare, fiecare curăţător de cartofi – să fie steril de curată. Atunci când ai terminat de frecat o tigaie, vreau să se poată bea un cocteil din ea. Da?

— Coadă de cocoş[10], Chef?

— Da. Igiena în anumite bucătării este îngrozitor de jalnică. Şaptezeci la sută din cazurile de intoxicaţie alimentară în această ţară încep în bucătăriile restaurantelor. Dar nu şi în a mea. Deci, ai grijă de asta, da? GK şi-a pus mâna pe umărul lui Lev. Porecla ta va fi

---

[10] Joc de cuvinte: *cocktail* — coadă de cocoş (n. tr.).

„Sanitarul”, spuse el. Aşa îi numesc eu pe spălătorii de vase din bucătăria mea: *Sanitarii.* Şi trebuie să te ridici la standardele numelui tău.

— Sanitar?

— Dap. N-o lua ca pe o insultă. Din contră. Este o *desemnare.* Fă-ţi doar munca plin de mândrie şi vei fi OK.

— O să încerc, a spus Lev.

GK a zâmbit. S-a îndepărtat de Lev cu o piruetă, dar s-a întors să spună:

— În seara asta începe un nou meniu, aşa că s-ar putea să se încingă puţin spiritele pe-aici, s-ar putea să se schimbe multe farfurii, dar ce fac sanitarii? Rămân calmi. Curăţă mizeria. Ai priceput? Ne bazăm pe tine, Olev.

Au început să sosească şi alţi angajaţi. Veneau şi i se prezentau lui Lev, şi Lev încerca să le ţină minte numele:

Tony şi Pierre, bucătari; Waldo, maestrul patiser şi cofetar; Sophie, preparatoare de salată şi legume; apoi chelnerii, Stuart, Jeb şi Mario. Toţi erau mai tineri decât Lev şi păreau solemni, cum arată actorii atunci când sunt emoţionaţi.

La ora cinci, grupul s-a aşezat la o masă în spatele restaurantului şi Jeb a servit copane de pui fierte cu ţelină, morcovi şi gnocchi, făcute de Tony. Lev a mâncat foarte încet. Era o mirodenie în gnocchi pe care dorea să o identifice. A savurat delicioasele găluşte de cartofi, le-a plimbat prin gură. Pătrunjel, asta era. Le-a mâncat în tăcere, întrebându-se cum erau făcute, în timp ce în jurul lui erau discutate felurile pentru noul meniu şi se notau observaţiile finale de către bucătari.

— Aranjarea terinei de păstrăv, l-a auzit pe GK Ashe spunând. Vreau frunzele în formă de rozetă şi departe de peşte. Nu vreau să atingă peştele sau să se întindă pe toată farfuria ca nişte bucăţele caraghioase de hârtie. De-abia să le stropiţi, OK? Doar o licărire de vinegretă. Şi maioneza de

grepfrut ar trebui să arate ca un buton de armată pe manşeta terinei. Vedeţi imaginea?

— Da, Chef, a spus Pierre.

— Şi să fie puţină, a continuat GK. Crapul e suficient de umed, suficient de bogat. Ce spunem noi cu maioneza asta este: OK, o să vă răsfăţăm acum, dar nu prea mult. Trebuie să o *savuraţi.*

Lev înţelegea doar anumite cuvinte. A mai mâncat nişte gnocchi. Îşi imagina că-i servea astea Mayei, în minunata lor supă de pui.

Discuţia despre meniu a continuat, plină de intensitate.

— Şi bibilica, Chef, a spus Tony. *Vin de noix*[11]*,* ca s-o facă închisă la culoare şi minunată. Mă gândeam… poate aşezăm pe piept trei batoane de… poate sfeclă roşie fiartă, şi obţinem un contrast de culoare frumos, vibrant.

— Nu, a spus Ashe. Fără sfeclă roşie. Trufe. Am discutat asta. Doar trufe şi micul castel de cartofi gratinaţi. Acum, toată lumea e OK cu halibutul?

— Da, Chef.

— Ai găsit nişte andive bune, Pierre?

— Da, Chef.

— Să nu le fierbi prea mult, atunci. Nu vreau să-mi văd minunatul halibut stând pe un terci de muci.

A urmat o explozie de râs. Sophie a spus:

— Îmi iei mâncarea, Chef.

— Bun, a spus GK, şi aşa eşti prea grasă.

Grupul a tăcut. Lev a ridicat privirea şi a văzut că Sophie roşeşte şi pune jos furculiţa şi cuţitul pe mâncarea pe jumătate mâncată, şi şi-a amintit că Lora spunea odată: „La locul de muncă, ca femeie în ţara asta, duci un război. În fiecare zi.”

---

[11] Băutură franceză făcută din vin roșu, rachiu, nuci verzi și zahăr (n. red.].

Şi-a îndepărtat privirea de la Sophie în timp ce Stuart şi Mario strângeau farfuriile de pui şi Waldo a adus un castron cu cremă de zahăr ars, cu crusta încă clocotind de la foc.

— Chef, a spus Waldo, vreau să încerce toată lumea asta. Folosesc afine, le-am fiert doar un minut ca să le înmoi, ca un astringent bun ca bază pentru cremă.

— OK, a spus GK. Dă-ne o lingură. Apoi s-a întors către Lev: Să guşti şi tu asta, a spus. Noi numim deserturile *puddings* în Anglia; amintire din zilele în care asta era desertul: budincă fiartă. Probabil de aceea regina Victoria avea formele pe care le avea. Dar acum în Anglia *pudding* poate fi un şerbet de mentă; pot fi nuci de litchi fierte într-un coşuleţ din zahăr. Înţelegi, Olev?

— Budincă? a spus Lev. Da. Ştiu budinca englezească.

— Sigur, a spus GK, investigând uşor crusta cremei de zahăr ars cu vârful lingurii, dar acum poţi să o cunoşti cum trebuie – să ştii exact ce înseamnă. Dacă lucrezi într-o bucătărie, Olev, trebuie să cunoşti corect cuvintele. Trebuie să-ţi între *glosarul* în cap.

— O să între, Chef, a spus Lev. Şi a vrut să adauge, cât de politicos putea, că era un singur cuvânt pe care însuşi GK Ashe putea să şi-l bage în cap şi acel cuvânt era „Lev", dar când a deschis gura să spună, GK se întorsese deja cu spatele şi toată lumea se concentra pe crema lui Waldo.

— Îmi place, a spus Damian. Este chiar răcoritor.

— Al naibii de drăguţ, Waldo, a spus Mario.

— Este OK, a spus GK, dar variază baza de fructe în cursul săptămânii. Încearcă rubarbă. Încearcă prune.

Lev a gustat desertul. Textura cremei era delicată şi răcoroasă şi crusta era fierbinte şi dulce şi, încă o dată, nu avea idee care erau componentele ei sau cum se obţineau aceste contraste surprinzătoare. Se gândea la tatăl lui care îi spunea: „Lucrurile pot fi doar ceea ce *sunt.* Noi, comuniştii, am înţeles mereu asta, dar noua generaţie nu înţelege. Are

nevoie să i se reamintească: o pâine este doar o pâine. Nu e o pungă cu aur. Nu e o cutie muzicală roşiatică." Şi apoi Lev şi-a amintit-o pe Ina ţinându-i piept o singură dată lui Ştefan şi spunând: „Dacă lucrurile pot fi doar ceea ce sunt, de ce biserica Sf. Nicolae din Baryn a fost transformată în piscină acoperită?"

Acum braţele lui Lev erau cufundate adânc în chiuvetă. În jurul capului, GK Ashe îi legase o bandană albă de bumbac. Făcuse asta aproape tandru, îndesând părul rebel al lui Lev sub ea.

— Pălăria Sanitarului, a spus el. Ţine-o strâns, OK, Olev? Nu vreau ADN uman în apa de spălat vasele.

Lev lucra, încercând să ţină pasul cu tumultul care tot creştea la punctele de lucru ale bucătarilor. Apa fierbinte, grandoarea suprafeţelor de inox, puterea robinetului pentru clătit l-au făcut să uite că asta era o slujbă modestă. Aburul a înceţoşat faianţa. Pe suprafaţa din dreapta sa, bucătarii îngrămădeau castroane de mixer, strecurători, cuţite, tigăi, teluri şi tocătoare, şi mâinile lui Lev le luau şi le scufundau în apă. Fusese poreclit „Sanitarul", aşa că acum, în imaginaţia sa, devenise un sanitar pentru aceste obiecte. Şi-a spus că trebuie să examineze fiecare tigaie, fiecare ustensilă, într-un mod clinic, să scoată mizeria din ele, să intervină, în fiecare clipă, împotriva alterării lor bruşte.

După o vreme, dând iar drumul la apă fierbinte, luând-o de la capăt cu totul, cu bucătarii în spatele său, aplecaţi asupra aragazurilor, şi cu mirosul de peşte fiert afumând aerul, gândurile lui Lev au început să rătăcească. Se imagina pe sine însuşi, îmbrăcat în haine albe de sanitar, mergând la lacul de sulf din Jor şi scufundând oameni neajutoraţi în adâncurile cenuşii. Berzele cocoţate pe un coş priveau oamenii în timp ce apa lacului îi spăla şi pielea lor palidă începea să strălucească prin ceaţa albăstruie.

Unul dintre aceşti oameni neajutoraţi era Marina, şi Lev începuse să-i spele trupul. Îi freca gâtul, subsuorile, fundul, picioarele, urechile; îi clătea gura. Apoi ea s-a întins pe spate pe suprafaţa apei şi braţele lui Lev au ridicat-o şi au înfăşurat-o într-un prosop alb şi curat şi au aşezat-o jos acolo unde aşteptau şi alţi oameni, pe un balcon de lemn. Nu era vindecată, bineînţeles. Munca lui de-abia începuse. Ceea ce o va vindeca va fi rezistenţa lui, voinţa de a repeta scufundarea şi frecarea şi spălarea dură dar inevitabilă a cărnii ei, repetarea încă o dată şi încă o dată, fără să renunţe, fără pauză…

O prezenţă mirosind a mâncare lângă Lev l-a trezit din reveria sa. GK Ashe i-a aruncat un mop în mâini. A arătat spre podea.

— Ce-i asta? a spus el. Îmi transformi bucătăria într-o nenorocită de mare pe uscat!

Lev s-a uitat în jos. Pantofii lui maro stăteau într-o băltoacă. O spumă de apă se scurgea pe spatele răcitorului pentru legume. Şorţul lui era fleaşcă şi chiar şi pantalonii îi erau uzi şi i se lipeau de picioare.

— Scuze, Chef, a spus.

Ashe a înhăţat o găleată roşie de plastic de sub una dintre chiuvete. I-a azvârlit-o lui Lev şi ea s-a lovit de coapsa lui şi a căzut jos pe podeaua alunecoasă.

— *Curăţă!* a spus. Şi nu mai visa. Te-am urmărit. Concentrează-te!

Mario, îndreptându-se către uşa restaurantului, cărând trei porţii de *ragù*[12] de căprioară cu paste, a strigat:

— Masa patru a plecat, Chef!

Ashe s-a întors, aproape sărind la Mario.

— Nu numesc asta „plecat”, Mario, a strigat el. Unde este

---

[12] Termen italienesc pentru un sos de carne servit cu paste (n. red.).

ballotine[13]?

— Urmează, Chef… a spus Mario şi a dispărut, lăsându-l pe Ashe mormăind:

— Nu spune că o masă a plecat când nu a plecat. Nu ştie nimeni să numere aici?

Ashe s-a depărtat de chiuvetele lui Lev şi Lev a umplut găleata de la robinetul de clătire şi a început să cureţe podeaua. Acum că plecase de la lacul Jor şi se întorsese în bucătărie, şi-a dat seama că îl înţepau ochii şi că o durere persistentă i se cuibărise între umeri. Tânjea după o ţigară. Toată apa din jurul lui îl surprindea, dar ştia că trebuie să învingă şi asta, să continue să şteargă cu mopul şi să îl stoarcă până când gresia va fi uscată. Dar nu putea să o usuce. Nu putea nici măcar să o lase curată fiindcă acolo unde călcau picioarele lui rămâneau urme murdare de paşi.

S-a uitat în jur după o cârpă, ceva. (Acasă, când Ina spăla podeaua, ea, la fel ca şi Ahmed, aşeza apoi ziare şi hârtia se înnegrea încet cu umezeală şi Maya uneori îngenunchea pe jos să vadă oamenii din fotografii cum se făceau din ce în ce mai negri.) Neobservat, Lev a tras un şervet curat dintr-un cârlig şi a îngenuncheat şi a început să frece podeaua cu el, în timp ce, în spatele său, simţea cum căldura cuptoarelor şi a aragazurilor atinge o nouă intensitate.

Lev a stors şervetul şi l-a aruncat sub chiuvetă, unde nu putea fi văzut. Şi-a uscat mâinile. S-a uitat lung la o cratiţă mare care apăruse lângă chiuveta lui. Era murdară de ceva ce semăna cu nişte clei galben. Şi-a amintit de un articol din *Informatorul de Baryn* despre o nouă ţicneală, în Vest, pentru o mâncare ţărănească din Italia cunoscută sub numele de *polenta. „Polenta",* spunea *Informatorul,* „este mălai amestecat cu apă şi condimente. Este ceea ce negrii săraci

13 Ruladă de pui (n. red.).

din Africa de Sud au numit timp de generaţii «mâncare de mălai». Este o mâncare a foametei, vândută la preţuri mari. Să pui *polenta* într-un meniu scump este un act fals şi decadent."

Lev a ridicat vasul de *polenta.* Mirosul ei era ca mirosul unui câmp de orz la vremea secerişului. Lev a dat drumul la şi mai multă apă caldă.

În jurul orei unsprezece, Lev a simţit cum agitaţia din bucătărie se linişteşte şi obiectele care soseau la chiuveta lui erau altele: tăvi de copt, pahare de şerbet, castronaşe de desert, teluri, cuţite de plăcintă, linguri, ceşti de cafea şi cafetiere. Şi-a permis să se întoarcă, o dată, să vadă ce făcea toată lumea, şi a văzut-o pe Sophie cum închide răcitorul de legume şi începe să-şi scoată uniforma de bucătărie. Când şi-a scos boneta mică de bumbac pe care o purta, avea părul umed, lipit în bucle grele de cap, ca şi cum înotase.

— Noapte bună la toată lumea, a spus ea.

GK Ashe s-a apropiat de ea, a pus o mână pe capul ei ud şi a privit-o cu ochii lui albaştri ca gheaţa.

— Ai făcut treabă bună şi cu calm, Sophie, a spus el. Totul a fost bine coordonat. Bravo.

— Mulţumesc, Chef, a spus Sophie.

Ceilalţi bucătari şi-au ridicat câte o mână spre ea şi apoi ea s-a întors spre Lev.

— Noapte bună, Olev, a spus.

Lev s-a trezit că face o plecăciune mică şi ridicolă, în timp ce ţinea în mâini un bol şi un tel. Waldo şi Jeb au chicotit. Sophie a zâmbit. Lev a spus repede:

— Sophie, îmi pare rău. Numele meu e Lev. Nu Olev.

— Oh, bine, a spus Sophie. Şi mie îmi pare rău.

— Nu aveţi de ce să vă pară rău, a spus Ashe. Numele lui este *Sanitarul.*

La ora unu – când serviciul se încheiase de mult şi „faţa casei” se golise de ultimii clienţi şi sala de mese era cufundată în întuneric şi linişte – angajaţii au plecat acasă şi singurii rămaşi în bucătărie erau Lev şi GK Ashe.

Ashe se aşezase pe un taburet la masa lui de lucru şi bea vin alb în timp ce îşi făcea notiţe în carneţelul lui pentru meniuri. Ochii lui albaştri fugeau în toate părţile, observându-l pe Lev cum curăţă plitele şi cuptoarele, încălzitoarele pentru farfurii şi tejghelele de inox. I-a amintit apoi lui Lev să spele şi să şteargă podeaua.

— Am concediat ultimul sanitar, a spus GK în timp ce Lev turna apă caldă şi detergent pentru podea în găleata roşie, pentru că refuza să facă această treabă de noapte cum trebuie. I-am spus: „Ştii că eşti un idiot? Idioţii dorm în timp ce tipii deştepţi muncesc.” Dar nu s-a prins. Aşa deci. Gata cu el. Norocul tău.

— Da, a spus Lev. Norocul meu, Chef.

Dar se simţea la fel de obosit ca şi un catâr bătrân. Dorinţa de a fuma o ţigară îl făcea să tremure. Mâinile îl dureau şi le simţea arzând, iar durerea din spate era ca o rană. Tânjea să-şi pună capul jos pe feţele surprinse ale girafelor rătăcitoare.

6
Începuturile umile ale lui Elgar

Valul de căldură londoneză a durat multă vreme.

Praful s-a adunat pe porţile şi pe grilajele din Belisha Road, şi pe capotele maşinilor. În grădina de la numărul 12, iarba se îngălbenise şi căţeluşul prost hrănit scheunase toată după-amiaza în umbra uscată a sicomorului.

Christy Slane ţinea ferestrele apartamentului larg deschise şi Lev se obişnuise cu zgomotele din nordul Londrei, aşa cum te obişnuieşti cu o piesă muzicală modernă pe care ştii că alţii o admiră, dar pe care nu prea reuşeşti

totuşi să o îndrăgeşti. Unul dintre aceste sunete era cel al ferăstrăului primăriei muşcând din ramurile scoruşilor.

În unele după-amiezi, Lev stătea doar în camera lui, fumând şi gândindu-se şi ascunzând bancnote de zece lire în cutii de hârtie maronie căptuşite cu ziare pentru a i le trimite Inei. În alte zile, când îşi simţea picioarele puternice, mergea pe jos până la Dealul Parlamentului şi-i urmărea pe cei ce înălţau zmeie cum lansează saltele ciudate şi zbârnâitoare în aerul albastru şi asculta frânturi de conversaţii pe lângă iazurile întunecate din Heath Park. Se uita la îndrăgostiţi şi la cuplurile tinere cu bebeluşi, şi îi invidia. Pielea cenuşie de pe faţa şi braţele lui se bronzase în soarele amiezii. Părul îi crescuse lung peste guler.

De obicei, Lev şi Christy stăteau în pat până la prânz, apoi Christy făcea ceai şi se târa până la un magazin grecesc să ia pâine proaspătă. Câteodată prăjea şuncă şi biscuiţi de cartofi şi roşii. Apoi el şi cu Lev stăteau la masă lângă fereastră, în camera goală, mâncând şi vorbind despre muncă şi despre bani, sau încercând să îngâne cântecelele pe care le cântaseră fetelor lor acum multă vreme. Christy îi amintea lui Lev că Irlanda e o ţară a cântecului. Spunea că muzica e în verdele şirurilor de tufişuri şi în behăitul oilor, în golfurile visătoare de pe ţărmul de vest şi în fabricile de bere Guinness. Spunea că Anglia nu are cântece, doar marşuri şi lamentări vechi şi penibile despre morţi glorioşi.

— Când vii într-o ţară fără cântece, lucrurile sunt menite să iasă prost, mai devreme sau mai târziu, a spus el. Ar fi trebuit să ştiu asta înainte să mă căsătoresc cu Angela.

Către sfârşitul verii, Lev a mers cu Christy la un magazin mic din Archway, cu angajaţi indieni tineri, şi şi-a cumpărat un telefon mobil. De la un asistent al cărui nume era Krishna, şi-a ales cel mai ieftin model disponibil. Când el şi cu Christy au ieşit din magazin, Christy l-a bătut pe umeri şi l-a anunţat pe Lev că acum era „un adevărat cetăţean al Londrei”, că era

„un om modern”, şi Lev s-a simţit bucuros de achiziţia lui. Mobilul avea o carcasă verde turcoaz. Nu avea, încă, aproape pe nimeni pe cine să sune, în afară de Rudi, dar îi plăcea să legene telefonul în palmă şi să tot treacă prin selecţia de tonuri de apel. Şi, în ceasurile târzii în care venea pe jos acasă, în Belisha Road, de la autobuzul de noapte, îl suna uneori pe Christy – oriunde ar fi fost Christy, în vreo cameră plină de fum a unui prieten, sau în vreun bar irlandez care nu închidea niciodată – şi îi spunea:

— Sunt Lev. Te-am sunat doar.

— Lev, răspundea Christy invariabil, bine, omule! Ajung acasă într-o clipită.

Dar rareori ajungea. Dacă apărea vreo lucrare de instalaţii, le spunea oamenilor că lucrează numai seara, şi când Lev pleca la *GK Ashe,* Christy stătea la masă făcând un puzzle, sau întindea cearşafuri şi tricouri deasupra căzii. Totuşi, într-o după-amiază, înainte ca Lev să plece la muncă, Christy i-a arătat o grămadă de bani.

— Bani gheaţă, a spus el, îi vezi? Banii gheaţă sunt aur curat şi nu uita asta, Lev. Accept plata doar în bani gheaţă, şi eu nu finanţez niciun terchea-berchea care să taie copacii sau să sape drumu’. Nu subvenţionez războaie străine şi nici nu ajut la redecorarea toaletelor din Camera Comunelor. Plătesc pentru propria mea viaţă şi atât. Şi aşa îmi place să fie.

Christy ţinea banii – un teanc de bancnote de douăzeci de lire – pentru ca Lev să-i admire. După ce Lev i-a admirat suficient, Christy s-a oferit să vină să stea de vorbă cu GK Ashe şi să-l convingă să îl plătească pe Lev în bani gheaţă, dar Lev a spus:

— Nu, Christy. Mulţumesc că te-ai gândit. Dar am cont la bancă acum. Damian m-a ajutat. Câteodată mă duc să mă uit la banca asta, filiala Clerkenwell, să mă simt mândru de banii mei în siguranţă.

— Bine, a spus Christy. Apreciez ataşamentul tău sentimental faţă de premisele jecmănitorilor capitalişti. Dar este hoţie să ţi se ia Asigurare Naţională şi toate cele în plus atunci când plata ta pe oră e atât de jalnică.

— Primesc cina gratis.

— Sigur. Cred că asta valorează ceva. Să ai un bucătar-şef care îţi umple burta o dată pe zi. Dar te-am văzut cum vii acasă. Eşti frânt. Te muncesc ca pe un sclav.

— Nu, a spus Lev, sunt bine. Şi trimit bani acasă.

— Cât de mult trimiţi? Nu-ţi rămân prea mulţi.

— Depinde. Uneori douăzeci de lire pe săptămână. În ţara mea, asta poate însemna mult.

— Da? Atunci, Iisuse, de ce nu ne mutăm cu toţii acolo?

Christy s-a aşezat jos, la masă, faţă în faţă cu Lev. Braţele lui subţiri se odihneau pe o pată antică de ceai. A oftat şi a continuat:

— Mi-ar *plăcea* să mă mut acolo. De ce nu? Dacă douăzeci de parale pe săptămână îţi ajung să-ţi cumperi ce ai nevoie. Or avea şi ei nevoie de ceva instalatori, nu-i aşa? Să-şi pună o instalaţie sanitară frumoasă. Fata ta ar putea să aibă propria ei chiuvetă cu robinete în formă de delfini, eh, Lev?

— Nu vrei să te muţi acolo, a spus Lev.

— De ce nu? îmi place cum sună. Capre ţopăind în sunet de clopoţel pe stradă. Bijuterii de tablă. Dansuri populare vechi. Chiar îmi place gândul ăsta.

— Nu, a spus Lev. Nu ţi-ar plăcea, Christy. Niciun viitor acolo. Nimic de muncă.

— Mi-aş face propria muncă. Ca Rudi şi firma lui de taxi. Şi am putea merge să bem împreună – tu, eu şi cu Rudi. Şi aş pleca departe de Angela. Departe de avocaţi…

— Dar şi departe de Frankie.

— Da, a spus Christy cu un oftat melancolic. Da, ştiu. Dar acum nu e ca şi cum aş *vedea*-o, nu? Doar privirile alea fugare. Oh, şi nu ţi-am spus: Angela are un iubit acum. Un

terchea-berchea de agent imobiliar. Vrea să se mute cu el. Ea şi cu Frankie. Să se mute cu *ăla.* Mă omoară, să ştii. Dacă Frankie începe să-i zică „tati", va trebui să omor pe cineva. Îţi spun eu, amice, va trebui să comit o crimă serioasă.

Lev s-a uitat la Christy, care prindea un elastic de cauciuc în jurul teancului de bancnote de douăzeci de lire. Pe faţa lui mică, eczema se răspândea şi mai mult.

— De ce nu poţi să o vezi pe Frankie? a spus Lev încet. Este fata ta.

Christy nu şi-a ridicat ochii, se uita doar la teancul de bani. După o vreme a spus:

— Angela a făcut toate astea. A spus că sunt violent când beau. A spus că am lovit-o. A spus că dacă îmi lovesc soţia sunt în stare să lovesc şi copilul. Christy a lăsat banii jos şi şi-a aprins o ţigară. Fără să se uite la Lev, a spus: N-am lovit-o pe Angela. Sunt sigur că n-am făcut-o. Sau dacă am făcut-o, mi s-a şters pur şi simplu din minte. Aşa că a trebuit să le spun avocaţilor mei: „Nu *ştiu."* Angela mi-a arătat o dată o buză umflată.

Poate că eu am făcut asta. Poate că am făcut-o. Dar nu aş fi crezut că aşa ceva îmi stă în fire. N-aş fi crezut că Christy Slane ar fi vreodată în stare de aşa ceva. Dar cum să ştiu?

Lev stătea liniştit. Voia să recunoască faţă de Christy că, în ceea ce priveşte dragostea, ştia că şi el însuşi fusese capabil să spună şi să facă lucruri de care mai târziu i-a fost ruşine.

Dar acest subiect avea nevoie de timp şi ceasul ieftin de pe poliţa de deasupra căminului ticăia către trei şi jumătate. Lev trebuia să plece în curând şi să se urce în autobuzul lui. S-a întins şi a luat o ţigară din pachetul Silk Cut al lui Christy. Împărţitul ţigărilor devenise un obicei tăcut între ei. Îi confirma, în mintea lui Lev, ca prieteni. A tras fumul şi a spus:

— Cred că nu ai făcut asta, Christy. Undeva, în mintea ta, ai şti.

— Oare chiar aş şti? a spus Christy. Nu sunt sigur. Şi de asta nu mă pot apăra. Totul este întunecat. Şi acum terchea-berchea ăsta de agent imobiliar o regulează pe Angela şi îi citeşte lui Frankie poveşti înainte de culcare. Eu am pierdut cel mai mult.

Când Lev a ajuns acasă de la G*K Ashe,* către două noaptea, l-a găsit pe Christy pe palier în faţa uşii apartamentului, zăcând într-o băltoacă de vomă. Lev a intrat în apartament şi a umezit o bucată de prosop de hârtie şi s-a întors la Christy şi l-a curăţat la gură. Apoi l-a cărat pe Christy în baie şi l-a dezbrăcat şi l-a aşezat în apa caldă. Christy era deja conştient acum, şi ştia unde se află. Faţa lui era foarte albă, cu excepţia zonei sensibile de eczemă, şi vocea lui suna subţire şi ezitantă, ca vocea unei persoane aflate la capătul unei legături telefonice mereu întrerupte.

— Îmi pare rău, amice, i-a spus lui Lev. E al naibii de dezgustător. Mama obişnuia să-mi zică: „Nu m-ar deranja accesele de furie beată ale lui taică-tău, nu m-ar deranja că sparge serviciul de ceai al mătuşii Bridie, numai dacă şi-ar putea ţine băutura *în el.*"

— E OK, a spus Lev. E OK.

L-a lăsat pe Christy să-şi săpunească gâtul cu un prosop şi s-a întors să spele băltoaca de vomă de pe hol. Deşi mirosul era groaznic, Lev putea să îl suporte. Când se îmbolnăvise Marina, vomita adeseori şi el se obişnuise. Făcea parte din ea, aşa îşi spunea singur. Era mizerie umană de fiecare zi. Era o dovadă că Marina era încă în viaţă.

Toamna rece a venit pe neaşteptate.

Când Lev a plecat la muncă într-o după-amiază, soarele era încă destul de cald pe geamurile de la numărul 12 din Belisha Road; când a ieşit în noaptea din Clerkenwell, toate barurile şi terasele îşi închiseseră uşile şi un vânt îngheţat

sufla pe străzile pustii. Lev a pornit spre staţia de autobuz. A început să plouă şi el şi-a ridicat gulerul gecii de piele. Lumina intermitentă, galbenă a unei maşini de curăţat strada dezvăluia un oraş deodată nefamiliar.

Aşteptând autobuzul de noapte, pe o băncuţă ce se clătina, nu mai largă decât o scândură, Lev şi-a amintit cum, atunci când Marina lucra la Biroul Procuraturii de la Oficiul Lucrărilor Publice din Baryn, obişnuia să şi-o imagineze ca fiind gardianul lumii lui, obişnuia să fie încrezător că indiferent ce schimbări s-ar putea petrece cu ei, soţia lui ar fi printre primii care ar afla despre ele. Chiar şi schimbările de vreme. Oficiul Lucrărilor Publice investise în ceea ce procurorul numea un „Serviciu de încredere al Prognozei Meteo". Marina ştiuse mereu, de exemplu, când se aştepta zăpada. Departamentul ei era responsabil cu gresarea plugurilor de zăpadă şi autoriza convocarea şoferilor, care între timp ieşiseră la pensie, din casele lor pentru a rămâne într-o aşteptare cruntă în depoul din Baryn, unde singurele obiecte aducătoare de confort erau un vechi samovar prins de perete şi un şir de pisoare ruginite care nu erau niciodată curăţate. „Bătrânii ăştia", obişnuia să spună Marina, „trebuie să folosească foarte des pisoarele. Mă tem să nu facă vreo infecţie."

Autobuzul lui Lev a sosit şi el s-a urcat, bucuros de căldura pe care o va găsi înăuntru şi de lumina de culoarea lămâii în întuneric. Îşi dorea ca cineva să-l fi avertizat de bruscheţea schimbării anotimpurilor în Anglia. Ştia că se obişnuise atât de mult cu vremea bună încât nu se pregătise mental în niciun fel pentru o toamnă rece. Şi acum vedea lungul tunel al iernii întinzându-se înaintea lui, după-amiezile întunecoase, acea veche tristeţe de miez de noapte pe care o simţeai când auzeai vântul cum chinuieşte copacii.

Lev a închis ochii. ÎI durea spatele de la statul la chiuvete. Şi-a îndesat mâinile în buzunarele gecii şi a strâns în pumni

banii preţioşi pe care i-a găsit acolo. Amintiri despre biroul Marinei din clădirea Lucrărilor Publice îi umpleau acum mintea. Îşi amintea mirosul lui mucegăit şi sunetul uşii sale grele deschizându-se şi închizându-se şi plăcuţa cu numele Marinei de pe biroul ei.

Era iarnă atunci când el şi Marina au fost prinşi în singura lor ceartă serioasă. Chiar de atunci ştia Lev că felul detestabil în care se comporta cu soţia lui avea o legătură cu anotimpul rece, cu lipsa de lumină, cu sângele prea subţire care îi curgea prin vene. Pe întreg parcursul acelei perioade întunecate, se urâse pe el însuşi – vocea lui ridicată, inima lui împietrită – dar această ură nu a schimbat ce simţea sau ce făcea. În toată acea perioadă întunecată, ştiuse că probabil nu avea dreptate, dar nu putea să dea înapoi, nu putea înceta să creadă ceea ce devenise, brusc, în timpul unei singure zile, convingerea lui oarbă.

O acuzase pe Marina că îi este necredincioasă. Credea că şeful ei îi era amant, procurorul însuşi, domnul Rivas, în vârstă de cincizeci de ani, cunoscut până de curând ca tovarăşul Rivas.

Această bănuială îi apăruse într-o după-amiază rece de vineri când a terminat mai devreme lucrul la gaterul din Baryn. Lev mersese prin oraşul îngheţat la biroul Marinei. Trecuse prin uşa principală a clădirii Lucrărilor Publice, păşind cu noroi şi rumeguş pe podeaua cu linoleum a recepţiei, şi calea i-a fost barată de recepţionista urâtă, aruncând flăcări pe nări, care i-a cerut brutal să-şi scoată bocancii.

A făcut aşa cum i s-a spus. În Baryn trebuie să asculţi de funcţionarii publici fără să le pui în discuţie autoritatea. Dar şosetele lui Lev erau umede şi aveau găuri la călcâie. Urcând scările, cu bocancii lui murdari în mână, s-a simţit umilit şi sărac. A ajuns la coridorul din faţa biroului Marinei şi, fără să mai ciocănească, a deschis uşa.

Stătea la biroul ei, citind nişte acte. Procurorul, purtând costumul lui elegant, stătea în picioare în spatele ei, citind şi el – sau prefăcându-se că citeşte – documentul de pe biroul ei, cu braţul petrecut pe după umerii Marinei.

Lev a rămas ţintuit, uitându-se la acest tablou. Tovarăşul Rivas a tresărit, şi-a retras mâna şi s-a îndreptat. Marina a scos un sunet mic, strangulat, pe care Lev l-a auzit ca pe un sunet de vinovăţie. Privirea lui a trecut de la faţa unuia la a celuilalt. Nimeni nu a vorbit până când Marina a spus: „Domnul Rivas şi cu mine tocmai parcurgeam nişte costuri noi, venite de la Biroul Regional pentru Căldură şi Lumină."

Rivas s-a uitat la ceas. „Ei bine, e adevărat că s-a făcut târziu pentru o zi de vineri", a spus. „Te rog, condu-o pe soţia ta acasă." Apoi a trecut pe lângă Lev, fără să se mai uite înapoi la Marina, *clic-clic, clic-clic* în pantofii lui lucioşi, şi a intrat în biroul lui şi a închis uşa.

Lev s-a aşezat pe un scaun de piele. Şi-a pus bocancii murdari pe podea. Ochii lui erau aţintiţi asupra feţei Marinei. Ea începuse să-şi strângă documentele de pe birou şi nu se uita la el. Vedea că faţa ei era roşie, că această roşeaţă se strecurase în jos pe gâtul ei, şi şi-o imagina răspândindu-se pe sub bluza ei albă îngrijită până la adâncitura dintre sâni. „Ce-a fost ce-am văzut adineaori?" a întrebat el.

Marina continua să strângă hârtiile. „N-ai văzut nimic", a spus ea. „Hai să mergem acasă." Şi-a luat haina din cuier, şi-a prins un fular de lână în jurul gâtului, şi-a aranjat părul.

„Oh, da", a spus Lev, „şi eu aş face asta în locul tău: îţi verifici părul, unde au fost mâinile lui. Îţi verifici şi rujul? Sau poate nici nu mai ai ruj pe buze?"

„Nici nu te gândi la ceea ce te gândeşti, Lev", a spus ea. „Procurorul se comportă prietenește cu toţi angajaţii lui, pentru că el crede că această atitudine umană este mai productivă decât…"

„Ce produce?"

„Mai productivă decât severitatea ierarhică tradiţională şi…”

„Am întrebat ce produce?”

„Te rog, nu ţipa în acest birou. Coeziune. Toată lumea să lucreze împreună…”

„Şi ce altceva să facă împreună?”

Marina nu a răspuns. A scos un batic din buzunarul hainei şi l-a legat în jurul capului. Dulceaţa feţei ei înconjurate de batic a făcut să-i tresalte inima lui Lev. „Te urăsc”, a spus el. „Tocmai mi-ai distrus viaţa.”

Au mers acasă cu bicicletele prin noaptea care se lăsa. Lev mergea înaintea Marinei pentru că nu suporta să se uite la ea, dar tot drumul a putut să vadă pâlpâirea slabă a lămpii bicicletei ei urmându-l în spate.

Era ianuarie sau februarie, caverna adâncă a iernii, şi Lev credea că acum această iarnă va fi cu el mereu, şi chiar când se va întoarce primăvara nu se va întoarce şi pentru el.

Acum, în autobuzul de noapte, Lev şi-a amintit toate felurile în care o pedepsise pe Marina pentru presupusa ei relaţie amoroasă cu procurorul Rivas. A părăsit patul lor şi s-a culcat pe jos pe podea în faţa camerei unde dormeau Ina şi bebeluşul Maya. În unele nopţi nici nu mai venise acasă, îmbătându-se cu Rudi şi nemaifiind în stare să se ducă la lucru a doua zi. Slujba lui începuse să fie ameninţată. Îşi ignora copilul. Vorbea urât cu mama lui. De ziua Marinei, a împachetat o bucată de cărbune şi a pus-o în mâinile ei necredincioase.

În momentul în care Marina a despachetat cărbunele, a cedat nervos.

A jurat pe viaţa copilului ei că nu fusese niciodată prin apropierea patului procurorului Rivas. S-a oferit să-şi dea demisia de la Oficiul Lucrărilor Publice. A declarat că nimeni în Baryn, nicio femeie din lume, nu-şi iubea soţul mai mult decât îl iubea ea pe Lev, şi acum acea dragoste era otrăvită –

din cauza unei neînţelegeri teribile. A bătut cu pumnii în pereţi, apoi şi-a sprijinit capul de perete şi a plâns. Maya, atunci un bebeluş de doi ani, a început să ţipe şi Ina a trebuit să o ia şi să o ducă afară, să încerce să-i distragă atenţia cu hrănirea găinilor.

Lev şi-a amintit de extenuarea bruscă ce l-a copleşit în momentul în care Marina a început să lovească peretele. Era de parcă, din după-amiaza aceea de la Birou, străbătuse întinderi de zăpadă şi gheaţă, traversase gheţari şi crevase, într-o expediţie inutilă, cărând în spate o greutate teribilă, şi acum era epuizat şi aproape pe moarte – totul pentru nimic, de dragul de a încerca să o rănească pe singura femeie din lume care îl făcea fericit.

S-a dus la Marina şi i-a prins mâinile şi i le-a liniştit strângându-le la piept. Şi-a pus capul pe umărul ei. A rugat-o să îl ierte.

Când temperatura în Londra a scăzut şi mai mult şi băutorii puburilor din Tufnell Park se adunaseră de pe străzi în baruri confortabile şi săli de snooker încălzite, Lev a primit o scrisoare de la Lydia:

Dragă Lev,

Sper că supravieţuieşti cu bine slujbei tale şi că ai o cameră confortabilă.

Aş vrea să-ţi spun cât de rău îmi pare pentru ce s-a întâmplat acasă la Tom şi Larissa. Mă îmbătasem puţin în seara aia, şi m-am comportat ca o şcolăriţă – lucru pe care, probabil, toate femeile îl fac din când în când. Sunt sigură că eşti un om suficient de bun încât să mă ierţi.

Pentru a mă revanşa, aş vrea să te invit la un concert minunat pe care maestrul Greszler îl va da peste două săptămâni cu Orchestra Filarmonică din Londra la Festival Hali, duminică, 30 octombrie. Din program fac parte Elgar şi

Rahmaninov. Maestrul Greszler mi-a dat două locuri excelente și solistul pentru concertul de violoncel al lui Elgar este geniul rus, Mstislav Rostropovici. Cred că va fi un eveniment absolut minunat. Rostropovici este bătrân și acum are apariții foarte rare, dar geniul lui este la fel de mare. Sper din toată inima că vei fi invitatul meu în acea seară.

A ta, Lydia.

Primul gând al lui Lev a fost acela că Lydia întotdeauna îl surprindea. În autocar, și-o imaginase ca fiind o femeie fără calități remarcabile. Dar se înșelase. Următorul gând a fost că acum mai are pe cineva pe care să-l poată suna pe mobil. Mai întâi a introdus numărul Lydiei în agenda telefonului său (unde ordonarea alfabetică o plasa între numărul de mobil al lui Damian și numărul de fix al lui Rudi), și apoi l-a format.

— Sunt Lev, a spus. Am telefon mobil acum.

— Oh, da? a spus Lydia. Foarte tehnologic din partea ta.

— Sunt un „adevărat cetățean al Londrei", așa mi s-a spus.

— Da, ești. Și mulțumesc că m-ai sunat de pe acest minunat telefon nou. Sper că m-ai sunat să-mi spui că poți veni la concert.

Lev fuma una dintre Silk Cut-urile lui Christy. A tras un fum adânc, apoi a spus:

— N-am fost niciodată la un astfel de concert, Lydia, numai la spectacolele de muzică populară din Baryn.

— Asta e destul de departe de muzica populară, dar cred că o să-ți placă.

— Un alt motiv, a spus Lev, pentru care nu pot să vin este că nu am nimic de îmbrăcat.

A urmat un moment de tăcere, apoi Lydia a spus:

— Lev, știi că asta nu contează. Pune-ți doar o cravată, da?

— Nu cred că…

— Te rog, a spus Lydia. N-o să regreți. Să-i vezi pe

maestrul Greszler dirijând şi pe Rostropovici cântând Elgar…

— Cine e Elgar? a spus Lev.

— Oh, nu ştii? Unul dintre puţinii compozitori englezi foarte buni. Piesa a fost scrisă în toamna vieţii lui şi partea lentă este foarte faimoasă şi tristă. Te face să plângi, Lev. Te rog, spune-mi că o să vii şi o să plângi.

Când, în sfârşit, Lev a spus că acceptă, a auzit-o pe Lydia cum scoate un chiot mic de bucurie. I-a spus să-şi treacă data în agendă şi el a promis că aşa va face. Nu i-a spus că nu avea nicio agendă sau că serile şi nopţile lui semănau una cu alta în rutina lor mereu aceeaşi.

Christy l-a dus pe Holloway Road unde, de la o tarabă de sâmbătă a unui prieten irlandez de-al lui Christy, Lev şi-a cumpărat o cămaşă albă de bumbac şi o cravată de culoarea crustei cremei de zahăr ars a lui Waldo. Le-a întins pe patul lui îngust. Şi-a dus la curăţătoria grecească cea mai bună pereche de pantaloni gri. Şi-a făcut cu cremă pantofii maro.

— Observ că te agiţi destul de mult pentru Lydia, a remarcat Christy.

— Nu, a spus Lev, mă agit să arăt bine la concert.

— Mda, a spus Christy, muzica merită uneori să te agiţi pentru ea. Când eram copil, tata obişnuia să cânte la vioară. Aveam un vecin, Stan Lafferty, care trebuie să fi avut vreo nouăzeci de ani, dar tata şi cu Stan obişnuiau să facă muzică bună în serile de sâmbătă la pub, şi eu cu mama stăteam acolo, în hainele noastre de sâmbătă, pocnind din degetele noastre caraghioase şi legănându-ne pe picioarele noastre caraghioase. În momentele astea am văzut-o pe mama cea mai fericită. Era copleşită de muzica aia de dans. Faţa ei devenea zâmbitoare, căpăta o strălucire… Cred că o să-ţi ridice moralul concertul ăsta, Lev.

— Da?

— Da, aşa cred. Poate chiar o s-o găseşti pe Lydia mai fermecătoare decât înainte.

— Nu, a spus Lev. Ştiu ce este Lydia pentru mine.

— Sigur, a spus Christy, dar asta se poate schimba. Lucrurile de genul ăsta nu sunt niciodată ceea ce numim *fixe.*

Lev trecea acum peste Hungerford Bridge. Un vânt îngheţat sufla peste apă, dar el s-a oprit în mijlocul podului şi s-a uitat la toate luminile electrice care scăldau clădirile de-a lungul malului impunător al Tamisei. De teamă să nu întârzie, Lev plecase foarte devreme la întâlnirea cu Lydia, aşa că a mai zăbovit pe pod.

Şi-a rulat o ţigară şi a fumat-o într-un mod uşor, automat, fără să-şi ia ochii de la panorama suprafeţei orbitoare a malului. Faptul că fluxul continuu de strălucire care lumina clădirile nu avea niciun alt scop în afară de a înfrumuseţa îl impresiona şi îl tulbura în egală măsură. Nu putea să nu-şi amintească ce preţioasă era fiecare oră de electricitate în ţara lui şi cum oamenii ca mama lui tânjeau după o lumină care să nu se stingă niciodată. În anii de după căderea guvernului comunist, permanenţa luminii fusese promisă de multe ori, dar întreruperile de curent electric tot au continuat în Auror. Câteodată Ina se uita la stâlpul electric aflat în întuneric şi blestema şi spunea: „Uită-te la el! Ne iau curentul chiar de deasupra capetelor noastre. Şi noi suntem lăsaţi fără. Nimănui nu-i pasă de sate."

Lev şi-a stins ţigara. Se simţea nervos. Se întreba cât de mult va dura concertul şi dacă va rezista până la sfârşit fără să se foiască. Spera să nu adoarmă, sau să înceapă să tuşească. Îşi imagina tot felul de reproşuri în ochii Lydiei.

Lydia îl aştepta lângă bar, stând singură la o masă, cu un pahar de suc de roşii în faţă. Lev a observat că îşi tunsese modern părul. Purta un taior negru cu o bluză verde.

Când l-a văzut pe Lev, s-a ridicat şi şi-au dat mâna.

— Lev, a spus ea. Ce cravată drăguță.

Era încă devreme și în foaierul puternic luminat erau deocamdată puțini oameni, dar Lev putea simți totuși în aer o nerăbdare în legătură cu concertul, ca și cum audiența era aici pentru a fi purificată sau rebotezată.

Lydia, strângând în mâini un program, a spus:

— Acum, Lev, o să-ți spun ceva despre Elgar.

Lev s-a așezat. Își dorea să fi purtat o haină mai bună decât vechea lui geacă de piele, cu gulerul pătat. Ochii Lydiei erau strălucitori când spunea:

— Acest om a fost Sir Edward Elgar, și a fost foarte important pentru muzica englezească în prima parte a secolului douăzeci. Dar era ca noi: începuturile vieții lui au fost chiar modeste. Tatăl lui avea un mic magazin muzical într-un oraș de provincie.

— Un magazin muzical?

— Știi, un loc mic în care se vindeau instrumente muzicale și partituri. Există unul și în Baryn, pe colțul unei alei vechi în spatele pieței. Poate îl știi.

— Nu, a spus Lev.

— Ei bine, a continuat Lydia, cel din Baryn este foarte prăfuit, cu flaute și viori la mâna a doua și altele la fel, și unele dintre partituri sunt rupte și cu pagini lipsă. Poate că magazinul tatălui lui Elgar era ca ăsta din Baryn, pentru că mai târziu în viața lui Elgar spunea că îi e rușine de originile sale.

— Eu credeam că un magazin de instrumente muzicale este un punct de plecare bun dacă vrei să devii compozitor, a spus Lev. De ce să-i fie rușine?

— Păi, ai dreptate, Lev. Dar, bineînțeles, asta era foarte englezesc la acea vreme – ca cineva precum Elgar să reușească în viață și apoi să-i fie rușine de un trecut umil pentru că cei din jurul lui *îl fac* să se simtă rușinat. Așa cum se întâmplă acum în țara noastră, unde există o oarecare

ruşine printre vechii comunişti pentru că sunt *făcuţi* să simtă această ruşine. Comunismul nu a fost din vina lor, aşa cum să ai un tată care are un magazin de instrumente muzicale nu era vina lui Elgar. Înţelegi legătura?

— Da, a spus Lev, cred că da.

— Dar Elgar şi-a depăşit începutul sărac cu viorile prăfuite şi restul. A scris melodii foarte, foarte frumoase şi orchestrarea lui este minunată. O să auzi. E foarte complexă. Când era copil, obişnuia să stea pe malul râului – un râu lângă oraşul unde era magazinul de instrumente muzicale – şi să asculte natura. Numea asta „fixarea sunetelor". Şi spunea că ceea ce aude îl face să-şi dorească ceva măreţ. Şi apoi, în cele din urmă, această măreţie…

Lydia a fost întreruptă de sosirea unui tânăr, unul dintre angajaţii de la Festival Hali, cu un ecuson pe care scria „Darren". S-a aplecat spre ea.

— Scuze pentru deranj, Lydia, a spus el, dar maestrul Greszler ar vrea să te vadă.

— Oh, a spus Lydia, da, sigur. Pot să-l aduc şi pe invitatul meu să i-l prezint?

Angajatul, Darren, s-a uitat la Lev, apoi din nou la Lydia.

— Da, a spus. Cred că da. Vă rog, urmaţi-mă.

Lydia s-a ridicat.

— Vino cu mine, Lev, a spus, şi o să vedem dacă pot să te prezint.

— E-n ordine, a spus Lev, pot să aştept aici.

— Nu, nu, a insistat Lydia. Vino. Apoi vei putea să scrii acasă şi să-i spui mamei tale că l-ai întâlnit pe Pyotor Greszler în persoană.

Au fost conduşi într-o cabină mare, puternic luminată, unde Pyotor Greszler stătea singur, îmbrăcat într-un halat de lână.

Avea şaptezeci de ani. Corpul său atârna în scaunul de

piele şi crom. Sorbea morocănos dintr-un pahar care conţinea o substanţă albă. Părul lui lung era de asemenea alb, şi o mustaţă pe oală căruntă îi dădea feţei sale brăzdate de riduri o expresie de melancolie pură. Când l-a văzut pe Lev, a trântit pe masă paharul şi a dat din mână enervat.

— Nu, Lydia. Fără străini aici! Cine e ăsta?

— Îmi pare rău, maestre, a spus Lydia. Doar prietenul meu Lev, din ţara noastră, care ar vrea să vă cunoască…

— Nu, nu poate să mă cunoască acum. Trebuie să plece, a spus Greszler. Pleacă. *Pleacă!*

— Plec, a spus Lev, dându-se înapoi cu spatele.

— Vino aici, Lydia, a spus maestrul supărat. Trebuie să mă ajuţi. N-avem mult timp la dispoziţie…

Lev s-a îndepărtat grăbit şi a închis uşa cabinei. Darren dispăruse. De-a lungul coridorului, Lev auzea fragmente de muzică de la repetiţii. Se simţea foarte jenat. Îşi dorea ca Rudi să fi fost aici şi să facă vreo glumă despre ceea ce tocmai se întâmplase. A tras de cravată să o lărgească în jurul gâtului său transpirat.

După numai un moment sau două Lydia a ieşit din cameră. Faţa ei avea o expresie serioasă, de îngrijorare gravă.

— Vino, Lev, a spus ea şi s-a îndreptat pe coridor în direcţia din care veniseră.

Apoi a ieşit pe uşa cea mai apropiată şi l-a tras pe Lev afară în noaptea rece.

— Ce se întâmplă? a întrebat el.

— Farmacie, a spus Lydia. Cea mai apropiată ar trebui să fie la staţia Waterloo.

Aproape că a început să fugă.

— Mă rog doar să fie deschisă, a spus ea. Trebuie să mergem foarte repede. Vino.

Ţăcănitul mărunt al pantofilor ei suna neliniştitor.

— Ce se întâmplă cu maestrul? a întrebat Lev în timp ce se grăbea să ţină pasul cu Lydia.

— Îţi spun mai târziu, a spus Lydia. Din fericire, ştiu calea cea mai rapidă.

Lev s-a uitat la ceas. Concertul trebuia să înceapă în treizeci şi cinci de minute. Imaginea lui Pyotor Greszler, trântit în scaunul său, sorbind din medicamentul alb, rămăsese vie în mintea lui.

Paşii Lydiei erau atât de rapizi încât, în curând, atât ei, cât şi lui Lev li se tăie răsuflarea. Lev începea să simtă cum plămânii săi dependenţi de fumul de ţigară începeau să protesteze, dar Lydia continua să se grăbească.

— Dumnezeule! a exclamat ea, în timp ce se repezeau în staţia de metrou. Corpul uman. Atât de sublim şi totuşi atât de slab.

Au alergat până la farmacie, cu Lydia deja trăgând bani din geantă. I-a spus lui Lev să aştepte în faţa uşii în timp ce ea a intrat.

Acum, Lev o aştepta din nou pe Lydia, la aceeaşi masă simplă din barul în care îşi începuseră seara. După alergătura până la staţia Waterloo şi înapoi, se bucura să stea jos. În foaier, un clopoţel suna repetat. Mai erau acum trei minute până la începerea concertului. Lev privea cum publicul în jurul lui îşi termină băuturile şi începe să urce spre sala de spectacol. Se întreba dacă va mai avea loc concertul până la urmă, sau vreo persoană gravă din administraţie (de tipul celor care lucrau cu Marina la Oficiul Lucrărilor Publice) va urca pe scenă şi va anunţa anularea evenimentului.

După a treia sau a patra chemare a clopoţelului, Lev s-a trezit singur în bar, iar foaierul cu ecou era gol, cu excepţia câtorva oameni, departe, care se învârteau în jurul unei expoziţii de fotografii.

În tăcerea care se lăsase, s-a gândit, nu fără să se mire, cum următoarele câteva momente de istorie muzicală pot depinde de Lydia.

Şi acum o vedea alergând spre el. Lev a observat cu îndoiosare că, după atâta alergătură prin noapte pe străzile umede, eleganţa ei de dinainte fusese compromisă. Pe frunte îi apăruse o peliculă subţire de transpiraţie şi părul ei aranjat frumos se încreţise şi era ciufulit.

— Lev, a gâfâit ea, îmi pare atât de rău. Să te fac să treci prin toate astea. Lasă-mă să-mi trag răsuflarea şi apoi putem intra.

Lydia s-a aşezat. Şi-a şters sudoarea de pe frunte cu un şerveţel. S-a pieptănat. L-a rugat pe Lev să-i aducă nişte apă de la bar. A spus că spectacolul va începe cu întârziere, aşa că va avea suficient timp să o bea.

Lev i-a adus apa şi s-a aşezat iar jos.

Lydia a înghiţit-o lacom.

— Doamne, a spus. Doamne. Sper că va fi bine. Niciodată n-am crezut că o să am o astfel de misiune.

— Ce-a păţit? a întrebat Lev.

— Păi… a spus Lydia în şoaptă. Acum pot să-ţi zic. Maestrul Greszler mi-a spus că nu poate dirija concertul pentru violoncel al lui Elgar cu atâtea otrăvuri în el. A încercat să dea afară otrăvurile, dar n-a reuşit. A spus că trebuie neapărat să se cureţe înainte de a urca pe scenă. A trebuit să-i cumpăr supozitoare, care să-l ajute să evacueze. Îi era jenă să-l roage pe vreun englez. El crede că noi, ca popor, suntem un mister pentru ei: un mister şi o teroare. Dar tot ce sper eu acum e că supozitoarele au avut efect!

Lev a zâmbit. A luat mâna Lydiei şi a ţinut-o pentru o clipă. O credea curajoasă şi deodată s-a trezit că îşi doreşte – de dragul ei cât şi de dragul lui – ca ea să fi fost mai frumoasă decât era.

Cu mâna ei într-a lui, Lydia s-a uitat lung la chipul lui, cu ochii ei mari. Apoi a lăsat privirea în jos.

— Ce am spus este adevărat, a zis ea, ai o cravată foarte drăguţă, Lev.

În sala de concerte, Lev se uita cu respect la spaţiul mare, care te lăsa fără suflare, şi la orchestra care îşi acorda instrumentele pe scena puternic luminată. Lydia l-a grăbit spre locurile lor şi el îi putea simţi mirosul din timpul călătoriei cu autocarul, de parfum sau deodorant amestecat cu sudoare, şi se gândea cât de incredibil era că stăteau acum unul lângă altul în această faimoasă sală de concerte.

Minutele treceau. Orchestra aştepta. Publicul tăcea. Accese individuale de tuse se auzeau în diferite părţi ale sălii. Lydia încă mai gâfâia uşor. Pe bluza ei verde era o mică pată de suc de roşii pe care Lev nu o observase mai devreme. Îi simţea neliniştea puternică.

Încercând să o calmeze, să o ajute să treacă peste aceste momente agonizante, a şoptit:

— Mai spune-mi ceva despre Elgar.

— Păi, a început Lydia, ce pot să-ţi spun? O să auzi, în acest concert, o mare nostalgie, o mare dorinţă pentru o vreme sau un loc care nu mai sunt, sau poate e o dorinţă de a găsi un loc perfect care nu mai poate fi găsit niciodată. Cred că am citit undeva că a zis că iubeşte doar un lucru în lume, şi ăsta e un râu undeva în vestul Angliei. Poate râul unde a mers când era copil, unde „fixa sunete". Nu ştiu.

— Tu ai „nostalgie" pentru ţara ta, Lydia?

— Cum adică? Vrei să spui dacă mi-e dor de casă?

— Adică, tu crezi că ai luat decizia corectă să vii aici?

— Da, a spus ea categoric. Nu era nimic pentru mine în Yarbl. Doar părinţii mei, închistaţi în vechile lor obiceiuri. Aici, o iau de la capăt. Sunt hotărâtă să am o viaţă.

Acum, în sfârşit, s-a văzut o mişcare în partea stângă a scenei, şi iată-l apărând, Pyotor Greszler, cel mai faimos om pe care l-a produs ţara lor în ultimii cincizeci de ani, cu spatele drept, şi elegant în fracul lui, făcându-şi loc prin orchestră, cu părul frumos pieptănat şi cu o urmă de zâmbet

pe trăsăturile lui melancolice. Mergea cu un pas ferm, aproape sărind pe podium, şi şi-a ridicat mâinile pentru a răspunde la aplauzele care îl întâmpinau. Lydia a început să bată din palme cu putere. S-a întors şi i-a zâmbit lui Lev şi a spus:

— Arată mai bine. Cred că au funcţionat supozitoarele. Sunt aşa de bucuroasă.

Acum maestrul Greszler s-a uitat spre uşa prin care intrase. Şi-a ridicat din nou mâinile într-un gest de întâmpinare în timp ce Rostropovici îşi făcea drum încet şi atent până la scaunul solistului.

Aplauzele au crescut cu o intensitate înflăcărată. Unul sau doi oameni s-au ridicat în picioare. Bătrânul Rostropovici şi-a înclinat capul. Luminile au strălucit şi au pâlpâit pe ochelarii lui. Lângă el, Lev putea simţi extazul Lydiei. Acum, în câteva clipe, frumoasa muzică urma să înceapă.

Încet-încet publicul s-a liniştit. Rostropovici s-a instalat în jurul instrumentului său. Greszler aştepta, cu bagheta în mână. Muzicanţii tăceau, dar stăteau încordaţi pe scaunele lor, privindu-l pe Greszler. Nicio tăcere la care fusese martor Lev nu păruse atât de gâtuită de aşteptare. Şi a durat. Marele violoncelist era foarte bătrân acum: avea nevoie de timp. Pe podium, Greszler stătea cu sprâncenele ridicate, aşteptând, nemişcat, momentul în care bagheta sa îşi va lua zborul.

În această tăcere deplină, Lev a devenit deodată conştient de un sunet neaşteptat, dar cumva familiar. Părea să fie foarte aproape de el. Şi era conştient că oamenii se întorceau şi se uitau la el şi că bărbatul de lângă el i-a dat un ghiont violent în braţ. Apoi şi-a dat seama: îi suna telefonul mobil! Ultimul sunet de apel pe care Lev îl selectase se numea „Carusel” şi îl alesese pentru asemănarea impresionantă cu muzica de la bâlciul din Baryn, iar acum, în acest moment fatal înainte de începerea concertului de violoncel al lui Elgar, cânta vesel de zor.

Lydia şi-a pus o mână peste gură, ca şi cum acest gest ar fi putut opri sunetul insistent al telefonului.

— Opreşte-l! a şuierat ea.

Lev scotocea să-l găsească. Geaca lui avea multe buzunare. Sunetul de apel „Carusel" era programat să crească în intensitate după al treilea apel. Mâinile lui Lev căutau fară să găsească. Pe scenă, Greszler se întorsese furios spre public. A făcut un gest de disperare.

— Închideţi telefoanele mobile! a urlat. Vă rog, *vă rog*! Fără barbari aici!

Şi cele o sută de chipuri furioase ale membrilor orchestrei s-au uitat în direcţia lui Lev. Lev şi-a vârât mâinile în buzunare. A găsit bani, chei, pieptene, ţigări, dar niciun mobil. Sudoarea începuse să-i curgă pe spate. Lydia continua să-i mârâie numele în disperare:

— Lev, Lev, Lev!

Telefonul nu era în geaca lui Lev. Veselul „Carusel" cânta de zor. Lev s-a aplecat, cu faţa arzând, şi a bâjbâit pe sub scaun. Chiar în timp ce îşi spunea că nu va găsi mobilul acolo, că nu avea cum să-i fi sărit afară din buzunar, a încetat să mai sune. Lev s-a îndreptat încet de spate. Tremura. A văzut cum Greszler continua să se uite fix şi sever la public. Ştia că vraja profundă care fusese aruncată asupra întregii săli doar cu câteva secunde înainte era iremediabil ruptă – şi el o rupsese. Mai rău de-atât, încă nu-şi găsise telefonul. Ar putea să sune din nou. Şi din clipă în clipă va trimite cu siguranţă semnalul zgomotos *bip-bip* care anunţa apelul pierdut.

Într-o năuceală plină de remuşcări, Lev s-a ridicat. Fără să arunce măcar o privire spre Lydia, a trecut pe lângă paisprezece sau cincisprezece melomani furioşi, a coborât în fugă scările şi a ieşit din sala de concerte. A continuat să fugă. A găsit cea mai apropiată ieşire şi a plecat afară în noapte.

7
Tatuajul şopârlă

Atunci când Lev a ajuns acasă în Belisha Road, Christy Slane călca rufe şi bea cola. Nu mai băuse alcool de o săptămână, pregătindu-se pentru înfăţişarea la tribunal, care urma să aibă loc în curând. Apartamentul tăcut mirosea a material pârlit, ca pâinea prăjită.

— Ruşine să-ţi fie că ai pierdut muzica, a spus Christy, împăturind o faţă de pernă cu o girafă decolorată.

Lev şi-a făcut un sandviş cu şuncă. L-a mâncat încet şi gânditor. Sentimentul de vinovăţie pentru că o părăsise pe Lydia se transformase acum în furie.

— N-am ce să caut în locurile alea, a spus. Muswell Hill. Festival Hali. Nu e lumea mea. Eu muncesc într-o bucătăriei Trebuia să-i spun Lydiei că e greşit, că e de *rahat!*

— Ah, bine, a spus Christy, să înţeleg că rahat este singurul cuvânt pe care-l poţi găsi pentru tot *de-zas-trul!* Dar eu am spus de multe ori că societatea umană este formată nouăzeci la sută din gunoi care nu se împrăştie în locaţia potrivită. De-asta mi-am ales eu meseria de instalator. Cineva trebuie să se ocupe ca totul să fie spălat şi vărsat în mare.

Lev îşi găsise mobilul, într-un buzunar interior al gecii sale de piele pe care nu-şi amintea să-l mai fi văzut înainte. Acum îl pusese pe masă şi se uita supărat la el. Ştia că o să înceapă curând să sune, şi că o să fie Lydia.

— Pot să-i spun eu că eşti bolnav, s-a oferit Christy. Pot să-i spun că ai făcut intoxicaţie alimentară.

— Da?

— Sigur că da. Pot să-i spun că ai mâncat o baghetă cu creveţi stricată în drum spre sala de concerte – şi de aceea a trebuit să fugi afară.

— OK, a spus Lev. Asta să-i spui. Apoi, zilele astea, o s-o

sun.

— Bine, a spus Christy. Dar întrebarea e: Cine te suna *pe tine,* Lev?

— Mă suna?

— În momentul critic – când ai auzit acele minunate tonuri de apel „Carusel”?

— Oh, a spus Lev. Nu ştiu.

Christy a lăsat fierul de călcat jos şi a ridicat telefonul lui Lev. I-a arătat lui Lev numărul afişat la apeluri pierdute.

— Al cui e?

Lev se uita la el. Nu era al lui Damian sau al lui Rudi.

— Ar fi putut fi cineva din Bangladesh care încearcă să-ţi vândă termopane, a spus Christy. Sau ar fi putut fi GK însuşi, să te invite la o cină de duminică, cu resturi de varză şi cartofi. Dar presupun că sunt departe de adevăr. De ce nu suni să vezi?

Lev şi-a aprins o ţigară. A observat că era ora nouă şi patruzeci. Şi-o imagina pe Lydia ieşind din sala de concerte în noaptea rece şi mergând spre staţia Waterloo.

— Să sun? l-a întrebat pe Christy.

— Da, a spus Christy. Sună.

Lev a apăsat tasta de apel şi a aşteptat. Telefonul a sunat de şase ori, apoi s-a auzit o voce care spunea:

Bună. Ai sunat pe telefonul lui Sophie. Ori sunt la serviciu ori în oraş să mă cherchelesc. Lasă-mi te rog un mesaj şi te sun eu de îndată ce o *să fiu în stare să o fac.*

Luni seara, *GK Ashe* a fost ceea ce Damian numea „cu clientelă uşoară”. La unsprezece fără un sfert, servirea se terminase deja şi clienţii plătiseră şi plecaseră, iar GK Ashe şi-a anunţat angajaţii că face *crostini* cu roşii şi brânză *dolcellate* „pentru un ospăţ de noapte târzie”.

Treaba lui Lev era departe de a se fi terminat când Jeb a întins bine cunoscuta masă în spatele restaurantului, aşa că

el a continuat să frece şi să spele atunci când ceilalţi au mers să se aşeze. L-a privit pe Ashe cum îşi azvârle gustoşii *crostini* în cuptor şi mirosul de brânză topită a trezit în el o foame frumoasă, ca foamea inocentă a unui copil.

GK a dus la masă platoul cu *crostini* şi Lev l-a văzut pe Mario cum deschide sticlele de bere. Combinaţia de brânză fierbinte şi bere rece i se părea lui Lev, în acest moment, ca fiind cea mai delicioasă combinaţie pe care mintea omenească era capabilă să o inventeze. Îi vedea pe ceilalţi cum încep să mănânce. Şi ei păreau să aibă o foame de copil. Le auzea dinţii cum crănţăne în pâinea crocantă, înmuiată în ulei.

— Plăcută seară, l-a auzit zicând pe Ashe. Uşoară, dar bună. Totul frumos şi bine organizat. Fără gafe. Excelent sosul pentru plătica-de-mare, Pierre.

— Mulţumesc, Chef.

— Îngheţata de pesmet şi zahăr ars şi cu pere cu sos de scorţişoară a avut mare succes, Waldo.

— Bun. Mă bucur că aşa crezi, Chef.

— Aşa ar trebui să fie totuşi în fiecare seară. Chiar şi atunci când suntem sufocaţi. Ar trebui să curgă uşor, ca azi. Ei bine, noroc la toată lumea. Unde-i Sanitarul?

S-au uitat cu toţii spre locul în care Lev stătea la chiuvetele sale.

— Vino, Sanitarule! a strigat Ashe. Vino şi ia nişte *crostini* până nu ţi le mănâncă pe toate domnişoara Sophie Burtă-Lacomă!

Lev şi-a şters mâinile pe un şervet curat. Şi-a dezlegat bandana de pe cap şi şi-a şters faţa cu ea. În timp ce se aşeza, o bere i-a fost pusă în mâini.

— Noroc! a spus din nou Ashe.

Lev a băut şi a mâncat. Deşi simţea durerea familiară în spate, a înţeles, în acest moment, că era norocos. Dacă ar putea să păstreze această slujbă, astfel de recompense vor fi

şi pentru el. O să-i spună Inei în următoarea scrisoare că lucra pentru un local bun. O să compare mâncarea minunată pe care o primea aici cu chestia fără gust, plină de amidon, pe care el şi Ştefan obişnuiau să o mănânce la gaterul din Baryn.

S-a uitat la Sophie, al cărei păr creţ fusese vopsit recent într-o nuanţă de roşu. Îşi scosese uniforma şi Lev a observat că braţele ei erau durdulii şi încă bronzate de la valul de căldură al verii şi că aproape de umăr avea un tatuaj în formă de şopârlă. Se gândea dacă să o întrebe de ce îl sunase. A încercat să-şi imagineze că îi spune despre stânjeneala pe care i-o produsese telefonul sunând în sala de concerte, dar a simţit că n-o să poată găsi cuvintele potrivite. Şi oricum, poate că apelul ei fusese din greşeală. Poate că a vrut numărul de telefon al lui Mario, sau al lui Jeb, şi Damian i-l dăduse pe al lui Lev din greşeală.

„Fetele englezoaice", comentase Christy. „Există o singură problemă cu ele: sunt rasiste. Ele nu se văd aşa; urăsc să le acuzi de asta, dar sunt – sau multe dintre ele sunt. Şi tu şi cu mine, noi suntem străini amândoi. Tot ce îmi putea spune Angela atunci când lucrurile au început să meargă prost era: «N-ar fi trebuit să mă mărit cu un nenorocit de străin.» Aşa mă numea ea. Vorbesc aceeaşi limbă. Trăiesc în Londra de cincisprezece ani, dar iată, pentru ea sunt tot un «străin». Aşa sunt fetele englezoaice, îţi spun eu. Sau mai degrabă te avertizez. Nu te combina cu o englezoaică."

„N-o să mă combin cu nimeni", a spus Lev.

„Ei, atunci e OK. Dar dacă o faci, n-o alege pe Miss Marea Britanie."

Lev şi-a întors privirile de la Sophie. A simţit mâna lui GK Ashe pe umăr.

— Te descurci foarte bine, Sanitarule, a spus. Niciun

şoarece. Niciun gândac. Nici măcar un peştişor de argint[14]. Nu încă. Păstrează standardele, totuşi. Nu lăsa să-ţi scape lucrurile de sub control. Da?

Ashe a plecat acasă la douăsprezece şi jumătate şi, unul câte unul, au plecaţi toţi, iar Lev a rămas singur, spălând podeaua. Dar nu îl deranja. Îşi simţea capul uşor din cauza berii. Ştergea cu mopul în ritmul unui vechi cântec popular pe care îl fredona în gând. Optimismul părea să-l fi prins pe negândite.

Apoi, a auzit uşa din exterior deschizându-se şi Sophie era acolo, purtând un cojoc uzat şi un fular galben cu numele unui club de fotbal.

— M-am întors să te ajut, a spus ea. Deodată nu mi-a plăcut că am plecat cu toţii şi te-am lăsat singur.

Lev s-a îndreptat de spate şi s-a uitat la ea. Se gândea că îi plac hainele ei.

Ea a început să-şi desfăşoare fularul.

— Ce pot să fac? a întrebat ea. Să scot coşurile?

Lev i-a zâmbit. Pe sub cojocul jerpelit purta un pulover roşu, de o nuanţă asemănătoare părului ei, şi o fustă bej de piele.

— E OK, a spus el. Asta-i treaba mea.

— Ştiu că e treaba ta, a spus Sophie, dar o să pun gunoiul în pungi şi-o să-l scot afară pentru tine, da?

— Nu trebuie…

— Ştiu că nu trebuie. Nu mai spune asta. Mi-ar plăcea să o fac. Apoi o să poţi să pleci şi tu acasă.

Lev a privit-o cum ridică pungile negre, cum le leagă şi le pune una peste cealaltă lângă uşă. În timp ce lucra, a spus brusc:

---

[14] Insectă *(Lepisma saccharina*) care se hrăneşte cu resturi alimentare, hârtie veche, haine de lână (n. red.].

— Te-am sunat seara trecută. Damian mi-a spus că locuieşti în Tufnell Park. Mă duc uneori acolo, la un bar, cu prietena mea Samantha: Sam Diaz-Morant. Lucrează în modă. Ne-am gândit că ar fi fost amuzant să-ţi facem cinste cu ceva de băut.

— Da? a spus Lev

— Dar n-ai fi venit, nu?

— Nu ştiu… a spus Lev.

— Te ţii doar pentru tine. Şi, de altfel, admir asta. Majoritatea bărbaţilor sunt aşa nişte nenorociţi care se prostituează.

Lev nu a înţeles asta. A ridicat din umeri. Apoi a spus:

— Ştiu că ai sunat. Eram la Festival Hali.

— Zău? Erai? Ce căutai acolo?

— Păi. Elgar. Îl ştii?

— Mda. „Tărâm al speranţei şi gloriei.” Toate alea.

— Da? Eu nu ştiam. Ştii că a început foarte sărac, cu tatăl lui în magazin mic, prăpădit, vânzând instrumente muzicale?

— Da?

— Da. Foarte sărac.

— Zău? Păi, bravo lui. Acum e pe bancnota de douăzeci de lire.

— Ăla e Elgar?

— Dap.

— E un fel de afacerist. Nu?

Sophie a cotrobăit în buzunarul hainei şi a tras afară un portofel ieftin, de plastic. Din el, a scos o bancnotă de douăzeci de lire, i-a întins-o lui Lev şi i-a arătat numele: Sir Edward Elgar 1857-1934.

Lev a recunoscut chipul pe care îl examinase în autocar, cu expresia hotărâtă a unui bancher, şi linii multiple care radiau în jurul lui. A început să zâmbească. Sprijinit pe mop, i-a spus lui Sophie cum studiase chipul lui Elgar în călătoria lui spre Anglia, şi apoi cum fusese cât pe ce să asculte marele

lui concert de violoncel dar fusese împiedicat în ultima clipă.

— Ce te-a împiedicat? a întrebat Sophie.

— Tu, a spus Lev.

— Eu?

— Îl aşteptăm pe Elgar, când mobilul meu sună. Eu sunt singurul om cu telefon care sună. Şi suni tu.

Sophie a clătinat din cap şi a început să râdă şi buclele ei roşcate străluceau în lumina puternică din bucătărie.

— La naiba, a spus ea, nu mi-aş fi imaginat niciodată că eşti la un concert şic. Credeam că eşti singur pe undeva prin vreo cameră. Aşa de rău mă înşel câteodată.

Lev s-a uitat la braţele moi ale lui Sophie şi la tatuajul şopârlă. Şi se gândea cum, doar pentru o clipă, i-ar fi plăcut să mângâie acele braţe sau să-şi odihnească pe ele capul. Şi-a reluat spălatul, în timp ce Sophie ieşea şi intra cu sacii de gunoi, şi rafale de aer noptatic pătrundeau în bucătăria caldă încă.

Când au terminat treaba, Lev i-a oferit lui Sophie o ţigară şi – încălcând legile lui GK – ea a luat una şi au stat sprijiniţi de cei doi metri şi jumătate de scurgător de inox, fumând.

— Deci, a spus Sophie, ţi-ar plăcea să ieşi la o băutură cu mine?

— Da? a spus Lev.

— Nu pari prea sigur. Dar nu te condamn. Sam şi cu mine, putem să ne cam dăm în petic. În ţara ta se bea?

— Da, a spus Lev. *Vodichka.*

— Asta-i un fel de vodcă?

— *Este* vodcă. Înseamnă „mica vodcă dragă”.

— Bun. Păi noi bem „micul gin tonic drag” sau „mica Stella dragă” cu rom sau o duşcă de whisky. Am încercat o dată absint, dar îţi spun eu, ăla te înnebuneşte şi ne-am cam făcut praştie.

— De ce beţi?

— De ce bem? Păi, de ce bea oricine? Doar pentru felul în

care te face să începi să vezi lumea. Ştii?

— Da.

— În majoritatea duminicilor lucrez la un centru de îngrijire a bătrânilor. De la zece la şase. După asta ai neapărată nevoie de o băutură. N-are niciun rost să fii prea sensibil cu oamenii bătrâni. Dar sunt şi amuzanţi. Îi iubesc, sincer. Ştii care este jocul lor preferat?

— Da?

— Bârfa.

— Bârfa?

— Mda. Să-i bârfească pe oameni: să-i critice. Ei spun: „Niciodată nu mi-a plăcut asta şi asta." Despre ginerele lor, să zicem. Apoi în crescendo: „E aşa un nătâng. E un şofer prost. Trimite cadouri de Crăciun tâmpite. Îşi vopseşte părul…". Ştii? Şi aşa mai departe: „Nu e în stare să şteargă o farfurie. Poartă şosete albe cu pantofi negri. A spart cutiuţa cu mâncare pentru păsărele." Devine chiar hilar. Eu îi încurajez. Le spun: „Bun. Azi la ceai o să facem o competiţie de bârfit. Să vedem care poate fi mai rău." Şi ei sar în sus de bucurie. Nu glumesc.

— Da?

— Ura îi ţine pe oameni în viaţă. Un bătrân, Douglas, îmi spune: „Eu refuz să mor înaintea soră-mii. M-a privit de sus timp de şaptezeci şi cinci de ani. Acum vreau să mă uit şi eu de sus la ea – să o văd în mormânt." Şi încă se ţine bine. Se gândeşte la diferite moduri în care ar putea să o ucidă. Unul dintre ele era că o să între în casa ei pe furiş şi îi va da jos galeriile de la perdele, le va umple cu creveţi şi le va pune la loc.

— Creveţi?

— Da. Cum îi numeşte GK: „caride" – doar pentru că o dată a fost în vacanţă pe Long Island. Să aştepte ca ea să sufere din cauza duhorii. Să înnebunească pentru că nu găseşte sursa mirosului urât. Pentru că e obsedată de îngrijirea

casei, aşa spune Douglas. Fiecare suprafaţă miroase a prostie din aia specială pentru lustruit. Şterge de praf becurile! Şi gândul că ea o să fie alungată din casa ei de duhoarea creveţilor îi provoacă lui Douglas o reală bucurie. Şi îl înţeleg. Eu am avut un iubit anul trecut pe care voiam să-l omor.

— Să-l omori?

— Da. N-ai avut niciodată sentimentul ăsta?

Lev şi-a amintit de dorinţa pe care o avusese să înfigă un cuţit în inima procurorului Rivas, şi-a amintit cum stătea întins în culcuşul său jalnic de pe podea şi îşi imagina scena asta, cu Marina ţipând şi Rivas ţinându-se de rana sa fatală şi căzând pe spate în scaunul lui, cu picioarele lui greoaie de birocrat ridicate în aer. Lev a luat un şervet şi a început încet să lustruiască marginea scurgătorului.

— Poate… a spus el.

— Eu am simţit, a continuat Sophie. Nu glumesc. Era instructor de fitness, iubitul meu. Într-o formă maximă. Ca un gimnast de la Olimpiadă. Dar se tot lăuda cu fizicul lui. Ce dobitoc! Putea să facă o săritură pe spate de pe loc. Era piesa lui de rezistenţă. Şi toată lumea făcea: „Ohh-ahh, Doamne, cât de extraordinar este!" Dar te saturi de cineva care tot face sărituri pe spate. Eu m-am săturat. Tot speram ca data viitoare când mai face una să-şi rupă nenorocitu' de gât. Da' nu s-a întâmplat niciodată. Mi-ar plăcea să mă căsătoresc cu un pompier. Cineva care nu face lucruri stupide. Ştii la ce mă refer?

Lev se holba la Sophie, încercând să priceapă ce-i spunea. Avea faţa lată, cu gropiţe, şi sânii mari, iar picioarele ei păreau solide şi puternice. Nu era nimic la ea care să semene în vreun fel cu Marina. Dar acest alt fel de a fi, această *noutate a formei,* îl fascina. O făcea exotică, precum un loc îndepărtat, scăldat de soare, care mirosea a zahăr. Şi se întreba cum s-ar simţi să meargă în acest loc şi să respire

aerul acela dulce.

— La ce te uiţi? a întrebat Sophie, privindu-l în ochi pe Lev.

— Scuze, a spus el. Mă uitam doar la tatuaj. Te doare?

— Nee, a spus Sophie. E doar şopârla mea. O cheamă Lenny. Mi-am făcut-o acum doi ani. Toţi o ştiu la centrul de îngrijire. Mă întreabă: „Ce mai face Lenny azi, dragă?" şi eu le spun: „Oh, Lenny e bine, o să te lângă pe nas dacă îţi mănânci pâinea cu unt." Aşa de teribil de juvenilă şi de nebună sunt.

Lev a zâmbit.

— Nu eşti nebună pentru mine, a spus el.

— Ei bine, sunt nebună, a spus Sophie. O iubesc pe Lenny. Seara, când mă culc, îmi pun uneori braţul în jurul feţei, aşa, şi Lenny se uită la mine şi purtăm conversaţii pe întuneric.

Lev a stins luminile şi ei au rămas în uşă pentru o clipă, ascultând zumzetul frigiderelor. Apoi au ieşit în stradă, unde începuseră să cadă câţiva fulgi de zăpadă. Sophie şi-a legat fularul în jurul capului. Lev şi-a ridicat gulerul. Se întreba unde ar putea să-şi găsească o haină de iarnă pe care să şi-o poată permite.

Sophie a scos lacătul de la bicicletă şi a desfăcut lanţul.

— Noapte bună, atunci, a spus ea. Ne vedem mâine.

— Da, a spus Lev. Ne vedem mâine.

A urmărit-o cum se îndepărta pedalând de-a lungul străzii pustii, cu zăpada căzând în jurul ei. Apoi a pornit-o către staţia autobuzului de noapte, unde s-a aşezat pe bancă şi a fumat, şi şi-a frecat mâinile de genunchi, încercând să şi le încălzească.

*

Când a ajuns acasă în Belisha Road, luminile erau încă aprinse în camera de zi, dar Christy dormea. Era târziu, dar Lev se simţea treaz şi agitat. Şi-a făcut o ceaşcă de ceai şi a dus-o în camera lui şi s-a aşezat pe pat, bând ceaiul cu privirea aţintită la căsuţa Wendy şi la magazinul de jucărie şi

la jucăriile moi de pe pervazul ferestrei. Una dintre ele era un clovn. L-a luat şi s-a uitat la faţa lui de cârpă pictată şi la jobenul lui de fetru. Trupul lui era moale şi plăcut la atingere şi Lev îşi putea imagina cât de mult i-ar fi plăcut Mayei.

Lev s-a uitat la ceas. Deodată a simţit o dorinţă disperată de a-l suna pe Rudi – pentru a afla veşti despre Maya – şi după câteva minute de nehotărâre, în care şi l-a imaginat pe Rudi sforăind în pace alături de Lora, şi-a luat telefonul şi a selectat numărul lui Rudi. I s-a răspuns imediat.

— Salut, Lev, a mormăit Rudi. Mă bucur să-ţi aud vocea, prietene. Nu, nu m-ai trezit. Nu puteam deloc să dorm. Cum stă treaba?

— OK, a spus Lev. Bine. La slujbă îmi merge destul de bine. A primit Ina banii pe care i-am trimis?

— Da. Sigur că i-a primit. Am dus-o la Baryn lunea trecută şi am cumpărat un nou încălzitor cu butan pentru şopronul ei de bijuterii. Acum o să fie bine când vine zăpada.

— Grozav. Aici ninge. Ce face Maya?

— E bine. Aveam de gând să o ducem la târg sâmbăta viitoare, dar am probleme cu nenorocitul ăsta de Tchevi. De-aia nu pot să dorm.

— Ce probleme?

— Curelele de la transmisia automată.

— Da?

— O ia *razna.*

— Razna?

— Da. Dau să ies dintr-un spaţiu de parcare, deci intru în „pornire" să o mut puţin în faţă, apoi selectez „marşarier" şi mă aştept să mă asculte şi să meargă cu spatele încet şi bine, dar ea nu: o ia în faţă înainte să înceapă să-şi dea seama în ce viteză e. Apoi o dă cu spatele, ca un nenorocit de cangur.

— Ce poţi să-i faci?

— Să-i pun curele noi. Doar că nu ştiu unde să găsesc curele.

— Deci?

— Dacă aveam o nenorocită de soluţie, Lev, n-aş fi fost treaz când m-ai sunat. O să continui să caut curele, cred. Sau o să mituiesc pe cineva să le facă. Asta-i tot ce pot face. Dar mă omoară când Tchevi e bolnav. Iubesc maşina asta cum îmi iubesc propriul ficat.

— Ştiu că o iubeşti.

— Şi e modul meu de a-mi câştiga existenţa. Dar, între timp, Lora şi cu mine am conceput o nouă schemă: horoscoapele.

— Horoscoapele?

— Mda. Deodată toată lumea e interesată de astrologie. Pe vremuri habar n-aveau ce-i aia, dar acum se aruncă în ea ca porcii în mocirlă. Tot ce trebuie să faci este să continui să umpli trocul cu mocirlă.

— Şi cu *ce* o să umpli trocul?

— Am luat câteva cărţi de astrologie de la bibliotecă. Lora le rumegă. Are o minte care învaţă uşor. Apoi o să facem reclamă la cititul în zodii. Oamenii îşi trimit zilele de naştere, însoţite de ceva bani solizi, şi noi le dăm o prezicere personalizată a viitorului lor imediat. Patru sau cinci euro prezicerea.

— Bun. Şi ce se întâmplă dacă viitorul lor apropiat nu se dovedeşte a fi aşa cum l-aţi prezis voi?

— Se va dovedi *exact aşa* cum l-am prezis. Şmecheria cu astrologia e că pui totul în cuvinte în aşa fel încât totul să se poată potrivi. Dar trebuie să ne apucăm repede, până nu-i vine ideea unui alt tâmpit.

Lev a zâmbit.

— Mi-ar plăcea să-mi cunosc viitorul, a spus încet.

— Da? De ce? Ţi s-a întâmplat ceva? Pari diferit.

Lev tăcea. S-a uitat la clovnul care zăcea pe podea cu membrele moi într-o atitudine de capitulare.

— Nu, a spus, nu s-a întâmplat nimic. Mai povesteşte-mi

despre Maya.

Lev a auzit cucul spart al lui Rudi anunţând ora trei. Rudi a tuşit, apoi a spus:

— Este bine, Lev. Serios. Nu s-au mai furat capre. Ah, da, a mai pierdut un dinte. I-am spus că arată ca un vampir. M-a întrebat: „Ce e un vampir?" dar nu mai reuşeam să-mi amintesc. Mintea mea pur şi simplu nu putea să formuleze. I-am spus că s-ar putea să vedem unul la târg, dar acum nu ştiu dacă putem să ajungem la târg.

— Spune-i să-mi scrie ceva, sau să-mi trimită un desen.

— OK. Ce vrei să-ţi deseneze?

— Nu ştiu. Casa poate. Îi place să deseneze case. Sau o floarea-soarelui.

— Nu e vremea pentru floarea-soarelui, prietene, e aproape iarnă, în caz că ai uitat.

— N-am uitat. Îşi poate imagina o floarea-soarelui. Mai spune-mi noutăţi.

— Ce noutăţi? Ştii că aici nu se întâmplă nimic. *Tu* să-mi spui *mie* noutăţi.

— Păi, a spus Lev, aproape că am auzit un concert.

— Aproape ai auzit? Ăsta-i un fel de timp gramatical nou?

Lev i-a povestit lui Rudi şi Rudi a râs atât de tare încât a trezit-o pe Lora şi Lev a auzit vocea Lorei spunând:

— Ce se întâmplă?

— Nimic, i-a spus Rudi. Doar auzeam cum îşi face Lev intrarea triumfală în Londra.

— E trei dimineaţa, Rudi, a spus Lora.

— Ştiu, a spus Rudi. Vino şi vorbeşte cu Lev.

Lora a venit la telefon şi a spus:

— Lev, ne e dor de tine. Şi la fel şi Mayei. Îi e teamă că n-o să te mai vadă niciodată.

Lev a rămas tăcut pentru o clipă. Apoi a spus:

— N-o lăsa să creadă asta, Lora. O să-i trimit nişte jucării.

A visat o femeie. Era primul vis de felul ăsta pe care îl

avusese Lev de doi ani încoace. Stătea întins în zăpadă, alături de frumoasa femeie, şi îi desfăcea zdrenţele care o acopereau, şi zdrenţele astea erau ca o piele pe care o îndepărta pentru a dezvălui un trup moale şi strălucitor. I-a spus că uitase cum să mai iubească, iar ea i-a răspuns: „Nu, nu cred deloc asta", şi i-a pus o mână pe gât şi l-a tras în jos către ea şi l-a sărutat pe gură.

Ştia că nu trebuia să-i spună femeii pe nume. Dacă i-ar fi rostit numele ar fi rupt o legătură tainică, o înţelegere tacită. Totuşi voia să-i spună pe nume, să o facă în felul acesta să fie reală pentru el. Simţea că se sufocă dacă nu-i rosteşte numele, dar s-a stăpânit şi a rămas tăcut.

Când s-a trezit, îi suna telefonul. Era Lydia.

— Lev, încerc din răsputeri să nu mă supăr pe tine, dar cred că purtarea ta e foarte urâtă.

8
Nevoia de a şoca

De la o dugheană irlandeză de pe Holloway Road, Lev şi-a cumpărat un hanorac cu căptuşeală de lână şi o fâşie de blană sintetică în jurul glugii. Şi l-a pus de îndată ce a plătit pentru el şi a mers pe jos, simţindu-se încălzit şi bucuros. Apoi, s-a întors la dugheană şi a mai cumpărat unul, identic cu al lui dar de mărimea unui copil, şi i l-a trimis prin poştă Mayei. Ştia că va deveni pentru el un obicei ca pe parcursul acestei ierni să şi-o imagineze pe Maya în hăinuţa ei identică.

Christy a admirat hanoracul. A spus:

— Cred că îţi vine foarte bine – şi când spun asta sunt cât se poate de treaz.

Încerca să bea cât mai puţin acum. Tribunalul îi acordase dreptul la „vizite însoţite" făcute fiicei lui, care locuia cu Angela şi iubitul ei, agentul imobiliar, într-un pod amenajat de pe Farringdon Road.

— Problema e că însoţitorul este Angela, a spus Christy. Cred că asta e nedrept. Nu pot să o văd pe Frankie fără să o văd şi pe femeia care mi-a luat-o. Crezi că e corect?

— Nu, a spus Lev. Poate că pot să fiu eu „însoţitor”?

— Păi aş vrea eu. Dar au spus că trebuie să fie mama sau vreo asistentă socială. Şi Angela nu vrea niciodată să iasă nicăieri. Am zis că vreau să o duc pe Frankie la Grădina Zoologică, dar burniţa uşor, aşa că Angela zice: „Nu, o să ne udăm leoarcă la Zoo.” Apoi am sugerat un film. (Christy pronunţase asta *filem*.) Dar ea zice: „Nici gând. Eu nu merg până în West End, e prea scârbos.” Aşa că tot ce facem e să stăm acolo şi să ne jucăm cu Lego sau să colorăm puţin. Şi încerc să vorbesc cu Frankie despre şcoală sau despre prietenii ei. Ea îmi răspunde, da-nu, da-nu, dar nu se uită la mine. Se uită în jos la Lego, sau în sus la mama ei. Şi lumina acolo este aşa de orbitoare că mă dor ochii. Un perete întreg al livingului e de sticlă, şi este geam şi deasupra în nenorocitele de panouri imense. Dumnezeu ştie cum le curăţă şi Dumnezeu ştie cum poţi dormi acolo, cu ploaia zornăind şi lumina inundând totul. Nu mi-ar plăcea deloc să locuiesc acolo.

Când Lev l-a întrebat despre proprietarul mansardei, iubitul Angelei, al cărui nume era Tony Myerson-Hill, Christy a spus:

— Cu cât aud mai puţin de el, cu atât mai bine. Mobila lui e urâtă: canapele de piele neagră mari, mese tubulare de inox. Şi totul trebuie să fie exact la locul lui sau face o criză de epilepsie. Habar n-am ce face cu un copil de cinci ani. Şi duşul e ciudat. Mare, o chestie în care intri cu totul, placat cu granit gri, dar fără uşă. Niciun pic de intimitate. Ce fel de design de interior mai e şi ăsta? Cred că omul e o victimă de primă mână a modei.

Apoi i-a spus lui Lev că odată, când a vizitat-o pe Frankie, tot ce voia Frankie să facă toată după-amiaza era să

lustruiască pietre.

Tony Myerson-Hill adusese o maşină care lustruia pietre şi spusese că o să-i dea lui Frankie zece penny pentru fiecare piatră lustruită. Apoi ea a aşezat pietrele nou lustruite în şir de-a lungul pereţilor duşului de granit şi a spus că Tony o să fie „foarte, foarte fericit" de acest aranjament şi poate o s-o ducă la Grădina Zoologică în weekend.

— Înţelegi, a continuat Christy. Grădina Zoologică! Eu am sugerat nenorocita de Grădină Zoologică de prima dată când am mers acolo. Deci, ori Frankie nu-şi mai aminteşte, ori a spus-o doar ca să mă rănească. Dumnezeu ştie. Mă uit în jur la tâmpenia de casă de sticlă şi văd televizorul cu ecranul lui uriaş cu plasmă şi cele şapte sute şaptezeci şi nouă de CD-uri şi DVD-uri şi cele trei computere şi mă gândesc că sunt terminat. Mă gândesc la locul ăsta şi la micul magazin din camera ta cu care Frankie nu s-a jucat niciodată şi văd că Myerson-Hill şi apartamentul lui transformat din centrul Londrei sunt viitorul şi eu sunt trecutul. Din punctul de vedere al lui Frankie, sunt cam terminat.

Lev nu ştia ce să-i răspundă. Şi l-a amintit pe tatăl lui, Ştefan, spunând că viaţa o luase înainte şi îl lăsase pe el în urmă – şi se dovedise că avea dreptate. Aşa că ştia că ăsta nu era un lucru pe care să i-l menţioneze lui Christy. În schimb – ca pe un fel de răspuns potrivit pentru disperarea pe care o simţea Christy – a început să vorbească despre o excursie pe care o făcuse cu Rudi în munţii Kalinin, la un an după moartea Marinei.

Christy s-a aşezat pe unul din scaunele de răchită.

— Da, povesteşte-mi, amice, a spus el nerăbdător, ca şi cum era bucuros că nu trebuie să mai vorbească despre Frankie.

Lev i-a explicat că excursia fusese ideea lui Rudi. Rudi îi spusese că el, Lev, avea nevoie să meargă, să se piardă, să nu mai zacă în hamacul său, înecat în tristeţe. Lev îi spusese că

se simţea foarte bine în hamac, dar Rudi a spus că nu, era timpul să se ridice acum, era timpul să se supună unui fel de test. Şi Rudi plănuise deja acest „test” şi îl finanţase, aşa că nu avea niciun rost să se contrazică pe tema asta cu el.

Şi-au umplut rucsacurile cu provizii şi saci de dormit şi bocanci solizi şi au cumpărat câţiva colaci de frânghie. Niciunul dintre ei nu ştia cum să se caţere pe stânci. Rudi a spus că destinaţia lor era o peşteră, pe pantele mai joase al munţilor Kalinin. Dacă ar putea să ajungă la peşteră, şi-ar atinge obiectivul. Când Lev a întrebat care este acel obiectiv, Rudi i-a răspuns: „Să îmbrăţişăm ceva.”

Şi-au luat trei zile de concediu de la gater. Era primăvara devreme în Baryn, şi era rece, şi verdele proaspăt al zadelor era ca un praf pal, de-abia vizibil. Dar, chiar de când au pornit, Lev şi-a simţit inima tresărind. Să călătorească undeva era, până la urmă, mai bine decât să se holbeze la curtea Inei, şi îi plăcea ideea de a merge la munte şi de a se pierde într-un loc unde nu erau oameni.

Pentru a ajunge la peşteră, au urmat linia râului Baryn către izvorul său dintre stânci. Nu era nicio cărare, numai urme înguste din loc în loc, făcute de caprele de munte. Pe jos erau şist alunecos şi smocuri de iarbă zdrenţăroasă. Urcuşul neîntrerupt a făcut ca plămânii lui Lev să ardă şi trebuia să se oprească des ca să-şi recapete răsuflarea. În timpul acestor momente de odihnă, se uita în jurul lui şi vedea piscurile acoperite cu zăpadă mult deasupra lui, şi jos, lungile cicatrice bej pe dealurile unde pinii şi brazii fuseseră tăiaţi pentru gaterul din Baryn. Aerul era umed şi curat şi parfumat într-un fel în care nu mai era în Auror, şi Lev a devenit conştient de un sentiment de echilibru în el însuşi, aşa cum nu mai avusese de mult timp.

După patru ore, Rudi şi Lev s-au oprit iar şi au băut ceai dintr-o ploscă şi au mâncat pâine şi scrumbie afumată, împachetată de Lora. Au stat pe un bolovan acoperit de

licheni, fumând şi uitându-se la o pasăre singuratică ce se răsucea şi se arunca, se răsucea şi se arunca spre o pradă invizibilă. Planul lui Rudi era să ajungă la peşteră înainte de căderea nopţii, să facă un foc şi să doarmă acolo pe podeaua de pământ. Pentru a se încălzi în timpul nopţii adusese o sticlă de coniac ucrainean.

— Coniac ucrainean, l-a întrerupt Christy, cum naiba e ăsta?

— Aşa cum te-ai putea aştepta, de calitate proastă, a spus Lev. Dar foarte ieftin. Şi în aerul rece nu simţi diferenţa.

— OK, a spus Christy, m-am prins.

Lev s-a aşezat în faţa lui Christy. Şi-a aprins o ţigară. I-a spus lui Christy că au ajuns la peretele de stâncă de sub peşteră după-amiaza devreme, când mai aveau o oră sau două de lumină. Prinsă în stâncă era o scară de fier, care mergea aproape vertical cam vreo trei metri, iar lângă baza scării, au descoperit, printre pietre şi nisip, conserve ruginite care conţinuseră cândva pateu de ficat şi sardele şi lapte condensat. Au examinat aceste obiecte, de care se mai agăţau încă etichetele şterse, în ciuda timpului şi vremii. Apoi s-au uitat la scară. Era la fel de ruginită ca şi conservele, şi piroanele care o ţineau prinsă de suprafaţa stâncii lipseau din loc în loc. Unele dintre trepte erau rupte. Dar nici Lev, nici Rudi nu comentaseră nimic despre starea jalnică în care era.

— N-o să uit niciodată cum a fost să urc acolo, a spus Lev. De jur împrejurul meu spaţiu şi aer. Nimic de care să te ţii. Numai scara, atât de ruptă. Dar îi spun lui Rudi: „Mă duc eu primul şi tu rămâi jos până ajung la peşteră." Dacă e să moară unul din noi, atunci vreau să fiu eu. Aşa că urc. Şi rucsacul atârnă foarte greu. Greu ca un copil în spatele meu. Şi în fiecare clipă, mă gândesc: Acum mă ia aerul şi cad şi ăsta e sfârşitul meu. Dar ştii ceva, Christy? În tot timpul ăla cât urc nu mă gândesc la Marina. Tot ce mă gândesc e să

ajung la peşteră. Parcă peştera e făcută din aur, sau aşa ceva. Ştii?

— Ei, eu unul n-am crezut niciodată în peşteri de aur, a spus Christy, dar îmi dau seama cum asta îţi poate lua gândul de la orice altceva.

— Urc mai sus, a continuat Lev, cu durere în braţe. Durere peste tot. Câte trepte? Nu ştiu. Nu le-am numărat niciodată. Dar multe, multe. Mă gândesc: Asta nu are sfârşit.

Deasupra scării, în faţa gurii peşterii, se afla o lespede lată, pe care erau de asemenea împrăştiate conserve vechi de mâncare şi sticle de plastic. Lev s-a tras pe acest pervaz şi s-a întins, cu faţa în jos printre gunoaie, respirând greu. Aici sus, vântul era puternic şi praful făcea vârtejuri la gura peşterii.

Lev nu voia să între în peşteră înainte să ajungă şi Rudi. A lăsat să-i cadă rucsacul şi a îngenuncheat la capătul scării, cu faţa înspre vid, privindu-l pe Rudi cum urcă. Rudi era mai greu decât el. Lev auzea metalul scârţâind, îl simţea cum tremură când bocancii grei ai lui Rudi cădeau pe fiecare treaptă. În acest moment — când Rudi ajunsese la jumătatea scării – s-a auzit şoptindu-i prietenului său: „Nu te uita în jos… nu te uita înapoi…” şi a simţit că a înţeles brusc de ce îl adusese Rudi aici şi că lucrul pe care trebuie să îl îmbrăţişeze era ideea de perseverenţă.

Ceaţa se împrăştiase deja când a intrat împreună cu Rudi în peşteră. În ultimele raze ale soarelui, au putut vedea ceva pe podeaua peşterii. S-au apropiat, apoi s-au oprit. Acolo, zăcea o grămadă de oase umane, îmbrăcate în ceea ce părea a fi o uniformă militară plină de praf, cu pete de un maro-închis, Lev şi Rudi s-au uitat îndelung la locul în care ar fi trebuit să fie craniul, dar nu exista niciun craniu. Odihnindu-se pe torace, unde nasturii uniformei străluciseră cândva aurii, era o veche puşcă Kalashnikov. Pe pământ, lângă oase, erau mai multe conserve goale şi o lingură de metal.

— Iisuse Hristoase! a spus Christy. Şi nu puţea corpul?

— Nu, a spus Lev. Nu mai avea carne.

— Dar capul? L-aţi găsit?

— Nu. Doar bucăţi de os. Noi credem că şi-a pus puşca aici, sub bărbie, şi şi-a zburat capul.

Christy s-a ridicat şi s-a dus la fereastră. S-a uitat afară la Belisha Road, unde strălucea o maşină de poliţie, cu luminile ei albastre ţipătoare aprinse. Apoi s-a întors la Lev şi l-a întrebat:

— Cine era? Aţi aflat vreodată cine era?

Lev a oftat. A spus:

— Păi, eram eu.

Christy s-a holbat la Lev. Maşina poliţiei se auzea accelerând pe Junction Road către Archway. Christy a deschis gura să întrebe ceva când Lev a spus:

— Rudi ştia că mortul ăsta era acolo. Un colonel sau general din perioada comunistă, înaintea noii ere a ţării noastre. Şi colonelul sau generalul ăsta din perioada comunistă nu putea să mai facă nimic cu viaţa lui. Era terminat. Zăcea în peşteră – aşa cum zăceam eu în hamacul meu – şi mânca mâncare din conserve. Şi când s-au terminat conservele şi-a zburat capul.

Mâinile lui Christy tremurau în timp ce-şi aprindea încă o Silk Cut. După un timp a spus:

— Tipu' ăsta, Rudi, merge până-n pânzele albe pentru a demonstra ceva, nu-i aşa?

— Da, a spus Lev. Dar m-a ajutat. Din momentul ăsta, n-am mai zăcut în hamac deloc.

— Ei bine, a spus Christy cu un oftat, ăsta-i un lucru bun. Supravieţuirea e un subiect despre care întotdeauna îţi place să auzi.

Prietena lui Sophie, Samantha, era foarte slabă, tunsă băieţeşte, cu părul blond platinat. În barul gălăgios, ea purta o rochie neagră, scurtă, foarte decoltată, şi cizme purpurii din piele de şarpe. Toată lumea îi spunea Sam. Sophie i-a

spus lui Lev că Sam Diaz-Morant devenea un nume faimos în lumea creatorilor de pălării. Cele mai tinere cliente ale ei erau prinţesele Beatrice şi Eugenie.

— Da? a spus Lev.

— Da, a spus Sam. Bieţii gândăcei. Fac tot ce pot pentru a deveni frumoase, dar nimeni nu le dă nicio mână de ajutor, în afară de mine.

Sophie, care purta blugi şi un pulover bej strâmt, i-a explicat lui Lev că majoritatea pălăriilor lui Sam erau miniaturi, ca cea pe care o purta ea în seara asta în bar, o pălărie mică neagră, prinsă de cap cu un elastic cu paiete. A spus:

— Sam crede că zilele pălăriilor sobre sunt de mult apuse. Doar dacă nu ai un chip excepţional – care exclude nouăzeci şi nouă la sută dintre oameni. Aşa că ea face imitaţii ale vechilor stiluri, în forme extrem de mici, şi prind de minune. Acum se îmbogăţeşte.

— Da? a spus Lev.

— Nu bogată-bogată, a zâmbit Sam. Doar confortabil.

— Se duce la premiere de filme şi tot rahatul. Nu-i aşa, Sam?

— Uneori. Le tratez doar ca pe podiumuri de modă personale. Mă duc ca să fac parada unei pălării.

— A avut un mare show la Săptămâna Modei Londoneze…

— Nu mare-mare.

— Este un star extraordinar.

— Nu extraordinar-extraordinar. Încă locuiesc în Kentish Town.

Starul extraordinar îl cerceta pe Lev. Ochii ei de nevăstuică treceau de la părul lui grizonant proaspăt spălat la gura lui, şi apoi la mâna stângă, pe care purta încă verigheta.

— Nu ştiam că eşti căsătorit, Lev, a spus ea, sorbind din vodca tonică pe care i-o luase Lev.

— Ţi-am spus, Sam, a spus Sophie repede. Soţia lui Lev a murit.

— Oh, da. Uau, îmi pare rău. Am uitat. O să am un show în curând şi creierul meu a intrat în starea de comă. Spune-mi despre pălăriile din ţara ta, Lev.

— Pălăriile din ţara mea?

— Îmi caut inspiraţia în întreaga lume. Spania a fost fantastică. Mantila este o idee atât de flatantă. Teoretic, toată lumea arată bine în ea, pentru că poţi face ca dantela să-ţi acopere jumătate de faţă, dacă e nevoie. Doamne, cât sunt de rea! Dar, ca să fim sinceri, majoritatea femeilor arată de asemenea destul de strălucitoare în acele pălării cu boruri largi pe care le poartă toreadorii. Doar le-am adaptat puţin, cu nişte panglici care atârnă. N-am vizitat niciodată ţara ta, dar cumva îmi imaginez că femeile poartă baticuri. Am dreptate?

— Câteodată, a spus Lev.

— Nu mă refer la baticul ăla mare musulman, *hijab,* sau cum se numeşte, dar baticuri aşa cum poartă Regina, nu?

— Da.

— Dar lucrurile se schimbă acum, nu? Femeile se modernizează. Revin pălăriile?

Lev a încercat să-şi imagineze o stradă din Baryn sau Glie. Vedea femei grăbindu-se prin ploaie, strângând în mâini umbrele ieftine, fragile, sau ţinând reviste deasupra capului lor. Nu putea vedea sau imagina nici măcar o pălărie.

— Nu, a spus el.

— Bine. Nu merită să fac o excursie în Jor sau altundeva atunci?

— Păi, a spus Lev, în Jor poţi găsi nişte haine drăguţe zilele astea. Destul de scumpe…

— Nu, nu pentru cumpărături. Vreau să zic pentru a arunca o privire la acoperămintele specifice pentru cap. Dar la nunţi?

Lev era pe punctul de a-i răspunde că Ina ţinea într-un sertar capişonul brodat pe care îl purtase în 1959 la nunta ei cu Ştefan şi pe care îl găsise Maya odată şi îl încercase. Această probare a capişonului ei de nuntă o supărase pe Ina din motive pe care Lev putea doar să le ghicească, şi îl smulsese din mâinile Mayei. Dar în timp ce Lev se pregătea să vorbească, Sam s-a întors de la el pentru a îmbrăţişa un tânăr cu păr zburlit, care purta ochelari de soare.

— Andy, a spus ea, *dragule.* Ce mai faci?

— Bine, a spus el, scoţându-şi ochelarii pentru a da la iveală nişte ochi înguşti şi somnoroşi, îndreptaţi spre decolteul slăbănog al Samanthei. Ce mai faci, frumoaso?

— Sunt înnebunită, a spus Sam. Nenorocitu' de show e peste două săptămâni. Uită-te la degetele mele. Carne vie de la atâta cusut.

— Îmi place rochia. Îmi plac cizmele. Şi îmi place *la nebunie* pălărioara nostimă!

— Mda? îţi plac? Sunt uşurată, petăluţă. Dar spune-mi despre repetiţii.

— N-am început încă repetiţiile. Încă mai împărţim roluri – sau încercăm să…

— Oh, cine? Spune-mi cine.

— Păi, poveste lungă, iubito. Ni l-am dorit foarte mult pe Sheridan Ponsonby, dar apoi ne-am dat seama că dobitocul ăla elegant pur şi simplu nu reuşea să înţeleagă piesa.

— Oh, la naiba, Andy. Şi îl ador pe Ponsomby!

— Zău? înainte îmi plăcea ce făcea. Acum cred că e un îngâmfat tembel. Nu e creierul Angliei, asta ţi-o pot spune, Sam, deşi a fost la nenorocitul ăla de Eton. Vreau să zic, tot spunea că piesa întreagă este „transgresivă" şi eu tot trebuia să-i reamintesc: „Asta-i toată nenorocita de idee, dragă, este o poveste total transgresivă. Testăm limitele bunului-gust, testăm gradul de şocare al audienţei. Suntem mult dincolo de *Jerry Springer — The Opera."*

— *Ştiu* că sunteţi, dragă.

— De sunt actorii atât de proşti? Dar, ţine-mi pumnii, îl avem pe Oliver Scrope-Fenton. Negociem acum cu agentul lui.

— Ollie Scrope-Fenton. Genial! îl iubesc! Va fi o piesă de teatru zguduitoare.

— Sper. Cine ştie? Oricum, tu ce mai faci, scumpo?

— Sunt bine. Sam s-a întors iar către Sophie şi Lev. Pe Sophie o ştii, dragule. Şi el e prietenul lui Sophie, Lev, care lucrează tot pentru GK. Andy Portman, extrem de faimosul dramaturg.

Lev a întins mâna şi faimosul dramaturg, Portman, i-a strâns-o cu putere.

— Salut, Lev, a spus. Cum te tratează GK?

— OK, a spus Lev. Îmi spune „Sanitarul".

— Da? De ce?

— Păi, păstrez totul curat…

— Oh, da. Bun.

— *C'est le plongeur,* i-a şoptit Sam lui Andy, *mais îl est assez beau.*[15]

— Bun, a spus Andy din nou. E timpul să bem. Toată lumea de-acord?

Andy Portman a dispărut în înghesuiala de oameni de lângă bar. Sam Diaz-Morant şi-a luat un portţigaret din geantă, s-a uitat la el cu jind, l-a mângâiat puţin cu buzele, apoi l-a pus la loc.

— Mai bine ţi-aş explica, i-a spus lui Lev, că Andy a scris o piesă genială, *Peccadilloes*[16]*,* care e pusă în scenă la Court. Adică Royal Court Theatre. Premiera e de Anul Nou. O să fie diferită de tot ce s-a mai văzut pe scenele britanice.

— *Peccadilloes*? a spus Lev. Ce e asta?

---

[15] E spălătorul de vase... dar e destul de chipeş (n. red.).

[16] Păcate neînsemnate (n. red.).

— Oh, ştii tu. Explică-i, Sophie.

— Nu, explică-i tu.

— Păi. Să faci mici năzdrăvănii… Nu-i aşa, Sophie?

— Cred că da.

— Nu-i titlul cel mai atrăgător din lume, a spus Sam. L-am confundat cu *Piccalilli* când l-a spus Andy prima oară.

— Piccadilly? a spus Lev.

— Nu. Piccalilli – sosul de castraveciori pe care mama mea îl serveşte cu carne rece.

— Nu înţeleg…

— Ei, lasă, nu contează. Dar piesa este despre formele extreme pe care le poate lua dorinţa. Este despre infinitetea totală a imaginaţiei umane.

— Este „infinitete" un cuvânt, Sam? a spus Sophie.

— Ei bine, „infinitul". Ce contează. Nu ştiu. Oricum, *Peccadilloes* este o piesă zguduitoare.

A urmat o linişte. Sam Diaz-Morant şi-a ajustat elasticul cu paiete de la pălăria ei minusculă.

— Scuze, a spus Lev. Acum chiar că…

— Bun, a spus Sam. Ei bine, cred că este complex. Vorbeşte cu Andy. El are o întreagă teorie pe acest subiect. O să ţi-o explice.

Sam s-a întors şi Lev a rămas să se uite în jos la Sophie, care, observase el, evita să-i întâlnească privirea. Paharul său de vodcă era gol şi el a început, deodată, să simtă căldura şi zgomotul barului ca o vibraţie dezolantă în inima lui. A pus jos paharul gol.

Privirea lui Sophie s-a întors agitată către el.

— Sam şi Andy sunt amuzanţi, a spus veselă. O să vezi, Lev. Sunt nişte ţăcăniţi ambiţioşi, dar sunt şi o companie plăcută. Vom avea o seară amuzantă.

Sophie a întins mâna şi l-a mângâiat pe obraz, şi atingerea neaşteptată a mâinii ei pe faţa lui l-a surprins şi l-a consolat suficient cât să-i alunge dorinţa de a fi departe de locul

acesta, afară, în strada rece. A luat paharul lui Sophie şi pe al lui şi şi-a croit drum spre bar şi a pus cele două pahare pe tejghea. Şi-a scos portofelul. Preţul pe care vodca îl avea în Anglia îl şoca de fiecare dată când îl auzea rostit.

S-a trezit că stă lângă Andy Portman. Portman purta o geacă de piele foarte asemănătoare cu a lui Lev. Lev s-a uitat lung la el. Apoi a spus:

— Sam mi-a zis că o să-mi explici piesa ta.

— Să-ţi explic piesa mea?

— A zis că ai o „teorie".

— O teorie? Vrei să spui despre teatru?

— Nu ştiu…

Andy a oftat în timp ce scotocea printr-un portofel ticsit după banii pentru băutură.

— M-am cam săturat să tot explic asta, a spus el, dar o să-ţi dau versiunea scurtă, dacă vrei. OK?

— Sigur, a spus Lev.

Andy şi-a primit restul de la barman şi a luat o înghiţitură din halba lui de bere.

— Imaginează-ţi societatea ca pe o casă, a spus el.

— O casă?

— Mda. Andy şi-a şters spuma de pe buze cu dosul mâinii, apoi şi-a şters mâna pe un şervet mic aşezat pe tejgheaua barului. O casă. Cu obişnuitele camere: camera de zi, dormitorul, bucătăria, et cetera. OK?

— Da.

— Ei bine, teatrul englezesc, în anii 1950, era blocat în camera de zi – sau în ceea ce oamenii numeau *sufragerie.* Totul era cuviincios şi subînţeles şi politicos şi plin de minciuni. Apoi, în anii 1960, piesele s-au mutat în bucătărie. Wesker, John Osborne, David Storey şi aşa mai departe. Aveam onestitate. Aveam emoţia clasei muncitoare. Apoi s-a strecurat în dormitor. Ai văzut *Trădarea* lui Pinter?

— Nu.

— OK, dar ştii despre ea. Mă urmăreşti, da?

— Nu chiar…

— O să simplific atunci. Voiam să fac o secvenţă despre Stoppard şi Frayn şi despre universul lor intelectual, despre moda deştepţilor de a învârti teatrul *în afara* spaţiului social şi domestic, dar nimic din asta nu se potriveşte prea bine cu analogia mea – şi probabil că oricum nu ai pricepe-o, nu?

Lev nu a zis nimic. Se simţea neajutorat şi ignorant. Ochii lui Andy Portman se tot îndreptau spre locul în care Sophie şi Samantha stăteau printre mulţimea zgomotoasă, apoi se întorceau plictisiţi la Lev.

— Înţelegi ce urmăresc cu ideea cu casa? a întrebat el. Poţi să-mi spui ce cameră mică nu a fost cu adevărat vizitată niciodată pe scena englezească?

— Nu ştiu.

— Păi, gândeşte-te. Toaleta, desigur. Ceea ce noi în Anglia numim *loc.* Ştii cuvântul ăsta?

— Da.

— Bun. Ei bine, cred că e timpul să ne uităm acolo. E timpul să avem curajul să ne uităm la murdăria care e întotdeauna la doar una sau două camere depărtare de noi – sau, cu alte cuvinte, în interiorul nostru. Nu crezi că ar trebui să facem asta?

Barmanul a ajuns în acest moment în faţa lui Lev şi el a comandat două pahare de vodcă. A observat că mâna lui, în care ţinea bancnota de zece lire, era roşie şi zbârcită de atâtea ore de stat în apă, ca o legumă rădăcinoasă necoaptă. Şi se gândea: Aşa mă văd oamenii ăştia – ca pe *un păstârnac fără* inteligenţă şi *fără* voce.

— Nu eşti de acord? a spus Andy. Cred că tu – la fel ca aproape toată lumea – vrei să ţi se arate totul într-un mod drăguţ şi curat, şi proaspăt, şi gata pregătit pentru tine, şi să nu observi niciodată cum fiecare dintre noi contribuie la mormanul de rahat.

— Nu…

— Nu ai fi singurul. Exact aşa simt majoritatea oamenilor din Vest, chiar dacă nu o recunosc. Dar eu vreau să-i forţez să se uite acolo unde nu vor să se uite: la partea lor negativă, pentru că există o parte negativă – uneori o parte cu adevărat negativă – în noi toţi.

— Parte negativă?

— Mda. Şi unul dintre lucrurile pe care trebuie să le recunoaştem deschis este că lucrurile pe care le râvnim pot fi absolut transgresive. Trebuie să privim asta drept în ochi. Şi există oameni care sunt de acord cu mine, altfel n-aş fi făcut niciodată *Peccadilloes.* Ştiu că va şoca, dar asta este toată ideea. Cred că poate tu vii dintr-o cultură care încă nu este conştientă de nevoia de a şoca.

Lev ştia cuvântul „şoc". A reuşit să schiţeze un zâmbet şi a spus:

— Am avut parte de „şoc" în ţara mea, domnule. Foarte mult şoc. Mulţi, mulţi ani de…

— Da. Absolut. Te aud. Dar eu nu vorbesc despre sistemele politice, Lev. Şi te rog, la naiba, nu-mi spune „domnule". Vorbesc despre artă.

— OK…

— În ţara voastră, aveţi o groază de recuperat în ceea ce priveşte arta. Asta este bine. Înţeleg perfect. Simpatizez cu asta. Dar aici, în Anglia, lucrurile sunt întotdeauna de ultimă oră şi piesa trebuie să fie ascuţită ca o afurisită de lamă, altfel n-o să taie deloc.

Andy şi-a apucat berea. Părea pe punctul de a pleca, dar apoi s-a oprit şi s-a uitat la mâna lui Lev, care strângea bancnota de zece lire.

— Îi cumperi tu lui Sophie? a întrebat.

— Da, a spus Lev.

— Noi toţi o iubim pe Sophie, a adăugat Andy.

Lev a aşteptat lucrul care avea să urmeze – vreo

instrucţiune sau ameninţare – dar nu a urmat nimic. Andy l-a mai privit doar o clipă, apoi s-a îndepărtat. Lev s-a uitat înapoi la locul în care stătea Sophie, vorbind iar cu Sam, şi s-a gândit că pălăriile în miniatură ale lui Sam erau nişte obiecte ridicole care nu aveau cum să înfrumuseţeze vreo femeie vreodată, nicio femeie din lume.

Lev a plătit pentru vodcă şi şi-a pus restul în buzunarul gecii, dar nu s-a mişcat de la bar. A scos gheaţa din băutura lui, şi a băut vodca goală, aplecat deasupra tejghelei. Ştia că, datorită mai ales lui Christy Slane, singurătatea lui se diminuase în ultimele săptămâni, dar acum o simţea întorcându-se sub formă de altceva, ca un sentiment de nepotrivire şi furie. Tânjea după o ţigară. În spatele lui, valuri zgomotoase de râsete îl izbeau şi ameninţau să îl dărâme. Simţea podeaua tare a barului printr-o gaură din talpa pantofului său. Ar fi vrut să scuipe şi să vadă o picătură din propria lui salivă aterizând pe suprafaţa lustruită a barului. Pe când îşi imagina picătura asta, marca asta a lui, şi-a auzit deodată rostit numele. Fără să se întoarcă, a văzut-o pe Sophie venind lângă el. Ea şi-a luat paharul cu vodcă şi a turnat apă tonică în el, a luat o sorbitură şi a pus paharul jos.

Nu voia să se uite la ea. Voia să rămână înfăşurat în interiorul propriei lui furii. Apoi i-a simţit mâna moale pe gât şi mâna i-a tras capul spre faţa ei, şi i-a văzut gura deschisă şi aşteptând şi s-a lăsat călăuzit către ea. Sărutul pe care i l-a dat Sophie a fost ceva violent sexual şi Lev i-a simţit dinţii lovindu-se de ai lui, încercând să-l lege de ea, os pe os.

În furia şi singurătatea lui, ar fi putut să o strângă lângă el, ar fi putut să-şi lase braţul să-i înconjoare talia, să-i simtă sânii apăsaţi pe pieptul lui. Dar el nu a făcut asta. A rezistat. S-a desprins de Sophie şi a ieşit din bar.

Acum era singur în camera lui din Belisha Road. Dedesubt, în grădina goală, câinele scheuna.

Lev s-a aşezat pe pat, fumând, uitându-se la magazinul de plastic şi la reclama sa: „*Bună! Magazinul meu este deschis.*” Apoi s-a lăsat în genunchi şi a deschis uşa magazinului. În interior, un vânzător de plastic, o figurină cu mustaţă neagră, purta o salopetă din pânză de sac, legată în jurul taliei. Pe faţa lui era un zâmbet vesel şi avea mâinile întinse, cu palmele în sus, într-un gest de inocenţă.

Lev a examinat marfa în miniatură de pe tejghea: conserve cu supă, saci cu făină şi zahăr, cutii de chibrituri, cutii de cremă de ghete, şi a văzut că ăsta era un magazin din vremuri trecute, ca magazinele care existau în Baryn acum multă vreme, înainte de război, când Ştefan şi Ina erau copii şi purtau pantofi de lemn. Lev a ţinut câteva clipe vânzătorul în palmă, cu gingăşie, apoi l-a pus la loc în spatele tejghelei, unde a căzut imediat. L-a lăsat zăcând acolo şi a închis uşa magazinului.

Lev s-a întins în patul lui îngust. Dorea să doarmă. Îşi dorea ca mama lui să fie acolo, să-i aducă din licoarea de adormit făcută în casă şi să-i arunce zâmbetul ei strâmb. S-a gândit la florile de crăciuniţă şi la expresia rară de bucurie a Inei când le-a văzut în dimineaţa aniversării ei de şaizeci şi cinci de ani. Apoi s-a gândit la vremea când era copil în Auror şi o ţinea pe Ina de mână în timp ce mergea spre şcoală, păşind cu capul dat pe spate, minunându-se de viteza norilor care treceau pe cerul albastru. „Lev!” îl dojenea Ina. „Pentru numele lui Dumnezeu, uită-te pe unde calci.”

S-a ridicat şi a început să-i scrie o scrisoare. Câinele continua să scheaune afară în grădină pe măsură ce noaptea se făcea din ce în ce mai rece.

Dragă mamă,

Îţi trimit odată cu această scrisoare încă o hârtie de douăzeci de lire. Mi-e foarte dor de tine şi de Maya. În seara asta aş fi vrut să fiu acasă cu voi în Auror, unde viaţa este

simplă. Aici, este atât de greu să îmi menţin echilibrul. Niciodată nu ştiu sigur ce gândesc ceilalţi despre mine sau ce cred eu cu adevărat despre ei.

Caprele sunt bine, sper, şi n-a mai fost furată niciuna. Cu aceste 20 de lire te rog să te asiguri că aveţi tot ce vă trebuie pentru iarnă. Te rog trimite-mi o fotografie cu Maya purtând haina pe care i-am trimis-o. Roagă-l pe Rudi să-i facă poza cu kodak-ul lui.

Lucrez tot la bucătăria restaurantului. Acum îi întreb pe bucătari cum prepară anumite feluri şi îl urmăresc pe GK Ashe atunci când pot. O să încerc să fac câteva dintre aceste reţete ale lui Ashe şi să devin un bun bucătari Cred că asta îmi va fi cumva folositor în viaţă.

Unul dintre lucrurile bune pe care ţi le pot spune despre bucătăria lui GK Ashe este acela că nimic nu se aruncă. Toate carcasele de pui şi oasele de animale şi tulpinile şi rădăcinile legumelor şi cepele sunt fierte pentru supă (pe care bucătarii o numesc „bulion") şi eu admir asta. De asemenea, gustul acestui bulion este foarte bun. Dar există resturi rămase pe farfurii de la clienţi. Una dintre sarcinile mele este să răzui toată mâncarea rămasă nemâncată în coşul de gunoi şi în fiecare seară cel puţin un coş este plin ochi şi apoi duc afară sacii de plastic şi îi pun în stradă şi uneori asta mă tulbură. Câteodată îmi este greu să las sacii acolo.

9
De ce nu ar alege un bărbat fericirea?

Iarna englezească începuse să muşte. Scorușii de pe Belisha Road, cu crengile tăiate de când erau în floare de ferăstraiele primăriei, păreau negri şi morţi. Îngheţul făcea dimineţile tăcute. Luminile Crăciunului licăreau şi se legănau în vânturile tot mai puternice ale după-amiezilor

întunecoase. Aşteptând autobuzul de noapte, Lev se ghemuia în interiorul hanoracului său, cu mâinile adâncite în buzunare şi gluga trasă pe frunte, şi vedea că, având această atitudine, era privit de ceilalţi oameni cu teamă.

La lucru, Sophie vorbea foarte rar cu el acum. Punctul ei de lucru era chiar în spatele chiuvetelor lui Lev şi din când în când el se întorcea şi o privea, dar capul ei rămânea mereu aplecat. Lumina puternică pica pe capul aplecat, pe boneta moale şi pe buclele roşcate care scăpau de sub ea.

Şi Lev ştia că nu este indiferent la această privelişte. Privea mâinile lui Sophie, decojind, scoţând miezul, tăind, răzând. Vedea câtă dexteritate aveau mâinile acestea şi cum, în ea, părea să nu existe nimic care să fie programat pentru boală sau moarte. Deseori, se trezea că se gândeşte la acel sărut. Voia să spargă tăcerea dintre ei, dar nu ştia cum.

I-a cerut sfatul lui Christy Slane. Christy încerca acum o nouă cremă pentru eczema lui şi obrajii şi nasul îi erau mânjiţi în verde.

— Nu sunt persoana potrivită pe care s-o întrebi, a spus el. Acum îmi dau seama că nu le-am înţeles niciodată pe femei. Absolut deloc. Înţeleg iepurii nebuni de martie mai bine decât am înţeles-o pe propria mea nevastă. Dacă mă întrebi pe mine, multe dintre ele vin de pe nenorocita de lună.

Christy bea tot mai mult odată cu apropierea Crăciunului. I-a spus lui Lev că în ziua de Crăciun o să ia trei pastile de dormit şi n-o să se trezească până nu trece sărbătoarea. A spus:

— Gândul că Frankie îşi deschide cadourile cu Myerson-Hill mă ucide.

Lev se uita la crema verde de pe faţa lui Christy. Apoi a spus:

— Am idee bună. Mă asculţi, Christy? Facem masă de Crăciun aici pentru Frankie. Pierre o să-mi spună un sos bun pentru curcan. Şi umplutură. Pot să fac asta.

Christy s-a uitat cu afecţiune la Lev. Ochii lui injectaţi au strălucit, pentru o clipă, sub ameninţarea lacrimilor.

— Eşti un om bun, Lev, a spus el.

— De ce să nu facem asta? a întrebat Lev. Să facem totul frumos aici pentru Frankie?

— Păi, pentru început, pentru că mama ei n-o s-o lase să vină. Nici într-un milion de ani. Dar a fost un gând minunat. Mă bucur că te am pe tine chiriaş. Am fost norocos aici. Dacă am fi avut bani, ne-am fi putut sui în avion, să petrecem Crăciunul în satul tău, nu?

— Nu putem face asta…

— Ştiu că nu putem, dar tot cred că ar fi super. Rudi ar putea să ne ia de la aeroport. Aş merge şi eu cu Tchevi. Şi am putea împacheta magazinul de plastic şi să i-l ducem Mayei.

Crăciunul. Lev vedea cum apărea în reclame pe fiecare stradă şi părea să preocupe fiecare minte. Îi vedea uluirea şi îngrijorarea peste tot în ochii oamenilor. Înţelegea cum Christy, în mod special, îl simţea ca pe un chin care se apropie – o flotă de suferinţe pe care se simţea incapabil să le îndure. De la o zi la alta, părea să subziste doar cu o dietă de nelinişte şi anxietate, neuşurată nici măcar de o înghiţitură mică de fericire.

În timpul liber, Lev se plimba pe străzile din West End, printre gunoaie şi mulţimea dezordonată şi grăbită şi autobuzele care se mişcau încet, uitându-se la strălucirea tuturor lucrurilor şi căutând un dar pe care să i-l trimită Mayei. În ţara lui, jucăriile erau lucruri tăcute – lucruri care păreau uitate înainte să fie cumpărate. Aici, zbârnâiau şi luminau din vitrinele magazinelor în culori violente, afişând etichete cu preţuri uriaşe. Chiar şi cutiile în care erau ambalate păreau scumpe.

— Ah, lasă baltă nenorocitele de Oxford Street şi Regent Street, l-a sfătuit Christy. Du-te la unul din magazinele de

caritate din Camden. Au lucruri din alea făcute de mână. Mult mai bune pentru o fetiţă decât vreun dinozaur cu baterii.

Dar în magazinul de caritate Lev simţea că se sufocă. S-a învârtit prin el, tuşind, printre femei bătrâne care trăgeau de hainele moi întinse pe bare zgâriate. Locul mirosea a pantofi purtaţi şi a cărţi roase. Lumina urâtă, de neon, îi amintea de prăvăliile amărâte din Baryn. Puţinele jucării moi pe care le-a găsit acolo erau cusute de mână, din postav, iar chipurile lor nu aveau niciun fel de viaţă. Voia ca fiica lui să se minuneze de darul lui de Crăciun.

A ieşit în Piaţa Camden, a cumpărat nişte hârtie de ambalat, decorată cu pinguini argintii, de la un proprietar de chioşc care mesteca gumă pentru a nu-i îngheţa faţa din cauza aerului îngheţat al dimineţii. Când a ajuns acasă în Belisha Road, Lev a desfăcut rola de hârtie şi a lăsat pinguinii să se întindă pe podea. Şi-a aprins o ţigară şi se uita la ei în timp ce-şi amintea cum erau sărbătorile de Crăciun în Auror. Şi-a amintit cum, în anii comunismului, când sărbătoarea Crăciunului era interzisă, Ina sfida totuşi autorităţile şi scotea la iveală o icoană tocită de aur pe care o aşeza pe grinda de lemn de deasupra căminului, cu lumânări în jurul ei.

În dimineaţa de Crăciun ea îngenunchea acolo şi îşi spunea rugăciunile cu voce tare, şi îi arăta lui Lev cum să-şi împreuneze mâinile şi să stea foarte liniştit lângă ea în timp ce ea se ruga la Iisus Hristos şi la Maica Domnului, Maria, să trimită vremuri mai bune asupra familiei lor. Ştefan o lăsa pe soţia lui să facă asta, fără să comenteze sau să protesteze. Mai târziu, când Lev lucra alături de tatăl său la gaterul din Baryn, Ştefan îi spusese o dată fiului său: „Am lăsat-o întotdeauna pe mama ta să se roage. Eu nu cred deloc în superstiţia asta cu Iisus, dar cine ştie? Şi dacă până la urmă e adevărat? Atunci rugăciunile Inei ar putea fi ca o asigurare

pentru mine, eh? Mar putea trece prin poarta strâmtă."

Şi când a murit Marina, Ina a încercat să consoleze pe toată lumea cu ideea că tânăra soţie a lui Lev era în Paradis. Fotografia Marinei stătea pe grindă, lângă icoană, şi lumânările Inei aruncau o lumină aurie pe ea. „Ea e acolo", şoptea Ina. „E cu Dumnezeu, Lev. O ştiu eu. Fiecare fibră a fiinţei mele îmi spune că Marina este în Rai." Acum, practica religioasă era permisă din nou. De Crăciun, Ina punea ramuri de brad într-un colţ al camerei şi învelea cadouri mici în hârtie creponată: jucării de lemn pentru Maya, mănuşi sau fulare pentru Ştefan şi Lev. La gaterul din Baryn li se îngăduia angajaţilor să-şi ia liber în ziua de Crăciun. (Supraveghetorul gaterului îşi înşela mereu nevasta şi îi plăcea să-şi înghesuie ispăşirea pentru păcatele întregului an în cele douăzeci şi patru de ore în care petrecea Crăciunul cu familia – pentru a continua cu relaţiile sale odată cu începerea noului an.)

Ina tăia o gâscă şi o gătea cu rozmarin şi castane, iar Ştefan deschidea o sticlă – sau două – din cea mai bună vodcă a lui şi ziua aluneca în pace către întuneric şi somn. Era un fel de a muri, şi-a amintit Lev. O capitulare. Ca şi cum, odată ce simţurile au fost liniştite în această odihnă adâncă de mâncarea bogată şi băutura tare, nicio dimineaţă nu îi va mai deranja vreodată. Şi când dimineaţa venea totuşi, strălucind alb la ferestrele mici, cei trei ocupanţi adulţi ai casei – cei trei rămaşi în viaţă – ieşeau din paturile lor uimiţi. Se simţeau la fel ca şi Lazăr.

Lev a găsit în sfârşit cadoul pentru Maya. Costa mai mult decât banii pe care îi trimitea el acasă în fiecare săptămână. Era o păpuşă care semăna cu un bebeluş viu. Acest bebeluş gângurea şi îşi închidea şi deschidea ochii şi putea fi făcut să-şi ude scutecele. Era îmbrăcat într-un costumaş şi era aşezat într-un coş moale sub o pătură roz de lână, cu capul pe o

pernă albă brodată. Deja Lev şi-o putea imagina pe Maya strângându-l în braţe. O să-l pună să doarmă lângă ea şi îl va alinta cu ordine şi instrucţiuni blânde.

Pentru mama lui, Lev a găsit o foarfecă de inox de tăiat fierul, americană, pentru atelierul ei de bijuterii şi o cutie de săpun parfumat. Şi când aceste cadouri au fost împachetate în pinguinii argintii şi puse la poştă, şi-a simţit brusc inima uşoară. Era mândru că fusese în stare să-şi permită aceste lucruri atât de bine făcute.

La începutul săptămânii de Crăciun a telefonat Lydia. Părea foarte nefericită. I-a spus lui Lev că programul de concerte al lui Pyotor Greszler în Anglia se terminase şi că el plecase acasă. Îşi căutase altă slujbă de traducătoare, a spus ea, dar nu găsise nimic. Dar se simţise prost să stea atât de mult timp la Tom şi la Larissa în Muswell Hill, aşa că acum lucra au *pair* pentru o familie bogată din Highgate.

— Slujba asta nu e deloc la fel ca cealaltă, a spus ea. Maestrul Greszler mă respecta. Aici, în casa asta, nu sunt nimic.

A spus că avea un cadou de Crăciun pentru Lev. L-a rugat să se întâlnească duminică dimineaţă în Parcul Waterlow, nu departe de locul în care lucra ea. A spus:

— O să-ţi arăt locul ăsta, unde mă plimb adeseori, îmi place foarte mult. Este de un verde odihnitor şi e linişte şi uneori atârnă sculpturi în copaci. Apoi am putea merge la o cafea în Cafe Rouge.

— Eu nu am niciun cadou pentru tine, Lydia, i-a răspuns Lev. Mi-am cheltuit ultimii bani pe o păpuşă pentru Maya.

— Oh, a spus Lydia, nu mă aşteptam să-mi dai ceva. Dar încă suntem prieteni, nu-i aşa? Suntem genul de prieteni care ar putea să se plimbe în parc. Sau mă înşel?

Lev simţea agitaţia din vocea Lydiei. Se gândea la chipul ei cu stropii de aluniţe, zâmbind şi îmbujorat în cafeneaua sălii

de concerte, apoi grav de supărare în timp ce el se împiedica afară, de-a lungul rândului de spectatori furioşi. Simţea că e predestinat să o dezamăgească mereu.

— Sigur că suntem prieteni… a spus el.

— Ei bine, atunci, a spus Lydia, Waterlow Park este chiar mic. Vino la ora unsprezece şi te găsesc eu acolo.

A făcut aşa cum i-a zis ea. Ăsta era celălalt lucru ciudat la Lydia, se gândea el, în timp ce mergea cu greu pe Swains Lane, cu ghidul său de la A la Z despre Londra în buzunarul hanoracului: întotdeauna făcea ce îi spunea ea – până când se întâmpla ceva care îl obliga să fugă. Se gândea că o ascultă pentru că îi legase călătoria din autocar. Era o legătură ciudată, o legătură creată din ouă fierte şi cuvinte englezeşti repetate cu voce tare şi din câmpurile Europei care treceau prin faţa ferestrei. Era o legătură care ar fi trebuit să se rupă până acum, dar nu se rupsese.

Ea stătea în picioare pe un smoc de iarbă noroită, o figură singuratică într-o haină roşie profilată pe un cer de decembrie lipsit de lumină. Când l-a văzut venind spre ea, şi-a fluturat braţele sălbatic, ca şi cum ar fi cerut ajutor. Asta l-a făcut pe Lev să zâmbească: gestul de fetiţă, disperarea inconştientă. A sărutat-o pe obrajii roşii de frig. Ea i-a atins faţa.

— Ţi-a crescut părul destul de lung, a spus ea.

L-a luat de braţ şi au pornit pe iarbă spre un copac noduros. Din ramurile lui atârnau forme mari colorate, făcute din hârtie creponată şi vopsite în maro şi roşu şi galben. Erau suficient de uşoare încât să poată fi legănate de vânt. Se mişcau încet, uneori răsucindu-se pe sforile lor.

— Vezi? a spus Lydia. Îţi plac astea? Cred că sunt chiar originale.

— Ce-ar trebui să fie? a întrebat Lev.

— Oh, a spus Lydia, nu mai poţi pune întrebarea asta, Lev. Genul acesta de întrebări aparţin vechii ere. Arta este doar

ea însăşi în zilele noastre. Aceste forme sunt ele însele, aşa cum tu eşti tu şi eu sunt eu.

Lev s-a uitat la copac. Îl irita. Îi amintea de copacii de lângă Auror unde Ştefan obişnuia să-şi atârne cârpele pentru spirite. A observat că obiectele fuseseră vopsite în culorile frunzelor de toamnă. Se gândea că iernaticul copac ar arăta mult mai frumos fără lucrurile atârnătoare făcute de om, dar nu a zis nimic. Au stat şi au privit formele care se mişcau şi o corcitură maro de câine a fugit spre ei şi a început să-i miroasă. Lydia s-a aplecat şi l-a mângâiat, spunând:

— Mi-ar plăcea să am un câine. O creatură micuţă care să mă iubească.

L-a condus apoi pe Lev către un tufăriş unde ilicele, strălucitoare de bobiţe, fuseseră îmbrăcate în valuri de material roşu. A spus:

— Sunt fericită în parcul ăsta. Nu ştiu de ce. Poate pentru că există o minte care lucrează aici. O minte care este plină de surprize. Nu-ţi place ce-au făcut cu ilicele astea?

Lev s-a uitat la pânze. Era indiferent faţă de ele. Se simţea indiferent faţă de tot ceea ce nu era adevărat. Undeva în spatele lui, a auzit cum începe un joc de tenis şi i-a invidiat pe jucători. Se gândea cum, în viaţa lui din Anglia, nu mai *alerga* nicăieri niciodată, ci doar stătea în picioare la chiuvetele lui sau se strecura în adăposturile staţiei de autobuz sau hoinărea pe străzi cu paşi înceţi, ca paşii unui bătrân. Şi această revelaţie l-a durut şi mai mult fiindcă a ştiut deodată – în timp ce stătea şi se uita la ilicele strălucitoare atât de ridicol împodobite – unde voia să fugă. A rămas nemişcat, uitându-se în pământ. Apoi s-a eliberat de braţul Lydiei şi s-a căutat de o ţigară. Era el însuşi şocat de aceste gânduri. Simţea că-i tremură mâinile.

— Lev, a spus Lydia, te simţi bine?

Şi-a aprins ţigara. A inhalat fumul adânc şi a aşteptat să îl calmeze.

— Lev… a spus din nou Lydia.

— Sunt OK, a spus el, dar este frig aici. Cred că o să ningă. Mergem la cafenea?

— Oh, a spus Lydia, plănuisem o plimbare plăcută înainte să se ducă lumina. Vezi, e puţin soare acum. O să te încălzească. Hai să facem un tur al parcului.

S-a lăsat condus, fumând în tot acest timp. Lumina soarelui venea şi se ducea şi norii de deasupra Londrei se întunecau. Sunetul jocului de tenis se auzea din ce în ce mai slab. Au ocolit un iaz, unde câteva raţe înotau în perechi. Lev şi-a aruncat ţigara în apă şi a început să meargă mai repede, astfel încât Lydia era nevoită să alerge ca să ţină pasul cu el. Se întreba dacă ea putea să-i audă ritmul inimii în timp ce mergea cu paşi mari înainte. Dar nu-i păsa dacă auzea sau nu. Era inima lui. Sângele îi zvâcnea în urechi. Era bărbat şi ştia că hotărâse, în această duminică din decembrie, să revină la viaţă. Voia să fugă acum – în acest moment, fără să ezite – acolo unde locuia ea. Ştia adresa ei pe dinafară de câteva săptămâni, o memorase din lista de contacte a lui Damian, ştiind că într-o zi va avea nevoie de ea. Avea nevoie de ea acum. Era bărbat şi ea îl sărutase şi acum era timpul…

— Lev… a gâfâit Lydia, în timp ce se grăbea lângă el, nu mai merge atât de repede.

Aşa că a trebuit să încetinească. A trebuit să-şi spună să aştepte, să-i acorde atenţie Lydiei. Nu putea să o părăsească iar fără nicio explicaţie şi niciun avertisment.

A lăsat-o să-l ia încă o dată de braţ. Îi simţea mâna mică încleştată de mâneca lui. Începuse să-i vorbească despre o sculptură, care semăna cu un tors uman răsucit, aşezată pe un soclu de beton. Spunea că îi admiră „ciudăţenia neliniştitoare”. Dorea şi ea, a spus, să creeze ceva, să vadă o parte a ei exprimată într-o entitate separată care va rezista dincolo de viaţa ei. Pentru că putea vedea acum felul în care viaţa câştiga viteză. Mai ales în Londra.

— Acasă, a spus ea, fiecare zi era mereu la fel şi nu aveam nicio speranţă de schimbare, aşa că timpul se scurgea foarte încet. Dar aici, Doamne, simt cum se grăbeşte. Tu nu, Lev?

Lev a aprobat din cap. Da, timpul se grăbea. Astăzi se grăbea. Urma să îl ducă departe, departe de unde fusese până acum. Dar ce putea să-i spună despre asta Lydiei? Mâna ei stătea confortabil în îndoitura braţului său. Îi cumpărase un cadou de Crăciun. Împreună, ca un cuplu afectuos, se plimbau prin Waterlow Park. Valurile de material roşu de pe tufişuri se mişcau în vânt. Perechea de raţe măcănea.

— Ei bine, a spus Lydia, în timp ce îşi beau cafeaua cu spumă, o să-ţi descriu situaţia mea. Cred că multe tinere din ţara noastră trăiesc au *pair* în Londra, dar acum pot să-ţi spun că, pentru mine, nu este atât de bine.

— Nu?

— Nu. Deloc. Poate nu sunt eu suficient de tânără. Pentru mine, copiii englezi sunt prea puţin disciplinaţi, prea răsfăţaţi. Au tot ce vor ei, dar tratează totul la fel: îl iau şi îl aruncă la o parte. Iau oamenii şi îi aruncă. Hugo şi Jemima, aşa îi cheamă. Ei îmi spun „Müsli”.

— Müsli?

— Îi amuză. Din cauza feţei mele, a aluniţelor. Müsli.

Lev a ridicat privirea din cafea. Nu a spus nimic pentru că nu-i venea nimic potrivit în mintea lui distrasă.

— Ei bine, a spus Lydia, văd că cel puţin eşti şocat. Chiar *este* şocant. Şi eu cred la fel. Am treizeci şi nouă de ani şi creaturile astea, Jemima şi Hugo, au şapte şi nouă ani, şi îmi spun Müsli.

— Ar trebui să le spui să nu-ţi mai zică aşa.

— Le-am spus.

— Vorbeşte cu părinţii, Lydia. Spune-le că nu accepţi asta.

— Da? Şi să-mi pierd slujba, când e atât de greu să găseşti

orice fel de slujbă?

— Păi…

— Ştii, eram foarte fericită cu Pyotor. Dragul meu maestru. Îmi este atât de dor de el. Aşa cum ai văzut, făceam totul pentru el. Ne înţelegeam atât de bine. M-am păcălit singură că slujba aia va dura pentru totdeauna. Dar, bineînţeles, nimic nu durează pentru totdeauna. Am avut un noroc chior şi acum totul s-a scufundat în întuneric. Aşa mi se pare.

— Pleacă de la familia asta, Lydia. Găseşte altceva.

— Da. Aş putea. Numai că unde aş putea să mă duc, când e iarnă acum? Mai ţii minte ce te-am avertizat cu privire la iernile englezeşti. Cât de mult timp durează. Cel puţin am o cameră caldă în casă, care este o casă foarte mare şi frumoasă. Am o baie care este doar a mea. Nu ar trebui să mă plâng, serios. Doar că fosta slujbă era atât de minunată şi acum sunt cu monştrii. Înţelegi? Şi nu există cultură în casa aia. Doar televizor şi jocuri Playstation. Toate violente. Mă ofer să le citesc poveşti la culcare, dar nu, ei râd de mine. Chiar îmi spun să mă duc la D. Îţi imaginezi?

— Asta-i rău…

— Dar văd că te plictiseşti. Sigur că te plictiseşti, pentru că uite cum mă plâng iar. Hai să lăsăm subiectul acesta. Nu este deloc drăguţ. Povesteşte-mi despre viaţa ta, Lev.

Lev a clipit. Pulsul său încă alerga nebunește. I se părea un adevărat chin să vorbească. Era ameţit de excitaţie şi teamă.

— E OK, a spus el plat. Am avut noroc cu camera pe care mi-ai găsit-o. Îţi sunt foarte recunoscător. Christy Slane e un om bun.

— Da? Spune-mi despre el.

— Păi. Are problemele lui. Dar e o poveste prea lungă să ţi-o spun acum. Trebuie să plec în curând.

— Oh, nu. Nu pleca, Lev, a spus Lydia. E duminică, ai uitat? Ce-ar fi să mâncăm ceva de prânz aici?

— Nu prea mi-e foame.

— Putem să luăm doar o baghetă bună cu pui. Sau o salată.

— Nu mi-e foame, Lydia.

— Ah, a spus Lydia cu un zâmbet, dar îmi amintesc asta din autobuz. La început ai spus că nu ţi-e foame şi apoi, după o vreme – nu după multă vreme – împărţeam ouăle cu tine şi pâinea de secară şi ciocolata, şi în curând era totul mâncat. Îţi aminteşti?

— Da.

— Cred că o să chem chelnerul să ne dea un meniu. Nu este scump dacă luăm doar baghete.

— Nu. Nu vreau să mănânc.

— Plătesc eu, Lev. Îţi fac cinste.

— Nu! Trebuie să plec.

A auzit hotărârea din glasul lui şi s-a uitat la el drept în faţă. Lev s-a gândit că aşa se uita şi la copiii care o numeau Müsli, cu privirea ei curajoasă, cu ochii ei foarte mari şi albaştri. Şi apoi renunţa şi întorcea capul, aşa cum a făcut acum. S-a aplecat către geanta ei, pe care o pusese la picioare, şi a scos un pachet dreptunghiular, învelit cu grijă în hârtie strălucitoare, şi i l-a întins.

— Ei bine, a spus ea, mie mi-e destul de foame, dar nu contează. Uite cadoul tău. Crăciun fericit, Lev.

Vocea ei era fragilă şi calmă.

Lev a întins mâna şi l-a luat. Îşi dorea să fi cumpărat şi el ceva pentru ea: o lumânare parfumată, o sticluţă cu ulei de baie… ceva. Un cadou ieftin pentru ea ar fi salvat momentul, l-ar fi făcut să pară mai puţin egoist şi nepăsător.

— Mulţumesc, a spus.

— Dacă vrei, poţi să-l deschizi acum.

Deci, s-a gândit el, dacă îl desfac, pot să-i mulţumesc din nou şi apoi pot pleca. Deschiderea cadoului ar aduce întâlnirea la final şi mi-ar permite să scap. S-a uitat la cadoul din mâinile lui. Pe o etichetă de cadou erau cuvintele simple:

Pentru Lev de la Lydia.

— Nu vrei să-l păstrez pentru ziua de Crăciun? a întrebat-o.

— Nu. Deschide-l. De ce nu? Aşa o să văd dacă îţi place sau nu.

A început să rupă hârtia. Lydia a scos o batistă mică şi şi-a suflat nasul. A spus:

— Ai putea să crezi că e un cadou ciudat – nu ceva la care te aşteptai.

— Nu mă aşteptam la nimic.

— Dar o să înţelegi de ce am crezut că e potrivit. Cred că o să înţelegi…

Era o ediţie broşată din *Hamlet.* Lev a deschis-o şi a citit în engleză: *The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark.* Primul act.

— Oh, a spus el. Mulţumesc, Lydia. Am văzut odată un film rusesc despre asta, dar nu am citit-o niciodată.

— Nu. Nu credeam că ai citit-o, Lev. Cine din Auror a citit *Hamlet*? Dar această ediţie are note de subsol foarte documentate care să te ajute să înţelegi. Dacă dai la sfârşit, o să vezi că are note.

— Cred că o să am nevoie de ele, cu siguranţă…

— Şi cred că pentru noi, care suntem exilaţi, sau cum vrei să-i spui, piesa asta are o semnificaţie aparte. O să înţelegi asta pe măsură ce citeşti. Pentru că prinţul Hamlet, ştii, este izgonit. Sau mai degrabă se alungă singur, astfel încât să poată face ca lucrurile să fie bine în locul pe care l-a lăsat în urmă.

— Da?

— Da. Şi în tot timpul ăsta e urmărit de trecut. O să vezi.

I-a mulţumit din nou. A pus cartea în buzunarul hanoracului. Nu mai ştia ce să spună. A scos nişte bani să plătească pentru cafea şi i-a pus pe masa de lemn.

Era departe acum. Departe de Highgate. Ieşea în aerul

îngheţat, urcând din staţia de metrou Kentish Town. Alerga pe Rossvale Road. Numerele caselor zburau pe lângă el. Strada ei. De ce să nu aleagă fericirea? Nu avea el, nu avea oricine dreptul – chiar dacă soţia lui murise, chiar dacă îşi spusese că nu va mai face asta niciodată – să încerce un nou început?

Începuse să ningă. Zăpada rotitoare era moale şi răcoroasă pe faţa lui Lev. Spera că va ninge toată noaptea, îmbrăcând oraşul în linişte, făcând un zid care să-l blocheze în camera spre care alerga, aducându-i un revărsat de zori moale, alburiu-purpuriu, ca dimineaţa care a răsărit acum multă vreme când el şi cu Rudi conduceau Tcheviul către casă…

Acum ajunsese. Rossvale Road, numărul 5. O sonerie la care să sune. Apoi o aşteptare pe care să o îndure. Apoi vocea ei la interfon. Vocea ei care era puţin gâtuită, lucru care, acum că se gândea la asta, îl tulburase întotdeauna: vocea care avea să îl elibereze.

— Sunt Lev, a spus.

Alergase atât de repede, încât de-abia mai putea să respire. Era ameţit de alergătură, de dorinţă, de speranţă.

Interfonul a rămas tăcut. Dar apoi a auzit bâzâitul uşii care se deschidea. A împins uşa grea şi a rămas într-un hol mic, cu mochetă albastră, pe care era împrăştiată corespondenţă nedeschisă. Şi-a văzut imaginea într-o oglindă: obrajii aprinşi, părul ciufulit, ochii strălucindu-i întunecaţi.

S-a uitat în susul scărilor înguste. Sophie ieşise din apartamentul ei de la primul etaj şi stătea, în prag, uitându-se în jos la el.

Era îmbrăcată într-un trening şi cu picioarele goale, în mână ţinea un ziar sau o revistă. Lev a început să urce scările. Sophie nu s-a mişcat, dar când s-a uitat în sus la ea, a văzut un mic zâmbet care îi făcea gropiţe în obraji, ca şi cum îl aşteptase, calm şi fără agitaţie, ştiind că mai devreme sau

mai târziu o să vină, că în final nu va avea nevoie să fie convins, că tot ce trebuise să facă ea era să îl aştepte.

Când a ajuns lângă ea, l-a tras încet în apartament şi a închis uşa. El a rezemat-o de perete. I-a prins buclele strălucitoare în mână. Acum voia să-i spună tot ce simţea, dar şi-a dat seama că nu mai are cuvinte. Şi-a pus gura peste a ei. Respiraţia ei era dulce precum caramelul.

10
"Adevărată anarhie aici..."

În dimineaţa de Crăciun, Lev s-a trezit în patul lui Sophie şi a văzut prin fereastra cu perdele albe că afară soarele strălucea. A plasat un sărut pe Lenny, şopârla tatuaj. Sophie s-a trezit şi a mormăit:

— Lenny crede că eşti chiar gustos.

Lev a mângâiat-o pe faţa uleioasă de somn. A spus:

— Mi-ar plăcea să fiu eu Lenny. Mereu în pielea ta.

Ea a zâmbit şi i-a luat mâna şi a sărutat părul negru de pe încheietura lui, apoi l-a mângâiat cu buzele, de parcă ar fi fost blană. Şi el s-a gândit: Da, e adevărat, asta e ce vreau acum, să fiu de *neşters* în ea, niciodată îndepărtat. Pentru că ea îl uimea. Şi această uimire nu îl părăsea aproape niciodată.

Când, în timpul orelor de la slujbă, se uita la ea, îşi simţea inima tremurând. Voia să o ia în braţe chiar acolo, în faţa tuturor bucătarilor. În timpul lungilor lui ore la chiuvete, asculta sunetul vocii ei. Simţea permanent o dorinţă profundă ca noaptea să vină mai repede. Când se uita la propria lui reflexie vedea un bărbat tânăr, cu ochii sălbatici de vise.

Trebuia să-i spună lui Rudi despre ea. A sunat devreme într-o duminică dimineaţă, în timp ce Sophie dormea, şi i-a spus:

— Cred că m-am îndrăgostit acum.

A auzit cucul din ceasul lui Rudi bătând ora şapte. Apoi Rudi i-a spus cu o voce obosită:

— Ştiam eu că se întâmplă ceva.

Lev i-a spus lui Rudi că totul era atât de neaşteptat şi îl cuprinsese ca o furtună şi că nu prea ştia ce să creadă despre asta sau cum să se comporte.

— Păi, a sugerat Rudi, nu e ca mersul pe bicicletă? Nu revine de la sine?

— Revine? a spus Lev. Nu ştiu. Nu e ca şi cum *revine* ceva, de fapt. E ca şi cum ar fi ceva nou.

— Mda?

— Cu Marina a fost frumos, a continuat Lev, dar a mers atât de… adânc. Era mereu… era mereu ceva *furios* în asta, ceva întunecat sau dificil. De data asta este inocent.

— Te înţeleg eu oare, prietene? Nu sunt sigur că te înţeleg.

— Nu contează. Cum poţi descrie dragostea, oricum? Dar o simt… nu ştiu… necomplicată. Înţelegi?

Rudi a căscat şi a spus:

— *Necomplicat* e bine. Îmi place necomplicat, încearcă să păstrezi lucrurile aşa. Probabil că nu eşti pregătit pentru altceva. Cum o cheamă?

— Sophie.

— Sophie? Sper că nu e rusoaică.

— Nu, e englezoaică. Lucrează la restaurant. Vrea să fie bucătar.

— OK, a spus Rudi. Ei, avem cu toţii visele noastre.

S-a lăsat o tăcere. Era ca şi cum Rudi nu mai voia să vorbească despre Sophie, aşa că Lev a întrebat:

— Ce mai face Tchevi?

— Nu întreba. Sunt în iadul transmisiei, Lev. Încă nu am găsit nenorocitele alea de curele. A trebuit să trimit după ele undeva în Germania. Numai taxele poştale or să mă coste ca naiba. Şi între timp maşina continuă să se lovească de

lucruri. Ţi-am spus, îi tot buşesc aripile pentru că Tchevi nu înţelege în ce dracu' viteză e.

— Îmi pare rău, Rudi.

— Vreau să zic, dacă se rupe în bucăţi, ce mă fac? Va trebui să mă întorc la contrabandă. Şi din cauza asta am aşa nişte vise urâte. Mi-e teamă să mai dorm, la naiba.

— Cum a rămas cu horoscoapele?

— Horoscoapele? Mda, păi, de fapt sunt OK. Avem o clientelă mică acum – sau Lora are. Suntem pe marginea unei adevărate prăpăstii de rahat, Lev. Simt cum mă ia ameţeala când mă gândesc ce minciuni spunem. Dar, hei, trebuie să rămânem în viaţă, nu-i aşa?

— Da. Trebuie să rămânem în viaţă.

A urmat o altă tăcere, în care Lev putea auzi ceasul ticăind deasupra măsuţei de telefon a lui Rudi. După un moment, Rudi a spus:

— Ascultă, mă bucur mult pentru tine, Lev. Zău, mă bucur. Foarte mult. Trimite-mi o fotografie a lui Sophie şi ziua ei de naştere şi Lora poate să vă facă horoscopul, să vedeţi dacă aveţi un viitor împreună.

Un viitor.

Lev nu voia să se gândească la asta. Revenise la viaţă în prezent. Era suficient.

Şi acum, în ziua de Crăciun, Ina avea foarfeca ei americană; Maya avea păpuşa ei; iar el o avea pe Sophie.

Era mai mult decât suficient.

A făcut dragoste cu Sophie foarte încet, cu lumina blândă a dimineţii căzând peste ei, şi au mai dormit o vreme. Apoi s-au sculat şi au pregătit micul dejun unul lângă altul: o omletă spaniolă[17], pâine şi cafea. În timp ce mâncau, Lev se uita la

---

[17] Omletă cu cartofi prăjiți, de obicei și cu ceapă și usturoi, totul prăjit în ulei de măsline (n. red).

toate nuanţele de roşu şi auriu din părul lui Sophie şi la gura ei pe buza căniii de cafea verde şi grea. Se gândea cât de mult i-ar plăcea să o ducă la dans.

Îl avertizase că nu va fi o zi „normală” de Crăciun pentru că trebuia să şi-o petreacă aproape pe toată la centrul de îngrijire Femdale Heights, cu bătrânii. I-a explicat că puţini dintre angajaţii cu normă întreagă voiau să lucreze în ziua de Crăciun, aşa că ea se oferise pentru o tură de şase ore. I-a spus lui Lev:

— Pentru unii dintre cei de acolo ăsta poate fi ultimul Crăciun, şi ei o ştiu.

Lev a întrebat-o ce va face acolo şi ea i-a spus că va ajuta la pregătirea unei mese de Crăciun şi apoi vor juca tot felul de jocuri şi vor cânta. A spus:

— Or să se cherchelească toţi de la şampanie şi or să plutească înapoi în timp, dar nu-mi pasă. Când eşti bătrân, nu te atinge nimeni, nu te ascultă nimeni – nu în ţara asta nenorocită. Aşa că eu asta fac: ating şi ascult. Le perii părul. Joc jocuri cu palmele cu ei. Asta e cu râsete, nu glumă! Eu ascult despre viaţa într-o locuinţă prefabricată de după război sau în vreo clădire impunătoare în ruine. Eu le cânt la chitară şi uneori asta îi face să plângă. Preferata mea este o femeie pe care o cheamă Ruby. A fost crescută de călugăriţe în India. Încă îşi mai aminteşte de şcoala de la mănăstire şi de călugăriţa ei favorită, sora Benedicta – fiecare detaliu, fiecare senzaţie.

Lev i-a spus că vine şi el cu ea la Femdale Heights, să ajute la pregătirea mesei şi la strânsul ei. Când a spus asta, Sophie l-a luat de gât şi a spus:

— Ştiam că eşti bun. Nu prea mai e nimeni bun. Dar tu eşti. Am văzut asta pe faţa ta.

Acum au spălat vasele de la micul dejun. Au făcut duş şi s-au îmbrăcat şi Sophie s-a machiat. Ea i-a spus că locuitorii de la Femdale Heights se înveseleau la vederea părului

strălucitor şi a rujului de buze şi a mirosului de parfum. Lev purta vechea lui geacă de piele, pentru că lui Sophie îi plăcea cum îi stă în haina asta şi îi spusese că arată sexy în ea.

Au mers ţinându-se de mână pe Rossvale Road, către staţia de metrou, uitându-se în vitrine la pomii de Crăciun şi la serpentinele de hârtie şi la zăpada falsă. Sophie îşi căra chitara într-o husă de pânză. Soarele arunca o strălucire pe grilajele vopsite în negru şi pe ultimele frunze de platan strânse în canalele de scurgere şi pe oamenii care purtau haine noi şi pe câini cu zgărzi şi lese noi.

Un vânzător de flori stătea afară în frig, la capătul străzii care ducea la Femdale Heights. Purta mănuşi fără degete şi o căciulă de lână trasă jos pe frunte. Pe masa din spatele lui, printre găleţi cu trandafiri înalţi şi garoafe, era şi un grup de crăciuniţe şi Lev a trebuit să se oprească şi să se uite la ele.

— OK, amice? a spus vânzătorul de flori, lovindu-şi palmele una de alta pentru a şi le încălzi.

— Da, a spus Lev.

— Îi duci un cadou frumos de sărbători rudei tale?

— Scuze, a spus Lev.

A mers mai departe, grăbindu-se să o prindă pe Sophie din urmă.

Femdale Heights se afla la capătul unei străzi liniştite în East Finchley, deasupra unei văi de acoperişuri. Era o clădire cu trei etaje, din cărămidă, cu rame de metal la ferestre. Cărămida era pătată cu negru în locurile în care burlanele picuraseră apă pe pereţi până la o alee de beton. Tisele cu umerii grei îşi scuturau ultimele boabe otrăvitoare pe iarba unde hoinăreau alene câţiva porumbei.

— În zilele frumoase, a spus Sophie, nu arată rău. Există şi locuri mai rele în care să mori.

Înăuntru, mirosul îi amintea lui Lev de spitalul unde Marina zăcuse atât de mult timp: urină şi dezinfectant

amestecate, cafea veche, impresia vagă, de neidentificat, a ceva care a ars recent. Sophie l-a luat de mână. Locul era tăcut, de parcă locuitorii dormeau cu toţii, şi Lev s-a gândit la Christy zăcând singur în Belisha Road, ameţit de pastilele de dormit, ţinându-şi camera în întuneric toată ziua, până când întunericul cădea din nou.

Sophie l-a condus de-a lungul unui coridor unde lângă fiecare uşă era o plăcuţă cu un nume: doamna Araminta Hollander, căpitanul Berkeley Brotherton, doamna Pansy Adeane, domnişoara Joan Scott… Din unele camere se auzeau sunetele unor dureri mărunte: dresul unei voci, o tuse, o voce plângând încet la un telefon.

Lev şi Sophie s-au oprit în faţa ultimei uşi, care era deschisă, ca şi cum ar fi aşteptat venirea lor. Sophie a ciocănit. Numele de lângă uşă era „doamna Ruby Constad”. Au auzit nişte paşi înceţi târşâindu-se spre ei, apoi Lev a văzut în faţa lor o femeie trupeşă, cu păr buclat cărunt şi ochi care erau încă aproape frumoşi pe chipul fără culoare, ca de aluat. În jurul gâtului avea un şirag vechi de perle.

— Sophie, dragă, a spus ea. Crăciun fericit! Vino şi stai jos. Cineva mi-a trimis nişte prune glazurate.

Au intrat în camera mică a lui Ruby Constad, ticsită până în cele patru colţuri ale ei cu mobilă antică şi cu tablouri în ulei înrămate, cu ornamente de porţelan şi argintărie pătată. Patul era aranjat, şi peste el era întinsă o plapumă de puf de modă veche acoperită cu un brocart verde. Un scaun cu oală de noapte era tras aproape de pat.

Sophie şi-a sprijinit chitara de un grătar de şemineu bogat împodobit care nu avea ce foc să apere.

— Ruby, a spus Sophie, acesta este prietenul meu, Lev.

Ruby Constad luase cutia de prune şi, cu o mână grasă care tremura uşor, i-a întins-o lui Lev. A spus:

— Nu ştiu cine a trimis astea. Ia una. Oamenii trimit lucruri pe adrese greşite. Sau angajaţii încurcă totul.

Probabil că de fapt îi erau destinate lui Minty Hollander. Majoritatea lucrurilor sunt.

Ascultător, Lev a luat o prună glazurată. Nu voia neapărat să o mănânce, dar părea că nu are altceva ce face cu ea, aşa că a muşcat din ea.

Ruby s-a întors către Sophie şi a întrebat-o:

— *Cum* l-ai numit?

— Lev, a spus Sophie.

— Lev? E un nume străin sau e prescurtarea de la ceva?

— Lev a venit în Anglia să lucreze. Lucrăm împreună la restaurantul despre care ţi-am spus. *GK Ashe.* Ţi-aminteşti?

— *GK Ashe* e cel mai ciudat nume pe care l-am auzit vreodată pentru un restaurant! De ce nu i-a pus un nume de bun-simţ, ca *Wheeler*?

Sophie a chicotit.

— Lucrurile s-au schimbat, Ruby, a spus ea. Restaurantele au altfel de nume, altfel de mâncare.

— Ce fel de mâncare?

— Mâncare modernă.

— Mie îmi plăcea la *Wheeler.* Scoici. Calcan. Noi credeam că astea sunt chiar moderne. Îţi place pruna, Lev?

— Este bună pruna, a spus Lev. Mulţumesc.

Ruby Constad a examinat trăsăturile lui Lev. Lui îi era cald în camera supramobilată şi a început să-şi scoată fularul. A văzut ochii atenţi ai lui Ruby uitându-se la el.

— Păi, i-a şoptit ea lui Sophie, e chiar o bucăţică.

Sophie a chicotit iar. A pus o mână pe braţul lui Lev.

— Ruby crede că eşti frumos, a spus ea, şi eu cred la fel.

— Da? a spus Lev.

Le-a auzit pe cele două femei râzând. Sunetul a umplut camera. A zâmbit la veselia copilărească pe care o auzea. Ruby a pus jos cutia cu prune şi a început să scotocească sub pernele de pe pat. A scos un plic pe care i l-a întins lui Sophie.

— Acum, a spus ea, asta e pentru tine. Pentru că ai fost o drăguţă atât de scumpă cu o femeie bătrână şi grasă. Pentru că ne-ai înveselit toate duminicile.

Lev a văzut că ochii lui Ruby s-au umplut brusc de lacrimi. Dar a tras o batistă din mâneca jachetei şi le-a şters.

Sophie s-a uitat în jos la plic.

— Ruby… a început ea.

— Acum, nu face prea mult caz din asta. Cumpără-ţi o haină nouă. Zdreanţa asta de oaie a ta arată expirată de mult. Hai, deschide felicitarea.

Ruby s-a întors către Lev în timp ce Sophie deschidea plicul. Lev a văzut un cec căzând dintr-o felicitare de Crăciun şi pe Sophie aplecându-se să-l ridice.

— Aici, i-a spus Ruby lui Lev, toţi suntem cam expiraţi. Berkeley Brotherton are nouăzeci şi trei.

Sophie se uita la cec. S-a dus la Ruby şi a cuprins cu braţele trupul ei mare.

— Este mult prea mult, a spus ea.

Ruby a aşezat un sărut pe părul roşcat al lui Sophie. I-a spus lui Lev:

— Sophie este cea mai dragă fată.

— Sunt de acord, a spus Lev.

— E mult mai drăguţă decât fata mea. Alexandra nu-mi cântă niciodată. Nu mă ajută niciodată la cuvintele încrucişate. Niciodată nu mă face să râd.

Ruby i-a invitat să ia loc în camera dezordonată. Ea s-a instalat pe scaunul cu oală de noapte. Lev s-a aşezat pe un taburet jos.

— Ăsta e un taburet din Kashmir, a spus Ruby. L-am adus din India. Majoritatea argintului e tot indian.

— Da?

— Presupun că Sophie ţi-a spus că mi-am petrecut tinereţea în India – înainte de Independenţă, când aveam vicerege şi totul. Am făcut parte dintr-o ceremonie de

întâmpinare pentru vicerege la şcoala mea. Am făcut un tablou viu. Am format cuvântul WELCOME[18] din fete de-a lungul scenei. Eu eram o jumătate a literei O. N-am uitat niciodată cum era să fiu jumătate din O.

Câteodată îmi spun: Asta-i tot ce a valorat viaţa ta, Ruby Constad, să fii jumătate din ceva. Aşa de prosteşti, lucrurile care-ţi rămân în minte, nu, Lev? Spune-mi ce-ţi aminteşti tu.

— Păi, îmi amintesc… tatăl meu obişnuia să-mi spună că există spirite ale lemnului în pădurea din spatele casei, şi…

— Spirite ale lemnului? Doamne! Nu cred că avem *aşa* ceva în Anglia. Cum arătau?

— Nu ştiu. Fantomele oamenilor morţi care au suferit. Tatăl meu obişnuia să spună: „Pot deveni păsări, pot deveni femei."

— Oh, Doamne. Nu mi-ar plăcea ca un spirit să devină brusc femeie. Te poate pune într-o situaţie confuză.

Lev a zâmbit.

— Da. Dar cred că deveneau femei doar în mintea tatălui meu.

— Înţeleg. În mintea tatălui tău…

— Eu nu am văzut niciodată vreun spirit al lemnului. Obişnuiam să mă uit şi să caut. Ca un trifoi cu patru foi. Dar nu am găsit niciodată.

Lev a ridicat privirea şi le-a văzut pe cele două femei zâmbind aprobator spre el.

Ruby s-a întins şi a luat mâna lui Sophie.

— Dragă, a spus, ce bine că l-ai adus pe Lev să mă vadă. Apoi s-a întors spre Lev. Sophie mi-a adus o dată un alt bărbat, un gimnast. S-a oferit să facă o săritură pe spate sau aşa ceva, dar a trebuit să spun: „Nu, chiar nu cred că avem spaţiu pentru asta aici."

---

[18] Bun venit (n. red.).

Lev şi Sophie au ajutat în bucătărie, pregătind varza de Bruxelles, tăind şi prăjind păstârnac, învelind cârnaţi în şuncă, în timp ce curcanul se rumenea. Sophie a făcut un sos de pesmet în care a pus cuişoare. Lev a făcut un bulion din ceapă, cartofi şi tulpini de varză de Bruxelles. A pus apoi borcanul cu granule de sos înapoi în dulap şi a făcut un *jus* negru şi aromat – aşa cum îl văzuse pe GK Ashe făcând, folosind bulionul, o picătură de vin şi resturile de prăjeală din tigaie. Cele două fete sud-africane care lucrau cu ei au rămas cu gura căscată la acest sos.

— Uau, au spus ele. Miroase minunat. Ne-aţi salvat. Nu mai aveam deloc marfă.

Când totul a fost gata, Lev s-a îndreptat spre sufragerie, unde erau strânşi acum bătrânii, supravegheaţi de doamna McNaughton, directoarea de la Femdale Heights.

Din cei şaptesprezece pensionari ai azilului, cinci erau în scaune cu rotile. Mulţi dintre ei se chinuiau să-şi controleze smuciturile şi tremurăturile datorate parkinsonului. În dreptul fiecăruia fusese aşezat câte un *crack*er[19]. Femeia elegantă cunoscută sub numele de Minty şi-a luat surpriza, a fluturat-o în aer în mâna ei slabă, ca o gheară plină de bijuterii, şi a anunţat, cu o voce nu cu mult diferită de cea a reginei:

— Vreau doar să spun… toată lumea ascultaţi… vreau doar să vă reamintesc că anul trecut, desfacerea surprizelor a fost total necoordonată. Trebuie să desfacem surprizele *după* curcan. În felul ăsta cadourile nu mai cad în mâncare. Da? A auzit toată lumea?

— Minty, a spus un bătrân care purta un pulover nou

---

[19] *Christmas cracker* - un tub de carton învelit în hârtie colorată, care se deschide cu un zgomot exploziv atunci când se trage de ambele capete în acelaşi timp şi în care se pun mici cadouri; de obicei trebuie să tragă de el două persoane şi este foarte popular în Anglia, Australia şi Canada (n. tr.).

foarte colorat peste o cămaşă în carouri uzată, dacă desfacem surprizele după mâncare, am putea, în anumite cazuri, să aşteptăm până se lasă noaptea.

— Vreau să spun, a spus Minty, după ce *majoritatea* am terminat de mâncat.

— Vrei să spui „majoritatea *a* terminat". „Majoritatea" e un substantiv la singular.

— Taci din gură, Berkeley, a spus Minty. *Tu* eşti un nenorocit de substantiv la singular, şi unul enervant pe deasupra.

Au urmat râsete în jurul mesei. Lev a auzit un pârâit de aparat auditiv.

— Şşşt, a spus dulce doamna McNaughton.

— Eu îmi desfac surpriza acum, a anunţat o femeie dintr-un scaun cu rotile. Nu-mi dictează mie Doamna Mare-şi-Tare. Aici suntem egali.

I-a oferit un capăt al *cracker*-ului vecinului său, un bărbat ale cărui trăsături îi aminteau lui Lev de tatăl său, în atracţia lor gravitaţională spre melancolie.

— Şterge-o, Joan, a sâsâit el.

— OK, a spus ea, îl trag şi singură.

— Joan! a strigat Minty. Ţţ, ţţ!

— E vina ta că ai atras atenţia asupra *cracker*-ilor dolofani, Minty, a spus Berkely.

— Tot ce vreau este puţină *ordine* în ziua de Crăciun, s-a auzit ca un behăit vocea lui Minty. Altfel e adevărată anarhie aici.

Femeia, Joan, şi-a apucat *cracker-ul* cu amândouă mâinile şi a început să tragă. *Craker*-ul s-a şifonat şi s-a întins, dar nu voia să pocnească.

Sophie s-a dus lângă Joan.

— Joan, a spus ea cu blândeţe, servim masa într-un minut sau două. Vrei să trag eu de *cracker* cu tine acum, sau vrei să mai aştepţi?

— Vreau doar să-l desfac când vreau eu să-l desfac, nu când îmi spune altcineva că pot s-o fac.

— Mereu sunt probleme la vremea mesei, a spus bărbatul din scaunul cu rotile, Douglas.

— Joan nu face probleme, a spus Sophie.

— Doar pentru că Miss Araminta a lucrat o dată cu Leslie Caron…

— Mie îmi plăcea de Leslie Caron, a comentat altă femeie.

„Către al tău Waterloo", îmi şopteşte inima,
Mă rog să fiu Wellington, nu Bonaparte…

— Cântatul e pentru mai târziu! s-a răstit Minty.

— Iar începe, a spus Joan, începând să se lupte iar cu cadoul ei.

— Hai să mâncăm, pentru Dumnezeu, a spus Douglas.

— Douglas are dreptate, a spus doamna McNaughton vesel. Douglas are dreptate. Voi spune o rugăciune şi apoi servim masa.

Joan şi-a pus cadoul jos fără tragere de inimă. Unul dintre posesorii scaunelor cu rotile a pornit brusc să dea violent din cap. Doamna McNaughton a început să intoneze:

— Mulţumim, Doamne, în această zi a Naşterii Tale…

— Nu e naşterea *Domnului* a întrerupt Berkeley. E a Fiului Său.

— Oh, mai tacă-ţi gura!, a spus Pansy.

— Strict vorbind, Berkeley are dreptate, a spus brusc Ruby. Fiind crescută romano-catolică…

— Voi începe din nou rugăciunea, a spus doamna McNaughton. Putem să facem linişte?

— Dar religia a intrat într-un talmeş-balmeş înfricoşător în ţara asta…

— Ruby? Putem să facem linişte pentru rugăciune?

— Pentru că nimeni nu mai ştie în ce crede. Cred în bucăţi

din asta şi bucăţi din aia, şi între timp milarii din Islam…

— *Mullahii,* vacă proastă.

Doamna McNaughton s-a ridicat şi a bătut din palme.

— Zău aşa! Doar pentru că e Crăciunul, nu trebuie să începeţi să vă comportaţi ca nişte copii. Acum: „Mulţumesc, Doamne, în această zi binecuvântată de Crăciun, pentru că ne-ai dat mâncare şi vin, pentru că ne-ai adus căldură în mijlocul frigului, companie în mijlocul singurătăţii, şi pentru că ne-ai binecuvântat cu dragostea Ta desăvârşită. Amin."

Pentru o clipă nu a mai vorbit nimeni. Doamna McNaughton şi Sophie au început să meargă în jurul mesei, îndreptând scaunele cu rotile, prinzând la gât şervete, turnând apă în pahare de plastic, vin roşu ieftin în pahare de sticlă. Joan şi-a luat iar *cracker*-ul şi a început să muşte din el.

Lev s-a întors la bucătărie, a tăiat curcanul şi a început să-l pună pe farfurii. Încă o dată, a încercat să-i imite pe bucătarii de la *GK Ashe,* întinzând şase farfurii, aranjând carnea şi garnitura cu atenţie în centrul fiecărei farfurii. Le-a arătat ajutoarelor sud-africane cum să aşeze cartofii copţi, varza de Bruxelles şi păstârnacul în mod atractiv în jurul cărnii, el păstrând sosul de pesmet şi *jus*-ul la foc mic în timp ce ajutoarele aranjau, apoi turnând sosul cu lingura, ţinând lingura jos, astfel încât să nu cadă nicio picătură pe marginea farfuriei. Ajutoarele aşteptau acum să ia farfuriile şi să le ducă în sala de mese, observând grija cu care lucra Lev.

— Eşti bucătar? a întrebat una dintre ele.

— Nu, a spus Lev.

A început cu următoarele şase farfurii. Mâncarea mirosea bine. Lev a băgat o bucată de pieliţă de curcan în gură. Era crocantă şi suculentă. Îşi privea mâinile aranjând şi turnând cu lingura. Se gândea la mâinile mamei lui, înşirând bucăţi ascuţite şi delicate de tablă pe filamente de cupru, luând frumoasa foarfecă americană nouă, admirând-o în timp ce

lucra…

Acum rezidenţii mâncau plăcinte cu carne şi beau Asti Spumante. *Cracker-ii* fuseseră desfăcuţi şi pălăriile de hârtie puse. Douglas a anunţat că se simte rău şi a trebuit să fie dus de acolo în scaunul lui de către doamna McNaughton, cu un bol de plastic pe genunchi. Doi dintre bătrâni adormiseră în scaunele lor. De la un capăt al mesei venea mirosul de neconfundat de urină, amestecat cu aroma coniacului care fusese turnat peste plăcinte. În timp ce Lev şi Sophie spălau farfuriile şi cratiţele în bucătărie, au auzit cum începe schimbul pentru cadourile din *cracker.*

— Berkeley, a spus Minty imperios, tu n-ai ce face cu trusa aia de cusut. Dă-mi-o mie în schimbul brelocului meu în formă de delfin şi al glumei despre uşii polari.

— Va trebui să găseşti ceva mai bun de-atât.

— Nu pot să găsesc ceva mai bun de-atât. Am avut doar câte un *cracker* fiecare.

— Trebuie să *negociezi,* Araminta. Trebuie să-ţi lauzi marfa, ca într-un *bazar.* Ai uitat care sunt afurisitele de reguli?

— Ştiu că lucrul pe care îl vreţi cu toţii este cutiuţa cu pudră de talc „Woods of Windsor", a declarat Pansy Adeane, dar întâmplător e-a mea şi n-o dau la schimb nici de-a naibii!

— Nu vreau pudra de talc, a spus Berkeley.

— Ce vrei la schimb pentru trusa de cusut, atunci?

— Nimic. Îmi place trusa de cusut.

— Eşti bărbat, a spus Minty. Bărbaţii nu ştiu să coasă. Dar un breloc frumos în formă de delfin…

— Dacă ai fost în Marină ştii să coşi, a spus Berkeley. Ştiam să cos înainte să te naşti tu.

— Sunt dispusă să schimb acest capsator cu Bambi, excepţional de folositor, pentru talcul „Woods of Windsor", a auzit-o Lev pe Ruby făcând oferta.

— Nimeni nu-mi ia talcul, a spus Pansy.

— Gândeşte-te ce poate face un capsator, a spus Ruby.

— Îi poate închide gura lui Minty, pentru început! a spus Berkeley.

A urmat un val de râsete în timp ce Ruby întreba:

— Ai prefera capsatorul cu Bambi pentru trusa de cusut, Berkeley?

— Nu, afurisit să fiu dacă aş prefera. Pot să-mi cos toate buzunarele cu asta.

— Vrei să spui să te faci şi mai zgârciob cu banii decât înainte?

— Mai taci naibii din gură.

— Limbajul, limbajul… a spus doamna McNaughton.

— Îmi pun talcul în buzunar.

— Nu dau afurisitul de set de cusut.

— N-am ce face cu un capsator.

— Ce să faci cu un breloc dacă nu mai ai maşină?

— Gluma cu urşii polari oricum era o porcărie.

„Undeva deasupra curcubeului…”

Au făcut o pauză în ceartă. Sophie se întorsese în cameră, îşi luase chitara şi începuse să cânte.

"...sus de tot…”

Rezidenţii de la Femdale Heights au lăsat deoparte cadourile din *cracker*-i şi au părut să le uite instantaneu.

Au încercat să-şi liniştească tremurăturile şi tuşea, să-şi oprească zgomotele stomacului.

"...Există un tărâm despre care am auzit…”

Doamna McNaughton şi-a strâns mâinile la piept.

"...Odată, într-un cântec de leagăn…”

Lev a venit înapoi în sufragerie şi, stând tăcut cu sticla de Asti, privea cum toţi ochii se întorc către cea care cântă. Vocea lui Sophie era melodioasă, firească. Şi se gândea cum, atunci când te uitai la Sophie, ce vedeai mai întâi era moliciunea ei şi zâmbetul ei de fetiţă cu gropiţe, şi apoi, când ajungeai să o cunoşti, începeai să-i simţi siguranţa.

Când s-a terminat cântecul, Berkeley Brotherton îşi ştergea ochii cu un şerveţel de masă, la fel ca şi Ruby Constad. Au izbucnit în aplauze şi urale pentru Sophie. Apoi Minty s-a ridicat. Obrajii ei erau îmbujoraţi din cauza vinului, mâinile ei cu vene albastre scânteiau de diamantele pe care frumuseţea ei i le adusese acum multă vreme, şi a început să cânte, o voce tremurătoare de soprană:

Într-o seară magică,
Ai putea vedea un străin,
Ai putea vedea un străin
De partea cealaltă a unei camere pline…

Aproape toată lumea părea să ştie acest cântec, şi şi-au unit vocile, legănându-se în ritmul melodiei, dând din mâini, încercând să urmeze şi să păstreze ritmul împreună.

Era deja târziu când Lev şi Sophie au plecat de la Femdale Heights. În timp ce se îndepărtau, Sophie a spus:

— Nu-mi place să mă gândesc la ei, că zac singuri în noapte.

— Da, ştiu, a spus Lev. Dar a ieşit bine. Masa bună.

— Masa *foarte* bună. Toată lumea a fost încântată.

— Lui Douglas i s-a făcut rău.

— Oh, el a mâncat prea mult, asta-i tot. A avut o a doua porţie uriaşă. A spus că a fost cel mai bun sos de pesmet pe care l-a mâncat din 1957.

Lev zâmbea în timp ce mergeau către metrou.

— Ai cântat frumos, a spus el. Şi Ruby, te iubeşte aşa de mult.

— A avut o viaţă grea, a spus Sophie. Soţul ei a părăsit-o pentru altcineva. Pe urmă a murit. Ea avea cam cincizeci de ani. E singură de atunci. De-abia îşi mai vede copiii.

— Nu vin să o viziteze?

— Când şi când. Nişte egoişti. Cam o dată pe an. Ştii că mi-

a dat o sută de lire?

Lev a cuprins-o cu braţul pe Sophie şi a strâns-o lângă el.

— Putem să mergem la cumpărături, a spus el. Cumpărăm rochie frumoasă pentru tine.

— Nuuu, a spus ea. O să-i păstrez. Cu siguranţă. Îi strâng, ca o mică veveriţă.

Când s-au întors la apartamentul lui Sophie, s-au întins şi au adormit. Sophie era întoarsă cu spatele la Lev şi braţul lui stătea de-a lungul coapsei ei.

Seara s-a lăsat în linişte.

Era aproape opt când Lev s-a trezit. S-a uitat la Sophie. I-a trecut prin gând cât de ciudat şi de frumos era că femeile tinere păreau să doarmă fără să scoată niciun sunet.

S-a îmbrăcat şi şi-a aprins o ţigară şi s-a dus în camera de zi, unde s-a aşezat lângă fereastra întunecată. A sunat de pe mobilul său în Belisha Road, dar nu a răspuns nimeni la telefon. S-a întrebat dacă Christy era încă în pat sau era în bar. Şi-a amintit cu un zâmbet că darul lui Christy pentru Frankie – luat împreună cu mâncarea de la Camden Town Sainsburys – era o rochie de balet purpurie cu un corsaj cu paiete şi o tiară cu paiete pentru părul ei.

Lev a fumat o vreme, uitându-se în noapte. Puţine maşini treceau în susul şi-n josul străzii. Beculeţele albastre din copaci se reflectau în fereastra de vizavi. De la barul din colţ venea un sunet slab de râsete. Lev a luat iar mobilul. Facturile sale la telefon erau mari, dar le putea face faţă – deocamdată. A format numărul lui Rudi.

— Prietene, a spus Rudi, salutări de acasă. Lucrurile îmi merg mai prost ca oricând! Dar lasă asta. Ina şi Maya sunt aici. Lora a gătit cocoşul cel ţâfnos al mamei tale, dar a fost cam aţos. Toate lunile alea în care a fugărit găinile l-au epuizat!

— Da?

— Da. Dar nu contează. S-a dus. Ne-am simţit bine. Lora a

primit nişte vin de la un client de-al ei pentru horoscop. Şi a fost al naibii de bun. Vorbeşte cu Maya…

A urmat o pauză lungă, apoi Lev a auzit vocea fiicei lui.

Suna foarte înceată şi departe.

— Tati?

— Da, e tati. Ce faci, floricica mea? îţi place noua ta păpuşă?

— Da, a spus Maya.

— I-ai găsit deja un nume?

— Lili.

— Da? O cheamă Lili?

— Poate să se culce.

— O iubeşti?

— Face pipi în scutecelul ei.

— Aşa-i. Deci va trebui să îi speli scutecelul şi să-i pui unul curat?

— Da. Când vii aici, tati?

— Curând. Va trebui să usuci scutecelul în faţa focului. Dar ai grijă să nu-l arzi. O să te ajute bunica…

— A plecat, s-a auzit vocea Inei. Tot ce întreabă este când te întorci.

— Ştii răspunsul la asta, a spus Lev. Spune-i că mă întorc când o să strâng ceva bani – sau poţi veni tu aici…

— Lev, a spus Ina, este ziua de Crăciun.

— Ştiu că e ziua de Crăciun. Tocmai voiam să-ţi urez…

— Aşa că nu o strica spunându-mi să vin în Anglia. Sunt mult prea bătrână ca să-mi părăsesc ţara. Dacă o vrei pe Maya cu tine, atunci trimite bani şi o sui în autocar. O să mă obişnuiesc să fiu aici singură…

— Mamă…

Lev a ridicat privirea. Sophie stătea în pragul uşii, purtând un capot din tartan. Avea părul ciufulit din cauza somnului.

Ina a continuat:

— Trăiesc în Auror de aproape şaptezeci de ani. Prefer să

mor aici.

— Nu te îngrijora, mamă, a spus Lev, luând pachetul de ţigări şi întinzându-i-l lui Sophie. Nimeni n-o să te ia din Auror. Acum, ai primit cadourile mele?

— Da. Foarfeca. Dar e prea grea.

— E prea grea pentru mâna ta?

— Mult prea grea. Aş avea nevoie de puterea unui bărbat pentru a o folosi.

— Oh, a spus Lev.

Sophie a venit şi s-a aşezat lângă el şi şi-a aprins o ţigară.

— Lev? a spus Ina. Ai auzit ce-am spus? Foarfeca e prea grea. E o risipă de bani preţioşi.

— Nu contează, a spus Lev.

— Nu contează? De ce „nu contează”? Vrei să spui că ai bani să-i arunci pe fereastră acum?

— Nu…

— De la munca într-o bucătărie?

— Nu.

— Ce-ai vrut să spui atunci?

— O să încerc să găsesc altă foarfecă, mai uşoară şi mai mică.

— Nu se merită. Pot să mă descurc cu uneltele pe care le am.

— Dar ai primit şi săpunul. Ăsta ţi-a plăcut?

— Pare scump.

— Nu e prea scump. Dar ţi-a plăcut cum miroase?

— Da.

— Bine, mamă. Ei bine… Crăciun fericit. Maya poartă hanoracul?

— Da. Dar ştii, noaptea plânge. Mă întreabă: „Tati s-a dus în locul ăla în care doarme mami?”

— Nu! a strigat Lev. Urăsc asta! N-o lăsa să creadă asta.

— Copiii cred ce vor ei să creadă. Ce pot să fac eu?

— Explică-i! Spune-i că mă întorc… sigur…

— Când? Cum pot să-i spun asta dacă nu ştiu când?

— De îndată ce am bani suficienţi. Dumnezeule! Fac asta numai pentru ea şi pentru tine – pentru noi toţi. Trebuie să mă ajuţi şi tu un pic.

A urmat o tăcere. Apoi Lev a auzit-o pe mama lui cum plânge. A înjurat încet. Aproape că-i părea rău că a sunat. A acoperit mobilul şi i-a spus lui Sophie:

— Plânge.

Apoi Ina a spus printre lacrimi:

— A fost o idee proastă. Anglia. Am citit un articol în *Informatorul de Baryn* despre crimele de acolo. Devine un loc îngrozitor. Violenţă. Beţie. Droguri. Toată lumea prea grasă. Erai mai bine aici.

— Nu eram mai bine, a spus Lev, cât de blând a putut. Nu aveam *de lucru.* Ai uitat? Te rog, nu mai plânge, mamă. Te rog…

Sophie s-a ridicat şi a început să se plimbe prin cameră. Lev o urmărea, plăcându-i graţia sexy cu care se mişca. Între timp, îşi storcea mintea pentru a găsi ceva de spus care să o aline pe Ina, dar în schimb simţea numai întinderea întunecată care îi despărţea, marele continent al Europei care zăcea între ei.

— Ascultă, a spus cu un oftat, trebuie să închid acum pentru că telefoanele de pe mobil costă foarte mult. Dar te rog, încearcă să vezi lucrurile diferit. Trimit bani…

— Ar fi trebuit să faci ca Rudi: să găseşti un mod de viaţă în Auror.

— Ce mod de viaţă?

— Taximetrist. Mecanic auto. Nu ştiu.

— Nu ştii pentru că nu este *nimic.* Nimic de lucru. Aşa că termină cu toate astea. Acum, îţi spun la revedere, mamă. Da? închid acum.

— Da. Închizi.

— Îţi trimit încă douăzeci de lire săptămâna următoare.

M-ai auzit? îţi trimit douăzeci de lire săptămâna următoare.

— Da, am auzit. La revedere, Lev. Astăzi m-am rugat la Fecioara Maria să-i ceară lui Dumnezeu să te trimită acasă.

Ina a închis.

Lev a rămas nemişcat, cu telefonul în poală. Se simţea de parcă avea o piatră în locul inimii. Şi-a cuprins capul în mâini.

— Spune-mi… a şoptit Sophie.

— Mama. Nu înţelege că mă străduiesc atât pentru ea şi pentru Maya. Tot ce-mi spune e: „Lev, vino acasă, vino acasă.” Dar acasă, de ce? Nimic acolo, Sophie. Lucru nu. Viaţă nu. Doar familia.

Sophie i-a întins ţigara ei pe jumătate fumată şi el a tras lung din ea.

— Azi, a spus el, la Femdale, cu tine şi Ruby şi toată lumea, am fost fericit. Ştii? Atât de fericit. Când le servesc masa bună, foarte fericit. Când tu cânţi, atât de fericit. Asta a fost cel mai bun Crăciun al meu. Şi acum…

— Ştiu, a spus Sophie. Familiile te ucid. De aceea mă văd aşa de rar cu a mea. Dar, hei, ascultă, ziua nu s-a terminat încă. Hai să mergem la bar. Ne luăm câte o plăcintă bună cu carne. Bem ceva. Mergem? Chiar meritătm.

Lev a întins mâna către Sophie. A tras-o spre el şi a rămas nemişcat, cuprinzând-o cu braţele, odihnindu-şi capul pe părul ei roşcat. Îi plăcea la nebunie mirosul ei. Ştia că numai şi mirosul îl poate înnebuni. Se întreba cât de nebun se va lăsa să fie cu timpul.

11
Inundaţia

În dimineaţa dinaintea redeschiderii restaurantului, Sophie a spus:

— Lev, trebuie să te duci acasă astăzi. Am treabă. Treabă?

Ce treabă? Dar nu a protestat, deşi ziua se căsca înaintea lui lungă şi singuratică fără Sophie. Şi-a spus că avea lucruri de care să se ocupe: să-şi cureţe camera, să-i trimită bani Inei. Şi şi-a amintit de Christy, singur în apartament. Poate că el şi Christy vor face o plimbare până la Hampstead Heath şi se vor uita la cei ce înalţă zmeie şi la înotătorii curajoşi care sparg gheaţa în heleşteiele iernatice.

Înainte ca el să plece, Sophie s-a oferit să-l tundă. L-a şamponat şi l-a frecat bine cu un prosop. Apoi l-a aşezat pe Lev la măsuţa ei de toaletă din lemn şi el se putea vedea, într-o oglindă cu trei feţe, veche, puternic luminată, cu prosopul aranjat pe umeri, şi a privit atent cele două profiluri ale lui şi mâinile moi ale lui Sophie, mângâindu-i părul ud.

Îngrămădite în jurul oglinzii erau o colecţie de produse cosmetice şi un suport de bijuterii, în formă de copac, în care erau agăţate lănţişoare şi mărgele. În orice direcţie s-ar fi uitat Lev, îşi vedea propria reflexie înconjurată de aceste obiecte. A stat nemişcat, uitându-se la loţiuni şi la creme. Şi şi-a amintit cum, când trăia Marina, el iubea aceste podoabe parfumate, intime, capriciile modeste ale vieţii ei de femeie: mirosul rujului şi al fondului de ten, singura sticlă de parfum preţioasă, păstrată cu grijă de-a lungul timpului, creionul scurt şi gros cu care îşi desena linia elegantă a sprâncenelor…

Se simţea tentat să vorbească acum despre Marina, să-i reamintească lui Sophie că fusese iubit înainte – de parcă acest lucru l-ar face mai frumos pentru ea, mai vizibil şi mai puternic. Dar ea era absorbită de tuns. Îi sucea capul într-o parte şi în alta. Îi tot spunea să nu se mişte. Era tandră cu el, dar o parte din ea, simţea el, îl părăsise deja. Apartamentul era acum liniştit şi tăcut.

Marina a devenit însoţitoarea lui Lev în această tăcere. Părea că a trecut multă vreme de când ea nu mai fusese

acolo cu el, dar acum era…

Ea şi Lev călătoreau cu un autobuz, mergeau din Auror către Baryn în mijlocul iernii şi, pe drum, a început să sosească bebeluşul lor. Mica Maya. Bătea din pumni şi din picioare în interiorul Marinei, pentru a arunca afară fluidul în care înotase, şi deodată podeaua autobuzului s-a umplut de apă şi când şoferul a văzut asta, a început să înjure şi a derapat de-a curmezişul drumului îngheţat.

Autobuzul s-a oprit patinând. O altă pasageră a acoperit-o pe Marina cu şalul ei de lână. Alte femei s-au strâns lângă ea. Bărbaţii se uitau îngroziţi, de la distanţă.

Lev i-a spus şoferului să meargă direct la spitalul din Baryn. Aşa că şoferul a lăsat autobuzul să meargă înainte, ignorând staţiile de oprire, lăsând oamenii să aştepte în lapoviţă, dând din mâini inutil. Contracţiile Marinei veneau la fiecare trei sau patru minute. Lev a îngenuncheat lângă ea şi i-a luat mâna. Când a revenit durerea, ea n-a strigat, dar l-a strâns mai tare de mână pe Lev şi unghiile ei i s-au înfipt în palmă.

Drumul părea lung şi cenuşiu şi nemilos. Una dintre femei, o băbuţă cu un chip ridat şi suferind, i-a şoptit lui Lev: „Tovarăşe, s-ar putea să fie nevoie să fii erou şi să-ţi aduci pe lume propriul copil. Ai vodcă pentru sterilizare?”

Vodcă pentru sterilizare.

Fraza intrase mai târziu în vocabularul de glume între Lev şi Rudi. Când micile frustrări ale vieţii îi doborau, Rudi spunea: „La naiba, Lev. Avem nevoie de vodcă pentru sterilizare.”

Lev a zâmbit amintindu-şi de asta şi Sophie a întrebat:

— De ce zâmbeşti?

— Aşa. Doar mă gândeam la Rudi.

Ea a continuat cu tăiatul şi pieptănatul. Lev se uita la şuviţele de păr cenuşiu de pe podea, lângă scaunul său. S-a întors la autobuz şi la peisajul fără umbre care trecea pe

lângă fereastră şi la bătrâna care îi sumetea mânecile şi îi turna vodcă pe mâini şi pe braţe. Şi şi-a amintit că, în loc să se simtă alarmat sau să-i fie frică, începuse să se simtă incitat de ideea de a-şi aduce pe lume copilul pe drumul spre Baryn. Începuse, chiar, să spere că autobuzul n-o să ajungă la timp la spital. Se imagina ca fiind un erou, se pregătea pentru ceea ce putea fi cea mai bună…

— OK? a spus Sophie. Cred că am terminat. Acum nu mai arăţi ca din anii ’70.

Lev s-a uitat la chipul său, lipsit acum de părul lung, şi se gândea că niciodată nu îi apăruse aşa cum îi apărea acum. A ridicat o mână şi şi-a atins gâtul: era neaşteptat de neted şi de rece. Şi-a tras prosopul jos de pe umeri şi l-a ţinut într-un ghem ciudat în poală.

— E OK? a spus din nou Sophie.

— Da, a spus el. E bine. Mulţumesc.

Sophie i-a luat prosopul din mâini.

— E puţin cam scurt, dar peste o săptămână o să arate grozav.

L-a sărutat uşor pe gură. El s-a ridicat, şi-a scuturat părul de pe genunchi şi s-a dus în dormitor, unde a început să-şi împacheteze lucrurile. S-a uitat pe fereastra dormitorului în Rossvale Road, care, ca şi peisajul de pe drumul către Baryn, părea a fi fără umbre. A privit o femeie tânără care împingea un cărucior cu un bebeluş. Un câine mic o urma. Lev a oftat în timp ce-şi împăturea cămaşa în carouri.

În ciuda tuturor pregătirilor dramatice, până la urmă nu trebuise să devină erou în povestea naşterii Mayei. Autobuzul a ajuns la spitalul din Baryn la timp, pasagerii au scos urale de bucurie, băbuţa a depus un sărut zgomotos pe obrazul Marinei şi şoferul şi-a şters fruntea, grasă de sudoare. Infirmierii au ieşit alergând din spital cu un pat pe rotile şi Marina a fost dusă înăuntru.

Tot ce a putut face Lev atunci a fost să o urmeze, conştient

de aburii de vodcă emanaţi încă de corpul său.

Holul spitalului era vopsit în verde. Lev fugea în spatele patului, încercând să-şi ţină o mână pe el. Dar apoi un set de uşi batante i s-au ivit în faţă, blocându-i drumul. Uşile au înghiţit patul cu Marina cu tot, şi un doctor în halat alb, care a apărut de nicăieri, i-a dat instrucţiuni lui Lev să aştepte pe un scaun de lemn de tipul celor de la Oficiul Lucrărilor Publice.

Lev s-a aşezat. Îşi auzea respiraţia sacadată. Era singur în sala de aşteptare, şi a rămas multă vreme pe scaunul de lemn. O scrumieră de tablă s-a umplut cu mucurile ţigărilor lui. Vodca i se evaporase de pe piele.

Apoi, în sfârşit, a venit o asistentă care ţinea o grămăjoară strâns înfăşurată.

— Fată, a spus ea tăios. A ta acum.

Lev stătea cu Christy, bând ceai. Fumau şi tuşeau într-un fel la unison. S-a uitat la Christy şi a văzut că eczema i se mai retrăsese, că prinsese ceva culoare pe faţa slabă.

— Probabil că datorită somnului, a comentat Christy. Am dormit treizeci şi nouă de ore, atât cât să fiu în siguranţă, să nu am parte de vreun *clinchet de pahar* în ziua de Crăciun. Ştii? Am auzit telefonul sunând de câteva ori. M-am ridicat să merg la baie. Am băut un pahar de lapte. Pastilele alea mi-au dat şi nişte vise grozave, să ştii. Am fost vesel ca un căţeluş.

— Da?

— Da. Ştii că părul tău e al naibii de scurt, amice. E aşa dinadins?

— Sophie a zis că arătam ca o persoană din 1970.

— Cred că ţi se potrivea mai bine lung, dar nu contează. Să continui cu visul meu: eram la Silverstrand, în Suffolk, unde eu şi cu Angela am dus-o pe Frankie o dată sau de două ori. E minunată marea acolo. Plaja frumoasă şi curată. Am plutit de-a lungul ţărmului, uşor ca vântul, cu toate grijile duse.

Valurile veneau şi se spărgeau pe mal, şi soarele aşeza o scânteie pe spumă şi am văzut toată frumuseţea în asta, în fiecare picătură.

— E un vis frumos, Christy…

— Păi da, este. A fost. Şi când în sfârşit mă trezesc, când a trecut efectul pastilelor, mă simt deodată optimist, şi mă gândesc, poate, cu Sophie ca, adică, însoţitoare, am putea reuşi să ieşim într-o zi cu Frankie – fără Angela care să mă spioneze. Ce spui, amice? Într-o duminică. Am putea merge cu toţii la Zoo.

Lev şi-a stins ţigara.

— Sau am putea merge în locul ăla din visul tău, a spus. La Silverstrand. De ce nu acolo?

Christy s-a holbat la Lev. Ochii lui au început clipitul acela familiar, nervos.

— Nu ştiu… a spus. În vis era frumos, dar a trecut ceva vreme de când n-am mai fost…

— Să ne plimbăm pe lângă valuri, a spus Lev. Sau să alergăm.

— Să alergăm?

— Da. Pe nisip.

— Uşurel, amice. Nu sunt sigur că sunt în stare să alerg! Aş putea sfârşi cu faţa în jos pe-un pietroi. Apoi pescăruşii ar începe să se rotească pe acolo.

În timp ce Christy începea să râdă şi râsul se transforma în tuse, a sunat telefonul lui Lev şi el s-a dus cu telefonul în camera lui pentru că se gândea că ar putea fi Sophie, chemându-l înapoi la ea, dar era GK Ashe.

— Sanitarule, a spus GK, cum ai petrecut Crăciunul?

— Bine, a spus Lev. Mulţumesc, Chef.

— OK. Mă bucur. Acum ascultă. Avem o criză. Tony a plecat.

— Da?

— La naiba cu el. Nu m-a anunţat la timp şi ne-a

abandonat în *merde,* pentru că suntem plini de Anul Nou, absolut plini. Aşa că uite ce fac. O s-o pun pe Sophie ca al doilea bucătar. Merită o şansă pentru că este devotată şi priveşte şi învaţă, deci cred că o să se descurce. Da?

— Bine, Chef.

— Şi vreau să preiei tu prepararea zarzavaturilor. Nu e greu. Nu e vreo ştiinţă aparte, ai nevoie doar de atenţie. Eşti în stare?

Lev s-a aşezat pe patul lui îngust şi s-a uitat la magazin şi la vânzătorul de modă veche care încă zăcea întins în spatele tejghelei sale.

— O s-o fac, Chef, a spus el.

— Bine. Bravo. Dacă o dăm puţin cu bâta-n baltă mâine-seară, nu-i o catastrofă aşa de mare, pentru că n-avem prea mulţi clienţi, dar pentru Anul Nou trebuie să fim puşi la punct. Du-te şi cumpără-ţi nişte cuţite bune. Du-te la cei care oferă servicii de catering în Swiss Cottage. Ţi le decontez. Şi cumpără nişte marfă: salată, andive, cartofi, morcovi, orice găseşti, şi începe să exersezi, OK? încearcă să îţi grăbeşti ritmul de tăiere. Aminteşte-ţi, corpul cuţitului este ceea ce mişti, nu vârful. Şi ai grijă să nu te răneşti la degete sau la mână. Nu vreau să văd sânge în graten.

— Da, Chef.

— Şi nu-ţi face probleme cu spălatul vaselor. O să găsesc un alt sanitar. Sanitarii nu sunt greu de găsit. Vă acord, ţie şi lui Sophie, o săptămână de probă. Dacă săptămâna decurge bine, vă măresc salariile. Şapte lire pe oră. Dacă iese prost, te întorci la chiuvete. Mă înţelegi, Lev?

— Da, Chef.

— Bine. Deci depinde de tine. Totul depinde de tine acum.

Apelul s-a încheiat şi Lev a rămas nemişcat o vreme, uitându-se la mobil. Apoi s-a întors la Christy, care strângea ceştile de ceai.

— Christy, a spus el, mă duc la cumpărături acum. Gătesc

o tocană de legume pentru cină.

— Da? a spus Christy. Păi nu mă lăsa să te opresc eu, amice. E o schimbare bună de la lapte cu plăcinte.

Salată mică: taie tulpina, separă și spală frunzele, usucă-le, lasă-le pregătite pentru bucătari în strecurătoare, acoperite cu un șervet curat umed.

Carote: taie capetele, lăsând jumătate de inch de capăt verde curat, curăță-i și spală-i, lasă-i pregătiți.

Spanac: curăță, înmoaie-l la foc mic, dacă ți se cere, lasă-i pe bucătari să-l scurgă și să-l condimenteze.

Rucola: curăță și spală, lasă în strecurătoare.

Fasole: rupe capetele, dă deoparte boabele prea mari (oala de supă), spală, lasă pentru bucătari.

Dovlecei: curăță, spală și scurge, taie felii sau baghete, după cum e nevoie.

Roșii: opărește și curăță pielița. Scoate semințele înainte de a le tăia…

Sophie îi scrisese și îi prinsese lui Lev ceea ce ea numea „Planul vegetal", și acum el era aplecat asupra noului său punct de lucru, tăind, curățând, decojind, separând, feliind.

— Stai cu urechile ciulite, îi spusese GK, dacă am nevoie de spanac, o să strig, la fel or să facă și Pierre și Sophie. Dacă avem nevoie de baghete de morcovi sau fenicul tăiat, strigăm. Și atunci o să avem nevoie de ele repede. Ai înțeles?

— Am înțeles, Chef.

— Păstrează-ți tăietoarele curate. Nu vreau să văd o sămânță de dovlecel pe andivele mele. Și dacă te tai la deget, spală-te, usucă-l, pansează-l repede și continuă. Leucoplast și tot ce-ți trebuie găsești aici, deasupra capului tău. Să-ți acoperi mereu degetul ca să nu curgă sânge.

Bandana lui Lev fusese înlocuită de o bonetă de bumbac, la fel ca cele pe care le purtau bucătarii. Îi venea cochet peste

părul tuns.

Acum, pentru a nu ştiu câta oară, Lev a aruncat o privire spre băiatul subţire, de şaptesprezece ani, care îl înlocuise pe post de sanitar în vechiul său regat al chiuvetelor. Acest băiat purta acum bandana. Lui Lev îi părea un ucenic de pirat, nervos din cauza mării vaste, de culoarea inoxului, care îl înconjura. Zulufi din părul lui şaten scăpau afară din bandană şi i se lipeau de gât, uzi de la abur. Îl chema Vitas şi era din ţara lui Lev. Lev se simţea protector faţă de el, dar nu avea timp să-i ofere. Cererile bucătarilor veneau repede şi erau din ce în ce mai multe. Făcându-şi drum prin pieliţele şi seminţele unor roşii pentru un sos gros de legume pasate, era conştient că Pierre avea nevoie de spanac, şi GK, care modela crochete de dovlecei, striga la el că a rămas fără frunze de mentă. Lev a lăsat roşiile care alunecau într-o masă sângeroasă către capătul îndepărtat al zonei lui de tăiat, a luat o legătură de mentă din răcitor, a spălat-o şi a început să-i rupă frunzele şi să le arunce într-o strecurătoare.

— Lev! a strigat Pierre. Spanac! Ţii în loc masa numărul şase.

— Vine, Pierre…

Frunzele de mentă se lipeau de mâinile lui Lev. Şi-a dat seama că ar fi trebuit să rupă mai întâi frunzele şi apoi să le spele. A văzut cum sucul de la roşii începe să se scurgă în josul părţii din faţă a mesei de lucru. Şi-a şters mâinile, a dat drumul la apă în chiuveta lui, a aruncat acolo spanacul, apoi s-a întors la mentă, închizând cu cotul robinetul de apă rece. A ridicat privirea spre GK şi a văzut că acesta face o pauză în propria sa muncă pentru a se uita la el, şi ştia deja semnificaţia acestei priviri electrizante. Nu era nevoie de cuvinte.

S-a gândit la cele şapte lire pe oră promise. Cu asta, ar putea să crească suma pe care i-o trimitea Inei cam cu zece

lire pe săptămână. Şi apoi, în loc să tot bombăne despre întoarcerea lui, ea ar putea cel puţin să înceapă să fie mândră de ce încerca el să facă…

— Aşa că salvează situaţia, şi-a dat singur instrucţiuni, imitând una dintre comenzile categorice ale lui GK. Stai calm, aşa cum ai fost calm la Femdale Heights, şi salveaz-o.

A aranjat strecurătoarea pentru spanac. Cu degetul mare şi cu cel arătător continua să tragă de frunzele de mentă. A dus calm menta la GK, s-a întors calm înapoi, a îngrămădit spanacul spălat, presându-l, adăugând mai mult. Pierre stătea şi îl privea, furios că era ţinut în loc, aruncându-şi un şervet pe umăr.

— OK, Lev? Haide! Am nevoie de spanac…

L-a văzut pe Vitas întorcându-se şi uitându-se la el. Privirea băiatului era îngrozită. Sophie rămânea cu spatele întors. Punea în farfurii medalioane de miel, fiecare cu o lingură de pastă de ceapă.

Lev îşi simţea mâinile înţepenite în apa rece. GK era din nou aplecat asupra crochetelor sale de dovlecei. Lev se ruga să-i poată duce spanacul lui Pierre înainte ca GK să se uite iar la el.

Terminase. Pierre i-a smuls strecurătoarea, a aruncat o mână de frunze într-o tigaie care aştepta.

— Lev, a strigat Sophie, o să am nevoie de roşii cam în două minute şi jumătate.

— Da, a spus el calm. Vin roşiile.

A smuls un prosop de hârtie şi a şters sucul de roşii scurs, apoi s-a întors la tăiat. Seminţele de roşii erau încăpăţânate, gelatinoase, şi se agăţau de carnea roşiei. Trebuia să le scobească acum cu degetele. Treaba era aproape terminată când a văzut o frunză de spanac aterizând în bolul cu roşii. „Gătitul”, îi spusese odată GK, „este cel puţin optzeci la sută despre separare şi amestecare. Bucătarul se adresează aproape mereu unuia sau altuia dintre aceste procese. Un

patron de restaurant pe care îl ştiam în Franţa folosea termenul de *divorce* şi *amour…"*

Şi acum Lev avea această frunză verde de spanac înamorată zăcând pe carnea de roşie ispititoare. A zâmbit în timp ce o culegea şi îi refuza o a doua viaţă în oala de supă. A terminat de tăiat roşiile şi i-a dus bolul lui Sophie. A văzut că pielea feţei ei era roz şi umedă sub boneta moale şi vârful limbii îi mângâia inocent buza de sus în timp ce întindea cu grijă câte o suliţă de sparanghel pe fiecare medalion. Dorinţa bruscă pe care a simţit-o pentru ea l-a ameţit. Ea s-a uitat critic în bolul cu roşii. Apoi i-a zâmbit şi a spus:

— OK. E bine.

Zâmbetul l-a făcut să înnebunească de dorinţa de a o atinge – doar să o mângâie puţin pe obraz sau, şi mai bine, să-şi treacă mâna peste contururile dulci ale fundului ei – dar făcuseră o înţelegere, ea îl făcuse să promită că relaţia lor nu trebuie dezvăluită angajaţilor de la *GK Ashe. A* spus că ar dispărea sentimentul de echipă al tuturor. A spus că asta l-ar enerva pe GK.

Aşa că a plecat de lângă ea şi s-a întors la masa lui. A simţit că ordinea începe să se întoarcă aici. Lângă el, răcitorul de legume zumzăia în aerul puternic aromat şi umed. A dus bolul de roşii gol la Vitas, care freca o tigaie de prăjit. A văzut că picioarele lui Vitas sunt ude, pantalonii lui fleaşcă. A luat mopul şi găleata şi i le-a dat repede băiatului.

— Şterge acum, a spus repede, înainte ca Chef să vadă.

Era o noapte de *crostini.*

Când erau instalaţi cu berile în faţă şi mâncarea fierbinte, care mirosea a ulei, GK a zis:

— N-a fost rău, ţinând cont de împrejurări. Bravo pentru toată lumea.

— Chef, a spus Lev, mâine o să fiu mai rapid.

— Te-ai descurcat bine. Important este că nu te-ai panicat. Am observat că *nu te-ai panicat,* şi mi-a plăcut asta. Dar

mâine vino mai devreme, Lev, pregăteşte mai multe înainte să înceapă servirea.

— O să vin, Chef.

— Sophie s-a descurcat foarte bine, a spus Pierre.

GK s-a întors spre Sophie şi i-a ciufulit buclele. Lev a văzut-o că roşeşte.

— Sunt de acord, a spus GK.

— Masa şapte a comentat foarte favorabil despre medalioane, păpuşă, a spus Damian, luând o duşcă zdravănă din bere.

— Cred că le-am lăsat o jumătate de minut prea mult, a spus Sophie.

— Ei bine, a spus GK, învaţă din asta. Le facem iar mâine. Le facem perfect mâine pentru Anul Nou.

— S-a descurcat bine, totuşi, a insistat Pierre. Prima seară ca bucătar-şef adjunct. Nu-i aşa, Chef?

— Da, a spus GK, am spus deja.

S-a întors de la Sophie şi a aruncat o privire furioasă la Vitas, după ce se uitase prin bucătărie, unde tigăi, ustensile şi farfurii nespălate stăteau încă în teancuri. Lev s-a uitat la Vitas, care sorbea din berea lui şi nu părea conştient de privirea lui GK. Lev a observat că ochii băiatului erau roşii de oboseală şi că părul îi atârna fără vlagă în jurul feţei lui palide şi serioase.

— Dar tu, Sanitarule? a spus GK. Ai scăpat puţin lucrurile de sub control, nu?

Vitas se uita în gol.

— Pentru că este mizerie aici. Nu-i aşa? Şi asta a fost o seară uşoară. Ce nu a mers bine?

— Sunt obosit, a spus Vitas.

Damian a făcut o grimasă.

— Băiete, a spus el, nu ţi-am zis? „Obosit” nu e un cuvânt pe care să-l folosim în bucătăria asta. Trăim cu el, dar nu vorbim despre el. Continuăm doar.

GK a dat din cap în semn de acord. I-a spus lui Vitas:

— Bucătăria trebuie să fie curată înainte să pleci, da? înţelegi, Sanitarule?

— Vin aici dimineaţă…

— Nu, a spus GK, nu vii aici în nicio dimineaţă. Dimineaţa aprovizionăm frigiderele şi răcitoarele. Waldo este aici, face deserturi. Eu m-aş putea pregăti. Şi nimeni dintre noi nu pune *piciorul* într-o bucătărie murdară, da?

Vitas a clipit. I-a spus lui Lev în limba lor:

— Chef nu înţelege că trebuie să dorm acum.

— Ce spune? l-a întrebat Damian pe Lev.

— Spune că este foarte obosit, dar că o va face. O să-l ajut eu.

— OK, dar nu trebuie să îl ajuţi tu. Tu te ocupi de prepararea zarzavaturilor acum.

— Ştiu, a spus Lev. Dar în seara asta îl ajut.

Lev a văzut că Sophie se uită la el. Privirea era amuzată, sexy şi tandră. I-a întors şi el o urmă de zâmbet. Apoi şi-a terminat berea şi s-a ridicat.

— Vino, Vitas, a spus. Într-o oră o să poţi merge acasă.

Acum locul era gol, în afară de Lev şi de Vitas. Lev o observase pe Sophie cum se îndepărtase în noapte cu bicicleta ei, cu fularul legat în jurul capului. Apoi şi-a reluat vechiul loc la chiuvete, dându-i lui Vitas sarcina de a curăţa aragazurile şi cuptoarele şi de a şterge pe jos. Cu colţul ochiului îl vedea pe Vitas mişcându-se foarte încet, aproape ca în vis, părând că nu-şi dă seama ce necesită munca lui, uitându-se în gol la zonele de grăsime, apoi trecând cu o cârpă inutil peste ele, cu buretele de sârmă uitat în mâna cealaltă.

Lev a terminat tigăile, a pus maşina de spălat vasele pe ciclul final, a lustruit chiuvetele, a aruncat şervetele ude în coşul de rufe şi a atârnat unele noi pe cârlige. S-a uitat

aproape cu drag la locul unde domnise pentru un timp care i se păruse ca o viaţă, apoi s-a uitat la ceas. Era 12.55. Ştia unde urma să se ducă…

Vitas se apleca peste mop. Şi acum Lev a văzut că pe faţă i se scurgeau lacrimi. Deşi Lev dorea să plece, ştia că nu putea să îl părăsească pe Vitas. S-a apropiat de el şi i-a luat mopul din mâini.

— Ai nevoie doar de nişte somn, nu-i aşa? a spus.

— Nu pot să fac munca asta… s-a smiorcăit Vitas.

— Nu?

— Mi-e dor de câinele meu.

— Ţi-e dor de câinele tău?

— Câinele meu, Edik. Mă gândesc la Edik, care mă aşteaptă, la uşa mamei mele. Am vrut să îl aduc pe Edik în Anglia, dar nu am avut voie. Au spus că ar putea să fie turbat. Dar nu e. E cel mai bun câine…

Un val de lacrimi l-a copleşit pe Vitas. Lev i-a întins o cârpă de vase udă, apoi s-a aşezat pe taburetul unde stătea deseori GK, seara târziu, să-şi planifice meniurile.

— Edik este câinele unei singure persoane şi persoana aia sunt eu.

Lev a rămas tăcut în timp ce Vitas a continuat să plângă, apoi s-a ridicat şi s-a dus în zona de bar a lui Damian. A luat un pahar şi a turnat o vodcă dublă. I l-a adus lui Vitas.

— Bea, a spus.

Vitas a înghiţit vodca. Plânsul i-a încetat în sfârşit. Şi-a şters ochii cu cârpa de vase.

— Cum rezişti aici? a spus el. În locul ăsta nenorocit…

— Muncesc, a spus Lev.

Vitas s-a uitat cu o privire disperată prin bucătărie, care încă nu era curată.

— Urăsc asta, a spus el. Şi îl urăsc pe Chef.

Lev a ridicat din umeri.

— Încearcă să nu îl urăşti, a spus.

— De ce? Omul ăsta e oribil. E nepoliticos. Îl *urăsc.* E un ticălos arogant. Cum îmi spune *Sanitarul.* Eu nu sunt niciun nenorocit de sanitar.

— Ştiu. Dar ignoră asta, Vitas. Rămâi cu GK şi poate că o să ai un viitor în Anglia.

— Nu vreau un viitor în Anglia. Urăsc Anglia. Este la fel ca groapa aia de rahat care e Jor, doar că sunt mai mulţi musulmani şi mai mulţi negri. Vreau să mă întorc în satul meu, la Edik.

Lev s-a uitat la băiat, amintindu-şi cum tinereţea extremă este aproape mereu atinsă de o melancolie extremă.

— Unde stai? l-a întrebat Lev.

— Într-o cămăruţă. Hackmey Wick. Şi e plin acolo de drojdia imigranţilor.

Lev a ignorat asta. A spus:

— Ştii să ajungi acasă?

— Mda. Cu autobuzul de noapte.

— Bine. Atunci du-te acasă, Vitas. Termin eu aici.

Vitas a rămas tăcut. Acum părea uşor timid. Şi-a dat la o parte din ochi o şuviţă umedă de păr. Şi-a suflat nasul într-un prosop de hârtie.

— De unde eşti? a întrebat el după o vreme.

— Auror, a spus Lev. Un sătuc mic, ca şi al tău. Mai sus de Baryn.

— Locul ăla unde vor să construiască barajul?

— Ce?

— Am auzit că au de gând să construiască un baraj – pe râul Baryn.

— Unde ai auzit asta?

— Nu ştiu. Undeva. Poate că era în alt loc.

Lev a rămas nemişcat. S-a gândit la râul Baryn şi cum curgea de pe dealurile odată împădurite de deasupra satului şi trecea prin păşunile din spatele grădinii Inei. Se gândea la faptul că ăsta era singurul râu care curgea prin Baryn.

— Cred că dacă aveau de gând să construiască un baraj lângă Auror aş fi aflat, a spus el.

— Poate, a spus Vitas.

— Pe vremuri, a spus Lev încet, aş fi aflat cu siguranţă, pentru că soţia mea lucra la Biroul Procurorului în clădirea Lucrărilor Publice din Baryn. Dar soţia mea a murit.

— Soţia ta a murit?

— Da. Deci, vezi tu, Vitas, nu eşti singurul care e trist.

După ce a plecat Vitas, Lev s-a aşezat în bucătărie şi din nou a încălcat una dintre regulile fundamentale ale lui GK şi a fumat o ţigară. Imagini din Auror i-au năvălit în minte. A văzut zdrenţele legănându-se în copacii de deasupra mormântului tatălui său. A văzut caprele Inei, strânse una într-alta în ţarc. Şi a auzit liniştea satului său, acea dulce linişte a nopţii, niciodată ruptă de spiritele către care obişnuia să se adreseze Ştefan în rugăciunile sale ciudate, ci doar de strigătul bufniţelor.

Şi-a scos telefonul şi a format numărul lui Rudi. I-a răspuns Lora, cu o voce somnoroasă.

— Lev, Rudi e plecat, a spus ea, duce acasă nişte oameni din Baryn.

— Ce face Tchevi? a întrebat Lev.

— Tot nervos. Dar în sfârşit are curele noi. De undeva din Ruhr. O să le pună luni.

— Bine, a spus Lev.

A urmat un moment de pauză şi Lev a auzit-o pe Lora căscând.

— Îmi pare rău că sun atât de târziu, a spus el, dar am auzit un zvon în seara asta, despre un baraj care s-ar construi mai sus de Baryn. „Mai sus de Baryn” trebuie să însemne pe bucăţica noastră de râu.

— Un baraj? a spus Lora. Noi n-am auzit nimic despre vreun baraj.

— E un băiat care lucrează aici la bucătărie, dintr-un sat de lângă Jor. El mi-a spus.

— Poate fac un baraj la nord de Jor?

— Nu. A spus Baryn. Deci trebuie să aflăm, Lora. Poţi să te duci şi să vorbeşti cu procurorul Rivas?

— Ştii că nu-mi place tipul, Lev.

— Ştiu. Dar oamenii din biroul lui Rivas ar trebui să ştie.

— Ar putea să ştie, dar asta nu înseamnă că ne şi spun.

— Asta ar trebui să fie noua eră a adevărului.

— Sigur. Dar vechile atitudini sunt greu de schimbat. De unde să ştim dacă să credem ce ne spun?

— Ei bine, un baraj deasupra oraşului Baryn ar şterge de pe faţa pământului satul Auror. Despre asta ar trebui să fie nevoiţi să-ţi spună.

— Să şteargă Auror de pe faţa pământului? Casele noastre?

— Da. Dacă faci baraj pe un râu, râul se umflă în spatele barajului. Auror ar fi sub ape.

— Nu pot face asta, Lev…

Lev şi-a aprins altă ţigară. S-a uitat la mizeria lăsată neatinsă de Vitas. A spus obosit:

— Probabil că nu. Poate că băiatul a zis asta ca să mă sperie. Nu ştiu, Lora. Dar află, da? Dacă nu vrei să-l vezi pe Rivas, spune-i lui Rudi să se ducă el.

— Oh, Doamne, acum mi-e mie teamă, Lev. Şi dacă e adevărat? Dacă ne pierdem satul?

— Presupun că ar trebui să ofere compensaţie.

— Compensaţie? La ce-ar folosi asta? Unde ne-am duce?

— Nu ştiu, Lora. Va trebui să vedem. Spune-i lui Rudi că o să sun iar peste câteva zile. Încearcă să obţii o programare la Rivas.

— Ce-ar face Ina, Lev?

— Nu ştiu:

— N-ar supravieţui la aşa ceva.

— Va trebui să supravieţuiască.

— Toţi oamenii bătrâni. Imaginează-ţi. Să părăsească Auror ar însemna sfârşitul lumii lor.

La asta se gândea şi el în timp ce termina munca lăsată de Vitas: mama lui desfăcându-şi şopronul pentru făcut bijuterii, împachetându-şi lucrurile, luând preşul zdrenţuit de pe podeaua camerei ei… vizitând mormântul lui Ştefan pentru ultima oară, adunând o grămăjoară de margarete sălbatice şi punându-le acolo, pe piatra aspră sub care zace el… măturând colţurile casei goale… sacrificându-şi caprele…

Dă, Doamne, să nu se întâmple.

Lev îşi putea imagina chipul mamei lui, aproape de icoana luminată de lumânare, aproape de fotografia Marinei, şoptind către Dumnezeul-Care-Fusese-Adormit în ţara ei în timpul întregii sale vieţi, dar al cărui tablou părinţii ei îl ţinuseră în siguranţă, ascuns într-un dulap întunecos, crezând cu încăpăţânare că, într-o zi, I s-ar permite să se întoarcă, spunându-le cu încăpăţânare copiilor lor că, în secret, ar trebui să se roage, că acest Dumnezeu-Care-Adormise a văzut totuşi tot ce s-a întâmplat pe pământ.

Cum poate un Dumnezeu care doarme într-un dulap întunecos să vadă tot ce se întâmplă pe pământ?

Mama lui îşi punea mereu întrebarea asta. Îi spusese lui Lev că, atunci când era copil, uneori obişnuia să dezvelească icoana şi să o pună pe un raft, astfel încât o rază de lumină să cadă pe suprafaţa ei aurie, şi se uita la picioarele grăsune ale copilului Hristos şi se gândea: în timp, aceste picioare grăsune vor creşte, şi cel ce doarme în dulap va fi un bărbat. Şi ideea unui bărbat care doarme în dulapul lor o încânta. Obişnuia să asculte, ca să vadă dacă nu îl poate auzi respirând. Dar el nu a scos niciodată nici măcar un sunet.

.. Şi totuşi", spusese ea odată, „într-un fel aveam dreptate. Dumnezeu dormea, dar apoi s-a trezit la începutul anilor

1990. Şi-a reluat puterea. Şi atunci era deja mare. A ştiut cum să-i aducă pe oameni înapoi la El."

Veştile despre Auror îi îndepărtaseră dorinţa.

Simţind că îl doare tot trupul, Lev era în autobuzul de noapte, îndreptându-se amărât către Tufnell Park. Dar în timp ce autobuzul se clătina pe Kentish Town Road, i-a sunat telefonul şi era Sophie.

— Lev… a spus ea, şi în această singură silabă a numelui său Lev a auzit mica gâtuire irezistibilă din vocea ei.

— Sophie…

— Să-ţi spun unde sunt? a spus ea. Sunt în pat, şi am pus cearşafuri noi, şi sunt de satin, şi mă înnebunesc cu totul. Aşa că sperам că eşti în drum spre…

Lev a zâmbit. Şi-a strâns telefonul la ureche.

— Sophie, a spus el, vreau să te aud că îmi spui ceva. Apoi vin.

— Apoi vii? Bine. Ce să-ţi spun?

— Vreau să-mi spui că mă iubeşti.

A auzit-o cum râde. Apoi a spus:

— Eşti atât de drăguţ. Bărbaţii sunt aşa nişte băieţei, serios. Dar, da, o s-o spun: „Suntem amândoi bucătari acum, şi te iubesc." N-ai *ajuns* încă?

12
O vizită la Muzeul Maritim

Odată cu venirea Anului Nou, a sosit şi vremea caldă, neaşteptată şi consolatoare, de parcă se întorcea deja primăvara. Lev a remarcat că se auzeau păsările cântând în copacii goi din faţa apartamentului lui Sophie.

— Sunt amăgite, a spus Sophie veselă. Vor începe să-şi construiască iar cuiburi şi apoi va veni zăpada.

Era fericită. „Fericită-nebună", spunea ea. I-a făcut fotografii lui Lev pregătind micul dejun, stând în cadă, întins

gol în patul ei. Şi în nopţile lor parfumate ea era la fel de neruşinată ca şi prostituatele din Baryn pe care Lev şi Rudi obişnuiau să le viziteze cu multă vreme în urmă. Ea declarase că a face dragoste cum făceau ei era un război – cu două tabere câştigătoare.

Lev ştia că succesul ei la *GK Ashe* juca un rol în starea ei sufletească. Săptămâna de probă trecuse lin. Sophie era bucătar-şef secund acum, câştigând şaptesprezece lire pe oră. Deja, îi spusese lui Lev, se putea imagina deschizându-şi propriul ei restaurant într-o zi.

— Şi asta, a spus ea, ar fi cea mai minunată viaţă la care mă pot gândi. Să fiu propriul meu şef. Să-mi creez propriile mele meniuri. Undeva mai puţin elitist decât

GK Ashe. Mai aglomerat, mai puţin scump: mâncare pentru oameni care vor să mănânce bine şi să se simtă bine şi să nu fie nevoiţi să facă împrumut la bancă pentru asta.

— Unde o să fie? a întrebat-o Lev.

— Nu ştiu. Undeva în nordul Londrei, cred. Presupun că acum fiecare al doilea magazin se transformă într-un loc unde se mănâncă. Băncile se transformă în pizzerii. Am văzut un salon de pompe funebre care s-a transformat într-un snack-bar cu gustări spaniole. Ce locuri au mai rămas?

Stăteau întinşi în întuneric, împărtăşindu-şi visurile. Lev a spus că acum ambiţia lui era să înveţe să fie şi el bucătar. A spus că îşi petrecuse patruzeci şi doi de ani din viaţă fără să se gândească la mâncare. Acum se gândea la ea ore în şir. Tot timpul cât se ocupa cu pregătirea legumelor, îi urmărea cu atenţie pe GK, pe Sophie şi pe Pierre. Îşi lua notiţe într-un carneţel pe care-l ţinea în buzunarul halatului său.

Odată cu venirea vremii frumoase, Christy Slane a început să se gândească la ziua pe care voia să o petreacă împreună cu Frankie. A spus că începea să fie de acord cu ideea de a merge la Silverstrand.

— Singurul lucru pe care îl avem de făcut, i-a spus lui Lev,

este să fiţi acceptaţi de Angela. N-o s-o lase niciodată pe Frankie să meargă undeva cu oameni pe care nu i-a văzut niciodată.

Aşa că Lev şi Sophie stăteau acum în camera din faţă a apartamentului din Belisha Road, aşteptând să apară

Angela. Era pe la mijlocul dimineţii şi Christy aranjase echipamentul de făcut cafea într-un şir meticulos pe dulapul din bucătărie. A spus:

— Voiam să cumpăr nişte pateuri, dar m-am răzgândit. Când îi oferi ceva Angelei, niciodată nu vrea. Vrea numai după ce nu-i mai oferi.

— Mie mi-ar fi plăcut un pateu, a spus Sophie.

— Da, ai dreptate. Să mă duc atunci să cumpăr câteva?

— Nu. E-n regulă. Dar ştii că verificarea asta e o farsă, Christy. E ca şedinţa cu părinţii la şcoală.

— Ştiu. Ştiu că e, dar ce pot să fac?

Angela a venit, purtând o haină roşie elegantă. Era înaltă şi solidă, cu şolduri late şi un zâmbet încrezut. Pe lângă Christy, părea uriaşă. Avea ochii căprui şi puţin bulbucaţi.

Lev s-a ridicat şi i-a sărutat mâna. Îşi dădea seama după zâmbetul ei jenat că a considerat ridicol gestul lui, totuşi se simţea flatată ca o fetiţă.

Sophie a spus:

— Bună, Angela. Eu sunt Sophie. Lucrez împreună cu Lev la *GK Ashe.* Locuiesc în Kentish Town. Am douăzeci şi nouă de ani şi nu am copii.

— Nu e un interogatoriu, a spus Angela.

— Oh, da? a spus Sophie. Eu credeam că e.

Lev a prins privirea tristă a lui Christy.

— Angela, a spus Lev repede, Sophie vrea doar să spună… îţi spunem orice vrei să afli. Cine suntem. Totul. Apoi vei fi mulţumită.

Angela s-a uitat pe rând la toţi trei. Era o privire care întreba: „Râdeţi toţi de mine?”, şi Lev a văzut-o cum se

întoarce, ca şi cum voia să se îndrepte spre uşă. Dar Christy a sărit lângă ea.

— Să-ţi iau haina, dragă? Vino şi stai jos. Aprind focul dacă ţi-e rece.

Încet, în linişte, Angela şi-a scos haina, pe care Christy s-a dus să o atârne în holul de la intrare. A strigat că face cafea acum.

Angela se uita la Lev şi la Sophie. Lev a observat că, spre deosebire de faţa suferindă a lui Christy, pielea Angelei era perfectă, la fel ca pielea Dianei, prinţesa de Wales. Totuşi, vedea şi o femeie a cărei tinereţe dispărea şi care ştia asta.

— Ei bine… a spus ea.

S-a uitat în jur, neştiind unde să stea, ca şi cum uitase că luase aproape toată mobila din acest apartament.

Lev i-a oferit scaunul său şi el s-a dus să stea în picioare la fereastră, unde lumina de iarnă punea o strălucire catifelată pe perdelele prăfuite de plasă.

Sophie a spus:

— Deci, cunoşti Silverstrandul, Angela?

— Da, a spus Angela. Bineînţeles că îl cunosc. M-am născut acolo.

— Oh. Christy nu ne-a spus asta.

— Ei bine, nu-i mare lucru de capul Silverstrandului. Marea este aproape mereu cenuşie şi plină de mizerie. M-am bucurat când s-au mutat părinţii mei.

— Dar copiilor le place apa, a spus Sophie. Mie îmi plăcea. Obişnuiam să ne ducem la Hove. Ne puneam hanoracele de vânt…

— Cum ajungeţi la Silverstrand? N-o las pe Frankie în maşină cu Christy la volan.

— Cu trenul, a spus Sophie. Schimbăm la Ipswich. Doar o oră şi jumătate. Şi am strâns bani pentru vată de zahăr, nu-i aşa, Lev?

— Da. Pentru că eu nu am gustat niciodată asta. Sunt ca un

copil…

Angela şi-a schimbat poziţia, astfel încât să fie cu faţa spre Lev. Pe sub haina roşie purta o rochie de lână, şi tot trăgea de tivul rochiei în jos, să încerce să-şi acopere genunchii cărnoşi.

— Cafeaua e aproape gata! a strigat Christy, şi Lev a auzit panica din vocea lui.

Lev şi-a găsit portofelul, a scos fotografia Mayei, s-a dus la Angela şi i-a întins-o.

— Fiica mea, a spus el. În ţara mea. Maya. Cinci ani.

Angela a luat fotografia şi s-a uitat la ea o clipă, fără nicio expresie, apoi i-a dat-o înapoi.

— Sper că trimiţi bani acasă, a spus ea pe un ton dezaprobator.

— Da, a spus Lev.

— Lev are experienţă cu copiii, a sărit în ajutor Sophie.

— Experienţă? a spus Angela. Asta-i amuzant.

— De ce?

— Ca şi cum să ai grijă de un copil e ca mersul cu bicicleta. Ceea ce contează este să ştii să te comporţi în propria ta viaţă.

Christy a apărut, cărând tava cu cafea. Îi tremurau mâinile şi Lev auzea ceştile lovindu-se între ele.

— Toată lumea e bine? a întrebat Christy.

Lev s-a dus lângă el.

— Christy, a spus el. Torn eu cafeaua. Tehnica bucătarului.

— Mulţumesc, amice, a spus Christy. Apoi s-a bâlbâit: Voiam să iau nişte pateuri, Angie… dar m-am gândit că poate nu vrei…

— Te-ai gândit că sunt suficient de mare? Chiar aşa e. Tony îmi tot spune că sunt prea mare. Dar apoi continuă să mă scoată în oraş la masă: şi mese scumpe. Eu îi tot spun: „Tony, am crezut că vrei să fiu mai slabă şi acum, uite, iar şampanie, iar sosuri bune. Cum să slăbesc cu toate astea?”

— Cine e Tony? a întrebat brusc Sophie.

Angela s-a întors cu faţa spre ea.

— Tony? a spus. Ei bine, nu că ar fi treaba ta, dar Tony este partenerul meu.

— Bine.

— Lucrează în Imobiliare.

— Ah, da? Oh, ce drăguţ.

Lev putea auzi un râset care începea să apară în vocea lui Sophie. Şi simţea cum momentul alunecă spre catastrofă. I-a dus repede cafeaua Angelei şi a îngenuncheat lângă scaunul ei.

— Angela, a spus el, sunt chiriaşul lui Christy de multe luni deja. Foarte rar mai bea. Îţi jur. Dar este, ca şi mine, aşa de trist pentru fiica lui, aşa de trist pentru Frankie…

— Nu trebuie să fie trist pentru Frankie. Trebuie să fie trist pentru el însuşi.

— Asta vreau să spun. Îmi pare rău că engleza mea nu e bună. Vreau să spun că îi e dor de Frankie… îi lipseşte aşa de mult.

— Poate spune asta acum, dar ce făcea când locuiam toţi aici? Doar era mereu plecat – nu la lucru, rareori la lucru. Era plecat în baruri. Ea mă tot întreba: „Unde este tati?" Şi eu ce trebuia să-i spun? apoi venea acasă şi vărsa în hol. Era un coşmar nenorocit!

— Dar acum… aproape niciodată la bar… aproape niciodată.

— Aşa spui tu.

— Este adevărat, iubire, a spus Christy. Ştiu că am fost rău multă vreme. Dar acum mi-am venit în fire.

— Aşa e, a spus Lev. Şi-a venit în fire foarte bine. Aşa că tot ce te rugăm este să ne laşi să facem o zi frumoasă pentru Frankie. Cu toţii. Seara este înapoi la tine. Totul frumos şi în siguranţă: ne plimbăm pe plajă, jucăm minigolf, mâncăm peşte cu cartofi prăjiţi. Totul frumos, aşa.

Angela şi-a pus zahăr în cafea şi a amestecat cu putere.

— Nu hotărăsc acum, a spus ea, aşa că nu mai face presiuni.

În cameră s-a lăsat tăcerea. Lev s-a ridicat din genunchi. A luat un pachet de Silk Cut.

— Te deranjează dacă fumez o ţigară? a întrebat-o pe Angela.

— Faci cum vrei, a spus Angela. Nu-i apartamentul meu.

Lev i-a oferit pachetul de ţigări lui Christy, care a luat una cu o mână tremurătoare.

— Ce spune Lev este adevărat, Angie… a început el.

— Oh, las-o baltă, Christy! a strigat ea, trântind pe masă cana cu cafea. Toată şarada asta mă enervează rău, chiar că la naiba! Mi-ai făcut viaţa un dezastru timp de cinci ani şi acum vrei să te prefaci că totul o să fie bine, totul al dracului de bine şi frumos. Ei bine, nu-i aşa! Va trebui să faci mai mult decât să tot behăi despre faptul că nu te duci la bar. Trebuie să faci mai mult decât să trăieşti de pe urma chiriei unor oameni inocenţi dintr-o ţară străină. Trebuie să te apuci din nou de lucru. Trebuie să dovedeşti – nu numai mie, dar şi tribunalului — că eşti din nou un om raţional, responsabil şi un tată potrivit. Apoi, s-ar putea să iau în calcul ceea ce-mi ceri. Între timp – şi vreau să-ţi spun asta acum, astfel încât noii tăi prieteni să te poată calma când începi cu o criză de-a ta irlandeză de epilepsie – Tony mi-a cerut să ne căsătorim, şi de îndată ce se pronunţă divorţul, asta o să fac. I-am spus lui Frankie şi ea e de acord. Îl adoră pe Tony. Devine tatăl pe care ea nu l-a avut niciodată.

Christy s-a aşezat pe un scaun tare. Ochii săi albaştri clipeau într-una. Acest clipit îi amintea lui Lev de bătăile disperate din aripi ale unei insecte.

Sophie a spus încet:

— Nu sunt dintr-o ţară străină. Părinţii mei locuiesc în Sussex. Cresc câini de vânătoare.

Angela s-a ridicat. Nu se atinsese de cafea. S-a întors spre Sophie şi a spus:

— Nu-mi pasă cine eşti sau unde locuieşti, dragă. Nu faci parte din treaba asta. Asta e între mine şi Christy. Dar dacă vrei să-i fi prietenă, spune-i să nu mă mai piseze cu ideea de a-şi vedea fiica. Ar fi trebuit să se gândească la toate astea mai demult.

— Angela… a început Christy.

— Nu te ascult! a spus ea. Nici măcar nu ştiu de ce am fost de acord să vin aici. Am acceptat doar pentru că Frankie îşi vrea magazinul, aşa că o să-l iau acum şi pe urmă plec.

Angela a ieşit cu paşi apăsaţi din cameră. Lev s-a întors spre Christy, care nu se mişca. Ţigara îi căzuse din mâinile subţiri şi arse, pe care le strângea şi le desfăcea sub bărbie. Lev s-a dus la el, a ridicat ţigara, a aprins-o şi i-a întins-o. Sophie s-a uitat întrebătoare la Lev, şi Lev a luat decizia.

S-a întors şi a ieşit din cameră, a mers de-a lungul coridorului până la uşa camerei lui. Imaginea Angelei, mare şi nervoasă, în dormitorul lui îl jignea. A văzut-o cum s-a aplecat şi a luat magazinul miniatural, cu accesoriile sale de modă veche şi micul său semn optimist: *Bună! Magazinul meu este deschis.* A privit cum vânzătorul mustăcios alunecă şi cade pe podea.

— Oh, la naiba! a spus Angela.

Lev a ridicat vânzătorul. Angela a spus:

— Am nevoie de o geantă, sau ceva, în care să pun asta. Poţi să-mi găseşti tu una?

— E păcat… a spus Lev.

— Ce?

— Mă gândesc… chiar sunt ataşat de acest vânzător. O să-mi lipsească magazinul.

— Poftim?

— Serios. O să-mi lipsească. Dar e OK. Asta nu e nimic. Dar dacă i-o iei pe Frankie lui Christy, asta e rău. El este tatăl, aşa

cum eu sunt tatăl Mayei. O să sufere…

— Ascultă, a spus Angela, oftând zgomotos. Pari a fi un om de treabă. Sper că Anglia te tratează corect. Dar nu te mai amesteca în treburi despre care nu ştii nimic, da? Christy Slane n-o să fie lăsat să-mi distrugă viaţa, sau pe a fiicei mele, şi asta e tot ce am de spus. Asta e. *Finito.* Deci ai putea să-mi dai o geantă şi am plecat?

Lev i-a întins vânzătorul şi ea l-a aruncat prin uşa magazinului.

— Nu am geantă, a spus el.

— Oh, nu contează! a spus Angela.

A mers spre hol, şi-a luat haina roşie din cuier şi, cărând stângaci sub braţ magazinul, a ieşit singură din apartament. Paşii ei grei au tropăit pe scări în jos.

Lev i-a spus lui Sophie că va trebui să stea în Belisha Road o vreme, să-i ţină companie lui Christy, să încerce să-l oprească să se ducă la bar.

— Eşti la serviciu jumătate din noapte, a spus ea, deci care-i diferenţa?

— Poate că e o diferenţă. Dacă ştie că mă întorc. Dacă facem micul dejun împreună…

— Eşti naiv, Lev. Dacă cineva vrea să-şi bea viaţa…

— Ştiu, a spus Lev. Dar pot să încerc asta. Christy a fost un prieten bun pentru mine.

Erau la *GK Ashe,* la capătul unei nopţi lungi şi agitate. Sophie s-a întors cu spatele la Lev şi a spus:

— OK. Bine. Stai în Belisha Road. Oricum, am treburi de făcut.

— Ce treburi?

— Aceleaşi ca şi tine: să am grijă de prietenii mei.

— Dar în unele nopţi ai putea veni acolo. În camera mea…

— Poftim? Să ne-o tragem în pătuţul unui copil? Nu pot, Lev. E total bizar.

În partea cealaltă a bucătăriei, Vitas se chinuia deasupra chiuvetelor şi scurgătoarelor sale. În aceeaşi noapte, GK îi spusese:

— Atârni de un fir de aţă, Vitas. Astăzi am găsit bucăţi de brânză de capră încă lipite de cuptorul meu; am găsit o pată de sânge pe podea.

— Nu era sânge, Chef.

— Şi nu te contrazice cu mine. Să nu faci asta niciodată. Ai timp până la sfârşitul săptămânii să te redresezi sau ai zburat. O să culegi varză în nenorocitul de Lincolnshire.

Mai târziu, când GK şi Sophie au plecat, Vitas l-a întrebat pe Lev:

— Ce e Lincolnshire?

— Oh, a spus Lev, e undeva la ţară.

— Aş prefera să fiu acolo decât aici, a spus Vitas. Mi-e dor de copaci.

Ideea barajului se lăsase greu peste inima lui Lev, asemenea noroiului. În visele sale, vedea clădirea şcolii din Auror plutind pe apă ca o barcă de lemn, apoi scufundându-se încet, şi, pentru o clipă, îşi spusese că această viziune a şcolii scufundându-se încet era ciudat de frumoasă — până când realizase că toţi copiii, inclusiv Maya, erau încă în ea. Departe, pe apă, îi auzea ţipând.

I-a spus lui Christy despre baraj. Christy a spus că trebuie mai întâi să-şi aprindă o ţigară şi să-şi facă o cană de ceai înainte de a suporta să se gândească la asta. Apoi, cu ţigara şi ceaiul tare în mână, a spus:

— Lucrări Publice, Lev. Ştii, chiar şi termenul mă îngrozeşte de moarte. Pentru că nu-ţi poţi imagina niciodată nimic bun ieşind de acolo. Scopul este să sune filantropic, dar pentru mine semnifică un fel de consorţiu de străini care înlocuiesc ceva ce iubeşti cu ceva de care nu ai nevoie.

Mâna lui Christy tremura în timp ce-şi bea ceaiul, dar încerca să se controleze. Lucrul care părea să-l ajute să se

adune era un puzzle cu 1000 de piese cu *Floarea-soarelui* a lui Van Gogh. Împrăştia piesele pe masă şi lucra la puzzle ore în şir, bând ceai şi fumând. La sfârşitul discuţiei despre barajul din Auror, a spus:

— Lucrul pe care tre' să-ncercăm să nu-l pierdem e raţiunea. Nu tre' să sfârşim ca tipul ăsta Vincent.

Lev a amânat să-l sune pe Rudi, de teamă că veştile din Auror ar fi rele. Apoi, într-o duminică dimineaţă, a simţit că nu mai poate amâna şi a format numărul bine cunoscut.

— Tchevi a fost reparat! a anunţat Rudi triumfător. Acum deodată îi iubesc pe germani. Îi pup în fund. Fac centuri care se potrivesc.

— N-o mai ia razna?

— Nu. E ca şi cum ar fi fost la şcoala de dresaj canin, s-a întors un alt fel de animal! Tot ce trebuie să fac acum este să îndrept îndoiturile din caroserie şi să lustruiesc cromul. Apoi o să fie ca nouă.

Repararea maşinii părea că l-a făcut pe Rudi nepăsător faţă de orice altă problemă. Când a fost adus în discuţie subiectul barajului, părea încă vesel.

— OK, a spus el, Lora a fost să vadă pe cineva de la Lucrările Publice. Nu pe nenorocitul ăla de Rivas. Un slăbănog cu strabism. Nu ştiu ce funcţie are. Cred că nu prea înaltă.

— Spune-mi ce-a zis.

— Obişnuitele tâmpenii ale departamentului. Dar cred că este OK. A spus că un baraj la nord de Baryn fusese un „proiect provizoriu" timp de vreo doi ani.

— Dar n-a ştiut nimeni de el?

— Cred că unii oameni ştiu. Dar Zbanghilă i-a spus Lorei că nu existau planuri de *activare* a proiectului. „Activare", eh? Asta-i un cuvânt tipic pentru Rivas, nu-i aşa?

— Nu există planuri imediate, sau pentru totdeauna?

— Ştii şi tu cum e la Lucrările Publice, prietene. Nu

tratează cu termeni precum „vreodată” sau „niciodată”. Totul este *provizoriu.* Cred că probabil există echipa asta de ingineri celeşti, care îşi petrec timpul creând baraje şi centrale hidroelectrice şi rezervoare pe fiecare nenorocit de râu din ţară, şi toţi gânguresc deasupra desenelor lor şi îşi imaginează prosperitatea pe care o vor aduce aceste proiecte şi recompensele pe care le vor primi ei – şi apoi nu se întâmplă nimic pentru că nu sunt bani de la guvern. Aşa că asta-i. Cred că Auror e în siguranţă.

Lev voia să se simtă încurajat de ce îi spusese Rudi, dar simţea că informaţia nu era completă şi asta îl exaspera. Era sigur că dacă ar mai fi trăit Marina ar fi scos adevărul la iveală. Dar acum erau la fel ca şi toţi ceilalţi – izolaţi de distanţă, la mila unei birocraţii în care minciuna era încă modul în care se comunica.

— Trebuie să pândeşti, Rudi, a spus Lev, după un moment. Fii atent la topografi. Dacă apare o echipă de topografi, ăsta o să fie primul semn.

— Nu neapărat. Ştii cum sunt departamentele alea adormite de la guvern. Trimit câţiva oameni cu clipboarduri. Ăştia se târâie în sus şi-n jos. Arată importanţi, aşa că toată lumea intră în panică, dar tot ce fac e să măsoare lungimea propriilor lor penisuri!

Rudi a râs cu râsul său obişnuit, exploziv şi contagios, dar de data asta Lev nu i s-a alăturat.

— Bine, a spus el, dar dacă zvonurile despre un baraj la Baryn au ajuns atât de departe, chiar până la satele din jurul Jorului, atunci cineva ştie că se va întâmpla. Oamenii *ştiu.*

Râsul lui Rudi s-a stins şi Lev l-a auzit tuşind.

— Păi, ce altceva mai mult putem face? Spune-mi tu. „Niciun plan de activare” înseamnă ceea ce spune, nu? Doar dacă nu cumva Zbanghilă minţea.

— Nu existau planuri de activare nici pentru închiderea gaterului.

— Asta e diferit. Au rămas fără nenorociţii de copaci!

— Tot aşa cum tot „rămân fără" electricitate. Dar construieşte o hidrocentrală la nord de Baryn şi o să ai curent electric neîntrerupt pentru toată regiunea, pentru mult timp.

— Doar că jumate din regiune o să fie înecată.

— Exact.

Lev l-a auzit pe Rudi oftând.

— O să stau cu urechile ciulite, Lev. Promit. Sper ca maşina oficială a lui Rivas să se strice, atunci o să fie nevoit să facă o cursă cu Tchevi – şi va fi la mila mea. Dar destul cu toate astea. Mă oboseşte să mă tot gândesc la ce ne-ar putea face lumea. Spune-mi despre *l'amour,* Lev. Te comporţi ca un adolescent? îţi cheltui toţi banii câştigaţi cu greu pe trandafiri roşii?

Când Lev a ajuns acasă în Belisha Road, târziu, într-o vineri seară, l-a găsit pe Christy stând în faţa a două cutii de Guinness nedeschise.

— Sărbătorim, a spus el, de îndată ce a intrat Lev. Angela s-a răzgândit. Putem să o ducem pe Frankie la Silverstrand duminică.

Lev şi-a scos hanoracul şi s-a aşezat. Să o sărute pe Sophie în stradă, apoi să o privească îndepărtându-se de el pe bicicletă îl lăsase frustrat şi enervat. Se simţea aproape violent faţă de ea, capabil să o împingă de un perete şi să o posede chiar acolo în stradă, ca adolescentul disperat pe care şi-l imaginase Rudi. În mintea lui, o acuza că se joacă cu el.

— După toată pălăvrăgeala aia tâmpită, a continuat Christy, turnând berea, după ce m-a făcut să sufăr atât, acum sună şi spune OK, o aduce pe Frankie duminică dimineaţă şi putem merge la mare dacă vrem.

Lev şi Christy au băut Guinness-ul. Christy şi-a sprijinit

capul în podul palmei.

— Cred că e de acord, a spus el încet, doar pentru că Myerson-Hill o scoate pe undeva şi nu vrea ca Frankie să le strice ziua romantică. Probabil că se duc la afurisitul de Hampton Court cu şalupa, sau aşa ceva. Dar nu-mi pasă. Atâta timp cât noi putem să avem o zi frumoasă, nu-mi pasă.

Lev a zâmbit. Simţea că începe să-şi depăşească starea de frustrare. Îşi imagina pescăruşii certându-se deasupra cheiurilor şi mirosul de alge şi vântul sărat.

— Nu te teme, a spus, vom avea o zi frumoasă.

În trenul spre Silverstrand, Sophie a propus să se joace „Eu zăresc".

— Eşti sigură că vrei să joci asta, draga mea? a întrebat-o Christy tandru pe fiica lui. Pentru că nu sunt sigur că ortografia ta este aşa de bună încă.

Frankie nu i-a răspuns, doar a împins braţul subţire al lui Christy, încercând să-l mişte mai departe de ea.

— Pun pariu că ortografia ei este grozavă, a spus Sophie. Deci: Eu zăresc cu ochiul meu mic ceva care începe cu… F.

— Ce este F? a spus Frankie.

— Trebuie să vorbeşti fonetic, Sophie, a spus Christy. Asta-i alfabetul pe care îl ştie ea. F este *fi.*

— Oh, bine, a spus Sophie. Îţi poţi da seama că sunt o persoană tristă căreia nimeni nu i-a făcut vreun copil, nu-i aşa? OK, Frankie. Ceva care începe cu *fi.*

În timp ce Sophie zicea asta, s-a uitat la Lev şi a chicotit. El şi-a spus: E ca un fel de mâncare exotică pe care încă nu ştiu cum să o fac, dar după care râvnesc în visele mele. Şi-a întors privirea de la ea, mutându-şi-o la Frankie, care se uita îngrijorată afară la câmpurile Essexului. Avea un nas mic şi subţire, pe care începuse să şi-l lipească de sticla ferestrei.

— Renunţ, a spus.

— Nu. Fir-ar să fie. Nu renunţa, a spus Sophie. Ceva care

începe cu *6.*

Frankie purta blugi roz şi un tricou roz şi o vestuţă cu blană. Pe genunchi, avea un rucsac roz asortat, pe care refuzase să-l lase din mâini atunci când urcaseră în tren şi acum îl ţinea strâns lângă ea.

— Haide, Frankie, a spus Sophie. Ceva care începe cu *fi.*

— Tren? a spus Frankie.

— Nu. Ala începe cu T.

— *Tî,* a corectat-o Christy.

— OK, *tî.* Vezi? Sunt varză la jocul ăsta. Al cui *nume* de aici începe cu *fi?*

— Renunţ, a spus Frankie.

— Nu, nu, a spus Christy. Doar gândeşte-te.

Frankie i-a împins iar mâna. Afară pe fereastră, Lev vedea câmpurile acoperite de zăpadă, prin care se ţeau mlădiţe verzi noi, şi vârtejurile de păsări negre ce se roteau pe deasupra şirurilor de tufişuri. Lumina puternică a soarelui făcea să strălucească lemnul palid al copacilor şi scânteia pe întinderile inundate cu stuf şi trestie.

— Nu te uiţi în direcţia în care trebuie, i-a spus Sophie lui Frankie.

Aşa că Frankie s-a întors de la fereastră şi s-a uitat în jur la oamenii care erau cu ea. Privirea ei a trecut pe lângă Christy către două femei tinere, care beau Stella şi vorbeau la telefoanele lor mobile. Lev a văzut că se uită la dinţii lor, care ronţăiau cipsuri Walkers, apoi la telefoanele lor strălucitoare, pe care scânteia soarele, în timp ce capetele lor se mişcau într-una.

— Telefon, a anunţat Frankie triumfător.

Sophie a zâmbit.

— Bună încercare, a spus ea. Ai ghicit destul de bine, fetiţo, e un fi acolo. Dar cuvântul *telefon* are un început destul de ciudat…

— Şi nu e un nume, Frankie, a spus Christy. Ţi-a spus

Sophie, cuvântul ăsta e numele cuiva.

Frankie tot nu voia să-l privească.

— Renunț, a spus ea din nou.

— Nu, a spus Christy enervat. Nu renunți, la naiba.

— Mami spune că n-ar trebui să înjuri, a spus Frankie.

— Păi, da, mama ta are dreptate. N-ar trebui. Îmi pare rău. Dar, Dumnezeule, asta te lasă mama ta să faci acum, să renunți la orice înainte să începi măcar?

— Nu…

— OK. Acum, *gândește-te* bine. Aici suntem patru persoane și numai una singură are numele care începe cu *fi.* Cine e?

— Nu știu cum îl cheamă, a spus Frankie, uitându-se la Lev.

— Ba da, știi. Ți-am spus eu, draga mea. Numele lui este Lev. Nu începe cu *fi,* nu-i așa? Nici al meu, nici al lui Sophie, deci…?

Ea se foia și aluneca în scaunul ei. Strângea la piept rucsacul roz, ca pe un scut. După o vreme a spus:

— Frankie.

— Ei vezi! a spus Christy. *Fî* de la Frankie. Ușor, vezi? Nu-i așa? Floare la ureche. Acum, ridică-te, dragă. Trebuie doar să te concentrezi.

Frankie a lăsat să fie ridicată în scaun, apoi s-a întors cu spatele și și-a lipit iar fața de fereastră. A spus că nu vrea să se mai joace „Eu zăresc”. A spus că vrea să numere caii pe care îi vedea pe câmp.

Christy și-a frecat ochii. De la vizita Angelei, îi revenise eczema și se strecurase până la marginea ochilor, unde căpătase o crustă roșie. În șoaptă, i-a spus lui Lev:

— Nu se ocupă de educația ei. Deja simt asta.

Lev nu avea chef de vorbă. Ca și Frankie, voia să privească peisajul de țară de dincolo de fereastra trenului. Voia să-și amintească, în timp ce șirurile de gard viu treceau pe lângă

ei şi fermele izolate apăreau şi dispăreau, cum i se păruse partea asta a Angliei când o văzuse din autocarul care îl adusese la Londra din Harwich în acea dimineaţă devreme a sosirii lui, cu Lydia alături. A zâmbit când şi-a amintit comentariul pe care îl începuse Lydia, de îndată ce a răsărit soarele, atrăgându-i atenţia nu spre grâul strălucitor, nici către umbra întunecată pe care stejarii englezeşti înverziţi o aruncau din loc în loc, nu spre bisericile de piatră, care apăreau atât de des, ci spre reclamele care se iveau şi apoi se făceau nevăzute: *„Little Chef,* spunea ea, şi „uite, Lev, iar *Little Chef.* Atât de multe din astea." Murmura cuvinte noi în şoaptă, ca un actor care spune replici: *„Royal Mail Depot… Kendon Packaging… Multiyork… Atlas Aggregates… Notcutts Garden Centre… Pick Your Own…"*

„Ce e *Pick Your Own?"* şi-a amintit Lev că a întrebat.

„Oh", a spus Lydia. „Nu ştiu. Cred că e o reclamă destul de ciudată pentru că pare a fi incompletă din punct de vedere gramatical." S-a gândit o vreme, după care a oftat şi a spus: „îmi pare rău, Lev, nu pot traduce încă *Pick Your Own.* S-ar putea să mă amăgesc în aşteptările mele de a fi traducător."

Părea să fi fost acum multă vreme.

Era de parcă *acel* Lev fusese un alt om. Şi a început să se gândească ce ciudat era că persoana pe care Rudi încă o ştia, persoana pe care şi-o amintea Maya, era acest alt Lev, acest bărbat bătrân, trist, neliniştit. Voia să-şi ceară scuze de la ei. Voia să-i asigure că acum ar fi o companie mai plăcută.

— Bun, a spus Christy, pentru a sparge liniştea. E timpul pentru sandvişuri.

Au ajuns la Silverstrand aproape de amiază, cu soarele chiar deasupra, şi nu era vânt aproape deloc, şi au alergat direct în jos spre mare. Mareea cuprinsese încet o plajă largă, de culoare bej, creând urme de valuri în nisip, spărgându-se în unde mici, de un alb argintiu, sub arcul cerului albastru.

— Hei! a spus Christy, zâmbind larg la priveliştea frumoasă. Cred că asta e foarte bine, prieteni. Uită-te la asta, Frankie. Nu-i asta o bucăţică de OK?

Ea îşi lăsase rucsacul jos. Pentru prima oară în acea zi ochii ei de neclintit erau strălucitori. A început să sară şi să ţopăie într-un picior pe nisip.

— Miroase ozonul! a spus Christy. Sau este de la algele de pe stânci, sau de la scoici sau ce? N-am ştiut niciodată. Pe coasta de vest a Irlandei obişnuiau să spună „Miroase ozonul".

— Cu siguranţă că este ozonul, a spus Sophie. Şi noi suntem în el. Respiră, Lev. Fiecare respiraţie anulează patruzeci de ţigări.

Deodată, fără avertisment, l-a apucat pe Lev de mână şi a început să alerge cu el spre apă, apoi s-a întors şi l-a împins în joacă înainte, astfel încât valurile aproape că i-au trecut peste picioare. El a rezistat şi a tras-o spre el. Voia să o ia în braţe şi să între în mare cu ea. Se simţea puternic şi sălbatic, ca şi cum ar fi putut să o ridice în braţe deasupra capului, ca un dansator.

— Nu! a chicotit ea. Nu!

— Tu ai început, a spus el. Acum eşti pedepsită!

— Nu, Lev! Apa e-ngheţată! Christy, ajută-mă!

Lui îi plăcea la nebunie sentimentul luptei cu ea. Deşi ar fi putut să o ridice imediat, a lăsat-o să se agite şi să se lupte. Simţea mirosul sării de mare şi al parfumului trupului ei şi era din nou tânăr, un idiot lipsit de griji, fericit. Mâna lui i s-a strecurat sub fustă şi a prins-o de fund şi a ridicat-o sus de tot.

— Lasă-mă jos, Lev! Lasă-mă jos! Dacă mă scapi în apă, te omor! O să mor îngheţată!

Ţipa şi râdea în acelaşi timp. Lev a intrat cu ea în mare şi valurile reci au început să i se învârtejească în jurul gleznelor, udându-i pantofii şi ciorapii. Le simţea răceala de

gheaţă muşcându-i din piele.

— Lev! Eşti nebun!

— Da, a spus el. Sunt nebun. Nebun după tine.

— Lasă-mă jos!

— Ştii că sunt nebun după tine?

— Ştiu, ştiu. Hai înapoi.

— Nu cred că tu ştii cât de nebun…

A trebuit să se agaţe bine de el ca să nu cadă. El voia să o sărute, dar îi era teamă că va fi şi mai excitat decât era deja, aşa că s-a întors şi a luat-o la fugă cu Sophie, testându-şi propria-i putere, simţindu-şi forţa în membre. O vedea pe Frankie ţopăind în sus şi în jos, fluturându-şi braţele subţiri, şi pe Christy ţinând rucsacul roz şi, mai departe pe plajă, un şir de căsuţe vopsite elegant, în jurul cărora alergau copii îmbrăcaţi în culori vesele, şi se gândea ce lucru minunat era că lumea părea atât de luminoasă iarna.

A lăsat-o pe Sophie jos şi ea i-a dat o palmă peste cap.

— Nebunule, a spus ea. Ştiai că eşti nebun?

— Uită-te la asta, Frankie, a spus Christy. Acum pantalonii lui sunt leoarcă. Ce exemplu bun dă!

— Vreau să intru în mare! a spus Frankie. Vreau să intru în mare!

— Iisuse, a spus Christy. Acum, uite ce-ai făcut, Lev. Marea e foarte rece, Frankie. Rece ca zăpada.

— Nu-mi pasă. Vreau să intru!

— Nu, nu, uită-te în ce hal sunt pantofii lui Lev. Nu vrei să fie şi-ai tăi aşa.

— Ba da, vreau. Ba da, vreau!

— OK, OK, a spus Christy, aruncând jos rucsacul roz. Intrăm în mare, dar mai întâi dă-ţi jos pantofii şi ciorapii, şi eu o să fac la fel. A adus cineva un prosop? Sophie?

— Nu. Numai nebunul ăsta a avut ideea să se ude leoarcă.

— Nu contează. O să ne usuce soarele. Pantofii jos.

Christy şi Frankie s-au aşezat pe nisip şi şi-au scos pantofii

şi ciorapii. Deja, obrajii lui Frankie era aprinşi şi şuviţe din părul ei moale scăpaseră din elastic. A aşteptat ascultătoare în timp ce Christy îi sufleca pantalonii ei roz, apoi s-a ridicat. Pentru prima oară în acea zi, s-a întins după mâna tatălui ei.

— OK, a spus el. Am pornit. Cred că aşa se fac lucrurile la Silverstrand. Ţine-te bine!

Lev i-a urmărit cum aleargă spre apă, amândoi subţiri şi iuţi, mişcându-se repede. Când au atins marea, au scos ţipete ascuţite de şoc şi încântare. Christy a început să sară deasupra valurilor care se spărgeau şi Frankie a făcut la fel şi apa împroşca peste tot în jurul lor, prinzând lumina soarelui, şi, după câteva momente, Lev a văzut că săltau la unison, ca nişte copii care sar coarda.

Lev şi-a scufundat picioarele în nisipul cald să le usuce. Sophie stătea râzând în timp ce îi urmărea pe Frankie şi pe Christy.

— E februarie, la naiba! a spus ea. Suntem cu toţii săriţi de pe fix.

În spatele căsuţelor de pe plajă, instalat pe un teren viran, era un târg de iarnă şi aici i-a condus Christy. Locul era mic şi aproape părăsit. Vânzătorii de la tarabe stăteau pe scaune de plastic, clipind în soare, înconjuraţi de propriile lor resturi de pahare mototolite de plastic şi ambalaje de dulciuri şi pachete vechi de ţigări. O reclamă care îl anunţa pe *Freddo, diavolul mâncător de foc* zăcea uitată şi pe jumătate ascunsă în buruienile uscate ale verii. Pe maşina de făcut vată de zahăr era prinsă cu scotch o hârtie pe care scria *Nu funcţionează.* Dar se auzea clincănind o muzică veselă şi în mijlocul terenului era un carusel pentru copii, cu maşini, avioane, nave spaţiale şi tancuri în miniatură. Frankie a alergat imediat acolo şi Christy a plătit pentru cursa ei. Era singurul copil, din carusel, dar îngrijitorul tânăr stătea atent în mijlocul maşinăriei, răsucindu-se ca o figurină dintr-o casetă muzicală, în timp ce, deasupra lor, pescăruşii ţipau în

aerul albastru.

Christy, Lev şi Sophie au rămas unul lângă altul, fumând, în timp ce Frankie se tot învârtea, stând mândră într-o maşină de pompieri cu o cască de pompieri din plastic pe cap. Le făcea cu mâna ca un membru al familiei regale, cu mâna ţeapănă şi plată. Dar avea un zâmbet pe faţa ei mică şi Christy a spus în sfârşit:

— E fericită acum, sau mă înşel eu? Se simte bine, nu-i aşa?

— Se simte grozav, a spus Sophie.

Christy i-a atins mâneca lui Lev.

— Ce păcat că Maya nu poate fi aici cu noi, a spus el. Aveţi carusele din astea acasă?

— Da, a spus Lev. Dar trebuie să spun că mult mai frumoase decât maşinile astea militare: cai frumos pictaţi şi alte animale, făcute din lemn. Foarte de modă veche. Comuniştii nu au mers niciodată atât de departe încât să le strice.

— Asta-i interesant, a spus Christy.

— Poate că un târg este deja foarte proletar, nu? Nu se merită să faci un efort să distrugi asta.

— S-ar putea, s-ar putea.

— În Baryn, târgul era un loc frumos. Obişnuiam să mergem acolo. Chiar şi adulţilor le place locul ăla foarte mult. Mănânci seminţe prăjite de floarea-soarelui şi poţi să asculţi o formaţie de muzică populară şi să tragi la ţintă în păsări de tablă. Acum multă vreme erau premii, dar acum nu mai sunt premii.

— De ce?

— Pentru că ce se mai poate oferi ca premiu? O bucată de cărbune? Câteva flori sălbatice? Dar eu obişnuiam să împuşc păsările de tablă oricum.

— Le nimereai? a întrebat Sophie.

— Da, a spus Lev, trecându-şi braţul în jurul umerilor ei,

m-a învăţat tatăl meu. Obişnuiam să exersăm pe păsări adevărate, în pădure, înainte ca pădurea să fie tăiată.

— Exersaţi pe păsări adevărate? a spus Sophie, trăgându-se departe de Lev. Asta-i barbar.

— Nu, a spus Lev. Glumeam. Le împuşcam ca să putem supravieţui.

Cursa a încetinit spre sfârşit şi Christy a ridicat-o pe Frankie afară din maşina pompierilor şi a înapoiat casca ei mică.

— Copil bun, nu-i aşa? a spus îngrijitorul.

— Da, a spus Christy. Este.

Ea se uita peste tot în jurul ei pentru următoarea distracţie. A zărit o tarabă cu hotdogi şi i-a condus spre ea, şi Christy a cumpărat hogdogi cu ceapă şi muştar şi au stat pe o bancă de fier şi i-au mâncat. Un pescăruş a aterizat lângă ei şi s-a repezit la firimiturile lor. Frankie a început să rupă bucăţi din chifla ei şi să le arunce păsării.

— Nu mai face asta, scumpo, a spus Christy. Ai zis că ţi-e foame. Deci mănâncă.

Lev i-a spus lui Frankie:

— Primul lucru pe care l-am mâncat în Anglia a fost un hotdog.

— De ce? a întrebat Frankie.

— De ce?

— Vrea să zică „unde”, a spus Christy. Nu-i aşa că ai vrut să spui unde s-a întâmplat asta, Frankie?

— Da, a spus Frankie.

— Ei bine, Frankie, a fost pe marginea râului. În Londra. Mă uit la bărcile mari cu turişti. Mă gândesc, sunt singur pentru totdeauna…

— De ce? a spus Frankie.

— Oh, măi-măi, a spus Sophie, nu-i înduioşător, Christy?

— Da, este.

— Şi pe urmă ne-ai cunoscut pe noi: un instalator celt şi o

Vreau-să-fiu-bucătar-şef care poartă măsura 14 şi s-a născut în Godalming! Pun pariu că nu te-ai aşteptat niciodată la *asta!*

Christy a chicotit. Lev a clipit. Ştia că Sophie spusese ceva la care el ar fi trebuit probabil să râdă, dar nu ştia ce anume. Câteodată înţelegerea englezei îl lăsa baltă, îl lăsa baltă brusc, fără avertisment, ca un spasm de surzenie. A rămas uitându-se la pescăruş, cum îşi umplea ciocul ascuţit cu mâncarea ce i se arunca. Era conştient că Frankie se uită la el, în timp ce rămăşiţele hotdogului ei i se răceau în mână. Simţea că se schimbase ceva fundamental în legătură cu acea zi, dar nu prea reuşea să-şi dea seama ce.

— A intrat soarele în nori, a spus Christy, uitându-se în sus la un cer gri-alburiu. Ce-aţi zice de o vizită la Muzeul Maritim?

13
Punctul culminant

Lev a primit pe mobil un mesaj de la Lydia: *Veşti importante. Ne întâlnim duminică la prânz în Cafe Rouge Highgate?*

Lev a sunat-o să-i spună că promisese să meargă la Ferndale Heights duminică, şi Lydia a spus dezamăgită:

— Mda, păi mă eviţi de multă vreme. Aşa că nu ai decât să continui. M-am obişnuit cu asta de-acum, Lev. Poate ai o iubită. Dar nu te îngrijora. În curând o să plec.

— Pleci?

— Da. Nu vrei să ştii unde plec?

— Unde pleci, Lydia?

— E o poveste lungă. Nu pot să ţi-o spun la telefon. Dacă nu vrei să te întâlneşti cu mine, s-ar putea să nu afli niciodată.

Lev a început să spună că muncea multe ore, că nu avea

timp… dar tăcerea pe care o auzea acum la capătul celălalt al telefonului era atât de plină de reproş, încât îl făcea să se simtă rău. I-a spus Lydiei că se poate întâlni cu ea în ziua următoare, la prânz, la Highgate.

— OK, a spus ea. O să fie plăcut să te văd în sfârşit. Cum merge treaba cu *Hamlet*?

Lev nu voia să-i spună că de-abia deschisese cartea, că zăcea sub patul său din Belisha Road, împreună cu pachetele goale de Silk Cut. În loc de asta, a spus:

— *Hamlet* este dificil pentru mine. Progresez foarte încet.

— Păi cred că ar trebui să perseverezi, Lev. Ai putea să recunoşti ceva din tine însuţi în acest personaj. Ne vedem mâine.

I-a cumpărat nişte flori – frezii, galbene şi roşii. Deşi era aproape primăvară acum, freziile astea nu aveau parfum. Dar Lev s-a gândit: Nu contează, pentru că Lydia se va preface că au. Va spune: *Oh, Lev, ce frumos miros!*

Şi, bineînţeles, când i-a oferit florile, ea şi-a cufundat faţa în ele.

— Frumos! a spus. Nu mă aşteptam la asta. Acum îmi amintesc că prima mea impresie despre tine a fost corectă: eşti un bărbat atent.

În încăperea mare şi slab luminată din *Cafe Rouge Highgate,* au comandat baghetele cu pui pe care le dorise Lydia la ultima lor întâlnire. Ea a insistat să comande şi două pahare cu vodcă, şi când acestea au fost aduse pe masă, a spus:

— Câţiva dintre chelnerii de aici sunt din ţara noastră. Cel slab e din Yarbl.

— De unde ştii?

— Pentru că vin aici singură câteodată, în ziua mea liberă. Beau ciocolată caldă. Vorbesc cu chelnerii – doar ca să mai aud limba noastră, să scap să mai fiu „Müsli". Ca şi noi, oamenii ăştia trimit bani acasă. Dar viaţa asta în nordul

Londrei se va termina în curând pentru mine. Aşa că să-ţi spun veştile mele. Eşti pregătit pentru un şoc?

— Da, a spus Lev.

— Foarte bine. Plec cu maestrul Greszler.

— Pleci? Da? Unde pleci?

— Oriunde se duce el. Mai întâi va fi la Viena, luna următoare, în aprilie. Apoi Australia. După asta New York. Apoi Paris. Uneori ne vom întoarce în Londra şi atunci o să te sun să te salut.

— Păi, asta-i grozav, Lydia. Ştiu că iubeai munca pe care o făceai cu Greszler.

— E mai mult decât grozav.

— Dar de ce are nevoie de tine în Viena? Nu vorbeşti germana.

— Păi, vorbesc, puţin. Dar, vezi tu…

Şi aici Lev i-a văzut chipul palid îmbujorându-se brusc.

— … mă vrea nu numai pentru traducere.

Lev şi-a băut vodca. Lydia îşi făcea vânt cu şerveţelul de masă.

— Ţi-am spus că e o poveste lungă. Dar o să ţi-o spun pe scurt. Ar fi trebuit să-ţi menţionez dinainte, când lucram în Londra cu maestrul Greszler, cum de multe ori a încercat să mă sărute, dar eu nu îl lăsam niciodată. Are soţie acasă la el, în Jor. O soţie şi trei copii, şi acum şi nepoţi. Mă gândeam că n-ar trebui să îngădui să fiu atinsă de un astfel de bărbat, care nu ar putea niciodată să fie al meu. Dar de când a plecat, am primit scrisori de la el – două sau trei pe săptămână – în care îmi spune că s-a îndrăgostit de mine şi că vrea să fiu amanta lui şi să merg cu el peste tot în lume.

— Amanta lui?

— Acum o să-mi aduci probabil aminte că e bătrân…

— Nu, nu voiam asta.

— Şi că suferă de constipaţie.

— Nu.

— Dar nu îmi pasă, Lev. Mi-am dat la o parte toate scrupulele. Chiar şi pentru soţia lui. Sunt o persoană care are nevoie de dragoste şi îl pot iubi pe Pyotor Greszler, în ciuda tuturor acestor lucruri. Mi-a spus că încă e viril. Spune că face dragoste cu mine în visele lui.

Era tulburată şi zâmbea ca o adolescentă. S-a uitat în jur după chelnerul din Yarbl, pentru a comanda un al doilea pahar de vodcă. A râs cu un râs mic, nervos.

— Oh, Lev, a spus ea, sper că nu ai o părere proastă despre mine, că devin amanta unui om faimos, că o să fiu o femeie întreţinută. Dar, ştii, viaţa mea aici a devenit aşa de urâtă de când a plecat Pyotor, încât simt că mi-am pierdut toată mândria. Sunt doar „Müsli" acum: o sclavă a unor copii englezi răsfăţaţi. Şi nu mai pot continua aşa. Aş muri.

— Nu trebuie să te justifici, Lydia. Sunt sigur că sute de femei ar vrea să aibă o viaţă cu maestrul Greszler. E un geniu. Şi dacă te iubeşte…

— Ei, dar ce e dragostea când ai şaptezeci şi doi de ani? Nu ştiu. Dar am de gând să risc. Am aproape patruzeci de ani. Întotdeauna mi-am dorit să văd lumea. Cred că atunci când o să ajung la New York s-ar putea să mor de uimire! Şi cu Pyotor, o să stăm în cele mai bune hoteluri, cele mai bune camere. Doamne, sună atât de materialist. Cred că m-am îmbolnăvit de boala englezească a consumului! Dar nu contează hotelurile şi aşa mai departe. Când mă gândesc la dragul meu de maestru, mă gândesc cu mare tandreţe. Niciodată nu m-am tras la o parte din faţa sărutărilor lui din repulsie. Niciodată nu m-a deranjat să îl ajut cu intestinele lui…

Vodca era caldă în interiorul lui Lev. Vechea lui admiraţie pentru Lydia se întorsese să îl impresioneze. A spus cu blândeţe:

— Când nu călătoreşti cu Greszler, unde o să locuieşti?

Lydia a lăsat jos paharul cu vodcă şi şi-a trecut mâna peste

păr.

— S-a gândit deja la asta. Este foarte grijuliu. O să locuiesc în Yarbl, cu părinţii mei. El o să ne ajute cu bani, pentru un frigider nou pentru mama, şi pentru mine o maşinuţă ca să mă pot duce câteodată în Jor să îl văd.

— Ştii să conduci, Lydia?

— Nu. Dar o să iau lecţii. Nu crezi că aş putea să conduc?

— Sunt sigur că poţi. Sunt sigur că o să fii o şoferiţă bună. Le-ai spus deja părinţilor tăi?

— Da. În afară de partea cu amanta. Nu trebuie să afle niciodată despre asta. Doar că voi fi asistenta maestrului Greszler în turneele sale. Sunt foarte mândri. Deja le spun prietenilor lor despre asta.

Lev s-a întins după mâna Lydiei şi a dus-o la buze. Chipul ei era aproape de al lui, radios şi cald.

— Ai fost tu, desigur, cel care mi-a amintit ce pot simţi pentru un bărbat, Lev. Ştiu că tu nu te-ai simţit niciodată atras de mine, dar nu contează. Nu, nu spune nimic. N-o să uit niciodată călătoria noastră. Tu o s-o uiţi? A fost cea mai importantă călătorie a vieţii mele şi am făcut-o cu tine.

La muncă, în seara aceea, Lev nu se putea concentra. Capul îi era plin de propria limbă. În minte îi tot apăreau imagini ale Lydiei în noua ei viaţă: Lydia purtând o haină de blană şi pantofi cu toc înalt, intrând în holul elegant al vreunui hotel, la braţul lui Greszler; Lydia în cabina lui Greszler, administrându-i prafuri pentru stomac, aranjându-i cravata albă, lăsându-l să-i şoptească un secret, dezmierdarea de dinainte de concert; Lydia într-un pat imens cu amantul ei bătrân, cu părul lui moale şi des pe faţa de pernă albă, apretată…

Bucătarii, inclusiv Sophie, strigau la el:

— Sparanghel, Lev! Praz, Lev! Frunze de salată! Ciuperci! Chimen! Unde e okra mea, Lev?

La un moment dat, a văzut că faţa lui GK se apropie brusc şi ţipă:

— Ce se întâmplă cu tine în seara asta? Nu ştii cine a venit? La tine nu a ajuns vestea despre cine a venit?

— Nu, Chef.

— Howie Preece. OK? Masa trei, cu grupul gălăgios de nouă persoane. Howie al dracului Preece, da? Ai înţeles? Aşa că mişcă-ţi fundul. Începe să te concentrezi.

— Scuze, Chef. Cine e Howie Preece?

— Oh, asta-i grozav! a explodat GK. În restaurantul meu e unul dintre cei mai faimoşi tineri artişti de pe planetă şi angajaţii mei nici măcar nu ştiu cine el

GK a aruncat un polonic la o parte şi polonicul a sărit şi a zdrăngănit pe podeaua de gresie lângă picioarele lui Vitas. Vitas a scos un ţipăt. GK a pocnit din degete.

— Ridică ăla, Sanitarule. *Acum!*

Vitas şi-a şters mâinile pe şorţul ud leoarcă şi s-a grăbiră salveze polonicul. A făcut un gest să **i-l** înapoieze lui GK, care a mârâit:

— Nu fi prost, Vitas. *Spală-l,* la dracu!

GK a făcut o piruetă înapoi la masa lui, cu umerii tensionaţi de mânie. Lev s-a întors la prepararea ciupercilor sale, care îl chinuiau sărind şi alunecându-i printre degete. În spatele său, simţea ochii lui Sophie lipiţi de el. Deodată ea i-a luat locul lui GK lângă el şi a şoptit:

— N-o da în bară, Lev. Nu în seara asta.

Lev a încercat să se concentreze mai tare. De obicei se mândrea că ţine pasul cu bucătarii, chiar o lua înaintea cererilor lor ascultând comenzile pe care le strigau Jeb şi Mario, stocându-le în minte în ordinea corectă şi selectând legumele corecte chiar înainte de a le cere bucătarii. În seara asta era încet, ştia, nu numai pentru că visa cu ochii deschişi, dar şi din cauză că băuse vodcă la prânz. Spera ca GK să nu simtă mirosul de alcool din respiraţia lui. De-abia aştepta să

se termine seara. Se simţea obosit şi sexy şi trist. Imagini ale Marinei se aşezau în configuraţii stranii deasupra imaginilor Lydiei în mintea lui obosită. Ştia că doar dacă face dragoste cu Sophie se putea linişti şi se poate întoarce la el însuşi.

Orele păreau lungi. Deşi majoritatea clienţilor plecaseră până la unsprezece şi jumătate, petrecăreţii de la masa trei tot mai comandau vin, budinci şi cafele. GK se uita atent la ei, ochii lui zăbovind lacom pe artist, Howie Preece. Dintr-un capriciu, i-a cerut lui Damian să le ofere şampanie gratuită.

— Numeşte-o promoţie, i-a şoptit lui Damian. Vreau ca Preece şi prietenii săi să se întoarcă aici regulat. Serveşte-le două Mumm din '05 cu complimente din partea bucătarului-şef-proprietar, şi pe urmă vin eu şi spun ceva fermecător de genul ce mai face tatăl tău, da?

— S-a făcut, Chef. Şi ştii că au cerut patru sticle de Château Margaux din ’96?

— Bingo! a spus GK, lovind aerul cu pumnul. Asta chiar îmi place.

Lev îşi terminase treaba, dar nu voia să plece fără Sophie, aşa că s-a dus la vechiul lui punct de lucru să îl ajute pe Vitas. În timp ce lucrau, Vitas i-a şoptit:

— Să nu-i spui şefului, dar o să renunţ în curând. Un prieten de-al meu, Jacek, ăla care mi-a dat mobilul, a auzit despre o slujbă disponibilă la ţară, la cules de legume. Bani buni. Aşa că o să accept asta. Şi o să stăm gratis.

— Cum o să stai gratis, Vitas?

— Rulotă. Casă pe roţi, de lux. O s-o împart cu Jacek. Jacek aranjează totul şi dar că mă duc şi eu.

— Cred că e păcat, a spus Lev. Ai reuşit să te descurci cu slujba ta acum. Ar trebui să rămâi aici.

— Nu. Urăsc slujba asta. Ţi-am spus. Îl urăsc pe omul ăsta. Mi-ar plăcea să-i tai boaşele şi să le bag la cuptor şi să le dau la câini.

Au spălat în tăcere o vreme. Apoi Lev a spus:

— Ce mai face câinele tău, Vitas? Mai ai veşti de la el?

— Veşti de la câinele meu? Nu. Nu ştiai? Câinii din ţara noastră sunt foarte înapoiaţi: n-au învăţat să scrie scrisori. Dar ce am eu de gând să fac cu Jacek: o să furăm un câine şi o să-l ţinem în rulota noastră. O să fie al nostru. Aşa o să-l uit pe Edik – până ajung acasă.

— Ce-o să se întâmple cu câinele pe care îl furaţi atunci când pleci acasă?

— Cine poate şti, prietene? Ce-o să se întâmple cu oricare din noi când plecăm acasă?

Tigăile erau aproape gata. Lev a setat un alt ciclu de spălare pentru pahare şi a început să şteargă scurgătoarele. Când s-a întors, a văzut-o pe Sophie. Îşi pusese o uniformă curată şi avea buzele proaspăt date cu ruj, un stacojiu lucios.

— Lev, a spus ea încet, mă duc în restaurant cu GK. Îl cunosc pe Howie Preece, prin Sam şi Andy. GK m-a rugat să îl ajut cu conversaţia.

Lev s-a uitat ţintă la ea, la gura ei lucioasă. A simţit cum inima îi bate deodată mai repede.

— Nu… a spus el.

— Ţi-am spus, trebuie să o fac, Lev, a şuierat Sophie. Nu face mare caz. Acceptă doar. Ne vedem mâine.

În Belisha Road, pe Lev îl aştepta un plic cu scrisul Inei. Ea scrisese „Lodnra” în loc de Londra, dar scrisoarea ajunsese totuşi. Înăuntru era un desen cu copii care se dau cu patinele, făcut de Maya. Toţi copiii purtau hanorace tivite cu blană, ca cel pe care Lev i-l cumpărase

Mayei pe Holloway Road. Picioarele lor erau uriaşe în ghetele maro de patinat.

Lev s-a întins pe patul său îngust şi a fumat şi a ţinut desenul aproape de faţă. A încercat să recunoască ce copil era Maya şi se gândea cât de repede se schimbau chipurile copiilor şi cum, când o va vedea din nou, Maya nu va mai fi

fiica pe care o păstrase el în memorie. Pe cealaltă parte a desenului era un mesaj:

Dragă tati,
M-am lovit la nas. Am căzut pe gheață. Nasul mi s-a făcut albastru. Lili plânge. Îi spăl scutecelul.
Cu dragoste de la Maya XX

Lev a închis ochii. Ţigara ardea în mâna lui.

În mintea lui, era noaptea aniversării de treizeci de ani a Marinei. El şi cu Marina mâncau gâscă şi cartofi copţi şi beau vin roşu sub o lună mare de culoarea caisei, împreună cu Rudi şi cu Lora. Pe masa din veranda lui Rudi, lumânări roşii licăreau în briza nopţii de vară, şi Marina purta pantofii roşii pe care i-i făcuse cadou Lev şi care îi umpluseră ochii cu lacrimi de bucurie.

Se auzea cântând muzică populară, de la un casetofon vechi cu baterii pe care Rudi îl cumpărase din piaţa de vechituri din Glie, şi când au terminat de mâncat, toţi patru s-au ridicat şi au început să danseze. Luna a coborât şi ei continuau să danseze. Lumânările s-au consumat şi ei au continuat să danseze sub stele. Rudi a turnat mai mult vin. Au dansat cu paharele în mâini. Au băut pentru viaţa lungă a Marinei şi Lev a sărutat-o pe gură şi a gustat vinul pe limba ei şi i-a spus că o va iubi până la moarte. Şi-au început faimosul lor tangou şi el auzea ţăcănitul pe care noii pantofi roşii îl făceau pe podeaua de lemn a verandei şi îi vedea picioarele subţiri şi bronzate lovind aerul. Şi ea a strigat tare în noaptea întunecată că voia un copil. A spus asta întregului sat Auror.

Au lătrat câinii şi păsările de noapte au ţipat de pe dealuri.

Era la fel de beată ca o ţarină, dar nu-i păsa. Rudi şi Lora au început să umble de colo-colo, poticnit, încercând să strângă farfuriile murdare de pe masă. „Fă-i un copil!” a

strigat Rudi, în timp ce o cascadă de tacâmuri s-a prăbuşit peste picioarele lui. „În noaptea asta suntem nemuritori, prietene. Suntem dincolo de moarte. Fă-i un copil nemuritor!”

Apoi stătea întins cu Marina în camera din spate a casei lui Rudi şi a Lorei. O lampă cu ulei licărea pe peretele văruit în alb. O cuvertură din petice, mirosind a naftalină, îi acoperea, dar erau goi cu excepţia pantofilor roşii, pe care Marina nu îi scosese. Lev simţea tocurile înalte săpând în carnea fundului său şi atingerea pantofilor i-a reamintit, în timp ce făcea dragoste beată cu soţia lui, cât de uşor de rănit era forma sa umană, cât de agilă şi de minunată şi de singură.

Lev şi-a stins ţigara şi s-a întors la desenul fiicei lui. Se născuse după opt luni şi jumătate. Fusese oare concepută în acea noapte faimoasă, fetiţa lui, fetiţa-tangou, fetiţa-lună-de-caisă, fetiţa-stelelor-de-vară? El şi Marina se amuzau deseori încercând să dezlege misterul, dar ştiau că nu vor cunoaşte niciodată cu adevărat răspunsul.

Lev moţăia în apartamentul tăcut. Mobilul său era lângă pat, dar nu a sunat. S-a trezit şi şi-a imaginat că Sophie încă bea şi vorbeşte animat cu Howie Preece şi petrecăreţii lui. Era trecut de 3 dimineaţa. S-a cufundat într-un vis cu patinaj. Pe gheaţa strălucitoare, patinele lui nu scoteau niciun sunet.

Când s-a trezit, Christy era acolo, pregătind micul dejun. Christy i-a spus:

— Am crezut că n-o să fii aici. Am crezut că o să fii la domnişoara Sophie. Apoi te-am auzit sforăind.

Când Lev a pomenit de Howie Preece, Christy a spus:

— Ah, tipul ăla. Am fost dus odată să văd o lucrare de-a lui. Era un model al unui arc spiralat dublu construit din mingi de tenis. Starea uzată a mingilor avea scopul să indice fragilitatea, *ha-ha,* a ADN-ului uman. Mă tot întreb cum a reuşit să găsească mingile alea.

— Păi, pentru GK, şi pentru Sophie cred, el e foarte important, a spus Lev.

— OK, dar mă îndoiesc că în realitate, obiectiv, chiar este. Are „concepte". Poţi să vezi cum creează mintea lui. Ar putea să stea pe toaletă când se întâmplă. A înţeles foarte bine cum cuvântul începe cu *con.* Aşa că se gândeşte la orice lucru considerat serios. Ca, de exemplu, arc spiralat dublu/mingi de tenis/mortalitate. *Evrika!* Găseşte un asistent de studio prost plătit să-i facă afurisitul de obiect. Nici măcar nu se murdăreşte cu lipici pe mâini. Doar se distrează cu obiectul lui şi aşteaptă cecul. Pentru mine, e încarnarea a tot ce e putred în ţara asta. Nimeni nu-şi mai foloseşte afurisiţii de ochi. Ai o grămadă de împăraţi plimbându-se pe aici dezbrăcaţi şi nu observă nimeni. Şi în vremuri de stres sau de penurie extremă, asta mă poate scoate al naibii din minţi.

Stăteau de vorbă, bând ceai şi mâncând sandvişuri cu şuncă. Soarele apărea şi dispărea la fereastră. Christy s-a uitat lung la el şi a spus:

— Cel mai mult mi-a plăcut, la ziua noastră petrecută la Silverstrand, când am sărit în apa îngheţată. Ala a fost momentul cel mai grozav.

Lev i-a amintit lui Christy că mai fuseseră şi alte momente frumoase: când au jucat golf şi le-au lăsat pe Frankie şi pe Sophie să câştige; când s-au întors la plajă fiindcă se limpezise iar cerul şi soarele începea să apună şi au aruncat cu pietricele în apă; când au privit nişte călăreţi pe ponei albi care veneau galopând pe întinderea de nisip…

— Sigur, ai dreptate, a spus Christy. Cu totul a fost o zi frumoasă. De ce creierul tot selectează lucrurile, tot măsoară şi compară? Nu am ştiut niciodată de ce sunt şi eu predispus să fac asta. N-am nici cea mai vagă idee.

Lev a rămas tăcut o vreme. Şi-au aprins amândoi câte o Silk Cut. Când Christy a adus scrumiera de tablă, Lev a spus:

— Crezi că Sophie chiar mă place, Christy?

— Aşaa, a spus Christy, încrucişându-şi picioarele subţiri în blugii tociţi, iată din nou una dintre Marile întrebări. Deci, ia să ne gândim. Dar, ascultă-mă, prietene.

Cum aş putea şti eu dacă te place sau nu? Dacă e cineva aici care ar putea şti, ăla eşti tu. Deci ce crezi tu?

— Nu ştiu, a spus Lev. De-asta te întreb. Câteodată cred că da, câteodată, nu…

— Ei bine, a spus Christy, am încercat să-mi folosesc ochii. Sophie e o fată grozavă. Are inimă, nu ca Angela, care are un pepene putrezit în locul inimii. Şi evident îi place ce faceţi voi în pat, altfel n-ar rămâne cu tine. Dar în ceea ce priveşte dragostea, cum aş putea eu să deslușesc asta?

— Nu ştiu.

— Tot ce aş spune este: nu presupune c-o să fie un viitor luminos şi înstelat.

— Presupune?

— Nu te *baza* pe nimic. Englezoaicele, aşa cum am mai spus o dată, sunt capricioase ca şi mareea, Lev. Poate, chiar acum, ea e-n aşternuturi cu grămada aia de ADN uzat, Preece.

Ea îi spusese, nu, ştia că flirtase, dar era iubita lui acum, iubita lui Lev, aşa că de ce nu uita despre asta şi gata? Era vineri noaptea, târziu, şi ea stătea întinsă pe un covoraş în faţa focului, purtând un sutien şi o pereche de tanga turcoaz. Şi-a dat jos chiloţii, a îngenuncheat şi s-a lăsat în patru labe şi a spus:

— Trage-mi-o aşa. Ca la o căţea ce sunt.

El de-abia se mişca în ea. Dorinţa pentru ea devenise atât de intensă, încât ştia că va termina în câteva secunde. Ea ţipa la el să se mişte mai repede, să o facă s-o *doară.* A încercat să-i spună, nu, că nu poate, că va termina, dar ea tot ţipa la el, de parcă ţipatul făcea parte din asta, din ceea ce avea ea nevoie. Aşa că a lăsat să se petreacă totul aşa cum voia ea, şi

punctul culminant a fost atât de adânc, camera s-a întunecat şi el a căzut în faţă peste ea, ca un animal epuizat şi pe moarte.

În pat, ea s-a întors cu spatele la el şi s-a ghemuit să doarmă singură. El a rămas treaz şi a ascultat zgomotele străzii şi respiraţia ei liniştită şi sunetul inimii lui, care încă bătea suficient de tare încât să o audă. Apoi s-a ridicat din pat şi a mers în linişte prin apartamentul ei, examinându-i viaţa în întunericul aproape total, conştient că asta era tot ce ştia despre ea, acest loc pe care de-abia îl vedea.

În final s-a întins pe canapeaua ei, s-a învelit cu hanoracul şi a încercat să doarmă. Dar mintea lui nu se odihnea. Ca s-o liniştească, a început să facă reţete de supă în gând: ciorbă de peşte cu dulgheri, merlan, calmar, ceapă, roşii şi vin; ciorbă de fasole *borlotti* cu pătrunjel şi ulei de lămâie; o supă cu cartofi şi mazăre făcută cu şuncă şi cuişoare; *minestrone*[20] cu şuncă *pancetta*; o cremă de ciuperci cu smântână… Făcând un bulion picant, lăudându-se cu resturile şi bucăţile pe care putea el să le folosească, a alunecat în sfârşit în inconştienţă, chiar în timp ce zorile de martie apăreau deasupra Londrei şi traficul de pe Kentish Town Road îşi începea murmurul încet, înnebunitor.

Două ore mai târziu, când s-a făcut dimineaţă, Sophie era tăcută, chiar părea tristă. Fata nebună în tanga turcoaz dispăruse. L-a mângâiat pe faţă. Apoi a spus:

— Lev, nu pot să merg la Ferndale Heights duminica asta. Mama se simte rău, aşa că trebuie să mă duc acasă la Godalming. Poţi să mergi fără mine?

— Nu vreau să merg fără tine.

— Te rog. Să o vezi pe Ruby. Şi ea a fost bolnavă. Voiam

---

[20] Supă italiană groasă, făcută cu legume, la care se adaugă adeseori orez sau paste (n. red.).

să-i duc nişte fructe. Lui Ruby i-ar plăcea să te vadă.

— Nu. Lui Ruby îi place să te vadă pe *tine.*

— Nu pot, Lev. Nu am mai fost în vizită la mama de secole. Te rog, mergi la Ferndale. Ajută-i să pregătească un prânz bun. Scoate afară la soare cât de mulţi rezidenţi poţi, să vadă narcisele. Dar, mai ales, vorbeşte cu Ruby. E aşa de singură.

Aşa că Lev a spus şovăitor că o să se ducă singur. Când s-au pus de acord, ea i-a mulţumit şi l-a mângâiat iar pe faţă şi a spus:

— OK, ascultă. Duminica viitoare e premiera pentru presă a piesei lui Andy Portman, *Peccadilloes,* la Royal Court. E un eveniment important. Vrei să mergi cu mine?

Lev s-a uitat la ea. Nu voia să fie nevoit să se gândească la prietenii ei. Voia să o ducă blând în pat şi să facă iar dragoste cu ea, cu tandreţe.

— Lev. Spune-mi dacă vrei să vii sau nu. Dacă nu, o să invit pe altcineva.

— Da? îl inviţi, de exemplu, pe Howie Preece?

— Nu. Toţi oamenii ăştia oricum vor fi acolo. Dar nu pot să mă duc singură. Am putea merge la cumpărături, hei, să-ţi cumpărăm ceva drăguţ ca să fii frumos pentru mine la premieră. Pentru că de fapt tu eşti al naibii de drăguţ. Ai nevoie doar de haine mai bune.

Lev şi-a aprins o ţigară. ÎI durea capul din cauza nopţii nedormite. S-a uitat în jos şi a văzut că îi tremura mâna. A spus:

— Sophie, m-am tot întrebat… tu chiar mă placi…?

— Lev, a spus Sophie tăios. Nu începe iar cu asta. De cât de multă asigurare ai nevoie? Cerşesc afecţiunea ta, nu-i aşa? Uită-te la mine, pe covor noaptea trecută. Doamne, am fost Domnişoara-Fără-Ruşine. Ăsta nu a fost un semn?

— Nu ştiu.

— Sigur că a fost. Doar pentru că nu vreau să dorm în pătuţul copilului ăluia, cu Christy Slane ascultând prin

perete…

— Nu e vorba de asta.

— Ce, atunci?

— Nimic. Doar că aş vrea să ştiu.

— Să ştii ce?

— Ce să sper.

— Doar nu mai fi atât de nerăbdător în legătură cu asta, Lev. Adică, ia-o mai uşor, OK? Totul o să se limpezească. Deci, spune-mi dacă vrei să vii să vezi piesa sau nu.

— Da, a spus Lev. Bine. Vin. Acum, te întorci în pat cu mine?

A văzut-o că ezită, dar apoi l-a lăsat să o ia de mână. Au intrat în dormitorul ei şi au tras draperiile în faţa zilei de primăvară. La început a ţinut-o cast, ca pe o fată, cu capul aşezat pe umărul lui.

Duminică dimineaţa a plouat şi rezidenţii de la Ferndale Heights păreau deprimaţi.

— Este vorba de Berkely, i-a spus Minty Hollander lui Lev. E la Royal Free. Poate fi foarte certăreţ, dar avem atât de puţini bărbaţi aici încât ne rugăm cu toţii să supravieţuiască.

— Ce-a păţit Berkely, doamnă Hollander?

— Pneumonie, dragule. Prietena persoanelor în vârstă. Şi, de fapt, Berkeley – spre deosebire de unii dintre noi – este ceea ce ai putea numi cu adevărat o persoană *în vârstă.* Dar chiar mi-e dor de el.

Lev s-a dus la bucătărie şi s-a oferit să-i ajute pe angajaţi, doamna Viggers şi fiica ei Jane, să pregătească prânzul de duminică. Cele două femei, amândouă purtând salopete galbene, se uitau ţintă la el, cu mâinile în şolduri, care erau uriaşe şi cărnoase.

— Cine eşti tu? a întrebat doamna Viggers.

— Sunt Lev. Am ajutat aici de Crăciun, cu Sophie.

— Oh, da, am auzit despre asta: un sos tare şic, nu? Eşti bucătar, atunci?

— Mă pregătesc să fiu bucătar.

— Ei bine, noi nu suntem „bucătari”, nu-i aşa, Jane? Suntem doar bucătărese simple, dar nimeni nu s-a plâns vreodată.

Jane s-a apropiat de Lev şi a rămas zgâindu-se la el. A întins o mână, ca şi cum ar fi vrut să îl atingă, pe urmă şi-a tras-o înapoi.

— Jane! s-a răstit mama ei. Dă-i omului o sarcină. Dă-i să facă nişte Paxo.

Jane a tresărit. Ochii ei mici, înfundaţi în cap, erau umezi şi speriaţi. Încet, s-a întins şi a luat un pachet din dulap şi i l-a dat lui Lev.

— Ce e asta? a întrebat el.

— Umplutură, dragă, a spus doamna Viggers. Pentru friptura de porc. Doar să amesteci cu apă. Dă-i un bol, Jane.

Lev s-a uita la pachet, apoi l-a pus deoparte. A început să se învârtă prin bucătărie, deschizând dulapurile. A găsit o pungă cu caise uscate şi un borcan cu rozmarin uscat şi le-a pus pe masă. A ales câteva cepe şi pătrunjel din raftul cu legume.

— Fac o umplutură cu astea, a spus el. Aveţi pâine pentru firimituri?

— Caise? Cu porc? a spus doamna Viggers. N-or să mănânce asta.

— Or să mănânce, a spus Lev, şi a început să taie. Doamna Viggers a clătinat din cap în timp ce îi întindea cu ezitare lui Lev o pâine albă feliată, apoi s-a dat la o parte, dar continua să se uite la el în timp ce curăţa cartofi.

— Ai viză deci, Olev? a spus ea, după o vreme.

Lev şi-a continuat treaba. A aruncat unt într-o tigaie şi a început să călească ceapa şi caisele cu ierburile.

— Pariu că n-are nicio viză, a spus Jane. Ie ilegal.

— Asta e? a spus doamna Viggers. Caută azil, eh?

Caisele au început să-şi împrăştie parfumul. Lev a făcut

firimituri de pâine, în vechiul blender huruitor. A luat tigaia cu caise de pe foc, a înşfăcat sarea şi piperul şi a început să amestece umplutura. Apoi a spus:

— Poţi să-mi arăţi carnea, te rog?

— Arată-i halca, Jane. Nu vrea să vorbească, şi ştiu de ce…

Jane a aşezat carnea pe o farfurie, un picior de porc împachetat în vid, dezosat şi rulat, şi cu un şorici gros. La *GK Ashe,* Lev îl privise pe GK curăţând şi pregătind şoriciul, şi a luat un cuţit pe care l-a ascuţit. Cele două femei se holbau la el.

— Nu ţi-e frică că, de-o pildă, ar putea să vină ăia de la Imigraţii aci şi să te umfle la zdup?

— Să mă umfle la zdup? Ce e asta?

— Nu ştie nica, mânca-l-ar. Nu ştii nica, drăguţule. Imigraţiile astea, au ofiţeri peste tot, deghizaţi. Eu aş putea fi de la ei, şi tu să n-ai habar. Atunci eşti terminat. Eşti-napoi în primul avion.

— Da? înapoi unde?

— Acolo de unde ai venit tu: Bela-nu-ştiu-cum, Kazak-cum-o-fi.

Lev a scos carnea din pachet şi a uscat-o, a dezlegat-o din sfori, şi a întins-o în umplutura lui. Apoi a crestat şoriciul de porc în fâşii subţiri cât nişte beţe de chibrit şi a început să-l frece cu sare şi pudră de muştar. A legat la loc halca.

— Mami, a spus Jane. Face linii.

Doamna Viggers şi-a târşâit picioarele către locul unde lucra Lev şi s-a lăsat în coate pe blatul zgâriat de melamină. Sânii îi atârnau peste antebraţe.

— Dacă te străduieşti să o faci să trosnească, nu te mai strădui, drăguţule. Carnea asta nu trosneşte niciodat'. Le pun 'ormoni în lături aşa că rămâne cauciucată.

— Asta o să trosnească, a spus Lev.

— Şi oricum, ei nu pot să mănânce crocant, la naiba. Nu mai au niciun dinte afurisit!

— OK, a spus Lev. Dar când este doar puţin crocant, e uşor, ştii. Atunci poate că îl pot ronţăi.

Jane Viggers a scos un râs satanic. A răsunat cu ecou în bucătăria murdară şi l-a făcut pe Lev să se înfioare.

— Ronţ-ronţ! a spus Jane. Ronţăi ca pe un baton crocant!

— Nu începe, Jane Vig, a spus doamna Viggers. Apoi i-a spus lui Lev: Jane dă câteodată o impresie greşită. Dar este la fel de normală ca o plăcintă cu carne şi rinichi.

Mai târziu, în camera lui Ruby Constad, Lev a spus:

— Cred că bucătăresele de aici sunt nebune.

— Sunt nebune? a spus Ruby. Ce fascinant!

— Jane e sigur nebună.

— Am mai auzit câte un sunet ciudat venind din bucătărie din când în când. Dar nu cred că asta contează pentru gătit.

— Eu cred că trebuie să fii destul de isteţ ca să găteşti foarte bine.

— Crezi? Probabil că de-asta nu am fost niciodată o bucătăreasă prea bună. Nu sunt suficient de isteaţă. Obişnuiam să fierb tot felul de lucruri – pui şi pulpă de vită – şi să fac găluşte. Cam ăsta era tot gătitul meu. Altfel, după ce am rămas singură, mâneam de la Marks Spencer semipreparate.

Ruby arăta palidă şi obosită. Avusese o criză de viroză gastrică, a spus, de aceea nu fusese în stare să se descurce cu friptura de porc.

— Am mâncat doar puţină umplutură, Lev, a spus ea. Cu puţină varză. A fost o mică masă perfectă.

— Mă bucur că îţi place…

— Oricum, acum sunt în curs de vindecare, dar dorm foarte prost.

Lev a spus:

— Prietenul meu, Rudi, doarme mereu atât de bine. Ca un copil. Este norocos aşa. Dar eu, nu.

— Nu. Păi ai ghinion. Se spune că are legătură cu felul în

care te-ai născut. Şi acum am aşa nişte vise, aşa pline de vină pentru cât de inutilă a fost viaţa mea. Noapte de noapte. Dar ce pot să fac în legătură cu asta?

— Nu ştiu.

— Singurul lucru care-mi rămâne de făcut e să-mi schimb testamentul. Am grămezi de bani – toţi moşteniţi, nimic din muncă adevărată. Aş putea să las mai mult pentru Africa. Sau vreunei instituţii din draga mea Indie. Aş putea înzestra ceva. N-aş putea? Ce crezi, Lev? Care-i cel mai bun lucru pe care aş putea să-l fac? l-am întrebat pe Berkeley, căpitanul Brotherton, dar tot ce a spus a fost: „Nu-i lăsa să se ducă pe taxe." Dar eu am spus: „Berkeley, cui îi pasă dacă se duc pe taxe? Taxele sunt drumuri, nu-i aşa, şi spitale şi adăposturi pentru cei fără casă." Dar el nu părea să vadă valoarea acestor lucruri. Presupun că aşa este educaţia lui, sau viaţa lui neştiutoare din Marină.

— Şi banii pentru copiii tăi? a întrebat Lev.

Ruby s-a sucit în scaun. A închis ochii.

— Nu prea îmi văd copiii, a spus ea. Asta se întâmplă în unele familii. Te gândeşti cum copiii tăi vor fi mereu acolo pentru tine, dar apoi descoperi că te-ai înşelat. Şi deodată vezi: nici măcar nu se gândesc la tine.

Lev a aşteptat ca Ruby să zică mai multe. Dar ea şi-a strâns mâinile pline de inele la piept, ca cineva care se pregăteşte să adoarmă. Lev a rămas în tăcere la picioarele ei, pe scăunelul din Kashmir.

— Dar destul despre mine, a spus ea după o vreme. Vorbeşte-mi despre viaţa ta.

Lev s-a uitat într-o parte. Afară, ploaia se oprise şi un soare palid cădea pe spaţiile verzi din jurul lor.

— Pot să-mi aprind o ţigară? a întrebat el.

— Da, a spus Ruby. Pune scrumul în bolul pentru flori uscate. Oricum trebuie să mă descotorosesc de el.

Lev şi-a aprins un Silk Cut. În acele zile, când trebuia să

petreacă atât de multe ore fără să fumeze, ţigările căpătaseră dulceaţa aerului de munte. A inhalat adânc. Apoi s-a întors spre Ruby şi a spus:

— Viaţa mea e un puzzle. Asta e cuvântul?

— Cred că poate fi, da.

— Simt… că nu ştiu nimic. Aştept, ştii? Mă înţelegi? Ca şi cum mă gândesc: într-o zi, Lev, o să *ştii* viitorul.

O să vezi totul dar. Muncesc şi aştept. Dar nu ştiu nimic.

— Spune-mi despre trecut.

Lev a oftat. Apoi a început să vorbească despre Marina. Ruby a ascultat atent, mâncând din când în când din strugurii pe care îi adusese Lev.

— Înţeleg, a spus ea blând. Soţia ta a murit. Asta a schimbat totul.

— Da.

Lev a fumat în linişte un moment, apoi a spus:

— Înainte, eram un bărbat fericit. Ştii ce spun? Eram OK, în ciuda a ceea ce se întâmplă în ţara mea. Fericit şi puternic, ca Rudi. Dar acum. Trist înăuntru. Câteodată, cu Sophie, OK pentru o vreme. Râdem, ne sărutăm, totul. Apoi revine.

— Ştiu. Revine.

— Poate pentru totdeauna. Cine ştie? Asta aş vrea să ştiu, Ruby. O să mă eliberez de asta?

— Lev, a spus Ruby, când eram mai tânără, mereu spuneam oamenilor ceea ce credeam că vor să audă. Dar nu mai fac asta. E un lucru crud. Aşa că nu pot să-ţi spun acum că vei fi liber şi că vei merge mai departe, pentru că pur şi simplu nu ştiu răspunsul.

În cameră era linişte. Lev şi-a terminat ţigara şi a stins-o printre petalele prăfuite din bol. Ceasul demodat de pe noptiera lui Ruby ticăia, era trecut de ora trei. Traficul pe Finchley High Road scotea un sunet distant care creştea în intensitate, ca un râu nervos.

După o vreme, Ruby s-a întins şi i-a luat mâna lui Lev. A

ţinut-o uşor, ca şi cum ar fi cântărit-o în palmă.

— Îţi mulţumesc că ai venit să mă vezi azi, a spus ea. Ţi-am spus că am fost crescută în religia romano-catolică, de călugăriţe în India?

— Da.

— Oh, da, sigur că ţi-am spus. Ei bine, câteodată rostesc rugăciuni către Fecioara Maria. Doar din obişnuinţă. Le spun într-un loc nepotrivit, cum ar fi în baie. Îmi amintesc că, atunci când soţul meu era foarte bolnav, obişnuiam să mă rog în baia din apartamentul nostru din Knightsbridge. Tapetul avea un model de pescăruşi pe el, pe care pot să îl văd şi astăzi. Nu cred cu adevărat că rugăciunile mele ajung undeva – cu siguranţă nu li s-a răspuns atunci când mă rugam cu pescăruşii mei – dar Fecioara a fost mereu dragă şi bună, cu un zâmbet minunat. În seara asta, când o să mă spăl pe dinţi, o să-i vorbesc despre tine.

14
Ţac, ţac...

În întunericul adânc şi zgomotos al barului din Royal Court Theatre, Lev se străduia să devină invizibil.

Stătea sprijinit de un perete. Aerul pe care era forţat să-l respire avea parfumul copleşitor şi îndrăzneţ al succesului. Şi Lev simţea că asta nu era numai pălăvrăgeală inocentă, ceea ce se auzea zumzăind şi ciripind în jurul lui, aruncat cu nepăsare: era o *simfonie* studiat compusă a vorbirii, un *spectacol* al conversaţiei, care presupunea şi o audienţă tăcută, admirativă, mută în umbră, cum era Lev, neobservat în noua sa jachetă din piele fină şi cămaşa stupid de scumpă.

Deşi sosise cu Sophie şi stătuse la coadă la bar să-i ia ei o băutură, ea îşi înhăţase vodca tonică şi se întorsese cu spatele spre el, făcându-şi loc prin mulţime ca să-şi găsească prietenii.

Era de parcă îi închisese o uşă în faţă. Aşa că el a decis să plece în căutare de umbre. I-a întors spatele *ei,* păşind centimetru cu centimetru de la bar către acest loc lângă perete. A lăsat să treacă apoi câteva minute înainte de a ridica privirea să vadă unde dispăruse ea.

A văzut-o lângă prietena ei, Sam Diaz-Morant, care purta una dintre pălăriile ei miniaturale, un melon cu paiete aurii, şi al cărei râs plutea din când în când limpede pe deasupra notelor de bas ale simfoniei conversaţiei, ca şi clinchetul unei tamburine.

În acelaşi grup, vorbind cu Sophie şi Sam, ochii lui Lev au dat peste un cap ras, mare şi în tonuri de albastru sub un spot de lumină. Ştia cui îi aparţinea acest cap: îi aparţinea lui Howie Preece.

Sophie purta o rochie nouă care arăta de parcă era făcută din cârpe strălucitoare pentru spirite. Cu o linie a tivului inegală, mai lungă într-o parte, era tăiată de-a lungul umărului drept într-un corsaj strâmt care îi ridica sânii plini şi îi lăsa dezgolit braţul drept, durduliu şi irezistibil, unde şopârla Lenny, care primise un lustru auriu pentru această seară, arunca din coada sa foc. Lev nu o mai văzuse niciodată pe Sophie arătând chiar aşa. De la începutul relaţiei lor amoroase, el fusese copleşit de modul în care se îmbrăca ea (uneori simţind chiar o tristeţe jenată pentru bluzele simple şi cămăşile pe care Marina le purta şi pe care el le considerase la acea vreme seducătoare), dar această îmbrăcăminte era cea mai sălbatică pe care o văzuse. Ştia că Sophie era conştientă de cât de sexy arăta. Ştia că ea ştie că arăta ca o femeie uşoară dar că nu-i păsa. Gura ei era de un roşu aprins, buclele dese aveau nuanţe obraznice de roşcat şi culoarea prunei. În timp ce Lev o privea, l-a invadat, iraţională cum ştia şi el că e, invidia pe Lenny. Voia să stea întins pe braţul lui Sophie, să iie una cu pielea ei parfumată, făcând paradă cu coada sa lucioasă…

Succes. Celebritate. Christy remarcase odată că „Viaţa e acum pentru britanici un nenorocit de joc de fotbal. Înainte nu erau aşa, dar acum sunt. Dacă nu reuşeşti să bagi mingea în plasă, nu eşti nimeni.” Şi Lev vedea câtă dreptate avusese Christy. Îşi dorea să fi fost alt aer de respirat, nu acest aer rarefiat, de celebrităţi, dar pe măsură ce minutele se scurgeau spre începutul piesei, tot mai mulţi oameni luminoşi, parfumaţi se înghesuiau în bar, îngroşând şi mai mult atmosfera stătută cu emanaţiile lor înmiresmate. Şi Lev a început să-şi aducă aminte nu numai de staruri de cinema sau staruri sportive din zilele moderne, cu trupuri perfecte, dar şi de aristocraţii odată frumoşi, îmbrăcaţi absurd, ai unei alte ere – oamenii pe care tatăl său obişnuia să-i înjure în timp ce îşi mânca salamul în curtea gaterului din Baryn, oamenii care au provocat panica sinucigaşă către comunism – acei membri de mult morţi ai unei vechi nobilimi, năpustindu-se înainte, mereu înainte, cu bijuteriile lor şi blănurile lor şi penele din cozi de fazan, mergând către camere luminoase, către concerte şi *soirées,* către banchete cu zece feluri de mâncare, pe lângă săracii nevăzuţi…

Lev a luat o înghiţitură din vodcă şi apa tonică din ea avea gust de marmeladă amară. S-a întrebat dacă avea voie să fumeze aici. S-a întors şi s-a uitat către ieşire. Îşi imagina cum iese în Sloane Square şi coboară la metrou şi merge în linişte cu metroul până ajunge la Tufnell Park şi la pacea camerei sale de copil…

O vedea pe Sophie că acum se uită în jur – să vadă unde este el, sau doar ca să încerce să descopere ce alte feţe faimoase veneau? Howie Preece şi-a rotit şi el capul ca o cupolă, şi Lev şi-a dat seama că cel pe care îl salutau ei era chiar dramaturgul, autorul lui *Peccadilloes,* Andy Portman. L-au îmbrăţişat şi s-au agăţat de el şi el de ei, şi Lev îşi imagina cum îl linişteşte Sophie, cum îi urează succes, cum îi spune că piesa va fi minunată, va fi o câştigătoare, un moment de

cotitură în istoria teatrului englezesc…

Lev era obosit. De zile întregi deja, nu ştia de ce, oboseala îl omora, îi dădea vise urâte, gânduri negre, gânduri despre Marina, un sentiment că este din nou în derivă. „Revine”, spusese Ruby Constad, şi avea dreptate: vechiul său sentiment de suferinţă se strecura pe la marginea lucrurilor. Se agăţase de munca lui, de Sophie, de ritmul zilelor sale, de izbucnirea primăverii englezeşti ezitante, dar acum, în acest bar, voia doar să se întindă şi să fie purtat pe un val întunecat al somnului, să devină invizibil chiar şi pentru el însuşi. Lev a închis ochii, dar chiar în clipa în care îşi sprijinea capul extenuat de peretele tare, o voce a anunţat că spectacolul *Peccadilloes* va începe în cinci minute.

În stal, în rândul cinci sau şase de la scenă, Lev stătea între Sophie şi un tip burtos, de vârstă mijlocie, care mirosea a un aftershave scârbos, cu inele cu pietre preţioase pe degetele sale grase şi un pardesiu de caşmir de culoarea caramelului pe care şi-l băgase între picioare. Piciorul drept al bărbatului se bâţâia încontinuu şi tremura aşa de aproape de scaunul lui Lev încât îl făcea să se mişte. Acest tremurat îi crea repulsie lui Lev. Îi venea să întindă mâna să îl oprească.

A întors capul de la bărbat, în întuneric, spre profilul lui Sophie de lângă el. Voia ca profilul să se răsucească spre el, dar acesta nu se mişca. Piesa de-abia începuse, dar Sophie deja era fascinată, copleşită de încrederea ei în geniul lui Andy Portman.

Lev s-a întors înapoi cu faţa la scenă. O lumină purpurie a căzut pe un pat dublu. La început părea să fie singurul obiect acolo, dar apoi, într-un colţ întunecat, s-a desluşit un dulap alb, ce avea cuvintele „AL EI” pictate pe el cu un scris ornat. Dulap şi pat. Pat şi dulap. Deja era ceva în aceste obiecte în aşteptare care făcea audienţa să chicotească.

Au apărut un bărbat şi o femeie. Erau cam de vârsta lui Lev, cu un aer calm de prosperitate, îmbrăcaţi în haine de

seară. S-au aşezat pe câte o parte a patului şi s-au dezbrăcat şi şi-au pus halate de mătase identice, de culoarea cărnii de viţel. Femeia a început să-şi perie părul. Bărbatul frunzărea o revistă numită *AutoMagnate.* În timp ce ea se pieptăna şi el citea, vorbeau despre seara lor şi cât de plicticoasă fusese şi cum toţi de la petrecere fuseseră nişte *„arseholes*"[21] Făceau glume pe seama acestor *arseholes,* la care audienţa râdea tare. Şi-au lăsat hainele elegante în două grămezi pe podeaua de lemn strălucitoare. (Erau bogaţi, dar nu păreau să aibă niciun umeraş, îşi lăsau hainele lor scumpe să stea

Pe jos, ca şi cum ar fi fost evacuate din corpurile lor.) Uşa dulapului a rămas închisă.

Femeia, al cărei nume era Deluda, a început să-l sărute pe bărbat, al cărui nume era Dicer. Stăteau întinşi în pat în halatele lor de mătase, atingându-se unul pe altul. Apoi Dicer s-a ridicat brusc şi i-a spus Deludei că uitase „să-i spună noapte bună lui Bunny". Deluda i-a spus că asta nu conta, dar el a insistat că avea importanţă, că fără urarea lui, Bunny ar avea vise urâte. S-a desprins din ceea ce părea a fi un preludiu pentru sex şi a ieşit de pe scenă. Deluda a rămas întinsă un timp, dar frustrată şi nervoasă, apoi a întins mâna sub pat după o sticlă de gin ascunsă acolo şi a luat o înghiţitură zdravănă. Din nou, audienţa a chicotit.

După câteva minute, Dicer s-a întors. Dar nu singur. Cu el era fiica lui, Bunny, un copil de nouă sau zece ani. A aşezat-o pe Bunny în pat între el şi Deluda. Deluda a ascuns sticla de gin. Bunny avea o privire somnoroasă, visătoare. Dicer i-a spus Deludei că Bunny avea coşmaruri.

Deluda a oftat. Dar ea era mama lui Bunny. Părinţii, Dicer şi Deluda, trebuiau să o aline pe Bunny. Au început să-i spună poveşti cu zâne, din amintire; „A fost odată ca

---

[21] Cretini, în argou (n. Red.).

niciodată, într-o pădure singuratică, trăia o bestie crudă…" Dicer o mângâia pe păr. Nu la mult timp după începutul poveştii *Frumoasa şi Bestia,* fata şi-a băgat degetul mare în gură şi a părut că se cufundă în somn.

Deluda, încă tânjind după sex cu Dicer, i-a cerut să o pună pe Bunny înapoi în patul ei. Dicer s-a uitat la

Bunny, care dormea, şi a mângâiat-o pe faţă. Apoi, aproape în silă, a luat fata în braţe şi a ieşit cu ea afară. Deluda îl aştepta pe Dicer, cuibărindu-se în pernele ei ca şi cum ar fi fost un trup lângă ea.

Dicer s-a întors în fugă din camera lui Bunny. A sărutat-o pe Deluda şi apoi a mimat că face dragoste cu ea cu o grabă disperată. Ea îl ruga să încetinească. Dar el părea că nu o aude: era în interiorul propriului său cap. Avea ochii închişi. O numea pe Deluda „mica lui dragă", „iepuraşul lui neastâmpărat". Scena s-a terminat cu Dicer strigând şi ţipând în timp ce îşi atingea orgasmul şi căzând inert peste trupul nesatisfăcut al Deludei, care încet şi-a tras mâna de sub greutatea lui Dicer şi a bâjbâit după gin.

Audienţa a încercat încă un chicot, apoi a părut să găsească asta nepotrivit şi a tăcut. Lumina purpurie a început să se stingă.

Lângă Lev, piciorul mişcător se odihnea în sfârşit, mâna dreaptă împopoţonată se lăbărţa calmă pe coapsa cărnoasă. Lev s-a uitat în sus şi în jur la sala plină, a auzit în întunericul aproape total un huruit departe sub el, ca al unui metrou accelerând când pleacă din staţie. A întins mâna şi a mângâiat-o pe Sophie pe braţ. Pentru o clipă, a simţit o dulce linişte că acesta încă era cald la atingerea lui. Dar apoi Sophie şi-a smucit braţul, ca şi cum mângâierea ar fi lovit-o sau jignit-o.

— Care-i problema? a şuierat ea. Nu înţelegi scena?

Lev şi-a retras mâna.

— Înţeleg, a spus el, şi s-a întors să se uite la spaţiul negru

de deasupra lui şi să asculte trenul care se îndepărta şi tăcerea aproape totală pe care a lăsat-o în urmă.

Următoarea scenă avea loc în sala de consiliu a unei companii numită Pithco. Şefa lui Dicer, o femeie elegantă, îmbrăcată în costum, pe care o chema Loyala, solicita o promovare pentru Dicer în faţa consiliului de bărbaţi tineri şi abili. Făcea referire la Dicer ca la „un creier de afacerist *par excellence,* dar şi doar cel mai obişnuit tip pe care ţi-ai putea dori vreodată să îl întâlneşti". Grupul de bărbaţi tineri părea plictisit. Au trimis-o afară pe Loyala şi au început să discute despre Dicer. Dar erau toţi preocupaţi de alte lucruri. Telefoanele lor şi terminalele mobile tot sunau şi bipăiau. Doi dintre ei nu păreau să-şi mai amintească numele lui Dicer. Se refereau la el ca „Dick". Dar se grăbeau, aşa că s-au pronunţat toţi în favoarea promovării lui, cu excepţia unuia, un bărbat puţin mai în vârstă decât ceilalţi, numit Clariton.

Toată lumea din consiliul Pithco s-a întors să se zgâiască la Clariton. Clariton şi-a exprimat ceea ce numea „o îndoială personală" în legătură cu Dicer, dar când a fost presat să spună ce era, tot ce a putut găsi a fost că avea un „presentiment" în legătură cu el. Telefoanele clincăneau şi se aprindeau şi bipăiau. Lui Clariton i s-a spus că presentimentele erau „momente de conştiinţă neverificabile şi doar atât". A trebuit să cedeze şi să lase ca îndoielile sale cu privire la Dicer să fie învinse. S-a votat. Promovarea lui Dicer a fost acceptată.

Apoi a fost chemat Dicer. Când i s-a spus despre promovare, a părut uşurat. Apoi a început un discurs despre cum Anglia secolului douăzeci şi unu era „un loc murdar, un loc în derivă pe un val de nesiguranţă morală, un loc pe care unii dintre noi nu-l mai recunosc…" Apoi a spus că el, Dicer, şi compania Pithco trebuie să reziste acestui val, să ia decizii etice, să se comporte cu responsabilitate într-o lume globală…

La aceste cuvinte, în timp ce capetele din consiliu se înclinau aprobator, legănatul şi tremuratul piciorului de lângă Lev a început iar. Mâna încărcată de bijuterii se mişca odată cu el. *Ţac, ţac, ţac, ţac, ţac-pac, ţac, ţac, ţac… Ţac, ţac, ţac, ţac, ţac-pac, ţac, ţac, ţac…*

Lev se gândea: „N-o să mai pot suporta asta, va trebui să-i leg piciorul de podea…” Şi apoi, ceea ce se întâmpla pe scenă i-a scăpat cu totul şi a început să se gândească în ce fel s-ar putea face asta, cum ar putea fi imobilizat un picior în întunericul unui teatru londonez, fără ca nimeni să strige, fără să cauzeze durere exagerată, doar să pună capăt chinului pe care vecinul său…

Când s-a concentrat iar asupra piesei, Deluda şi Bunny erau îmbrăcate pentru o călătorie şi veniseră să-i spună la revedere lui Dicer. Lev pierduse motivul pentru care plecau. Toată lumea părea îndurerată. A urmărit gesturile fetei care o juca pe Bunny. Juca scena, din nou, ca şi cum ar fi fost într-un somn îndepărtat, un somn doar al ei.

Şi ea şi Deluda au dispărut. Acum, Dicer era singur. Stătea la un computer. Un ecran mare era aprins în spatele lui, pe care era proiectat ceea ce vedea Dicer pe monitorul computerului său. Dicer tasta şi dădea clicuri. Imagini cu copii goi veneau şi dispăreau, văzute timp de o secundă tremurătoare, apoi piereau. Dicer tot căuta ceva, dădea clic pe ferestre numite „Vezi marfa”. Şi acum, pe ecranul gigantic a apărut o păpuşă gonflabilă, făcută din cauciuc sau din latex, sau o substanţă care arăta asemănător cărnii umane: o fetiţă fără sâni şi o gură roşie deschisă şi o mică despicătură între picioare. Dicer s-a uitat cu dorinţă la această fată-păpuşă. Lev simţea că şi audienţa se uita fix la ea. Şi piciorul s-a oprit. Ţac, *ţac, ţac, ţac, ţac-pac, ţac-pac. Pauză.*

Pe ecran, a apărut o fereastră numită „Cumpărare”. Dicer a dat clic pe ea. A apărut o altă fereastră: „Scanează poza”. La biroul său, Dicer era acum din ce în ce mai excitat, cu

respiraţia întretăiată. O fotografie a chipului lui Bunny a apărut mărită. Părea mai tânără decât era pe scenă. Avea gura deschisă. Dicer şi-a ridicat ambele mâini, ca şi cum ar fi vrut să îmbrăţişeze chipul fiicei sale. Pe ecran a apărut o fereastră numită „Confirmă comanda" şi Dicer a dat clic pe o săgeată în fereastră şi a început să ţipe: „Comandat". A spus-o de mai multe ori cu pasiune crescândă. „Comandat! Comandat! *Comandat!"*

Audienţa amuţise. Lev s-a uitat la Sophie. Chipul ei era calm şi nemişcat. Lenny strălucea pe braţul ei. Părea fermecată de toată treaba asta cu „comandatul".

Lev a simţit deodată că îi e insuportabil de cald, ca şi cum fusese cuprins de o imensă stânjeneală. A început să tragă de mâneca noii sale jachete de piele, să o scoată. Era conştient de faptul că era singura persoană din sală care nu stătea cuminte, nemişcat, şi sarcina de a-şi scoate jacheta de pe el acum părea ciudat de dificilă, ca şi cum încerca să iasă dintr-o cămaşă de forţă. A tras de mânecă, a tras de guler, a încercat să împingă reverele, a simţit cum umărul său se loveşte de omul cu piciorul săltător, care i-a aruncat o privire furioasă. Dar trebuia să-şi scoată jacheta sau se va sufoca. Va leşina. Dorea atât de mult să-şi dea cu apă pe frunte, să bea, să-şi ude trupul transpirat. Dorea un râu rece, ca râul care curge prin Auror…

— Lev! a auzit şuieratul lui Sophie. La dracu'…

Jacheta era scoasă acum. În sfârşit. Se simţea mai răcorit. Imaginile râului rece s-au şters în mintea sa. A ridicat privirea. Ce pierduse? încă o dată, uitase că e la o piesă de teatru. Piesa avansase şi îl lăsase pe el în urmă. Dar ce conta? Era o piesă dezgustătoare. Nici măcar nu era o *piesă* în adevăratul sens al cuvântului când era folosit un ecran imens. Era într-un fel pe jumătate film, nu-i aşa? Şi-a luat din nou privirea de la scenă, şi-a împăturit jacheta pe genunchi, s-a uitat într-o parte la picior. Un mic tremur, un slab *ţac-*

ţac-ţac. Apoi nemişcare.

Pe scenă, Dicer cina la lumina lumânărilor cu Loyala. Loyala vorbea repede şi într-un mod foarte sigur de sine, împroşcând cuvinte pe care Lev nu le putea recunoaşte. Presupunea că se voia să fie un limbaj de afaceri sau jargon sau oricum ar vrea oamenii să-l numească. Suna puţin ca şi cum l-ar fi ascultat pe Rudi vorbind despre „curelele" lui şi despre „acţionare automată", fără să se deranjeze să explice ce erau lucrurile astea, ca şi cum lumea întreagă trebuia să ştie fără măcar să i se spună. Doar că Rudi ştia în sufletul lui că nimeni altcineva nu era interesat, că relaţia sa de iubire cu Tcheviul era un lucru singular, dar aici era dar că Loyala era convinsă că jargonul ei corporativ era seducător. Credea că Dicer este fascinat. Încerca să-l convingă pe Dicer şi folosea acest fel de vorbi ca pe o armă – cunoştinţele ei superioare despre anumite date şi procentaje, înţelegerea ei şi manipularea anumitor termeni.

Lev se uita la Dicer. Din expresia actorului părea că se străduieşte să o urmărească pe Loyala, că încearcă să lase să funcţioneze seducţia ei asupra lui, şi la sfârşitul mesei – când ospătari tăcuţi intrau şi ieşeau, aducând şi luând farfurii goale – el o ţinea de mână peste masă.

Lev a aruncat o privire la ceasul său. Micile limbi luminoase i-au spus că trecuse aproape o oră de când începuse piesa. Dar cât de mult durau piesele de teatru? Erau oare la fel de lungi ca spectacolele de balet sau concertele? Pentru că asta era tot ce ştia despre teatru: vechi telenovele americane la televizor; un spectacol *Giselle* al Companiei de Balet din Glie; câteva vizite în Jor, unde obişnuia să cânte deseori trupa preferată a Marinei, *The Resurrectionists.*

Lev a ridicat privirea, plictisit. Încă o dată apăruse patul. Patul şi dulapul şi lumina roşie. Ca şi cum piesa începea din nou…

Dicer a intrat în scenă singur. S-a aşezat pe pat, exact la fel cum făcuse în Actul întâi. Şi-a scos hainele şi le-a lăsat într-o grămăjoară pe jos şi şi-a pus halatul roşu de mătase.

Piesa începea din nou. Doar că fără Deluda.

Lev şi-a închis ochii. A încercat să-şi aducă aminte de (cuvintele cântecului favorit al Marinei cântat de cei de la *The Resurrectionists.* Ceva despre cum e să bei vodcă dimineaţa, dormind în soare, să fii trist pentru lună: *„Oh, sunt atât de trist pentru lună…"*

Lev a deschis ochii. Dicer mergea către dulap acum, dulapul marcat „AL EI". L-a deschis, şi acolo erau umeraşe şi erau rochii şi fuste. Dicer le-a împins deoparte, apoi de dedesubt a scos păpuşa-copil gonflabilă, cu chipul fiicei lui, Bunny. A cuprins-o pe gonflabila Bunny în braţe. I-a desfăcut larg picioarele, şi le-a îndoit în jurul picioarelor lui. A tras-o spre el şi şi-a băgat limba în gura ei deschisă. Apoi, dezvelindu-şi fundul în faţa audienţei, a început să mimeze actul sexual.

Cortina a căzut. S-au aprins luminile în sală.

Lev a rămas nemişcat. Peste tot în jurul lui se bătea tare şi entuziast din palme. Părea că piesa s-a terminat. Dar, bineînţeles, nu se terminase. Asta era doar pauza. Lev s-a gândit la cuvântul „pauză" şi s-a întrebat: înţelesese vreodată cineva că, în anumite circumstanţe, „pauza" trebuia să devină permanentă, că nu te mai puteai întoarce la ceea ce se terminase temporar?

Lângă el, Sophie se ridicase în picioare. A atins braţul lui Lev.

— Bar, a spus ea. Howie a comandat şampanie. Vino.

Ascultător, Lev s-a ridicat. Îl durea tot trupul. Şi-a pus jacheta pe el, atât de nouă încât mirosul ei i se părea înţepător, de parcă pielea fină făcea încă parte din viţel, încă păscând iarbă proaspătă. Sophie l-a împins şi s-au îndreptat iar încetul cu încetul către bar, unde Lev putea auzi sunetul

dopurilor de şampanie desfăcându-se.

Deodată, a auzit un râs în spatele lui.

— Lev! a spus Sophie. Încă ai eticheta cu preţul prinsă de jachetă!

A simţit-o cum întinde mâna şi rupe eticheta. Că oamenii din rândul din spatele lui s-ar putea să se fi uitat la ea tot timpul primei părţi a piesei ar fi trebuit să-l facă să se simtă jenat, ştia, dar tot ce simţea era minunata absurditate a acestui fapt, şi a început să râdă.

— Nu e amuzant, a spus Sophie. Este o noapte pentru presă. Asta face doar ca noi doi să părem nişte ţopârlani.

— Cred că e amuzant, a spus Lev cu voce tare. Cred că e mult mai amuzant decât un pat roşu.

— Şşşt, Lev. Mergi în continuare. Mergi înainte.

— Cred că e mai amuzant decât un bărbat care vrea să-şi reguleze fiica.

— OK, a spus Sophie, trecând în faţa lui Lev. Uit**e-l** pe Howie. Vino după mine dacă vrei şampanie.

— Nu, a spus Lev. Nu vreau şampanie. De ce să beau şampanie? Să sărbătoresc ce? Să beau în cinstea acestei piese oribile?

— Taci, Lev. Te rog…

— Ştii, chiar şi numele sunt ridicole. Ştiu engleza destul de bine cât să-mi dau seama de asta. „Dicer”. „Deluda”. De ce nu s-a gândit Portman la nişte nume mai bune?

Oamenii din jurul lui Lev se întorceau să se uite la el. Sophie l-a apucat de braţ şi l-a tras spre silueta înaltă a lui Howie Preece, care flutura o sticlă de şampanie pe deasupra capului.

Preece, al cărui singur cercel cu diamant strălucea în spoturile de lumină, a spus:

— Bine, fato. Ce mai petrecere. Ia o doză de Bolly. Sophie a luat paharul cu şampanie şi Howie Preece s-a întors să mai toarne altul.

— El e Lev, a spus Sophie încet.

Howie Preece continua să toarne şi nu s-a uitat. Când cel de-al doilea pahar a fost plin i l-a oferit lui Lev.

— Nu, mulţumesc, a spus Lev.

— Bine. Mai mult pentru noi. Eu sunt Howie Preece. Lev a dat aprobator din cap. A văzut că Howie

Preece aşteaptă ca *lucrul acela* să apară în ochii lui – *veneraţia,* sau oricum îl numea el – lucrul pe care oamenii nu se puteau abţine să nu-l dezvăluie în prezenţa lui. Şi când nu a descoperit această veneraţie pe faţa lui Lev, Preece, pentru o clipă, a părut tulburat. Şi-a mutat privirea plină de aşteptare la Sophie.

— Creatura aia, a spus el, de pe braţul tău. Ce vrea să fie?

— Oh, a spus Sophie, este Lenny, şopârla. Mă sărută de noapte bună.

— Mda? Cum te sărută?

Sophie şi-a apropiat braţul de faţă şi l-a lăsat pe strălucitorul Lenny să-i atingă buzele.

Fălcile albe ca de limax ale lui Howie s-au desfăcut într-un rânjet lasciv.

— Sexy fată, Sophie, nu-i aşa? a spus el, ca şi când vorbea cu Lev, dar încă uitându-se la Sophie cu ochi mari, somnoroşi.

Lev a văzut-o că roşeşte. Voia să… oh, ar fi putut spune ce voia să facă, dar văzând-o că i-l arată pe Lenny lui Howie avea un sentiment de amărăciune.

— Deci, a spus Sophie veselă către Preece, ce părere ai despre prima parte?

— Păi, a spus Preece, este Portman. Portman e un geniu. Întotdeauna apasă pe butonul care trebuie. Pun pariu că jumătate din nenorociţii din Chelsea le-o trag copiilor lor într-o demenţă totală.

— Cred că e minunată, a spus Sophie.

Preece era pe punctul de a vorbi din nou, dar Lev a

izbucnit:

— De ce?

— Cum adică „de ce”?

— De ce spui că asta e minunată, Sophie?

— Pentru că aşa cred.

— De ce?

— Pentru că este. Pentru că este radicală şi curajoasă şi…

— E o porcărie, a spus Lev.

— Ei bine, iată o descurajare pentru Andy! a spus Howie. Bărbatul dintr-o ţară îndepărtată crede că *Peccadilloes* este o…

— Aş putea să îl omor pe acest om! a spus Lev.

— Poftim? a spus Preece.

— Să văd asta: un tată, o păpuşă, fata lui… Cum poate arăta asta?

Mânia şi tristeţea se năpusteau asupra lui Lev ca un val crescând de greaţă. A îndreptat un deget către Sophie, un gest de autoritate pe care îl detesta la alţi oameni, a văzut-o că încearcă să se retragă dar este împiedicată de aglomeraţia din bar. Ştia că nu se mai poate controla, ştia că ar fi trebuit să încerce să-şi stăpânească sentimentele, dar de ce să stăpânească sentimente care, în această lume ireală în care tocmai intrase, păreau reale şi adevărate?

A gesticulat iar spre Sophie.

— Tu! a spus. Te înţeleg acum. Nu vezi *nimic*! Vezi ce e „modă”, ce e „elegant”. Asta e tot ce contează pentru tine. Pentru că nu cunoşti lumea. Numai această Anglie mică. Nu ştii nimic, *nimic.*

— Hei, a spus Preece. Asta e puţin neobişnuit, nu crezi? Care-i problema ta?

Lev tremura. Îşi simţea mâinile ca pe nişte fire prin care trece, scoţând scântei, curentul electric. Le simţea puterea letală.

— Problema e că sunt furios, a spus el. Poate nebun. Dar

nu sunt bolnav, ca piesa asta. Acasă am o fiică, Maya. Îmi iubesc fiica…

— Cui îi pasă? a spus Preece. Este *atât* de irelevant. Cui îi pasă că ai o fiică? Asta este *artă.* Asta este spărgătoare de bariere…

— OK. Atunci şi eu sparg! a ţipat Lev, trecându-şi un deget peste gât. Sparg!

— Ascultă, de ce nu taci? a spus Preece. Eşti doar un cretin.

— Oh, da? a strigat Lev. „Cretin", ca în piesă. Atât de amuzant, nu? Ei bine, acest cretin poate sparge! Sparg gâtul lui Portman! Sparg pe toată lumea! Vrei să vezi?

Lev a apucat-o pe Sophie şi i-a imobilizat trupul de al lui cu braţul trecut în jurul gâtului ei. Ei i-a căzut paharul şi s-a spart. A început să se sufoce şi să respire greu. Preece s-a aplecat de la înălţimea sa superioară şi l-a apucat pe Lev de bărbie. Mâna lui uriaşă strângea şi strângea până când Lev a simţit că maxilarul îi va fi zdrobit.

— Dă-i drumul, a spus Preece. Dă-i dracului drumul sau îţi sparg eu afurisita de faţă!

Lev s-a uitat la Preece, la obrajii lui albi, strălucitori, la fruntea lui largă, la bărbia nerasă, la buzele groase, la întregul lui amalgam înfricoşător, şi s-a gândit: Este duşmanul meu acum. Îl ura aproape la fel de mult cât îl urâse odată pe procurorul Rivas. Era conştient de oamenii din jurul lui, uitându-se şocaţi, scoţând sunete de mirare, aproape comici în teama lor, dar nu-i păsa de ei. În acel moment, ştia că relaţia lui cu Sophie era condamnată.

— Dă-i drumul! a ţipat Preece din nou.

Dar deja mâna lui Lev o eliberase. A aşteptat ca strânsoarea lui Preece pe maxilarul lui să slăbească, şi când a slăbit s-a năpustit singur departe de el şi a început să meargă spre trepte şi spre foaier şi spre noaptea rece de aprilie.

Să nu se gândească la asta, să nu *simtă* în interior finalitatea a ceea ce tocmai se întâmplase, asta dorea acum. Nimic altceva. Nimic dincolo de asta sau după sau încă urmând să se întâmple. Nimic de genul ăsta. Numai sentimentul că *nu simte* nimic.

Nu mai fusese niciodată în această parte elegantă a Londrei. Dar nu se simţea capabil să meargă mult pe jos. A ieşit din teatru şi a intrat direct în restaurantul-bar de alături.

Era plin de oameni care aşteptau să fie conduşi la mese, dar Lev şi-a croit drum pe lângă ei. Când a ajuns la bar, şi-a aprins o ţigară şi a cerut o Guinness, apoi vodcă… ah… draga lui *vodichka…* apoi iar Guinnesss (îi plăcea acum, la fel ca şi lui Christy Slane) şi iar *vodichka.* Apoi s-a dus la toaletă şi a dat totul afară şi s-a întors şi a început iar cu Guinness. Stătea pe un scaun de lemn lucios şi asculta cum oasele sale lustruiesc suprafaţa scaunului. Privea feţele de lună plină ale celorlalţi băutori înconjurându-l într-un mod încet, greoi, îi auzea pe cei ce iau cina vorbind şi râzând în spatele său. El era un râu oprit. Era mut, o marionetă sau o păpuşă. Era un cântec uitat: *Oh, sunt atât de trist pentru lună…*

Dacă oamenii îi vorbeau, nu recunoştea cuvintele. Dacă se auzea muzică, cine ştia cântecul? Nu el. El nu ştia nimic. Creierul lui era la fel de mic ca o coajă de tărâţe. Şi la fel de negru, la fel de întunecat cum poate fi întunericul oriunde.

Ştia că pierde legătura cu locul în care se află. Nu era vina lui. Era vina lumii. Pentru că nimic în lume nu era stabil pentru multă vreme. Nimic nu era aşa cum trebuie pentru multă vreme. Era întotdeauna ceva, un eveniment care se apropie încet, cum este premiera unei piese, care, ştii… *ştii* că va răsturna totul cu fundul în sus. Nimic nu putea, sau nu voia, să fie aşa cum trebuie. Sau dacă era, nu dura. Acum puteai zbura ca o rândunică. Puteai avea lumea întinsă sub

tine. Apoi totul dispărea. Era sus deasupra ta, zdrobindu-te iar, cu toate lăturile curgând în… da, în inima ta, până când inima ta era neagră şi înecată ca o ecluză.

Oh, sunt atât de trist pentru lună…

Voia mai multă Guinness, mai multă *vodichka.* Încerca să-i spună bărbatului din spatele barului să menţină ritmul venirii băuturilor, dar acum era o problemă: i se cereau bani. A căutat portofelul prin jacheta sa nouă. Buzunarul ăsta. Buzunarul ăla. Barmanul se uita la el, drept în ochi şi urât. Buzunar. Alt buzunar. Niciun portofel. Nimic aici în frumoasa haină de piele: numai o batistă de bumbac, un pieptene pentru părul său des, mobilul. Acum erau doi barmani care se uitau la el. Le putea auzi respiraţia. Se gândea: Totul se multiplică. Dureri. Acuzaţii. Suferinţă. Şi şi-a ridicat mâinile către barmani, cu gestul unui om inocent, un gest care spunea: Nu am nimic. Totul mi-a fost luat. Fă ce ai de făcut.

Se aplecau direct în faţa lui şi ţipau la el. Le simţea mirosul de coniac. Şi voia să fie departe de asta acum, să iasă afară în aerul nopţii, să respire în întuneric. Aşa că şi-a reînceput căutarea portofelului. Buzunarele pantalonilor. Buzunarele cămăşii. Buzunarul de la spate.

Aici era.

Cu pielea uzată şi îndoită şi pătată. Înăuntru, poza lui cu Maya. Fiica lui iubită. Copil nevinovat, *nevinovat.* A tras afară fotografia, a tras-o cu mâini tremurătoare, şi a aşezat-o pe tejgheaua barului. Şi s-a uitat la ea şi a văzut că se decolorase. Toate culorile odată puternice dispăreau, lăsând doar o urmă a lor, cu puţin verde, cu verdele albăstrui al cerului… când venea seara… cerul din spatele satului Auror…

Acum vântul rece îl sufla de-a lungul pavajului. Sufla totul spre nord. Praf. Frunze. Gunoi. Care? Cui îi păsa? în timp, totul sufla spre nord. Totul ajungea la destinaţia sa de gheaţă.

Știa că se rătăcise.

Îl durea vezica. S-a ţinut de un copac şi a urinat pe pământ, şi mâna lui, care ţinea penisul, era îngheţată. Şi, şi-a spus el, când părţi din corpul lui încep să îngheţe aşa, era timpul să se strecoare departe undeva, să găsească adăpost, undeva nevăzut, şi să zacă acolo până când pământul se întorcea şi aducea ceea ce aducea în forma luminii… orice ar fi ceea ce avea să treacă drept dimineaţă.

În jos. Era mai bine să te strecori în jos, înăuntru, către miezul lucrurilor, ca o vulpe. Aşa de tăcut, aşa de asemănător unui animal, pe care nimeni nu-l vede sau aude. Jos şi mai jos. Şi aici, în acest oraş, această Londră, era mereu, mai devreme sau mai târziu, un astfel de loc, şi apoi… ei bine… acolo puteai să zaci, cu traficul pe deasupra, cu drumul purtând greutatea a tot ce trebuia să poarte, cu paşi urcând şi coborând… Şi asta era tot ce se cerea de la tine… să zaci acolo şi să fii tăcut.

Aici erau, treptele, nu aceleaşi ca mai înainte, totuşi asemănătoare, găsite încă o dată, urcând, coborând, cu bare de metal deasupra, ca şi cum vechile spirite aveau nevoie de ceva de care să-şi sprijine mâna pentru a trece dintr-o lume în alta… spiritele de care nu-i mai păsa nimănui, cele care obişnuiau să se mişte uşor şi repede în creierele oamenilor în vârstă care stăteau pe scaune tari în curtea gaterului, nepăsători despre asta, vorbind într-una despre aia, pline de mânie, extenuate de muncă… spiritele lui Ştefan.

Dar aceste trepte nu erau bine aliniate în faţa privirii lui Lev. Ştia că era pe punctul de a cădea, dar nu se putea lăsa să cadă acolo, în acel vid alunecos.

S-a întins pe jos acolo unde era, pe stradă.

15
Nouă, noaptea

Cineva ţipa la el. Un miros atât de puternic încât ar fi putut fi duhoarea unui salon de spital în care se tratează cancerul. Dar nicio amintire a vreunui salon, nicio amintire despre locul în care se afla sau de ce erau aceste lucruri aşa cum erau…

Lev a deschis ochii. Departe, deasupra lui, era faţa unui om. Privirea lui Lev a alunecat în jos şi a înţeles că faţa era ataşată unui tors greoi, în uniformă, şi acest tors era ataşat unei cizme negre de piele. Apoi cizma a părut să se târşâie la o parte şi faţa a venit mai aproape şi se uita la el.

Apoi, o amintire. Privirea înspăimântată a lui Rudi, odată, amintindu-şi de o arestare violentă în noapte: „Dacă te trezeşti cu faţa unui bărbat într-a ta, Lev, nu-i un vis neplăcut, e nenorocita de Miliţie."

Acum, un braţ pe al său, ajutându-l să se ridice. Lumină puternică, rănindu-i pielea. O voce foarte aproape de el, dar nu rea:

— Bine, domnule. Eşti bine acum? Ţi-a fost rău. Vrei să chem o ambulanţă?

Lev s-a uitat în jos. Vomase peste tot pe jacheta lui de piele. Dar de ce era aici, în această lumină dură a zilei, pe această stradă pe care nu o mai văzuse niciodată?

Apoi o voce de femeie, ridicată şi neliniştită.

— Acum puteţi să-l luaţi de aici? Vă rog, luaţi-l de aici.

— Pleacă, dragă. Gata, pleacă.

Lev vedea femeia acum. Stătea pe treptele casei ei, privindu-l cu ochi terorizaţi. A fost condus către o maşină a poliţiei. Doi ofiţeri de poliţie cu el.

— Ai unde să te duci acasă? a întrebat unul dintre ei.

Lev a dat din cap. Încet, agonizant, se strecura înapoi în memoria lui piesa chinuitoare, furia lui în barul teatrului…

A început să se lovească peste cap.

— Domnule, a spus cel de-al doilea poliţist, eu n-aş face asta dacă aş fi în locul tău. Îţi sugerez să te duci acasă acum, da? Du-te în linişte, sau va trebui să te acuzăm că ai provocat teamă şi pericol public.

Teamă şi pericol.

Înţelegea cuvintele. Strada părea să se răstoarne sub el, ca o barcă pe o mare care provoacă greţuri. Nu avea idee unde anume mergea. În ce parte era nordul? Ştia că trebuie să meargă spre nord, dar cât de mult? în acest labirint al Londrei, unde era paradisul din Belisha Road?

Nu avea idee. Încă o dată se pierduse. Se abandonase singur. Jurase ca în Anglia să-şi ţină sub control temperamentul, dar nu reuşise. Acum era izgonit.

A ajuns în dreptul unui coş de gunoi, plin cu pungile obscene ale resturilor cuiva, şi s-a gândit: „Am făcut ca viaţa mea să fie obscenă." A dat un picior în coş, voia să-l vadă căzând, voia să vadă totul vărsându-se pe trotuar, dar coşul nu a căzut. A început să înjure. A apucat capacul coşului şi l-a aruncat pe pavaj. A auzit paşi alergând spre el.

Poliţiştii i-au imobilizat mâinile. A simţit durerea de gheaţă a cătuşelor. Mâini căutând**u-l** în buzunare şi una dintre voci, din nou, tare în ureche:

— Bun. Acum eşti arestat. Te-am avertizat. Ţi-am sugerat să te duci acasă fără să mai provoci probleme, dar tu n-ai ascultat, nu-i aşa? Aşa că eşti arestat conform Secţiunii 5 a Actului Normativ al Ordinii Publice.

Acum, în maşina poliţiei. Străzi necunoscute trecând pe lângă el în dimineaţa încă devreme. O durere de cap. Tremurând de frig şi teamă, încă fiindu-i greu să suporte jacheta de piele pe el pentru că o murdărise. Neputând să o scoată din cauza cătuşelor.

Vocea legii spunând ceea ce legea cere a fi spus: „… reţinut

pentru a uşura investigarea acestor ofense. Ai dreptul să nu spui nimic… orice spui poate fi folosit împotriva ta. Înţelegi?”

Lev a scuturat din cap. Nu avea idee ce lege călcase. Credea că e liber şi că pleacă de acolo şi deodată nu mai era liber ci în cătuşe şi arestat, pe bancheta din spatele acestei maşini.

Cei doi poliţişti vorbeau unul cu altul acum. Lev se străduia să asculte, nu putea să-i înţeleagă, dar ştia că soarta lui era în mâinile legii şi că lucrurile ar putea merge mai bine pentru el dacă se arăta chinuit de remuşcări.

— Îmi pare rău, a spus el.

Unul dintre capete s-a întors. Lev a văzut faţa de aproape, cu o paloare ca după iarnă, cadaverică, plină de cicatrici vechi de acnee.

— Vorbeşti engleza, atunci?

— Da.

— Cât de multă engleză?

Lev a rămas cu privirea la trafic şi la cerul cenuşiu.

Cât de multă engleză?

Suficient de mult cât să înţeleagă o piesă. Suficient cât să ştie că iubita lui cu bucle căpşunii nu mai era iubita lui…

— Vorbesc bine engleza, a spus cu grijă.

Şi a auzit ceva ciudat în vocea lui: un fel de mândrie nepotrivită.

A fost condus într-o secţie de poliţie, încă prins în jacheta sa murdară. A văzut pete de vomă pe pantofii lui. A încercat să-şi legene capul care îl durea.

I s-a spus să aştepte pe un scaun de plastic într-un coridor mohorât. I s-a arătat uşa către toaletă. Aproape de el, trei tineri, doi albi şi unul negru, aşteptau şi ei, uitându-se către el din adâncimea glugilor gecilor lor din blană, oferindu-i priviri de indiferenţă pură, priviri care spuneau: „Noi suntem pe propriile noastre scaune, nenorocitule, cu

propriile noastre motive de a fi aici, închise în capetele noastre, şi nu ne pasă câtuşi de puţin de tine sau de oricine altcineva.” Aveau jumătate din vârsta lui.

Lev s-a ridicat şi s-a dus la toaletă să urineze, apoi a dat drumul la apă caldă şi s-a spălat pe mâini. A deschis robinetul de apă rece, şi-a băgat capul sub el şi a băut, sperând că este apă potabilă şi nu e infectată.

Jacheta lui de piele atârna peste marginea chiuvetei. Lev s-a uitat la ea, la cele 170 de lire pe care le reprezenta. I-a golit buzunarele de tot ce aveau, ceea ce s-a dovedit a fi nimic altceva în afară de un pieptene. Apoi a rulat jacheta duhnitoare şi a pus-o în coşul de gunoi de plastic, ştiind că, şi dacă ar putea să fie curăţată, n-o va mai purta niciodată. Niciodată.

Lev s-a întors pe coridor, unde mai erau încă tinerii, într-o rână, cu picioarele desfăcute larg. Şi-a întors privirea de la ei şi a numărat patru extinctoare, prinse de peretele gri. Un ceas de perete digital îi arăta că era ora 9:47. Cu şase ore înainte de a trebui să meargă la muncă la *GK Ashe.* Şase ore înainte de a trebui să o vadă iar pe Sophie…

S-a deschis o uşă şi un funcţionar blond i-a făcut un semn lui Lev. S-a ridicat şi a fost condus într-o cameră fără ferestre, mobilată doar cu o masă, două scaune şi un radiator care emana căldură de o intensitate disproporţionată, ca şi cum era plin cu sulfură arzândă.

Funcţionarul a aranjat pe masă un laptop şi, fară să se uite la Lev, fără să dea de înţeles cu un singur gest că mai era o altă persoană în cameră, a început să tasteze coduri sau numere. Lev a aşteptat. A observat că singurul obiect de pe masă, în afară de laptopul funcţionarului, era o cutie de şerveţele Kleenex.

— OK, a spus funcţionarul, ridicând în cele din urmă privirea din laptop. Înţeleg că vorbeşti englezeşte?

— Da.

Lev a fost rugat să-şi spună numele, vârsta, ţara de origine şi adresa din Anglia. În timp ce funcţionarul scria aceste informaţii, o negresă robustă într-o salopetă verde a intrat în cameră şi a pus în faţa lui Lev o ceaşcă de ceai. El i-a mulţumit. Pe farfurioară erau patru cuburi de zahăr şi Lev le-a pus pe toate în ceai, a amestecat şi a început să bea. În timp ce bea, femeia, oprindu-se în uşa deschisă, i-a făcut cu ochiul, căprui şi seducător. Apoi uşa s-a închis.

— Data intrării în Anglia? a întrebat funcţionarul.

Lev se gândea că asta ar fi trebuit să fie gravat în memoria sa, dar data părea acum atât de departe în timp, încât îi dispăruse cu totul din minte.

— În iulie anul trecut, a spus. Nu-mi amintesc data exactă.

Mâinile funcţionarului au mângâiat tastatura mică şi neagră.

— Ce mijloace de suport ai în UK?

Lev a început să simtă ceaiul îndulcit binecuvântat cum îi intră în sânge.

— Lucrez la *GK Ashe,* a spus el.

— Cheeky Ash? Ce-i asta?

— Restaurantul, a spus Lev. *GK Ashe.* Nu îl ştiţi?

Funcţionarul nu a răspuns şi niciun muşchi de pe faţă nu i s-a mişcat. A ignorat întrebarea şi a continuat doar să scrie la calculator, cu mare grijă, ca şi cum computerul era fiinţa vulnerabilă şi Lev piesa de tehnologie fără viaţă.

— Care este salariul tău la Cheeky Ash?

— Nu Cheeky. Litere: GK.

— Nu am cerut comentarii, domnule. Spune-mi, te rog, salariul tău săptămânal sau pe oră.

— 7 lire pe oră. 280 de lire pe săptămână după scăderea taxelor. Trimit bani acasă la familia mea.

Iar tastare la calculator. Iar comunicare cu mica maşină curată, obedientă. Apoi funcţionarul s-a uitat la Lev, faţă în faţă. Ochii lui pali îl aţinteau pe Lev cu o privire fermă,

netemătoare.

— Bun. Deci înţelegi că eşti acuzat cu un AAD: avertisment şi amendă pentru dezordine.

— Le-am spus poliţiştilor în maşină că îmi pare rău.

— Da? Păi, sunt sigur că s-au bucurat să audă asta. Acum, AAD înseamnă o amendă fixă de 80 de lire, care trebuie plătită acum. Mă urmăreşti, domnule?

Lev rămăsese tăcut. Îşi dorea să fi existat o fereastră prin care să privească afară, cerul sau vreo pasăre zburând să se aşeze pe un acoperiş înalt. Mintea lui a făcut un calcul terifiant: 170 de lire pentru jacheta de piele; 42 pentru cămaşa lui inutilă; acum 80 de lire amendă. Un total de 292 de lire *irosite.*

— Mă asculţi? Ai auzit întrebarea mea?

— Da, a spus Lev.

— Atunci răspunde, te rog. Înţelegi acuzaţia şi amenda rezultată?

— Da.

— Atunci vei plăti?

Acum o imagine teribilă a plutit în mintea lui Lev: portofelul lui pe tejgheaua barului, şi aproape de el, printre stropii de bere, fotografia sa preţioasă cu Maya… A început să se caute prin buzunarele pantalonilor. Prin buzunarele de la spate. Drept. Stâng. Buzunarele laterale. Buzunarele de la spate din nou. Drept. Stâng…

— Aştept, Olev. Spune-mi doar cum vrei să plăteşti. Bani gheaţă sau carte de credit?

Nimic în niciun buzunar. Doar câteva monede, câteva fire de tutun şi un vechi pachet de foiţă de ţigări Rizla.

Lev şi-a pus capul în mâini. Fără bani. Fără fotografia Mayei. Fără carte de credit. Fără telefon. A simţit cum un suspin îşi face loc în pieptul lui, şi-a apăsat palmele pe ochi.

Fără Sophie.

A lăsat suspinul să iasă. Îi amintea de urletul unui lup.

— Nu ştiu cum să plătesc, s-a bâlbâit.

— Bani gheaţă sau cu carte de credit.

— Nu am nimic. Mi-a dispărut portofelul.

Funcţionarul a aşteptat, uitându-se la supărarea lui

Lev, de parcă ar fi fost un program la televizor care îl plictisea. A împins spre Lev cutia de şerveţele Kleenex, a oftat şi a spus:

— Dacă acuzatul nu poate plăti amenda, sugerăm să recurgă la o a treia parte.

— Poftim? a spus Lev.

— Se cheamă „sună un prieten".

— Scuze?

— *Vreau să fiu miliardar?* La televizor. N-ai văzut emisiunea?

— Nu. Eu lucrez seara.

— Nu contează. Vrei să suni un prieten, nu-i aşa?

Lev şi-a suflat nasul. Drojdia amară a răului său părea să fie adunată acolo. Voia să arunce şerveţelul, dar nu avea unde. A văzut că funcţionarul ia un plic de plastic transparent şi scoate din el un telefon mobil. A aşezat telefonul pe masă în faţa lui Lev. După carcasa turcoaz, Lev l-a recunoscut ca fiind al lui.

— Sau nu ai niciun prieten în Anglia? a spus funcţionarul.

Lev s-a uitat la telefon. Apoi l-a ridicat şi l-a ţinut tandru în mână.

— Am prieteni, a spus.

— Bun. Sugerez să-i suni chiar acum.

Lev a băut tot ceaiul. A format numărul lui Christy din Belisha Road. A auzit căsuţa vocală:

Salutare. Ai sunat la Christy Slane. Încearcă să nu închizi înainte de a lăsa un mesaj sau, dacă ai de rezolvat o problemă urgentă de instalaţie, sună-mă pe mobil, 07851 6022258. Revin imediat.

— Christy, a spus Lev. Sunt Lev. Am o problemă mare. Încerc să te sun pe mobil.

Dar Christy nu răspundea nici la mobil. Lev se gândea că probabil mai doarme încă, sau deja plecase la una dintre rarele lui lucrări. A lăsat alt mesaj.

— N-ai avut noroc? a spus funcţionarul.

— Sună el înapoi.

— Cum? După cinci ore? OK. Treaba ta, dacă vrei să le petreci aici. Nu ştiu la ce oră trebuie să ajungi la serviciu, dar dacă aş fi în locul tău, aş încerca alt număr.

Lev transpira acum în căldura tropicală a camerei. Şi-a şters fruntea. Pentru o clipă sau două, l-a tentat ideea de a o suna pe Sophie, şi respiraţia i s-a tăiat brusc. Dar conştientizarea faptului că probabil va refuza să îl ajute l-a făcut să lase deoparte această tentaţie. Sophie oricum era cu Howie Preece. Lev era sigur că aşa era. Toată seara cu *Peccadilloes o* condusese către asta. Ea stătea probabil întinsă lângă capul lui mare, urât. Mâna lui uriaşă îi frământa sânii în somn…

— Haide, nu mai visa cu ochii deschişi. Am început să mă satur de tine, Olev. Dă un alt telefon.

Lev era din nou în scaunul de plastic de pe coridor când a văzut-o sosind; mereu salvatoarea lui, femeia sinceră de care râdeau cu porecle crude doi mucoşi englezi:

Müsli. Iat-o, venea iar, purtând o haină bej nouă, cu părul tuns scurt elegant, dar pe chip cu aceeaşi privire familiară, persecutată, o privire care spunea: Bine. Te mai iert o dată, Lev. Dar curând, foarte curând, vei ajunge la limita…

S-a aşezat lângă el.

Conştient de înfăţişarea sa fantomatică, de mirosul de vomă încă pe el, şi-a aplecat capul şi a spus:

— Îmi pare atât de rău, Lydia. Îmi pare rău că ţi-am cerut

să faci asta. Îţi dau banii înapoi, îţi promit.

— Păi, a spus Lydia cu un pufăit din nas, nu ştiu când ai de gând să mi-i dai înapoi. Mâine plec la Viena. Ai avut mare noroc că încă m-ai găsit aici.

S-a uitat la profilul ei, pe care şi-l ţinea la distanţă de el, apoi la picioarele ei, aranjate cu grijă, unul lângă altul, în pantofi negri sport. Afecţiunea pentru ea l-a sufocat brusc. Numai gândul că o va porni curând în noua ei viaţă cu Pyotor Greszler şi va dispărea cu totul din a lui l-a împiedicat să izbucnească în lacrimi de ruşine pentru că îi înşelase loialitatea în repetate rânduri.

— Îmi pare rău, a spus iar. Tot ce fac este să-ţi provoc necazuri. Ştiu. Numai dacă nu mi-aş fi pierdut portofelul…

— E-n regulă, Lev. Acum, unde plătesc cele 80 de lire? Am multe de făcut astăzi, să-mi fac bagajul, apoi mă duc la Tom şi la Larissa să-mi iau la revedere. Deci…

— Ai adus bani gheaţă, Lydia?

— Da. Nu sunt proastă, să ştii. Acum, unde plătesc?

Au ieşit afară în ploaie.

Străzile din Chelsea le erau amândurora necunoscute. Lev, tremurând iar, agăţat de braţul Lydiei, ţinând o umbrelă fragilă. Mergea fără să vadă, sperând vag că ea ştie unde se duc, dar ea curând s-a oprit şi a spus că s-a rătăcit. S-a uitat de jur împrejur, la străzile cu case elegante, vopsite în alb, la balcoanele cu fier forjat şi cu plante.

— Pelham Crescent, a spus ea. Nu-mi amintesc.

Să-i fie din nou cald. Să fie curat. Să mănânce ceva plăcut şi dulce. Să doarmă puţin. Aceste dorinţe îi preocupau mintea lui Lev până la excluderea tuturor celorlalte gânduri. A văzut că Lydia se uită la el şi probabil că a înţeles asta, pentru că a lăsat umbrela şi a alergat către o femeie care ieşea dintr-un Range Rover în faţa uneia dintre cele mai frumoase uşi străjuite de dafini, şi Lev a auzit-o că spune:

— Scuzaţi-mă. Mă puteţi ajuta? Unde este staţia de metrou, vă rog? Prietenul meu este bolnav.

Lydia s-a întors lângă Lev şi l-a condus înainte ca pe un copil. A găsit o cafenea italiană lângă staţia de metrou South Kensington şi l-a aşezat jos pe un scaun de lemn. Şi-a scos haina bej şi a pus-o în jurul umerilor lui şi el a simţit căldura corpului ei, rămasă încă în haina cu căptuşeală de mătase. A auzit-o cum comandă cafea şi pateuri.

— Lev, a spus ea după o vreme, atunci când el a înfulecat primul pateu şi îşi încălzea mâinile pe cana cu cafea aburindă. Lev, un singur lucru mă îngrijorează.

El şi-a ridicat privirea spre ea: pe punctul de a fi amanta faimosului maestru Greszler, zilele ei de tricotat pulovere, zilele de existenţă pe baza ouălor, rămăseseră în urmă. Fără ea, el încă ar mai fi stat pe un scaun de plastic în secţia de poliţie. Fără ea, s-ar putea ca încă să mai fi împărţit fluturaşi despre kebabi pentru Ahmed, să doarmă în curtea lui Kowalski…

— Mă asculţi? a întrebat ea.

— Da.

— Indiferent ce s-a întâmplat, şi n-am de gând să-ţi cer să-mi explici pentru că simt că nu vrei, indiferent ce s-a întâmplat, trebuie să-ţi păstrezi serviciul de la *GK Ashe.* Asta mă preocupă cel mai tare. Să nu renunţi la slujba asta. Pentru că atunci cred că ai fi pierdut. Deci promite-mi că nu renunţi.

Lev a dat aprobator din cap. Apoi a spus încet:

— I-am urmărit pe bucătari. Am luat notiţe. O să strâng toate reţetele într-un caiet.

— Asta e foarte bine. Foarte bine. Dar trebuie să rămâi în *acest* restaurant, unde GK te ajută să înveţi. În alte locuri ar putea să te trateze ca naiba şi n-ai învăţa nimic. Trebuie să continui să mergi pe drumul ăsta.

Lev tăcea acum. Voia să-i spună Lydiei cât de greu va fi să

facă asta, să lucreze cu Sophie, să o vadă zi de zi, să-i prindă mirosul în aerul umed al bucătăriei, să-i asculte comenzile de bucătar, să se uite la ea cum îşi pune fularul de fotbal şi se duce acasă în patul lui Howie Preece…

— Lev? Ai auzit ce-am spus?

— Da.

— Când o să fiu în Viena sau în Salzburg, o să te sun şi o să te întreb ce a făcut astăzi bucătarul-şef la *GK Ashe* şi sper că o să poţi să răspunzi.

— O să pot.

— Îmi promiţi?

— Da. Îţi promit.

— Bine. Păi, acum plec. Eşti lângă metrou. Îţi aminteşti? Doar faci stânga când ieşi de aici. Uite nişte mărunţiş pentru metrou.

Lydia s-a ridicat. A pus trei monede de o liră pe masă. Blând, şi-a luat haina din jurul umerilor lui Lev. Lev s-a întins, i-a tras faţa în jos către a lui şi a sărutat-o pe gât, punându-şi tandru buzele printre aluniţe.

— Lydia, a spus el, ai fost prietena mea bună. Sper că vei fi fericită acum. Sper că vei avea cea mai bună viaţă…

— Ei bine, cel puţin nu voi mai fi Müsli. Voi avea puţină demnitate. Nu prea multă, ca să nu mi se urce la cap. Doar suficient cât să-mi pot ţine capul ridicat.

— Ştiu că Pyotor Greszler va fi bun cu tine.

— Bineînţeles că va fi. Ei, la revedere, Lev. O să-ţi trimit vederi. O să-ţi trimit poze cu Paris şi New York.

— La revedere, Lydia.

Lev a privit cum se îndepărtează de masă, i-a auzit paşii, precişi şi egali ca întotdeauna, *clic-clac, clic-clac, clic-clac,* până când a ieşit pe uşă şi a plecat.

Era trecut de ora unu când Lev a urcat scările către apartamentul din Belisha Road. L-a strigat pe Christy, dar nu

era nici urmă de el. Lev a umplut cada şi a stat în ea până când apa aproape s-a răcit. Cădea şi ieşea dintr-un somn epuizat. Apoi s-a târât în camera lui, a tras draperiile, s-a băgat în pat şi a închis ochii.

A visat-o pe Marina. Era din nou în vremurile rele ale presupusei aventuri a Marinei cu procurorul Rivas. Pescuia la undiţă cu Rudi, pe râul de la nord de Auror, într-o seară de vară, şi vedeau nori de ţânţari, luminaţi de soarele la apus, plutind pe deasupra apei, şi Rudi a spus: „Trăiesc doar o zi. Am citit asta într-o revistă despre natură. Imaginează-ţi. Supravieţuiesc până după-amiaza târziu, ca acum, şi încep să se panicheze şi să spună: «Unde dracu s-a *dus* ziua?»"

Au izbucnit în vechiul lor râs familiar. Scoteau lipani din râu, fericiţi ca nişte bâtlani, şi apoi au văzut o figură pe malul opus, aruncând ocheade către barca lor de pescuit. Era procurorul Rivas.

„La dracu' cu el", a spus Rudi. „De ce nu rămâne în spatele biroului lui? Nu vreau să-i văd picioarele. Credeam că toţi funcţionarii ăştia publici se termină la talie." „E pe bucata noastră", a spus Lev. „Spune-i să se ducă mai în josul râului."

S-a uitat la Rivas. Purta o haină grea, un fel de costum impermeabil căptuşit, şi asta făcea ca mişcările lui să fie ciudate.

„Uită-te la el", a spus Rudi. „Uită-te la aruncările lui patetice. Unde a mai pescuit el vreodată? în ţâşnitoarele de apă de pe stradă?"

Râsul lor a hohotit pe deasupra apei şi Rivas şi-a ridicat capul şi Lev a văzut pe faţa lui o expresie de ciudă pură. Aşa că au încetat să mai râdă şi Lev a spus: „Să mergem mai departe în susul râului."

Şi-au strâns undiţele, au început să-şi adune echipamentul de pescuit şi geanta cu lipani, şi apoi au văzut că Rivas prinsese un peşte şi încerca să-l tragă la mal. Undiţa i se îndoise într-un arc înspăimântător, ca şi cum avea să se rupă

în orice clipă, şi el respira greu, străduindu-se să ridice peştele, care îl trăgea pe el tot mai departe către apă. Se scufundase deja până la vintre. Avea faţa transpirată. Apoi a lăsat undiţa şi s-a aplecat în râu şi a scos capul şi umerii Marinei.

Marina era goală şi avea trupul cenuşiu şi alunecos, ca şi corpurile lipanilor. Părul ei se prelingea pe suprafaţa lucioasă a apei. Procurorul Rivas a încercat să prindă trupul alunecos, gri-albăstrui, astfel încât capul Marinei să se odihnească pe umărul lui şi sânii ei să rămână scufundaţi lângă pieptul lui butucănos în haina impermeabilă. I-a sărutat fruntea, i-a spus pe nume: „Marina. Marina." Dar ea era o greutate moartă în braţele sale.

„Asta e ridicol", a spus Rudi. „De ce nu vede că-i moartă de multă vreme? Ce idiot. De ce dracu' nu *vede?*"

Lev s-a trezit şi era întuneric în cameră. O voce îi spunea pe nume. Cu coşmarul umplându-i încă mintea, şi-a întors capul şi l-a văzut pe Christy aplecat asupra lui.

— Lev, a spus el. Tocmai am ajuns, prietene. Nu trebuia să fii la serviciu?

Lev s-a azvârlit în sus, izbindu-se cu capul de patul de deasupra.

— Cât e ceasul? Cât e ceasul?

— Păi e trecut de nouă, a spus Christy.

Nouă? Cum poate să fie nouă? Cum Dumnezeu poate fi nouă?

— Nouă, noaptea?

— Da. Sau poate că ai primit liber în seara asta, aşa e?

Lev a aprins lumina, şi-a frecat capul.

— Oh, Doamne… a sunat GK?

— N-am verificat mesageria vocală. Să fac asta acum?

Christy s-a dus în camera de zi. Lev a apucat mobilul şi s-a uitat fix la ecran. Nu era niciun semn de apel pierdut. A tastat 901 şi i s-a spus că are un mesaj salvat, înainte de a-l

putea închide, a auzit vocea lui Sophie, de acum câteva săptămâni, spunând: *„Bună, frumosule. Sper că te mai poţi mişca. Toţi tipii din ţara ta sunt la fel de grozavi ca tine?”*

Lev a şters mesajul, a trântit telefonul şi a început să tragă pe el haine curate.

Ora nouă.

Era în întârziere cu cinci ore! Serviciul atingea în curând punctul culminant. Dar totul mersese încet, fatal de încet, pentru că bucătarii trebuiau să-şi pregătească singuri legumele şi GK era probabil înnebunit…

— Niciun mesaj, a spus Christy din uşă. Numai unul de la tine, spunând că ai o problemă. Care era…

— N-am timp, Christy. Îţi spun mai târziu. Mi-am pierdut portofelul. Poţi să-mi împrumuţi nişte bani de autobuz?

— Sigur, a spus Christy, scotocindu-se prin buzunarele pantalonilor. Sunt plin de bani. Am fost la Palmers Green să repar un boiler. Mi-a luat toată ziua, dar a meritat. O femeie indiană. Care purta un sari, cu tot ce mai trebuie. De o frumuseţe tulburătoare, zău aşa. Şi mirosea delicios, cumva ca un sos de pâine, ştii? Boilerul ei ar fi trebuit să fie aruncat din 1991, dar eu l-am făcut să meargă. Jasmina era numele ei. *Jas-meena.* A fost atât de recunoscătoare, că a agăţat bani pe mine ca pe-o mireasă.

— Bine, Christy, bine.

— *Jas-meena.* Acum pot să cumpăr costumul de Spiderwoman pe care şi-l doreşte Frankie.

Lev a ajuns la *GK Ashe* la zece fără zece minute.

A intrat în bucătărie, trăgându-şi pe el halatul. GK s-a rotit în loc şi s-a uitat la el. Ţinut sus, în mână, avea un tel pentru ouă, care a început să picure stropi de albuş bătut pe podea.

— Chef… s-a bâlbâit Lev… îmi pare atât de rău. Am adormit. Te rog, iartă-mă. Nu se va mai întâmpla niciodată…

Lev a văzut că GK se uită spre Sophie, care era ocupată cu un *flambé* elaborat. Ea nu a aruncat nicio privire spre Lev

sau spre GK.

— Deci, ce dracu' se întâmplă? a spus GK.

— E vina mea, Chef, a spus Lev. Îţi promit că nu se va mai întâmpla niciodată…

GK s-a uitat la ceas. Mai multe picături de albuş de ou se scurgeau din tel. Apoi a spus:

— Este aproape ora zece. Crezi că noi am stat pe loc aşteptând timp de *şase ore* ca să cureţi tu un dovlecel? Poţi să-ţi scoţi halatul. Şi du-te acasă, din punctul meu de vedere. Ţi-am făcut noi treaba.

Lev s-a uitat deznădăjduit în jur. Sophie era acum cu spatele la el, întoarsă în mod ostentativ, cu rotunjimile ei familiare, dulci, cu braţele umede în căldura bucătăriei.

— Nu m-ai sunat, Chef. De ce nu m-ai sunat, sau Damian?

— Nu sunt un nenorocit de serviciu de alarmă! Mă aştept ca angajaţii mei să ajungă la serviciu fără să fie nevoie să fie *treziţi.* Acum, du-te acasă.

— Nu, Chef… îl ajut pe Vitas cu spălat…

— Vitas? E istorie. S-a dus să culeagă varză în Anglia de Est. Avem un sanitar nou, din Bongoland sau aşa ceva. Hei, Sanitarule, de unde ai zis că eşti?

— Niger, Chef.

— Asta e. Neobişnuit cu atât de multă apă. Nu te poţi baza pe ploaie acolo. Dar se descurcă bine. Aşa că la**să-l** în pace, Lev. Doar vino mâine la trei şi jumătate să mă vezi, da?

— Te rog, Chef. Lasă-mă să lucrez ceva.

— Nu. Ţi-am spus. Am făcut noi treaba ta. Eşti de prisos. Du-te acasă.

GK s-a întors la bătutul ouălor. Lev s-a uitat la Sophie, paralizat. Acum placa piepţii de raţă *flambé,* cu capul aplecat către platou. Pe fiecare piept de raţă punea câte o fâşie de morcov şi de dovlecel verde. Privea cum lingura ei culege boabele de ienupăr din tigaia pentru flambat şi le aranjează pe pielea aurie a raţei. A ridicat farfuriile pe tejgheaua

fierbinte.

— Masa patru! a strigat ea, şi s-a întors iar cu spatele.

Lev şi-a scos halatul şi l-a agăţat în cuier. A văzut că băiatul din Niger se răsuceşte şi se uită la el. A ieşit din bucătărie şi a rămas lângă barul lui Damian, de unde putea vedea în restaurant. Era obişnuita clientelă uşoară de luni, dar la capătul îndepărtat, într-un grup de şase sau de şapte persoane, cu Damian învârtindu-se printre ele, a văzut ceea ce se aştepta să găsească: faţa mare, exultând de bucurie, a lui Howie Preece.

16
Exeunt toţi, afară de Hamlet

— Dacă oamenii fac o treabă bună şi sunt plătiţi regeşte pentru asta, sunt de acord, a spus Christy Slane. Dar uită-te la chestia asta. Mi-aduce aminte de ce obişnuiau să facă din capace de sticle de lapte la emisiunea aia pentru copii *Blue Peter.*

Christy a împins o revistă colorată de weekend de-a lungul mesei la care stăteau, bând ceai. Era târziu.

Pe Belisha Road venea sunetul unei cete de tineri beţi ce-şi croiau drumul spre casă printre scoruşi şi containere de gunoi. Lev a citit titlul: *Preece se ambalează.* Sub el era o fotografie a unui panou alb curbat în care fuseseră introduse sute de becuri. Lev s-a uitat la el. Apoi ochiul său s-a mişcat în jos, spre rândurile de dedesubt:

Folie de ambalaj cu bule *de Howie Preece, una dintre cele şase noi lucrări expuse la Galeria Van de Merwe. Preece a angajat doi asistenţi de studio să asambleze această construcţie complexă, simetrică, din răşină şi becuri de 60 de waţi.*

„Forma sa fluidă", comentează Nicholas van de Merwe,

„sugerează o iscusită absenţă de rigiditate. Explorările lui Preece despre felul în care un obiect, prin atribuire mimetică, dă noi înţelesuri altuia, îl confirmă ca fiind unul dintre cei mai interesanţi artişti care lucrează în Anglia astăzi.

— Vezi ce vreau să spun? a spus Christy. Frankie ar fi putut face asta. Ale dracu' becuri!

— Preece nici măcar nu l-a făcut, a spus Lev. Asistenţii de studio l-au făcut.

— Păi! Şi asta nu te scoate din sărite? Nu se murdăreşte pe unghii. Nu pierde ore de lucru.

Lev a întors pagina revistei, a văzut o fotografie a unei alte lucrări a lui Howie Preece, numită *Wimbledon.* La prima vedere părea un pătrat de iarbă verde, vărgat de roţile grele ale aparatului de tuns iarbă. A citit nota de subsol.

Ore *extenuante au dus la crearea lucrării* Wimbledon, *asamblată cu mai mult de unsprezece mii de cuie de un inch. Preece comentează: Cuiele se prezintă ca un semnificant puternic pentru campionatele de tenis de câmp. Ce aveţi aici este iarbă letală.*

Iarbă letală. Lev şi-a trecut degetele pe deasupra fotografiei. Trebuia să admită că era în ea o iluzie a moliciunii, chiar un fel de strălucire de mătase, la fel ca pătura de rouă pe care o poartă dimineaţa pajiştea. A întors revista şi i-a arătat-o lui Christy.

— Asta e mai bună, a spus el, poate chiar mai deşteaptă…

Christy s-a uitat la *Wimbledon* în timp ce îşi sorbea ceaiul, şi o picătură din ceaşca lui a căzut pe fotografie. A şters-o cu mâna lui subţire şi uscată.

— Care e treaba cu Preece şi *Wimbledon*? a spus el. A folosit mingi de tenis să facă porcăria aia de ADN. Bănuiala mea e că omul nu poate să-şi îmbunătăţească reverul.

La ceai, Lev şi Christy mâncau biscuiţi digestivi cu ciocolată. Au luat un biscuit după altul, până când farfuria a rămas goală. Apoi s-au uitat la farfurie.

— Cred că asta e, a spus Christy. Cred că am terminat pachetul. De la mama mea o am, pasiunea pentru biscuiţii ăştia. Obişnuia să mestece digestivi cu ciocolată în miezul nopţii. Mi-a zis: „Viaţa mi-a luat apetitul, Christy, aşa a făcut. Dar, cumva, pe ăştia încă mai pot să-i înghit."

— Da? Sunt buni şi moi, de aceea.

— Aduc alinare, cred. Se fărâmiţează în terci în gura ta. Dar au fost mereu şoareci în casa aia, zornăind pe acolo după firimituri de biscuiţi. Şi ea nu voia să pună capcane. Spunea că e prea multă cruzime în lume ca să mai adauge şi ea. Pisicile de pe alee obişnuiau să se strecoare pe uşa din spate, mirosind rozătoarele, dar mama mea le gonea. Aşa era ea.

— Când a murit, Christy?

— Demult. Nu avea nici măcar cincizeci de ani. Şi-a mâncat doar biscuiţii şi a închis ochii…

Deşi Lev era obosit, nu voia să se mişte de la masă. Să zacă în pătuţul lui şi să fie bântuit de tot ceea ce se întâmplase în ultimele douăzeci şi patru de ore: numai gândul la asta îl făcea să se simtă golit, pierdut.

— Spune-mi mai multe despre mama ta, a spus el.

Christy şi-a frecat ochii.

— Păi, ce pot să-ţi spun? A fost fiica unui porcar din comitatul Limerick. Ştii unde e asta?

— Nu.

— În sud-estul Irlandei. Frumos ca oriunde pe pământ, dar sărăcie lucie. Un beţivan, asta era bunicul meu. Un campion al ratării. La fel de porc ca şi porcii lui. Folosea cureaua pe toţii copiii săi. Mi se face rău să mă gândesc la asta. Şi ea era o frumuseţe, mama mea. Ella Slane. N-ai crede-o, dacă te uiţi la mine, nu-i aşa? Dar era. Cu ochii de culoarea florilor de sipică. Ştii ce sunt astea?

— Nu.

— Lucruri sălbatice, ca margaretele albastre, crescând prin poieni. Elizabeth Taylor avea ochi de culoarea aia. Jur că-mi amintesc cum stăteam pe genunchii ei – ai mamei, vreau să spun, nu ai lui Elizabeth Taylor — uitându-mă la ochii ăia de culoarea sipicii. Dar cum ar fi viaţa dacă n-ai putea să scapi din locurile alea sărace?

Lev a dat din cap, cu gândurile zburând către Auror, către casele sale scunde, curţile pline de animale puricoase, drumurile pline de hârtoape.

— A scăpat totuşi, a continuat Christy. S-a căsătorit cu Jimmy Slane, tatăl meu, care lucra pentru serviciul poştal. A ieşit din cocina porcilor, chiar aşa. El avea uniformă şi promisiunea unei pensii.

— Au plecat în Dublin?

— Da. Au ieşit din Limerick. Obişnuiam să o întreb pe mama mea dacă îi lipsea, partea aia de ţară verde, dar ea spunea mereu că nu, nu era verde în mintea ei, era neagră.

— Era neagră?

— Cred că era întunecimea nopţii la care probabil că se gândea ea. Sau mlaştinile de turbă, iarna. Sau Dumnezeu ştie ce alt lucru urât. Chestia cu părinţii e că tot vin cu lucruri pe care nu poţi să le pui cap la cap, şi apoi mor şi tu rămâi o viaţă întreagă nelămurit.

— Da, a spus Lev, sau, ca tatăl meu, spun cuvinte prosteşti. Şi tu te gândeşti: „Cum poate crede asta?" Am certuri cu el în mintea mea. Încă le am.

— Da? Ei bine, eu nu mă contrazic cu Ella Slane, fie binecuvântată. Doar îmi amintesc ochii ei albaştri ca sipica şi mă gândesc: „Ce pierdere…"

— Ce s-a întâmplat în Dublin?

— Păi, au obţinut o casă de pe lista consiliului, unde am crescut eu. Un loc mic, fără căldură. Acolo zărvăiau mereu şoarecii. Ella lucra într-o spălătorie. Mi-a spus că părul ei

fusese odată drept, dar, treptat, s-a încreţit, în tot aburul ăla al spălătoriei. Şi, tot treptat, a început să se întâmple un alt lucru: tata a început să bea. Şi-a pierdut slujba ca poştaş şi apoi totul a început să se ducă de râpă, inclusiv încercarea de a rearanja faţa fiului său din când în când. Ştiu că nu e un tablou în ulei. E o faţă care ar avea nevoie de ceva rearanjare, ai putea spune. Dar asta a ucis-o pe Ella. Jur că asta a fost. Să vezi asta începând să se întâmple din nou…

— Da?

— Dar e-n familie, vezi? Băutura e-n familie de ambele părţi, şi asta înseamnă că e-n sângele meu. De-asta sunt aşa de predispus la băutură. Dar pentru numele lui Dumnezeu, nici măcar o dată nu m-am atins de Frankie.

Christy s-a ridicat şi s-a dus la fereastră şi s-a uitat la întunericul alb-argintiu din Belisha Road. Şi-a aprins o ţigară. După câteva clipe, s-a întors şi a spus:

— Ştii ceva, Lev?

— Da?

— Ei bine. Asta a fost o zi rea pentru tine. Douăzeci şi patru de ore de rahat. Şi mie îmi pare rău pentru tine. Dar pentru mine a fost destul de bine. Vreau să spun, trebuie să spun că a fost excepţională, de fapt. Când am făcut să meargă boilerul ăla pentru Jasmina, şi era o epavă de sistem de încălzit, am avut acest sentiment brusc de… euforie. Ştii la ce mă refer? completă bucurie-a dracului! Şi m-am gândit: Iisuse, Christy Slane, poate după toate astea ai putea să renunţi la băutură şi să te întorci la lucru. Am gândit asta pentru prima oară de luni de zile. Pentru că, ştii, îmi *place* munca de instalator. Niciodată nu pot să spun că nu mi-a plăcut. Pot să mă excit dacă mă uit la o serie frumoasă de garnituri de compresie. Nu glumesc.

— Asta e bine, Christy. Foarte bine.

— Da, e bine. Deodată am vrut să mă pun din nou pe picioare. Vreau. Cred că m-ai învăţat un lucru sau două

despre a o lua de la capăt. Ştiu că o am în mine, undeva, forţa să o fac.

— Ai…

— Ştii ce mi-a spus Jasmina? A spus: „Mi-ai salvat viaţa, domnule Slane!” Atunci am avut starea aia de euforie.

GK Ashe îl aştepta pe Lev în bucătărie, atunci când acesta a sosit la restaurant la ora 3 şi jumătate. Waldo era acolo, făcea deserturi, şi aerul era parfumat cu lămâie şi ciocolată, dar Waldo nu a ridicat privirea când a intrat Lev şi era o tăcere de mormânt în acel loc.

GK, care se sprijinise de răcitorul de legume, purta un tricou negru, pantaloni de bumbac crem şi tenişi de piele crem şi roşu. Avea braţele strânse la piept. Părul, neîmblânzit de boneta de bucătar, arăta sălbatic şi băieţesc, dar faţa era solemnă.

— OK, Lev, a spus el. Hai să mergem în restaurant şi să ne aşezăm.

Era aproape întuneric aici, cu jaluzelele trase către o după-amiază gri. S-au aşezat acolo unde se aşezau mereu bucătarii, la masa mare din spate, lângă bar. Lev a dat să se întindă după o ţigară şi GK a spus:

— Sigur, poţi fuma dacă vrei.

— Nu. Este OK, Chef.

— Nu, fumează. Uite o scrumieră. Dar te ucide, presupun că ştii asta.

Lev s-a scotocit după nişte foiţă Rizla. Mâinile îi tremurau. A spus:

— *Asta* mă omoară, că am întârziat ieri, Chef. De fapt, mai mult decât întârziat. Dar pot să explic…

— Ascultă, a spus GK, tăindu-i avântul, te respect destul de mult. De fapt, respect mult modul în care ai lucrat aici. Ai lucrat bine şi cred că ai putea continua în această industrie, pentru că nu ţi-e teamă de orele lungi şi eşti curios ca o

nevăstuică; te *uiţi* cum sunt făcute lucrurile. Şi asta nu poate fi înlocuit; este felul în care se învaţă în acest circ. Dar trebuie să trec direct la subiect, Lev. Te las să pleci.

Lev s-a uitat în sus. Auzise corect? înţelesese bine? Oare „te las să pleci" înseamnă ceea ce se temea el că înseamnă?

— Îmi pare rău pentru asta, a continuat GK. Serios. Chiar îmi pare. Aşa cum am spus, nu mă pot plânge de munca ta.

— În legătură cu ziua de ieri, Chef… pot să explic… te rog…

— Nu-mi îngreuna situaţia. Nu mă răzgândesc.

— Am avut o experienţă grea, mi-am pierdut portofelul, am fost bolnav…

— Nu e vorba numai de ieri, Lev. Este vorba despre *dezordine.*

— Te rog, Chef?

— Nu pot să conduc bucătăria asta dacă este *dezordine* în jurul meu. Nu pot să am *mizerie* de niciun fel. Aici e un spaţiu mic, ca pe o corabie. Şi trebuie să menţin totul în formă, altfel se va destrăma. Iar tu şi Sophie — dezordinea asta e mare. Înţelegi? Trebuie să pun afacerea pe primul loc.

Lev a rămas tăcut. Ţigara pe care reuşise să o ruleze era deşirată şi subţire, aproape că nu se merita să o aprindă. Totuşi, a aprins-o acum, cu mâna tremurândă, a tras tare din ea pentru confortul oferit de nicotină.

— Deja aveam o bănuială că se întâmplă ceva, a continuat GK. Am simţit vibraţiile. Dar acum am aflat toată povestea, da? Cadru cu cadru. Am făcut-o pe Sophie să-mi spună toată tărăşenia, inclusiv ceea ce s-a întâmplat cu Preece. Şi să vă ţin pe voi doi în această bucătărie cu toată *mizeria* asta e o catastrofă profesională. E cel mai prost lucru pe care l-aş putea face. Aşa că îmi pare rău, Lev. Ştiu că este dur pentru tine. N-am de ales.

Lev s-a uitat în sus la GK. Încurajat de ceva de pe chipul omului, o expresie aproape de tristeţe profundă, Lev a spus încet:

— Chef, asta este cea mai bună slujbă a mea în toată viaţa. Sincer, sunt fericit în bucătăria asta. Mai fericit decât îţi pot spune. Mai ales acum că mă ocup cu pregătirea legumelor. Mereu încerc să fiu înaintea comenzilor, să am totul gata pentru bucătari…

— Ştiu. De fapt, mă termină că trebuie să scap de un om bun, dacă asta te consolează cu ceva. Dar ce pot să fac? Nu pot să am combinaţii emoţionale în bucătăria mea. Nu conduc o agenţie matrimonială. Trebuie să înţelegi asta, Lev, şi să accepţi, şi să mergi mai departe.

Să mergi mai departe.

Lev s-a uitat pe lângă bar, în bucătărie, unde Waldo pregătea produsele de patiserie. Dincolo de Waldo, vedea vechiul lui punct de lucru, cei doi metri şi jumătate de scurgător de inox. Un sentiment de dragoste protectoare, la fel de puternic ca oricare altul pe care îl avusese pentru un loc anume, l-a înecat. Dacă dulapurile şi plitele, arzătoarele şi cuptoarele, frigiderele şi răcitoarele, rafturile pentru farfurii şi chiuvetele, maşinile de spălat şi cuierele de inox şi şervetele i-ar fi aparţinut toate lui, nu ar fi putut simţi mai multă tristeţe să se despartă de ele. Spre ruşinea lui, lacrimile i-au umplut ochii.

— Ascultă, a spus GK. Voi fi generos. Nu sunt cunoscut pentru generozitatea mea, dar simt că ai câştigat-o. Ţi-am pregătit o sumă bună.

— Oh, te rog, Chef. Mai dă-mi o şansă.

— S-a *terminat*, Lev. Îmi pare rău, dar asta este. Decizia a fost luată. Acum ascultă, da? îţi dau salariul pe o săptămână şi un bonus de 100 de lire. În total 380 de lire. Cred că asta e destul de mărinimos. Şi ţi-am scris şi o referinţă. Uite.

GK a scos o bucată de hârtie din buzunar şi i-a întins-o lui Lev. Lev s-a uitat la ea, cu lacrimile orbindu-l, fără să desluşească ce scria acolo. A văzut semnătura, GK Ashe, în josul paginii şi a ştiut, într-un colţ al înţelegerii sale, că i se

dădea ceva valoros. Dar în acest moment totul era dezolare.

Cât de calm a putut, încercând să-şi înăbuşe durerea, Lev a spus:

— Chef, te *rog,* dacă ai putea doar să te răzgândeşti şi să-mi mai dai o şansă, promit… jur pe viaţa mea, nu voi fi diferit de cum am fost până acum. O să-mi fac treaba cât de bine pot. Dacă vrei, nu mai vorbesc cu

Sophie. Putem fi ca doi străini. Numai dacă m-ai mai lăsa să lucrez…

GK a scuturat din cap. Şi-a trecut mâna prin părul sălbatic.

— Nu se poate, Lev. Ori tu, ori Sophie. Şi nu prea îmi vine să o las pe Sophie să plece. Are relaţii prea bune.

Lev se uita în gol, deznădăjduit. Ţigara lui subţire a scăpat puţin scrum gri pe faţa albă de masă. Simţea că îi e un frig de gheaţă, ca şi cum era aruncat în mare.

GK a aşteptat. Lev şi-a şters ochii. Din buzunarul pantalonilor lui crem, GK a scos un plic umflat şi i l-a întins lui Lev.

— Aici sunt banii, a spus el. Ştii care sunt limitele în acest domeniu, aşa că presupun că eşti de acord că e mai mult decât cinstit.

Apoi s-a ridicat. I-a întins mâna lui Lev şi Lev s-a forţat să o apuce.

— Noroc, a spus GK. Foloseşte-ţi ochii de nevăstuică. Stai conectat.

Lev s-a aşezat pe iarba aspră a Dealului Parlamentului şi a rămas uitându-se la zmeiele de hârtie, ca saltelele, bâzâind, rotindu-se pe cerul de seară verde luminos. Acum, ca şi altă dată, ochii lui licăreau în jos către cei care ţineau zmeiele, aşa de concentraţi pe sarcina lor de a ţine aceste lucruri sălbatice în aer. Majoritatea erau bărbaţi, cu copii mici alergând şi legănându-se lângă ei, şi Lev se gândea: „Asta le place bărbaţilor să facă, să ia jucăriile de la copii, să devină ei înşişi copii, să experimenteze din nou, acel timp când lumea

se mişcă încet, când dragostea poate fi dăruită unui obiect care dansează pe cer…”

A fumat şi a făcut calcule în mintea lui. A simţit cum aerul se răcoreşte şi se întunecă în jur. Era de-abia aprilie. Cei care înălţau zmeie au plecat acasă. Copacii înalţi în depărtare arătau negri în lumina soarelui care apunea. Auzea păsările cântând încă în lumina palidă.

Din cele 380 de lire pe care i le dăduse GK, îi datora 90 lui Christy pentru chirie, sau 180 dacă includea şi săptămâna viitoare. Era deja cu o săptămână în urmă cu banii pentru Ina, ceea ce însemna că trebuia să-i trimită cel puţin 40.

Dacă îi plătea lui Christy toată suma şi îi trimitea Inei doar 30, ar fi rămas cu 170 de lire, care să-i ajungă pentru următoarea perioadă de viitor nesigur. 160 dacă îi trimitea Inei 40. Apoi era problema datoriei faţă de Lydia. Ştia că s-ar dispreţui dacă nu făcea eforturi să înceapă să plătească. Dar cât de mult putea economisi? Putea risca să-i trimită Lydiei 50 de lire şi să rămână el doar cu 110?

Calculele astea erau simple, dar mintea lui Lev tot le refăcea, modificându-le din loc în loc de fiecare dată, pentru a obţine răspunsuri mai favorabile. Ştia, de exemplu, că Christy ar accepta 90, lăsându-l cu 270, dacă i-ar trimite Inei 40 şi „uită” să-i mai plătească Lydiei până când nu-şi găseşte altă slujbă. Dacă nu-i trimite nimic Inei, aceşti 270 se ridică la 310, care sunau mult mai bine. Dar nu… era undeva o greşeală. Cel mai puţin cât putea să-i plătească lui Christy era 90 de lire, iar 90 de lire scăzute din 380 dădea 290.

Pierduse undeva 20 de lire…

Un sunet familiar l-a trezit din suferinţa reveriei lui despre bani: sunetul telefonului mobil. L-a scos din buzunar şi s-a uitat la micul ecran aprins, acum singura lumină în întunericul înconjurător. Aproape că a sperat să vadă numele lui Sophie acolo, dar ştia că această speranţă era deşartă. Cel care îl suna era Vitas.

— Vitas. Ce mai faci? a spus Lev.

— Sunt bine, a spus Vitas, vocea sa ascuţită părând departe. Sunt în Suffolk. Culegem salată. Apoi, peste vreo două săptămâni trecem la sparanghel. Este bine aici, Lev. Avem o rulotă, nu plătim chirie, o împart cu Jacek, prietenul meu din Glie.

— OK. Mă bucur. Mă bucur că merge bine…

— Suntem o echipă mică, majoritatea din ţara noastră. Dar sunt şi doi băieţi chinezi. Ilegali, dar nu-i pasă nimănui. Sonny şi Jimmy Ming.

— Sonny şi Jimmy Ming?

— Aşa le spunem noi. Probabil că au nume corecte chinezeşti, dar nimeni nu se oboseşte să le spună. Engleza lor este hilară. Ne distrează pe toţi. Şi şeful nostru, Midge, nu e un tip rău. Gras ca un porc, dar mult mai drăguţ cu noi decât nenorocitul ăla de GK. Deci, ce mai face ticălosul?

Lev a rămas tăcut. Acum i se făcuse frig. Auzea copacii cum suspină. S-a ridicat şi a început să meargă pe iarbă spre Highgate Hill.

— Lev? Mai eşti?

— Da. Am pierdut legătura pentru o clipă. Ce spuneai?

— Am întrebat ce mai face GK.

— Păi, Vitas… Nu mai sunt acolo. GK a trebuit să mă lase să plec.

— Să te lase să pleci? *Te-a dat afară?*

— Da.

— De ce? Munceai ca un sclav nenorocit acolo. Făceai treaba a cinci oameni.

— Ştiu. GK a avut motivele sale. Durează prea mult să-ţi explic. Cred că mâine o să încep să-mi caut altă slujbă.

— La naiba. Nu meriţi asta. Ai fost… ai fost… *bun* cu mine. Ce sadic. Îl urăsc. Ce-o să faci?

— Nu ştiu. Rămân în afacerea de catering dacă pot.

— De ce să faci asta? E doar un coşmar de ierarhii. E ca pe

vremea stăpânilor şi sclavilor. De ce nu te urci în tren să vii aici? Vorbesc eu cu Midge. Există spaţiu în rulota celor doi Ming. Şi suntem în aer liber. E multă verdeaţă. Şi există un câine de fermă numit Whisky. E cam tâmpit, dar e simpatic. Iese cu noi afară câteodată şi doar ne urmează în spatele remorcii.

— Cu cât eşti plătit, Vitas?

— Salariul minim. Dar, cum am spus, nu plătesc chirie. Şi ne cumpărăm mâncarea ieftin de la Co-op. Şi Midge ne dă cartofi pe gratis.

— Cartofi gratis? Asta e bine.

— Mda. Mai bine decât Londra care pute, îţi spun eu. Ar trebui să vii.

— Bine, o să mă gândesc la asta.

Lev a mers încet către casă, pe lângă terenurile de tenis părăsite şi pe lângă straturile de trandafiri, toate udate şi îngrijite pentru ziua când petalele lor se vor deschide. S-a trezit că îşi face în minte o imagine a vieţii lui Vitas, trăind în mijlocul unui câmp, prăjind cartofi pe un reşou cu un singur arzător, privind rândurile de salată translucide în zorii zilei.

Înapoi în Belisha Road, Lev a încălzit o conservă de fasole şi a mâncat-o cu lingura, hămesit, apoi s-a întins în camera sa, şi-a sprijinit capul de pernele cu girafe decolorate, şi a început să citească *Hamlet.*

Nu că ar fi vrut cu adevărat să se chinuie cu el, să îndure dificultatea cărţii. A început să citească precum un fel de ispăşire pentru felul în care se purtase cu Lydia.

A deschis coperta. Nu s-a uitat la ce îi scrisese Lydia, sau la introducere. S-a grăbit la Actul întâi, Scena unu.

Cine-i?[22]

---

[22] Toate fragmentele din *Hamlet* sunt în traducerea lui Dan Duţescu, EPL,

Bun. E bine, înţelegea prima replică. L-a izbit ca fiind o modalitate palpitantă de a începe o piesă de teatru. Cine-i? Notele de la spatele cărţii îi explicau lui Lev că aceste personaje, Bernardo şi aşa mai departe, erau soldaţi, care păzeau pe o *platformă,* un loc unde stăteau tunurile. Deci, OK, era exprimarea nervoasă a unei gărzi. Dar nu era, de asemenea, şi întrebarea pe care şi-o tot punea el: *„Cine-i acolo în viaţa mea? Pentru mine sau împotriva mea? Cine a rămas? Cine va veni?"*

S-a întors la soldaţi. Nu şi-i putea imagina încă, acum aşa de mult timp, în Danemarca. Îşi amintea doar cum, în Baryn şi în alte oraşe, obişnuia să se uite la chipurile celor din armată. Mereu se uitau exact pe lângă privirea ta, îşi ţineau privirea îndepărtată, părând că văd o scenă veche din care tu nu făceai parte. Îi era atât teamă de ei cât îi era şi milă. Pălăriile lor erau ţepene şi rotunde, ca şi cutiile de ciocolată. Ţineau strâns la piept vechile lor puşti Kalashnikov.

Năprasnic ger
Şi inima mi-e grea.

Şi asta îi plăcea lui Lev. Pentru că aşa te izbeau soldaţii când treceai pe lângă ei, când erai în afara orbitei feţelor lor fără expresie: ăsta era următorul gând, că îngheţau în posturile lor de santinelă, în turele lor dezolante. Şi nu spusese Rudi odată, pe când treceau pe lângă doi recruţi care păzeau o clădire ministerială în Glie: „Arată deznădăjduiţi. Ca şi cum ar fi fost înţărcaţi prea devreme."

Intră Fantoma.

1965 (n. red.).

Lev a văzut această indicaţie pe partea dreaptă a paginii, şi a sărit o bucată pe care nu o înţelegea, pentru a ajunge acolo.

Era deci o poveste despre morţi. Probabil că de aceea o alesese Lydia drept cadou de Crăciun pentru el: cunoscându-l mai bine decât recunoscuse el vreodată, văzându-l că este încă bântuit de tatăl lui, de vechea lui viaţă de la gater, de Marina.

Şi acum bântuit de şi mai multe lucruri: de bucătăria lui GK Ashe, de copacii negri din faţa geamului lui Sophie, de pâlpâirea de fericire care luminase un drum şi apoi dispăruse…

Mai bine să citească în continuare totuşi, să încerce să se scufunde în *Hamlet* decât să se gândească la toate astea. Lev mergea cu greutate printre replici ale căror înţelesuri se pierdeau brusc, la fel ca şi pâlpâirea de fericire.

Şi-ar fi vorbit de nu cânta cocoşul.

Lev şi-a închis ochii şi a lăsat să cadă cartea. Era atât de absurd de dificil. Această dificultate era de un alt tip faţă de majoritatea lucrurilor de zi cu zi. Dar Lev simţea ochiul critic al Lydiei pe el, o privire care spunea: Nu mă dezamăgi, nu face ceea ce faci mereu, să mă dai deoparte. Aşa că a încercat să o asculte. A ridicat iar cartea, s-a chinuit mai departe…

Un rege şi o regină au intrat repede cu suita lor, dar care era legătura lor cu fantoma? Ce era acea „augustă văduvind”? Cine erau Fortinbras cel tânăr şi Norvegul? Ce erau „podoabele-ntristării”? înainte şi înapoi la notele explicative. Apoi a sărit o bucată, fără a mai zăbovi asupra bătrânului Norveg, pentru a ajunge la însuşi Hamlet, de parcă s-ar fi gândit: Odată ce este singur şi vorbeşte direct cu noi, totul s-ar putea clarifica. S-a zgâit la cuvintele „*Exeunt* toţi, afară de Hamlet”.

Lev şi-a aprins o ţigară. A tras fumul adânc în el, imaginându-şi-l pe Hamlet singur pe scenă acum, pregătit să vorbească despre ceea ce simte. Ar fi tânăr. Probabil în jur de treizeci de ani. Tânăr şi subţire, ca băieţii care obişnuiau să vină la gaterul din Baryn, iarna, căutând de lucru. Nu erau prinţi ai Danemarcei, băieţi care nu cunoscuseră niciodată munca. Obişnuiau să stea pe acolo, tăcuţi în lumina scăzută, privind ferăstraiele zgomotoase din care ţâşneau scântei şi praf portocaliu pe măsură ce muşcau din pini. Imaginându-şi cum ar fi să se alăture acestei lumi unde oamenii lucrau în fiecare anotimp – în ninsoare, sub lămpi cu arc în după-amiezi întunecate, în ploaia puternică şi frigul crud, în primele zile de primăvară cântătoare – ca să ducă bani acasă săptămână după săptămână. Lev nu suporta să-i vadă acolo, nu-i plăcea să se uite la feţele lor. Îi era teamă să nu-şi vadă propriul chip în al lor.

Oh, Doamne!
Ce searbăd, veşted, rânced şi zadarnic
E rostul lumii-ntregi în ochii mei.

Acum era mai bine. Înţelegea mai multe cuvinte.

O, ceruri marii
De ce să-mi mai amintesc?

Ce să-şi amintească? înainte şi înapoi, înainte şi înapoi la note, mintea lui ca un ferăstrău, încercând să pătrundă printr-o scoarţă dură de cuvinte.

Şi totuşi, dup-o lună…
Să se mărite…

Deci asta era. Trădarea unei femeii Aşa cum se întâmplă

de obicei, se gândea Lev. Pentru că ceea ce fac femeile ne omoară. Dacă am fi singuri, chiar afară în întunericul îngheţat al curţii gaterului, noi, bărbaţii, am supravieţui. Am bate din picioare în zăpadă. Am bea ceai din sticle vechi. Cineva ar spune o glumă. Umerii ne-ar durea ca umerii unui bou sub jugul etern. Dar ne-am scutura unii altora mâinile, am plănui excursii de pescuit, ne-am îmbăta împreună, am continua…

Lev a auzit soneria de la uşă, dar nu s-a mişcat. Era trecut de miezul nopţii.

…să se mărite
Cu unchiul, frate bun al tatii, însă
Venindu-i lui cum vin lui Hercul eu.

Soneria suna şi suna. Obosit, Lev s-a dat jos din pat şi şi-a târşâit picioarele spre uşă. A ascultat la interfon.

— Sunt Sophie. Lasă-mă să intru, Lev.

Nu a spus nimic, nu a făcut nimic, a ţinut doar receptorul interfonului la ureche, ca şi cum ar fi aşteptat mai multe instrucţiuni.

— Lev, te rog, lasă-mă să urc.

Deja îl simţea, sentimentul pe care îl avea când auzea vocea ei răguşită. Voia să o gonească, să pună o pavăză între el şi tot ce îi aparţinea ei, tot ce o înconjura – prietenii ei celebri cu reuşitele lor tâmpite, dispreţul pe care i-l arătau lui – dar pur şi simplu nu era în stare să o gonească, nu atunci când îi vorbea cu vocea ei sexy.

A apăsat pe butonul de deschidere a uşii. I-a auzit paşii pe scări. A deschis uşa apartamentului şi s-a retras în camera lui, de parcă aici, unde ea nu binevoise niciodată să doarmă, ar fi în siguranţă faţă de ea. A început să scotocească după o ţigară.

Ea stătea în uşă şi se uita la el. Obrajii îi erau roşii de la

aerul nopţii, părul turtit de la casca de biciclist. Dar putea să-i simtă mirosul de bucătărie, frumoasa bucătărie de inox din care era acum gonit. Şi-a aprins ţigara, a ridicat ediţia din *Hamlet,* care căzuse pe podea, a îndoit colţul paginii la care ajunsese.

Aceasta nu-i a bine, nu, nu poate fi.

— Uau, a spus Sophie. Citeşti *Hamlet*?
— Da.
— Nu e greu pentru tine?
— Sigur. Totul e greu.

Arăta sexy şi ciudat, stând în uşă, purtând echipamentul pentru bicicletă. A început să-şi desfacă fularul. Acelaşi fular galben: cel pe care îl iubise el mereu. Lev şi-a îndepărtat privirea de la ea. Ea a intrat şi s-a aşezat jos pe podea, unde era odată magazinul lui Frankie. Purta şosete în dungi roşii şi negre şi cizme negre. Şi-a scos geaca de catifea neagră.

— Lev, a spus ea blând. Am venit să-ţi spun că-mi pare rău pentru tot.
— Da?
— Nu am vrut să se termine aşa. Dar, nu ştiu… e ca şi cum Howie m-a *copleşit* pur şi simplu. Nu m-am mai simţit niciodată atât de ridicol de îndrăgostită.

Şi-a lăsat capul în jos. Părea chinuită de remuşcări, ca un copil. Lev se gândea că nu era dificil să-şi imagineze corpul lui Preece zdrobind**u-l** pe al ei. Ea a ridicat privirea şi a spus:

— Vreau să fim prieteni, Lev. Însemni foarte mult pentru mine şi chiar vreau să rămânem prieteni.

Prieteni.

Şi totuşi, dup-o lună…
Atât: o lună…

Nici pe aproape de o lună. Câteva zile… *ore.* Avea un nou iubit, un bărbat atât de bogat şi de faimos încât îi putea cumpăra orice i-ar fi cerut. El nu avea nimic. Nici iubire. Nici slujbă. Nimic. Fuma şi se uita la ea. Ştia că privirea asta tăcută îi crea ei o stare de disconfort.

— Lev?

Se uita la genunchii ei. Dorea să-şi pună mâinile acolo, să le lase să urce încet, să găsească marginea ciorapilor, să se oprească puţin acolo, să aştepte să vadă ce făcea ea, să-i audă respiraţia, încă o dată, aproape de a lui…

— Ştiu că e foarte greu pentru tine, ce a decis GK, a spus ea. E foarte greu, şi îmi pare rău. Nu i-am spus eu să facă asta, dar cred că nu ar fi mers altfel…

Lev fuma. Pur şi simplu nu voia să vorbească.

— Lev, te rog. Încearcă să înţelegi.

S-a uitat nu la faţa ei, cu gropiţe şi îmbujorată, ci doar la hainele ei şi la trupul de sub ele: fusta roşie strânsă pe stomacul ei rotund, un pulover de aceeaşi culoare roşie, moale peste sânii ei; şi-a amintit de sutienul şi de tanga turcoaz, fundul ei ridicat spre el în faţa focului…

— Vreau să spun, am încercat să-ţi spun, chiar de câteva ori, că nu ar fi mers niciodată, pe *termen lung.* Toţi prietenii mei ştiau asta. *Eu* o ştiam. Pentru că suntem prea diferiţi. Dar am avut nişte momente frumoase, nu-i aşa? Ziua aceea la Silverstrand?

Oare purta tanga acum? Se ridicase aşa, ghemuită în patru labe, ca o curvă cu pielea netedă, perversă, pentru Howie Preece? îl rugase şi pe *el* să o facă s-o doară?

— Îţi aminteşti cum săreau Christy şi Frankie în valuri? Felul în care strălucea soarele?

Da, dar soarele intrase în nori. Uitase asta? Sau nu observase? Aşa cum stătea acum acolo pălăvrăgind cu el, aproape vesel, ca şi cum el nu avea sentimente, nu avea dorinţe, nu putea fi rănit cu uşurinţă…

— Lev, te rog, vorbeşte cu mine…

A stins ţigara. S-a aşezat în genunchi. Încă nu se uita la chipul ei. A împins-o cu o mână, luând-o prin surprindere cu mişcarea bruscă, presându-i clavicula, lipind-o de perete. Cu cealaltă mână, împinsă în sus între coapsele ei, găsind capătul ciorapilor, mugurele tare al jartierei, carnea solidă…

Ea a încercat să-l împingă deoparte.

Acum era peste ea, cu capul lipit de peretele din spatele ei, şi mâna lui găsea… nu tanga… nu chiloţii…

Nimic… doar sexul ei sărat, deschis către lume. Aşa că şi-a spus în gând că era o curvă, şi-a spus că ştia deja asta, că nu era mai bună decât o prostituată, nu era mai decentă decât drojdia bordelurilor pe care obişnuia să le viziteze cu Rudi în Baryn, cu mult timp în urmă. Era englezoaică: asta era singura diferenţă. Dar Christy avusese dreptate: englezoaicele erau rasiste, promiscue, fără ruşine. Ele – ea, ele toate – meritau ceea ce avea el de gând să facă. Meritau ruşinea.

— Lev, nu mai putem face asta…

Era iubita lui Howie Preece. Faţa lui fălcoasă stătea lângă a ei pe pernă. Limba lui îi explora gura. Când se trezea, el auzea vocea ei irezistibilă, îi ghida mâna către cocoşul lui fălos…

— Lev…

Era neclintit, tare ca un os. Nu fusese ea mereu violentă *cu el* în partidele lor sexuale?

A apăsat-o în jos acum, pe covorul verde, cu buclele ei atingând uşa căsuţei lui Wendy. A închis ochii. A închis ochii şi a sărutat-o, la fel cum ea îl sărutase odată pe el în barul aglomerat, acum multe luni, cu dinţii lui lovindu-se de ai ei. Şi în timp ce-i căuta gura, i-a simţit limba… în ciuda a toate… în ciuda cruzimii lui prezente… începând să o mângâie pe a lui, o pasiune amintită părând că o învăluie din nou, rezistenţa ei slăbind, schimbându-se…

I-a tras picioarele în sus, până când gambele ei s-au sprijinit pe spatele lui. Nu i-a lăsat gura deloc, nicio clipă. Ea plângea pe jumătate, gemea, dar nu de frică – îşi putea da seama, nu-i aşa? îşi putea da el seama că frica ei dispăruse şi i se întorsese apetitul, pofta ei nesăţioasă, irezistibilă pentru bărbat…

Sophie.

Curva lui Howie Preece, gemând ca o *vulpe. Sub el şi gata să…*

Când s-a împins în ea, era mătăsoasă ca uleiul. Imediat a început să se mişte cu el. S-a agăţat de el. Şi-a strâns mâinile vânjoase în jurul ei, se azvârlea şi se legăna ca o barcă ce se repezea printr-o mare agitată, capul ei lovindu-se de căsuţa de lemn a copilului, i-a simţit cizmele lovind şi zgâriindu-i fundul, şi i-a plăcut, i-a plăcut durerea, s-a împins pe oasele coapselor sale, pentru a intra şi mai adânc.

Dar tot nu voia să deschidă ochii să o vadă. Nu voia să simtă dragoste pentru ea. Îşi spunea că ea era *animalul* lui, nimic mai mult. Ea i-a muşcat buza, vulpea, a supt sângele, a muşcat iar. Durere puternică, dar el simţea că începe să-i placă. Oh, Doamne… Sânge peste bărbiile lor. Voia să înjure şi să blesteme şi să-i rostească numele, a auzit cuvintele ieşind gâtuite afară din gura lui plină de sânge. Apoi dorinţa s-a strâns, s-a uşurat, s-a strâns din nou, a tremurat, s-a strâns şi mai tare, şi a ajuns acasă.

A ieşit din întuneric pentru a o simţi cum se strecoară de sub el, împingându-l ferm într-o parte.

S-a întors şi a văzut-o prinzându-şi unul dintre ciorapii ei în dungi, cu capul ei dulce aplecat. A simţit remuşcare, pură şi adâncă.

— Sophie, a spus el. Îmi pare rău. Am fost dur. N-am vrut…

Ea nu a răspuns, a continuat doar să-şi prindă ciorapii, să-şi aranjeze fusta.

— Sophie, a început el iar, te-a durut?

— Da, a spus ea. M-a durut.

S-a întors, şi-a luat geaca de catifea şi şi-a tras-o pe ea.

Lev s-a ridicat în picioare, a mers lângă ea şi a încercat să o ia în braţe. Ea s-a tras înapoi, şi-a înşfăcat fularul de pe podea, a început să îl înfăşoare în jurul gâtului şi a bărbiei.

Remuşcare şi ruşine. Corpul încă îi tremura de la delirul actului sexual, dar ruşinea îl copleşea…

Ea s-a mişcat spre uşă. Sângele de pe faţa ei acoperit de fular.

El s-a întins după mâna ei. O singură mângâiere. Un gest de iertare, de recunoaştere că vechea lor pasiune era încă acolo; asta era tot ce dorea.

Dar ea şi-a tras mâna.

— La revedere Lev, a spus. Şi te rog nu mai veni pe la apartament, sau altceva. E mai bine dacă nu ne mai vedem niciodată.

17
Madam Scârţ a lumii legumelor

„Midge” Midgham a adus vechiul Land Rover lângă cele trei rulote la ora şapte şi jumătate dimineaţa. Şi-a luat lucrătorii străini şi i-a condus pe câmpul de treizeci de acri de sparanghel, unde aşteptau tractorul şi remorca.

Tractorul trebuia să tragă remorca într-o linie dreaptă în josul brazdei. Nu avea niciun sens să dea înapoi sau să alunece afară din aliniament. Şi trebuia să meargă frumos şi încet, lăsând tăietorii de sparanghel, utilajul uman, să ţină pasul. Adăpostite în braţele de oţel largi ale remorcii erau lăzi mari de plastic: cinci, şase în linie, în funcţie de câţi tăietori o urmau. Sistemul era simplu dar eficient. Tăietorii se aplecau şi tăiau cu un cuţit, asigurându-se că nu fac risipă, că taie fiecare tulpină chiar *sub* pământ, nici măcar un deget deasupra lui, strâng un buchet de tulpini în mâna stângă, ca

şi cum ar culege flori, apoi aşază buchetul cu grijă în coşuri, îndreptându-le pe toate cu vârful în aceeaşi direcţie. Înainte, sute de ore de muncă erau irosite, mutând coşurile pline cărate de culegători în cutii aşezate la marginea câmpului. Cu remorca, sparanghelul era tăiat şi ambalat printr-o singură operaţie lină. De două ori pe zi, lăzile erau încărcate în Land Rover şi duse la răcitorul din hambarul lui Midge.

Patronul câmpului trebuia să fie vigilent, asta era tot. Midge conducea tractorul cu burta lui mare strivită de volan şi cu gâtul pe jumătate sucit aproape tot timpul, urmărind felul în care lucrau tăietorii. Dacă vedea pe cineva *aruncând* lăstarii în lăzii, ţipa la el.

— Acum, ascultaţi la mine, le-a spus în prima lor zi de lucru. Sparanghelul nu e sfeclă de zahăr! Nu e varză nenorocită de Bruxelles. Are o descendenţă bună. Planta asta e Madam Scârţ a lumii legumelor: creşte peste noapte, trebuie să fie repede culeasă, altfel se umple de seminţe. Şi se strică uşor. Aşa că trataţi-o cu respect. Respectaţi-o profund sau zburaţi din ferma asta nenorocită.

Midge le-a spus prietenilor săi fermieri de la crâşma Longmire Arms:

— Est-europenii ăştia sunt obişnuiţi cu munca la câmp. Acasă, când erau copii, cred că se sculau cu noaptea-n cap să dea de mâncare la găini, la fel şi după şcoală, mulgeau vacile, udau varza, şi tot aşa… Deci sunt culegători buni, vedeţi voi, fiindcă înţeleg pământul.

Despre cei doi tineri chinezi, Sonny şi Jimmy Ming, Midge spunea:

— Nu ştiu despre ei. Nu par să reuşească să lege două boabe în engleză. Şi Sonny Ming, el taie prea sus pe tulpină pentru că visează jumate din nenorocitu' de timp. Dar au o fire bună. Recunosc. Râd mult, da. Nu ştiu de ce, dar cui îi pasă? Şi niciodată nu pare să-i supere ploaia.

Dar anul ăsta Midge avea doar şapte tăietori, când ar fi

avut nevoie de nouă sau de zece, pentru că sparanghelul crescuse frumos, după o primăvară care fusese suficient de umedă şi după ce stratul protector de alge, aşezat toamna târziu, fusese ineficient în faţa îngheţului greu de iarnă. Recolta era exact aşa cum trebuie – tulpini nici prea groase, nici prea subţiri, şi acest aprilie era cald; practic *vedeai* cum creşte sparanghelul. Deci, atunci când Vitas a venit la el şi l-a rugat să-l primească şi pe prietenul lui, Lev, un bărbat de patruzeci de ani, Midge a spus:

— Sunt de acord, Vitas, dacă nu-l deranjează să împartă rulota cu fraţii Ming. Şi dacă îşi pune osul la treabă.

Pe Lev nu-l deranja să împartă rulota veche şi şubredă. Nu-l deranja nimic, alesese să privească disconfortul ca pe o pedeapsă pentru felul în care îşi distrusese viaţa pe care o avea în Londra. Pentru că fusese o viaţă frumoasă, vedea asta acum. Prietenia lui cu Christy Slane, bucuria lor de a-şi bea ceaiul împreună, fuseseră consolatoare, începuse să-şi iubească munca. Fusese plăcut de o fată frumoasă, sexy; o fată care îşi petrecea jumătate din zilele de duminică muncind voluntar într-un azil pentru bătrâni. Şi acum pierduse totul.

— Am dat-o în bară, prietene, i-a spus lui Rudi. Furia aia veche a mea m-a făcut să mă comport ca un imbecil. E ca şi cum am pus bucăţi de cărbune în mâinile tuturor.

— Păi, iubirea îi face pe oameni nebuni, a spus Rudi. Nu fi prea aspru cu tine.

— De ce nu? O merit. Aproape am sugrumat-o pe Sophie la teatru, şi pe urmă…

— Şi pe urmă ce?

— Când a venit la mine, am fost dur. Ştii ce spun? Mi-am zis că şi-o dorea pentru că mereu a fost destul de atrasă de mine. Dar cred că nu am fost prea departe de viol.

Rudi tăcea. Lev şi-l putea imagina îngrijorat despre ce ar

putea să zică. După o vreme, a auzit un oftat greu şi Rudi a bombănit:

— Bărbaţii o duc greu în secolul ăsta. Pur şi simplu părem să nu ştim unde dracu' suntem.

— Păi, o să-ţi spun unde sunt eu, a spus Lev. Sunt înapoi cu cei care nu au nimic.

Fereastra rulotei nu avea perdele, aşa că în majoritatea dimineţilor Lev se trezea la ora şase, când se lumina de ziuă. Făcea ceai pe reşoul cu două ochiuri şi de obicei ieşea cu cana afară, ca să scape de aerul îmbâcsit al rulotei, să privească soarele cum se înalţă din spatele unui şir de plopi şi. Să simtă aerul proaspăt pe faţă.

Ploua des. Câmpul unde stăteau camioanele era mereu plin de noroi, de la mersul încoace şi-ncolo al echipei de muncitori. Această jumătate de pogon de noroi ajungea până în locul unde o sârmă de rufe se încovoia între doi stâlpi, de obicei încărcată de prosoape, lenjerie ieftină de pat, tricouri uzate, lenjerie de corp cenuşie, îngrămădite lângă un morman de paleţi aruncaţi, cutii, bucăţi de cherestea, ţevi gri, scoabe de oţel şi o toaletă portabilă, strâmtă ca o cabină de telefon, aşezată pe nişte blocuri de ciment. O dată pe săptămână, toaleta era golită şi reumplută cu detergentul verde-oliv, ascuţit la miros ca un martini sec.

Bând ceai şi fumând, Lev a mers până în locul în care iarba strălucea de rouă, spre gardurile vii de păducel şi un câmp cu tufişuri de zmeură, încă aproape fără frunze. Dincolo de tufişuri, o pajişte luxuriantă pe un teren înclinat, unde gâştele lui Midge hoinăreau câteodată, ciondănindu-se şi aşezându-se pe jos ca nişte bezele albe ca zăpada. Dincolo de asta, plopii şi cerul cel mare. Stând în acest loc, Longmire Farm, în liniştea dimineţii, Lev simţea din când în când ceva din ceea ce îi descrisese Vitas – că era bine, mai bine decât în o sută de alte locuri, în ciuda noroiului, la fel cum ar fi fost în

orice colţ de Anglie de acum multă vreme.

Dar îl durea spatele. Nu doar pentru că se apleca toată ziua pe câmpul de sparanghel, ci şi din cauza patului care îi fusese dat. Totul în rulota sa era vechi, purtat, uzat, pătat. Lev dormea pe o bucată de saltea din spumă de cauciuc pietrificată, care, în timpul zilei, era ridicată şi îndoită într-o formă rigidă, pentru a alcătui o canapea voluminoasă, pentru o masă pliantă de melamină. Spuma era înfăşurată într-o ţesătură maronie înţepătoare. Cearşaful subţire de nailon al lui Lev aluneca pe ţesătura asta. Toată noaptea avea mâncărimi pe corp şi se răsucea. Se gândea cu jind la patul său din Belisha Road şi îşi amintea cum, când îşi luase la revedere de la Christy, îi venise să plângă.

Într-o dimineaţă, după o noapte în care nu dormise aproape deloc, Lev a încercat să-i ceară lui Midge Midgham ceva, o pătură moale, să pună între cearşaf şi pat, dar ştia că Midge era surd în mod selectiv, aşa că nu a fost surprins când omul s-a întors pur şi simplu cu spatele la el şi s-a îndreptat spre tractorul care îl aştepta.

Midge Midgham. Băieţii chinezi îl porecliseră „Big Berri”. Deseori, când culegătorii se strângeau pentru ziua respectivă şi Midge îşi ţipa ordinele şi remorca îşi începea târşâitul lent, chipurile celor doi Ming se luminau într-un zâmbet şi aceste zâmbete se transformau câteodată în râsete de neoprit. *Hor-hor-hor-hor! Hor-hor-hor-hor-hor-hor! P*e Lev îl amuza să-i privească: Sonny şi Jimmy Ming, aplecaţi asupra brazdelor, râzând cu lacrimi la vederea lui Big Berri în tractorul său, cu stomacul împins într-o cută agonizantă de volan şi gâtul lui gros îndoit înapoi pentru ca ochii lui cu pleoape umflate să vegheze asupra ritmului culegătorilor.

— Ce-au păţit? întreba Midge inocent, câteodată.

Corcitura de câine, Whisky, putea să sară şi să latre la picioarele lor, dar ei nu-i dădeau nicio atenţie. Râsul lor părea o ameţeală dulce din care nimic nu-i putea scoate.

— În China, oamenii râd chiar mai mult, încercase Vitas o explicaţie.

Sau prietenul lui, Jacek, un băiat cu chip rozaliu şi păr blond, adăuga:

— Nu-ţi face griji, Midge. Nu râd de tine. Poate plănuiesc ceva. Plănuiesc să-l răpească pe Whisky. În China, toată lumea mănâncă câine!

— Păi, a spus Midge, zi-le că le scot nenorociţii de ochi dacă se ating de câinele meu.

Şi astfel, pe măsură ce se scurgea dimineaţa, lumea lui Lev se restrângea la brazdele gri-maronii, la lăstarii verzi, care pocneau cu un sunet limpede sub cuţit, la buruienile din canale, la soarele sau ploaia pe spatele său, cu vaporii de benzină de la tractor înăcrind aerul proaspăt.

Era un fel de camaraderie în rând. Lui Lev îi plăcea să-şi audă propria limbă trecând de la o voce la alta. Îi amintea de hoinăritul prin pădurile din Auror în căutare de iepuri şi porumbei când era copil. Uneori, respirând aburul benzinei, prin minte îi trecea câte o amintire fugară de la gaterul din Baryn, şi aproape că se aştepta să ridice privirea şi să-şi vadă vechii prieteni stând la marginea pădurii: chipuri fantomatice sub pălării tari.

De obicei, Lev însuşi era tăcut, ascultând ce vorbeau Vitas şi ceilalţi: despre fetele pe care le plăceau, de la casele de marcat de la Co-op sau de la Longmire Arms, despre motocicletele pe care doreau să şi le cumpere şi să se grozăvească cu ele, chipsurile pe care le preferau, descoperirea snacksurilor Pot Noodle, banii pe care îi economiseau, regulile biliardului de bar…

Într-o după-amiază, în timp ce-şi mâncau prânzul într-un colţ al câmpului – chifle făinoase umplute cu carne de vită din conservă, murături, brânză topită, totul udat cu pepsi – Lev le-a spus vechea poveste a cumpărării Tcheviului şi a turnării de vodcă pe parbriz în timp ce conduceau spre casă

prin zăpadă. Şi a văzut că erau captivaţi de asta, la fel cum fuseseră şi prietenii

Lydiei din Muswell Hill. Toată lumea se uita la el: Vitas şi Jacek şi ceilalţi tineri din ţara lor, Oskar, Pa vel şi Karl. Numai fraţii Ming aveau o privire goală. Când a vorbit în limba lui, Sonny şi Jimmy Ming n-au înţeles niciun cuvânt.

— Mi-ar plăcea să conduc o maşină americană, a spus Vitas.

— Mi-ar plăcea să-l cunosc pe Rudi, a spus Jacek.

Ceilalţi au dat din cap, în acord. Le-ar plăcea să-l cunoască pe Rudi *şi* să conducă maşina. Şi Lev şi-a spus: da, Rudi era aşa cum îl înfăţişa această poveste – şi chiar mai mult de atât. Era o forţă a naturii. Era un fulger. Era un foc ce nu se stingea niciodată.

Lev îl suna des. Simţea că Rudi era din nou singurul său prieten din lume. Ştia că banii lui – bani pe care ar fi trebuit să-i trimită Inei, bani care ar fi trebuit să recompenseze datoria faţă de Lydia – se scurgeau pe facturi telefonice, dar singurătatea sa era atât de acută încât trebuia să îl păstreze pe Rudi lângă el cumva, sau va înnebuni.

Într-o seară, Rudi i-a spus:

— Şi eu am probleme, Lev. Tcheviul îmi face iar necazuri, la dracu'.

— Mda?

— Mda. Ascultă aici. Merg pe drumul 719, spre Piratyn, în mijlocul pustiului, cu bunicuţa asta cu faţa unsuroasă, care duce două găini vii într-o cuşcă, în spate. Şi îmi spun: sper că are bani şi nu încearcă să mă plătească doar cu nişte nenorocite de *ouă.* Şi pe urmă văd aburi ieşind de sub capotă. *Aburi!* Se umflă şi cresc şi devin nişte nori groşi. Mă simt de parcă sunt într-un vechi film de groază comunist, în rolul unui motor de tanc.

Lev nu s-a putut stăpâni să zâmbească.

— Ce-ai făcut? l-a întrebat.

— Păi, ce puteam face? Am tras pe dreapta. Am oprit motorul. Bunicuţa se lasă pe spate pe tapiţerie, ca şi cum asta era perfect normal. Doar închide ochii. Găinile dorm şi ele – sau sunt moarte. Aşa că ies din maşină, ridic capota. Totul *fierbe* acolo. Nu glumesc, Lev. Pot să aud ceva fierbând, ca şi cum ar fi gătit Lora. Totul e aşa fierbinte că nu pot pune mâna. Aşa că ştiu că suntem blocaţi. N-aveam decât să stăm acolo şi să aşteptăm până se răceşte, apoi să împrospătez sistemul. Dar noi suntem în mijlocul Şoselei 719, nu se vede nimic decât pietre şi tufişuri şi un stejar bătrân pârjolit. Temperatura nasoală: 85 grade Fahrenheit. Şi deodată mă gândesc, mai sunt încă opt sau nouă mile până la Piratyn şi nu am apă să umplu sistemul ăsta nenorocit de răcire!

— Bun. Păi văd că eşti în viaţă ca să spui povestea.

— Mda. Dar a devenit suprarealist. Aştept acolo, cerându-mi scuze. Mă simţeam aşa un mare ratat. Mă simţeam mai rău decât te simţi tu, prietene. Bunicuţa îşi dă jos fundul din maşină, îşi smuceşte vechea ei fustă peticită, îmi spune că trebuie să răspundă chemării naturii. Aşa că, Bingo! mă gândesc eu: Lichid! Şi sunt pe punctul de a-i spune: „Te-ar deranja dacă ţi-ai păstra lichidul corpului pentru biata mea maşină bolnavă?", dar apoi îmi amintesc, nu, la dracu', n-am niciun recipient. Nimic în care să-l adun.

Lev a auzit vocea lui Rudi izbucnind în râs în timp ce continua:

— Aşa că, imaginează-ţi ce am făcut, Lev. În timp ce bunicuţa era printre tufişuri, îmi înfăşur o cârpă pentru muci în jurul mâinii, scot capacul rezervorului de răcire, mă aplec, aproape să-mi frig bilele, şi urinez în nenorocitu' de rezervor. Iisuse Hristoase!

Lev s-a alăturat râsului. A simţit cum creşte în el de unde se ascunsese. Rudi a început să tuşească, apoi s-a liniştit şi a zis:

— Ei bine, am ajuns acolo. Găinile mi-au umplut tapiţeria

de găinaţ, şi Dumnezeu ştie ce efect are acidul uric asupra motorului, dar am supravieţuit. Niciodată în viaţa mea n-am fost atât de fericit să văd dărăpănătura aia de Piratyn. Am băgat nişte lichid de răcire în rezervor, cu ajutorul mitei. Jur că fiecare cetăţean din Piratyn s-a născut şi a fost crescut *contrabandist.* Ai dracu' oameni de la garaje se uitau la Tchevi de parcă era minată cu bombe teroriste. M-a costat aproape tot ce câştigasem. Aşa că – *bang!* — s-a dus încă o după-amiază de muncă şi motorul încă miroase a pişat şi sistemul de răcire are scurgeri ca naiba şi încă nu e reparat şi nici nu *va fi* reparat decât dacă iau de la un alt motor o pompă nouă. Îţi spun Lev, câteodată ţara asta…

S-a întrerupt. Lev a auzit cucul spart ţipând din casa lui din ceasul de lemn.

— Ei, bine, nu trebuie să-ţi spun eu, a oftat Rudi. O ştii şi tu prea bine. De-asta şi culegi sparanghel în mocirlele Angliei.

După-amiezile păreau lungi. În zilele bune munceau, nouă, zece ore. Munceau până când începea să se ducă lumina, până când corbii începeau să fojgăie în copacii înalţi, până când Madam Scârţ devenea aproape invizibilă în teaca ei verde. Apoi cădeau în Land Rover, muţi, plini de dureri, înfometaţi, şi erau duşi înapoi la rulote. Făceau cu schimbul la duşul fierbinte, un spaţiu mare, gol, aranjat de Midge lângă răcitor. Încălzeau cea mai ieftină mâncare la conservă pe care o puteau cumpăra – ravioli, fasole boabe, supă concentrată, se aruncau asupra ei ca nişte copii înfometaţi, umflându-se cu pâine tăiată groasă. Îşi potoleau setea de zahăr cu piersici la conservă, mandarine, ciocolate Mars. Hoinăreau pe afară să fumeze, dacă noaptea era frumoasă, şi se uitau la stele, limpezi şi strălucitoare, deasupra câmpului tăcut.

În jurul orei nouă, Vitas şi prietenii lui îşi începeau

invariabil plimbarea de un sfert de milă până la bar, cu fraţii Ming în urma lor, şi Lev rămânea singur.

Se plimba în tăcerea frumoasă până la locul în care gâştele albe stăteau întinse pe câmp. Lev se rezema de poartă, fumând, încercând să-şi golească mintea de tot în afară de asta: întunericul de mai, lumina lunii, senzaţia de a fi în viaţă. Dar deseori, ca un film care începea brusc în creierul său, scene de la *GK Ashe* veneau răpăind: GK ţipând la chelneri, sanitarul din Niger lovind tigăile grele de scurgătorul de inox, fiecare sunet ricoşând cu ecou pe suprafaţa tare. Apoi zgomotul se liniştea şi apărea Sophie… alegând un cuţit, scoţând oasele unui biban-de-mare cu tăieturi scurte, făcând ca asta să pară la fel de uşor ca deschisul unui plic, la fel de uşor ca alunecarea unui bisturiu de-a curmezişul unei vene…

Lăsa poarta, lăsa gâştele, atent la vulpi şi alte creaturi ale nopţii. Începea iar să se plimbe, ca şi când încerca să scape, să fugă de cuţitul lui Sophie, dar nu avea unde să se ducă, decât mai departe în întuneric, acolo unde plopii suspinau la fel ca şi marea. Uneori, în timp ce se întorcea şi se ducea încet înapoi la rulotă, Lev se uita la luminile casei lui Midge. Pentru a o împinge pe Sophie afară din mintea lui, începea să-şi pună întrebări despre Midge, „Big Berri”, lordul singuratic al regatului său de fructe şi legume, prea gras pentru hainele sale, tandru faţă de câinele lui, petrecându-şi viaţa angajând străini. Avusese vreodată o nevastă? Dansase el vreodată tangou? îi păsa cuiva în viaţă despre răspunsul la aceste întrebări?

Apoi, Lev se aşeza la masă, în patul său strâns sub formă de canapea, citind *Hamlet* la lumina singurului bec care atârna de un fir negru prins de-a lungul tavanului rulotei. Prizele electrice externe de pe peretele răcitorului hrăneau cele trei camioane, cu firele strânse cu bandă maro şi împinse înăuntru prin ferestrele basculante. Când sufla vântul, lumina de deasupra mesei se legăna înainte şi înapoi,

aruncând umbre peste tot, ca nişte cârpe pentru spirite.

Arhangheli ai iertării, ocrotire!
Blajine duh sau iazmă blestemată…

Ochii lui Lev erau aplecaţi asupra paginii. Era atât de greu, s-a auzit singur cum o blestemă pe Lydia pentru că aştepta atât de mult de la el. Dar nu avea nimic altceva de citit aici, aşa că se chinuia mai departe, şi, dintr-un anume motiv, oricând apărea fantoma simţea că înţelegerea lui se măreşte brusc.

Sunt duhul viu al tatălui tău mort…

A citit până când au început să i se închidă ochii, apoi şi-a întins aşternuturile pe patul lui incomod şi s-a lungit. De obicei dormea atunci când fraţii Ming se întorceau de la bar, dar se trezea când îi auzea râzând, când vedea lumina lor prin draperia care separa spaţiul lor de dormit de restul rulotei. Uneori Jimmy (sau Sonny) ieşea iar afară împiedicat, încă în convulsii de râs… *hor-hor-hor-hor-hor-hor…* şi îl vedea pe Lev ridicat, privindu-l.

— Scuze, Rev. Uitat pipi.

Iar râsete de neoprit de la cel lăsat în urmă. *Hor-hor-hor-hor-hor-hor!* Apoi un moment de tăcere spăsită, un cap negru apărând pe după draperie.

— Scuze, Rev. Noi trezit la tine?

— E OK.

— Noi băut bere!

— Vă distraţi?

— Ce spui, Rev?

— Vă place la bar?

— Da, da. La naiba. Sonny câştigă biriad. Noapte, Rev.

A căzut înapoi în somn, dar s-a trezit iar, i-a auzit vorbind,

apoi oftând, gemând şi scâncind în somn. I se părea că odihna lor era intermitentă şi scurtă, totuşi dimineaţa îl întâmpinau mereu veseli:

— Neaţa, Rev. Cum tu azi?

Dacă ploua, apăreau cu impermeabilele lor galbene închise până la bărbie şi cu glugile deja trase peste părul lor negru şi des. În Land Rover, stăteau strânşi unul într-altul. Îi aminteau lui Lev de doi fraţi ascultători de la şcoala lui, apropiaţi ca vârstă, care mergeau peste tot împreună şi nu suportau să fie separaţi. Rudi îi poreclise „KGB-iştii". Îi spusese lui Lev că cei doi aveau un secret de familie prea teribil pentru a fi spus, că trebuiau să se spioneze unul pe altul zi şi noapte, în cazul în care ar vorbi unul dintre ei. Fraţii Ming vorbeau rareori cu Vitas şi cu ceilalţi. Numai câteodată, pentru a râde de Big Berri. Sau atunci când era rândul lor să lucreze în răcitor, şi îşi frecau mâinile înmănuşate şi spuneau:

— Mare frig, răcitorul ăsta! Frig ca iarna China.

Era un fost hambar, cu acoperişul căzut într-o parte, unde temperatura era de 8 grade Celsius. Culegătorii făceau cu rândul pentru un schimb de seară de două ore aici, spălând, cântărind şi punând în saci sparanghelul, rearanjându-l în cutii pentru a fi livrat către magazinele şi supermarketurile locale. Purtau impermeabile, şi mănuşi şi cizme de cauciuc, ca echipajele de pe traulere. Lucrau în perechi, sub o lumină slabă, industrială, folosind conversaţia pentru a încerca să se încălzească.

Lucrând în răcitor cu Vitas, care încerca să-şi lase să crească un mic triunghi ciufulit de barbă sub buza de jos, Lev a întrebat:

— Ai de gând să rămâi cu Midge toată vara?

— Da, a spus Vitas. După asta facem tunelele de polietilenă pentru roşii. Pe urmă fasolea şi fructele moi. Mă duc acasă în august cu o valiză plină de bani. Încep în

septembrie cursul meu pentru ingineri, în Jor.

— Vrei să fii inginer, Vitas?

Vitas lucra cu un fular de lână înfăşurat în jurul capului, ca un bandaj.

— Vreau să fiu ceva, a spus el.

Lev a rămas tăcut. Se uita la ce era scris pe pungile de sparanghel: *Produs de Longmire Farm, Suffolk. Doar cel mai buni* Se gândea, da, asta era ceea ce, în final, te conducea de-a lungul anilor, în ciuda tragediilor şi a pierderilor, ideea că ai putea lăsa ceva în urma ta, că prin săptămânile şi lunile care se acumulează încet ai putea deveni cumva tipul de persoană pe care acum doar o admiri. *Doar cel mai bun.*

— Tu ce ai de gând să faci? a întrebat Vitas.

Lev a continuat cu lucrul său. Se gândea la toate reţetele pe care le învăţase conştiincios la *GK Ashe* şi le scrisese pe bucăţi de hârtie şi le îndesase în geantă când părăsise Belisha Road.

— Nu ştiu, i-a spus lui Vitas. Încă nu mi-am dat seama.

Midge Midgham l-a invitat pe Lev la el acasă într-o seară de mai, a spus că a găsit o sticlă de vodcă în fundul dulapului său cu băuturi şi a presupus că lui Lev îi plăcea vodca.

Au stat în sufrageria lui Midge, bând din pahare mici, mestecând biscuiţi Ritz vechi, cu câinele, Whisky, adormit pe un preş uzat şi cu o fereastră deschisă spre o noapte călduţă, dar vântoasă.

Big Berri. Camera lui era plină de praf. ÎI puteai mirosi pe tapiţerie, îi puteai vedea înflorirea cenuşie pe poliţa de deasupra căminului, pe farfuriile de cositor care zăceau acolo, pe partea de sus a imenselor difuzoare vechi, poziţionate ca nişte santinele de fiecare parte a şemineului.

— Îţi place muzica, Midge? a întrebat Lev.

Midge s-a sucit în scaunul lui, s-a uitat la difuzoare, a părut pentru o clipă în încurcătură.

— Soţiei mele, Donna, îi plăcea muzica pop, a spus el.

R.E.M. The Strokes. Keane. Beyonce Knowles. Obişnuia să danseze aici. Îşi mişca părul ca Tina Turner. Avea un corp grozav, chiar şi la patruzeci şi şapte de ani. Eu uram muzica aia nenorocită. Mie îmi place liniştea. Sau Barbra Streisand. Dar să o urmăresc pe Donna mă întărâta. La naiba! Suportam muzica ei doar ca să o văd mişcându-se.

— Da?

— Dap. Mai fusese căsătorită. Acum e iar căsătorită — cu coaforul ei. Eu, eu am fost doar un neică nimeni, un interludiu. Dar a încercat să-mi ia ferma. Şi asta m-a enervat rău, îţi spun. Mi-am pus viaţa în ferma asta, şi ea ce a pus? Obişnuia să culeagă fructe, asta era tot. Hrănea gâştele câteodată…

Lev a clătinat din cap cu înţelegere. Vodca era la fel de veche ca şi biscuiţii, dar totuşi mângâietoare.

— Ştii cât costă avocaţii în ţara asta? Aproape m-au falimentat, da' m-am luptat cu Donna pân' la capăt pentru fermă, şi-am câştigat. Dar dacă n-aş fi câştigat, nu ştiu ce-aş fi făcut. Îţi spun că nu ştiu. Aş fi putut s-o omor. Pentru că-i corect să între în viaţa mea pentru trei sau patru ani şi să încerce să-mi ia juma' din tot ce aveam, tot ce-am construit eu? Te întreb dacă-i corect.

Midge a dat peste cap vodca, s-a ridicat să mai ia nişte gheaţă şi să umple din nou cele două pahare.

O imagine a procurorului Rivas, mulţumit de sine în spatele biroului său uriaş, i-a apărut brusc lui Lev în minte.

— Nu, a spus el. Nu-i corect, Midge.

— Asta zic şi io. Nu s-ar întâmpla în ţara ta, nu?

— Păi, a spus Lev, în epoca comunistă, oamenii nu deţineau nimic în ţara mea. Acum, poate un apartament mic sau o casă, dacă sunt norocoşi, sau, ca mama mea, câteva capre şi găini, un şopron mic, deci…

— Dap. Comuniştii erau drăcuşori, nu? I-au băgat pe toţi într-o nenorocită de cămaşă de forţă. Bine că noi nu i-am

avut aici. Da' cu tine ce s-a-ntâmplat, frate? M-am tot întrebat… Ce caută un bărbat de vârsta ta culegând legume cu copiii? Ţi-a furat nevasta ferma?

— Nu, a spus Lev. Soţia mea a murit.

A văzut mâna uriaşă a lui Midge tremurând în timp ce rupea gheaţa din tava de plastic. S-a uitat la Lev şi şi-a dat pe spate câteva şuviţe de păr cărunt de pe fruntea lui lucioasă.

— Asta-i nasol, a spus el. Nu putea fi prea bătrână, nu-i aşa?

— Treizeci şi şase.

— Oh, la naiba, asta-i dur. Mai bine nu întrebam. Uite… I-a întins lui Lev paharul umplut din nou. S-a dus la teancul prăfuit de CD-uri şi a ales unul. Ţi-ar plăcea să asculţi nişte Barbra Streisand?

— Sigur.

Midge a pus CD-ul şi sunetul instrumental leşinat a plutit afară, de-a lungul fermei Longmire, s-a alăturat oftatului copacilor. Whisky s-a mişcat pe preş şi s-a scuturat, şi când Midge s-a aşezat iar, s-a suit în braţele lui. Midge a mângâiat capul câinelui.

— E singurul meu tovarăş acum. Nu mai găsesc nici oameni să mă ajute la fermă acum, numai muncitori imigranţi. Înainte, englezii iubeau pământul. Mai ales cei din Suffolk. Nu ştiu unde s-a dus dragostea aia. Odată, aveam trei oameni care lucrau pentru mine aici. Acum, sunt doar eu şi culegătorii şi câinele.

Oamenii…
Oamenii care au nevoie de oameni
Sunt cei mai norocoşi oameni din lume…

Barbra cânta în continuare. Lev s-a relaxat în scaunul său.

— Ştiu că rulotele nu sunt în cea mai bună formă, a spus Midge, după o vreme. De aceea nu cer chirie pe ele. Le-aş fi

reparat anu' ăsta, da' stau prost cu banii. A trebuit să scot deodată o sumă mare de bani ca să scap de Donna în 2004. Şi, la naiba, asta m-a lăsat lefter.

— Rulota e OK, a spus Lev, numai că…

— Geamurile nu se închid bine. Ştiu asta. Intră apă când plouă?

— Nu. Numai patul meu, Midge. Am mai încercat să-ţi spun. Îmi zgârie pielea. Poate reuşeşti să găseşti ceva moale să pun sub cearşaf.

Midge s-a uitat la Lev alarmat, ca şi cum îi ceruse un împrumut sau un procent din câştigurile sale pe Madam Scârţ.

— Bun, a spus el. Da' nu ştiu ce. O să mă uit prin dulap. Donna ar fi ştiut, da' numa' pentru asta sunt bune femeile, dacă mă întrebi pe mine, să-şi umple cu pene nenorocitele de cuiburi.

Când Lev s-a întors la rulotă, legănându-se din cauza vodcii, cu capul jinduind după somn, i-a găsit pe cei doi Ming strângându-şi piesele de mah-jong pe masa de melamină. S-au uitat la el îngrijoraţi.

— Rev, telefonul tău sunat, sunat…

— Da, sunat cinci, şase dăţi.

Lev se uita prin rulotă. Ştia că era târziu, în Auror chiar şi mai târziu. Groaza s-a strecurat în inima lui. Şi-a găsit telefonul şi s-a uitat la ecran. Patru apeluri pierdute: numărul lui Rudi de fiecare dată. *Sună-mă,* a spus mesageria vocală. Vocea lui Rudi subţire şi înecată.

Lev a luat telefonul şi s-a dus iar afară în noapte. O lună strălucitoare ieşea şi intra în norii care înaintau repede. Rufele lăsate pe sârmă se legănau în vânt. Lev a luat înghiţituri mari de aer pentru a încerca să alunge aburul îmbâcsit de vodcă. A format numărul.

A răspuns Lora.

— Oh, Lev, atâta tristeţe pentru satul nostru. Nu pot să-ţi spun. Ţi-l dau pe Rudi…

A venit Rudi.

— Unde ai fost? a spus el rece. Am sunat la numărul tău toată nenorocita de noapte.

— Nicăieri, Rudi. Am băut câteva pahare…

— OK, bine, o să ai nevoie de o băutură în mână acum. Avem veşti proaste, Lev, veşti incredibile.

— Spune.

— Nici nu pot s-o spun.

— Spune-o, Rudi.

O tăcere. O respiraţie. Apoi vocea lui Rudi, foarte încet:

— Nu e bine, prietene. Merg înainte cu barajul de la Baryn.

Doar pentru o clipă, uşurare. Uşurare că telefonul nu era despre Maya sau Ina. Dar apoi trebuia să se *asigure* că erau bine, înainte de a se putea concentra pe veştile despre baraj.

— Rudi, mai întâi spune-mi dacă Maya şi Ina sunt bine?

— Pentru moment sunt bine. Dar când află despre asta… când toată lumea din Auror se trezeşte mâine şi află despre asta… n-or să mai fie bine.

Fiica lui era în siguranţă. Mama lui era în siguranţă. Rudi şi Lora erau în siguranţă. Dar acum ceva teribil se apropia. Lev îl blestema pe Midge pentru că îl îmbuibase cu vodcă, tot încerca să inhaleze aerul dulce al nopţii pentru a-şi limpezi puţin mintea…

— Spune-mi acum, Rudi, despre baraj.

— Oh, la naiba… Rudi a expirat un oftat lung, zgomotos, apoi a spus: Păi, aşa cum ai prezis, au venit topografii. I-au spus Lorei că testau apa de băut. Dar noi am stat cu ochii pe ei. Înainte şi înapoi, înainte şi înapoi, în susul râului, cu teodolitele lor caraghioase – sau cum s-or numi lucrurile alea nenorocite. I-am spus Lorei: „De când e nevoie de beţe colorate şi de lentile scumpe ca să testezi apa potabilă?” Pe urmă, în seara asta, după ce s-a-ntunecat, vin spre casă din

Baryn în Tchevi, şi văd umbre. Văd *fantomele* astea strecurându-se prin sat, lipind afişe pe ziduri. Iisuse! Ce mod de a o face! Să lipeşti notiţe. Nicio întâlnire a sătenilor. Nicio avertizare dinainte. Doar ticăloşii ăştia, *laşii* ăştia, lipind bucăţi de hârtie! Se gândeau că toată lumea e-n pat, că n-or să fie văzuţi, dar eu nu eram în pat. Farurile mele i-au prins în lumina lor, ca pe nişte iepuri nenorociţi. Am oprit maşina. Am rupt unul dintre anunţurile lor şi l-am citit la lumina farurilor.

— Spune-mi ce zicea.

— Îl am în faţă acum. Nu ţi-ar veni să crezi ce limbaj folosesc, Lev. Ticăloşii! Aproape am explodat. Am prins o fantomă de gulerul lui de funcţionar şi i-am zis: „Ce-i asta? Ce-i drăcovenia *asta*? Ce dracu' rahat e-ANUNŢUL ĂSTA NENOROCIT?"

Lev a aşteptat. Auzea respiraţia lui Rudi, supărată, şuierată, ca respiraţia unui astmatic. Şi-l imagina sprijinindu-se de masa din hol, cu părul zbârlit, cu trupul înfăşurat în vechiul său halat cadrilat.

— Iartă-mă, Lev, a gâfâit el. Dar chestia asta m-a adus într-un asemenea hal că de-abia mai pot respira…

— OK. Nu te grăbi. Lora e-acolo?

— E-n bucătărie, face ceai. Cred că o să stăm aşa toată noaptea, pentru că mai poate dormi cineva aici vreodată? Dacă Marina ar fi fost în viaţă, am fi ştiut, nu-i aşa? Am fi putut să ne pregătim cumva. Sau poate că n-ar fi fost nicio diferenţă. Dumnezeu ştie. Anunţul nu-i semnat de Rivas. E de la Oficiul Central de Planificare din Jor. Dar eu şi cu Lora am tot zis, dacă Marina ar fi fost în viaţă…

— Sigur.

— Ştiu că n-ar trebui să-ţi spun ţie asta. Nu ajută deloc. Dar la asta mă gândesc într-una, că ea ne *proteja* de o groază de lucruri rele, pentru că ea înţelegea cum funcţionează birocraţia şi cum să te lupţi cu ea. Şi acum nu mai e nimeni

care să se lupte cu ea.

— Ştiu, Rudi, ştiu…

— OK, îmi pare rău, Lev. Nu ştiu de ce tot dau din gură despre Marina. Acum îţi citesc nenorocirea.

Lev a aşteptat. S-a aşezat jos pe iarba rece. Vântul sufla prosteşte în pânza pantalonilor săi.

— Uite, a spus Rudi: *„Oamenii din Regiunea Auror… sunt prin prezenta informaţi… că Oficiul Central de Planificare (OCP) … i-a acordat proiectului Barajul de la Baryn statutul de Cod Unu ca Proiect de Maximă Utilitate Publică (PMUP). Prin urmare OCP… emite pentru locuitorii din Regiunea Auror Ordinul de Cumpărare Obligatorie (OCO) a tuturor Proprietăţilor, indiferent dacă sunt domestice sau comerciale, înainte de sfârşitul anului calendaristic, astfel încât să putem începe cu mândrie”* – cu mândriei – *„lucrările de construcţie a acestui PMUP. Toţi locuitorii aflaţi în prezent în Regiunea Auror… vor fi mutaţi pe cheltuiala Statului în apartamente aflate acum în construcţie în Perimetrul Baryn Zona 93…”*

Linişte în holul lui Rudi pentru o clipă. Apoi alt sunet: un suspin ce se ridica din pieptul lui Rudi, un geamăt lung, apoi o izbucnire într-o furtună de plâns.

Lev ameţise, se simţea rău. O singură dată în viaţă îl mai auzise pe Rudi plângând: când împrăştiaseră cenuşa Marinei. Acum, Lev voia să se agaţe de ceva, vedea numai stâlpii legănători ai sârmei de rufe, prea departe pentru a-i atinge. Şi-a pus capul între genunchi, încă ţinând strâns telefonul la ureche. A auzit-o pe Lora încercând să-l liniştească pe Rudi, s-a simţit uşurat că era ea acolo, pentru că ce ar fi putut spune el, aşa departe cum era, ce ar fi putut spune oricine când satul lor, Auror, va dispărea curând sub ape. Şi acum îl vedea: barajul însuşi, zece milioane de tone de beton, ridicându-se ca un val imens între dealurile sudice.

Rudi continua să plângă. Lev se chinuia să-şi învingă greaţa. A auzit-o pe Lora repetând numele lui Rudi,

neputincioasă:

— Rudi, Rudi… te rog, haide, Rudi…

Vântul continua să sufle peste Suffolk.

18
Aproape că avea parfum

Sentimentul că era responsabil pentru asta, că abandonarea satului său îi adusese acestuia această soartă, a început să se agaţe de Lev, ca un frig. Ştia că nu e ceva raţional, dar îl ţinea captiv acum, o febră lipicioasă de vinovăţie. Ca şi cum el fusese cel care decisese să se construiască barajul. De parcă el fusese cel care îl împinsese pe Rudi la lacrimi.

Febra s-a adâncit după ce a vorbit cu mama lui. La telefon, Ina i-a spus:

— Eu nu plec din Auror. Pentru nimic în lume. Nimeni n-o să mă pună pe mine într-o cuşcă în Baryn. Va trebui să mă îneci.

Apoi, Lev a asudat în coşmaruri, nu numai despre dispariţia satului Auror sub apă, dar şi despre moartea mamei sale. Uneori, ea stătea pur şi simplu întinsă pe jos în mijlocul drumului şi aştepta râul să crească. Grupuri de săteni se adunau în jurul ei. „Haide, Ina. Vino, dragă, până nu e prea târziu”, se rugau ei. Dar Ina refuza să se mişte. În alte vise, ea se îngreuna cu gablonzurile ei – cu capul tras înainte de greutatea tablei ruginite care îi atârna în jurul gâtului, cu picioarele ei subţiri strânse în lanţuri la glezne, bătute cu ciocanul pentru a semăna cu ghirlande de frunze – şi intra în lacul de acumulare. Lev stătea pe mal neputincios, incapabil să strige, o privea pe Ina cum pluteşte o clipă sau două pe suprafaţa sidefie a apei, cu bucăţile de tinichea strălucind în soare, apoi dispărea fără niciun sunet. Unde concentrice se formau acolo unde fusese trupul ei.

Continua să muncească. Îl mâna ceva în legătură cu fiecare dimineaţă strălucitoare de mai. În momente optimiste trecătoare, îşi spunea că în curând o să-i vină în minte lucrul acela de care trebuia să-şi dea seama, planul pe care trebuia să-l facă, să găsească un viitor pentru el şi familia lui. Între timp, încerca să economisească bani. Îşi ţinea telefonul închis majoritatea timpului. Cumpăra mai puţine ţigări, renunţase la pepsi, căuta cele mai ieftine cumpărături la Co-op, fasole şi ravioli, ravioli şi fasole, trăia cu astea şi cu apă şi cu pâine veche şi cartofii gratuiţi ai lui Midge.

Se întreba, în toată această avariţie patetică, dacă nu ar trebui să abandoneze totul – să abandoneze toată întreprinderea asta extenuantă – şi să se întoarcă în Auror. Câteodată, se ducea cu mintea acolo, organiza proteste împotriva Oficiului Central de Planificare din Jor, îşi imagina că mâzgăleşte pe panouri şi bannere, mărşăluind în sus şi în jos în ploaie. Dar o parte din el ştia că toate astea sunt inutile. Ştia metodele Oficiului Central de Planificare. Oamenii din Auror erau prea puţini ca să conteze.

Maya îi şoptise la telefon:

— Mi-e frică, tati. Când te întorci? *Când?*

Lev a trebuit să îi spună:

— Nu încă, îngeraş. Rezistă. Continuă să exersezi cu patinajul. Pentru că am auzit că devii chiar bună la asta. Vreau să văd nişte răsuciri frumoase…

Dar, încă şoptind, ea a spus:

— Nu mai pot să mă duc să patinez, tati.

— De ce nu?

— Pentru că autobuzul nu vine când trebuie.

— Nu te mai duce Rudi cu maşina?

— Maşina e bolnavă.

Abia o putea auzi, cum mormăia încet.

— Ce, Maya? Ce ai spus?

— Tchevi. Nu mă poate duce la Baryn. Nu se mai poate

mişca.

Aşa că a început să-l chinuie şi asta, conştientizarea faptului că Maya este lipsită de ceea ce iubeşte, şi că toate imaginile care îl consolau pe el, cu trupul ei mic, graţios, sărind şi alunecând pe gheaţă, erau acum nepotrivite şi trebuia să le dea deoparte. Când a vorbit data următoare cu Rudi, s-a auzit spunând supărat:

— E-adevărat că nu mai poţi merge cu maşina nici măcar până în Baryn?

— Da, e-adevărat, a spus Rudi, cu vocea scăzută şi obosită. Tcheviul e *kaput.*

— Ce? Sistemul de răcire?

— Şi alte lucruri acum. Cauciucurile uzate. Cureaua ventilatorului ruptă. E un morman de fier vechi.

Lev ştia ce înseamnă asta: gata cu afacerea cu taxiul, gata cu banii.

— N-o poţi repara?

— Nu. Nu pot să fac rost de piese şi nu-mi pot permite cauciucurile. S-a terminat, prietene. Totul s-a terminat.

Aşa că se ajunsese la asta. Cu asta trebuia să se lupte: nu numai cu răceala vinovăţiei, dar şi cu ideea catastrofei finale. Pentru că nimeni din Auror nu mai lupta, nici măcar Rudi. Flacăra luptei trebuia ţinută în viaţă de el şi numai de el.

Dar era greu. Încă nu înţelegea cum să o facă. Gândurile lui se învârteau în cerc. În timp ce urma remorca de-a lungul brazdelor cenuşii, se tot întreba dacă greşea să rămână aici, cu Midge, unde trăia cu puţin dar câştiga puţin. Ar trebui să o ia la sănătoasa înapoi în Londra, să accepte orice slujbă ar găsi? Ar trebui să încerce să facă un împrumut, astfel încât să le poată aduce pe Ina şi pe Maya în Anglia? Dacă le-ar aduce aici, unde ar locui? Cum le-ar putea întreţine? Ar trebui să încerce să desluşească toate complexităţile Ajutoarelor sociale? Cine l-ar ajuta? Şi chiar dacă ar găsi mijloacele să le întreţină, cum ar supravieţui Ina în Londra fără niciun

cuvânt în limba ei? Aşa că cercurile se învârteau în continuare, mereu reîncepând acolo unde se sfârşiseră…

— Rev, a spus Sonny Ming trist, asta rahat pentru tine. Ştim. În China, multe baraje. Multe, multe zate dus. Al naibii rahat.

— Da. Ştim gubernele. Oameni mici rad.

— Da. Asta fac, ne rad.

— Ce faci acum, Rev?

— Nu ştiu.

— Dar ce faci, Rev?

— Chiar nu ştiu. Încerc să-mi dau seama.

Erau blânzi cu el, ca şi cum devenise al treilea frate. Au încercat să-l înveţe mah-jong. În timpul jocului de mah-jong câteodată îl mângâiau pe mână. Pe câmpul de sparanghel, ei încetineau şirul dacă el nu reuşea să ţină ritmul, dar să menţină ritmul – sau să încerce să-l menţină — era ceea ce-l susţinea de-a lungul zilei. Se ruga pentru vreme frumoasă astfel încât zilele să fie lungi şi plata maximă; se oferea să lucreze ore suplimentare în răcitor pentru bani în plus.

Midge Midgham îi ştia problema. Venise la rulotă într-o seară aducând o husă nou-nouţă pentru saltea pe care o cumpărase din Asda. I-a spus lui Lev:

— Cred că-i greu să dormi, eh, când eşti îngrijorat în legătură cu blestemata asta de poveste cu barajul? Pune asta pe pat şi poate o să ai nopţi mai bune.

Era mişcat de bunătatea acestor oameni pe care de-abia îi cunoştea, oameni care nu văzuseră niciodată satul Auror sau un loc ca acela. Numai Vitas era feroce.

— Ţi-am spus eu, a spus el sumbru. Ţi-am spus despre barajul de la Auror de astă-iarnă şi tu nu m-ai crezut. Aşa cum încă nu mă crezi că GK Ashe e un ticălos.

A fi, sau a nu fi…

Lev a ajuns la aceste rânduri faimoase într-o noapte de ploaie bruscă, cu noua husă pentru saltea moale sub corpul său şi cu fraţii Ming oftând şi scâncind în somnul lor greu de desluşit. Îşi amintea cu un zâmbet acum cum, în autocar, Lydia confundase cuvintele cu termenul *B.B.* A citit în continuare:

A fi sau a nu fi: aceasta e-ntrebarea;
Mai-nalt e-n sine cugetul să-ndure
Săgeţile şi praştiile sorţii,
Sau, mări de suferinţă înfruntând
Să curme totul scurt?

Lev s-a lăsat pe spate şi a aşezat cartea alături. Chiar şi el, care înţelegea încă precar engleza, putea admira economia cu care era exprimată această întrebare. Şi se lupta cu gândul că dacă limbajul ar fi mereu la fel de simplu, la fel de dulce şi neambiguu ca acesta, atunci viaţa însăşi ar fi cumva mai puţin complicată.

A fi sau a nu fi.

A spus-o iar şi iar. A încercat să o traducă în propria sa limbă. A adormit spunând-o, amintindu-şi în vis cum, când a murit Marina, el voise *a nu fi.* Dar se trezise în dimineaţa următoare cu soarele timpuriu, şi fără dorinţa de a muri. Deşi era în „mări de suferinţă”, va găsi mijloacele să le înfrunte. Cumva, o să reuşească.

I-a sunat telefonul şi era Lydia, chemând, foarte târziu, de la Paris. I-a mulţumit pentru cecul de cincizeci de lire pe care reuşise să i-l trimită, apoi a spus:

— Tocmai am aflat de barajul din Auror, Lev. Pyotor şi cu mine suntem şocaţi. I-am spus că trebuie să te sun.

— Drăguţ din partea ta…

Vocea ei era blândă şi afectuoasă; nicio urmă de exasperare sau mânie.

— Sun de pe telefonul din camera noastră de zi din Hotel Crillon, a anunţat ea vesel. Pyotor doarme în camera de alături. E foarte obosit după concertul din seara asta. Sibelius: foarte solicitant. O partitură atât de complexă, ştii.

— Da? Mai complexă decât Elgar?

— Aşa cred. Dar mai bine să nu vorbim despre Elgar, Lev. Să vorbim despre Baryn. Oricum, înainte de a discuta despre asta, să-ţi descriu baia noastră?

— Da, descrie-mi baia, Lydia.

I-a spus lui Lev că baia avea două chiuvete şi podea de marmură. Nişa duşului şi partea în care era cada imensă erau de asemenea placate cu marmură. Locul era luminat de treisprezece spoturi cu halogen şi robinetele erau aurite. Ce îi plăcea cel mai mult erau halatele de baie, groase şi albe ca nişte baloturi de bumbac, puse special pentru ca ea să le folosească.

Lev se uita la mobila ruptă a rulotei, la reşoul mizer cu două ochiuri, la dulapurile care stăteau aplecate într-o parte, la chiuveta plină cu vase nespălate care miroseau îngrozitor a fasole gătită. Dar şi-a păstrat vocea veselă când a zis:

— Drăguţ din partea ta, Lydia. Acum, pot să mi te imaginez în Hotel Crillon. Porţi unul dintre halatele de baie?

— Da, de fapt chiar port unul, Lev. Dar tu nu ai fost niciodată interesat de ceea ce port pe mine, sau de ce era dedesubt, nu-i aşa? Deci, tot ce pot să-ţi spun este că halatul e foarte confortabil. Acum, spune-mi cum te simţi.

— Referitor la ce-ai spus acum?

— Nu. Referitor la barajul din Baryn.

Voia o ţigară, a scotocit în lumina slabă să-şi găsească şi să-şi aprindă una. În spatele draperiei lor, fraţii Ming sforăiau.

Lev a tras un fum adânc şi a spus:

— Ce-ar trebui să simt, Lydia? Mama mea spune că o să se lase înecată odată cu satul…

— Oh, ignoră asta, pufni Lydia. Genul ăsta de pesimism sentimental, sau sentimentalism pesimist, este tipic pentru generaţiile noastre mai în vârstă' Pentru numele lui Dumnezeu, ignoră complet asta.

— Păi, cred…

— N-o va face, Lev. Ştii asta. Probabil că o să continue să ameninţe cu asta, pentru că e aşa drăguţ şi dramatic, dar n-o să meargă până la capăt. O să vezi. Mama ta îşi va reconstrui viaţa în Baryn şi tu o s-o ajuţi.

Lev tăcea. Se uita la mâna lui, arsă de soarele englezesc, cum ţinea ţigara arsă pe jumătate. Apoi a spus:

— Nu ştiu cum să o ajut, Lydia. Nu prea ştiu. Nu ştiu cum să-l ajut pe niciunul.

— Stai puţin, a spus Lydia. O să intru în minunata baie. Nu vreau să-l deranjez pe Pyotor.

Lev a auzit închizându-se o uşă grea, şi-a imaginat robinetele de la hotel, oglinzile şi chiuvetele strălucind în lumină.

Când Lydia a revenit la telefon, a spus:

— Mai eşti acolo, Lev? Bun. Ei bine, acum, ascultă-mă. Primul lucru şi cel mai important este să vă luptaţi pentru cea mai bună alegere pentru noua locuinţă din Baryn.

— Da. Şi pe urmă?

Lydia a oftat şi a spus:

— Fă doar câte un lucru pe rând, Lev. Rezolvă mai întâi problema asta importantă a locuinţei. Mai trimiţi încă bani acasă?

— Da. Când pot. Dar acum câştig atât de puţin.

— Bine, nu contează. Spune-i mamei tale să se ducă la birourile care se ocupă cu dislocarea populaţiei. Spune-i să meargă cu prietenul tău, Rudolf.

— Rudi.

— Rudi. OK. El e un descurcăreţ, din câte mi-ai spus. Trimite-i un teanc de bani. Trimite-i cincizeci de lire şi spune-i să le folosească. Cei care se ocupă cu locuinţele au cu siguranţă şi nişte ciubucari printre ei, iar cincizeci de lire englezeşti ar trebui să însemne foarte mult. Unele dintre noile apartamente vor fi pe malul râului. Spune-i să facă rost de două din astea, unul pentru el şi soţia lui, unul pentru familia ta.

— Malul râului? Nu va fi cine ştie ce râu, Lydia. Nu în aval de oraş.

— Bineînţeles c-o să fie! Credeam că ai lucrat cu ingineri. Barajul va crea un lac de acumulare şi o cădere de apă. Căderea va porni turbinele electrice. De unde îţi imaginezi că vine curentul electric, dacă nu de la căderea de apă?

— Ştiu. Sigur, dar…

— Deci unde se va duce apa de aici? în oraşul Baryn şi iar afară prin cealaltă parte, mai precis prin nou createle „Zone de perimetru". Şi apa încă mai e un lucru frumos de văzut. Sau vrei ca apartamentul tău să aibă vedere spre zidul unei fabrici sau către intrarea într-un bordel?

A avut atunci prima imagine, locul în care viaţa sa va trebui să se desfăşoare în final. L-a văzut ca pe un loc mic dar curat, vopsit în alb, cu calorifere electrice prinse de pereţii albi. Şi-a imaginat râul – încă agitat după cădere – curgând prin faţa ferestrei.

— Lev? Mă asculţi? Câteodată cred că eşti foarte obtuz. Câteodată nu ştiu de ce-mi mai bat capul să te ajut.

— Sunt de acord. Nu ştiu de ce-ţi mai baţi capul să mă ajuţi. Dar îţi sunt recunoscător. Şi să n-ai grijă, nu am uitat de restul împrumutului pe care mi l-ai dat…

— Nu-mi mai trimite bani. Nu-i vreau. Halatul ăsta de baie de la Crillon pe care îl port costă aproape două sute de lire şi Pyotor mi l-ar cumpăra dacă i-aş cere-o. Trimite-i bani lui Rudi.

— O să-mi onorez datoria, Lydia.

— Sigur, dar nu acum, nu fi prost. Pyotor îmi oferă atât de multe, nu-ţi poţi imagina. Astăzi, mi-a cumpărat scoici, urmate de calcan, la prânz. Apoi, de la Hermes, cea mai frumoasă bluză de mătase, aproape trei sute de euro…

Nu putea să-şi ascundă mândria din voce: mândria că iubirea – iubirea pentru femeia odată poreclită „Muşii" – putea fi măsurată în cele mai luxoase cadouri.

Lev a zâmbit şi a spus:

— Mai spune-mi despre noua ta viaţă, Lydia. Eşti fericită cu maestrul tău?

— Păi, ştii, Lev, viaţa mea este chiar incredibilă.

— Nu chiar asta a fost întrebarea mea.

— Nu.

Lydia a tăcut pentru o clipă. Apoi a spus în şoaptă:

— În acest moment, Pyotor are mari probleme cu intestinele. Stresul concertelor îi face viaţa foarte grea. Aş putea să îl omor pe Sibelius, asta dacă nu ar fi deja mort. Dar eu fac tot ce pot să-l alin pe dragul meu maestru. Acum, vreau să-ţi spun ce a zis despre Baryn…

— Spune-mi că eşti fericită. Chiar vreau să ştiu asta.

— Da. Sunt fericită, Lev. Acum, Pyotor e un bărbat înţelept şi el a văzut cum ar putea fi viitorul pentru un oraş ca Baryn.

— Faceţi dragoste?

— Ei bine, dragul meu, asta chiar că nu-i treaba ta.

— Aşa e. Nu este.

— Dar facem, da. Când nu are dureri intestinale, poate fi foarte pasional. Eşti mulţumit acum?

Lev s-a lăsat pe un cot, fumând. Auzea o pasăre de noapte ciripind singură în întunericul de afară.

— OK, a spus el. Spune-mi ce zice Pyotor despre Baryn.

— Păi, sunt veşti foarte bune, Lev. Ai de gând să mă asculţi când îţi spun veşti bune?

— Da.

— Bine. Păi, Pyotor crede că, odată construit barajul, Baryn va deveni un loc destul de prosper. Dacă aduci putere electrică într-un oraş ca ăla, putere pe care te poţi baza, or să urmeze şi multe alte lucruri. Vor veni afaceri noi. Vor fi construite noi case. Parcuri. Facilităţi. Cafenele elegante şi magazine.

— Este greu să-mi imaginez cafenele şi magazine elegante în Baryn, a spus el.

— Ştiu. A rămas înapoiat. Dar asta se va schimba. De ce să facă un baraj dacă nu ar crede că se poate schimba? Pyotor spune că poziţia oraşului e bună: în jur zone rurale frumoase – cel puţin la sud, unde nu au tăiat toţi copacii – iernile sunt reci, dar verile sunt destul de lungi. Poate fac un ştrand la noul lac de acumulare. Nu ştiu. Orice îşi poate imagina cineva poate apărea acolo în timp. Un stadion de fotbal, poate. Un patinoar nou, cu scaune pentru spectatori.

— Un patinoar nou?

— Da. Sigur. De ce nu?

Lev a tăcut pentru o clipă. Apoi a spus:

— Sper să facă asta. Maya iubeşte patinajul. Tocmai învaţă să facă răsuciri pe vârfuri.

Devreme, în dimineaţa următoare, Lev mergea în tractor cu Midge, de-a lungul unei poteci înguste, trăgând o remorcă de lemn pentru a strânge baloturi de paie pentru fructele de vară. Câinele, Whisky, era între ei, cu duhoarea sa de câine, dar cu nasul rece şi dând din coadă. Plopii mărgineau poteca, frunzele lor licărind cenuşii în lumina soarelui. La picioarele plopilor, zone pline de rochiţa-rândunicii. Şi Midge aproape că a lăsat tractorul să se abată de la drum, căci ochii lui erau aţintiţi asupra priveliştii.

— Se merită iarna, a spus el. Eh, Lev? Se merită toate zilele întunecate, pentru a vedea asta.

Lev s-a uitat: broderie albă pe verdele intens al lunii mai.

Şi-a lăsat privirea să cutreiere într-acolo, la fragilitatea şi permanenţa sa, şi în acest moment i-a venit în minte Marea Idee.

Ideea era frumoasă.

Pentru o clipă, i-a luat răsuflarea. A simţit-o ca pe ceva irezistibil, care îl cheamă. Părea atât de evidentă, atât de elegantă, ca o teoremă, dovedită dincolo de orice îndoială.

A fost cât pe-aci să-i spună lui Midge, apoi şi-a dat seama că nu, ea trebuie să crească în secret, ca tufişurile de dantelă. Trebuia să o ţină în el, şi îşi promise să facă asta. Cu multă vreme în urmă, în copilărie, Lev înţelesese că secretele îi dădeau un sentiment de putere. Această putere era cu atât mai intensă atunci când secretul era unul pe care putea să-l ţină faţă de Rudi.

Ideea avea nevoie de trei lucruri: informaţii, bani şi voinţă.

Inima începu să-i bată sălbatic pe când încerca să-şi dea seama cum va putea să le obţină. Mintea îi fierbea de sarcini şi speranţe îndrăzneţe. Deja, în această dimineaţă devreme de mai, în timp ce Lev îl ajuta pe Midge să încarce baloţii de paie, a început să-şi facă liste în cap. Câinele dansa în jurul lui, scheunând sălbatic, ca şi cum putea mirosi o lume care era brusc nouă.

— Ce-a păţit Whisky? a întrebat Midge. Ai bucăţi de ciocolată ascunse în buzunare?

Lev şi-a cumpărat un caiet liniat şi a început să mâzgălească în el. Instrucţiunile pentru el însuşi curgeau din el atât de repede că mai târziu le-a găsit aproape ilizibile. Noaptea, stătea întins în pat, aducând totul la viaţă prin vise. Putea vedea tot şi dorea, *dorea.* Se simţea ca un tânăr, cuprins de febra de a-şi îndeplini o obsesie. Puterea seducătoare a Ideii sale era atât de intensă, încât aproape că avea parfum. Şi, la fel cum se întâmplă cu toate obsesiile, îl epuiza şi nu-l lăsa să se odihnească. După cinci sau şase zile şi nopţi nedormite, a început să-şi dorească un răgaz.

În seara zilei în care împlinise patruzeci şi trei de ani, mergea prin amurg către Longmire Arms cu Vitas, Jacek şi fraţii Ming. A hotărât să fie nesăbuit cu banii săi strânşi cu atâta grijă, a cumpărat vodcă şi bere pentru toată lumea, şi a aşteptat ca băutura să-i potolească mintea turbată.

Fraţii Ming, mereu sensibili faţă de starea lui sufletească, stăteau aproape de el, urmărindu-l, examinându-i expresiile, ca şi cum se minunau de această nouă euforie.

— Rev. Tu OK?

— Rev. Tu puzin nebun?

— Mda. Cred. E ziua mea. Sunt puţin nebun.

Dar voia să le spună: Nu, nu chiar nebun: *pierdut.* Pierdut în Secret, pierdut în Idee.

Şi-a pus mâinile pe după umerii lor. Voia să le ceară: Ajutaţi-mă să mă duc în altă parte, voi şi *vodichka,* ajutaţi-mă să găsesc câteva clipe de pace…

Au băut şi iar au băut. Au jucat biliard. Au agăţat de câteva ori pânza mesei de biliard cu nişte lovituri neobişnuite. L-au făcut pe patron să urle la ei:

— Ai dracu' imigranţi idioţi!

A prins râsul contagios al fraţilor Ming. *Hor-hor-hor-hor! Hor-hor-hor-hor-hor!* Au stat îmbrăţişaţi, învârtindu-se în ritmul sălbatic al unei melodii. Vitas şi Jacek au plecat, dar Lev şi fraţii Ming au rămas, legănându-se pe bere, legănându-se pe vodcă, mestecând chipsuri şi alune, râzând până când au rămas strâmbi. Au râs de Big Berri, de rulota dărăpănată, de impermeabilele galbene, de Madam Scârţ, de ceea ce făcea fasolea gazului din intestinele lor, de catastrofa şi bucuria de a fi în viaţă. Banii se scurgeau… s-au scurs şi au alunecat la vale şi au dispărut…

— Dus banii, Rev?

— Mda.

— Rahat. Ce facem acum?

Hor-hor-hor-hor! Hor-hor-hor-hor-hor!

S-au clătinat sfertul de milă până acasă sub o lună strălucitoare, au auzit o vulpe urlând. Lev era pe jumătate cărat de cei doi Ming, fiecare de câte o parte, fraţii lui, protectorii lui dragi.

L-au pus în patul lor. Avea mirosul trupurilor lor.

— Rev, au spus ei. Noi grijă la tine? Vei?

— Ce?

— Noi credem că tu vei. Tu om singur. Grijă la tine acum.

Mâini moi l-au dezbrăcat. A simţit răceala aerului pe trupul gol. A văzut două feţe uitându-se în jos la el, cu zâmbete tandre. Apoi, pe penisul lui, cu grijă, degete blânzi, alunecând cu un ulei parfumat, moi şi fără grabă, ca ale unei fete. O undă de râs mai încet, mai puţin violent, ca o piatră zburând uşor deasupra apei, abia atingând-o…

Deci, asta auzeam eu noaptea, asta e semnificaţia suspinelor şi plânsetelor, a somnului agitat. Dar mereu blând, ca asta… ca şi cum de-abia de s-ar întâmpla… la fel de tăcut ca şi un sărut…

Lacrimi pe faţa lui. A lui sau a lor? Recunoştiinţă? Sau regret că va refuza ceea ce îi oferă ei?

S-a întins în jos, pentru a îndepărta mâna de acolo, dar dorinţa de a-şi odihni mintea, de a se odihni l-a împiedicat.

— Rev. Noi grijă de tine. Nu vei?

— Rev. Nu vei puţin Tongzhi[23] acum?

Vocile atât de triste, de tandre…

— Jimmy, Sonny… Nu ştiu. Sunt foarte beat…

— Ş̧ş̧ş̧t, Rev. Nu facem rău. Noi grijă de tine, atâta tot.

— De ziua ta. Apoi somn.

S-a trezit în propriul său pat, acoperit cu cearşaful şi

---

[23] Termen din limba chineză care înseamnă „aceeaşi voinţă” sau „acelaşi scop” şi care în prezent este folosit pentru denumirea minorităţilor sexuale (n. red.).

pătura lui, cu dimineaţa ca o ceaţă de culoarea lămâii la fereastra strâmbă.

Îl durea capul, dar îşi simţea mintea liniştită şi calmă. S-a uitat la draperia care îl separa de cei doi Ming şi a văzut că este trasă peste partea lor de rulotă, la fel cum era întotdeauna. Le putea auzi sforăiturile blânde, regulate, netulburate.

S-a îmbrăcat încet, şi-a luat telefonul mobil şi a ieşit afară. S-a uitat la câmpul de zmeură şi a văzut că butucii începuseră să înfrunzească brusc. Lucrurile se întâmplă pe nevăzute; depăşesc prevestirile. Regretul nu este întotdeauna potrivit.

S-a dus în camera în care era duşul şi a stat sub apa caldă mult timp, apoi s-a şters şi s-a îmbrăcat iar şi s-a aşezat în soare, nu departe de sârma de întins rufe. A observat violete mici făcându-şi loc prin iarba proaspătă.

Ştia că este prea devreme pentru a-l suna pe Christy, dar trebuia să afle despre camera din Belisha Road. A format numărul de acolo şi a intrat mesageria vocală, apoi a încercat pe mobilul lui Christy şi i-a auzit vocea familiară, răguşită de somn.

— Christy Slane.

— Christy, sunt Lev. Scuze că sun devreme.

— Este OK, amice. Stai puţintel…

L-a auzit pe Christy vorbind cu cineva, apoi o uşă închizându-se.

— Christy, vreau să te întreb ceva. Mi-ai închiriat camera?

— Nu. Cei de la agenţie n-au putut să-mi găsească pe nimeni încă. Mi-au spus că ar trebui să înlocuiesc paturile suprapuse. Au spus că oamenilor nu le place să doarmă aşa suprapuşi, ca într-o celulă de închisoare. Dar ăsta era patul lui Frankie. Nu mă-ndur să-l arunc.

— Sigur, este patul lui Frankie.

— Înţelegi de ce ezit. Mă tot gândesc că poate o să-i dea

voie vreodată să rămână peste noapte.

— Înţeleg. Dar ascultă, Christy, trebuie să mă întorc în Londra. Pot să iau eu camera? Da?

— Sigur. Excelent. O să mă bucur să te văd. Ce mai faci?

— OK. Îţi explic când ajung acasă.

— „Acasă." Frumos că ai folosit cuvântul ăsta pentru Belisha Road. Mi-ai lipsit, doar că nu prea mai stau pe acasă.

— Munceşti?

— Da. Mi-am făcut nişte cărţi de vizită noi, elegante. *Christy Slane: Toate problemele de instalaţii sanitare rezolvate. Bazează-te pe mine pentru onorarii corecte.* Ce crezi?

— Bine. Îmi place.

— Mi-am recăpătat energia, asta e. Probabil pentru că nu mai beau. Jasminei nu-i place să beau alcool.

— Jasmina? Eşti la Palmers Green, Christy?

— Corect. Sunt un tip norocos, nu? Mi-a trecut şi eczema imediat. O să-ţi fac cunoştiinţă cu ea când te întorci. Deci, când ai de gând să te întorci?

— Poate diseară?

— Diseară? Păi apartamentul cred că e cam plin de praf. N-am mai fost pe-acolo de ceva vreme. Nu sunt sigur că n-au rămas nişte portocale care se înnegresc în bolul ăla vechi de iena. Dar nu te deranjează, nu?

— Nu.

— Numai un lucru vreau să-ţi mai spun: Angela a venit şi a luat căsuţa Wendy. I-am spus: „Oh, acum o să stai în asta, Angie, nu-i aşa? Tony Myerson-Hill ţi-a arătat uşa, nu-i aşa?" Dar ea n-a râs.

Lev a început să meargă în direcţia casei lui Midge. Ştia că oamenii singuri se trezesc devreme. Câinele a venit alergând spre el şi el l-a mângâiat pe gât. Uşa din spate era deschisă. Lev îl vedea pe Midge Midgham în bucătărie, mişcându-se încet între masă şi plită.

— Vrei nişte porridge? a spus Midge.

S-au aşezat şi au mâncat. Whisky a aşteptat în vechiul său coş de răchită rupt, nerăbdător pentru ce va urma în ziua aceea.

— Deci, a spus Midge. Ai venit să-mi spui că pleci mai departe?

— Ai ghicit?

— Cred că se vede pe faţa ta.

Lev s-a uitat la Midge. Big Berri. Lev s-a gândit: Arată la fel de prosteşte ca o turtă de noroi, dar adânc în interiorul acestei turte există un ingredient neaşteptat.

— Dacă vrei să mai stau o săptămână, stau, a spus Lev.

— Poţi să pleci când vrei. Ştiu că nenorocita de afacere cu barajul te-a făcut nervos. La naiba. Ai de rezolvat nişte lucruri, văd asta.

Porridge-ul era mângâietor şi bun. Şi-a amintit că GK spusese odată: „Asta mănânc eu la micul dejun. Îţi ajunge pentru toată ziua dacă e nevoie."

Midge a turnat ceai, atât de tare încât era aproape negru, dintr-un ceainic albastru, pătat. Whisky s-a învârtit de câteva ori în coşul său, apoi s-a întins. Afară, soarele era deja cald.

— Vremea o să fie bună, a spus Midge, uitându-se la fereastră. Cred că suntem norocoşi cu vremea. Putem să culegem timp de nouă ore azi şi mâine. Grele pentru tine, zilele astea lungi, dar se pare că pe ei nu-i deranjează. Vitas şi grupul lui pot deveni puţin ursuzi, dar trebuie să recunosc că pe cei doi Ming nu i-am văzut niciodată decât veseli, nu-i aşa?

— Da, a spus Lev.

— E şi asta o calitate, nu? Niciodată n-am fost aşa. Mi-ar fi plăcut să fiu. Mereu râd, glumesc. Mereu rânjiţi ca Punch şi Judy. Mi-ar plăcea să ştiu care-i secretul lor.

— Păi… a spus Lev.

— Dap?

— Cred că în Anglia se simt mai… liberi decât în China. Şi libertatea asta îi face fericiţi.

— Crezi? Midge a părut să cugete la asta un timp. Apoi a spus: Niciodată nu ne gândim la vieţile noastre ca fiind „libere", nu-i aşa? Ne gândim la ele ca la o tură lungă de muncă. Dacă m-ai întreba ce înseamnă libertatea pentru mine, nu prea aş şti ce să-ţi răspund. Dar poate că, în ţara asta, luăm lucrurile ca pe un dat. Nu ştiu. Presupun că de-asta s-a săturat Donna de mine: n-am ştiut niciodată prea multe despre nimic. Obişnuiam să-i spun: „Nu mă-ntreba pe mine, fato. Nu te mai obosi să mă-ntrebi pe mine, pentru că eu nu ştiu nimic. Numai despre Madam Scârţ. Pe ea o ştiu eu bine.

Toate toanele ei, tot ce-i place şi ce nu-i place. De-aia pot să-mi câştig existenţa. Dar asta e cam tot ce ştiu."

Midge şi-a terminat micul dejun şi a luat registrul de plăţi pe care îl ţinea pe un bufet, care, pe vremea Donnei, ar fi fost aranjat cu pahare sau obiecte de porţelan, dar acum era plin cu cataloage de maşini, creioane rupte, foarfeci de grădină şi gheme de sfoară. Şi-a pus o pereche de ochelari înguşti şi a mijit ochii în registru la propriul scris dezordonat.

— Se pare că tre' să-ţi dau 133 de lire. Patru ore suplimentare în răcitor săptămâna asta. Da?

— Da.

— Păcat că nu poţi să rămâi pentru fructele moi, mai târziu. În weekenduri facem *Pick your own.*

Culege-ţi-le pe ale tale.

Lev şi-a amintit brusc că Lydia văzuse aceste cuvinte prin fereastra autocarului şi recunoscuse că nu înţelegea ce înseamnă.

— Ce este *Culege-ţi-le pe ale tale,* Midge? a întrebat acum.

— Fructe, a spus Midge. *Culege-ţi propriile tale tinete.* Este atunci când las publicul liber într-un câmp de căpşuni. Vin în roiuri când e vremea frumoasă. Nu ştii niciodată pe cine

cunoşti acolo.

Culege-ţi-le pe ale tale.

Lev a zâmbit. Îşi imagina liniştea din Longmire Farm spartă de râsul femeilor în haine albe de vară.

— Asta e bine, Midge. Poate că anul ăsta cunoşti pe cineva nou.

— Cine ştie? Dar se merită? La naiba. Toată zarva aia. Poate că mi-e mai bine să fiu doar eu cu câinele.

Midge a ieşit şi s-a întors cu banii lui Lev într-un plic.

— Am pus 135, a spus el. Nu am monede.

— Trebuie să-ţi dau restul?

— Nu. Păstrează**ă-l**. Ai câştigat asta, drept şi cinstit, îmi pare rău că te pierd, da, îmi pare rău.

O parte din Lev dorea doar să dispară de lângă fraţii Ming fără să-şi ia la revedere: tandreţe şi jenă amestecate.

Dar când l-au văzut că-şi strânge lucrurile, au venit şi au stat lângă el, privindu-l cu ochi trişti.

— Rev. Când peci?

— Rev. Ne ulăşti acum?

— Noi nu făcut rău la tine, Rev…

— Tu în stare nebună, Rev. Aşa că noi avut grijă la tine, asta tot.

El le-a întins mâinile. Ei au venit la el şi el i-a strâns lângă el, ca pe nişte copii. Le-a spus că era recunoscător că avuseseră grijă de el, că îşi va aminti mereu de ei.

Au stat îmbrăţişaţi împreună, toţi trei aşa, pentru o clipă. Apoi au auzit claxonul maşinii lui Midge, chemându-i pe cei doi Ming pe câmpul de sparanghel. Şi-au înhăţat vechiul lor ghiozdan de pânză, care conţinea prânzul lor, şi-au tras cizmele, şi au ieşit afară în lumina soarelui. Înainte de a ajunge la maşină, s-au întors şi au făcut cu mâna.

— Tu om bun, Rev! a strigat Sonny.

Şi ecoul de la Jimmy:

— Da, tu om bun, Rev!

19
Camera de sticlă colorată

Un prieten grec de-al lui Christy Slane, Babis Panayiottis – cunoscut sub numele de Panno – avea o tavernă populară în Highgate Village. Christy îi refăcuse recent lui Pano instalaţia din bucătărie, îi instalase un nou boiler, un spălător de pahare şi nişte chiuvete adânci şi scurgătoare şmechere, supraveghease aranjarea unui grătar cu gaz şi cărbune. Şi Panno îi spusese:

— Ai lucrat foarte bine, Christy. Exact aşa cum îmi place. De-acum încolo, vei fi oaspetele meu câteodată.

Angajaţii veneau şi plecau de la taverna lui Panno. Prefera să angajeze greci, sau ciprioţi, spunea că oamenilor le plăcea să fie asiguraţi, într-un oraş plin de culturi amestecate, că oamenii sunt cine pretind că sunt. Dar a recunoscut faţă de Christy că era dificil să angajeze greci.

— Mulţi greci se simt deprimaţi în Londra, a spus el. Nu e vina lor. Pur şi simplu nu suportă climatul.

Când Christy i-a spus lui Panno despre Lev, despre dorinţa lui de a munci greu, despre lucrul la *GK Ashe,* Panno a întrebat:

— Arată ca un grec?

Lev s-a angajat chelner la Panno. Şase lire pe oră, plus bacşişuri, numai seara, de la ora şase la miezul nopţii, şase nopţi pe săptămână. Taverna era la o distanţă de douăzeci de minute de mers pe jos din Belisha Road, aşa că economisea banii de transport, economisea timpul. Şi îi plăcea Panno. Un bărbat adus de spate, în jur de cincizeci de ani, cu sprâncenele pârjolite de focul său de cărbuni. O strângere de mână de luptător. În ochii lui, o mândrie patriotică de grec feroce.

În comparaţie cu meniul de la *GK Ashe,* cel al lui Panno era simplu: peşte, pui, kebab de miel, friptură, cârnaţi greceşti picanţi, pârjoliţi pe grătar; *stifado* de vită, *kleftiko* de miel făcut la foc mic în cuptor; musaca parfumată cu salvie şi acoperită cu un strat gros de sos bechamel; creveţi şi caracatiţă prăjite cu sos picant de chili verde; crochete de dovlecei; ciuperci şi roşii şi frunze de viţă umplute; hummus uleios şi icre tarama; tocană de fasole; salată de vinete; brânză Halloumi[24] gratinată; boluri cu măsline verzi cărnoase; lipie prăjită şi salate greceşti…

— Nu schimb nimic, i-a explicat Panno lui Lev. Clienţii mei obişnuiţi ştiu pe de rost meniul. Asta e ce-i aduce înapoi: mâncare bună, dar simplă. Mâncare adriatică. Uneori, depinde de ce arată bine la piaţă, servesc alt tip de peşte sau fac un borş de peşte. Dar dacă schimb meniul, ar fi răscoală în Highgate!

Lui Lev i s-a spus să se îmbrace în propriile sale haine. „Pantaloni negri sau gri. Cămaşă albă. Totul proaspăt şi curat." în jurul taliei avea legată pecetea tavernei, un şorţ albastru cu alb, în dungi ca steagul Greciei. Lui Lev îi plăcea textura grea de bumbac, nu-l deranja faptul că era un fel de uniformă.

Locul era plin aproape în fiecare seară, o adevărată nebunie vinerea şi sâmbăta. Lev şi ceilalţi chelneri, Yorgos şi Ari, străbăteau cam zece kilometri în schimbul lor de şase ore, înainte şi înapoi de la bucătărie. Dar muşchii lui Lev erau întăriţi de timpul petrecut pe câmpul de sparanghel. Era agil şi rapid. În curând a prins arta de a ţine în echilibru trei farfurii pe un braţ, a căpătat îndemânarea aceea de a vedea cu privirea periferică o mână ridicată, sticla de vin

---

[24] Brânză tradiţională din Cipru, făcută dintr-un amestec de lapte de capră şi de oaie (n. red.).

ţinută în aer. Şi nu-l deranja să servească. După ce lucrase în spatele scenei, în viteza maximă din bucătăria de la *GK Ashe,* era interesant să fie pe celălalt teren, spaţiul pentru mese, servind mâncarea.

Clienţii se îmbătau cu berea grecească, cu vin, retsina, rachiu, dar Lev observase că de obicei păreau că se simt foarte bine. Mâncarea aducea în ei un fel de abandon, o revărsare emoţională, ca şi cum pentru câteva ore s-ar fi aflat în vacanţă pe o insulă grecească. Se râdea mult, se discuta puţin, se vărsau câteva lacrimi. De cele mai multe ori, bacşişurile erau generoase.

— Englezii au nevoie de Grecia, îi plăcea lui Panno să spună, scuturându-şi capul cărunt, când ultimul client ameţit se clătina ieşind afară în noaptea văratică.

Mereu au avut. Chiar şi înainte de Lord Byron. E locul în care inimile lor se simt cel mai libere.

Lev avea puţin timp în bucătărie pentru a-şi nota cum erau preparate felurile de mâncare ale lui Panno, dar păstra oricum un caiet, înţelegea cum picioarele ieftine de miel pot deveni suculentul *kleftiko* – felul de mâncare numit după *kleftes,* bandele de tâlhari care au luptat împotriva stăpânirii turceşti din ţara lor în anii 1800 – când sunt fierte înăbuşit cu usturoi, vin, ceapă şi roşii, cum oţetul înmuia carnea de vită pentru *stifado,* cum creveţii despicaţi trebuiau să fie lăsaţi pe foc să pâlpâie ca artificiile pe cărbuni pentru a căpăta forma de fluture, cum uleiul de măsline curgea peste toate ca o binecuvântare…

— Ai ochi, Lev, i-a spus Panno într-o seară, în timp ce terminau serviciul. Am văzut. Dar mă surprinde. Nu mulţi oameni din ţara ta sunt interesaţi de bucătăria bună.

— Nu, a spus Lev. Asta pentru că am mâncat mâncare comunistă timp de şaizeci de ani. Dar acum se schimbă lucrurile.

Lev mergea spre casă pe jos de la taverna lui Panno prin întuneric, alegând deseori drumul pe Swains Lane, pe lângă cimitirul Highgate, încuiat şi barat împotriva intruşilor şi a profanatorilor mormintelor evreieşti. Christy îi spusese că acolo fusese îngropat Karl Marx după „lunga sa noapte nedormită a exilului". Lev se întreba dacă să se ducă într-o zi şi să stea lângă piatra de mormânt şi să le spună oaselor de dedesubt că, într-o groapă de lângă Auror, zăcea trupul unui om care rezistase, se agăţase de vechile idei marxiste până la ultima lui suflare. Apoi Lev ar adăuga: „Dar peste un an, Karl, mormintele vor fi în străfundurile apei. Şi cine ştie unde vor fi mutaţi ocupanţii lor?"

Câteodată, la ora unu dimineaţa, Lev auzea zgomote în tufişurile sugrumate de buruieni şi în copacii prăfuiţi care înconjurau cimitirul, observa resturi care zăceau acolo, cauciucuri, o bicicletă stricată de copil. Odată, a văzut o pisică ţâşnind în faţa lui, tremurând, printr-un grilaj, ca o fantomă. În altă noapte, s-a oprit, a ascultat, a auzit un vaiet, care ar fi putut fi animal sau uman, era greu de spus.

Pe partea cealaltă a străzii, unde rădăcinile platanilor se împinseseră în sus şi crăpaseră pavajul, erau parcate două rulote vechi de camping, cu draperiile trase peste cine ştie ce scene de extaz sau de suferinţă. Rulotele nu se mişcau niciodată. Draperiile nu erau niciodată trase înapoi. Câteodată, saci de gunoi erau lăsaţi lângă rulote, pe marginea canalului de scurgere. Destul de des, Lev vedea vomă pătând roţile, şiroaie de urină inundând crăpăturile din trotuar. Într-o seară, o maşină a poliţiei era parcată acolo, cu lumina albastră învârtindu-se încet, dar maşina era goală şi rulotele erau la fel de închise şi de tăcute ca întoteauna.

Lui Lev îi păcea plimbarea solitară până acasă. Nopţile erau calde acum. Îi aminteau de nopţile pe care le ştia când a ajuns pentru prima oară în Anglia, acum aproape un an. Cu

trupul obosit după schimbul de la Panno, îşi lăsa mintea să gonească în jurul Marii lui Idei, care devenea mult mai reală acum că se întorsese în Londra. Se lăuda singur pentru cât de departe ajunsese, şi se întreba cât de departe ar fi posibil să meargă…

Ajuns în Belisha Road, îşi făcea ceai, stătea şi visa la fereastră, amânând, până când simţea că-i cade capul, momentul în care se va întinde în camera lui şi va adormi. Sau, dacă era acolo şi Christy, stăteau şi vorbeau până când începeau amândoi să sforăie în scaunele lor.

Într-o noapte, Christy i-a spus lui Lev:

— Eşti preocupat de ceva, Lev. Văd asta în privirea ta. Vrei să-mi spui despre ce e vorba?

— Da, în curând o să-ţi spun, Christy. Când totul va fi mai dar pentru mine.

— Corect, a spus Christy. Dar irlandezii sunt buni la ţinut secrete, să ştii. Poate pentru că minţile noastre sunt pline până la refuz de ele. Mama obişnuia să spună: „Dacă pereţii ar putea vedea în minţile noastre, casa s-ar prăbuşi în bucăţi.”

În aceste nopţi, Christy îi vorbea mai ales despre Jasmina: culoarea imaculată a pielii Jasminei, părul ei lucios, parfumat cu ulei de migdale, felul în care culoarea roşie sângerie a lacului ei de pe unghiile de la picioare te lua prin surprindere, eleganţa sexy a vocii ei indiene. Lev nu o cunoscuse încă, dar începea să simtă că o cunoaşte.

— Ca şi tine, a spus Christy, are o atracţie pentru mâncare. Mănânc *raita*[25] ei cu castravete şi mentă la micul dejun, o torn cu lingura peste cerealele mele. Câteodată stăm întinşi în pat şi ea îmi aduce mici *samosa*[26] şi chifteluţe mici şi ne

---

[25] Salată indiană făcută cu iaurt şi legume sau fructe, precum castraveţi, spanac sau banane (n. red.).

[26] Cornet de aluat umplut cu un amestec condimentat de legume şi carne (n.

hrănim unul pe altul. Mă îngraş îngrozitor, dar cui îi pasă? Doar carne suntem – iartă-mă, Fecioară Maria, Maica Domnului. De ce să nu avem şi noi puţin mai multă?

Jasmina fusese căsătorită odată, o căsătorie hindusă aranjată, dar soţul ei, Anand, divorţase de ea, pentru că nu putuse să îi dea copii. Anand se căsătorise din nou şi era tatăl a cinci fete vii şi a unui băiat mort. Jasmina avea acum patruzeci de ani. Era singură de multă vreme. Niciodată nu s-a gândit că se va simţi atrasă de un vestic. Dar apoi Christy Slane îi reparase boilerul şi asta a fost.

— I-am dat înapoi puţină căldură, cred, a spus el, cu un rânjet pe care nu şi-l putea reţine. Şi-a dat seama ce frig îi fusese.

Comportamentul lui Christy faţă de Jasmina i-a reamintit lui Lev de felul în care fusese el cu Sophie. Când Jasmina nu putea să se vadă cu Christy timp de vreo două zile, era agitat. O suna sau îi trimitea mesaje în toiul nopţii, în zori de zi, la intervale de zece minute… Îi pomenea numele în orice conversaţie, îl mângâia cu vocea lui: *Jas-meena. Jas-meena.* Spunea chiar că începe să-i placă Palmers Green. Magnolii roz creşteau în faţa grădinilor de aici. Muzica indiană plutea afară pe uşi şi prin curţi. Copiii purtau şosete albe curate.

— Sigur, a spus el, sunt şi multe droguri acolo, şi Jasminei i s-a spart de două ori casa până acum, dar asta e valabil oriunde în Londra. Şi stai să vezi camera din faţă a Jasminei. E ceva acolo. Culorile locului ăluia intră direct în visele mele.

Aşa cum îl învăţase Lydia, Lev i-a trimis lui Rudi 50 de lire, şi i-a spus să-i folosească drept mită la Oficiul pentru Locuinţe din Baryn. Dar Lora, plângând, a sunat să spună că Rudi era în pat, că era în pat de treisprezece zile, citind

---

red.).

reviste de maşini vechi şi zgâindu-se la tavan.

— Dacă nu se ridică de acolo, va muri, Lev, plângea Lora. Ce să fac dacă nu vrea să se ridice din pat?

Lev a rămas tăcut. Se gândea cât de mult se bazase pe Rudi şi cum Rudi nu-l dezamăgise niciodată. Ştia că într-un fel credea că acest tipar va continua pentru totdeauna…

Lev a tras adânc aer în piept şi a spus:

— Lucrez la un plan, Lora. Dar încă nu ştiu cum să-l pun în aplicare. Implică bani. Şi alte lucruri. Trebuie doar să ai încredere în mine.

— Ce plan?

— E un plan despre cum putem să ne refacem vieţile — după aceea, în Baryn. Dar cineva trebuie să facă rost de aceste două apartamente: unul pentru tine şi pentru Rudi şi unul pentru Ina şi Maya. Poţi să te duci *tu* la Oficiul pentru Locuinţe?

— O să încerc. Dar eu sunt ocupată, Lev. Mulţi oameni vin acum pentru horoscop. Vor să afle dacă mai au viitor. Citesc şi în palmă.

— Bine, Lora.

— Rudi spune că nu e cinstit, să iau bani de la oameni ca să le spun lucruri care nu pot fi ştiute.

— Nu şi dacă asta îi consolează, dacă îi ajută să meargă mai departe.

A auzit o voce în fundal. A lui Rudi. Strigând la Lora să nu mai folosească telefonul: era o risipă de bani.

— Mai bine mă duc, a spus ea.

— Nu, a spus Lev. Dă-mi-l pe Rudi.

O ceartă între ei apoi. Rudi nu voia să vorbească nimic cu nimeni. Lora îl ruga: „Vorbeşte cu Lev.” În cele din urmă, un blestem, în timp ce receptorul era scăpat, pe urmă ridicat, apoi vocea obosită a lui Rudi:

— Lev, nu am nimic de zis, amice, îmi pare rău.

— Ai primit banii, Rudi?

— Mda. Nu mă pot duce la Baryn. Tchevi e mai bolnav decât mine.

— OK. Cum ajungeam în Baryn înainte de a avea Tcheviul?

— Poftim?

— Cum obişnuiam să ajungem în Baryn?

— Ştii cum. Cu nenorocita de bicicletă. În răceala de rahat a iernii. Ne îngheţau feţele. Nu mai fac asta.

— Nu e iarnă, Rudi.

— Ba da, este. E iarnă AICI! În inima mea e-al dracului de iarnă! Cred că n-ai înţeles, Lev, pentru că-ţi ţii fundul în Londra, cu o bucăţică de curviştină care te tratează ca pe mâncarea pisicii, dar noi suntem terminaţi aici. Toţi. Nu avem de lucru. Nu avem case. Nu avem transport. Nu avem bani. Suntem morţi. Ai înţeles? Suntem MORŢI!

Telefonul a fost trântit în furcă. Lev stătea în camera lui şi se uita la acoperişurile peticite şi înclinate din Tufnell Park şi la cerul de deasupra, ţesut cu urme de aburi. Chiar şi *ideea* că Rudi ar putea să moară l-a făcut să între în panică.

A lăsat câteva minute să treacă, apoi a sunat el. Lora i-a spus că i-a venit un client.

— Nu te ţin mult, a spus el. Du-te doar la Baryn, Lora, şi aranjează pentru apartamente.

— Încerc, Lev. Dar singurul venit pe care îl avem acum este de la horoscoape şi de la cititul în palmă. Trebuie să fiu aici.

— Durează doar o dimineaţă. Ia primul autobuz. Te rog, fă asta. Lasă restul în seama mea.

Lasă restul în seama mea.

Cât de pompos suna! Lauda unui fanfaron, încrezător în mod absurd. Era de asemenea pătată cu o minciună: minciuna siguranţei subînţelese. Şi *nu* exista nicio siguranţă, numai visul ăsta sălbatic al lui, lucrul ăsta pe care îl numea Marea lui Idee, construit pe speranţă şi pe nimic altceva. Lev s-a blestemat că i-a pomenit Lorei despre asta. Deja şi-l

putea imagina pe Rudi spunând: „Deci ce crede el că o să facă? O să-şi înfigă afurisitul de deget în dig şi o să împiedice apa să iasă, sau ce?”

Într-o luni după-amiază, Lev s-a dus la întâlnirea pentru care trebuise să se roage de GK Ashe.

— Nu te primesc înapoi, Lev, mârâise GK la telefon. Te-am înlocuit, ai înţeles?

— Nu-ţi cer slujba înapoi, GK. Jur. Am o slujbă la un restaurant din Highgate acum. Jur pe viaţa fiicei mele.

— Bine. Atunci, ce vrei?

— O oră din timpul tău. Am nevoie de un sfat, informaţii despre o Idee pe care o am eu. O oră din timpul tău. Te rog, Chef.

A urmat o lungă tăcere. Apoi GK a spus:

— OK. O oră şi asta-i tot. Fiindcă am inima bună. Vino la trei.

S-au aşezat la masa familiară, lângă barul lui Damian, mirosul locului aducându-i înapoi sentimente de agonie, trăiri de bucurie. Waldo, în timp ce le aducea cafelele, i-a oferit lui Lev un zâmbet slab, compătimitor.

Lev şi-a pus caietul în faţă şi l-a deschis. Ochii albaştri ai lui GK îl urmăreau. Lev se simţea ca un peşte într-un acvariu. Mâinile lui tremurătoare au apucat strâns cele două coperţi deschise ale caietului. A tras adânc aer în piept. Acum, trebuia să înceapă să facă să fie real Lucrul care, până în acest moment, avea substanţă numai în mintea lui. În timp ce vorbea, se străduia să-şi păstreze vocea egală.

— Asta este, a spus. Asta este Ideea mea. Îmi voi deschide propriul meu restaurant.

Lev s-a oprit. A înghiţit. A aşteptat privirea plină de dispreţ sau de neîncredere a lui GK, dar aceasta nu a venit. Aşa că şi-a făcut vocea mai puternică şi a continuat:

— Restaurantul meu va fi în oraşul Baryn, unde o să fie construită o nouă centrală hidroelectrică. Cred că, după asta,

vor veni multe afaceri în acest oraş, deci cred că pentru restaurantul meu este tocmai timpul potrivit.

A aşteptat iar, s-a uitat la GK. Cu siguranţă că acum urma să-l pună la punct. Dar tot ce a zis GK a fost:

— Ţi s-a îmbunătăţit engleza.

Lev întorcea paginile caietului său, încerca să se îmbibe cu toate cuvintele optimiste pe care le scrisese acolo, să se încurajeze.

— Planul meu este să încep cu un local mic. Poate patruzeci de locuri. Poate cincizeci maximum. Eu voi fi bucătarul-proprietar. Le voi da oamenilor mei mâncare aşa cum nu au avut niciodată. Nu vreau să zic ca aici, la *GK Ashe.* Ştiu că niciodată n-aş putea…

— De ce nu ca aici?

— Tu ai ani de învăţat şi de practică, Chef. Un mare talent. Eu nu aş putea niciodată…

— De ce să nu ţinteşti sus? Ai spus „mâncare aşa cum nu au avut niciodată". Dacă este o arenă în expansiune a noului capitalism, va fi înecat de restaurante până să apuci să spui *beurre noisette.* Deci, cum ai de gând să-l faci pe al tău cel mai bun?

Lev a rămas cu gura căscată. Dar ceea ce-i plăcea deja, ceea ce-i făcea inima să tresalte de bucurie, era faptul că GK îl lua în serios.

— Chef, a spus el, bineînţeles că asta vreau. Vreau ca al meu să fie cel mai bun. Dar în ţara mea majoritatea oamenilor sunt încă săraci. Nu-şi pot permite bucătărie de lux.

— OK. Atunci ce ai de gând să găteşti?

— Chef…

— O întrebare simplă. Ce ai de gând să găteşti?

Lev s-a întors la schiţele sale de reţete, dintre care majoritatea fuseseră şterpelite din meniul lui GK.

— Nu m-am hotărât chiar…

— Bine. OK. Dă-mi o foaie de hârtie. Hai să punem puţină ordine în asta.

Lev a rupt o foaie din caietul său şi GK i-a smuls-o din mână şi a luat un pix din buzunar. Cafeaua stătea uitată lângă cotul său. A început să scrie repede, cu scrisul lui mare şi dezordonat. După o vreme a întors pagina spre Lev. Trecea cu degetul de-a lungul rândurilor scrise de el în timp ce vorbea.

— Numărul 1: *Stilul bucătăriei.* Hotărăşte care să fie. Rămâi la el. Fixează-ţi numele de el. Păstrează-l autentic. Da?

— Da.

— Dacă vrei sfatul meu, nu te băga pe amestecuri. Pot să-ţi spun zece restaurante din Londra care au dat faliment pentru că au flirtat cu fructele de cardamon. Un picior în Paris, unul în Bombay. Şi asta e o reţetă pentru dezastru, pentru că clienţii nu ştiu ce dracu' ar trebui să savureze. Da? Aşa că, lasă-mă să te întreb din nou: ce vrei să găteşti?

Lev s-a frecat la ochi.

— Presupun… ce-mi imaginez este… ca aici, a spus el. Genul ăsta de mâncare. Ingrediente foarte proaspete. Carne care să nu fie niciodată prea făcută. Sosuri bune şi *jus.* Legume bune…

— OK, dar trebuie să o *formulezi.* Mult din felul meu de a prepara mâncarea a fost învăţat în Franţa. Dar este modern. E chiar destul de minimalist. Asta este bine pentru Londra în acest moment, dar tu trebuie să te decizi ce e bine pentru oraşul tău.

— Oraşul meu, Chef, nu a cunoscut niciodată mâncare bună.

— Nu, am înţeles. OK. Atunci trebuie să joci totul. Dar, de asemenea, va trebui să educi oamenii. Va trebui să-i convingi că merită să cheltuiască bani pentru ceva ce va sfârşi la toaletă în douăzeci şi patru de ore. Ceea ce mă aduce la *Costuri.*

GK a început iar să mâzgălească. Apoi s-a uitat la Lev şi a spus:

— Extremele nu sunt prea grozave în catering, cu excepţia băuturii. Pune preţuri prea mici şi barca se scufundă în Golful Datoriilor. Pune preţuri prea mari şi nu vei avea clienţi. Trebuie să judeci ce poate primi aria ta de recepţie. Şi trebuie să judeci corect.

— Ştiu… şi asta e dificil.

— Sfatul meu este: păstrează meniul mic. Nu oferi cincisprezece feluri, oferă patru sau cinci. Sau trei, plus un fel sau două speciale, bazat pe ce arată bine în piaţă în acea zi.

— Da. Mă gândeam la asta, Chef. Cel puţin la început.

— OK. Bine. Meniu mic, dar asta ne aduce la Numărul 3, marele număr 3: *Aprovizionarea.* Şi aminteşte-ţi, asta îţi va dicta stilul de a găti. Dacă nu faci rost de un furnizor de vânat, nu poţi găti vânat. Dacă nimeni nu cultivă roşii, nu poţi să faci paste. Din câte am auzit eu despre ţara ta, tot ce a mâncat toată lumea în ultimul secol a fost carne de capră şi murături, aşa că ai mână liberă, dar nu va fi liberă dacă nu faci rost de ingrediente. Te-ai gândit la asta?

— Da, a spus Lev. A sărit repede la altă pagină a caietului său. La aprovizionare am lucrat, Chef. Înainte să încep, îmi voi cumpăra o maşină, sau o dubiţă, să mă duc pe la fermele foarte mici, care sunt multe. Astea au făcut parte odată din fermele naţionale, dar acum sunt individuale şi oamenii muncesc foarte greu cu ele. Aşa că voi vorbi cu oamenii ăştia, le plasez cererile mele săptămânale: pui, gâşte, raţe, porci şi aşa mai departe. De asemenea, grădinarilor locali le dau cererile mele pentru legume. Cumpăr direct. Şi ştiu limitele grădinilor ţării mele. N-are rost să mă gândesc la fructe kiwi sau avocado.

— Bun. Cum rămâne cu vânatul?

— Aceeaşi idee, Chef. Cumpăr local. Îi vizitez pe vânători,

cum era tatăl meu odată, care ucid iepuri şi mistreţi. Şi peşte. S-ar putea să fie dificil la început. Dar la nord de Baryn va fi un lac de acumulare nou. Foarte, foarte mare. Cu timpul, poate crap şi ştiucă, somon, ţipar de apă dulce.

— OK. Excelent. Ingredientele locale sunt cele mai bune. Dar nu poţi mereu să prepari şi să găteşti *şi* să aduni păsări şi să asculţi amintirile vânătorilor, şi toate în aceeaşi zi. Va trebui să delegi.

— Ştiu.

— Deci trebuie să adaugi şi asta costurilor tale: ce le plăteşti altor oameni pentru livrări şi celelalte lucruri pe care nu le poţi face tu singur. Nimeni nu lucrează pentru tine degeaba.

— Ştiu, Chef.

— Dar cum rămâne cu materia primă? Astea nu sunt încă greu de găsit? Făină, orez, unt, ulei, zahăr?

— Nu. Le pot obţine pe astea. În piaţa din Baryn.

— În mod constant? Fără întreruperi? Aminteşte-ţi că un restaurant trebuie să funcţioneze tot timpul anului, zi de zi, altfel clientela pleacă.

— Da.

— Bun, trecem la Numărul 4: *Aspectul.* Va fi o braserie modernă? Sau un bistro învechit? Va fi o ceainărie de tip vechi, rusesc, şi nostalgică? Cui i se adresează? Care parte din oraş va veni? Pentru cine va deveni restaurantul de la colţ? Trebuie să ai *Aspectul* în aceeaşi linie cu *Stilul.* Şi trebuie să ştii toate astea înainte de a începe. Ceea ce ne aduce la Numărul 5, care de fapt ar trebui să fie numărul unu: *Fixarea costurilor.* Cum naiba ai de gând să finanţezi toate astea?

— Chef, de fapt de asta am venit…

Trăsăturile lui GK au încremenit. A aruncat jos pixul.

— Ai venit să-mi ceri mie capital?

— Nu. Sigur că nu, a spus Lev. Numai ca să te rog, dacă ai

putea, să-mi faci o listă cu *totul.* Tot ce-mi trebuie înainte de a începe. Vreau să spun tot echipamentul. Apoi, pot să încep calculele.

GK şi-a trecut mâna prin părul răzvrătit. S-a uitat la Lev aproape speriat, apoi s-a uitat iar în jos la foaia de hârtie, a luat pixul şi l-a pus în gură.

— Mda. OK, a spus după o clipă. Pot să fac asta pentru tine. Cincizeci de locuri, ai spus?

— Da.

— Deci, doi în bucătărie? Tu şi un ajutor. Împărţiţi toate preparatele?

— Da.

— Doi la mese. Un sanitar. Asta e tot?

— Asta e tot. Şi maşina sau camioneta. La mâna a doua.

— Trebuie să mă mai gândesc la asta. Să fie bine pentru tine. Jumătate din materialul pe care îl am eu aici este inutil pentru tine. Ai găsit un nume pentru localul ăsta?

— Da, a spus Lev. O să-i spun *Marina,* după soţia mea.

GK a zâmbit. A lăsat jos pixul încă o dată.

— Bun, a spus el. Cel puţin ai stabilit asta.

S-a ridicat şi s-a dus la bar. A luat o sticlă de coniac, a turnat în două pahare şi s-a întors la masă. A propus un toast pentru *Marina,* şi au băut. Inima lui Lev bătea aşa de repede încât a dat peste cap coniacul pentru a încerca să-i astâmpere tunetul.

Şi apoi el şi cu GK au stat mai departe la masă. Lev a fumat şi au vorbit despre viitor, despre importanţa, în orice viaţă, de a avea cel puţin o Idee Măreaţă, ceva în care să crezi. După o vreme, discuţia a alunecat spre tatăl lui GK, care voia ca el să fie avocat, care considera că bucătarii sunt ciudaţi, homosexuali sau săraci, nu înţelegea cum şi-ar putea face fiul său o profesie din asta şi nu fusese deloc interesat atunci când totuşi acesta asta făcuse.

— Nu vine niciodată să mănânce aici?

— Nu. Niciodată. A venit la inaugurare, atât. A stat cam o jumătate de oră. Dacă eram bucătar-şef la *Dorchester,* sau undeva de genul ăsta, poate că ar fi venit, dar chiar şi atunci, mă îndoiesc. Aşa că m-am resemnat. Trebuie. Uneori trebuie doar să spui: „La naiba cu părinţii", şi să nu-i bagi în seamă.

— Ştiu asta, Chef, a spus Lev. Ştiu asta foarte bine.

Timpul a trecut, şi Lev a auzit în bucătărie oameni care veniseră şi începuseră să pregătească masa. Ştia că trebuie să plece curând, înainte de a veni Sophie, dar GK părea să vrea să tot vorbească. A descris-o pe mama lui, o femeie cu adevărat încântătoare, care murise într-un accident de maşină pe M4, şi pe mama lui vitregă care o înlocuise, şi cum asta îl convinsese că „viaţa este o travestire mizerabilă a viselor noastre". GK a umplut din nou paharele. Coniacul îi modula vocea, îi aducea o privire mai blândă în ochii săi albaştri. Lui Lev i se părea că GK trecuse brusc de la calitatea de şef la aceea de prieten. Această prietenie avea un fel de strălucire la care era tentat să se încălzească.

Apoi o voce familiară a intervenit.

— Ce se întâmplă, Chef?

Sophie stătea lângă bar, uitându-se la ei. Amândoi s-au întors şi au privit-o. Lev a văzut că avea părul mai scurt şi mai ţepos şi faţa mai îngustă decât şi-o amintea.

Chiar şi de la această distanţă, credea că îi poate simţi mirosul, mirosul care încă avea puterea să-l copleşească. S-a uitat în altă parte şi a început să-şi strângă notiţele.

— Nu se întâmplă nimic, a spus GK. Lev doar mă trage de limbă. Îşi deschide propriul lui local.

Sophie a rămas cu gura căscată. Lev o putea auzi gândind: „E un nimic, e un nimeni. Cum îşi poate deschide propriul local un nimeni?"

— Propriul lui restaurant?

— Da. În ţara lui.

Lev nu se uita la ea, dar o putea simţi cum începe să se

relaxeze. În ţara lui. Asta e bine, atunci. Într-o ţară aflată departe…

Lev s-a gândit că ar trebui să se ridice, să dea mâna cu GK şi să plece, dar apoi o mândrie încăpăţânată din el a insistat asupra dreptului lui de a sta acolo unde era.

— Deci, i-a spus Sophie lui Lev, te-ai decis să te întorci?

El a înclinat din cap. Această mişcare scurtă putea fi luată drept un răspuns afirmativ. Dar a văzut că aşteptau, Sophie şi GK, ca el să-i vorbească. Însă el nu voia să-i vorbească. Se gândea: Orice conversaţie cu ea acum este ca şi cum ai încerca să răzui drojdia, *zgura,* dintr-un butoi gol, şi atunci răzui butoiul însuşi.

Se uitau amândoi la el, dar el nu a deschis gura şi nici nu a lăsat să-i zboare privirea măcar puţin în direcţia ei. Şi se pare că ea a înţeles că îi dăduse toate răspunsurile pe care le putea primi. În timp ce el îşi ţinea strâns caietul, în timp ce îşi vedea propriile mâini strângând până când s-au albit, ea a dispărut înapoi în bucătărie.

GK a aşteptat o clipă, apoi a spus încet:

— Preece îi face greutăţi. Dar aduce o groază de oameni importanţi să se adape la troaca mea, aşa că de ce să mă plâng? Asta e modul în care se desfăşoară lucrurile în lumea rea, cred.

— Da, a fost de acord Lev. Asta e modul în care se desfăşoară lucrurile în lumea rea, Chef.

Şi-a dat seama că tremură. A luat o înghiţitură din cafeaua rece. Era într-un fel de şoc, dar nu ştia ce îl agita mai mult, sprijinul neaşteptat şi entuziast al lui GK pentru Ideea lui, sau vederea neaşteptată, sâcâitoare a lui Sophie. Încă o dorea, şi ăsta era adevărul amar. O văzuse doar o clipă şi dorea să o aibă. Şi simţea că, şi în viitorul îndepărtat, îşi va aminti de ea – vocea ei, mirosul ei, hainele ei, râsul ei, obrajii ei cu gropiţe, sânii ei plini, tatuajul ei, fundul ei, sexul ei sărat – şi încă o va mai dori. Când şi-o imagina făcând dragoste cu

Howie Preece, simţea cum cade într-o transă de pustiire.

A durat o vreme până când i s-a permis lui Lev să o cunoască pe Jasmina.

— E o persoană foarte timidă, i-a explicat Christy. S-ar simţi jenată să doarmă cu mine în Belisha Road, cu tine în camera lui Frankie.

— Da? Vrei să stau deoparte, Christy?

— Nu, deloc, amice. Nu e vorba numai de asta. Cred că îi e teamă şi de Angela, să nu găsească adică vreo *urmă* a Angelei în apartament. Ştii? Sau că Angela ar putea apărea şi ne-ar smulge patul de sub noii

Apoi, într-o duminică seară din iunie, caldă şi uscată, Jasmina l-a invitat pe Lev în casa ei din Palmers Green. El şi cu Christy au mers acolo cu dubiţa lui Christy, cu sculele lui de instalator zăngănind şi săltând în spate, ca o orchestră nesigură ce încearcă să se adune.

— Ah, mai taci! ţipase de câteva ori Christy la această orchestră. Nu mă pot auzi conducând.

Şi apoi, pe North Circular Road, un patent a venind zburând printre scaune şi a aterizat lovind schimbătorul de viteze. Christy a spus:

— Doamne Dumnezeule, ia uite la asta! Niciodată n-am fost în stare să-mi controlez sculele. Deloc.

Au ajuns în sfârşit pe o stradă liniştită, cu case joase, lipite două câte două, cu bovindouri şi grădini îngrijite în faţa lor. Christy a încetinit dubiţa, fără să-şi mişte capul:

— Uită-te cum tremură perdelele. Aici toată lumea ştie ce face toată lumea. Mai rău decât în Limerick. S-au uitat la mine ca la o haimana când am început să vin la Jasmina. Dar acum toţi umblă după mine să le refac bucătăriile. Am mai multă popularitate pe strada asta decât oriunde pe lume.

Imediat ce s-au dat jos din maşină, uşa din faţă a Jasminei s-a deschis şi ea a ieşit în soarele de seară, cu braţele larg

deschise. Lev a văzut că era o femeie durdulie, al cărei sari părea prea strâmt pentru corpul ei. Ochii îi erau măriţi de lentilele complicate ale ochelarilor săi, dar sub aceştia, apărea un zâmbet de o oarecare frumuseţe. La vederea ei, chipul lui Christy s-a înroşit tot. Ea l-a îmbrăţişat şi Lev l-a văzut cum aproape dispare pe sub sau prin spatele ei atunci când o rafală de vânt i-a zburat pliurile libere ale sariului în jurul umerilor lui strâmţi. A revenit de lângă ea pentru a-i face cunoştiinţă cu Lev.

— Bine ai venit, i-a spus ea lui Lev. Intraţi în casă. Doamne, e o vreme atât de frumoasă, nu-mi vine să cred. Haideţi, haideţi…

Aleea ei era făcută dintr-un material asemănător granitului, cu bucăţi de mică ce străluceau în lumina blândă. Sub fereastra arcuită, un şir de hortensii bogate dădeau să înflorească albastru. Uşa din faţă era de un alb puternic, din PVC, cu un ciocănel de bătut de alamă în formă de cap de leu.

Dintr-un hol mochetat, Jasmina i-a condus în camera din faţă, şi aici Christy s-a întors spre Lev şi a spus:

— Ai mai văzut vreodată ceva ca asta, Lev?

Camera mică fusese aranjată cu rafturi de sticlă de-a lungul pereţilor, la o înălţime de aproape doi metri. Rafturile erau luminate de deasupra cu spoturi de halogen şi pe rafturi stătea o colecţie vastă de vase colorate de sticlă, urcioare, carafe, vaze şi fiole. Cu lămpile puternice de deasupra şi cu soarele oferind încă o lumină agitată prin fereastra cu multe ochiuri, toată sticlăria părea să tremure într-un veşnic dans de curcubeu. Roşul rubiniu arunca o aură strălucitoare asupra rozurilor vecine. În continuare, dansul era redus la purpuriu, indigo, albastru, albastru marin, aquamarin. Dacă te întorceai spre dreapta, tot peretele lucea verde-închis, verde strălucitor, argintiu şi galben-lămâie. Dacă te întorceai spre peretele din faţa ferestrei, erai înecat în chihlimbare de miere şi fulgerări

gălbui…

— Doamne, a spus Lev. Fantastic…

Jasmina se tot trăgea de sari, pentru a-l aranja corect. Când în sfârşit a reuşit, a zâmbit cu zâmbetul ei care o transforma şi i-a spus lui Lev:

— O numesc „camera singurătăţii mele”. Este genul de lucru pe care îl fac femeile când sunt mult timp singure: strâng sticlă. Am început cu câteva piese, apoi, cumva, am tot continuat.

— Este minunat totuşi, Jas, a spus Christy. Au meritat toţi anii ăia.

— Nu, nu au meritat, a spus repede Jasmina, şi zâmbetul i-a dispărut.

Dar Christy s-a hotărât să ignore asta.

— Vezi, Lev, a spus el. Este atât de frumos aranjat, nu-i aşa? Cu micile spoturi şi tot. Şi felul în care transparenţa rafturilor reflectă totul. Cred că e o operă de artă.

— Da, aşa aş spune şi eu. O operă de artă, a zis Lev.

— Păi, poate că da, a spus Jasmina. Dar totul trebuie să fie şters de praf. Şi, o dată pe lună, dau jos fiecare piesă şi o spăl şi şterg rafturile, de sus până jos. E o nebunie.

— Îmi place, a spus Christy. Îmi place teribil de mult. I-am spus lui Lev despre asta, nu-i aşa, prietene? Ţi-am spus despre camera de sticlă colorată.

— Da, mi-ai spus. Şi n-am văzut niciodată ceva de genul ăsta.

— Oh, bine, în lumina soarelui presupun că arată chiar frumos, a spus Jasmina. Acum, luaţi loc, vă rog. O să aduc nişte gustări.

Christy şi Lev nu s-au aşezat, ci au rămas în mijlocul camerei, încă uitându-se la sticle, schimbându-şi poziţia din când în când, ca nişte vizitatori la o expoziţie. Nu vorbeau. Lev încerca să-şi imagineze toate tranzacţiile individuale care duseseră la o astfel de colecţie incredibilă. I se părea că

trebuie să-i fi luat o viaţă întreagă. Se simţea uimit de ideea unui atât de mult timp liber, atât de mulţi bani cheltuiţi pe sticle şi fiole. Îşi amintea de un vas solitar de sticlă, albastru, pe care i-l cumpărase Marinei din piaţa din Baryn şi care stătuse – încă stătea – pe o masă în dormitorul lor. Îşi amintea de mâinile cu degete lungi ale Marinei, lustruindu-l cu o cârpă, uneori punând flori în el. Îşi amintea cum îi spunea ea: „Este ceva la vasul ăsta albastru, Lev, care îmi place foarte mult."

Jasmina s-a întors în cameră şi a aşezat o tavă din cositor pe masa de cafea. Pe tavă era aranjată o colecţie de vase mici, albe, umplute cu mâncare. Printre vase, pe cositorul lustruit, Jasmina presărase petale albe de trandafir. Mâna ei dolofană se unduia tandru pe deasupra mâncării, făcând să-i clincăne brăţările.

— *Koftas*[27] de cocteil, a spus. Caju condimentate, creveţi prăjiţi, castraveţi, spanac şi *samosa* cu *ricotta.* Vă rog, serviţi. Aduc acum şi vodca.

A ieşit iar şi Christy a contemplat vasele albe şi petalele împrăştiate.

— A cumpărat vodca pentru tine, a şoptit el. I-am spus că îţi place o duşcă.

Jasmina voia să servească supa în spatele casei, în grădină, dar Christy a spus nu, îi plăcea să mănânce aici, urmărind soarele cum apune pe toate aceste culori neobosite. Aşa că au stat pe podea pe pernuţe strălucitoare şi Jasmina pleca şi venea cu tot mai multe feluri de mâncare, hrană suficientă pentru zece persoane.

Deşi ea a băut numai apă, a servit bere indiană rece într-un urcior înalt şi Lev şi-a simţit mintea plină din nou de

---

[27] Chifteluțe, de obicei din carne de vită sau miel, cu condimente și usturoi, uneori cu orez, zarzavaturi și ou (n. red.).

dulceaţa prezentului. Nu mai gustase niciodată mâncare indiană gătită în casă. Îi plăcea felul în care, atunci când gusta mâncarea, *parfumul* ei îi rămânea în nări, felul în care îl *inhala* în timp ce înghiţea şi îi simţea proprietăţile transformatoare alunecând în sângele lui. După numai câteva îmbucături, îşi imagina că părul lui este parfumat cu nucă de cocos, că pielea radiază de chimion şi ghimbir.

Sticlăria strălucitoare licărea în colţul ochilor lui. Vocea Jasminei era melodioasă, vocalele ei erau ciudat de perfecte, ca şi cum învăţase engleza de la vreo bătrână ducesă sechestrată. Şi Lev putea vedea că, indiferent despre ce vorbea ea, Christy era în transă. Pentru o vreme, în timp ce mâncau pui cu lămâie cu *dahl*[28] şi conopidă, ea vorbea de fapt despre slujba ei de consilier ipotecar la Hertford and Ware Building Society, dar extazul total de pe chipul lui Christy, atenţia lui, nu au şovăit nicio clipă.

— Jas face o treabă foarte importantă, a spus el. Îi ajută pe oameni să pornească pe scara proprietăţii. Asta e filantropie, cred.

Lev a văzut cum Jasmina întinde o mână şi o aşază blând pe încheietura lui Christy.

— Nu prea este, a spus ea. Aşa am văzut-o la început, dar acum cred că ipotecările sunt chiar rele în multe feluri, mai ales cele foarte mari.

S-a întors spre Lev şi a spus:

— Avem un munte de datorii personale în ţara asta. Un Everest de datorii. Şi în fiecare zi, Hertford and Ware adaugă la această sumă. Mă simt din ce în ce mai puţin confortabil cu asta, şi simpatizez din ce în ce mai mult cu musulmanii, a căror lege le interzice să facă împrumuturi, aşa că ei nu intră

---

[28] Tocană indiană cremoasă, făcută cu linte sau alte legume, ceapă şi diverse condimente (n. red.).

în ruta tradiţională ipotecară. Vreau să spun, vineri, am avut un cuplu de albi, încercând să împrumute o valoare de *douăzeci şi nouă* de ori mai mare decât salariul lor. Unde se va sfârşi?

— Nu se va sfârşi, a spus Christy. Oamenii vor tânji mereu după lucruri, şi tu îi ajuţi să-şi îndeplinească dorinţele, asta e tot.

— „Împrumuturi pentru vise", aşa le numesc eu, a spus Jasmina. Felul în care am fost eu crescută era să munceşti o viaţă întreagă pentru a-ţi realiza un vis. Apoi, în sfârşit, poate că reuşeşti, aşa cum am strâns eu colecţia asta de sticlărie. Acum, în Anglia, toată lumea vrea să obţină în momentul ăsta, repede: o casă nouă, o maşină nou, un nou frigider, bucătărie nouă…

— Aici intru eu în scenă, a spus Christy mândru, turnându-şi iar bere. Aş putea să am de lucru pe un an de zile doar pe strada asta, nu-i aşa, Jas?

Jasmina l-a mângâiat pe frunte, aşa cum ar fi putut să mângâie fruntea unui copil cu febră.

— Da, dar nu şi dacă începi să bei iar prea multă bere…

— Uite, tu ai adus nenorocita de bere, Jas. Eu sunt doar un musafir politicos şi beau ceea ce îmi oferi.

— Şi nu-mi place când vorbeşti urât, Christy. Ştii că nu-mi place.

Christy a apucat mâna Jasminei şi i-a sărutat palma.

— Scuză-mă, a murmurat el printre sărutări. Retrag ce-am spus. Şterg ce-am spus. Ne simţim atât de bine. Şi uită-te acum la toată sticla din jur, cu ultima lumină a soarelui pe ea, *ultima raza?* Ei, Lev?

— Da. Văd. Foarte frumos, Jasmina.

— Numai mintea cuiva excepţional ca Jasmina ar fi putut să născocească asemenea culori.

Acum Lev a văzut că Jasmina s-a relaxat şi că zâmbetul ei frumos s-a întors. L-a lăsat pe Christy să-i ţină mâna la piept

şi să o păstreze acolo în timp ce încerca să-şi ducă la gură încă o lingură plină de *dahl.* Lev a observat că în spatele ochelarilor, ochii Jasminei erau umezi.

— Eşti aşa un copil, Christy. Aşa romantic. Nu-i aşa, Lev?

— Da. Un romantic. Da.

— Cui îi pasă? a spus Christy. Îi pasă cuiva aici? Vreau să spun, îi pasă cuiva de aici?

— Mie îmi pasă, a spus Jasmina. Nu vreau să te schimbi.

— Ascultă la asta, a spus Christy cu un rânjet de beatitudine pe chip. Nu-i ăsta cel mai grozav lucru care ţi se poate spune? Doamne Dumnezeule. Te căsătoreşti cu mine, Jasmina? De îndată ce divorţul meu se finalizează, vrei să-mi faci onoarea de a deveni soţia mea?

Acum în cameră s-a lăsat brusc tăcerea. De afară, se auzea zgomotul copiilor care se jucau cu skateboarduri pe stradă: zăngănitul roţilor uzate, ecouri de râsete. Lev s-a uitat de la Christy la Jasmina, a văzut-o cum se uită fix la el, cu gura deschisă. Christy îi ţinea încă mâna pe pieptul său îngust.

— Asta e doar aşa, ceva ce spui, Christy? a întrebat încet Jasmina.

— Nu, a spus Christy. Sau cel puţin o *spun.* Dar nu e un lucru de genul celor pe care doar le spui. O spun, Jasmina, şi vorbesc serios. Mi-ar plăcea să te căsătoreşti cu mine. Vreau să spun, dacă vrei şi tu…

Ea şi-a întors profilul către fereastră, unde ultimele pâlpâiri aurii ale soarelui se scufundau în spectrul de lumină orbitoare galbenă şi chihlimbarie. Apoi s-a întors către Christy.

— Da, a spus ea grav. Şi mie mi-ar plăcea.

Lev a lăsat jos furculiţa. A stat nemişcat în timp ce îi privea pe Jasmina şi pe Christy aplecându-se unul către celălalt şi îmbrăţişându-se. Imaginea mâinii arse a lui Christy prinzându-se de abdomenul durduliu şi auriu al

Jasminei l-a mişcat pe Lev mai mult decât ar fi putut

exprima, şi când cei doi s-au sărutat, s-a uitat în altă parte. Şi-a lăsat privirea să cutreiere, încă o dată, în jurul acumulării solitare de sticle colorate ale Jasminei. Se gândea că în existenţa oricărui colecţionar trebuie să vină un moment când acesta spune: „Asta e tot. Este completă.” Şi simţea că un astfel de moment probabil că sosise.

20
Împrumuturi pentru vise

Lev era în drum spre casă de la Panno, cam pe la ora unu noaptea, când a primit un telefon pe mobil de la Lora. Era prin dreptul porţilor de la cimitirul Highgate, când a observat că cineva aruncase acolo o movilă de gunoaie puse în pungi de la supermarket. În faţa lui se întindea întunericul din Swains Lane.

Lora l-a rugat să trimită mai mulţi bani. Vocea îi suna de departe. A spus că era disperată cu Rudi. Depresia lui Rudi se pare că pusese acum stăpânire pe corpul lui, îl dureau oasele şi avea crampe musculare şi îi transpirau picioarele. A spus că plângea în somn.

Lev nu suporta să-şi imagineze asta. Când se gândea la prietenul său, îi plăcea să şi-l imagineze râzând, certându-se, bând, lovindu-i pe oameni pe umeri cu mâna lui uriaşă ca o labă.

— O să mai trimit, a spus el imediat.

— Nu-mi place să-ţi cer, Lev. Ai fost generos cu toată lumea, a spus Lora. Dar sper, mă bazez pe asta, că dacă Rudi ar putea să repare Tcheviul, va înceta să mai simtă că s-a terminat totul. Pentru că asta e tot ce-mi spune într-una: că vieţile noastre sunt *kaput,* ca maşina.

Lev stătea pe strada întunecată, uitându-se la lumina slabă care strălucea într-o fereastră a uneia dintre rulote. Dorea să-i spună Lorei că planul lui pentru restaurantul din Baryn

îi va salva pe toţi, că Rudi va avea un rol important în el, dar nu îndrăznea să o spună, nu încă, pentru că ştia că această Idee Măreaţă a lui nu căpătase mai multă substanţă reală decât atunci când se gândise prima oară la ea.

Lora i-a spus lui Lev că obţinuse un preţ pentru noile cauciucuri şi repararea sistemului de răcire. Dacă ar putea să-i trimită 200 de lire, atunci Tchevi va fi reparată într-o săptămână.

Două sute de lire.

Lev era deja în urmă cu o săptămână cu chiria pentru Christy, cu două săptămâni în urmă cu banii pentru Ina. A început să meargă în josul străzii Swains Lane. I-a spus Lorei că ar putea să-i trimită banii după următoarea zi de salariu, întrebându-se în timp ce spunea asta cum va putea trăi după ce o va face.

Acum ajunsese în dreptul rulotelor. A văzut, cu colţul ochilor, doi copii, unul negru şi unul alb, venind din întunericul din spate, şi s-a gândit: „E târziu pentru ei să fie pe străzi", s-a gândit că nu pot avea mai mult de doisprezece ani, i-a urmărit cum aleargă în josul străzii, pe partea cu cimitirul.

— … Refuză să se uite afară pe fereastră, spunea Lora. Spune că şi-ar dori să fure cineva Tcheviul, ca să nu-l mai vadă parcat acolo…

În mintea lui Lev se desfăşura amintirea Tcheviului hurducăindu-se pe drumurile nisipoase care duceau spre lacul Essel şi descrierea lui Rudi despre cum va năuci peştii cu farurile lui puternice, şi cum peştii năuci au creat acel albastru electric ciudat – un albastru otrăvitor?

— Lora, ascultă, a spus Lev. Fă-l pe Rudi să se ducă la spital. Ar putea să fie bolnav, nu doar deprimat. Crampele musculare ar putea fi serioase. Ar putea fi contaminat de la excursia aia pe care am făcut-o la pescuit.

Lev a auzit-o pe Lora cum oftează.

— Nu vrea să vadă pe nimeni. Aş fi vrut să fii acasă. Tu ai reuşi să-l ajuţi. Ştiu că tu ai putea. Dar momentan mă pot gândi doar să încerc să repar maşina.

— Convinge-l să meargă la doctor.

— Ai reuşit vreodată în viaţă să-l *faci* pe Rudi să facă ceva?

— Bine. Bine. Dar aminteşte-i doar de peştii albaştri.

— Ştii la ce mă tot gândesc, Lev? Mă tot gândesc, dacă am fi avut un copil. Atunci Rudi ar *trebui* să continue, nu-i aşa, de dragul copilului, tot aşa cum tu a trebuit să continui de dragul Mayei.

Lev a început să-i amintească Lorei cât de mult durase propriul său declin, apoi a făcut o pauză, căci i-a văzut pe cei doi copii alergând înapoi pe alee spre el, alergând repede. S-a uitat la feţele lor, albeaţa şi negreala lor fiind accentuate de lumina neclară. A continuat să vorbească, dar şi-a auzit vocea tremurând. A observat că puştiul alb purta ochelari rotunzi, era mai scund decât băiatul negru, care avea picioare mai lungi şi putea să alerge mai repede. Şi acum a înţeles, într-un moment confuz, infinit de mic, în timp ce copilul negru încetinea pentru a-l lăsa pe celălalt să-l prindă din urmă, astfel încât să alerge în paralel, că băieţii aveau de gând să se repeadă la el, că el era ţinta lor, el şi telefonul lui…

A avut timp doar să se ancoreze bine, apoi a simţit o palmă înţepătoare pe partea stângă a feţei şi un pumn în umărul drept. S-a clătinat, a încercat să-l apuce pe copilul negru, care îl lovise, apoi a realizat că încă ţinea strâns telefonul în timp ce băieţii îl depăşiseră şi alergau la deal.

S-a întors, i-a văzut izbind în porţile cimitirului, şi-a pus telefonul înapoi la ureche, a auzit-o pe Lora zicând:

— Ce se întâmplă, Lev? Ce faci?

— Nişte copii, a spus el. Copii… Şi-a auzit respiraţia grea, aşa cum fusese a tatălui său. Au încercat să-mi fure telefonul. Iisuse!

— Eşti bine, Lev?

— Mda…

A început să meargă mai repede, îşi dorea să fi fost lângă Belisha Road. În spatele său, auzea râsete, s-a întors iar, a văzut că băieţii apucă pungi de gunoi din mormanul de lângă porţi, i-a văzut aruncând gunoiul în sus în aer. Ştia că nu s-a terminat.

I-a spus Lorei că trebuie să închidă, i-a spus să-i zică lui Rudi că va trimite în curând banii, i-a spus să vorbească să comande cauciucurile şi piesele pentru sistemul de răcire…

Buf! O pungă de gunoi l-a lovit în spate. Aproape l-a încovoiat. A vrut să fugă, dar ştia că puştii l-ar fi întrecut. Mai bine să rămână calm, să meargă cu pas ferm, să-şi pună telefonul în siguranţă în buzunar. Pentru că probabil că era doar un joc, unul pe care le plăcea să-l joace noaptea cu străinii care alegeau drumul ăsta întunecat. Probabil că ar dispreţui mobilul lui ordinar, ieftin, probabil că furau ipoduri şi Blackberry şi Dumnezeu ştie ce tot timpul şi nu credeau că se merită să-l rănească pe el pentru ăsta.

Buf! încă o pungă. În umărul lui acum; punga s-a spart când l-a lovit. Şi pungile erau grele, cu margini ascuţite de sticle şi cutii goale, care se izbiseră de pavaj. Nu ar mai fi un joc dacă vreuna ar avea ca ţintă capul lui.

Mânia se revărsa în el în timp ce-i auzea pe băieţi că aleargă înapoi spre el. Pentru că ce scuză aveau mai exact aceşti copii, indiferent de culoare, pentru a ataca străinii? De exemplu, ce ştiau ei despre dezavantaj sau durere? Lucrase tatăl lor pentru un salariu de foamete nouă ore pe zi la vreun gater mizerabil? Murise mama lor de leucemie la vârsta de treizeci şi şase de ani? Erau casele lor ameninţate cu distrugerea? S-a întors iar, dar era prea târziu; s-au izbit de el şi el şi-a pierdut echilibrul şi s-a înclinat şi a căzut, şi acum ei erau peste el ca peste o mortăciune, apăsându-i faţa în canalul de scurgere, cotrobăindu-i prin haine, smulgându-i telefonul, rupându-i cămaşa…

A încercat să-i lovească peste picioare, peste fundurile slăbănoage, pe tălpile în tenişi împuţiţi, dar nu a nimerit nimic. A început să ţipe la ei în propria lui limbă, aşa cum ar fi ţipat Rudi, a simţit cum mâinile lor de păsări de pradă se opresc doar o secundă, cât timp au înregistrat cuvintele străine, apoi un val de insulte au izbucnit în urechea lui:

— Nenorocit, străin împuţit!

— Drojdie de imigrant tâmpit!

Altă lovitură peste faţă, la fel ca lovitura unei mâini late de şcolar arogant, mărunt, insultător, apoi totul îi e smuls: chei, portofel, mărunţiş, ţigări, totul.

A lovit iar şi piciorul lui s-a izbit de ceva, şi o mână i-a dat una peste cap şi înjurăturile s-au reluat:

— Refugiat nenorocit!

— Terorist!

— Poponar!

Apoi a simţit pământ în gură, a auzit târşâitul tenişilor cu tălpi de cauciuc, în timp ce băieţii se ridicau în picioare şi alergau departe în întuneric.

A aşteptat până a auzit paşii alergători îndepărtându-se, apoi s-a ridicat. Nu era rănit, dar îl înţepa faţa şi îi tremurau picioarele. S-a uitat într-o parte şi într-alta a străzii, a văzut-o pustie. Lumina în rulotă se stinsese.

S-a clătinat până la porţile cimitirului şi s-a sprijinit de ele. Şi-a pipăit buzunarele să vadă cu ce îl lăsaseră, sperând să-şi găsească măcar ţigările. Dar nu era nimic în buzunare. *Nimic.* Nici cheia din Belisha Road, şi Christy era la Palmers Green cu Jasmina. Niciun ban pentru autobuzul de noapte către oriunde…

A încercat să alerge înapoi pe deal, dar inima a început să-i bată atât de tare că simţea că o să-i pocnească. A încetinit, încercând să se ţină drept, să-şi potolească mânia, să încerce să-şi aducă aminte că derbedeii ăştia mici englezi nu erau mai răi decât micii criminali minori din Baryn, care pierdeau

vremea prin piaţă, şterpelind mărunţiş, care furau patine de pe patinoarul vechi în aer liber şi le vindeau la vreo tarabă din piaţă şi cumpărau droguri de oriunde le puteau găsi. Erau doar copii săraci, asta era tot. Copii săraci din familii sărace, plini de prejudecăţi şi de mizerie. Copii săraci ai căror părinţi erau beţi criţă sau drogaţi sau plini de furie, sau toate astea la un loc. Copii săraci care deja îşi distrugeau propriul viitor.

A reuşit să alerge ultima porţiune de drum până la Panno. A văzut o lumină încă aprinsă în bucătărie, a început să bată la uşă.

A apărut Panno, cu chipul său melancolic plin de îngrijorare.

Panno a fost de acord să-i dea un avans lui Lev din salariul pentru săptămâna următoare. I-a spus că era norocos, relativ norocos: ar fi putut să-i spargă capul cu vreo sticlă. Şi Lev ştia că Panno avea dreptate despre noroc, totuşi era încă nervos. Simţea că ceva în el se rupsese.

Şi-a cumpărat un telefon nou. Când l-a ţinut în mână, s-a întrebat cum reuşise să existe în această lume atât de mult timp fără telefon. Apoi, peste câteva momente, a sunat GK.

— Am costurile preliminare pentru tine, a spus el. Vino mâine la două şi jumătate.

Aşezată pe masa familiară, unde aerul încă mai mirosea slab a *crostini* din noaptea precedentă, era o singură foaie de hârtie cu cifre. De data asta GK i-a oferit lui Lev limonadă proaspătă.

— Am notat cifrele, a spus GK, astfel încât să poţi vedea totul dar. Uită-te.

Lev a ţinut hârtia cu mâini tremurătoare. A început să citească:

aragazuri profesionale (2) cu şase ochiuri şi cuptoare

duble: mân. 2 200 fiecare noi, sau la mâna a doua de la vreun restaurant câte 400 fiecare (?)

cuptoare portabile (2): 500 £

fiecare sistem de hote: mân. 1 000 £

grătar profesional cu gaz: 650 £

spălător de vase şi chiuvete: 9oo £

dulapuri şi suprafeţe de lucru: mân. 3 000 £

cuţite şi tocătoare: 300 £

vase, tăietoare, strecurători, boluri, planşe etc., etc. 300 £

mese şi scaune pentru 40 de persoane: la mâna a doua? Preţ necunoscut tacâmuri şi pahare: 500 £

feţe de masă…

Lev a ajuns la capătul listei şi nu a îndrăznit să se uite. A început iar de la capăt, a văzut în minte unul dintre frumoasele aragazuri cu şase arzătoare, cu flăcările lui albastre ascultătoare, şi tânjea, *tânjea,* să stea acolo în faţa lui. Dar când a citit calculele pentru a doua oară, s-a oprit când a ajuns la *dulapuri şi suprafeţe de lucru.* Pur şi simplu nu mai suporta să o ia iar de la capăt, o acumulare de cheltuieli atât de şocantă.

Lev a simţit privirea înţelegătoare a lui GK pe el.

— Asta e numai pentru *materiei,* a spus GK. Chiar nu ştiu cât te-ar costa aranjatul locului. Cunoşti tâmplari şi electricieni ieftini? Mai lucrează oamenii ăştia pentru pachete de Marlboro sau ciorapi de damă? Sau acum există plata cu ora?

— Plata cu ora, a spus Lev. Dar destul de puţin.

— Bine. Păi nu pot estima nici care sunt costurile pentru asta. Depinde ce loc găseşti şi ce este deja acolo.

Lev tăcea din gură, uitându-se la totalul din josul paginii: 14 000 £.

Acum îşi vedea Marea lui Idee drept ceea ce era: o fantezie imposibil de îndeplinit, un lucru fără substanţă. Când era

copil, fusese mereu visător. „Concentrează-te, concentrează-te!”, obişnuiau să-i spună părinţii lui, în timp ce el se împiedica pe drumul spre şcoală sau pe cărarea care ducea la râu. „Nu te mai zgâi la nori!” Şi acum visa iar, căsca iar gura la umbre, asta era tot. Doar că, de data asta, viitorul lui şi al oamenilor pe care îi iubea cel mai mult depindeau de visul său. Acum îi era rău de teamă.

— Ia puţină limonadă, a spus GK.

Lev a băut. Îi plăcea gustul şi dulceaţa ei. Se gândea cum un bucătar adevărat poate anticipa şi produce gusturi şi texturi care îi pot consola pe ceilalţi oameni, chiar dacă doar pentru câteva momente. Reflecta asupra ideii că, în final, viaţa – şi amintirea vieţii care alerga ţinându-te de mână – era făcută din asemenea momente fugare.

— Trebuie să-ţi aminteşti, Lev, l-a auzit pe GK, că nu am idee cât costă lucrurile astea în Baryn. Cifrele astea reprezintă minimumul cu care poţi echipa o bucătărie aici, presupunând că poţi face rost de unele aparate la mâna a doua, dar în ţara ta, cu siguranţă că ar costa mai puţin. Dacă scazi preţul la, să zicem, 10 mii, pentru a ţine cont de diferenţe, cred că este OK.

Zece *mii de lire.*

Întreaga afacere era pură fantezie. Chiar şi după următorul salariu, Lev va avea în buzunar mai puţin de 40 de lire, după ce îi va trimite ceva Inei şi cele 200 de lire Lorei pentru Tchevi. Şi îi datora lui Christy 180…

Voia să râdă de el însuşi. *Zece mii de lirei* Vedea un prost care odată crezuse că poate aduce fericirea cu câteva flori de crăciuniţă, o patetică figură care, îndreptându-se spre casă cu câteva bucăţi furate de lemn, fusese dărâmat de pe bicicletă de un balot de fân şi zăcuse în şanţ ca un om crucificat. Avea patruzeci şi trei de ani şi planul său, Marea lui Idee, era o farsă. Într-un an, casa lui va fi sub apă. Nu va exista niciun restaurant numit *Marina.*

Şi ce se va întâmpla cu Ina? Pe drumul de întoarcere de la *GK Ashe,* această grijă, mai mult decât toate celelalte, a început să-l chinuie pe Lev din nou. Pentru că înţelesese în sfârşit că mama lui era neclintită. Auror era viaţa ei. Dacă Auror va fi înecat, atunci şi ea va merge pe fundul lacului de acumulare odată cu satul.

— Mamă, pleda el la telefon. Apartamentele din Baryn pot fi chiar frumoase. O să avem încălzire electrică. Am auzit că unele dintre ele au vedere spre râu şi o să încercăm să luăm unul din astea.

— Nu-mi pasă unde sunt. Am şaptezeci de ani. Am de gând să mor în satul meu.

— Mamă, gândeşte-te la Maya, câtă nevoie are de tine.

— Nu. *Tu* să te gândeşti la Maya. E copilul tău. Vino acasă şi fii tată pentru ea, şi toată lumea să mă lase în pace.

— Mamă, te rog…

— Sunt obosită, Lev. Prea obosită ca să te mai ascult. Doar lasă-mă.

Îl frângea cu astfel de vorbe. O ştia prea bine. Dar el se întreba: de ce *voia* să-l frângă? De ce era atât de supărată pe el?

Pentru că era un mare EŞEC. Acesta era cuvântul cu care Lev, în timp ce se urca în metrou pe Linia de Nord către Tufnell Park, răspundea la întrebare. Îşi imagina acest cuvânt imprimat pe vreun poster din staţia de metrou, un grafitti pe vreun perete încărcat de funingine: o afirmaţie vizibilă pentru toată lumea.

În dimineaţa următoare a făcut ceea ce făcea mereu când ajungea într-un impas: a sunat-o pe Lydia.

Lydia era în New York, la hotelul Ritz Carlton, şi era cinci dimineaţa. Maestrul Grezler era lângă ea în pat, dormind.

— Îmi cer scuze, Lydia, a spus Lev. Nu ştiam că eşti în State. Credeam că eşti pe undeva în timpul zilei.

I-a auzit paşii cum ieşeau din cameră şi intrau într-o altă cameră din acelea de baie, cu ecou, pline de lumină, care îi plăceau ei atât de mult. I-a spus să aştepte puţin până când îşi pune pe ea halatul de bumbac peste pijamaua de mătase.

Voia să înceapă spunându-i despre atacul din Swains Lane şi cât de mult îl zguduise, dar acum se hotărâse să nu facă asta. Ştia că Lydia îi va aminti că nu era nimic special la acest fel de tâlhărie, că astfel de lucruri se întâmplau în fiecare zi, în toate oraşele din lume.

— Ei bine, a spus ea, ce vrei, Lev? Sunt foarte obosită.

A început să vorbească despre lucrul care îl apăsa cel mai tare: aluziile mamei lui la sinucidere. În timp ce vorbea, auzea un clinchet, şi a simţit că atenţia Lydiei era distrasă, probabil de lucrul care scotea acel sunet.

— Ce zgomot se aude, Lydia?

— Nimic. Îmi prepar doar un Alka-Seltzer. Continuă.

— Eşti bolnavă?

— Nu. Dar ştii, în America, porţiile de mâncare sunt foarte mari. Am comandat un calcan Dover fript, felul meu preferat, la cină, dar a fost un peşte imens şi mâncasem deja cozi de rac cu roşii ca aperitiv, şi asta a fost după salata pe care ţi-o aduc mereu când te aşezi la masă, şi nişte pâine *ciabatta* în ulei de măsline, şi bineînţeles Pyotor a comandat nişte Sancerre minunat care să meargă cu calcanul meu şi am băut destul de mult. Aşa că lasă-mă să iau Alka-Seltzer şi apoi poţi să continui despre mama ta. Dar ştii, aşa cum ţi-am spus deja, Lev, femeia practică şantajul sentimental. Ar trebui să te impui.

A auzit-o pe Lydia bând şi râgâind.

— OK, a spus el, când accesul de râgâit părea să se fi sfârşit, de fapt nu am sunat ca să vorbim despre Ina.

— Şi atunci de ce ai sunat?

Lev nu o auzise niciodată pe Lydia atât de plictisită sau plină de reproşuri. A tras aer adânc, s-a blestemat singur că

a dat buzna în mijlocul nopţii ei.

— Te-am sunat să-ţi spun, a zis el, că mi-am făcut un plan de viitor.

— Da? Ţi-ai făcut? Ce plan?

— Păi… cred că e un plan destul de bun. Dar nu va funcţiona fără bani.

— Nimic nu funcţionează fără bani, Lev. Credeam că ştii *asta* deja.

— Da, ştiu. De aceea te sun.

— Bine. Şi care este planul ăsta? Mai bine mi-ai spune.

I-a auzit căscatul şi asta l-a făcut să tacă. Vedea toată schema restaurantului aşa cum ar vedea-o ea, ca pe o fantezie absurdă şi arogantă. Totuşi s-a aruncat înainte, sperând să o impresioneze.

— Îţi aminteşti, a spus el, cu o voce scăzută şi serioasă, în autocar, mi-ai povestit despre Elgar şi despre magazinul cu piane?

— Ce? Despre ce vorbeşti, Lev?

— Nu-ţi aminteşti? Mi-ai spus despre Elgar…

— Nu, nu. Aici greşeşti. Asta a fost mai târziu. În seara concertului. Atunci ţi-am spus despre Elgar, înainte să mă părăseşti acolo. Cred că memoria ta e cam proastă.

Noaptea concertului. Noaptea aceea penibilă.

Dar ea avea dreptate. Poate că îşi pierdea memoria, aşa cum pierdea totul.

— Sunt ca Elgar acum, a continuat el. Sunt în magazinul acela trist cu piane.

— Lev, îmi pare rău, dar chiar nu înţeleg un cuvânt din ce-mi spui. Eşti beat?

— Nu. Doar că am nevoie de ajutor. Trebuie să ajung la următoarea parte din viaţa mea, aşa cum a făcut Elgar când a auzit sunetele acelea pe râu, sau oriunde ar fi fost. Trebuie să ajung acolo unde pot fi de ajutor tuturor celor de acasă.

— Deci ţi-ai făcut un plan. Dar nu mi-ai spus care este. Ai

tot vorbit despre Elgar, fără niciun motiv de care să-mi dau seama. Aşa că eu o să mă duc înapoi în pat acum. De ce nu mă suni mâine – mâine pe ora americană – atunci când o să fii treaz?

— Nu, Lydia! Nu sunt beat. Nu închide. Ajung şi la subiect.

A auzit-o oftând. A spus obosită:

— Care este subiectul, atunci?

El a înghiţit, a tras aer în piept şi a spus:

— Ideea e că am nevoie de zece mii de lire.

— Poftim?

— Am nevoie de zece mii de lire.

A urmat o tăcere, în care Lydiei i-a scăpat încă un râgâit încet. Apoi a spus:

— Zece mii de lire? Lev, ce naiba se întâmplă? Eşti sub ameninţarea Mafiei?

— Nu. Nu există Mafia aici, din câte ştiu eu.

— Presupun că există un fel de Mafie peste tot. Dar oricum, hai să nu discutăm despre asta. Te rog frumos, spune-mi doar ce se întâmplă cu tine. Pentru că pur şi simplu nu înţeleg.

A intrat în subiect atunci, aşa cum un bărbat poate intra într-o confesiune pe ocolite, mai degrabă decât cu capul înainte: povestea Marii lui Idei. L-a creat din nou, i-a spus că îl poate vedea, mirosi, atinge, restaurantul lui din Baryn, un loc unde toată lumea ar vrea să vină, primul loc de tipul ăsta unde să se servească mâncare bună, locul lui, visat din munca în bucătăria unui bucătar-şef faimos, din drumurile desfundate din Suffolk, din toate bucuriile şi suferinţele lui din Anglia, *Restaurantul Marina…*

Lydia l-a ascultat în tăcere. Prin telefon, Lev auzea o sirenă a poliţiei ţipându-şi drumul prin noaptea newyorkeză. Apoi, când a făcut o pauză în „confesiunea” lui şi sirena trecuse, s-a lăsat tăcerea între ei. Părea să fie ceva absolut în această tăcere, ca şi cum se rupsese legătura dintre ei. Totuşi, o

putea auzi respirând.

— Spune ceva, Lydia.

— Păi, pur şi simplu nu ştiu ce aş putea spune. E o nebunie completă şi definitivă.

— Nu crezi că restaurantul meu va avea succes?

— N-am idee. Poate dacă munceşti suficient de mult. Dacă înveţi să fii un bun bucătar. Dar, serios, Lev, nu trebuia să mă suni în mijlocul nopţii ca să-mi povesteşti despre planul ăsta sălbatic. Un restaurant în Baryn! Nu ştiu cum de ţi-a venit ideea asta.

— Ţi-am spus că mi-a venit pur şi simplu, am văzut logica acestui lucru.

— Logica? Ei bine, trebuie să-ţi spun că eu nu văd nicio logică în asta. Oamenilor noştri nu le pasă de mâncarea bună. Niciodată nu le-a păsat.

— Numai pentru că nu au avut ocazia, dar eu o să le dau ocazia.

— Bine, Lev. Sigur. Dar, uite, chiar e foarte târziu, şi avem un program încărcat mâine, cu un concert la Lincoln Centre. Şi mă uit pe fereastra băii acum şi văd cum se ivesc zorii. Trebuie să mă întorc în pat şi să încerc să dorm.

— Bine. Dar vrei să te gândeşti la asta, la planul meu, şi vezi dacă ar putea fi ceva despre care să-i pomeneşti…

— *Poftim*? Ce-ai spus?

— Mă întrebam doar dacă ai putea să-i pomeneşti de plan lui…

— Lui Pyotor?

— Da.

— Doamne. Asta propui? De-asta m-ai sunat, să-mi ceri să-i spun lui Pyotor să-ţi împrumute zece mii de lire?

— Mă gândeam doar… ceea ce pare atât de mult pentru tine şi pentru mine poate să nu pară… important pentru el.

— Lev, a spus Lydia, cu un oftat lung. Trebuie să recunosc că mă dezamăgeşti. Mai mult de-atât. De fapt, chiar cred că

este oribil. Este demn de dispreţ! Că, după tot ce am făcut pentru tine, ai tupeul să ceri suma asta absurdă.

Avea dreptate. Era absurdă. Toată chestia asta era absurdă.

— Mă întrebam doar, s-a bâlbâit Lev, dacă nu poate fi ceva în care maestrul Greszler să fie interesat să investească. Apoi, când ar veni în Baryn…

— Nu vine niciodată în Baryn. E un loc care nu-i place deloc.

— Nu. Dar dacă ar veni vreodată… şi…

— Lev, îmi pare rău, dar trebuie să închid acum.

— Nu închide, Lydia. Nu fi supărată.

— *Nu?* Nu vezi ce lucru mizerabil ai făcut? îmi pare rău, chiar îmi pare, dar închid acum. Şi cu siguranţă că nu-i voi pomeni de cererea ta lui Pyotor. N-aş vrea să te dispreţuiască. La revedere, Lev.

Apelul s-a întrerupt. Jos, în grădină, câinele scheuna în dimineaţa fierbinte. Lev a rămas nemişcat, uitându-se la cerul palid. Se gândea că Jasmina avea dreptate. Visele te fac nesăbuit, te împing pe căi pe care de obicei nu le-ai urma.

Dar mai avea de ce să se agaţe, în afară de visul său?

I-a spus lui Christy:

— Nu ştiu cum altfel să mă gândesc la viitor.

— Înţeleg dilema, a spus Christy.

Făceau curăţenie în apartament pentru Jasmina, care urma să vină şi să rămână pentru prima oară. Acum erau la bucătărie: doi „sanitari” lustruind totul înainte ca Lev să se apuce de gătit. Dar Christy tot era distras de deschiderea dulapurilor şi de găsirea acolo a unor lucruri pe care nu-şi amintea să le aibă.

— Te uiţi la asta? a spus el, trăgând afară un set pentru

fondue[29] din cupru pătat, cu şase frigărui. N-a fost folosit niciodată. Probabil un cadou de nuntă. Asta l-a condamnat.

Mai târziu, a găsit un suport de argint pentru pâine prăjită, de asemenea înnegrit de vreme.

— Amintire de familie! a spus el, trântindu-l pe o masă. Cadou de la mama, de la vreo mătuşă cu nasul pe sus din Limerick. Direct de la prăvălia de amanet.

Christy s-a uitat la suport mult timp şi apoi a spus că va arunca toate obiectele materiale care aparţineau trecutului său, fiecare lucruşor, astfel încât să poată simţi că îşi începe viaţa din nou.

Au muncit până când a fost timpul ca Lev să plece la Panno.

Înainte să plece, a aruncat o ultimă privire prin bucătăria curată, a rămas o clipă admirând suprafeţele strălucitoare, inhalând mirosul de clor. Apoi a plecat. Acum urma o altă rută, pe Junction Road către Archway şi stânga spre Highgate, evitând Swains Lane şi cimitirul. Vremea era caldă. Ca o pauză de la nelinişstea lui despre viitor, îşi lăsa câteodată gândurile să se întoarcă la zilele culesului de sparanghel şi la violetele care creşteau în iarba crudă şi la râsetele de neoprit ale lui Jimmy şi Sonny Ming.

Hor-hor. Câştigat piliard la par, Rev!

Hor-hor-hor!

Se hotărâse să gătească *kleftiko* pentru Jasmina. A cumpărat picioare de miel ieftine de la măcelarul grec de la colţul lui Belisha Road, le-a rumenit în ulei, apoi a făcut un sos pătrunzător de roşii şi rozmarin în care să le fiarbă, să le lase în el câteva ore în cuptor la foc mic, exact aşa cum îi arătase Panno, până când erau la fel de fragede ca şi carnea de viţel. Voia să servească mielul cu orez cu şofran şi o salată

---

[29] Fel de mâncare făcut din brânză topită şi vin şi mâncat cu pâine (n. red.).

grecească şi măsline şi brânză feta. Pentru desert, pentru că Christy îi spusese că Jasmina adora dulciurile, voia să facă o tartă bogată în ciocolată.

Rulând aluatul, amestecând ciocolată topită şi frişcă, în acea după-amiază liniştită de duminică, şi-a simţit din nou mintea destinsă. Era sigur că tarta – una dintre reţetele lui Waldo – va fi bună. Dar mai ştia acum şi că lucrul pe care şi-l alesese pentru viitorul său era ceea ce trebuie, ceea ce-i trebuie lui. Ştia că ar putea să iubească gătitul mai mult decât orice altceva făcuse vreodată. Deodată şi-a spus că dacă iubeşti suficient de mult un lucru, atunci, cumva, îl faci să se întâmple…

În camera alăturată, Christy se învârtea nervos, aşezând şerveţele roşii de hârtie pe masă, aranjând şi rearanjând garoafe albe într-un vas vechi maro cu emailul crăpat. Tot venea în bucătărie şi îl întreba:

— Cum merge, amice?

— Merge bine.

— Ar trebui să avem şi nişte gustări mici ca aperitiv, aşa cum ne-a făcut ea?

— Da. Nu te îngrijora, Christy. O să fac nişte pateuri mici cu brânză din ce îmi rămâne din aluat.

Christy zăbovea, şi a spus:

— Următorul lucru pe care trebuie să-l fac după seara asta, dacă totul merge bine, este să-i fac cunoştiinţă Jasminei cu Frankie.

Lev a mai aruncat nişte făină peste aluatul său sfărâmicios, l-a rulat mai subţire.

— Jasminei o să-i placă de Frankie.

— Mda, dar o s-o placă Frankie pe Jasmina? De asta mă tem mai mult. Myerson-Hill ar putea fi vreun rasist nenorocit. Omul ăsta are aşa un aer de siguranţă. Apartamentul ăla complet alb. Şi s-ar putea să se fi contaminat şi Frankie.

— N-ai de unde să ştii…

— Nu, nu ştiu, dar unele lucruri poţi doar să le *presupui.*

— Frankie o s-o placă pe Jasmina. E o femeie minunată, Christy.

— Păi, eu ştiu asta. Şi o ştii şi tu. Dar acum vreau ca toată lumea să o ştie. Vreau ca toată lumea, inclusiv fiica mea, să o adore.

A venit la ora şapte, parcându-şi vechiul Renault Clio pe cealaltă parte a străzii prăfuite. Christy îşi pusese o cămaşă curată, albă, de bumbac, deasupra căreia chipul său părea anemic de grijă şi de emoţie. Micul apartament mirosea a lustru de mobilă şi a ciocolată.

Jasmina era îmbrăcată într-un sari albastru şi îşi cumpărase nişte ochelari noi cu rame albastre. Lev se gândea că, având pielea atât de luminoasă şi ochii mari şi părul perfect aranjat, arăta ca într-o reclamă pentru aceşti ochelari. Prin ei, ea se uita la garoafele din vasul cu email crăpat, la şervetele roşii de hârtie puse acum în pahare pentru vin.

— Foarte frumos, Christy, a spus ea.

— E un pic cam golaş peste tot, s-a scuzat el agitat. Angela a luat multe lucruri.

— Cred că e foarte drăguţ.

— Vrei să vezi şi restul?

— Dacă îmi permiţi.

— Arată-i tu, Lev. Eu deschid vinul.

Lev a condus-o din cameră în cameră. Nu a trecut pragul dormitorului lui Christy, sau al băii, s-a uitat doar de afară şi a dat din cap aprobator şi încet. Dar când au ajuns la camera lui Lev, camera lui Frankie, Jasmina a intrat pe vârfuri, aproape ca şi cum ar fi putut fi un copil adormit în patul suprapus. A stat nemişcată la fereastră, uitându-se afară la cer, apoi a ridicat una dintre jucăriile moi care stăteau pe pervaz. Era un tigru. Jasmina s-a uitat la tigrul ăsta şi a spus:

— Ştii, n-am nici cea mai vagă idee cum e să fii mamă sau mamă vitregă pentru un copil. Dar sper că o să am şansa să încerc.

— O să ai, a spus Lev. Cu siguranţă o să ai.

— Mă liniştesc singură cu gândul că Frankie este fetiţă. Cu un băiat, cred că aş fi fost cu totul în aer.

Au mâncat tot, inclusiv aproape toată tarta cu ciocolată. Jasmina s-a lăsat pe spate în scaun, cu mâinile ei îngrijite pe stomac, şi a comentat:

— Doamne, sunt plină. Eşti un bucătar bun, Lev. Vei reuşi cu proiectul restaurantului, cu siguranţă.

Tăcerea a urmat acestei remarci. Perdelele proaspăt spălate de la ferestre se mişcau încet în briza nopţii. Christy a mai turnat vin alb şi a luat o înghiţitură zdravănă.

— Dacă proiectul ar fi aici, a continuat Jasmina calm, te-ai putea califica pentru un împrumut pentru afaceri mici. Hertford and Ware te-ar putea ajuta chiar. Acum avem servicii diversificate, mai mult decât investiţii de tipul ipotecar. Aş putea fi consilierul tău pe afaceri!

— Ar fi frumos, Jasmina.

— Da, ar fi foarte frumos, nu-i aşa? Dar H W nu se atinge de nimic din afara Angliei. Asta ştiu sigur. Aşa că trebuie să te uiţi la structurile ce se găsesc aici pentru tine în mod oficial.

Lev era pierdut acum. Ce voia să spună prin structurile ce se găsesc aici?

— OK, a spus Jasmina. Vorbesc despre scheme de stimulente de capital cu originea în ţara ta: practic subvenţii pentru investiţii spre interior. Ţările din blocul estic sunt lihnite pentru toate proiectele de afaceri în stil occidental, chiar şi cele la scară mică, aşa că probabil le place să finanţeze afaceri individuale acolo unde pot. Înţelegi despre ce vorbesc?

— Da.

— OK, uite la ce mă gândesc. De ce să nu te duci la ambasada ta şi să întrebi dacă nu există un sistem de împrumut la care să te poţi încadra şi tu?

— Să merg la ambasadă?

— Este locul cel mai logic din care să porneşti. Explică proiectul tău şi costul aproximativ al demarării. Vezi ce reacţii primeşti. Vezi dacă ei ştiu de vreo schemă care să te poată ajuta.

— „Împrumuturi pentru vise”, a spus Lev.

— Sigur, a spus Jasmina, şi trăsăturile i se destinseră în zâmbetul ei transparent. Dar e un vis bun. Nu-i aşa, Christy?

— Cu siguranţă, a spus Christy. Cu siguranţă că e. Sunt total în favoarea lui.

Lev s-a uitat la Christy, al cărui cap lenevea confortabil pe spătarul scaunului său. Dar Lev era sigur că mintea lui Christy pornise departe de subiectul împrumuturilor şi subvenţiilor, departe de orice subiect de fapt, cu excepţia gândului apropierii nopţii şi al corpului Jasminei lângă el, în sfârşit, în propriul lui pat.

21
Privind fotografii

Ambasada ocupa o casă înaltă, cu stucatură albă, nu departe de Earls Court Road, unde Lev lucrase odată pentru Ahmed. Deşi clădirea era proaspăt zugrăvită pe afară, holul de la intrare l-a copleşit pe Lev cu întunericul său inexplicabil, cu mirosul lucrurilor neglijate. Acest întuneric şi neglijenţă păreau amândouă descurajant de familiare şi totuşi şocant de nepotrivite într-o clădire a ambasadei.

Lev a văzut că un afiş îngălbenit pe perete îi instruia pe vizitatori să se prezinte la Recepţie, localizată într-o cameră la stânga holului, unde o femeie tânără stătea în spatele unui birou metalic, în formă de rinichi, sub un portret, în tonuri

sângerii, a preşedintelui ţării, Podrorsky. Biroul era aşezat pe un covor afgan vechi şi decolorat, greutatea sa schilodind forma covorului. Draperiile de la ferestrele înalte se potriveau cu tonul sângeriu al portretului şi erau parţial trase în faţa luminii strălucitoare a zilei de vară.

La celălalt capăt al încăperii era un bar. Lev s-a uitat la el şi a văzut o grămadă de bărbaţi în costume negre sprijinindu-se acolo, bând vodcă şi fumând. Era zece şi jumătate dimineaţa. Barmanul stătea cu mâinile larg deschise, de parcă măsura un material întins pe tejghea, cu capul înclinat spre arena de fum. În timp ce Lev se apropia, ochii blânzi ai barmanului s-au ridicat şi toate capetele s-au întors şi s-au uitat la Lev şi apoi imediat s-au uitat în altă parte. Băutorii au putut să decidă imediat, se pare, că era vorba despre o persoană fără importanţă.

Lev nu pregătise ceea ce avea să spună. Îşi dorea acum să-şi fi amintit mai bine ce îi spusese Jasmina despre sistemele de împrumut şi capitalul pornirii unei afaceri. În timp ce se apropia de birou şi de privirea rece a ocupantei acestuia, inhalând mirosul prăfuit al mobilei amestecat cu fumul, se gândea cum toate astea îi aminteau de biroul procurorului Rivas din clădirea Lucrărilor Publice din Baryn, şi a renăscut în el ura pentru Rivas pe care niciodată nu fusese în stare să o învingă. O parte din el voia să facă stânga-mprejur şi să plece de acolo.

Tânăra a spus în engleză:

— Cu ce vă pot ajuta, domnule?

Pronunţia ei ultracorectă l-a făcut pe Lev să se gândească la Lydia – ceea ce ar fi preferat să nu se întâmple în acest moment. A rămas lângă birou, mut din cauza amintirii şi a vinei. Simţea un ghem în stomac. Se întreba dacă singurul lucru pe care va reuşi să-l pronunţe va fi o întrebare despre locul unde găseşte toaleta.

Femeia se uita în sus la el. Părul ei era strangulat la spate

într-un coc strâns. Pielea ei era albă ca osul, buzele o crestătură de carmin lucios. În ciuda luminii puternice de afară, în cameră era rece, ca şi cum soarele nu intrase niciodată aici.

Lev şi-a dres vocea. Şi-a vârât mâinile în buzunarele gecii sale de piele.

— Am venit să întreb… a început el.

Tânăra a strâns din ochi, de parcă ar fi durut-o ceva.

— Am venit să întreb… dacă există un… *departament…* în această ambasadă care să se ocupe de întreprinderile comerciale.

— Poftim? a spus femeia.

— Este doar o întrebare. Am fost sfătuit să vin aici… să văd dacă ambasada mă poate ajuta cu ceva.

— Da. Ajutor cu ce?

— Păi, cu o întreprindere comercială.

Ochii nu s-au relaxat. Femeia a rămas în durere, cu pielea întinsă şi de o asemenea paloare încât i se părea lui Lev că-i fusese bătută în cuie de craniu în spatele urechilor.

— Nu vă înţeleg. Care este natura exactă a ajutorului pe care îl doriţi, domnule?

— Voiam doar să întreb dacă, la orice nivel, în orice departament, ambasada poate uneori să ajute în… probleme de afaceri.

— Îmi pare rău, a spus tânăra. Va trebui să vă faceţi înţeles mai bine. Preferaţi să vorbiţi în engleză?

Lev a îngăduit unui zâmbet subţire să-i atingă buzele.

— Nu, a spus el, nu aş prefera să vorbesc în engleză. Tot ce vreau să întreb este dacă există cineva cu care să pot vorbi despre posibilitatea de a aplica pentru o finanţare pentru pornirea unei afaceri în Baryn.

— În Baryn?

— Da.

— Aceasta este ambasada din Londra.

— Ştiu că este ambasada din Londra.

— Suntem aici ca să ne ajutăm cetăţenii în cazuri de dificultate personală sau diplomatică. Sunteţi în dificultate diplomatică?

— Păi, a spus Lev, se pare că sunt în dificultate diplomatică chiar acum în această cameră, pentru că nu mă pot face înţeles de dumneavoastră. Poate aş putea să mă programez la cineva cu o funcţie puţin mai înaltă, cineva care ar putea să-mi răspundă la întrebări.

— Pot să vă răspund eu la întrebări. Ce doriţi să ştiţi?

Lev s-a aşezat pe un scaun de piele, foarte asemănător cu scaunele din biroul lui Rivas, şi şi-a scos ţigările.

— Nu, nu, îmi pare rău, a spus femeia, scuturând un deget spre el. Nu puteţi fuma aici.

Lev a făcut un gest spre oamenii în costume.

— Toată lumea fumează acolo.

— Acolo este barul.

— Face parte din aceeaşi cameră.

— Nu. Aceasta este Recepţia şi acela este barul.

Lui Lev îi era familiar genul acesta de absurditate, ştia că tot ce poţi face este să te resemnezi, că oamenii cu autoritate nu vor ceda niciodată, aşa că şi-a pus ţigările deoparte. S-a uitat spre fereastra cu draperie şi spre stradă. În acel moment, a sunat telefonul de pe biroul femeii şi ea a înhăţat receptorul:

— Recepţia Ambasadei, bună ziua.

Lev a rămas nemişcat. Zece şi jumătate dimineaţa şi ea spune „bună ziua”. A încercat să nu-l apuce exasperarea cu această fată. A auzit râsete dinspre bar. A auzit *clic-clic-clic-ul* unei brichete a cărei piatră era tocită.

Femeia era acum absorbită de conversaţia telefonică, îşi întorsese capul dinspre Lev, vorbea încet, dar cu animaţie bruscă şi cochetă:

— … Nu ţi-am recunoscut vocea, Karli. Cred că îţi prefaci

vocea când suni, doar ca să mă necăjeşti… Nu, chiar cred că faci asta. Vorbeşti ca un rus… Mda. Un om de afaceri rus sau aşa ceva… Poftim? … Nu, nu m-am întâlnit niciodată cu un rus! De ce m-aş întâlni cu un rus? … Ce? … N-am mai auzit niciodată asta. Cine spune că penisurile lor sunt mari? Ai inventat asta doar… Stai puţin. S-a întors iar spre Lev. Puteţi să aşteptaţi acolo, vă rog, a spus, indicând o canapea de piele lângă fereastră. Trebuie să preiau acest apel important.

Lev i-a fixat ochii căprui cu o privire dură.

— Nu, a spus el. Nu pot aştepta. Aş vrea să stabilesc o întâlnire. Cu ambasadorul.

— Nu, nu, a spus fata, ţinând telefonul la câţiva centimetri distanţă de ureche şi zguduindu-şi violent cocul. Asta este imposibil. Nu pot face programări la ambasador. Trebuie să faceţi o cerere în scris, precizând natura problemei dumneavoastră şi recomandările… Stai puţin, Karli. Trebuie să rezolv ceva aici… Poftim? … Nu, nu era un tâmpit de rus. Era un finlandez… Da, domnule? Trebuie să faceţi cererea în scris, precizând natura afacerii dumneavoastră, numele dumneavoastră, adresa de acasă, ocupaţia, adresa din UK, ocupaţia din UK, şi toate celelalte date relevante pentru întâlnirea pe care o solicitaţi. Vă rog să vă amintiţi că toate cererile trebuie făcute în *scris,* nu prin e-mail. Nu acceptăm cereri prin e-mail sub nicio formă.

— Asta pentru că nu sunteţi conectaţi la Internet? a spus Lev.

— Nu. Bineînţeles că suntem conectaţi la Internet, dar cererile prin e-mail au fost considerate inacceptabile.

— De ce?

Fata se uita acum la Lev cu animozitate făţişă.

— Este politica ambasadei, a spus ea. Asta este tot ce pot să vă spun.

— Politica ambasadei. Înţeleg, a spus Lev. Dar aţi spus că îi pot scrie ambasadorului?

— Precizând natura problemei dumneavoastră, numele, adresa de acasă, adresa din UK…

— Şi ora din zi, presupun, a spus Lev, ca să vă ajute să distingeţi dimineaţa de după-amiază.

— Poftim, domnule? … Nu, nu închide, Karli. Trebuie să vorbesc cu tine despre seara trecută… Ce-aţi spus, domnule?

— Nu contează, a spus Lev. Nu contează.

S-a ridicat şi a ieşit. Uşa din faţă era grea şi sunetul ei închizându-se în spatele lui i-a adus un moment de satisfacţie neaşteptată. A rămas în soare, fumând. Steagul ţării lui atârna fără viaţă de un stâlp alb deasupra sa, fără nicio briză care să îl mişte.

A început să meargă. Ştia exact unde avea de gând să se ducă. Voia, deodată, să-l simtă din nou, acel moment de demult al sosirii lui în acest oraş, în soarele fierbinte, târându-se cu geanta lui plină de fluturaşii lui Ahmed.

Ca şi cum faptul că-şi amintea asta *în situ,* că-şi amintea totul prin propria lui fiinţă, l-ar fi putut reasigura că, dacă supravieţuise atât de mult, era cu siguranţă capabil să realizeze marele său vis pentru viitor.

Şi iată-l acum pe Ahmed: stând în kebabăria lui puternic luminată, curăţând frigarea de carne, cu barba stufoasă şi lucioasă, cu circumferinţa taliei încă impresionantă, cu braţele strălucitoare.

— Ahmed.

Arabul s-a întors. Lev a zâmbit, şi a văzut recunoaşterea sosind câteva secunde mai târziu, în timp ce Ahmed îşi ştergea mâna uriaşă pe şorţul de bucătărie şi o întindea peste tejghea.

— Hei! a spus el. Unul dintre oamenii mei cu fluturaşii, da?

— Aşa e. Lev.

— Lev. Sigur. Îmi amintesc. Ce mai faci? Arăţi elegant. Ai o slujbă bună acum, nu?

— Da. Lucrez în Highgate. La un restaurant grecesc.

— Grecesc? Allah! Fereşte-te de greci! Ştii zicala? Dar e mai bine decât să lucrezi pentru Ahmed, eh? Mai mulţi bani?

— Mda. Este bine. Dar am lucrat pentru GK Ashe pentru o vreme şi asta a fost…

— GK Ashe? Golanul ăla bogat? Vorbeşti serios?

— Mda.

— De ce ai plecat de la el? Nu-mi spune. A încercat să-ţi prăjească ficatul?

— Nu. Am avut… cum se spune… probleme cu o femeie.

Ahmed şi-a ridicat ochii căprui spre Cerul lui mereu vigilent, apoi a aşezat două farfurioare pe bar.

— Mai bine ia o cafea, atunci, să te trezeşti, a spus el. Problemele cu femei îl pot înnebuni pe un bărbat.

Lev s-a uitat în jur la localul mic, gol la mijlocul dimineţii, dar fierbinte şi orbitor pentru ochi, exact aşa cum fusese şi vara trecută. A văzut, totuşi, că podeaua avea nevoie de curăţenie şi că frigiderul cu băuturi, din care băuse odată apă dintr-o cutie verde, avea un anunţ prins de el care spunea: *Ne pare rău, e stricat. Va fi reparat în curând Cu voia lui Allah.*

— Cum îţi merg treburile, Ahmed? a întrebat.

Ahmed a manipulat espressorul Gaggia cu gesturile lui sigure obişnuite şi a aşezat delicat pe farfurie două cești. Apoi, Lev i-a văzut ochii licărind cu bruscă tristeţe.

— Pot să-ţi spun, prietene – pentru că tu eşti ca mine, nu aparţii acestei ţări – zilele astea afacerea mea merge prost. Şi ştiu de ce.

Lev a aşteptat. Ahmed a împins spre el un bol cu zahăr.

— Vrei zahăr sau eşti suficient de dulce? GK Ashe ţi-a fript fundul într-o cremă de zahăr ars? Ahmed a chicotit, apoi şi-a mângâiat barba şi iar s-a întristat. Mda, a spus el. Merge prost pentru că oamenii din ţara asta au acum idei preconcepute în legătură cu arabii. Ideile astea s-au strecurat printre noi. Acum, indiferent din ce ţară eşti, zilele

astea, se uită doar la tine şi gândesc: arab nenorocit, terorist sinucigaş, drojdia musulmană. Nu glumesc, Lev. Aici ne aflăm acum. Suntem cu toţii desconsideraţi.

— Da. Am văzut asta.

— Eu sunt din Qatar, da? N-am nicio legătură cu Osama Bin Laden sau vreunul dintre fanaticii ăia nenorociţi. Sunt chiar mai simpatic şi mai bun decât bloggerul ăla din Baghdad[30]. Ştii asta, pentru că eu cred că m-am purtat frumos cu tine, nu? Te-am tratat corect.

— Da, Ahmed. Aşa ai făcut.

— Bun. Dar englezii, tineri şi bătrâni, se uită la mine de parcă aş avea de gând să-i otrăvesc. În unele seri nu merge deloc afacerea. Bomba de pizzerie de alături este plină de clienţi, şi eu nu am niciunul. La vremea închiderii frigarea sfârâie cu carne proaspătă şi am salate bune aliniate în răcitor şi nu e nimeni în nenorocitu' meu de locali îţi spun, nu vreau decât să stau aici şi să plâng.

— *Îmi* pare rău, Ahmed.

— Mda. Să plâng. Aşa cum ai plâns tu în toaleta mea. Şi observ ceva: nu mai inventez proverbe. Ca şi cum mintea mea e extenuată.

Lev a dat din cap grav. Cei doi bărbaţi stăteau aproape unul de celălalt, sprijiniţi de tejghea. Afară, pe Earls Court Road, mulţimile de oameni se grăbeau, clipind şi încruntându-se în strălucirea soarelui.

— Poate, a spus Lev după o vreme, toate astea or să treacă. Felul în care oamenii gândesc despre tine. Poate că face parte doar din timpul de acum şi o să se sfârşească.

— Sigur, a spus Ahmed. Poate să ai dreptate. Asta dacă nu mai sunt bombe. Dar întrebarea este, cum o să rezist? Nu-mi

---

[30] Blogger irakian, cu pseudonimul Salam Pax („pace" în arabă şi respectiv latină), al cărui site „Where is Raed?" a atras o atenţie considerabilă din partea mediei în timpul şi după invadarea Irakului din 2003 (n. red.}.

pot permite să-mi repar frigiderul, Lev. Nu-mi mai pot permite nici măcar să tipăresc vreun nenorocit de fluturaşi Am soţie şi copil. Pot supravieţui aşa două luni, poate trei. Apoi s-a terminat. Şi ăsta a fost visul meu. Să am propriul meu local. Să am numele meu pe vitrină.

Lev a sorbit cafeaua, apoi a spus încet:

— Ăsta e şi visul meu.

— Ce vrei să spui, omule cu fluturaşi?

— Mi-a venit ideea asta nebună, Ahmed. Să mă duc acasă în ţara mea, să-mi deschid un restaurant într-un oraş numit Baryn.

Ochii lui Ahmed s-au făcut mari de spaimă.

— Da? Vorbeşti serios?

— Serios în mintea mea – ştii? Dar GK mi-a făcut nişte calcule…

— OK. Nu-mi spune. Totul în lume se reduce la bani. De aceea iubesc oamenii din nou religia. S-au săturat de abac.

Lev a coborât treptele spre subsol, a văzut uşa galbenă de la intrare şi pisica picotind lângă tufişurile de hortensii albastre. A rămas nemişcat şi s-a uitat la lucrurile astea, şi pisica nu s-a clintit. Soarele strălucea pe florile de hortensii şi pe dafini. O stropitoare de tablă stătea sub robinetul din perete.

Era în curtea lui Kowalski. Locul era la fel de tăcut şi de paşnic cum fusese întotdeauna. Erau acasă Shepard şi Kowalski? Va suna Lev la uşa lor şi-i va anunţa că le încălcase proprietatea odată, şi stătuse aici toată noaptea, dormise ascuns sub nivelul pavajului, se uşurase lângă robinet? Ceva în el voia să facă asta, să le spună că avea o dublă datorie la ei, pentru că atunci a fost momentul în care l-a simţit pentru prima oară, parfumul fericirii în acest oraş… Dar nu s-a mişcat, a rămas doar acolo unde era, la jumătatea scărilor, atent şi calm. Pisica dormea mai departe.

Când a început să-i sune telefonul, s-a întors şi a urcat

înapoi în stradă. A rămas lângă grilaj, cu soarele pe faţă.

— Lev, a spus o voce de femeie. Vorbesc cu Lev?

— Da.

— Oh, bine. Acum sper să nu te deranjeze că te sun pe mobil. Am numărul de la Sophie.

— Cine este, vă rog?

— Sunt doamna McNaughton, de la azilul Ferndale Heights. Te sun ca să-ţi cer o favoare. Poţi să vorbeşti sau eşti ocupat?

Îşi amintea de ea acum, directoarea de la Ferndale Heights, eficientă şi severă, având totuşi un chip blajin.

— Nu sunt ocupat.

— Bun. Ei bine, ştii, avem o problemă, Lev. Cred că ţi le aminteşti pe doamna Viggers şi fiica ei Jane, care lucrau aici la bucătărie?

— Da.

— Mi-e teamă că am fost lăsaţi baltă brusc. Au plecat ieri, fără să spună nimic. Fără să anunţe. Nimic. Au plecat şi gata. Nu înţeleg cum se pot comporta unii oameni aşa, dar asta e. Problema e că mi-e îngrozitor de greu să găsesc un înlocuitor. Tot ce am pe moment sunt ajutoare temporare. Fiica fostei menajere a căpitanului Brotherton ne ajută foarte bine, dar ea este extrem de tânără şi nu are experienţă şi n-o pot lăsa să se descurce singură, nu-i aşa?

— Da. Cred că aşa e.

— Bineînţeles. Şi eu dau o mână de ajutor. Trebuie. Dar duminică, chiar trebuie să mă duc să o vizitez pe sora mea în Kent, care are zona zoster, aşa că mă întrebam… ai putea să ne ajuţi cu masa de prânz? îmi amintesc că treaba pe care ai făcut-o tu aici la bucătărie a fost foarte apreciată. Ştiu că este foarte din scurt, dar…

— Da, a spus Lev. Sigur că vă ajut.

— Oh, zău? E atât de drăguţ din partea ta. Te vom plăti cum trebuie, desigur. Chiar sunt atât de recunoscătoare.

— E în regulă. Câţi sunt la masă, doamnă McNaughton?

— Păi. Stai să văd. Şaisprezece rezidenţi. Am pierdut-o pe doamna Hollander. Atât de trist. Era aşa… o lumină călăuzitoare. Ţi-o aminteşti pe Minty Hollander?

— Da. De la jocul cu *cracker*-i de Crăciun.

— Aşa este. Mereu i-a plăcut să monopolizeze jocurile aici. Dar nimeni nu se supăra cu adevărat. Şi am pierdut-o atât de brusc. Ştiu că toată lumea îi simte lipsa.

— Da. Cred că da.

— Dar asta e. *Oricât de gros şi-ar pune dresul pe obraz, tot aşa va ajunge.*

— Ce aţi spus? a zis Lev.

— Oh, doar citam din *Hamlet.*

— Hamlet vorbeşte cu groparul, nu?

— Da. Absolut. Unde ai aflat asta, Lev?

Lev, stând în soare, ştia că are un zâmbet pe chip. Nu numai că recunoscuse replica, dar acum simţea că brusc înţelesese de ce îi dăduse Lydia să citească piesa: voia să-i arate că vorbe scrise cu mult, mult timp în urmă pot călători alături de tine şi te pot ajuta în momente în care nu mai poţi vedea drumul.

— M-a învăţat o prietenă, a spus.

— Ei. Foarte bine. Oricum, Lev, sunt atât de uşurată că poţi veni duminică. M-am gândit imediat la draga de Sophie, dar din păcate e ocupată cu o expoziţie de artă.

— Da?

— Da. Nu credeam că vernisajele au loc duminica, înainte nu se întâmpla asta niciodată, dar cred că s-au schimbat vremurile.

— Cred că da.

— Păi, Lev, dacă ajungi aici pe la nouă şi jumătate, ar trebui să fie bine. Rezidenţilor le place să mănânce la ora unu. Apoi, dacă poţi să vii să mă vezi săptămâna următoare, rezolvăm şi cu onorariul tău. Sună corect?

— Da, a spus Lev. Foarte corect. Încă un lucru, doamnă McNaughton. Ce gătesc?

— Da. Păi, o friptură. Asta avem mereu duminica. Miel?

— OK. Miel. O să aduc ceva ierburi.

— Ierburi? Oh, da. Bine. Dar le place ca mâncarea să fie simplă. Nu uita că asta e Anglia, Lev.

— Nu. Nu uit niciodată.

Lev şi-a pus telefonul deoparte, s-a întors şi a mai aruncat o privire la curtea lui Kowalski, întipărindu-şi-o pentru totdeauna în minte. Apoi a plecat.

Bucătăria de la Ferndale Heights duhnea a grăsime arsă şi a mirosul familiar de baligă al varzei fierte.

Lev a deschis toate ferestrele, a curăţat poliţa de deasupra plitei, a tras afară o tigaie de prăjit şi a frecat-o până când i-au sângerat degetele. Apoi a început să cureţe cartofi.

Tânăra fată, negresă, care îl ajuta, a sosit în tăcere şi a rămas în uşă, prinzându-şi la mijloc un şorţ curat. Lev s-a întors şi a văzut-o. Avea şaisprezece sau şaptesprezece ani, cu o spuzeală de acnee pe obraji şi părul strâns într-un halou sârmos.

— Eu sunt Simone, a spus.

El i-a strâns mâna, a văzut că era suspicioasă cu el, cu faptul că era străin, aşa că a început imediat, aşa cum ar fi făcut GK, să-i dea sarcini, spunându-i să termine cartofii, să spele şi să păstreze cojile pentru supă, apoi să se apuce de morcovi. Pe urmă, sub privirea ei speriată, a adunat pachetele de granule de sos, cuburile de supă şi fulgii de pireu şi le-a aruncat pe toate în coşul de gunoi.

— În bucătăria asta, facem mâncare adevărată, a spus el. Eşti de acord, Simone?

— Cum zici tu, a spus Simone. Tu comanzi, omule.

— Astăzi, sunt bucătar-şef. Deci iată ce facem ca să meargă cu friptura de miel: un graten de cartofi şi ceapă, un *jus* bun, mazăre, un piure de morcovi…

— Cum îţi zic atunci? Chef?

— Da, a spus el. Nu putea rezista. Spune-mi Chef.

Bucata de carne era uriaşă, mânjită de sânge, alunecoasă de la ambalajul vidat. Lev a spălat-o şi a uscat-o. S-a dus la geanta pe care o adusese cu el, care conţinea o legătură de rubarbă, şi a scos o căpăţână de usturoi şi nişte rozmarin proaspăt. A văzut că Simone se întoarce şi îl urmăreşte în timp ce scotea la iveală aceste ingrediente noi.

— Ai un *echipament* acolo? Echipamentul unui bucătar-şef?

— Da. Ştiu cum e bucătăria asta.

— De rahat, nu-i aşa?

— Da, e de rahat. Dar astăzi o facem mai bună.

Lev a scos rubarba, apoi nucşoară, cuişoare, unt şi smântână din geanta lui. Simone a scuturat din cap.

— Mama Vig nu ştia nimica despre gătit, a spus ea. Nu ştiu de ce a *căpătat* slujba asta pentru că n-o merita.

— Nu. Noroc pentru toată lumea că a plecat.

Spaţiul alb, ponosit, a început în curând să miroasă a miel aromat, a legume gratinate. Lev a început să frământe unt şi făină pentru o prăjitură cu fructe, în timp ce Simone spăla şi tăia rubarba. A văzut că fata lucra încet, dar cu grijă. Când i-a arătat cum să caramelizeze o ceapă, apoi să pună supa făcută din resturile de legume în tigaia cu ceapă pentru a face un *jus,* a obţinut de la ea un râs fornăit şi încântat.

— Isteţ! a spus ea. O să-i arăt mamei asta.

Lev a făcut o pauză în lucrul său, s-a dus la uşă să fumeze şi s-a uitat la iarba de la Ferndale. Fusese colonizată de porumbei, şi mergeau legănându-se pe ea, gângurind şi murmurând. Vechea dorinţă pentru Sophie l-a pătruns pe Lev direct în inimă. Şi-o imagina stând chiar acolo printre păsări, cu braţele în jurul genunchilor, cu soarele în păr, zâmbind la el. Apoi şi-a amintit cum cânta în ziua de Crăciun,

Undeva deasupra curcubeului,
Sus de tot…

Şi toţi locuitorii de la Ferndale liniştiţi de vocea ei, consolaţi de visele trecutului lor, izbucnind în aplauze şi urale când s-a terminat cântecul.

Lev a stins ţigara, a intrat înapoi în bucătărie şi a întrebat-o pe Simone:

— Ai lucrat vreodată duminica împreună cu un bucătar numit Sophie?

— Da? A spus-o ca pe o întrebare. Da? apoi a adăugat: Era drăguţă, nu? Da' nu mai vine aici. Are un prieten faimos, nu-i aşa?

Lev i-a recunoscut pe majoritatea locuitorilor de la Ferndale: Berkeley Brotherton, Pansy Adeane, Douglas, Joan, grupul parkinsonian tremurător şi convulsiv, câţiva din brigada celor în scaune cu rotile… Erau trei sau patru feţe noi. Dar Minty Hollander nu mai era. Fusese vedeta lor, ducesa lor plină de diamante, care lucrase odată cu Leslie Caron, care făcuse pe şefa cu ei cu vocalele ei cristaline şi şarmul ei încăpăţânat, cochet, şi acum îi părăsise.

Poate că era o uşurare pentru ei că murise. Erau cu siguranţă mai liniştiţi fără ea, mai puţin certăreţi, i se părea lui Lev. Şi atunci când el şi Simone au început să servească prânzul, s-au cufundat în linişte, uitându-se în farfuriile lor, ridicând şi lăsând paharele pentru a privi chiorâş la mâncarea cu aspect nefamiliar. Apoi au început să mănânce şi după un moment Pansy Adeane a spus, cu gura plină:

— Cine a făcut chestia asta din cartofi?

— Bucătarul a făcut-o, doamnă Adeane, a spus Simone.

— Ei bine, este minunată. Spune-i bucătarului, dragă. Mult mai bună decât mizeria noastră obişnuită.

Nu se vedea nici urmă de Ruby Constad. Locul îi fusese

aşezat la masă, dar scaunul era gol. Când Lev l-a întrebat pe Berkeley Brotherton unde era, acesta a spus:

— N-am idee. Făcându-şi curat în cameră, nu m-aş mira. Ai naibii copii n-o vizitează niciodată, creaturi egoiste.

Apoi una dintre asistentele de zi, care lega un şervet în jurul gâtului bătrân dar mândru al lui Berkeley, l-a întrerupt şi a spus:

— Doamna Constad nu serveşte prânzul astăzi. Prânzul nu este obligatoriu.

Lev şi Simone s-au învârtit în jurul mesei, ajutându-le pe cele două asistente de zi să taie mâncarea pentru cei care nu se descurcau, uneori ridicând câte o mână tremurătoare ţinând o lingură spre o gură deschisă sau o limbă întinsă, ca şi cum aştepta să primească anafură. Lev ştia că dintre rezidenţi, unii îşi aminteau de el şi alţii nu aveau idee cine era. În timpul acestei complicate liturghii a mesei lor de duminică, nu a existat conversaţie până când nu a apărut subiectul doamnei Viggers şi al lui Jane.

— Dacă mă-ntrebi pe mine, Jane Viggers era nebună, a spus Pansy.

— Avea o doagă lipsă, asta-i dar, a spus Douglas. Ca în al naibii *Psycho.*

— Doamna Viggers nu era mai bună, a spus o femeie ştearsă, timidă, al cărei nume era Hermione. Odată mi-a sucit mâna.

— Ţi-a sucit mâna? a spus Berkeley.

— Da. Mi-a sucit-o din încheietură. Ăsta e marxism.

— Sadism, poate vrei să zici? a spus Pansy.

Râsete în jurul mesei.

Lev se întreba de ce râdeau cu toţii: la gândul uriaşei doamne Viggers repezindu-se la braţul costeliv al Hermionei? Din cauza folosirii greşite a cuvântului „marxism”?

— Cele două Viggers obişnuiau să şterpelească lucruri din

bucătărie…

Asta a fost Simone, care făcea înconjurul mesei cu a doua porţie de prăjitură cu rubarbă.

— Şterpelească? a spus Joan. Ce-i asta?

— Se vede că n-ai prea stat pe străzi, ai? a spus Douglas. Înseamnă a prăda. A fura.

O tăcere respectuoasă a salutat aceste cuvinte delicioase.

— Zău? Oh, spune-ne, Simone, hai, povesteşte.

Simone punea cu lingura prăjitura. Câteva farfurii de desert fuseseră curăţate bine.

— Mda, a spus ea. Voiam să, adică, să-i *menţionez* doamnei McNaughton, dar m-am gândit că o să fiu sugrumată sau aşa ceva.

— Sugrumată! Oh, îmi place asta. Ce-au furat, dragă?

— O grămadă de chestii. Înainte exista un mixer şi un storcător de fructe în bucătăria aia, dar Viggers le-a şterpelit. La fel cu cântarele. Şi, la fel, şi chestii mici: tacâmuri, sticluţe cu oţet, cuţite de curăţat cojile…

— Cuţite!

— Le-ai văzut tu când *făceau* asta, Simone?

— Păi, nu chiar le-am *văzut* în faţa ochilor mei. Da' ştiu c-o făceau. Ştii ce vreau să zic? Doamna Vig avea o geantă mare pe care o căra după ea. Şi ştiu că geanta aia era plină cu *bunătăţi,* ştii. Nu glumesc.

— Ei bine, tot ce putem spune, a zis Berkeley Brotherton, este bine că am scăpat de ele. În Marină, ar fi fost scoase de mult afară cu surle şi trâmbiţe. Pentru că nu ştiau să gătească, la naiba!

A început să râdă nechezat – *hec-hec-hec-hec!* — Apoi râsul s-a transformat repede într-un hârâit de tuse. A scuipat flegmă într-o batistă.

— Mâncarea o să fie mai bună acum, dragă, nu-i aşa? a spus Joan, plângăreţ, către Lev.

— Spune-i Chef, a chicotit Simone.

— Oh, Chef, da, scuze, iubire. Chef. Va fi mai bună acum, aşa cum a fost astăzi?

Lev stătea la capătul mesei. A văzut multe feţe întoarse spre el. Tăcere în cameră.

— Nu ştiu, a spus el încet.

— Vrei să spui că nu rămâi? a spus Berkeley.

Lev a scuturat din cap.

— Ajut doar astăzi.

— Mare păcat, a hârâit Berkeley.

— Chiar că, a spus Douglas. De data asta sunt de acord cu căpitanul.

Când s-a terminat masa şi asistentele i-au ajutat pe rezidenţi să iasă afară în soare sau să meargă înapoi în camerele lor, Lev a lăsat-o pe Simone să încarce spălătorul de vase şi s-a îndreptat spre camera lui Ruby Constad.

Vocea care a răspuns ciocănitului său era moale. A găsit-o pe Ruby aşezată în fotoliul ei, cu un album de fotografii pe genunchi. L-a strâns la piept în timp ce Lev intra în cameră, ca şi cum ar fi venit să i-l ia.

— Sunt Lev, doamnă Constad, a spus el. Obişnuiam să vin aici cu Sophie.

Ea s-a uitat atent la el.

— *Cine* este?

A venit mai aproape de ea. I-a văzut faţa foarte subţire şi trasă, acolo unde, numai cu câteva luni înainte, fusese cărnoasă. Ochii ei odată frumoşi păreau speriaţi.

— Sunt Lev, a spus el blând. Am fost aici de Crăciun. Şi altă dată. Am ajutat la pregătirea mesei.

Privirea ei s-a înmuiat. A întins o mână plăpândă. El a dus-o la buze şi a sărutat-o, a văzut zâmbetul lui Ruby.

— Îmi amintesc de tine, a spus ea. Mereu atât de *galant*

— Am venit să vă întreb dacă nu doriţi să vă aduc prânzul. Am făcut o friptură bună… şi o prăjitură cu rubarbă.

— Nu, mulţumesc, dragă. Nu mi-e foame. Trăiesc cu

Matchsticks acum. Vrei şi tu unul?

A luat o cutie cu batoane de ciocolată de lângă scaunul ei şi i-a oferit lui Lev. El a luat unul. Ruby a spus:

— Trage scăunelul ăla. O să-ţi arăt nişte poze vechi.

Lev s-a aşezat lângă ea şi ea a ridicat albumul de fotografii greu spre el.

— India, a spus. Chiar înainte de război. Asta sunt eu aici. A fost un tablou viu de bun venit pe care l-am făcut la şcoala noastră de la mănăstire pentru vicerege.

Lev a văzut o fotografie ştearsă cu fete tinere care purtau rochii lungi până la glezne, aliniate pe o scenă, aplecându-şi corpurile în contorsiuni ciudate. Şi-a amintit acum ce le povestise lui şi lui Sophie: „Am făcut cuvintele WELCOME din fete."

— Vezi O-ul? Eu sunt una dintre jumătăţile lui. Jumătatea din stânga, aici. Părul meu era negru atunci.

Lev se uita de la fata din fotografie, atât de unduitoare şi de puternică, atât de hotărâtă să fie o jumătate a unui frumos O, la Ruby de lângă el, ridată şi vlăguită în scaunul ei greu. I-a spus că arăta minunat, că tabloul de bun venit era. Foarte isteţ.

Ea a întors pagina, a arătat spre fotografia unei călugăriţe zâmbitoare.

— Sora Benedicta, a spus ea. A fost călugăriţa mea preferată. M-a învăţat despre cărţi. Obişnuiam să citim poeziile lui Thomas Hardy şi A.E. Housman în camera ei. Avea o fire minunat de blândă.

— Ai mai văzut-o?

— Nu. Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu ea. M-am întors în India la sfârşitul anului 1970, după ce a murit soţul meu, dar şcoala de la mănăstire era închisă. Clădirea devenise ceea ce ei numeau o fabrică pentru articole de îmbrăcăminte. Am intrat, deşi nu aveam voie. N-o să uit niciodată zgomotul acelui loc, imaginea atâtor femei muncind la maşinile alea de

cusut mizerabile. Ca şi cum *o singură* maşină de cusut nu e suficient de înspăimântătoare! Şi Dumnezeu ştie câte ore trebuie să petreacă acolo, bietele suflete. Îmi amintesc că m-am gândit: N-o să-mi mai cumpăr niciodată vreun *articol de îmbrăcăminte*!

Ruby a închis albumul şi l-a întrebat pe Lev cum se descurcă fără Sophie. El şi-a aprins o ţigară. În niciun caz nu putea să-i spună bătrânei doamne că încă avea vise erotice despre Sophie, că încă se excita doar dacă se gândea la moliciunea durdulie a braţelor ei. Aşa că s-a hotărât pentru o tactică diferită. A început să-i explice că pierderea lui Sophie fusese îngropată sub o altă pierdere, dispariţia în viitorul apropiat a satului său sub apele barajului din Auror.

— Oh, Lev, a spus ea. N-am auzit niciodată de un lucru atât de îngrozitor. Să îneci casele oamenilor! Doamne, iartă-mă, aproape că mi-aş dori să existe un vicerege, sau altcineva de acest soi, să-i pună la locul lor pe acei birocraţi fără sentimente, mărunţi, şi să le spună: „Nu. Nici nu se pune problema!”

Lev a zâmbit. I-a spus încet că apropierea barajului îl dusese la această idee nebunească de a-şi deschide un restaurant:

— Primul din ţara mea unde mâncarea ar fi cu adevărat bună.

— Oh, un restaurant! a exclamat Ruby. Ce grozav. Trebuie neapărat s-o faci. Ce fel de restaurant ar fi?

— Păi, a spus Lev, nu prea mare. Cincizeci de locuri sau cam aşa. Ce îmi imaginez eu este: totul foarte curat şi simplu. Podea de lemn. Feţe de masă albe. Pahare de sticlă frumoase şi simple. Poate un bar mic. Câteva scaune de piele aici, în zona barului. Poate un foc iarna…

— Oh, da, un foc. Pentru că la voi e frig iarna. Bună idee.

— Pe pereţi, culori frumoase. Poate ocru. Şi fotografii vechi, ca cele din albumul tău, ale ţării noastre din trecut.

— Fotografii. Foarte bine. Pentru amintirea trecutului. E important pentru noi toţi. Dar de asemenea, Lev, tocmai m-am gândit, dacă un client aşteaptă pe cineva să vină, care întârzie sau aşa ceva, ar putea doar să se plimbe prin local şi să se uite la fotografii, în loc să stea şi să se zgâiască la nimic şi să se simtă ca un tâmpit penibil.

— Da. Nu m-am gândit la asta.

— Cum rămâne cu angajaţii tăi? Trebuie să-i alegi cu grijă. Fără doamne Viggers!

— Nu, nu. Vreau ca toţi angajaţii mei şi mai ales chelnerii să fie foarte eleganţi. Ştii? Eficienţi şi politicoşi, nu ca în vechile restaurante comuniste. Toată lumea să fie fericită că lucrează aici, că face parte din visul meu…

— Cred că e genial, Lev, a spus Ruby. Deja pot să-mi imaginez. Pot să-mi imaginez totul.

Zâmbea şi Lev a observat că o umbră de culoare se întorsese în obrajii ei scofâlciţi. Şi-a stins ţigara şi a spus:

— Ruby, acum lasă-mă să mă duc să-ţi aduc nişte mâncare. Trebuie să mănânci.

— Ştiu, a spus ea cu un oftat. Dar pur şi simplu nu mai am chef să mănânc. Îmi pare rău. Aş mânca dacă aş putea. Poate când mă voi simţi mai bine, dacă o să mă simt vreodată mai bine, o să pornesc într-o aventură nebunească în ţara ta şi vin să servesc masa în restaurantul tău şi să mă uit la toate fotografiile de pe pereţii galbeni, în timp ce aştept să-mi sosească mâncarea.

22
Ultimul bivuac

A sosit un plic, cu scrisul Inei, dar care nu conţinea nicio scrisoare sau mesaj de mulţumire pentru banii pe care Lev îi tot trimitea, numai un desen în creion, făcut de Maya. Era desenată o apă, de o culoare albastru-verzuie, cu peşti

strălucitori înotând şi căluţi de mare în şir. În partea de sus a paginii, unde se termina apa şi începea un cer alb şi gol, naviga o casă pe o barcă precum Arca lui Noe, dar arca era mai mică decât căluţii de mare iar puntea ei era goală. Cuvinte simple erau scrise urât într-un colţ al mării verzi-albastre: *„Pentru tati de la Maya”.* Nimic mai mult. Fără iubire, fără pupici.

Lev le-a arătat desenul lui Christy şi Jasminei. Christy a spus:

— Uite ce frumos a făcut peştii.

Jasmina a spus:

— Poate că asta i-a spus mama ta, că veţi locui într-o arcă atunci când va veni inundaţia?

Lev a sprijinit desenul pe pervazul ferestrei. S-a uitat la el. A încercat să-şi imagineze ce fusese în mintea fiicei lui. Îşi amintea de felul în care vorbea ea cu găinile şi caprele şi vrăbiile care se scăldau în praf şi s-a gândit nefericit: „Cu cine sau cu ce va mai vorbi ea într-un apartament din Baryn?”

Apoi s-a dus s-o vadă pe doamna McNaughton să-şi ia banii, dar în loc să plece după ce ea i-a întins cecul, i-a spus că e dispus să lucreze cu normă întreagă la Ferndale Heights, dacă nu găsise încă un înlocuitor pentru doamna Viggers. Doamna McNaughton şi-a împreunat mâinile într-o rugă fierbinte şi a spus:

— Oh, Doamne, Lev. Ce minunat. Exact asta aveam de gând să te implor să faci!

Se gândise la toate. O să se ducă la Ferndale la nouă dimineaţa şi o să rămână până la trei sau patru, după ce serveşte un prânz fierbinte şi pregăteşte cina rece. Apoi o să se ducă la Panno la ora cinci. O să lucreze până la douăsprezece sau unu. O să fie acasă în pat până la ora două. O să se trezească la şapte. O să ajungă din nou la Ferndale până la nouă. Orele erau lungi, desigur, dar numai asta erau:

ore. Putea să treacă prin ele. Şi-a spus că niciuna dintre ele nu va fi la fel de extenuantă ca o oră de muncă iarna la gaterul din Baryn. Şi le supravieţuise acelora aproape douăzeci de ani…

Doamna McNaughton a spus că la Ferndale poate fi plătit cu 17 lire pe oră. Cu inima bătându-i să-i spargă pieptul, a refuzat oferta. I-a reamintit că era o slujbă de bucătar-şef şi a cerut 20. A văzut-o că ezită, apoi se relaxează şi e de acord. Cu zâmbetul ei încrezător, i-a spus că ştia că cei de la Ferndale erau norocoşi să-l aibă.

Făcuse calculele. Dacă lucra şase ore pe zi la Ferndale Heights timp de şapte zile pe săptămână cu 20 de lire pe oră, ar putea câştiga 840 de lire: 650 după taxe. Banii pe care îi făcea la Panno, în jur de 216 lire pe săptămână în mână, i-ar fi, dacă avea grijă, suficienţi pentru el şi să plătească chiria lui Christy. Obţinând 20 de lire pe oră la Ferndale, ar putea economisi în jur de 2500 de lire pe lună. Trebuia să muncească doar patru sau cinci luni pentru a strânge suma – care păruse imposibilă – de 10 000 de lire.

Emoţia – realizarea faptului că, totuşi, nu avea nevoie de ajutorul guvernului, de vreun împrumut scump, de vreun binefăcător, ci putea să facă banii el însuşi jonglând cu două servicii în loc de unul – i-a tăiat respiraţia.

Prima şi singura achiziţie impulsivă pe care a făcut-o a fost o uniformă de bucătar-şef. Şi-a pus-o pe el şi s-a uitat în oglindă. Şi-a pus boneta. Nu-i păsa că boneta era, la urma urmei, un lucru ridicol, că odată îl auzise pe GK Ashe luând-o în râs ca fiind pentru pămpălăi. A defilat pentru Christy şi Jasmina, şi i-a văzut că zâmbeau.

— Nu râdem, a spus Jasmina.

— Nu, deloc, a spus Christy. N-am râde. Suntem doar orbiţi de albeaţa de zăpadă.

Lev a încercat să le explice că el credea că rezidenţilor în

vârstă de la Ferndale Heights le-ar plăcea să-l vadă pe bucătarul lor îmbrăcat în acest fel vechi şi elegant, că lumea lor era strâmtă şi schimbată, dar acum, în aceste haine albe, el o să le aducă aminte că cineva are grijă de ei.

— Înţeleg, a spus Christy. Cred că e foarte important, tu nu, Jas?

— Da, a spus Jasmina. Or să creadă că sunt la Ritz. Păcat că doamna Minto, sau cum o chema, nu mai e acolo ca să te aprecieze.

Durerea din spate îi amintea câteodată de momentul în care fusese trântit în şanţ de remorca plină cu fân. Îl apuca seara târziu, când, strângând mesele la Panno, se trezea că îşi doreşte căldură şi somn. Dar asta nu era nimic. Doar o parte inevitabilă a deciziei pe care o luase, înghiţea pastile şi mergea mai departe. Şi, încet, bucătăria de la Ferndale Heights era transformată. Lev şi Simone au curăţat fiecare dulap şi sertar, au spălat toate petele şi depunerile lungii prezenţe acolo a celor două Viggers.

— Ştii, erau cam *îngălate,* nu-i aşa? comenta Simone în timp ce înmuia şi freca tigăi, curăţa grăsimea de pe rafturi, arunca la gunoi pachete vechi cu praf de cremă şi de supă. Ar fi putut să *infecteze* tot locul.

Era infectat. Aşa simţea Lev. Infectat cu neglijenţă, cu indiferenţă. Îi amintea de restaurantele sărăcăcioase unde fuseseră el şi cu Marina, sperând în van să obţină o masă bună şi unde găseau doar acest reziduu al lucrurilor trecute, aceeaşi absenţă a grijii.

— Ce mi-ar plăcea, i-a spus Lev lui Simone, după vreo două săptămâni, este să introducem *alegerea* în meniul de prânz. Două feluri principale. Două deserturi. Toată lumea poate să aleagă. Nu crezi că ar fi bine?

— Mda, a spus Simone. Dar spune-i asta doamnei McNaughton şi o să facă o criză.

— De ce?

— Costul, Chef. Ştii la ce mă refer? Alegerea este prea–prea risipitoare.

— Nu, a spus Lev. Nu şi dacă facem meniuri. Le dăm meniurile cu o zi sau două înainte. Toată lumea poate decide. Ne spun alegerea lor. Apoi ştim câţi pui, câţi peşti şi aşa mai departe pentru furnizori. N-ar trebui să fie risipă.

— Da?

— Da. De ce nu?

— Da? Nu ştiu de ce nu. Da' o să zică nu.

Doamna McNaughton nu a zis nu. A spus că va întreprinde ceea ce a numit „un experiment limitat pentru o lună". I-a atras atenţia lui Lev să combine ingredientele mai scumpe cu cele mai ieftine în fiecare zi.

Când i-a spus lui Simone, ea a zis:

— Bun. Ei, mai bine aş scrie eu meniurile. Scrisul tău e groaznic, nu-i aşa?

— Da, a fost Lev de acord. Scrii tu. I le dai tu doamnei McNaughton pentru computer. Fă ca fiecare fel de mâncare să sune bine.

Simone şi-a luat meniul acasă, şi s-a întors cu o formulă pe care a spus că a creat-o împreună cu mama ei şi care era scrisă cu grijă. I-a arătat-o mândră lui Lev.

MENIUL DUMNEAVOASTRĂ
PENTRU MIERCURI

Groaznic de minunatul piept de pui de curte umplut
cu ciuperci,
praz şi ierburi, servit cu un jus *incredibil de genial*
sau
Fantasticul graten de peşte al Bucătarului-şef cu zero
oase şi aluat bun
şi

La alegere broccoli proaspete sau fasole sau amândouă dacă vreţi

-

Cremă de zahăr ars după o reţetă şterpelită de Bucătarul-şef de la GK Ashe

sau

Şerbet de pepene verde fără seminţe negre sau alte porcării prin el

Lev n-a schimbat nimic înainte de a duce doamnei McNaughton meniul Simonei. Doamna McNaughton şi-a pus ochelarii. Lev a văzut cum pe chipul ei înfloreşte un zâmbet.

— Păi, a spus ea, îl las aşa. O să le explicăm tuturor că l-a scris Simone. S-ar putea să existe ceva comentarii, dar în mare cred că o să-i amuze. Şi tot ce îi amuză cred că reprezintă momente de lumină în întunericul lor.

Şi astfel, pentru rezidenţi, unul dintre punctele de maximă intensitate ale zilei a devenit citirea cu voce tare a meniurilor de prânz. Cu cât era limbajul mai extravagant, cu atât mai mult le plăcea bătrânilor rezidenţi de la Ferndale Heights. Era ca şi cum limbajul deja le dădea savoare felurilor de mâncare. Odată cu trecerea săptămânilor (şi costurile rămâneau stabile şi experimentul de o lună era uitat în mod convenabil), exprimarea a devenit din ce în ce mai sălbatică. La ora prânzului, Lev putea să-l audă pe Berkeley Brotherton anunţând:

— Eu vreau „ai naibii de delicioşi cârnaţi vegetarieni cu piure care nu e porcărie de la pachet".

Sau o auzea pe Pansy Adeane spunând dulce:

— Oh, Doamne, nu-mi mai amintesc ce am comandat, Lev, dragă. Dar cred că era „tocană irlandeză marinată total nu glumă cu Guinness", sau asta a fost joi?

Prânzul era mult mai zgomotos acum. Oamenii mâncau mai mult, vorbeau mai mult, întârziau mai mult la masă.

— Dacă mă-ntrebi pe mine, e un adevărat miracol, l-a auzit Lev pe Douglas făcând această observaţie într-o zi pe la prânz. Acum mâncăm mai bine decât la bar.

— Aşa e, a spus Joan, dar pun pariu că n-o să dureze.

— De ce să nu dureze?

— Nimic nu durează. Nimic bun nu durează.

— Păi, a spus Douglas, este suficient pentru astăzi. Piureul care nu e porcărie de la pachet s-ar putea să trăiască mai mult decât noi.

Numai Ruby Constad nu juca niciun rol în nimic din toate astea. Prin Ferndale Heights s-a răspândit vestea că avea cancer la stomac şi că va trebui mutată în curând.

— Mutată unde? a întrebat Lev.

— La un… cum se numesc locurile alea nenorocite, a spus Berkeley Brotherton. Ultimul bivuac.

Ruby stătea întinsă în pat, uitându-se la mobilă. Uneori asculta o veche casetă cu cântece gregoriene. Mâna ei plăpândă întindea cutia cu Matchsticks către Lev, dar el observase că nici pe astea nu mai putea să le mănânce.

Într-o zi, a găsit doi oameni de vârstă mijlocie stând tăcuţi lângă ea.

— Ei sunt copiii mei, a spus Ruby încet. El e Noel şi ea e Alexandra.

Cei doi nu s-au mişcat din scaunele lor, nici n-au întins mâna, au dat doar din cap spre el. În cameră era cald, însă Lev a observat că fiul ei, Noel, nu-şi scosese pardesiul. Fiica, Alexandra, avea părul lung şi cenuşiu şi purta o fustă de denim până la glezne şi sandale. Pielea de pe picioarele ei era palidă şi uscată.

— Lucrezi aici? l-a întrebat pe Lev.

— Lev este bucătarul-şef, a spus Ruby mândră.

— Oh, bine, a spus Alexandra.

— Mama nu mai poate mânca normal, nu-i aşa, mamă? a spus Noel.

— Nu, a spus Ruby. Nu pot. Dar ştiu că mesele au devenit minunate de când a preluat Lev comanda. Spune-le despre meniuri, Lev. O să-i amuze pe oaspeţii mei.

Oaspeţii mei. În acest fel vorbea despre fiul şi fiica ei. Lev zăbovea lângă uşă, şi a observat un buchet de garoafe ieftine, încă în ambalaj, odihnindu-se pe una dintre mesele indiene.

— Păi, a început el, de fapt e o prostie. În noile noastre meniuri încercăm să explicăm că totul este proaspăt…

— Da, dar nu o spui cum trebuie, a zis Ruby. Vedeţi voi, Simone, fata care îl ajută pe Lev la bucătărie, scrie meniurile şi pune în mod deliberat cuvinte revoltătoare, cum ar fi, de exemplu, „aluat sfărâmicios făcut în casă nu porcărie" sau „reţetă de şerbet şterpelită de la un bucătar faimos" şi multe alte lucruri amuzante ca astea.

„Oaspeţii" au zâmbit slab, obosit. Chipul lui Ruby pe pernă avea culoarea seului.

— Nu credeţi că e amuzant? şi-a întrebat copiii.

— Nu chiar, a spus Noel. Nu, dacă nu poţi mânca nimic din toate astea.

— Asta nu contează, a spus Ruby. A înveselit pe toată lumea. Asta contează.

Ruby s-a lăsat înapoi pe spate pe pernă. Îi spusese lui Lev că vorbitul o obosea, că-i plăcea să stea întinsă acolo, visând la trecut, simţind că nu se află nicăieri în lumea reală sau concretă, cu siguranţă nu la Ferndale Heights, ci într-un tărâm al propriei ei imaginaţii, unde cerul putea avea orice culoare dorea ea. „Văd lucruri minunate", îi spusese ea. „Văd veşminte albe umflându-se în vânt pe o sârmă de rufe; văd elefanţi stropiţi cu apă de conducătorii lor; văd vulturi cocoţaţi pe stânci enorme…"

Lev ştia că „oaspeţii" aşteaptă ca el să plece. S-a oferit să găsească o vază pentru garoafe, dar Ruby a spus:

— Nu, nu, am destule vaze. Alex o să le pună în apă. Nu-i aşa, dragă?

— Sigur, a spus fiica, Alexandra.

Dar nu s-a mişcat din scaun. Ca şi cum, se gândea Lev, să se ridice în picioarele ei palide, uscate, era un act privat, ceva la care refuza să lase un străin să fie martor.

Acum, Lev şi Marina erau într-o cameră mare, şi soarele cădea în dreptunghiuri pe o podea parfumată care era acoperită cu rumeguş. Împreună, măturau la o parte acest rumeguş pentru a scoate la iveală bucăţi de parchet solid de dedesubt.

„Asta e spaţiul", tot spunea Marina. „Asta e spaţiul." Apoi i-a spus că încăperea luminată de soare fusese odată un magazin de piane. Până de curând fusese plin cu instrumente muzicale şi lăzi încărcate cu partituri. „Elgar a locuit aici", a spus ea, „înainte de a fi faimos." Visul era plăcut, fără nicio nuanţă tristă. Încet, încet, rumeguşul a fost măturat la o parte într-un colţ îndepărtat şi lemnul de dedesubt a început să strălucească. Şi Marina tot lăuda magazinul de piane gol.

„E atât de luminos", a spus, „şi există şi un şemineu – uite, Lev. Cred că încap şaisprezece sau şaptesprezece mese aici şi încă mai ai loc şi pentru bar."

Lev dorea să o întrebe unde o să fie bucătăria lui.

A înţeles că mai era o cameră, în spatele magazinului, unde Elgar zăcuse odată într-un pat îngust, auzind muzică în mintea lui, dar Lev se temea că va găsi camera asta întunecoasă şi înghesuită, cu coşciugul compozitorului înăuntru, aşa că a lăsat închisă uşa către ea şi n-a mai adus vorba despre bucătărie. Dar măturarea camerei frumoase a continuat şi fâşâitul măturii era un sunet blând…

Lev s-a trezit din vis simţindu-se confortabil şi fericit, dar în timp ce pregătea ceaiul în bucătărie a început să-şi dea seama că visul venea ca o amintire a faptului că înapoi, în Auror, nimic nu avansase. Deşi, datorită banilor pe care reuşise să-i trimită, Tcheviul era din nou pe drum, Rudi era

încă într-o stare tăcută şi furioasă, îi spusese lui Lev că zilele lui ca şofer de taxi erau numărate, că nu era pregătit să se încurce cu „nenorocita de mafie a taxiurilor din Baryn şi maşinile lor de rahat”. A spus că era sub demnitatea Tcheviului. A spus că mai degrabă s-ar întinde pe jos şi ar muri.

Apoi mai era problema chinuitoare a apartamentelor din Baryn. Lora fixase o întâlnire cu un oficial la Oficiul pentru Locuinţe, care nu ezitase nicio clipă înainte de a-i lua mita de 50 de lire, dar care îi spusese că nu poate să-i promită nimic cu vedere spre râu şi a sugerat să se întoarcă peste o lună. În timp ce ea ieşea pe uşă, el făcuse un gest cu mâna, frecându-şi degetul mare de vârfurile celorlalte degete.

— E un şobolan de şperţar, deci?

— Cred că da.

— Îţi mai trimit încă 50 de lire, a spus Lev.

Lora i-a spus că fusese la faţa locului şi încă nu începuseră lucrările, niciun semn de vreo clădire care să fie construită acolo unde ar fi trebuit să fie apartamentele. A spus că terenul era folosit ca „groapă de gunoi”, cu pescăruşi şi vulpi scurmând pe acolo.

— Poate asta înseamnă că barajul din Auror a fost amânat?

— Nu, Lev. Deloc. Topografii şi inginerii sunt tot timpul de-a lungul râului. Ni s-a spus că încep lucrul în iarna asta. O să rămânem fără case şi nimănui n-o să-i pese.

Dorea să-i spună că avea totul stabilit, că dacă o să continue doar să muncească până în ianuarie sau februarie, o să aibă banii necesari să-şi înceapă marea afacere, dar cumva nu putea să le dezvăluie planul, nu îndrăznea, îi era teamă că n-or să-l vadă aşa cum îl vedea el, ca pe o salvare. Cel mai mult se temea că Rudi o să râdă de el. „Un restaurant de mâna-ntâi în Baryn! Păi, asta-i o idee de tot rahatu’, prietene. Cine-o să fie clientela ta? Crezi că cetăţenii

nenorocitului ăluia de oraş îşi pot permite să plătească pentru mâncare capitalistă?"

Lev şi-a spus că atunci când o să fie înapoi acolo, faţă în faţă cu Rudi, când o să aibă banii, când o să găsească locul care să-i placă, atunci o să devină real pentru toată lumea. Atunci n-or să mai râdă. Dar visul despre magazinul muzical îi arăta acum că lucrurile pe care îşi permisese să şi le imagineze – focul puternic, succesul *automat* al întreprinderii lui – erau încă doar asta: iluzii goale. Frumuseţea luminii soarelui, camera parfumată cu podeaua de lemn, prezenţa Marinei în vis, toate astea îl consolaseră, dar ce exprimau cu adevărat, în afară de dorinţa de a înşfăca înapoi viaţa pe care o pierduse?

Într-o noapte târziu, în timp ce Lev intra în casă târşâindu-şi picioarele, cu trupul dureros, aproape cocoşat după o zi la Ferndale şi tura de la Panno, i-a sunat telefonul şi era Rudi.

— OK, a spus Rudi, Lora zice că ai o „schemă". Deci, care-i nenorocita aia de schemă? De ce nu *spui*?

Rudi băuse. Discursul său era nazal, punctat cu stropi de scuipat. Lev s-a aşezat pe pat, şi-a aruncat pantofii, şi-a ridicat picioarele şi şi-a lăsat spatele să se odihnească pe pernele cu girafe.

— Nu spun, a zis el, cât de calm a putut, pentru că schema depinde de o sumă de bani pe care nu o am încă.

— Atunci de ce te-ai mai ostenit să-i pomeneşti de ea Lorei? Ticălosule! De ce să-i dai speranţe?

— De ce-mi spui ticălos? Pentru că ai încasat ceva vodcă pentru sterilizare?

Spera ca vechea glumă să-i îmblânzească starea lui Rudi, dar n-a făcut-o.

— Beau, a spus Rudi, pentru că viaţa mea e de rahat şi pentru că tu faci ca totul să fie *mai rău,* torturându-ne pe toţi cu aşa-zisa ta „schemă".

— Bine, poate că n-ar fi trebuit să-i pomenesc de ea. Am

vrut doar s-o liniştesc pe Lora…

— Nu, n-ar fi trebuit s-o pomeneşti la naiba. Da' nu te-ai gândit, nu-i aşa? Eşti aşa de prins cu viaţa ta în nenorocita de Londră, încât nu-ţi mai aduci aminte cum e aici, nu-i aşa?

Lev a oftat. Îşi dorea să nu fie atât de mort de oboseală.

— Mi-aduc aminte cum e, a spus el. De-aia încerc să vin cu ceva care să schimbe.

— Să vii cu ce? De ce învălui totul într-un mister tâmpit? Plănuieşti să construieşti Palatul Buckingham în piaţa municipală din Baryn? Sau ce?

— Rudi, a spus Lev, ascultă-mă. Tot ce spun e că trebuie doar să ai încredere.

— Ştii ce? a spus Rudi. Exact asta nu am. *Nu* mai am încredere în tine. Deloc! De fapt, îi spuneam Lorei, acum sunt de acord cu Ina, nu cred c-o să te mai întorci vreodată. Sigur, o să ne trimiţi bani din când în când – ceva pomană pentru bieţii fraieri rămaşi în urmă – dar nu-ţi pasă de niciunul dintre noi, nu-ţi pasă de mine şi de Lora, nici măcar de Maya.

— Retrage ce-ai spus, Rudi!

— De ce? Asta cred. Eşti ca toată lumea care pleacă în Vest: te-ai transformat într-un egoist nenorocit. Erai un om bun, un prieten bun…

— *Încă* sunt un prieten bun. Cine te-a ajutat să repari Tcheviul?

— Sigur. Fac o reverenţă. Te pup în fund. Dar sunt doar bani, prietene. Şi asta e uşor pentru tine acum. Trimiţi bani, trimiţi bani, trimiţi bani! Uşor ca pârţâitul. De fapt, presupun că banii se rostogolesc acum din toate orificiile tale. Dar ziua judecăţii se apropie – sau n-ai înţeles?

— Ce „zi a judecăţii"? De ce faci asta, Rudi?

— Ce fac?

— De ce eşti atât de supărat pe mine?

— Pentru că ai lăsat-o prea târziu! Mult prea al dracului de *târziu*! Nu mai cred în viitor. Nici mama ta nu mai crede,

în cazul în care n-ai observat. Aşa că ţine-ţi „schema” ta preţioasă. Rămâi să ai o viaţă frumoasă în Anglia. Mai tragele-o câtorva fete englezoaice, de ce nu? Uită de noi, pentru că, îţi spun eu, noi toţi *am uitat de tine*!

Rudi a închis. Lev a rămas întins acolo, strângând în mână telefonul. Şi-a spus iar că Rudi era beat, că nimic din tot ce spunea nu conta. Totuşi nu se putea abţine să nu simtă asta, să simtă teroarea acestui fapt în cavitatea sufletului său – că ar putea fi *uitat.* A întins o mână, dorind să ţină ceva în braţe, să strângă ceva lângă trupul său extenuat, dar nu era nimic pe pat, numai propriul lui corp, întins acolo, cu picioarele în şosete vechi, uzate.

Acum o simţea peste tot în jurul lui, această uitare. Toată lumea de acasă îi întorsese spatele. Chiar şi Lydia.

Trimisese alt cec la adresa părinţilor ei din Yarbl, dar nu fusese încasat. O sunase pe mobil de cinci sau şase ori, dar nu răspunsese niciodată. Presupunea acum că, atunci când vedea numele lui pe ecran, îşi închidea pur şi simplu telefonul. Îi lăsase mesaje în care îşi cerea scuze că îi ceruse bani în noaptea aceea când fusese jefuit, îi spusese că nu fusese în toate minţile după ce i se întâmplase pe Swains Lane, o implorase să-l sune. Dar niciodată nu îl sunase.

A mai încercat o dată, într-o duminică dimineaţă. A auzit sunând. Şi-a imaginat vreo cameră de hotel spaţioasă în Bruxelles sau Amsterdam. Îşi dorea să o audă povestindu-i entuziasmată despre încă o baie minunată cu marmură, despre un alt halat, moale ca de catifea.

Dar s-a auzit clinchetul familiar, căsuţa ei vocală:

Aţi sunat la Lydia, asistenta personală a maestrului Pyotor Greszler. Îmi pare rău că nu pot răspunde la telefon. Vă rog să sunaţi mai târziu sau să lăsaţi un mesaj.

Lev a oftat. A vorbit blând în telefon.

— Lydia, sunt Lev. Ţi-am lăsat multe mesaje. Nu vreau să te bat la cap. Sunt sigur că ai un program încărcat, dar aş vrea să ştiu că m-ai iertat. Aici a făcut o pauză. Apoi a spus: Chiar aş vrea să vorbesc cu tine. Aş vrea să ştiu cum eşti… Cred că asta-i tot. Doar că mă simt… Nu ştiu cum să spun asta. Mă simt de parcă toată lumea de acasă… a renunţat la mine. Şi asta e… ei bine, e insuportabil. Tocmai voia să închidă, dar apoi a adăugat: Oh, da, şi vreau să te întreb ceva. Ai mai terminat *jum*-per-ul ăla pe care îl croşetai în autocar? Pentru că nu te-am văzut niciodată să-l porţi. Aş vrea să ştiu dacă i-ai mai făcut şi mânecile.

A aşteptat. O parte din el spera – se aştepta – că îl va suna imediat, chiar şi numai pentru a-i spune de *jumper.* A stat cu mobilul pe genunchi, fumând şi uitându-se la Belisha Road, unde cădea lapoviţa. „Sună”, o ruga el în tăcere. Dar timpul se scurgea şi nu primea niciun telefon.

S-a ridicat şi a făcut ceai. Ştia că n-ar trebui să fie surprins că acum, în sfârşit, Lydia nu mai dorea să mai aibă vreo legătură cu el. Şi totuşi *era* surprins. Presupusese mereu că Lydia şi Pyotor Greszler vor juca vreun rol în viitorul vieţii lui, dar poate că, până la urmă, asta nu avea să se întâmple. Poate că, de acum înainte, va exista numai tăcerea ei acuzatoare.

Era tentat să-i formeze din nou numărul, dar deodată i s-a făcut teamă să nu pătrundă într-o zonă de timp diferită, teamă să n-o trezească.

Într-o dimineaţă, când Lev a ajuns la Ferndale Heights, doamna McNaughton l-a chemat la ea în birou.

— Doamna Constad a fost mutată la St John noaptea trecută, a spus ea. I-am promis că te rog să te duci s-o vizitezi.

— St John?

— Azilul St John. Nu e departe de aici. Du-te azi. O s-o ajut eu pe Simone să pregătească cina şi o să te poţi duce după prânz.

Lev stătea tăcut pe scaunul tare care i se oferise. Doamna McNaughton i-a spus:

— St John e un loc bun. Condus de călugăriţe catolice. Doamna Constad a fost crescută romano-catolică, într-o mănăstire în India, aşa că presupun că o să se simtă destul de acasă. Dar, desigur, pentru tine este supărător.

Lev a dat din cap. S-a gândit la copiii ei de vârstă mijlocie, morocănoşi, stând nemişcaţi lângă pat, şi a sperat să nu fie acolo.

— Ştiai, a spus Lev, că doamna Constad a făcut parte dintr-un tablou viu la mănăstire pentru viceregе?

— Nu. Nu ştiam asta.

— Da, aşa a fost. A fost o jumătate a literei O din WELCOME.

Azilul St John era întunecat, cu draperii trase împotriva zilei luminoase. Mirosea a tămâie şi a încă ceva: vechea şi familiara duhoare a pavilionului pentru bolnavi de cancer.

Lev şi-a spus numele unei călugăriţe, care purta un şorţ de plastic peste haine. I s-a spus să aştepte pe un scaun în micul hol de intrare. Un bărbat în vârstă, aşezat în faţa lui, aştepta, de asemenea, cu un buchet de liliac învelit în ziar, şi asta l-a făcut pe Lev conştient de absenţa vreunui cadou pentru Ruby Constad. Şi apoi şi-a amintit de lucrurile pe care obişnuia să i le ducă Marinei când era pe moarte: uneori flori sălbatice, dar mai des obiecte de care fusese ataşată şi care îi lipseau acum, fotografii de familie, primul desen al Mayei, un ceas cu Mickey Mouse, o lupă verde, o pasăre de lemn…

— Veniţi cu mine, domnule. Acum o puteţi vedea pe doamna Constad. Dar cum nu sunteţi membru al familiei, vă rog să nu staţi mai mult de câteva minute, încercăm să aibă

cât mai multă liniște.

Lev a urmat-o pe călugăriță de-a lungul unui coridor păstrat în mod deliberat în întuneric și luminat doar din loc în loc de candele mici. Era atâta liniște încât propriii lui pași sunau tare și greu, pașii cuiva care nu ar fi trebuit să fie aici. Se simțea fără suflare, îi era puțin greață. Se gândea cu dor la briza proaspătă de afară din stradă.

Camera lui Ruby era foarte mică – o chilie. Patul era înalt, cu bare de metal care împiedicau corpul din el să cadă. O lumină slabă era aprinsă și lângă pat erau o mică noptieră și un scaun uzat, cu fundul împletit. Deasupra patului, pe peretele alb, o cruce de lemn.

Ruby stătea întinsă pe spate, cu nasul îndreptat sever în sus. Avea mâinile împreunate pe piept, ca și cum ar fi fost aranjate așa de una dintre călugărițe. De-abia perceptibil, sub mâinile ei, se întrezărea mișcarea slabă, de ridicare și coborâre, a respirației.

Lev stătea și se uita în jos la ea. Moartea nu părea – cel puțin în prezența lui – s-o arunce pe Ruby Constad în genul acela de agonie suferit de Marina. Era ca și cum ar fi stat tăcută cu moartea drept tovarășă, refuzând mâncarea, întorcând paginile albumului ei de fotografii, și când ultima pagină a fost întoarsă, a venit aici, la St John, la semiîntunericul care îl precede pe cel final și absolut.

Lev i-a rostit numele și mâinile s-au mișcat, dar nu și-a clintit capul.

— Cine e?

Vocea era înaltă, aproape ascuțită, ca vocea unui copil.

— Sunt Lev.

Acum capul s-a întors și Ruby s-a uitat în sus. Lev se întreba dacă, în lumina slabă, îl putea vede. S-a așezat pe scaun și și-a apropiat fața de a ei.

— Oh, da… a spus ea în sfârșit. Le-am spus surorilor: este cel cu păr frumos, grizonant.

A apărut un zâmbet pe buzele ei. Avea respiraţia acră.

— Acum… a spus ea. Acum…

Mâinile i s-au prins de barele de metal şi a încercat să se ridice în pat, dar respiraţia i-a devenit înăbuşită şi a început să vomite. Pe noptieră era un vas în formă de rinichi şi Lev i l-a ţinut sub bărbie în timp ce ea scuipa în el un fir de flegmă urât mirositoare. S-a lăsat înapoi pe pernă.

— *Bătrâneţea nu e pentru pămpălăi,* a spus ea. Cine a zis asta? Nu-mi mai amintesc. Dar avea dreptate.

Lev a şters-o la gură şi a pus vasul deoparte. Îşi dorea să fi adus ramuri bogate de liliac astfel încât să-şi fi putut îngropa amândoi feţele în parfumul lor.

A aşteptat. Cu palma, a mângâiat blând tâmpla lui Ruby. După o vreme, ea a spus:

— Pe noptiera aia… lângă paharul cu apă… e un plic, Lev. E pentru tine. Îl vezi?

Simţea că mângâierea o alina, aşa că ezita să-şi dea mâna la o parte, dar putea vedea plicul şi l-a luat. Pe el, cu un scris subţire şi tremurat, erau cuvintele: „Pentru Lev”.

— L-am găsit, a spus.

— Păi, e pentru tine. E un cec. Doar unul mic. E ca să te-ajute să-ţi porneşti restaurantul în… cum se cheamă oraşul ăla…

— Baryn.

— Baryn. Asta e. Nu deschide plicul acum. Altfel s-ar putea să începi să te cerţi cu mine şi sunt prea slăbită ca să mă cert. Aşa că asta trebuie să faci. Mă asculţi?

— Da.

— Du-te imediat cu el la bancă. Ai cont în bancă, da?

— Da. Filiala Clerkenwell.

— Bun. Du-te acum şi încasează cecul. Când o să mor, contul meu va fi îngheţat, aşa că trebuie să încasezi cecul înainte de asta. Înţelegi, Lev?

Lev s-a uitat în jos la plic. Nu cântărea aproape nimic,

totuşi îl simţea greu în mâini. Nu-şi putea aminti ce făcuse, dacă făcuse ceva, să merite acest dar. Era pe punctul de a spune că nu poate să-l accepte, că nu era corect ca Ruby să dea cecuri unor oameni pe care abia dacă îi ştia, când uşa chiliei s-a deschis şi călugăriţa cu şorţ de plastic a intrat. Lumina parfumată, pâlpâitoare de pe hol a pătruns timid în cameră şi Lev a simţit asta ca pe un fel de uşurare, ca şi cum, în lumânările galbene, ardea însăşi esenţa vieţii.

— Îmi pare rău, a spus călugăriţa, dar trebuie să plecaţi acum. Trebuie să o lăsaţi pe doamna Constad să se odihnească.

Lev a aprobat din cap. Simţea că se îneacă, incapabil să vorbească. S-a ridicat încet, a luat mâna lui Ruby şi a sărutat-o, a simţit cum propriile-i lacrimi cad şi umezesc mâna fragilă.

— Mulţumesc, s-a bâlbâit.

— Lev dragă, a spus ea, şi el a văzut cum umbra unui zâmbet îi atinge chipul. Mereu atât de *galant.* Sper ca restaurantul să fie un mare succes.

A ajuns la Panno mai devreme pentru tura lui de seară şi l-a găsit pe patron curăţându-şi grătarul cu cărbuni pentru a-l rearanja.

— Hei! a spus Panno, când l-a văzut pe Lev. Chiar omul pe care-l căutam. Am o ofertă pentru tine. O ofertă bună, prietene. Un post liber la bucătărie de săptămâna următoare. Vrei?

Lev se uita prosteşte la Panno. Chiar ieri, ar fi sărit la această ofertă, dar acum ezita, întrebându-se: Pot să o fac? Treisprezece sau paisprezece ore pe zi, şase zile pe săptămână, la cuptoare. O să rezist?

— Care e problema? a spus Panno, văzându-l că ezită. Eşti bucătar, nu? Cu referinţe bune de la GK Ashe! Ai fost irosit la servit. Vino şi învaţă mâncare grecească în bucătăria mea.

Lev a dat din cap, şi-a bâlbâit mulţumirile către Panno, şi a spus că o s-o facă.

— Bine, a spus Panno. 17 lire pe oră. OK? Aşa o să faci 90 sau 100 de lire pe seară. Şi o să continui să te plătesc bani gheaţă, ca să nu existe porcării de Asigurare Naţională sau taxe, da? E o şansă pentru tine să te pui pe picioare.

— Mulţumesc, Panno.

— Nu, e bine şi pentru mine. Batem palma, da?

Cei doi bărbaţi au dat mâna, mâna lui Lev rece de la mersul pe afară, a lui Panno caldă şi prăfuită de la cenuşă. Apoi Lev s-a dus la chiuvetă, şi-a umplut un pahar cu apă şi a băut. Mintea lui deja făcea calcule nebuneşti. Acum, o să scoată aproximativ 1 400 de lire pe săptămână. Deja, jonglând cu slujbele la Ferndale Heights şi la Panno, economisise aproape 2 000 de lire. Şi astăzi, încasase un cec de 3 000 de lire de la Ruby Constad. Era la jumătatea drumului către ţinta sa.

Şi-a pus şorţul cu albastru şi alb şi a început să aşeze mesele.

Se gândea că ar fi trebuit să plutească de fericire, dar îşi simţea picioarele grele, creierul febril de anxietate. Şi ştia că asta nu era doar oboseală şi nici măcar tristeţe pentru Ruby care era pe moarte. Era pentru că visul lui, dorinţa inimii lui, Marea lui Idee, naviga tot mai aproape, din ce în ce mai aproape de el acum, dar exista o problemă terifiantă, de neînvins: departe în Baryn, acolo unde trebuia să se întrupeze, nimeni nu o aştepta. În propria lui ţară, unde tânjea să se întoarcă, nu exista nici măcar magazinul gol de instrumente muzicale al reveriilor lui sentimentale; nu era nimic. Nu era nimic pentru că nimeni nu mai avea încredere în el.

23
Mâncare comunistă

Lev a zburat acasă în mijlocul iernii, blândă şi umedă în Anglia, dar rece ca gheaţa în Auror.

Nu a spus nimănui că se întorcea, preferând să sosească aşa, un străin într-o lume nouă, străină pentru el, să-şi facă singur drum, încet, cu autobuzul, de la aeroportul din Glie către Baryn şi apoi spre satul său.

În primul dintre autobuzele familiare, uzate, râgâind căldură din vreo parte înnegrită a motorului său, Lev şi-a ales un loc lângă fereastră şi a tot şters condensul de pe geamul aburit astfel încât să se poată uita afară la ţara lui, la fermele abandonate şi fabricile tăcute, la magaziile de cărbuni şi gaterele părăsite, la noile blocuri de apartamente înalte şi la luminile ce pâlpâiau strălucitor ale unor francize americane, la o lume care aluneca pe marginea unei prăpăstii între faţa aspră şi întunecată a comunismului şi vidul seducător, plin de lumină, al pieţii libere.

Lev era bucuros de stratul de zăpadă care îndulcea urâţenia suburbiilor oraşului şi făcea căsuţele joase ale satelor să pară pitoreşti, dădea frumuseţe unei turme de catâri conduse printr-o după-amiază purpurie, care cărau legături de trestii pe spinările lor sfrijite. Şi-a dat seama chiar că speră pe jumătate ca, dincolo de Baryn, drumul să fie blocat astfel încât să-şi amâne sosirea în Auror.

Se întunecase deja când autobuzul a tras la staţia din Baryn, şi întunericul i-a dat lui Lev scuza de care avea nevoie ca să nu meargă mai departe în acea seară. Până la urmă, nu-l aştepta nimeni. Nu era pregătită vreo masă, nu era aprins vreun foc sau vreo lampă. Ar fi mai bine, şi-a spus el, să sosesc în Auror dimineaţa, cu speranţa că lumina soarelui face zăpada să arate curat, când Maya era la şcoală, Ina lucra

în şopronul ei, Rudi era plecat în cursa lui de taximetrist. Mai bine să sosească sub un cer albastru.

A găsit o cameră la hotelul de două stele Kreis, cu un pat dublu şi un televizor vechi pe o consolă de plastic ce se apleca sub greutatea televizorului. În sala de mese a hotelului, lui Lev i s-a servit o masă cu supă din conservă şi o tocană neidentificabilă. A observat că faţa de masă era pătată şi furculiţele erau murdare. A băut o carafă de vin de culoarea cernelei şi a adormit cu tramvaiele sunând şi troncănind în faţa ferestrei lui şi cu vuietul instalaţiei sanitare a hotelului deasupra lui şi dedesubt, ca şi cum vreo mare din mijlocul uscatului, netrecută pe hartă, ar fi umplut încet cavităţile pereţilor. A dormit un somn fără vise, extenuat.

Dimineaţa a adus soare şi începutul unui dezgheţ.

Lev s-a dat jos din autobuz la marginea satului Auror şi s-a uitat spre satul lui, apoi la dealurile din spatele lui. Stătea în linişte pe drumul gol. Asculta tăcerea tuturor lucrurilor din jurul lui. Se gândea cum, în toţi anii în care locuise aici, nu văzuse niciodată dar cât de singur, cât de departe de orice aşezare lumească prosperă era de fapt Auror. Nimic nu se mişca în peisajul înzăpezit, numai picăturile strălucitoare ale dezgheţului cădeau încet printre şirurile de tufişuri.

Apoi, Lev a auzit un zgomot hurducăit apropiindu-se încet, ca sunetul unui generator. Nu putea vedea râul de aici, dar s-a uitat în direcţia în care era, a văzut vârful unei macarale de oţel ridicându-se deasupra copacilor. Acum, adăugându-se hurducăitului, se auzea *vuuu-vuu-vuu,* huruitul înăbuşit al unui picamer. Aşa că Lev a înţeles că începuse: lucrul la Proiectul de Maximă Utilitate Publică (PMUP cunoscut sub numele de Barajul numărul 917, adiacent satului Auror.

Lev şi-a ridicat geanta. Îşi simţea inima bătându-i tare, de parcă ar fi urmat ritmul huruitului maşinăriei care bătea

stâlpi în albia râului. Când au apărut primele case, a şovăit şi s-a oprit. De ce era atât de chinuitor acest moment al întoarcerii? Atât de mult timp şi-l imaginase diferit, cu toate chipurile familiare zâmbindu-i din spatele barierei din aeroport la Sosiri, Maya alergând înainte să se arunce în braţele lui… dar acum era aici, mişcându-se tăcut prin satul lui ca o stafie, ca şi cum el sau satul – sau amândoi – erau vinovaţi de o crimă teribilă.

Cine-i?
Nu, tu răspunde-mi! Stai şi te dezvălui.

Lev şi-a amintit deodată că era sâmbătă. Asta făcea ca totul să fie şi mai rău. Pentru că acum nu avea idee unde era toată lumea; şi nu ştia cum să şi-i imagineze. Oare Ina lucra în şopronul ei? Oare Maya se juca în zăpadă cu prietenii ei? Sau o să ajungă în faţa propriei lui case şi o să le găsească pe amândouă acolo lângă soba cu lemne, o să le vadă cum se întorc spre el cu o privire îngrozită?

S-a trezit că-şi doreşte, în mod iraţional, să fi fost cu el Christy Slane, un prieten, un străin adevărat faţă de care toată lumea ar trebui să se comporte politicos şi binevoitor, un scut în spatele căruia ar fi putut fi ascunse sentimentele. Pentru că aşa singur, în peisajul alb şi pustiu, simţea un fel de goliciune sordidă, ca şi cum familia lui nu-l mai văzuse niciodată, nu-l mai văzuse aşa cum era cu adevărat, şi acum or să-l vadă, şi când or să vadă cum este el, or să se întoarcă plini de dispreţ cu spatele.

A mers mai departe. Era în vârful unei pante familiare. În orice clipă o să se vadă propria lui casă. *Vuu-vuu-vuu*-ul picamărului de la râu era mai tare, mai aproape… Apoi a auzit sunetul unui vehicul şi a văzut, în timp ce ajungea în vârful pantei, silueta de neconfundat, alb cu albastru, a Tcheviului mişcându-se încet spre el. Lev se uita la maşina

care se apropia. La muchiile sale, la centrul de greutate jos, la fel de impresionant ca întotdeauna, la ornamentele de crom strălucind în lumina dimineţii, şi la volan… ei bine, putea fi o singură persoană. Niciun pasager în spate. Rudi singur, probabil pornind către o cursă de dimineaţă în Baryn.

Lev şi-a lăsat geanta jos. Tcheviul nu a încetinit, dar a venit uşor în sus pe deal, cu motorul său american vechi încă pulsând şi gâlgâind, ca un motor mare exterior pe o barcă. Acum Lev putea vedea că Rudi purta ochelari negri de soare împotriva zăpezii strălucitoare. Lev a vrut să ridice o mână pentru a-l saluta, dar îşi simţea mâna grea, aşa că doar a stat acolo unde era şi a aşteptat momentul în care Rudi îl va recunoaşte.

Acum, maşina a încetinit puţin, dar a fost doar o reducere mică a vitezei sale, un semn al curtoaziei faţă de un străin pe lângă care treci pe drum. Nu a oprit, ci a mers mai departe. Lev auzea radioul din maşină.

Vuu-vuu-vuu… vuu-vuu-vuu… vuu-vuu-vuu… picamărul, ritmul muzicii din maşină, bătaia inimii lui Lev: toate combinate pentru a-l izola în interiorul unei caverne reci de tristeţe. Prietenul lui îl văzuse şi mersese mai departe, plecase!

Lev s-a întors în direcţia Tcheviului, şi-a ridicat ambele mâini într-un gest disperat, a văzut luminile de frână ale maşinii aprinzându-se, a văzut că se opreşte în josul dealului.

A aşteptat. Peste tot în jurul lui zăpada se topea şi strălucea.

Abandonându-şi geanta, a început să meargă spre Tchevi, a văzut uşa şoferului cum se deschide cu mişcarea obişnuită, violentă, şi figura cocoşată a lui Rudi ieşind în drum. Purta haina uzată canadiană pe care o schimbase pe două cauciucuri de rezervă în piaţa din Baryn. Avea părul cărunt

şi vâlvoi.

— Hei! a strigat. Lev! Ce dracu'…?

A rămas lângă uşa deschisă a maşinii, ţinându-se de ea ca pentru suport.

Şi Lev se gândea: Ce-a păţit? E bolnav, e şchiop, sau ce? De ce nu se mişcă?

Dar apoi, în timp ce Lev se apropia de maşină, Rudi a început să meargă spre el, şi mersul s-a transformat în fugă sau, mai degrabă, un mers hurducat strâmb, familiar, singura expresie de viteză de care fusese în stare corpul lui Rudi din zilele de mult apuse ale tinereţii sale.

— Hei! a strigat iar. Hei, prietene!

Apoi cei doi bărbaţi au ajuns unul lângă celălalt şi s-au agăţat unul de altul, într-o îmbrăţişare prăbuşită, extenuată, ca nişte boxeri de categorie grea spre sfârşitul unei runde. Lev voia să rostească numele lui Rudi, a încercat să-l rostească, dar a descoperit că nu putea vorbi.

Acum, Lev se afla în bucătăria lui Rudi. Lora stătea lângă el, ţinându-se de braţul lui, şi Rudi era în faţa lor, uitându-se la prietenul său cu un fel de teamă şi veneraţie.

— E de parcă, a spus el, eu sunt vreun apostol bătrân cu inima frântă, care vine să-ţi viziteze mormântul, şi pe urmă tu păşeşti afară din el cu găuri în afurisitele tale de picioare.

Beau cafea, mâncau prăjituri cu scorţişoară. Căsuţa mirosea a fum de ţigară şi a fum de lemne. Lev a observat că tavanul deasupra sobei era negru de funingine. Atingerea mâinii Lorei pe braţul său era caldă şi alinătoare.

— Şi, acum ce? a spus Rudi după o vreme. Ce se întâmplă în continuare?

Lev s-a întins după încă o prăjitură, a luat o înghiţitură de cafea. A simţit greutatea momentului.

Ce se întâmplă în continuare?

— Bun, a început el. Uite ce se întâmplă în continuare. Am

strâns hani. Destul de mulţi bani. Mai mulţi decât am câştigat noi doi în anii petrecuţi la gater. Şi uite ce-o să facem cu ei…

Ciudat, se simţea calm în timp ce vorbea. Şi-a expus viziunea restaurantului din Baryn ca un om care descrie o amintire perfect păstrată, care nu a slăbit cu timpul, ci doar a căpătat culoare şi claritate odată cu trecerea lunilor. Le-a vorbit despre magazinul de piane şi despre şemineu şi despre podeaua de lemn şi despre feţele de masă albe şi despre bar. A spus că va începe să caute locaţii în Baryn cât de curând posibil. Le-a spus lui Rudi şi Lorei cât de multe ştia despre gătit şi cum devenise credinţa lui că, în orice existenţă umană, mâncarea bună putea conta în capacitatea unei persoane de a continua zi după zi şi de a nu ceda disperării. A descris schimbările pe care le făcuse la Ferndale Heights şi felul în care rezidenţii fuseseră înveseliţi de ele, chiar în ultimele lor momente pe acest pământ. S-a lăudat că voia să încerce să amelioreze vieţile tuturor cetăţenilor din Baryn.

După o vreme, în timp ce în hol ceasul cu cuc stricat scuipa o anumită oră sau alta, şi în timp ce telefonul a sunat de câteva ori şi a fost ignorat, Rudi a început să pună întrebări.

— Care este partea noastră în toate astea, prietene? Noi ce facem?

— Bun, a spus Lev. Uite cum văd eu lucrurile. Ceea ce vreau eu e ca toată lumea să facă lucrul la care se pricepe.

— Eu la ce mă pricep? a spus Rudi. Să mă cherchelesc. Să conduc o maşină veche de douăş'cinci de ani. Să mă uşurez în sistemul de răcire al motorului. La ce o să fiu de folos?

— *Maître d'hôtel,* a anunţat Lev, pocnindu-şi degetele pentru a accentua. Manager de restaurant. În faţă. Tu conduci sala de mese.

— Glumeşti.

— Nu. De ce? Iei comenzile de băuturi. Îi faci pe toţi să se simtă bine-veniţi. Vei fi fantastic la asta. Îi ţii în frâu pe

chelneri. Faci glume. Vei fi „faţa locului”.

Lora a izbucnit în râs:

— Ce frumos! a spus ea. „Faţa locului”! Nu m-am gândit niciodată la ceva atât de perfect pentru Rudi.

— De ce e perfect pentru mine? a spus Rudi. Faţa mea nu mai e aşa frumoasă. Şi glumele mele sunt patetice acum. Nu mai e nimic de care să glumeşti.

— Acum va fi, a spus Lora. Gândeşte-te la asta, Rudi: propria ta zonă a barului, o pivniţă plină de vin.

— Asta-mi place. Dar nu sunt bun la asta, prietene. O să beau prea mult. O să spun ceva nepoliticos unui client din greşeală. O să fiu prea neîndemânatic.

— Poate, a spus Lev. Şi eu am fost neîndemânatic când am început la *GK Ashe.* Dar o să înveţi.

Rudi îşi freca ochii acum şi era de parcă îi lustruia, pentru că atunci când s-a întors, Lev îi putea vedea strălucind.

— Iisuse, a spus Rudi. La naiba, Lev! De ce ai păstrat atât de mult timp secretul ăsta?

— Pentru că nu puteam să-ţi spun până nu aveam banii. Şi voiam să fiu aici, să ţi-l prezint faţă în faţă.

— Ei bine, acum ai reuşit, amice, faţă în faţă cu faţa afurisitului de loc!

Râsul lor se rostogolea afară, rupând liniştea dimineţii.

— Ce-o să facă Lora? a întrebat Rudi, când s-au oprit din râs. Ea cum o să se implice? Eu nu fac pe şeful cu soţia mea pe post de chelneriţă.

— Ştiu, a spus Lev.

— E-n ordine, a spus Lora. Eu pot să continui cu horoscoapele mele.

— Horoscoapele alea nenorocite! a spus Rudi. Dacă mai aud o dată "Jupiter”, o să trag cu gloanţe spre cer noaptea.

— Uite la ce mă gândeam eu, a spus Lev. Mă gândeam dacă Lora nu ar putea să lucreze cu mine în bucătărie.

— Eu nu sunt bucătar, Lev.

— Hei, dar stai puţin, faci nişte mese foarte bune, iubito, a spus Rudi. E un început. Nu-i aşa? Şi câteodată trebuie să le facă din resturi de cârnaţi şi pâine veche şi Dumnezeu ştie din ce feluri de resturi amare. Ei?

— Exact, a spus Lev. Acum, pot să-ţi fac rost de ingrediente bune, Lora, şi să te învăţ tot ce m-au învăţat pe mine GK Ashe şi Panno grecul.

Lora s-a aplecat spre Lev şi a pus un sărut tandru pe obrazul lui.

— Ne-ai lipsit atât de mult, a spus ea. Nu-i aşa, Rudi?

— Da, chiar că, la naiba. Mai ales atunci când credeam că n-o să te mai întorci niciodată. Oh, la naiba, ştiu că e ora unsprezece dimineaţa, sau cât o fi, dar hai să bem ceva să sărbătorim. Vodcă pentru sterilizare!

Rudi s-a ridicat să aducă paharele şi *vodichka.*

Lev s-a uitat în jur la camera familiară şi s-a gândit că ar putea să stea aici pentru totdeauna cu prietenii lui: să lase timpul să se scurgă şi să treacă şi să nu mai vrea niciodată să plece de lângă ei.

S-a întins după vodcă.

În dimineaţa următoare, Lev s-a trezit pe canapeaua lui Rudi. Lumea era acoperită de gheaţă. Picăturile dezgheţului se pietrificaseră într-un milion de bucăţi de gheaţă scânteietoare. În timp ce soarele se ridica, vederea acestei străluciri a lumii de sticlă îţi lua respiraţia.

Lev stătea cu Rudi şi cu Lora la masa lor din bucătărie, dregându-şi mahmureala, bând Fanta, mestecând prăjituri de orez vechi. Dincolo de fereastră, copacii de gheaţă zornăiau în briza dinspre nord, ca o pădure de candelabre.

Era tentant să stai acolo, lângă soba cu lemne, să nu te mai mişti timp de o zi întreagă, să picoteşti după-amiaza, să tot vorbeşti cu Rudi şi Lora până la căderea unei a doua nopţi. Dar lui Lev îi era dor să-şi vadă fiica.

Aceasta era ziua în care sosea în sfârşit acasă.

— Ascultă, a spus Rudi, lasă-mă pe mine să mă duc înainte, să o pregătesc pe Ina. Altfel, când te va vedea, o să cadă pe mormanul de lemne. Tu vii după aia.

— Nu, a spus Lev. Ştiu unde e mama într-o duminică dimineaţă: la biserică. O s-o aştept afară. O să fie plină de sfinţenie, aşa că, dacă am puţin noroc, n-o să ţipe la mine.

— Mda, dar s-ar putea să-i stea inima-n loc.

Lev a oftat.

— Atunci, o să fie un sfârşit bun. O să moară în faţa bisericii ei, ştiind că Fiul Risipitor s-a întors până la urmă.

Lev a făcut un duş, apoi şi-a strâns iar geanta şi a plecat. A mers încet prin sat. Din spatele ferestrelor închise, din spatele perdelelor de dantelă, a văzut câţiva oameni uitându-se la el, o siluetă pe care aproape o recunoşteau, păşind singură prin dimineaţa pustie.

Acum stătea în faţa casei sale şi se uita la ea. Aici nu se mişca nimic: niciun sunet. Chiar şi maşinăriile de la râu tăcuseră. Scândurile verandei de lemn deveniseră gri-alburii odată cu trecerea anotimpurilor. O bicicletă mică purpurie era sprijinită de peretele de lângă uşa din faţă.

Lev s-a trezit că tremură. Nu era obişnuit cu frigul din Auror. Se gândea cum supravieţuise oare tuturor iernilor acelora la gater. Munca aceea i se părea acum că avea ceva inuman în ea, ca şi cum fusese mereu o formă de pedeapsă nespusă, pedeapsă pentru simpla crimă de a fi în viaţă într-un secol complicat.

A urcat scările până la uşa din faţă. În spatele său, îşi putea imagina şuvoiul de apă ridicându-se, înghiţind deja tot ce fusese lăsat în urmă pe pământ, scule rupte, saci cu cartofi stricaţi, găleţi de plastic, oase de pui lăsate de câini – apoi începând să spele de jur împrejur pereţii caselor, începând să pară adâncă, începând să arate verde şi întunecată… Şi s-a

gândit, în timp ce stătea tremurând în faţa uşii, că nu conta, că Auror era un loc atât de singuratic, atât de abandonat de vreme, că era corect să fie înecat, că era corect ca locuitorii săi să fie forţaţi să-şi lase în urmă drumurile înnoroiate, cârpele lor pentru spirite, şi să se alăture lumii secolului douăzeci şi unu.

În loc să meargă la biserică, Lev a intrat în casă şi s-a ghemuit lângă soba cu lemne, încercând să se încălzească. Odaia mirosea a lână umedă. Pe un suport de lemn pentru haine, câteva din hainele mici ale Mayei erau întinse la uscat. Păpuşa pe care o numise Lili stătea pe un scaun cu ochii închişi. Lev s-a dus la geantă şi a scos cadourile pe care le adusese pentru mama şi fiica lui şi le-a pus pe masă, lângă nişte flori de plastic pe care Ina le pusese într-o vază de sticlă. Şi-a aprins o ţigară şi a aşteptat.

După ce a trecut un timp care lui i s-a părut lung, le-a auzit vocile, a Mayei subţire ca a unui spiriduş în aerul îngheţat, a Inei un mormăit jos, anxios. S-a dus la uşă şi a deschis-o şi le-a văzut urcând în sus pe cărare. Ina a lăsat să-i scape un ţipăt şi s-a prins cu mâinile de pieptul învelit în şal negru. Maya a rămas nemişcată, uitându-se la el. El nu ştia ce altceva să facă sau să spună în afară de a zâmbi şi de a-şi întinde braţele spre ele. Apoi Maya a început să strige frenetic, „Tati! Tatii TATII TATII", şi a venit răpăind înspre el şi el a ridicat-o în braţe şi a învârtit-o în aer, i-a sărutat feţişoara, căpşorul în căciula croşetată cu bobiţe, apoi a ţinut-o strâns, strâns la piept, şi i-a spus că era acasă, acasă pentru totdeauna, şi că totul va fi bine de acum încolo.

Ina îl privea de la distanţă, strângând la piept şalul, încrucişându-şi mâinile, astfel încât să rămână separată şi la distanţă de el, păstrându-şi furia intactă. Lev a văzut că arăta mai bătrână şi ochii îi păreau mai mici. A văzut, de asemenea, că tremura.

— Te-ai mai îngrăşat, a spus ea.

Rudi şi Lev au mers cu maşina în Baryn şi au tras la hotelul Kreis. Lev plănuise să rămână acolo trei zile.

— În timpul zilei căutăm locaţii, a spus el, seara şi la prânz mergem prin restaurante şi cafenele să vedem ce se întâmplă cu mâncarea.

Pe drumul spre Baryn, Rudi conducea ca un om care se grăbeşte spre o întâlnire de mult aşteptată. A dat radioul tare, vorbea peste zgomotul lui, îi spunea lui Lev că pe lângă faptul că va fi „faţa locului" ar putea să-i „pună în rând pe furnizori", să umple Tcheviul cu coşuri pline de păsări şi cutii cu salată.

— Or să se sperie când or să vadă maşina asta! spunea el. Dacă nu sunt gata cu nenorocitele lor de roşii sau orice, or să-şi dorească să fi murit într-o mină de sare.

Lev a sugerat să cumpere o dubiţă la mâna a doua, pentru proviziile voluminoase, dar Rudi a spus:

— Eu nu conduc o dubiţă nenorocită. Nu atâta timp cât Tchevi e-n viaţă.

— Bine, a spus Lev. O să conduc eu dubiţa.

— Tu nu ştii să conduci, a spus Rudi.

— O să învăţ, a spus Lev. La fel cum ai învăţat şi tu.

În prima seară, au decis să ia cina la Cafe Boris, un restaurant cunoscut în Piaţă.

Când au ajuns acolo, au văzut că Cafe Boris fusese redenumită Brasserie Baryn, şi Rudi a spus:

— Uii-uii. Nu-mi place cum arată asta, Lev. Vreun bucătar şmecher a pus deja mâna pe oraşul ăsta?

Au intrat. Interiorul fusese revopsit albastru. Un neon albastru lumina o reclamă la bere germană. În cele patru colţuri ale încăperii stăteau palmieri în ghivece lustruite. Dar mirosul de la bucătărie i-a fost imediat familiar lui Lev, mirosul de supă de sfeclă roşie, de tocăniţă îngrozitoare, de ravioli cu buruieni de mare.

— Cred că suntem în regulă, i-a spus lui Rudi. Simt miros de mâncare comunistă. Deja pot să ghicesc meniul.

Locul era aproape gol. Au comandat două beri de la un şef de sală care părea atât de obosit de munca lui, atât de obosit de lume, încât se târa pe acolo ţinându-se de spătarele scaunelor, de parcă toată clădirea s-ar fi zdruncinat ca un tren. Spatele pantalonilor săi părea vopsit, pantofii aveau un strat de praf.

— Minunat, a spus Rudi. Ce reclamă face! Ce faţă a locului!

Au început să chicotească precum nişte băieţandri. Nu se mai puteau opri odată ce s-au pornit. Şi aşa, cocoşaţi de râs, i-a găsit Eva.

Mergea ca o balerină, ducând berile pe o tavă de lemn. Purta o rochie neagră şi un şorţ alb, cu un ecuson cu nume prins de el. Părul ei negru era legat la spate cu o panglică de catifea. Mâinile ei, care aranjau berile pe masă, erau albe şi subţiri.

Lev şi Rudi s-au uitat în sus la ea şi ea a zâmbit, privindu-i cum se străduiesc să-şi revină din râs. Şi amândoi au avut un singur gând: le amintea de Marina.

A plecat şi s-a întors cu meniurile plastifiate. Prezenţa ei la masă era electrizantă. Rudi şi Lev au luat meniurile în linişte. Eva a scos din buzunarul şorţului o bucată de hârtie şi a spus:

— Vreţi să auziţi care sunt specialităţile din seara asta?

— Da, a spus Lev. Am vrea să le auzim.

— Păi, a spus Eva, îmi pare rău dar sunt doar două specialităţi în seara asta. Friptură de iepure cu boabe de ienupăr sau carne de căprioară rece, servită cu ouă fierte. Ouă fierte tare, aş putea spune.

— Mulţumim, a spus Lev. Apoi a adăugat repede: Ne poţi aduce lista de vinuri în timp ce ne hotărâm asupra mâncării?

— Sigur, domnule.

— Oh, şi spune-ne ce ne-ai recomanda. Ne spui? Poate

iepurele?

S-a înroşit, simţind privirile celor doi bărbaţi pe chipul ei, apoi coborând încet, doar pentru un singur moment irezistibil, pe corpul ei suplu în uniforma de chelneriţă.

— Cred că iepurele este bun, a spus ea.

A plecat, iar Lev şi Rudi au început să bea berile germane. O vreme nu au spus nimic. Râsul dispăruse. Au studiat meniurile plastifiate şi s-au uitat în jurul lor la încăperea goală şi la cei câţiva alţi oameni care serveau cina şi la şeful de sală care stătea fără să se mişte lângă tejgheaua barului. Reclama cu neon îi tot punea pe chip o pâlpâire de albastru ce-i dădea un aer fantomatic.

Rudi a spus:

— Ţi-aduci aminte de lacul Essel?

— Da, a spus Lev. Sigur că-mi aduc aminte de lacul Essel. Probabil că am tot murit în acest timp.

— Am *tot* murit în acest timp, a spus Rudi. Asta simt eu. Dar acum o să ne facem bine.

Eva s-a întors cu lista de vinuri şi Lev a luat-o. A văzut că jumătate din vinurile scrise acolo fuseseră tăiate.

— Ce s-a întâmplat cu toate astea? a întrebat el.

Din nou a văzut-o roşind.

— Nu prea ştiu, a spus ea. Cred că poate vinurile franţuzeşti au secat. Scuze, nu vreau să spun că literalmente au secat, doar că pur şi simplu nu au ajuns până aici.

Lev a dat din cap. Cu colţul ochiului l-a văzut pe Rudi zâmbind. Deodată s-a întors şi i-a spus Evei:

— Ai auzit de barajul de la Auror?

— Barajul de la Auror? Da. Toată lumea ştie despre baraj. Cred că nu sunteţi de pe aici. Se spune că barajul de la Auror o să ne schimbe vieţile.

— Crezi că aşa o să fie?

— Sper. S-a uitat în jur la braseria goală. Sper că o să aducă mai mulţi oameni, mai multă prosperitate. Cu timpul…

Stătea foarte aproape de Lev, cu şoldurile la nivelul umărului lui. Avea un miros plăcut – ceva astringent, totuşi seducător.

Plănuiseră să petreacă seara la cină discutând despre itinerarul lor pentru ziua următoare. Aveau de văzut trei locaţii, toate magazine care se închiseseră. Aduseseră cu ei o hartă a oraşului astfel încât Rudi să stabilească ruta. Dar cumva, peste ei căzuse tăcerea. Niciunul dintre ei nu putea să rostească numele Marinei, să vorbească despre gândul asemănării Evei cu ea, dar era o înţelegere tacită între ei că se întâmplase ceva stingheritor, ca o veche piesă muzicală care începe brusc într-un loc în care nu fusese niciodată auzită muzică. Doar mai târziu, când stăteau treji în paturile lor gemene tari, ascultând tramvaiele de noapte, Rudi a spus:

— Era o chelneriţă bună, Lev. Poate că asta e ceva ce ar trebui să facem cât suntem aici: să luăm numere de contact ale oamenilor pe care ai putea să-i angajezi mai târziu.

Dimineaţa, pe când ningea uşor, au condus înainte şi înapoi de-a lungul străzilor strâmte din Baryn, parcând Tcheviul oriunde ar fi găsit loc pentru el, deseori cu două dintre cele patru roţi ale sale urcate pe trotuar.

— Nu-mi place s-o văd aşa, spunea Rudi. Arată ca o curvă de maşină ridicându-şi fusta, sau ca un câine care se uşurează în şanţ. E înjositor pentru ea. Aşa că, ascultă, prietene, nu are niciun rost să găsim locaţii acolo unde parcarea e o porcărie.

Cele trei magazine care le-au fost arătate, goale din vară sau de anul trecut, erau umede şi întunecate. Niciunul nu avea nici cea mai mică asemănare cu magazinul de piane din visele lui Lev. Singurul lucru care îl înveselea era faptul că aici chiriile erau mici. Începuse să spere că banii pe care îi avea, aproape 12000 de lire, aveau să dureze mult în acest oraş.

Se îndreptau spre hotelul Kreis, după-amiaza târziu, când Lev a spus:

— Tocmai mi-am amintit ceva. Lydia mi-a vorbit despre un magazin de instrumente muzicale real, undeva în Piaţa centrală. Hai să încercăm să-l găsim.

— Lev, a spus Rudi, parcă ai spus că ai renunţat să mai fii un visător.

— Nu. N-am spus niciodată asta. Visele sunt cele care mă susţin să merg înainte.

Au parcat în scuar, aproape de Brasserie Baryn, şi au întrebat un bărbat care semăna cu fostul proprietar al Tcheviului, profesorul de matematică, dacă ştia vreun magazin muzical în această parte a oraşului.

— Da, a spus el. Este chiar aici, pe colţ.

Au intrat printr-o uşă grea, a cărei mişcare a pornit un clopoţel zgomotos deasupra. Locul era mic şi vechi şi înghesuit, plin cu rafturi înclinate din podea până în tavan. Pe acestea erau îndesate partituri, vechi discuri de vinii şi ceea ce arătau ca nişte cărţi religioase sau cărţi cu cântece religioase. Pe o masă de stejar aflată în centru, două viori şi un saxofon fără lustru erau aşezate pe o bucată de catifea. Proprietarul în vârstă al magazinului stătea tăcut pe un scaun de lemn.

Lev s-a uitat în jur, apoi din nou la proprietar, care nu s-a mişcat niciun pic. Se gândea: Dacă Pyotor Greszler şi-ar face apariţia în acest magazin, omul ăsta s-ar ridica de pe scaun şi ar veni în întâmpinarea lui, uimit şi flatat, transformat de o emoţie bruscă şi puternică.

— Lev, a şoptit Rudi, nu e locul potrivit, nu-i aşa? Hai să mergem.

— Mda, a spus Lev. Dar apoi, jenat, s-a întors către proprietar şi a spus: Scuze. Am greşit. Auzisem că ar exista un loc de închiriat aici.

Bătrânul şi-a luat o ţigară rulată de mână şi s-a întins spre

o cutie de chibrituri. Mâna îi tremura.

— Mai veniţi la anul, a spus el, cu o voce răguşită, de fumător. Până atunci o să mor.

Lev l-a privit uimit.

— Între timp, întrebaţi alături. La numărul 43. Garajul se închide. Vindeau maşini din Germania de Est. Dar nimeni nu mai vrea tinichelele alea.

Lev i-a mulţumit proprietarului magazinului muzical, şi au ieşit în stradă, în vânt.

— La naiba, a spus Rudi. N-ar fi mai bine să ne lăsăm de fumat? Nu vreau să ajung ca el.

Au stat în faţa numărului 43 al străzii Podrorsky – o stradă numită după preşedinte chiar în timpul vieţii acestuia. Apoi au intrat şi au găsit doi mecanici care lucrau sub o rampă, la un vechi Citroën Déesse. Mirosul uleiului de motor l-a trezit pe Rudi din toropeala de după-amiaza târziu şi a început să se uite în jur curios.

— Hei, a spus el, după câteva momente, e mult spaţiu aici, Lev. Şi nu sunt probleme cu parcarea sau accesul…

Clădirea era veche. Probabil că fusese o duzină de lucruri diferite în timp, tot aşa cum strada avusese probabil o duzină de nume diferite. Părţi din ea, jumătate din etajul întâi, fuseseră dărâmate pentru a face loc garajului, dar clădirea îşi păstrase un fel de grandoare ponosită. Grinzi de oţel ţineau acum acoperişul înalt.

Pe peretele din stânga era o structură greoaie de cărămidă şi Lev s-a apropiat de ea. Era, aşa cum îşi imaginase el, baza unui şemineu, şi a început să mângâie cărămizile reci. Cei doi mecanici îl ignorau. Dar Rudi, văzându-l pe Lev pierdut în relaţia sa amoroasă cu un foc imaginar, s-a apropiat de cei doi bărbaţi. Lev l-a auzit spunându-le că are un Chevrolet Phoenix, şi că-i întreabă dacă garajul n-ar putea să facă rost de piese pentru maşină.

— Nu, îmi pare rău, amice, a spus unul dintre bărbaţi.

Închidem luna viitoare. Şi, oricum, ce-i un Chevrolet Phoenix?

— Tchevi, a spus Rudi. Maşină americană mare. N-aţi văzut niciodată vreuna?

— Nee, a spus bărbatul. Cum a ajuns aici? A zburat?

Au decis să meargă pentru cină tot la Brasserie Baryn.

Eva le-a aruncat zâmbetul ei timid. Au comandat beri şi când Eva le-a adus, a spus iar:

— Doriţi să vă spun despre specialităţi?

— Lasă-mă să ghicesc, a spus Lev. Iepure cu ienupăr şi căprioară rece.

— Ei bine, a spus ea, iepurele este gătit cu boabe de muştar în seara asta.

— Bun. Atunci ce ne recomanzi? a întrebat Lev.

— Păi…

— Am mâncat iepure aseară. A fost un pic… aţos.

— Nu prea ştiu, de fapt. Ravioli cu alge e o mâncare bună.

— Da?

— Deşi mama o face mai bună.

Rudi şi-a ridicat halba de bere plină ochi.

— În cinstea mamei tale!

— Da, a spus Lev, ridicând şi el halba. Pentru mama ta!

Eva a chicotit, şi s-a uitat într-o parte să vadă dacă şeful de sală o urmărea.

Apoi Lev a spus:

— Şi ţie îţi place să găteşti, Eva?

— Da, a spus ea. Dar eu sunt leneşă. Locuiesc cu mama, aşa că o las pe ea să-mi gătească – sau mănânc aici.

— De cât timp lucrezi aici?

— Cam de un an.

— Îţi place slujba asta?

— E OK. Dar de-abia aştept Noul Baryn, când or să fie mai multe locuri de muncă pentru toată lumea.

— Noul Baryn?

— Da. Când or să termine de construit barajul, se schimbă numele oraşului. O să se cheme oficial „Noul Baryn”.

Când au terminat de mâncat supa de sfeclă roşie şi ravioli cu alge, şi au rămas singurii clienţi din braserie, au invitat-o pe Eva să bea ceva cu ei. Ea s-a aşezat şi a sorbit din vinul alb pe care l-au comandat, şi lui Lev îi era greu să se abţină să nu se uite fix la ea. Dorea să o roage să-şi desfacă panglica de catifea care îi ţinea părul la spate.

După câteva momente de vorbărie, Rudi a început să-i spună Lorei că ei sunt din Auror.

Ea s-a uitat la ei, deodată cuprinsă de panică:

— Îmi pare rău, a zis, oh, îmi pare atât de rău. N-ar fi trebuit să spun ce-am spus despre baraj…

Lev a profitat de ocazie ca să întindă mâna şi să-i atingă uşor braţul.

— E-n regulă, a spus el. Avem planuri. Planuri mari. Vom face parte din Noul Baryn.

— Da?

— Da. Nu-i aşa, Rudi?

— Noi vom *fi* Noul Baryn! Vom întrupa noul său spirit.

— Da? Cum?

Mâna lui Lev se odihnea încă pe braţul Evei. A ţinut-o acolo şi Eva nu şi-a tras braţul. Şeful de sală, aprins albastru la postul său, se uita la ea. Rudi a spus:

— Planurile noastre sunt secrete pentru moment. Dar, hei, nu vrei să vii cu noi pentru o plimbare, în maşina mea americană mare, şi noi ţi le putem şopti în ureche?

Acum s-a îmbujorat. Şi-a tras braţul de la atingerea lui Lev.

— Nu pot, a spus. Trebuie să ajung acasă la mama mea, altfel se îngrijorează pentru mine. Dar poate veţi mai veni şi… veţi încerca şi căprioara rece?

— Da, a spus Lev. Mâine-seară?

Era târziu când Lev şi Rudi au ieşit din braserie dar, dintr-un capriciu, Rudi a condus maşina afară către Zona de

Perimetru, pe malul de nord al râului.

Au parcat Tcheviul şi au ieşit afară în ninsoarea uşoară care cădea. Au văzut că groapa de gunoi fusese curăţată şi că cinci clădiri pentru apartamente erau în plină construcţie.

S-au uitat la lucrările de construcţie şi la apa râului, luminată de luna de gheaţă. Şi amândoi au avut acelaşi gând: că, în ciuda ardorii lor pentru planul restaurantului, era greu de crezut că vieţile lor vor fi trăite aici, la marginea decrepită a oraşului, într-un loc care mirosea încă a resturile sale. Lev s-a uitat în jurul lui la movilele de pământ şi moloz, la băltoacele pline de un nămol galben, la macaralele ruginite şi la grămezile de blocuri subţiri de beton.

— E greu să-ţi imaginezi asta ca fiind acasă, a spus el.

— Mda, a spus Rudi.

Au stat acolo în tăcere, lăsând zăpada să cadă peste ei. Şi Lev şi-a simţit inima plină de tristeţe pentru Auror, pentru satul lor vechi, dărăpănat, ros de griji.

24
Numărul 43 din strada Podrorsky

În ziua în care au părăsit pentru totdeauna Auror, Ina, îmbrăcată în hainele ei negre de văduvă, a ieşit din casă, a trecut pe lângă Lev şi Rudi, care încărcau ultimele mobile în dubiţa la mâna a doua a lui Lev, şi s-a întins în mijlocul drumului prăfuit. Cei doi bărbaţi se uitau la ea, dar niciunul dintre ei nu s-a mişcat.

— Spune un fel de rugăciune, sau ce? a spus Rudi.

— Nu ştiu, a spus Lev. Niciodată nu ştiu ce face sau ce gândeşte.

Au continuat să încarce. Au văzut mâinile Inei cum scurmă pământul, cum adună ţărână şi apoi şi-o împrăştie pe umeri şi pe cap. Apoi a început să jelească.

Lev stătea nemişcat, sprijinit de maşină. Se aşteptase la

asta, o ştiuse în inima sa, în ciuda asigurărilor Lydiei – că mama sa va fi cea care le va distruge viitorul. A dat un pumn în capota maşinii, şi sunetul a făcut ecou în capul său ca o explozie. Mânia s-a ridicat în el, o mânie suficient de amară ca să aibă gust. Simţea, în acest moment, că vrea să calce în picioare trupul întins pe jos al Inei până îi aude gâtul trosnind. Rudi a spus:

— Să mă duc să o ajut să se ridice?

— Nu. Las-o acolo, a replicat el.

Maya a ieşit din casă, strângându-şi la piept păpuşa, Lili. Când a văzut-o pe bunica ei întinsă în mijlocul drumului, a început un mic dans straniu de agonie în jurul ei. Lev s-a dus la ea şi a strâns-o în braţe şi i-a spus:

— E-n regulă. Totul o să fie în regulă.

Dar Maya era rigidă, palidă ca cenuşa. Cum putea totul să fie „în regulă" când Ina căzuse în ţărână?

— Hei, i-a spus Lev fiicei lui. O aşezăm pe Lili în maşină? îi facem un loc frumos, confortabil?

Dar Maya şi-a lipit doar faţa de Lev, nu se putea uita la nimic, nu putea vorbi. El a mângâiat-o pe păr, pe care îl purta zilele astea strâns într-un fel de codiţă mică şi simpatică, prinsă la spate cu un fel de elastic de un verde aprins. Codiţa asta îl tulbura pe Lev. I se părea că-i face Mayei chipul prea lat, prea vulnerabil şi neprotejat. Şi ceea ce a făcut acum a fost să desfacă elasticul verde şi să lase părul negru al Mayei să-i cadă în faţă, peste urechi. În curând, era umed şi lipicios de la lacrimile ei.

L-a copleşit extenuarea. Muncise cincisprezece, şaisprezece ore pe zi, încercând să pună pe picioare restaurantul, dormind acolo, la numărul 43 pe strada Podrorsky, pe o saltea, în molozul constructorilor, sau conducând înapoi către Auror în zori, făcând liste în cap, liste şi tot mai multe liste cu ce mai trebuia făcut, cu tot ceea ce nu fusese încă stabilit sau cumpărat. Şi îngrijorându-se în

tot acest timp că neglijează principalul lucru: gătitul. Când în sfârşit restaurantul ar fi gata pentru deschidere, dacă nu i se termină banii până atunci, dacă nu vor fi înghiţiţi de toţi şmecherii pe care era obligat să-i găsească, mintea lui s-ar putea să fie goală. S-ar putea să fie incapabil să-şi mai amintească nici măcar o reţetă. Partea din el care tânjise să devină bucătar s-ar putea să fi murit.

A reuşit să continue să vorbească blând cu Maya, amintindu-i că mâine vor merge la patinoar şi că Ina va fi acolo la marginea pistei, uitându-se la ea cum face salturi şi răsuciri.

— Până atunci o să fie din nou fericită, a spus el fără convingere. Faţa o să-i fie numai un zâmbet.

Când s-a uitat din nou la Ina care zăcea în drum, Rudi era îngenuncheat lângă ea. S-a auzit singur oftând.

— Da, a spus el, în lunga, agonizanta expirare, ajută-mă acum, prietene. Salvează acum momentul pentru mine.

Rudi a suit-o în sfârşit pe Ina în maşina lui Lev şi Maya s-a aşezat în poala ei şi s-a agăţat de ea, şi au pornit. În spatele maşinii, acoperită cu o foaie de cort decolorată, mobila lor se hurducăia.

Nimeni nu s-a uitat înapoi spre Auror. Lev şi-a ţinut ochii aţintiţi la drumul abrupt. Maya şi-a băgat degetul mare în gură şi a adormit cu capul pe pieptul Inei. Părul Inei era încă plin de ţărâna de pe drum, dar ea nu părea să fi observat asta, nu părea să vrea să observe nimic, ci stătea doar încremenită pe scaunul uzat, fără să se mişte, fară să clipească.

— Ascultă-mă, mamă, a spus Lev, când ieşiseră din sat şi mergeau repede pe drumul spre Baryn. Îţi spun asta o singură dată, şi nu am de gând să o mai repet. Îmi pare rău pentru tot ce s-a întâmplat. Ştiu că ţi-a frânt inima. Dar nu e vina mea. Lumea s-a schimbat. Şi tot ce am făcut eu a fost să încerc să mă adaptez. Pentru că cineva trebuia să o facă. Da?

S-a uitat într-o parte la ea. Era ca şi cum nici nu-l auzise. Gura ei era ca o linie subţire de pe harta unui cartograf.

Tăcerea ei a durat. Ignora toate vorbele care i se adresau, în afară de cele spuse de Maya. Nu a făcut niciun comentariu despre nimic din noul apartament – nici măcar despre electricitatea care nu se oprea niciodată. Când Lev i-a despachetat uneltele pentru făcut bijuterii şi i le-a întins pe un raft în micuţa cameră albă pe care urma să o împartă cu Maya, ea le-a adunat în linişte, una câte una, şi le-a azvârlit în vechiul dulap pe care insistase să-l care cu ei din Auror.

Lev nu ştia ce să facă. S-a rugat doar ca ea să vorbească în cele din urmă cu el când îi va arăta lucrările care se desfăşurau la numărul 43 pe strada Podrorsky.

— Începe să arate frumos, a remarcat el către Rudi. Locurile frumoase nu-i fac pe oameni să vrea să spună ceva?

— Ba da, a spus Rudi. În mod normal da. Dar cred că asta nu-i normal.

O lună mai târziu, Rudi şi Lev au condus-o pe Ina în restaurantul pe jumătate terminat, prin uşile grele de sticlă care înlocuiseră uşa rulou ruginită a vechiului garaj. Lev a urmărit cum privirea mamei lui trece peste pereţii coloraţi în ocru, peste podeaua de lemn palidă, peste şemineul de cărămidă şi peste spoturile de lumină strălucitoare, şi zboară în sus la muncitorii care vopseau tavanul, de parcă erau ei şi nu locul cei pe care fusese invitată să-i admire.

A început să se mişte încet, şovăitor, către bărbaţi. Ei s-au întors să se uite în jos la ea – atât de slabă, atât de palidă în hainele ei de doliu – şi unul dintre ei a spus un politicos „Bună ziua”, de pe treapta lui înaltă a scării de aluminiu. Dar Ina nu i-a răspuns. S-a întors cu spatele la muncitori, s-a întors către lumina care venea din stradă şi şi-a pus mâna streaşină la ochi.

— Ce crezi, mamă? a spus Lev. Îţi place culoarea pereţilor?

Ai observat şemineul?

Dar ea doar l-a ignorat, aşa cum făcea mereu acum. A mers încet spre un scaun şi s-a aşezat cu braţele odihnindu-se pe una dintre noile mese. Lev privea cum mâinile ei încep să exploreze suprafaţa de lemn a mesei. Apoi şi-a examinat palma, ca şi cum ar fi verificat dacă nu sunt aşchii sau praf.

— Calitate inferioară, a spus ea în şoaptă.

Lev s-a uitat la Rudi care, puţin temător, purta deja noul costum pe care Lev i-l cumpărase pentru viitorul său rol de „faţă a locului".

— A făcut un comentariu, a şuierat Rudi. Nu-i aşa?

Lev a dat din cap.

Rudi s-a repezit imediat lângă Ina şi a spus:

— Hei, Ina, lasă mesele. Ce zici de costumul meu? Armâni, ei? îl ştii pe Giorgio Armâni? Primul costum!

Bun pe care l-am avut vreodată. Asta cu siguranţă că nu e „calitate inferioară". Vrei să simţi textura?

I-a oferit manşeta costumului şi mâinile noduroase şi pline de vene ale Inei s-au ridicat încet de pe masă pentru a strânge materialul moale, albastru-închis care învăluia acum braţele păroase ale lui Rudi.

— Ei? a spus Rudi. Frumos, nu? Vezi căptuşeala de mătase? Acum lasă-mă doar să-ţi reamintesc că fiul tău mi-a cumpărat costumul ăsta. Cu banii câştigaţi în Anglia. Locul ăsta, costumul ăsta – totul – a devenit posibil datorită lui. Şi sper, Ina, că lucrul ăsta îşi face loc şi în mintea ta.

Ina a luat mâna de pe mâneca Armâni a lui Rudi. Apoi şi-a întors capul foarte încet către Lev.

— Sunt aproape moartă de foame, a spus ea cu o voce tremurătoare. Dacă ăsta e-un restaurant, adu-mi nişte mâncare.

Lev a rămas cu gura căscată. Mai avea câteva săptămâni bune înainte de a putea găti în bucătărie. Cuptoarele şi aragazurile pe care le comandase din Glie nu ajunseseră

încă. Contractul pentru alimentarea cu gaz nu era confirmat încă, pentru că tot mai erau ceruţi bani pentru mită.

— Mamă… a început el. Îmi pare rău. Dar nu sunt gata încă…

— Nu, nu, nu, aşteaptă! l-a întrerupt Rudi. Mâncarea nu e o problemă. Îţi aduc eu ceva, Ina. Aşteaptă aici. Despachetează nişte farfurii şi aşază masa, Lev.

Rudi s-a grăbit spre uşă şi a fugit afară. Lev nu s-a dus să găsească farfurii şi tacâmuri: s-a aşezat doar în faţa

Inei. Ştia unde se duce Rudi: spre *Fat Sam's American Burger Bar,* deschis recent în Piaţa Mare. Aici, vinerea şi sâmbăta seara, cozi de oameni se întindeau în jurul a jumătate de bloc, aşteptând o masă sau să cumpere la pachet. În general, Lev încerca să nu se gândească la acest loc, pe care se părea că-l iubesc atât de mult locuitorii Noului Baryn, dar ştia că Rudi şi Lora se numărau adeseori printre clienţi, că burta lui Rudi deja se lărgea din cauza cărnii grase şi a condimentelor şi chiflelor pe care le îngurgita acolo. Dacă asta o să continue, în curând o să fie prea gras pentru costumul său Armâni.

Lev s-a uitat la mama lui. Degetele ei au mai început încă o explorare a tăbliei mesei. Înainte şi înapoi mergeau mâinile ei, ca şi cum ar fi întins vreun joc de cărţi imaginar.

— Ai dreptate, mamă, a spus el cât de blând a putut. Mesele sunt destul de ieftine, dar o să pun feţe de masă albe pe ele. Chiar vor arăta foarte bine.

Ea s-a întors de la el – ca şi cum ar fi vrut să verifice dacă soseşte mâncarea. Se comporta de parcă Lev vorbea o limbă străină pe care ea nu are cum să o înţeleagă.

Rudi a revenit cu cinci cutii de polistiren cu burgeri – câte unul pentru fiecare, inclusiv pentru muncitori.

Lui Lev nu-i era foame. Burgerul lui a rămas în cutie, dar a aşezat o farfurie albă de porţelan pentru Ina şi a pus burgerul ei pe ea şi Ina şi-a aplecat capul şi s-a uitat la el.

Rudi s-a întins şi i-a deschis micul plic de ketchup, apoi i-a desfăcut chifla şi a stors ketchupul pe carne.

— Mănâncă, a spus el. Aşa.

Şi-a apucat propriul burger cu mâinile lui mari şi a luat o muşcătură enormă. Mirosul de ceapă a împuţit aerul şi i-a reamintit lui Lev de mersul cu metroul Londrei. Ar fi vrut să plece de lângă Rudi şi Ina. Istovirea şi frustrarea îl făceau să simtă frisoane pe piele, dar şi o excitaţie ciudată. Tânjea să stea întins într-o cameră întunecoasă, în pat cu o femeie.

A privit-o pe Ina cum ridică burgerul. I-a văzut gura subţire cum se deschide şi un mic colţ de burger dispare în ea.

— Bun, nu? a spus Rudi. Suculent, nu?

Ea a continuat să mănânce, muşcând ca o oaie. Grăsimea a început să i se prelingă pe bărbie şi Lev a vrut să i-o şteargă, dar n-a făcut-o. A stat nemişcat şi în mintea lui obosită s-au perindat imagini ale lui Sophie, pe care a încercat fără succes să le gonească.

Rudi şi-a terminat burgerul, apoi l-a început pe al lui Lev. Renunţând să mai aibă vreo conversaţie cu Ina, s-a întors spre Lev şi a spus:

— Am observat ceva când am ieşit; au deschis noul local de lângă noi.

Lev a simţit că i se strânge inima. Tot ce se întâmpla în Noul Baryn îl afecta pe el. Ştia că afacerea sa o să aibă succes sau o să eşueze nu numai în funcţie de cât de bun bucătar se dovedeşte el, ci şi de ce se întâmpla în jurul lui în oraş. Ştia că era la începutul unui alt drum complex şi dificil.

— Niciun semn de partituri sau de oboaie vechi ruginite, a continuat Rudi. Presupun că astea sunt pământ acum, împreună cu fostul proprietar fumător înrăit. Dar n-o să ghiceşti niciodată ce e acum acolo.

— Nu-mi spune, a zis Lev obosit. Încă un restaurant?

— Nu, a spus Rudi. Aşteaptă. E o galerie de artă.

La aceste cuvinte nefamiliare, Ina şi-a ridicat privirea. A râgâit încet.

Lev a intrat în patul Evei.

Acum ea locuia separat de mama ei, într-o cameră închiriată, nu departe de strada Podrorsky. Camera era sus, la mansarda unei clădiri vechi de cărămidă. Porumbeii, umblând fără ţintă pe ţiglele acoperişului, stând de veghe şi curtându-se, făceau ca locul să fie zgomotos – de parcă ar fi dat ture pe acolo şobolani – şi Lev dormea prost.

În lumina zorilor, se uita la Eva. Un nas în vânt. Părul negru împrăştiat pe pernă. Sâni mici, albi şi moi. Îşi reamintea că, da, Eva era frumoasă, că, da, era norocos că-l dorea. Şi totuşi, de fiecare dată când venea la ea se simţea vinovat. Uneori se trezea că e impotent, chiar acolo în braţele ei.

— De ce? spunea Rudi. Nu înţeleg. Are treizeci şi unu de ani. Are un zâmbet ca al Mona Lisei. Şi te adoră. Ce e în neregulă cu tine?

— Nu ştiu, spunea Lev. Pur şi simplu aşa e.

— Cum e? Explică-mi, prietene. Pentru că nu are niciun sens pentru mine.

Avea sens pentru Lev, dar îl făcea să se simtă jenat, să se simtă puţin ruşinat, aşa că nu putea să vorbească despre asta – nici măcar cu Rudi. La început, după ce o cunoscuse pe Eva, se gândise că ar putea fi în stare să o iubească. Se întreba chiar dacă nu era posibil să aibă un viitor împreună. Într-o seară, cu luna plină strălucind prin fereastra ei înclinată de mansardă, ea i-a şoptit că i-ar plăcea să-i poarte copilul.

— Lev, a spus ea, nu ţi-ar plăcea asta? Să fii din nou tată?

El stătea întins lângă ea şi fuma o ţigară. Cuvintele pe care ştia că trebuie să le găsească erau grele şi acre în el, ca pâinea de secară. I-a spus Evei că era suficient de greu să fie tată pentru Maya; nu se putea imagina începând procesul încă o dată. A spus că deocamdată dorea să fie un tată doar

pentru restaurantul său, că ăsta era singurul lucru care dădea un sens vieţii sale. Şi când a recunoscut asta, s-a simţit uşurat şi copleşit de o fericire bruscă, pentru că spusese adevărul.

Eva a început să plângă. Lev a privit-o cum se ridică din pat şi-şi trage pe ea halatul şi stă la fereastră. Pielea ei părea fantomatică în lumina lunii, şi Lev se gândea: Da, asta e o parte din problemă: să fac dragoste cu ea e ca şi cum aş face dragoste cu o fantomă.

Dar mai era un factor. Între a o pierde pe Marina şi a o găsi pe Eva, fusese Sophie. Ce se întâmplase, se întâmplase. Sophie îl vindecase şi apoi îl rănise din nou. Şi adevărul era că, în mintea lui Lev şi în visele sale, ea era încă acolo, râzând, ţipând ascuţit, lovindu-l cu pumnii. Încă îi putea simţi gustul gurii pe a lui, apăsarea capului ei pe al lui, os pe os.

— Îmi pare rău, Eva, a spus el. Îmi pare rău…

— Deci, a spus ea, ce ar trebui să fac? Să plec din Baryn?

— Trebuie să faci ceea ce vrei, a spus Lev. Trebuie să faci ceea ce ţi se pare bine pentru tine.

Eva nu a plecat. I-a spus lui Rudi că, după părerea ei, Lev încă este în doliu pentru Marina, dar cu timpul va reuşi să o iubească.

— Dar este potrivită? l-a întrebat Rudi într-o dimineaţă, în timp ce intrau pe strada Podrorsky pentru a inspecta plăcuţa cu numele restaurantului care urma să fie montată.

— Nu, a spus Lev.

— Totuşi nu s-a terminat, prietene, nu-i aşa? Pentru că ştiu că încă îţi mai petreci nopţile în patul ei.

— Da, a spus Lev. Aşa e. Dar asta trebuie să se sfârşească. N-o să mă mai duc acolo.

— Dar ţi-aminteşti când am cunoscut-o? a spus Rudi. În noaptea aia la vechea Cafenea Boris. Îţi aminteşti?

— Asta e tot ce sunt eu, Rudi – amintire, a spus Lev. Nu am

nevoie să mi se reamintească de niciun alt lucru cât de mic.

Acum se uitau în sus la placă: *Marina.* Literele erau argintii pe un fundal albastru-închis. Doi muncitori o prindeau de perete.

— Arată bine, a spus Rudi.

Lev se uita la nume. Şi se gândea cum, zi după zi, an după an, acest cuvânt, acest nume fantomatic, *Marina,* va fi ţinut în viaţă în respiraţia oraşului, şi cum, pentru el, era mult prea trist ca să suporte.

— Daţi-o jos, le-a spus muncitorilor. M-am răzgândit.

Rudi l-a târât până la o cafenea italiană nouă din piaţă unde, în această toamnă blândă, oamenii mai zăboveau încă afară, pe scaune de metal, bând cafea cu lapte şi cappuccino. Când Lev s-a aşezat în acest loc, nu i-a fost greu să creadă că mai este încă în Londra.

— Deci, ce se întâmplă? a spus Rudi, după ce s-au aşezat cu cafeaua lor.

Lev s-a frecat la ochi.

— Rudi, a spus el. Doar fii prietenul meu, da? Doar fii asta.

— Ce vrei să spui? Sunt prietenul tău, la naiba.

— Nu mai fi acest… inchizitor. Rămâi doar la prietenie.

— Te îndoieşti de prietenia mea – după atât de mult timp? După toate porcăriile prin care am trecut?

— Nu.

— Atunci ce? Ce?

— Ştii ce. Am nevoie să merg înainte, nu înapoi.

Rudi a luat spuma din cappuccino, linguriţă după linguriţă, până când nu a mai rămas deloc. Ochii lui erau plini de – ce? Furie? Neînţelegere? A înghiţit restul cafelei, a trântit banii pe măsuţă şi s-a ridicat.

— Nu te înţeleg, a spus. Întotdeauna a fost vorba să se numească *Marina.* Ai spus că ai avut numele înainte să ai orice altceva. Şi acum trădezi numele.

— Nu, a spus Lev. Încerc să nu-mi trădez viitorul.

— Vorbeşti în ghicitori, a spus Rudi. Crezi că eşti vreun geniu filosof, sau ce?

A pornit tropăit de-a lungul pieţei şi Lev l-a urmat încet.

L-a prins din urmă pe Rudi în strada Podrorsky, unde l-a găsit plantat în faţa galeriei de artă care înlocuise vechiul magazin muzical. Se zgâia la vitrină, unde o sculptură puternic luminată, care semăna cu un tors uman tăiat în jumătate, se învârtea încet pe un podium circular.

— Ia uite la porcăria asta! a spus Rudi. Uită-te la risipa asta. Recunoşti cu ce e făcută?

— Metal, a spus Lev.

— Piese auto! a explodat Rudi. Vezi zona intestinului: alea sunt furtunuri de radiator. La dracu'! „Arterele" alea sunt capete de bujii. „Inima" e un nenorocit de distribuitor. Cretini degeneraţi!

În timp ce Lev se uita, l-a văzut pe proprietarul galeriei, îmbrăcat într-un costum bine tăiat, apropiindu-se de vitrină şi stând acolo, zâmbind, ca şi cum Lev şi Rudi ar fi putut fi nişte potenţiali cumpărători ai instalaţiei din vitrina lui.

Rudi l-a văzut şi el şi a spus:

— Să piară din ochii mei! Mi-am petrecut jumătate din viaţa asta nenorocită căutând piese auto. Am stat treaz noaptea, îngrijorându-mă de moarte. Şi acum ce? Un sculptor tâmpit le iroseşte pur şi simplu, ca şi cum nu ar avea nicio valoare. Ca şi cum nimic nu mai are valoare.

Lev stătea nemişcat. L-a privit pe proprietarul galeriei cum dispare înapoi în umbre.

— Cum a putut cineva vreodată să calculeze valoarea? a spus el. Numai după preţul pe care oamenii sunt dispuşi să-l plătească.

Restaurantul lui Lev s-a deschis în mijlocul iernii.

Nu avea nicio firmă, niciun nume adevărat. Oamenii au ajuns să-l cunoască doar ca Numărul 43 din strada Podrorsky.

Câteodată, în timp ce inspecta aranjamentul meselor, paharele, pentru a vedea dacă sunt curate şi strălucitoare, Lev vedea oameni uitându-se din uşă în mijlocul după-amiezii, în timp ce se lăsa întunericul. Lora le spunea „gură-cască". Dar cu timpul, se pare, majoritatea acestor gură-cască au devenit clienţi. Era încă un oraş mic, în ciuda tuturor clădirilor noi care se ridicau, în ciuda noilor întreprinderi care le distrugeau pe cele vechi, şi veştile despre mâncarea bună pe care o puteai servi la Numărul 43 din strada Podrorsky, cu preţuri rezonabile, se împrăştia prin Noul Baryn ca o serie lungă de prognoze meteo favorabile. Până la sfârşitul iernii, rezervările se făceau cu două, trei săptămâni înainte.

Curând, Rudi – care noaptea făcea piruete de la sala de mese până la bar şi până la bucătărie şi înapoi cu un aer de autoritate seducătoare, ca un jongler, şi a cărui interpretare a acestui rol de „faţă a locului" îl ducea la accese frecvente şi surprinzătoare de generozitate cu băuturi gratis – a comentat că locul trebuia să fi fost mai mare, dar Lev a spus că nu, era aşa cum trebuie, era aşa cum şi-l dorise el: numărul acesta de mese, acest meniu, această loialitate constantă faţă de produsele proaspete, acest sentiment de intimitate şi de lumină…

În bucătăria lui Lev – domeniul lui adorat – flăcările cu gaz ardeau cu un albastru ascultător, sărind la galben la o comandă bruscă, triumfătoare; cuptoarele mobile străluceau şi sclipeau către un roşu vulcanic violent. Şi vederea acestei călduri în culorile curcubeului trezea deseori în Lev un sentiment de bucurie mai deplin decât orice simţise vreodată. Pentru că reuşise să *stăpânească* totul. Pentru prima oară în viaţa lui, aceste minuni clocotitoare, necuantificabile, se supuneau în sfârşit voinţei lui.

Dormea doar câteva ore în fiecare noapte, se trezea devreme şi mergea în pieţe. Îşi amintea că GK îi spusese: „Va

trebui să *delegi,* Lev. N-o să poţi să prepari şi să găteşti *şi* să aduni păsări şi să asculţi amintirile vânătorilor, şi toate în aceeaşi zi." Dar delegarea nu era mereu posibilă. Lui Rudi, care bea şi mânca mult în fiecare seară, îi plăcea să doarmă până târziu. Şi nici măcar el, fericit cum era în rolul său de *maître d'hôtel,* nu împărtăşea pasiunea lui Lev pentru restaurant. Nimeni altcineva nu o împărtăşea. Aşa că deseori Lev însuşi era cel care conducea maşina în munţi să ia vânatul de la ferme izolate, sau făcea călătorii lungi şi grele la Jor, să cumpere vin. Totuşi, pe el nu îl deranja. Încă era aprins pentru Marea lui Idee. Încă îi simţea fiorul fierbinte, scânteietor.

Pe drum, trecea uneori pe lângă autocare de drum lung, mergând spre sud către Glie şi către graniţă. Simţind duhoarea fumului de eşapament negru, şi-a îngăduit să-şi amintească drumul de acum multă vreme de-a lungul Europei, uitându-se la o bancnotă de douăzeci de lire la o lumină slabă, bând vodcă din sticluţa lui, mâncând ouă şi ciocolată cu Lydia lângă el.

Lydia.

Îi trimisese o scrisoare acasă la părinţii ei, spunându-i despre restaurant, incluzând un meniu, oferindu-i ei şi lui Pyotor Greszler o cină gratis oricând ar dori ei. În visele lui, ea apărea la uşa de la Numărul 43 din strada Podrorsky. Intra la braţul maestrului ei. Clienţii se ridicau şi aplaudau în timp ce Greszler şi Lydia erau conduşi la masă de către Rudi. Apoi Lev ieşea din bucătăria lui pentru a-i întâmpina, şi o ţinea pe Lydia aproape şi ea îi şoptea ceva, mereu aceleaşi cuvinte. *Te iert, Lev. Te iert.*

Dar, de fapt, nu au venit niciodată. Şi când Lev i-a spus lui Rudi întreaga epopee ciudată a acestei prietenii cu Lydia, Rudi i-a spus la final:

— Lucrul care mă miră pe mine, prietene, este că te *aştepţi* să apară.

— Ştiu, a spus Lev. Când i-am cerut zece mii de lire, cred că a fost picătura care a umplut paharul.

— Da, a spus Rudi, probabil că a scos-o din sărite. Dar nu de asta nu vine. Nu vine pentru că îi e teamă de ce mai simte încă pentru tine. Aşa că trebuie doar să accepţi asta şi să o uiţi.

Lev s-a gândit la asta. Încercase să aşeze un întuneric ca un giulgiu peste o parte atât de mare din viaţa sa trecută. Dar oamenii şi locurile de sub acest întuneric aveau o vibraţie încăpăţânată. Îl tot strigau. Erau înveşmântaţi în culori luminoase. Pe ei, anotimpurile îşi aruncau încă lumina lor schimbătoare.

Unul dintre cei care a păstrat legătura cu Lev a fost Christy Slane.

Christy se căsătorise cu Jasmina într-un oficiu de stare civilă în Camden Town, şi Jasmina purtase un sari alb cu auriu şi Frankie fusese domnişoara ei de onoare, îmbrăcată şi ea într-un mic sari pe care îl tot înfăşură şi desfăcea în cursul lungii zile de sărbătoare.

Christy a scris că nunta lui cu Jasmina fusese „cea mai palpitantă zi a vieţii mele” şi i-a spus lui Lev că acum replanta grădina de la Palmers Green şi făcea cursuri de yoga. Apartamentul din Belisha Road era închiriat. Christy terminase cu Nordul Londrei: era un om al suburbiilor acum, specializat în instalaţii de bucătărie. Se îngrăşa din *korma*[31] de pui a Jasminei.

Apoi, la începutul verii anului în care s-a deschis Numărul 43 din strada Podrorsky, Christy a sunat să spună că el şi Jasmina se hotărâseră să facă o călătorie în Europa de Est şi voiau să includă în itinerarul lor şi o vizită în Baryn. La

---

[31] Mвncare indiană cu iaurt sau smвntвnă şi curry (n. red.).

telefon, Christy a spus:

— Jasmina ştie că tu eşti unul dintre puţinii oameni de care mi-e dor, Lev.

Au sosit în Baryn în august, într-o dimineaţă de vineri, conducând o maşină închiriată. Când Christy a intrat la Numărul 43 din strada Podrorsky, a spus:

— La naiba! Se pare că ai făcut ceva special aici, amice.

Cei doi bărbaţi s-au îmbrăţişat. Mirosul vechi de nicotină al lui Christy dispăruse şi nicio urmă de eczemă nu se mai vedea pe faţa lui roz.

Jasmina şi-a aruncat braţele în jurul gâtului lui Lev.

— Mă feliciţi, hei? a râs ea. Sunt noua doamnă Slane.

— Bine ai venit, doamnă Slane, a spus Lev. Bine ai venit în magazinul meu de vise.

După ce au făcut turul restaurantului, admirând albăstrelele în vaze subţiri pe fiecare masă, şi tacâmurile strălucitoare şi scaunele de piele de lângă şemineu şi barul bine aprovizionat, Lev i-a condus la masa din spate şi Rudi a deschis şampanie.

Christy i-a spus lui Rudi:

— Îmi e greu să cred că eşti o fiinţă vie. Ai un statut mitic în mintea mea.

Lev le-a servit prânzul. Iepure pe un pat de salată cu maioneză cu ierburi; piept de raţă cu sos de ienupăr şi cartofi gratinaţi; o tartă de ciocolată, la fel ca cea pe care o făcuse în Belisha Road când venise Jasmina pentru prima oară la cină, cu mult timp în urmă, dar cu un aluat atât de perfecţionat, atât de uimitor de pufos, încât se topea pe limbă ca o caramea.

— Iisuse, a spus Christy, când ultima bucăţică a fost înghiţită, ai avansat în domeniul mâncării, amice. Cu siguranţă că pot să spun asta.

Ina şi Maya au fost invitate şi ele la această masă. În timp ce oamenii mari beau cafea, Maya s-a cocoţat în braţele

Jasminei şi Jasmina a zâmbit şi a lăsat-o pe fetiţă să-i examineze cerceii şi să-i mângâie părul lucios.

Cât despre Ina, aceasta a fost prima dată când a fost auzită comentând despre mâncarea lui Lev. A spus deodată despre tarta de ciocolată:

— Mi-a plăcut gustul ăsteia. Mi-a amintit de somn.

Christy şi Jasmina plănuiseră să stea trei zile în Baryn.

— Lucrul pe care chiar am vrea să-l vedem cât timp suntem aici, i-a spus Christy lui Lev, este locul unde a fost Auror. Vrem să vedem dealurile acelea pe care ni le-ai descris şi noul lac de acumulare. Vrem să luăm aceste lucruri cu noi în gând înapoi în Anglia.

Lev a ezitat. Rareori mergea sus la lac. Rareori avea timpul sau dorinţa. Imensitatea barajului însuşi, zgomotul apei căzând şi turbinele hidroelectrice creau în el un fel de teamă încăpăţânată care împingea în afară orice sentiment. Dar când conducea pe drumul abrupt de deasupra barajului, până unde apa se împrăştia în valea dintre dealurile de deasupra satului înecat, era melancolic. Lucrul pe care îl ura cel mai mult – mai mult decât pierderea caselor vechi – era faptul că trupurile din cimitirul tăcut, rural, inclusiv cel al lui Ştefan, fuseseră scoase şi reîngropate în cimitirul municipal din Baryn, pe lângă care se perinda acum traficul construcţiilor, agitat şi bubuitor. Deseori, visa margaretele sălbatice care creşteau aproape de locul lui Ştefan. În imaginaţia lui, ele avuseseră mirosul primăverii, şi acum mirosul dispăruse.

Dar a ascultat de dorinţa lui Christy. L-a rugat pe Rudi să-i ducă în Tchevi, astfel încât indiferent de sentimentele care l-ar copleşi, prietenul său să fie acolo pentru a le înţelege.

Au făcut călătoria într-o duminică dimineaţă, care începuse frumoasă şi caldă. Rudi şi Lev stăteau în faţă, pe tapiţeria proaspăt lustruită, iar Christy şi Jasmina în spate.

Motorul enorm al Tcheviului, lacom de benzină, i-a purtat

fără efort departe de oraş şi pe vechiul drum spre Auror. Au trecut pe lângă curtea gaterului părăsit şi pe lângă pantele verzi de deasupra lui, încă golaşe. Cu mult înainte de a ajunge la baraj, i-au putut auzi mugetul.

Erau tot mai tăcuţi pe măsură ce zgomotul acesta creştea în intensitate. Lev a văzut chipul lui Christy uitându-se neliniştit pe fereastră, ca şi cum sunetul ar fi putut fi primul bubuit al unui cutremur sau al vreunei alte catastrofe din faţa căreia nu poate exista retragere.

La marginea barajului, s-au dat jos din maşină să se minuneze. Jasmina a făcut fotografii cu un aparat de unică folosinţă. Soarele de august îşi răspândea lumina fierbinte, plată asupra peisajului extraordinar. Din căderea de apă, stropii erau pulverizaţi în sus şi le turteau părul, ca ploaia.

— Doamne, a spus Christy. Lucrurile pe care le inventează omul! Ţi se poate face îngrozitor de frică.

Au mers cu maşina mai departe. În susul râului de la baraj, unde lacul avea o adâncime de mai multe sute de picioare, s-a întors la ei o linişte aproape totală şi sunetul păsărilor şi al micilor insecte se putea auzi din nou. Aici, Rudi a parcat Tcheviul la umbra unor pini înalţi şi toţi patru au ieşit şi au mers până la marginea apei. Valuri mici se spărgeau lângă picioarele lor.

— Destui peşti acum, a spus Rudi. Ei, Lev?

Da, şi-a spus Lev, concentrează-te pe asta, pe peştii din lac, pe felul în care lumina soarelui reflectata de apa te orbeşte. Nu te gândi la Auror, acolo jos în întuneric. Nu te gândi la trecut.

A stat fără să se mişte. Şi-a aprins o ţigară, apoi, neplăcându-i gustul ei, a aruncat-o. După un moment sau două, a simţit mâna lui Christy pe braţul lui.

— Nu stăm mult aici, a spus Christy încet, pentru că îmi pot imagina ce simţi. Cu siguranţă că pot, pentru că ştii ce? Este ceva aici care îmi aminteşte de Irlanda. Ceva extrem. Ei,

amice? înţelegi ce spun? Ceva sălbatic şi frumos şi plin de suferinţă.

Mulţumiri

Mulţumiri pline de recunoştinţă lui Jack Rosenthal. Îl pentru că mi-a arătat cum se culege corect sparanghelul, şi pentru că mi i-a prezentat pe lucrătorii lui polonezi, care mi-au spus poveşti adevărate şi nepreţuite din Europa de Est. Mulţumesc de asemenea şi lui Alan Judd, ale cărui cunoştinţe impresionante despre maşini şi felul în care funcţionează motoarele lor au făcut posibilă epopeea „Tchevi". Mulţumiri lui Susan Hill pentru că m-a pus în legătură cu amicii ei îndatoritori şi deosebit de amabili din poliţie. De asemenea, lui Davitl Lightbody, Vivien Green, Caroline Michel şi Alison Samuel pentru intervenţiile lor utile. Sinceră dragoste şi mulţumiri lui Richard Holmes, lui El şi Johnny Lightbody şi celor cărora le dedic această scriere, Bremin şi David Reid. Şi în cele din urmă, şi ca întotdeauna, dragoste şi mulţumiri editorului meu, Penelope Hon re, faţă de care recunoştinţa mea are acum proporţii istorice.

Cuprins

1. Ţigări semnificative 9
2. Cartea poştală cu Diana 33
3. Un om poate călători departe, dar inima lui cu greu îl poate prinde din urmă 55
4. Albastru electric 79
5. Doi metri şi jumătate de scurgător de inox 108
6. începuturile umile ale lui Elgar 135
7. Tatuajul şopârlă 162
8. Nevoia de a şoca 179
9. De ce nu ar alege un bărbat fericirea? 201
10. „Adevărată anarhie aici…" 218
11. Inundaţia 244
12. O vizită la Muzeul Maritim 266
13. Punctul culminant 293
14. *Ţac, ţac…* 318
15Nouă, noaptea 340
16. *Exeunt* toţi, afară de Hamlet 359
17. Madam Scârţ a lumii legumelor 384
18. Aproape că avea parfum 407
19. Camera de sticlă colorată 429
20. împrumuturi pentru vise 458
21. Privind fotografii 481
22. Ultimul bivuac 505
23. Mâncare comunistă 527
24. Numărul 43 din strada Podrorsky 550

Mulţumiri 571

„Un roman admirabil
al talentatei Rose Tremain."
The Guardian

O lectură incitantă, provocatoare,
despre Europa de Est și Londra de azi,
despre culturi ce-și dau întâlnire surprinzător,
despre dileme, bucurii și suferințe,
aspirații și speranțe... și, mai ales,
despre căutarea acelui „acasă"
din fiecare dintre noi.

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT
www.ledabooks.ro
www.edituracorint.ro

ELLE

ISBN: 978-973-102-172-0